

Π. Ν. ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΥ

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ ΤΡΑΓΩΔΙΑΙ

ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΣ

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1963

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ ΤΡΑΓΩΔΙΑΙ

1. ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΣ

2. ΑΝΤΙΓΟΝΗ

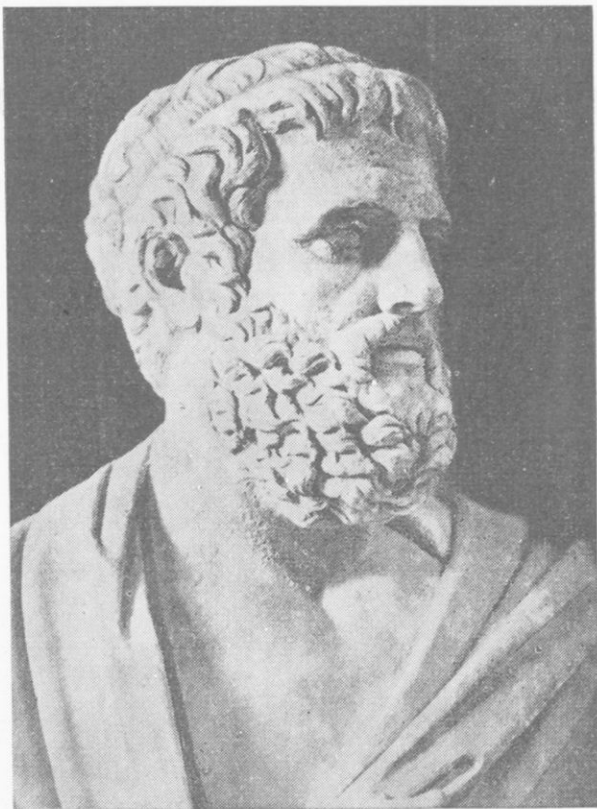
18366

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ ΤΡΑΓΩΔΙΑΙ

1. ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΣ

2. ΑΝΤΙΓΟΝΗ

18366

ΣΟΦΟΚΛΗΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ι. ΤΟ ΔΡΑΜΑ

Τὸ δράμα εἶναι καθόλου δημιούργημα τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος. Ἐγεννήθη δὲ καὶ ἀνεπτύχθη ἐν Ἀττικῇ ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐκ τῶν πρὸς τιμὴν τοῦ θεοῦ Διονύσου τελουμένων ἑορτῶν, αἱ ὁποῖαι παρεῖχον πλεῖστα δραματικά στοιχεῖα (τὰ δρώμενα).

Προῆλθε δὲ τὸ δράμα ἐκ τοῦ ἀρχικοῦ ἕσματος, τοῦ ἀδομένου κατὰ τὴν λατρείαν τοῦ θεοῦ Διονύσου, ἐν συνοδείᾳ αὐλοῦ καὶ ὀρχηστικῶν ἢ μιμητικῶν κινήσεων, τοῦ ἀποκληθέντος διθυράμβου. Οὗτος, ἄρρυθμος ὢν ἐν ἀρχῇ κατέστη τεχνικὸς ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ Ἀρίωνος τοῦ Μηθυμναίου καί, τελειοποιηθεὶς ὑπὸ τοῦ Λάσου τοῦ Ἐρμιονέως, εἰσήχθη ὑπὸ τοῦ φιλομούσου ἄρχοντος τῶν Ἀθηνῶν Πεισιστράτου, εἰς τὰς ὑπ' αὐτοῦ ὀρισθείσας μεγαλοπρεπεῖς ἑορτάς, τὰ Μεγάλα Διονύσια.

Καὶ ἐκ μὲν τοῦ σοβαροῦ διθυράμβου, ὅστις ἐφάλλετο κατὰ τὰ Λήνια, καθ' ἃ οἱ ἑορτασταὶ ὑπὸ πένθους κατεχόμενοι διὰ τὸν μαρasmus τῆς φύσεως καὶ τὰ παθήματα τοῦ θεοῦ ἐθρήνον δι' αὐτὰ, ἐγεννήθη ἡ τραγωδία (τράγον ᾠδή, ἐπειδὴ οἱ χορευταὶ ἦσαν περιβεβλημένοι δέσματα τράγου, διὸ καὶ τράγοι ἐκαλοῦντο, καὶ παρῆσαν τὸς Σατύρους, τοὺς ὄπαδους τοῦ Διονύσου), ἐκ δὲ τοῦ φαιδροῦ διθυράμβου, ὅστις ἐφάλλετο κατὰ τὸν χορὸν τοῦ τραγητοῦ καὶ τῆς συγκομιδῆς τοῦ οἴνου, ἐγεννήθη, λόγῳ τῆς ἐπικρατούσης ὑπερτάτης εὐθυμίας καὶ χαρᾶς διὰ τὴν ἀναγέννησιν τῆς φύσεως καὶ τὴν ἀνάστασιν τοῦ θεοῦ, ἡ κωμωδία.

Πρῶτος, ὅστις προήγαγε τὴν τραγωδίαν, ἦτο ὁ ἐν τῷ ἀγροτικῷ δήμῳ τῆς Ἰκαρίας τῆς Ἀττικῆς γεννηθεὶς ποιητὴς Θέσπις, ὅστις εἰσήγαγε τὸν πρῶτον ὑποκριτὴν, ὑποκρινόμενον ἀλληλοδιαδόχως πολλὰ πρόσωπα διὰ τῆς ἀλλαγῆς προσωπαίων ἐξ ὀθόνης. Τιοιουτοτρόπως ὁ μὲν ὑποκριτὴς, διάφορον τῶρα πλέον πρόσωπον ἀπὸ τὸν χορὸν, ὠμίλει πρὸς αὐτὸν (στοιχεῖον ἐπικόν), ὁ δὲ χορὸς ἀπεκρίνετο ἄδων καὶ χορευῶν (στοιχεῖον λυρικόν), ἐκ τῆς ἐνώσεως δὲ τούτων προῆλθε τὸ δράμα.

Ἐνῶ δὲ ὁ Πεισίστρατος, ὡς εἴπομεν ἀνωτέρω, διὰ τὰ εὐχαιριστήσῃ τὸν λαόν του, εἶχεν ἀναδείξει τὰ Μεγάλα Διονύσια λαμπροτάτην

καὶ δημοκρατικωτάτην ἑορτὴν καὶ εἶχεν εἰσαγάγει τὸν διθύραμβον, οἱ υἱοὶ τοῦ Πεισιστράτου ἐκάλεσαν τὸν διαμορφωτὴν τοῦ δράματος Θέσπιν, ἵνα δώσῃ διαφόρους παραστάσεις μετὰ τοῦ θιάσου του εἰς τὰ διάφορα χωρία τῆς Ἀττικῆς καὶ τὰ περὶχωρα καὶ εἰς τὸ Ἄστυ.

Τὸ δράμα δέ, ὅπερ ἐν ἀρχῇ ἦτο περιορισμένον εἰς ὑποθέσεις λαμβανομένας ἐκ τῶν μύθων καὶ εἰς τὴν λατρείαν τοῦ Διονύσου, ἐλάμβανεν ἔπειτα χάριν ποικιλίας ὑποθέσεις, προκαλοῦσας ζωηρότατα συναισθήματα καὶ συγκινήσεις, ἀπὸ ὅλων τὸν μυθικὸν κόσμον τῆς Ἑλλάδος, ἀπὸ τὰ ἀθάνατα Ὀμηρικὰ ἔπη καὶ πρὸ πάντων ἀπὸ τοῦ κύκλου τῶν τριῶν φημισμένων μύθων, τοῦ Ἀργοναυτικοῦ, τοῦ Θηβαϊκοῦ καὶ τοῦ Τρωϊκοῦ. Τοιοῦτοτρόπως ἠνοίχθη εἰς τὴν δραματικὴν ποιήσιν πλατύτατον καὶ ἀπεριόριστον στάδιον καὶ ἀπέκτησεν αὕτη ποικιλίαν καὶ πολυμέρειαν.

Ἐμφανισθέντων δὲ μετὰ τὸν ποιητὴν Θέσπιν τῶν δραματικῶν ποιητῶν Χοιρίλου τοῦ Ἀθηναίου, μαθητοῦ τοῦ Θέσπιδος, ὅστις εἰσήγαγε τὰς προσωπίδας καὶ τὰς λαμπράς θεατρικὰς ἐνδυμασίας, καὶ τοῦ Φρυνίχου τοῦ Ἀθηναίου, ὅστις πρῶτος εἰσήγαγε καὶ τὰ γυναικεῖα πρόσωπα, τὸ δράμα ἐτελειοποιήθη μεγάλως, ἵνα μετὰ τοὺς προδρομοὺς τούτους ἐμφανισθῇ ἡ ἀκτινοβόλος τριάς τῶν μεγάλων τραγικῶν ποιητῶν, τοῦ Ἀισχύλου εἰσαγαγόντος τὸν β' ὑποκριτὴν, τοῦ Σοφοκλέους τὸν γ' καὶ τοῦ τραγικωτέρου πάντων Ἐὐριπίδου, ὅφ' ὧν τὸ δράμα ἀνέχθη εἰς τὴν ὑψίστην αὐτοῦ ἀκμὴν.

Εἰς τὴν ἀνάπτυξιν δὲ καὶ τελειοποίησιν τοῦ δράματος κατὰ τὸν Ε' αἰῶνα συνετέλεσαν μεγάλως καὶ αἱ τότε ἐπικρατοῦσαι θρησκευτικαὶ ἀντιλήψεις καὶ δοξασταί, αἱ ἠθικαὶ καὶ κοινωνικαὶ ἀρχαί, ἰδίᾳ κατὰ τὴν πολιτικὴν ἐλευθερίαν, τὴν ἐπικρατήσασαν μετὰ τοὺς Περσικὸς πολέμους, καθ' ὅς ἐσώθη ἡ Ἑλλάς καὶ ὁ Ἑλληνικὸς πολιτισμὸς.

Ἐν τῷ μέσῳ λοιπὸν τοιοῦτου κοινωνικοῦ καὶ θρησκευτικοῦ περιβάλλοντος, ἐν τῷ μέσῳ τοιαύτης πνευματικῆς καὶ καλλιτεχνικῆς ἀτμοσφαιρας, εἰς τὴν πανελλήνιον αὐτὴν ἀνωτέραν πνευματικὴν καὶ καλλιτεχνικὴν σχολὴν ἐμφανισθέντες οἱ τρεῖς μουσόληπτοι τραγικοὶ ποιηταί, διὰ τὰ συμπληρώσωσιν ὅ,τι ἐκαλλιτέχνησαν ἐν λίθῳ, χαλκῷ καὶ χρυσῷ καὶ διὰ τῆς σμίλης καὶ τοῦ χρυστήρος οἱ μεγάλοι καλλιτέχνη τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἐφιλοτέχνησαν τὰς τραγωδίας αὐτῶν, αἰτινες ἀντανακλῶσι τὰς σκέψεις καὶ τὰς ἰδέας, τὰ συναισθήματα καὶ τὰ

πάθη και τὴν ἰδεολογίαν γενικῶς τῆς προηγμένης τότε Ἀθηναϊκῆς κοινωνίας, καὶ ἀπεταμίευσαν τοὺς λογοτεχνικοὺς καὶ ἠθικοὺς καρποὺς ὅλης τῆς πνευματικῆς παραγωγῆς, οὔτινες τότε ἀπετέλουν τὸν πνευματικὸν καὶ ἠθικὸν θησαυρὸν ὀλοκλήρου τῆς ἀνθρωπότητος.

Ὡστε τὸ δράμα δὲν ἦτο ἀυθόρμητον δημιουργήμα ὀλίγων ἀτόμων ἢ μόνον τῶν λαϊκῆς μορφῆς θρησκευτικῶν ἐορτῶν τοῦ Διονύσου, ἀλλὰ προῖόν τοῦ φυσικοῦ καὶ κοινωνικοῦ περιβάλλοντος, τῆς ἐξόχου ἐκείνης ἐποχῆς ὁμοῦ μετὰ τῆς τεχνικῆς ποιήσεως καὶ ἐπινοίας τῶν ἐμπνευσμένων ἐκείνων ποιητῶν, ἦτο δηλ. ἐν κατακλείδι τὸ προῖόν ἐνὸς προηγμένου πολιτισμοῦ.

Διὰ τοῦτο δὲ καὶ οἱ πρόγονοι ἡμῶν εἶχον ἀνοικοδομήσει εἰς τὰς κυριώτερας πόλεις τῆς Ἑλλάδος παρὰ τοὺς ναοὺς τῶν καὶ μεγαλοπρεπῆ λίθινα θέατρα καὶ μετ' ἰδιαζούσης τιμῆς περιέβαλλον τὰς θεατρικὰς παραστάσεις καὶ ἀθροοὶ προσήρχοντο εἰς αὐτάς, ὡς εἰς ἀρίστην καὶ φωτοπαρόχον πνευματικὴν ἀγωγὴν, διὸ καὶ αἱ δραματικαὶ παραστάσεις διδασκαλίαι ἐλέγοντο, ὡς ἀποτελοῦσαι ἔθνικὸν ἅμα καὶ θρησκευτικὸν θεσμόν, ἐξυψοῦντα καὶ σφρηγματοῦντα τὰ πατριωτικὰ καὶ θρησκευτικὰ συναισθήματα αὐτῶν.

Τὸ γεγονός δὲ μόνον, ὅτι ὑπῆρξεν ἐπίσημος ἄρχων καὶ διὴ ὁ μέγας Περικλῆς, ὅστις παρεῖχεν ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου δωρεὰν τὸ εἰσιτήριον εἰς τοὺς ἀπόρους καὶ τοὺς ἐργάτας, εἶναι ἰκανὸν νὰ μᾶς πείσῃ, ὅτι τὸ θέατρον κατετάσseto εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν μεταξὺ τῶν μεγάλων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης φωτοπαρόχων πνευματικῶν ἐστιῶν.

2. Ο ΒΙΟΣ ΤΟΥ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ

Ὁ Σοφοκλῆς, υἱὸς τοῦ Σοφίλου, ἐγεννήθη τῷ 496 π. Χ. ἐν τῷ Ἰππίω Κολωνῶ, ὅστις ἦτο θελκτικώτατον ἐπὶ λόφου προάστιον τῶν Ἀθηνῶν.

Ὁ Σοφοκλῆς, ὡς υἱὸς πατρὸς εὐπόρου, ἔχοντος ἐργοστάσιον μηχανοποιίας, ἔτυχεν ἐπιμελημένης ἀγωγῆς καὶ παιδείας. Ἐδιδάχθη ἐπιμελῶς τὴν μουσικὴν καὶ γυμναστικὴν καὶ ἀνέπτυξεν ἁρμονικῶς τὰς σωματικὰς καὶ ψυχικὰς αὐτοῦ δυνάμεις. Τὸ σωματικόν του δὲ κάλλος, ἢ πρόθυμος χάρις καὶ ἡ ψυχικὴ του εὐγένεια, ὡς καὶ αἱ μουσικαὶ του ἰκανότητες, τὰς ὁποίας ἀνέπτυξεν ὁ περίφημος διδάσκαλός του τῆς μουσικῆς Λάμπρος, κατέστησαν αὐτὸν ἄξιον μεγάλης προσοχῆς καὶ

ἐκτιμήσεως παρὰ τῶν συμπολιτῶν του. Διὰ τοῦτο, ὅτε μετὰ τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν ἐωρτάσθησαν τὰ ἐπινίκια, ὁ Σοφοκλῆς ἐκλεχθεὶς ἐκ χιλιάδων ἄλλων ἐφήβων Ἀθηναίων ἐχόρευσεν ἐπὶ κεφαλῆς χοροῦ παίδων περὶ τὸ τρόπαιον. Ἡ φυσιογνωμία δὲ τοῦ Σοφοκλέους, τὸ μεγαλοπρεπὲς παρὰ τὴν ἡλικίαν του καὶ ἡ ἡμερος ἔκφρασις τοῦ προσώπου του θαυμασίως εἶναι ἀποτετυπωμένα εἰς τὸν ἐπιβλητικώτατον ἀνδριάντα του, τὸν εὐρισκόμενον σήμερον εἰς τὸ Λατερανὸν Μουσεῖον τῆς Ῥώμης.

Μελετῶν ἐκ νεότητός του ὁ Σοφοκλῆς τὸν ἀθάνατον Ὅμηρον καὶ θαυμάζων τὸν πρῶτον καὶ μεγαλοφάντιστον τραγικὸν ποιητὴν καὶ διδάσκαλόν του Αἰσχύλον, ἐνωρίς ἐτράπη εἰς τὴν ποίησιν, καὶ δὴ εἰς τὴν τραγικὴν, καὶ ἀφωσιώθη ἐξ ὀλοκλήρου εἰς τὴν δραματικὴν τέχνην καθ' ὅλον τὸ βίον του.

Ἐν ἡλικίᾳ μόλις 28 ἐτῶν ὁ Σοφοκλῆς, ἔχων πεποίησιν εἰς τὴν ποιητικὴν του ἀξίαν, κατήλθε τὸ πρῶτον τῷ 468 εἰς τὸν δραματικὸν ἀγῶνα κατ' ἀντιμετρηθεὶς πρὸς τὸν παλαιάμαχον τραγικὸν ποιητὴν Αἰσχύλον ἐν ἰ κ η σ ε ν αὐτόν. Κατὰ τὸν ἀγῶνα μάλιστα ἐκείνιν, ἐνῶ οἱ μὲν τῶν θεατῶν ἐπευφήμουν τὸν Αἰσχύλον, οἱ δὲ τὸν Σοφοκλέα, εἰσήλθεν εἰς τὸ θέατρον ὁ Κίμων, ἐπιστρέψας ἐκ τῆς ἐκστρατείας του. Παρακληθεὶς δὲ οὗτος νὰ χρησιμεύσῃ ὡς κριτῆς μετὰ τῶν συστρατῆγων του ἀπένειμε τὸν στέφανον τῆς νίκης εἰς τὸν Σοφοκλέα, ὅστις οὕτως ἐμφανίζεται ὡς νέον ἐπιτέλλον ἄστρον ἐν τῇ δραματικῇ σκηνῇ. Ἐκτοτε ὑπερεῖχε σχεδὸν πάντοτε εἰς τοὺς δραματικοὺς ἀγῶνας, τῷ δὲ 441 διδάξας τὴν Ἀντιγόνην τοσοῦτον ἠδδοκίμησεν εἰς αὐτήν, ὥστε ἐξελέχθη τῷ 440 συστράτηγος τοῦ Περικλέους εἰς τὸν Σαμακὸν πόλεμον. Καὶ γενικῶς ὁ Σοφοκλῆς ἀνεδείχθη ἀληθὴς καλλιτέχνης τῆς δραματικῆς τέχνης, γράφων ἐπὶ ἐξήκοντα ἔτη ἀριστοτεχνικὰ δράματα μέχρι βαθέος γήρατος αὐτοῦ καὶ συνεχῶς εὐνοούμενος καὶ τιμώμενος ὑπὸ τοῦ Ἀθηναϊκοῦ κοινοῦ, ἡ καλαισθησία τοῦ ὁποίου εὕρισκε πάντοτε εἰς τὰ ἔργα του τὴν πληρεστέραν ἱκανοποίησιν.

Ὡς ἄνθρωπος ὁ Σοφοκλῆς ἦτο φαιδρός, εὐπροσήγορος καὶ πολὺν προσηνῆς, δὲν παρέλειπε δὲ νὰ διατηρῇ φιλικὰς σχέσεις μετ' ἐξεχόντων προσώπων τῆς ἐποχῆς του, οἷον τοῦ Περικλέους, τοῦ Ἡροδότου κ.ἀ. Ἦτο ἐπίσης φιλόθρησκος, τηρητῆς τῶν παραδόσεων καὶ θεοσεβῆς, ἀνευ ὑπερβολῶν καὶ στενότητος πνεύματος. ἀσκήσας μάλιστα καὶ ἱερατικὸν ἀξίωμα. Ἄξιον σημειώσεως ἐπίσης εἶναι, ὡς θὰ ἀντιληφθῶμεν καὶ ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τῶν τραγωδιῶν

αὐτοῦ, ὅτι ὅλα τὰ ἀνθρώπινα αἰσθήματα εἶχον τὴν ἀπήχησίν των εἰς τὴν βαθεῖαν ἐκείνην ψυχὴν, ἀντιλαμβανομένην μὲ βαθεῖαν πεῖραν τῆς ζωῆς ὅλους τοὺς βαθμοὺς καὶ τὰς μορφὰς τοῦ πάθους, τὰ τρυφερὰ αἰσθήματα καὶ τὰς ὑψηλὰς ἐξάρσεις.

Τέλος ὁ Σοφοκλῆς διεκρίνετο διὰ τὴν ἐξαίρετον ἀγάπην τοῦ πρὸς τὰς Ἀθήνας, τὰς ὁποίας οὐδέποτε καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ζωῆς του ἐγκατέλιπε διὰ τὰ ἀποδημίση, ὅπως ἐπραξαν οἱ ἄλλοι δύο τραγικοὶ καὶ ἄλλοι διανοούμενοι τῆς ἐποχῆς του εἰς ἄλλας χώρας, καίτοι ἐπανειλημμένως εἶχε κληθῆ ὑπὸ διαφόρων ἡγεμόνων νὰ ἐπισκεφθῆ τὰς ἀλλὰς αὐτῶν.

Καίτοι δὲ ὁ Σοφοκλῆς εἶχεν ἐξ ἰδιοσυγκρασίας εὐθυμον χαρακτῆρα, ἐδοκίμασεν ὅμως κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τοῦ βίου του ἱκανὰς λύπας, λόγῳ οἰκιακῶν διενέξεων, τοῦ νιῶ τοῦ μάλιστα Ἰοφῶντος ἐγείραντος δίκην παρανοίας κατ' αὐτοῦ. Ἡ καταλαβοῦσα δὲ αὐτὸν βαρυνθιμία διαφαίνεται καὶ ἐν τῷ τρίτῳ στασίμῳ τοῦ τελευταίου δράματός του, τοῦ *Οἰδίποδος ἐπὶ Κολωνῶν*.

Τοιοῦτος ὢν ὁ μέγας τραγικὸς ἀπέθανε γαλήνιον φυσικὸν θάνατον τῷ 406 π. Χ. ἐν ἡλικίᾳ 90 ἐτῶν.

3. ΤΟ ΔΡΑΜΑΤΙΚΟΝ ΕΡΓΟΝ ΤΟΥ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ

Ὁ Σοφοκλῆς ζήσας εἰς ἐποχὴν, καθ' ἣν αἱ Ἀθηναῖοι ἦσαν τὸ πνευματικὸν κέντρον ὅλης τῆς Ἑλλάδος (κοινὴ παιδευσίς Ἑλλάδος, Ἑλλὰς Ἑλλάδος, ὅπως ἐλέγοντο), καὶ ἔχον ὡς ἀνταγωνιστὰς του δύο μεγάλους ἐπίσης ὁμοτέχνους του, τὸν Αἰσχύλον καὶ τὸν Εὐριπίδην, κατώρθωσε νὰ καινοτομήσῃ εἰς τὴν δραματικὴν τέχνην καὶ νὰ ἐμφανίσῃ τοιαύτας ιδιότητάς, αἵτινες κατέστησαν αὐτὸν ποιητικὸν ἀστὲρα πρώτου μεγέθους καὶ ἀνυπερέβλητον τραγικὸν ποιητὴν.

Ἐν πρώτοις ἡ σπουδαιότερα μεταβολὴ ἦτο, ὅτι ὁ Σοφοκλῆς ἐδίδασκε τρεῖς χωριστὰς τραγωδίας μὲ διάφορον δι' ἑκάστην ὑπόθεσιν, ἀντὶ μιᾶς συνεχομένης τριλογίας μὲ κοινὴν ὑπόθεσιν, ὡς ἐπραττεν ὁ Αἰσχύλος. Ἠῤῥησεν ὁμοίως τὸν ἀριθμὸν τῶν ὑποκριτῶν ἐκ δύο (τὸν α' εἶχεν εἰσαγάγει, ὡς εἶπομεν ἀνωτέρω ὁ Θεσπις, τὸν β' ὁ Αἰσχύλος) εἰς τρεῖς. Ὅμοίως ἠῤῥησεν τὸν ἀριθμὸν τῶν χορευτῶν δι' ἑκαστον δράμα ἐκ 12 εἰς 15. Ὡσαύτως περιώρισεν τὰ ἄσματα τοῦ χοροῦ, δώσας μεγαλυτέραν ἔκτασιν εἰς τὸν διάλογον.

Ἐξ ἄλλου ὁ Σοφοκλῆς εἶναι ἀπαράμιλλος καλλιτέχνης εἰς τὴν

κατασκευὴν τοῦ δράματος. Ἔχει ἀρίστην ἠθοποιίαν, ζωγραφῶν τελείως τοὺς χαρακτήρας τῶν προσώπων του. Ἐπίσης ἐπιτηδεύεται ἀριστα τὴν πλοκὴν τοῦ μύθου, παρεμβάλλων εἰς τὰ δράματα του περιπετείας καὶ ἀναγνωρίσεις, καὶ χρησιμοποιοεῖ ἐν πᾶσι τὴν φυσικότητα καὶ τὴν ἄρμονίαν, πὸν πρέπει. Ἀφαιρέσας τὸν ὄγκον καὶ τὴν ὑπερβολὴν τοῦ Αἰσχύλου ὅστις παρίστανε τὰ πράγματα ἀνώτερα καὶ ὑπερφυσικώτερα τοῦ πραγματικοῦ, καὶ ἀντιθέτως πρὸς τὸν Εὐριπίδην, ὅστις παρίστανεν αὐτά, ὅποια εἶναι ἐν τῇ πραγματικότητι, ὁ Σοφοκλῆς παρίστανεν αὐτὰ ὅποια πρέπει νὰ εἶναι, ἀκολουθῶν τὸ μέτρον, ὅπερ εἶναι ἡ εὐγενεστάτη καὶ χαριεστάτη ἀρετὴ τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος. Ἡ γλῶσσά του, ὡς θὰ ἐκτιμήσωμεν αὐτήν, εἶναι πλήρης λεπτότητος καὶ ἀνάλογος πρὸς τὴν ἁρμονικὴν καὶ σύμμετρον δραματικὴν του τέχνην, καὶ διὰ τοῦτο ἀπεκάλουν αὐτὸν οἱ ἀρχαῖοι μέλιτταν, ὁ δὲ Ἀριστοφάνης, ἔλεγεν, ὅτι τὸ στόμα αὐτοῦ μέλιτι κεχρισμένον ἦν. Ἀλλὰ καὶ τὰ χορικά του ἄσματα εἶναι περίτεχνα καὶ ὡραῖα, μεστὰ μεγαλοπρεπείας καὶ χάριτος.

Ὁμοίως, ἐνῶ εἰς τὸν Αἰσχύλον τὸ τραγικὸν πραγματοποιοιοεῖται εἰς τὴν στάσιν τῆς Μοίρας ἢ τοῦ Θείου ἔναντι τῶν ἀνθρώπων καὶ τὴν πάλην αὐτῶν πρὸς ἐκεῖνα, εἰς τὸν Σοφοκλέα ἢ Μοῖρα ἢ ὁ Θεὸς διευθύνουν μὲν μέχρις ἐνὸς σημείου τὰς τύχας τῶν ἀνθρώπων, ἀλλ' ἡ ἐσωτερικὴ δύναμις καὶ ἡ ἐλευθερία τοῦ ἀτόμου εἶναι ἐκεῖνα, τὰ ὅποια παρορμοῦν αὐτὸ εἰς τὴν πραγματοποίησιν τοῦ σκοποῦ, ὃν θέτει πρὸ αὐτοῦ.

Διὰ τὰς ἀρετάς του δὲ αὐτὰς καὶ τὰς ἄλλας, ἃς ἡμεῖς οἱ ἴδιοι θὰ ἐκτιμήσωμεν ἐν τῇ ἀναγνώσει τῶν ἔργων του, δικαίως ὁ μὲν Ξενοφῶν ἐθεώρει αὐτὸν ὡς τὸν τελειότατον τῶν τραγικῶν, ὁ δὲ Ἀριστοτέλης τοὺς κανόνας τῆς τραγικῆς τέχνης ἐκ τῶν τραγωδιῶν κυρίως τοῦ μεγάλου τούτου τραγικοῦ ἔλαβεν.

4. ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ

Ὁ Σοφοκλῆς συγγραφέων δι' ὅλου τοῦ βίου ἐποίησε περὶ τὰ 123 δράματα διαφόρων ὑποθέσεων καὶ ἔλαβε τὰς περισσοτέρας ἐξ ὅλων τῶν τραγικῶν νίκας, ἐκ τῶν δραμάτων δὲ τούτων ἐσώθησαν μέχρις ἡμῶν ἑπτὰ: Ἀντιγόνη, Ἡλέκτρα, Τραχίνιαι, Οἰδίπους τύραννος, Αἴας, Φιλοκτήτης καὶ Οἰδίπους ἐπὶ Κολωνῶ.

Αἱ τραγωδίαί δὲ αὐταὶ ἐπαίζοντο εἰς ὅλας τὰς Ἑλληνικὰς πόλεις, εἰκόνας καὶ προτομαὶ αὐτοῦ πολλαὶ ἐστήθησαν καὶ σήμερον τιμῶνται ὕφ' ὀλοκλήρου τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου τὰ ἔργα του, ἀπλήστως ἀναγινωσκόμενα καὶ ἐμφανιζόμενα εἰς τὴν σημερινήν.

5. ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΣ

Εἶναι γνωστός ὁ περὶ τοῦ Λαΐου, τοῦ βασιλέως τῶν Θηβῶν, μῦθος, καθ' ὃν οὗτος ἔλαβε χρησμόν παρὰ τοῦ μαντείου τῶν Δελφῶν, ὅτι τὸ τέκνον, τὸ ὅποῖον θὰ ἀποκτήσῃ, θὰ φονεύσῃ τὸν πατέρα καὶ θὰ συζευχθῆ τὴν μητέρα του. Διὰ τοῦτο, γεννηθέντος ἄρρενος τέκνον, φοβηθέντες οἱ γονεῖς του (Λαῖος καὶ Ἰοκάστη) τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ χρησμοῦ, ἀφοῦ ἐτρόπησαν τὰ σφυρὰ τῶν ποδῶν του διὰ περόνης καὶ ἐξήρησαν ἐκ σχοινίου, παρέδωσαν τοῦτο εἰς βασιλικὸν ποιμένα, ἵνα ἐκθέσῃ εἰς τὸν Κιθαιρῶνα διὰ τὰ χυθῆ. Ἄλλ' ὁ ποιμὴν εὐσπλαγχνισθεὶς παρέδωσε τὸν παῖδα εἰς Κορίνθιον ποιμένα, ὁ ὁποῖος ἔσπευσε νὰ φέρῃ αὐτὸν εἰς τὸν βασιλέα τῆς Κορίνθου Πόλυβον. Ὁ Πόλυβος μετὰ χαρᾶς ἐδέχθη καὶ νουθετήσεν αὐτόν, διότι ἔσπευετο τέκνον καὶ ὀνόμασεν Οἰδίποδα, λόγῳ τοῦ παθήματος (τοῦ οἰδήματος) τῶν ποδῶν αὐτοῦ. Ἐπειδὴ ὅμως ἀνδρωθεὶς ὁ Οἰδίπους ὑβρίσθη ὑπὸ συνδαιτυμόνος του ἐν συμποσίῳ, ὅτι εἶναι νόθος, μετέβη εἰς τὸ μαντεῖον τῶν Δελφῶν διὰ τὰ ζητήσῃ πληροφορίας περὶ τῆς γνησίας καταγωγῆς του, τὸ δὲ μαντεῖον τῷ ἔδωκε τὴν ἐντολήν νὰ μὴ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πατρίδα του, διότι θὰ φονεύσῃ τὸν πατέρα του καὶ θὰ λάβῃ σύζυγον τὴν μητέρα του. Θεωρῶν ὁ Οἰδίπους τὴν Κόρινθον πατρίδα ἀπεφάσισε νὰ μὴ ἐπανέλθῃ πλέον εἰς αὐτήν, ἀλλ' ἀκολουθήσας ὁδὸν πρὸς τὴν Φωκίδα συναντᾷ τὸν πραγματικὸν πατέρα του Λαῖον καὶ φονεύει αὐτόν.

Συνεχίζων μετὰ τοῦτο τὸν δρόμον του ὁ Οἰδίπους φθάνει εἰς τὰς Θήβας, καθ' ὃν χρόνον ἡ πόλις κατετρόχετο ὑπὸ τοῦ φοβεροῦ τέρατος, τῆς Σφίγγος, ἣτις ἐφθειρε πολλοὺς πολίτας, μὴ δυναμένους νὰ λύσουν τὸ προβαλλόμενον αἶνιγμα ὑπ' αὐτῆς. Διὰ τοῦτο ὁ βασιλεύων τῆς πόλεως, ἀδελφὸς τῆς βασιλίσσης Κρέων, προεκίρηνεν, ὅτι ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος ἤθελε λύσει τὸ αἶνιγμα, θὰ ἐγίνετο βασιλεὺς καὶ θὰ ἐλάβει νὰ σύζυγον τὴν χήραν βασιλίσσαν.

Ὁ Οἰδίπους, παρειαδημῶν ἐν Θήβας, κατορθώνει διὰ τῆς εὐφυΐας του νὰ λύσῃ τὸ αἶνιγμα καὶ νὰ λάβῃ τὴν βασιλείαν καὶ τὴν βασιλίσσαν σύζυγον. Ἀποκτῆσας δὲ μετ' αὐτῆς τέσσαρα τέκνα, Ἐτεοκλέα, τὸν

τὸν Πολυνείκη, τὴν Ἀντιγόνην καὶ τὴν Ἰσμήνην, ἔζη ἐν ἀρχῇ εὐτοχίης, ὅτε αἰφνης δεινὸς λοιμὸς μαστίζει τὴν χώραν του.

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς δὲ ταύτης, καθ' ἣν ὁ μὲν λαὸς ἀγωνιᾷ διὰ τὴν τύχην τῆς πόλεως, ὁ δὲ Οἰδίπους σκέπτεται, ποῖα μέτρα δέον νὰ λάβῃ διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ λαοῦ, ἀρχεται τὸ δράμα, τοῦ ὁποίου τὰς λεπτομερείας θὰ ἴδωμεν ἐν τῇ ἀναγνώσει αὐτοῦ.

6. ANTIΓONH

Ὁ Οἰδίπους, τυφλὸν ὄργανον τοῦ μοιραίου, ὡς γνωρίζομεν ἐκ τοῦ ἀνωτέρω ἐκτεθέντος σχετικοῦ μύθου, ἐφόνευσεν ἐν ἀγνοίᾳ τὸν πατέρα του Λαίον καὶ συνεξέυχθη τὴν μητέρα του Ἰοκάστην. Ὅτε δὲ ἀπεκαλύφθη τὸ γεγονός τῆς πατροκτονίας καὶ τοῦ μαροῦ γάμου, ἡ μὲν μήτηρ καὶ σύζυγος Ἰοκάστη ἀπηγχονίσθη, ὁ δὲ Οἰδίπους, ἀφ' οὗ ἐτύφλωσεν ἑαυτόν, μετ' ὀλίγον ἀπέθανε. Μετὰ τὸν θάνατον τούτου οἱ υἱοὶ αὐτοῦ σπινθηροῦσαν νὰ βασιλεύῃ ἐκάτερος τῶν δύο κατ' ἔτος, ἀλλ' ὅτε παρήλθε τὸ ἔτος τοῦ πρώτου βασιλεύσαντος Ἐτεοκλέους, ἤρνεϊτο οὗτος νὰ παραχωρήσῃ τὴν βασιλείαν εἰς τὸν ἀδελφόν. Τότε ὁ Πολυνείκης μεταβάς εἰς τὸ Ἄργος καὶ γενόμενος ἐπὶ θυγατρὶ γαμβρὸς τοῦ βασιλέως τοῦ Ἄργους Ἀδράστου ἐκστρατεύει μετὰ τοῦ πενθεροῦ καὶ πέντε ἄλλων ἡγεμόνων ἐναντίον τῶν Θηβῶν. Ἐκαστος τῶν ἐπὶ τούτων ἡγεμόνων ἐτάχθη ἕναντι μᾶς τῶν ἐπὶ πύλων τῆς πόλεως, τὰς ὁποίας ἐπὶ ἐπίσης Θηβαῖοι ἤρωες ὑπερήσπιζον. Ἐνῶ δὲ τοιοῦτοτρόπως εἶχον ἀντιπαραταχθῆ τὰ ἀντίπαλα στρατεύματα, ἀπεφασίσθη νὰ κριθῆ ὁ πόλεμος διὰ μονομαχίας τῶν δύο ἀδελφῶν, οἵτινες πλίττον ἀμφοτέρω κατ' αὐτήν.

Μετὰ τούτου τὴν βασιλείαν ἀνέλαβεν ὁ θεῖός των, ἀδελφὸς τῆς Ἰοκάστης, Κρέων, ὅστις κατορθώνει, ἀφ' οὗ προσηρέχθη κατὰ συμβουλήν τοῦ μάντεως Τειρεσίου θυμὰ πρὸς ἐξιλέωσιν τοῦ θεοῦ Ἄρεως ὁ πρεσβύτερος υἱὸς του Μεγαρέος, νὰ νικήσῃ τοὺς ἐχθροὺς καὶ νὰ τρέψῃ αὐτοὺς εἰς φυγήν.

Τὸ ὑπὸ ἀνάγνωσιν τοῦτο δράμα, τὸ ὁποῖον εἶναι, ὡς θὰ ἴδωμεν, ἄριστον διὰ τὴν ἠθοποιίαν του καὶ ἴσως ἡ ἐνδοξοτάτη τῶν ἀρχαίων Ἑλληνικῶν τραγωδιῶν, ἀρχεται εὐθὺς μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Κρέοντος ἐκδοσιν τῆς διαταγῆς περὶ τῆς τύχης τῶν νεκρῶν τῶν ἀλληλοφονευθέντων δύο ἀδελφῶν.

Π. Ν. ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΥ

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ
ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΣ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1963

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΑ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

ΟΙΔΙΠΟΥΣ

ὦ τέκνα, Κάδμου τοῦ πάλαι νέα τροφή
τίνας ποθ' ἔδρας τάσδε μοι θαάζετε,
ἰκτηρίοις κλάδοισιν ἔξεστεμμένοι;
πόλις δ' ὁμοῦ μὲν θυμιαμάτων γέμει,
ὁμοῦ δὲ παιάνων τε καὶ στεναγμάτων, 5
ἀγῶ δικαιῶν μὴ παρ' ἀγγέλων τέκνα,
ἄλλων ἀκούειν, αὐτὸς ὧδ' ἐλήλυθα
ὁ πᾶσι κλεινὸς Οἰδίπους καλούμενος.
ἀλλ', ὦ γεραϊέ, φράζ' ἐπεὶ πρέπων ἔφυς
πρὸ τῶνδε φωνεῖν, τίνι τρόπῳ καθέστατε, 10
δείσαντες ἢ στέρξαντες; ὡς θέλοντος ἂν
ἐμοῦ προσαρκεῖν πᾶν· δυσάληγτος γὰρ ἂν
εἶην, τοιάνδε μὴ οὐ κατοικτίρων ἔδραν.

ΙΕΡΕΥΣ

ἀλλ', ὦ κρατύνων Οἰδίπους χώρας ἐμῆς,
ὄρᾳς μὲν ἡμᾶς ἡλίκου προσήμεθα 15
βωμοῖσι τοῖς σοῖς· οἱ μὲν οὐδέπω μακρὰν
πτέσθαι σθένοντες, οἱ δὲ σὺν γήρα βαρεῖς
ἱερεῖς, ἐγὼ μὲν Ζηγός, οἷδε δ' ἡθέων

λεκτοί· τὸ δ' ἄλλο φῦλον ἐξεστεμμένον
 ἀγοραῖσι θακεῖ πρὸς τε Παλλάδος διπλοῖς 20
 ναοῖς ἐπ' Ἴσμηνοῦ τε μαντεῖα σποδοῖ.
 πόλις γάρ, ὥσπερ καὐτὸς εἰσορᾶς, ἄγαν
 ἤδη σαλεύει κἀνακουφίσαι κάρα
 βυθῶν ἔτ' οὐχ οἶα τε φοινίου σάλου,
 φθίνουσα μὲν κάλυξιν ἐγκάρποις χθονός, 25
 φθίνουσα δ' ἀγέλαις βουνόμοις, τόκοισί τε
 ἀγόνους γυναικῶν· ἐν δ' ὁ πυρφόρος θεὸς
 σκήψας ἐλαύνει, λοιμὸς ἔχθιστος, πόλιν,
 ὑφ' οὗ κενοῦται δῶμα Καδμεῖον, μέλας δ'
 Ἄδης στεναγμοῖς καὶ γόοις πλουτίζεται. 30
 θεοῖσι μὲν νυν οὐκ ἰσοῦμένόν σ' ἐγὼ
 οὐδ' οἶδε παῖδες ἐζόμεσθ' ἐφέστιοι.
 ἀνδρῶν δὲ πρῶτον ἐν τε συμφοραῖς βίου
 κρίνοντες ἐν τε δαιμόνων συναλλαγαῖς·
 ὅς γ' ἐξέλυσας, ἄστν Καδμεῖον μολῶν, 35
 σκληρᾶς ἀοιδοῦ δασμόν, ὃν παρείχομεν,
 καὶ ταῦθ' ὑφ' ἡμῶν οὐδὲν ἐξειδῶς πλέον
 οὐδ' ἐκδιδαχθεῖς, ἀλλὰ προσθήκη θεοῦ
 λέγει νομίζει θ' ἡμῖν ὀρθῶσαι βίον.
 νῦν τ', ὦ κράτιστον πᾶσιν Οἰδίπου κάρα, 40
 ἱκετεύομέν σε πάντες οἶδε πρόστροποι,
 ἀλκὴν τιν' εὔρεῖν ἡμῖν, εἴτε του θεῶν
 φήμην ἀκούσας εἴτ' ἀπ' ἀνδρὸς οἴσθ' αὖτου·
 ὡς τοῖσιν ἐμπείροισι καὶ τὰς ξυμφορὰς
 ζώσας ὀρῶ μάλιστα τῶν βουλευμάτων. 45
 ἴθ', ὦ βροτῶν, ἄριστ', ἀνόρθωσον πόλιν,
 ἴθ', εὐλαβήθηθ', ὥς σε νῦν μὲν ἦδε γῆ
 σωτῆρα κλήζει τῆς πάρος προθυμίας,
 ἀρχῆς δὲ τῆς σῆς μηδαμῶς μεμνώμεθα

- στάντες τ' ἐς ὀρθὸν καὶ πεσόντες ὕστερον· 50
 ἀλλ' ἀσφαλεία τήνδ' ἀνόρθωσον πόλιν.
 ὄρνιθι γὰρ καὶ τὴν τότε αἰσίῳ τύχην
 παρέσχες ἡμῖν, καὶ τανῦν ἴσος γενοῦ.
 ὣς, εἴπερ ἄρξεις τῆσδε γῆς, ὥσπερ κρατεῖς,
 ξὺν ἀνδράσιν κάλλιον ἢ κενῆς κρατεῖν, 55
 ὥς οὐδέν ἐστι οὔτε πύργος οὔτε ναῦς
 ἐρῆμος ἀνδρῶν μὴ ξυνοικούντων ἔσω.
- ΟΙ. ὦ παῖδες οἰκτροί, γνωτὰ κοῦκ ἄγνωτὰ μοι
 προσήλθεθ' ἱμείροντες. εὖ γὰρ οἶδα, ὅτι
 νοσεῖτε πάντες καὶ νοσοῦντες, ὥς ἐγώ, 60
 οὐκ ἔστιν ὑμῶν ὅστις ἐξ ἴσου νοσεῖ.
 τὸ μὲν γὰρ ὑμῶν ἄλγος εἰς ἓν ἔρχεται
 μόνον καθ' αὐτὸν κοῦδέν' ἄλλον· ἢ δ' ἐμῇ
 ψυχῇ πόλιν τε κάμει καὶ σ' ὁμοῦ στένει.
 ὥστ' οὐχ ὕπνω γ' εὔδοντά μ' ἐξεγείρετε, 65
 ἀλλ' ἴστε πολλὰ μὲν με δακρύσαντα δῆ,
 πολλὰς δ' ὁδοὺς ἐλθόντα φροντίδος πλάνοις.
 ἦν δ' εὖ σκοπῶν εὔρισκον ἴασι μόνην,
 ταύτην ἔπραξα· παῖδα γὰρ Μεινοικέως
 Κρέοντ', ἑμαυτοῦ γαμβρόν, ἐς τὰ Πυθικὰ 70
 ἔπεμψα Φοίβου δῶμαθ' ὡς πύθειθ', ὅ τι
 δρῶν ἢ τί φωνῶν τήνδε ρυσαίμην πόλιν.
 καὶ μ' ἤμαρ ἤδη ξυμμετρούμενον χρόνῳ
 λυπεῖ, τί πράσσει· τοῦ γὰρ εἰκότος πέρα
 ἄπεστι, πλείω τοῦ καθήκοντος χρόνου. 75
 ὅταν δ' ἴκηται, τηνικαῦτ' ἐγὼ κακὸς
 μὴ δρῶν ἂν εἶην πάνθ' ὅσ' ἂν δηλοῖ θεός.
- ΙΕ. ἀλλ' εἰς καλὸν σὺ τ' εἶπας οἶδε τ' ἀρτίως
 Κρέοντα προσστείχοντα σημαίνουσί μοι.
- ΟΙ. ὦναξ Ἄπολλον, εἰ γὰρ ἐν τύχῃ γέ τω 80

- σωτῆρι βαίη λαμπρὸς ὥσπερ ὄμματι.
 ΙΕ. ἀλλ' εἰκάσαι μὲν, ἡδύς· οὐ γὰρ ἂν κάρα
 πολυστεφῆς ᾧδ' εἶρπε παγκάρπου δάφνης.
 ΟΙ. τάχ' εἰσόμεθα· ζύμμετρος γὰρ ὡς κλύειν.
 ἄναξ, ἐμὸν κήδευμα, παῖ Μενουκίως, 85
 τίν' ἡμῖν ἤχεις τοῦ θεοῦ φήμην φέρων;

ΚΡΕΩΝ

- ἐσθλήν· λέγω γὰρ καὶ τὰ δύσφορ', εἰ τύχοι
 κατ' ὀρθὸν ἐξελθόντα, πάντ' ἂν εὐτυχεῖν.
 ΟΙ. ἔστιν δὲ ποῖον τοῦπος; οὔτε γὰρ θρασὺς 90
 οὔτ' οὖν προδείσας εἰμὶ τῶ γε νῦν λόγῳ.
 ΚΡ. εἰ τῶνδε χρήζεις πλησιαζόντων κλύειν,
 ἔτοῖμος εἰπεῖν, εἴτε καὶ στείχειν ἔσω.
 ΟΙ. ἐς πάντας αὐδα· τῶνδε γὰρ πλέον φέρω
 τὸ πένθος ἢ καὶ τῆς ἐμῆς ψυχῆς πέρι.
 ΚΡ. λέγοιμ' ἂν, οἳ' ἤκουσα τοῦ θεοῦ πάρα. 95
 ἄνωγεν ἡμᾶς Φοῖβος ἐμφανῶς ἄναξ
 μίασμα χώρας, ὡς τεθραμμένον χθονὶ
 ἐν τῆδ' ἐλαύνειν, μηδ' ἀνήκεστον τρέφειν.
 ΟΙ. ποίῳ καθαρμῶ; τίς ὁ τρόπος τῆς ξυμφορᾶς;
 ΚΡ. ἀνδρηλατοῦντας ἢ φόνῳ φόνον πάλιν 100
 λύοντας, ὡς τόδ' αἶμα χειμάζον πόλιν.
 ΟΙ. ποίου γὰρ ἀνδρὸς τήνδε μηνύει τύχην;
 ΚΡ. ἦν ἡμῖν, ᾧναξ, Λαίος ποθ' ἡγεμῶν
 γῆς τῆσδε, πρὶν σέ τήνδ' ἀπευθύνειν πόλιν.
 ΟΙ. ἔξοιδ' ἀκούων· οὐ γὰρ εἰσεῖδόν γέ πω. 105
 ΚΡ. τούτου θανόντος νῦν ἐπιστέλλει σαφῶς
 τοὺς αὐτοέντας χειρὶ τιμωρεῖν τινας.
 ΟΙ. οἳ δ' εἰσὶ ποῦ γῆς; ποῦ τόδ' εὐρεθήσεται
 ἕχρος παλαιᾶς δυστέχμαρτον αἰτίας;

- KP. ἐν τῇδ' ἔφασκε γῆ· τὸ δὲ ζητούμενον 110
άλωτόν, ἐκφεύγει δὲ τὰμελούμενον.
- OI. πότερα δ' ἐν οἴκοις ἢ ἴν' ἀγροῖς ὁ Λαίος
ἢ γῆς ἐπ' ἄλλης τῶδε συμπίπτει φόνω;
- KP. θεωρός, ὡς ἔφασκεν, ἐκδημῶν, πάλιν
πρὸς οἶκον οὐκέθ' ἴκεθ' ὡς ἀπεστάλη. 115
- OI. οὐδ' ἄγγελός τις οὐδὲ συμπράκτωρ ὁδοῦ
κατεῖδ' ὅτου τις ἐκμαθῶν ἐχρήσατ' ἄν;
- KP. θνήσκουσι γάρ, πλὴν εἷς τις, ὃς φόβῳ φυγῶν,
ὧν εἶδε, πλὴν ἓν, οὐδὲν εἶχ' εἰδῶς φράσαι.
- OI. τὸ ποῖον; ἐν γὰρ πόλλ' ἄν ἐξεύροι μαθεῖν, 120
ἀρχὴν βραχεῖαν εἰ λάβοιμεν ἐλπίδος.
- KP. ληστὰς ἔφασκε συντυχόντας οὐ μῖα
ῥώμη κτανεῖν νιν, ἀλλὰ σὺν πλήθει χειρῶν.
- OI. πῶς οὖν ληστής, εἴ τι μὴ ζῆν ἀργύρω
ἐπράσσειτ' ἐνθέδ', ἐς τόδ' ἄν τόλμης ἔβη; 125
- KP. δοκοῦντα ταῦτ' ἦν; Λαῖου δ' ὀλωλότος,
οὐδεὶς ἀρωγὸς ἐν κακοῖς ἐγίγνετο.
- OI. κακὸν δὲ ποῖον ἐμποδῶν, τυραννίδος
οὕτω πεσοῦσης, εἶργε τοῦτ' ἐξειδέναι;
- KP. ἢ ποικιλωδὸς Σφιγξ τὸ πρὸς ποσὶν σκοπεῖν 130
μεθέντας ἡμᾶς τὰφανῆ προσήγετο.
- OI. ἀλλ' ἐξ ὑπαρχῆς αὔθις αὐτ' ἐγὼ φανῶ·
ἐπαξίως γὰρ Φοῖβος, ἀξίως δὲ σὺ
πρὸς τοῦ θανόντος τήνδ' ἔθεσθ' ἐπιστροφῆν,
ὥστ' ἐνδίκως ὄψεσθε καμὲ σύμμαχον, 135
γῆ τῆδε τιμωροῦντα τῶ θεῶ θ' ἅμα.
ὑπὲρ γὰρ οὐχὶ τῶν ἀπωτέρω φίλων,
ἀλλ' αὐτὸς αὐτοῦ τοῦτ' ἀποσκεδῶ μύσος.
ὅστις γὰρ ἦν ἐκεῖνον ὁ κτανῶν, τάχ' ἄν
κάμ' ἄν τοιαύτη χειρὶ τιμωρεῖν θέλοι. 140

κείνω προσαρκῶν οὖν ἑμαυτὸν ὠφελῶ.
 ἀλλ' ὡς τάχιστα, παῖδες ὑμεῖς μὲν βάρθρων
 ἴστασθε, τοῦσδ' ἄραντες ἰκτῆρας κλάδους·
 ἄλλος δὲ Κάδμου λαὸν ὧδ' ἀθροίζετε,
 ὡς πᾶν ἐμοῦ δράσοντος· ἦ γὰρ εὐτυχεῖς 145
 σὺν τῷ θεῷ φανούμεθ' ἢ πεπτωκότες.

ΙΕ. ὦ παῖδες, ἰστώμεσθα· τῶνδε γὰρ χάριν
 καὶ δεῦρ' ἔβημεν, ὧν ὕδ' ἐξαγγέλλεται.
 Φοῖβος δ' ὁ πέμψας τάσδε μαντείας ἅμα
 σωτήρ θ' ἔκοιτο καὶ νόσου παυστήριος. 150

ΧΟΡΟΣ

στροφή α' ὦ Διὸς ἀδυεπές φάτι, τίς ποτε τῶς πολυχρύσου
 Πυθῶνος ἀγλαὰς ἔβας
 Θήβας; ἐκτέταμαι φοβερὰν φρένα, δείματι
 ἰήιε Δάλιε Παιάν, [πάλλων
 ἀμφὶ σοὶ ἀζόμενος, τί μοι ἦ νέον 155
 ἢ περιτελλομέναις ὥραις πάλιν
 ἐξανύσεις χρέος.

εἰπέ μοι, ὦ χρυσέας τέκνον ἐλπίδος, ἄμβρο-
 [τε Φάμα.
 ἀντιστρ. α' πρῶτά σε κεκλόμενος, θύγατερ Διός, ἄμβροτ'
 [Ἄθάνα,
 γαιάοχόν τ' ἀδελφεὰν 160
 Ἄρτεμιν, ἃ κυκλόεντ' ἀγορᾶς θρόνον εὐκλέα
 καὶ Φοῖβον ἑκαβόλον, ἰώ, [θάσσει,
 τρισσοὶ ἀλεξίμοροι προφάνητέ μοι.
 εἴ ποτε καὶ προτέρας ἄτας ὕπερ
 ὀρнуμένας πόλει 165

στροφή β' ἦγνύσατ' ἐκτοπίαν φλόγα πῆματος, ἔλθετε καὶ
 ὦ πόποι· ἀνάριθμα γὰρ φέρω [νῦν.

- πήματα νοσεῖ δέ μοι πρόπας
 στόλος, οὐδ' ἔνι φροντίδος ἔγχος, 170
 ᾧ τις ἀλέζεται· οὔτε γὰρ ἔκγονα
 κλυτὰς χθονὸς αὔξεται, οὔτε τόκοισιν
 ἰήϊων καμάτων ἀνέχουσι γυναῖκες·
 ἄλλον δ' ἂν ἄλλω προσίδοις, ἅπερ εὐπτερον
 [ὄρνιν, 175
 κρεῖσσον ἀμαιμακέτου πυρὸς ὄρμενον
 ἀκτὰν πρὸς ἐσπέρου θεοῦ·
 ἀντιστρ. β' ὦν πόλις ἀνάριθμος ὄλλυται·
 νηλέα δὲ γένεθλα πρὸς πέδω 180
 θανατηφόρα κεῖται ἀνοίκτως·
 ἐν δ' ἄλογοι πολιαί τ' ἐπὶ ματέρες
 ἀκτὰν παρὰ βώμιον ἄλλοθεν ἄλλαι
 λυγρῶν πόνων ἰκτῆρες ἐπιστενάχουσιν. 185
 παιὰν δὲ λάμπει στενόεσσα τε γῆρυς ὄμαυλος·
 ὦν ὑπερ, ᾧ χρυσέα θύγατερ Διός.
 εὐῶπα πέμψον ἀλκάν·
 στροφὴ γ' Ἄρεά τε τὸν μαλερόν, ὃς νῦν ἀγαλκίος ἀσπίδων 190
 φλέγει με περιβόητος ἀντιάζων,
 παλίσσουτον δράμημα νωτίσαι πάτρας
 ἅπουρον, εἴτ' ἐς μέγαν θάλαμον Ἄμφιτρίτας 195
 εἴτ' ἐς τὸν ἀπόξενον ὄρμον,
 Θρήκιον κλύδωνα·
 τέλει γάρ, εἴ τι νυξ ἀφῆ,
 τοῦτ' ἐπ' ἤμαρ ἔρχεται.
 τόν, ᾧ τᾶν πυρφόρων 200
 ἀστραπᾶν κράτη νέμων,
 ᾧ Ζεῦ, πάτερ, ὑπὸ σῶι φθίσσον κεραυνῶ.
 ἀντιστρ. γ' Λύκει' ἀναξ, τά τε σὰ χρυσοστρόφων ἀπ' ἀγκυλᾶν
 βέλεα θέλοιμ' ἂν ἀδάματ' ἐνδατεῖσθαι 205

- ἄρωγὰ προσταθέντα, τάς τε πυρφόρους
 Ἄρτέμιδος αἴγλας, ξὺν αἷς Λύκι' ὄρεα διάσσει.
 τὸν χρυσομίτραν τε κικλήσκω,
 τᾶσδ' ἐπόνυμον γᾶς, 210
 αἰνῶπα Βάχχον εὖιον,
 Μαινάδων ὀμόστολον,
 πελασθῆναι φλέγοντ'
 ἀγλαῶπι σύμμαχον
 πεύκα' πὶ τὸν ἀπότιμον ἐν θεοῖς θεόν. 215
 ΟΙ.
 αἰτεῖς· ἂ δ' αἰτεῖς, τᾶμ' ἐὰν θέλῃς ἔπη
 κλύων δέχεσθαι τῇ νόσω θ' ὑπηρετεῖν,
 ἀλκὴν λάβοις ἂν κἀνακούφισιν κακῶν·
 ἀγὰρ ξένος μὲν τοῦ λόγου τοῦδ' ἐξερῶ,
 ξένος δὲ τοῦ πραχθέντος· οὐ γὰρ ἂν μακρὰν 220
 ἴχνευον αὐτός, μὴ οὐκ ἔχων τι σύμβολον.
 νῦν δ', ὕστερος γὰρ ἄστος εἰς ἄστους τελῶ,
 ὑμῖν προφωνῶ πᾶσι Καδμείοις τάδε·
 ὅστις πόθ' ὑμῶν Λάιον τὸν Λαβδάκου
 κάτοιιδεν ἀνδρὸς ἐκ τίνος διώλετο, 225
 τοῦτον κελεύω πάντα σημαίνειν ἐμοί.
 κεῖ μὲν φοβεῖται τοῦπίκλημ' ὑπεξελεῖν
 αὐτός καθ' αὐτοῦ — πείσεται γὰρ ἄλλο μὲν
 ἄστεργές οὐδέν, γῆς δ' ἄπεισιν ἀσφαλῆς·
 εἰ δὴ αὖ τις ἄλλον οἶδεν ἢ ἕξ ἄλλης χθονὸς 230
 τὸν αὐτόχειρα, μὴ σιωπάτω· τὸ γὰρ
 κέρδος τελῶ γὼ χῆ χάρις προσκείσεται.
 εἰ δ' αὖ σιωπήσεσθε, καὶ τις ἢ φίλου
 δείσας ἀπόσει τοῦπος ἢ χαυτοῦ τόδε,
 ἂ' κ' τῶνδε δράσω, ταῦτα χρὴ κλύειν ἐμοῦ. 235
 τὸν ἄνδρ' ἀπαυδῶ τοῦτον, ὅστις ἐστί, γῆς
 τῆσδ', ἧς ἐγὼ κράτη τε καὶ θρόνους νέμω,

μήτ' εἰσδέχεσθαι μήτε προσφωνεῖν τινα,
 μήτ' ἐν θεῶν εὐχαῖσι μήτε θύμασιν
 κοινὸν ποιεῖσθαι μήτε χέρνιβος νέμειν, 240
 ὠθεῖν δ' ἀπ' οἴκων πάντας, ὡς μιάσματος
 τοῦδ' ἡμῖν ὄντος, ὡς τὸ Πυθικὸν θεοῦ
 μαντεῖον ἐξέφηγεν ἀρτίως ἐμοί.
 ἐγὼ μὲν οὖν τοιόσδε τῷ τε δαίμονι
 τῷ τ' ἀνδρὶ τῷ θανόντι σύμμαχος πέλω. 245
 κατεύχομαι δὲ τὸν δεδραχότ' εἴτε τις
 εἷς ὧν λέληθεν εἴτε πλειόνων μέτα,
 κακὸν κακῶς νιν ἄμορον ἐκτρῖψαι βίον.
 ἐπεύχομαι δ', οἴκοισιν εἰ ξυνέστιος
 ἐν τοῖς ἐμοῖς γένοιτ' ἐμοῦ ξυνειδότης, 250
 παθεῖν, ἅπερ τοῖσδ' ἀρτίως ἤρασάμην.
 ὑμῖν δὲ ταῦτα πάντ' ἐπισκήπτω τελεῖν,
 ὑπὲρ τ' ἐμαυτοῦ τοῦ θεοῦ τε τῆσδέ τε
 γῆς ᾧδ' ἀκάρπως κἀθέως ἐφθαρμένης.
 οὐδ' εἰ γὰρ ἦν τὸ πρᾶγμα μὴ θεήλατον, 255
 ἀκάθαρτον ὑμᾶς εἰκὸς ἦν οὕτως εἶν,
 ἀνδρός γ' ἀρίστου βασιλέως τ' ὀλωλότος,
 ἀλλ' ἐξερευνᾶν. νῦν δ' ἐπεὶ κυρῶ τ' ἐγὼ
 ἔχων μὲν ἀρχάς, ἃς ἐκεῖνος εἶχε πρῖν,
 ἔχων δὲ λέκτρα καὶ γυναῖχ' ὁμόσπορον, 260
 κοινῶν τε παίδων κοῖν' ἄν, εἰ κείνῳ γένος
 μὴ 'δυστύχησεν, ἦν ἂν ἐκπεφυκότα·
 νῦν δ' ἐς τὸ κείνου κρατ' ἐνήλαθ' ἡ τύχη·
 ἀνθ' ὧν ἐγὼ τὰδ' ὥσπερ εἰ τοῦμοῦ πατρὸς
 ὑπερμαχοῦμαι κἀπὶ πάντ' ἀφίξομαι, 265
 ζητῶν τὸν αὐτόχειρα τοῦ φόνου λαβεῖν
 τῷ Λαβδακείῳ παιδὶ Πολυδώρου τε καὶ
 τοῦ πρόσθε Κάδμου τοῦ πάλαι τ' Ἀγήνορος.

- καὶ ταῦτα τοῖς μὴ δρῶσιν εὐχομαι θεοὺς
 μήτ' ἄροτον αὐτοῖς γῆς ἀνιέναι τινά, 270
 μήτ' οὖν γυναικῶν παιῖδας, ἀλλὰ τῷ πότμῳ
 τῷ νῦν φθερεῖσθαι κάτι τοῦδ' ἐχθίονι.
 ὑμῖν δὲ τοῖς ἄλλοισι Καδμείοις, ὅσοις
 τάδ' ἔστ' ἀρέσκονθ', ἧ τε σύμμαχος Δίκη
 χοί πάντες εὖ ζυνεῖεν εἰσαεὶ θεοί. 275
- XO. ὥσπερ μ' ἀραῖον ἔλαβες, ὦδ' ἀναξ, ἐρῶ·
 οὔτ' ἔκτανον γὰρ οὔτε τὸν κτανόντ' ἔχω
 δεῖξαι· τὸ δὲ ζήτημα τοῦ πέμψαντος ἦν
 Φοίβου τόδ' εἰπεῖν, ὅστις εἴργασταί ποτε.
- OI. δίκαι' ἔλεξας· ἀλλ' ἀναγκάσαι θεοὺς,
 280
 ἂν μὴ θέλωσιν, οὐδ' ἂν εἷς δύναιτ' ἀνῆρ.
- XO. τὰ δευτέρ' ἐκ τῶνδ' ἂν λέγοιμ' ἅ μοι δοκεῖ.
 OI. εἰ καὶ τρίτ' ἐστί, μὴ παρῆς τὸ μὴ οὐ φράσαι.
 XO. ἄνακτ' ἀνακτι ταῦθ' ὄρωντ' ἐπίσταμαι
 285
 μάλιστα Φοίβῳ Τειρεσίαν, παρ' οὐ τις ἂν
 σκοπῶν τάδ', ὄναξ, ἐκμάθοι σαφέστατα.
- OI. ἀλλ' οὐκ ἐν ἀργοῖς οὐδὲ τοῦτ' ἐπραξάμην·
 ἔπεμψα γάρ, Κρέοντος εἰπόντος, διπλοῦς
 πομπούς· πάλαι δὲ μὴ παρῶν θαυμάζεται.
- XO. καὶ μὴν τά γ' ἄλλα κωφὰ καὶ παλαι' ἔπη. 290
 OI. τὰ ποῖα ταῦτα; πάντα γὰρ σκοπῶ λόγον.
 XO. θανεῖν ἐλέχθη πρὸς τινων ὁδοιπόρων.
 OI. ἤκουσα καγὼ· τὸν δ' ἰδόντ' οὐδεὶς ὄρῃ.
 XO. ἀλλ' εἴ τι μὲν δὴ δείματός γ' ἔχει μέρος,
 295
 τὰς σὰς ἀκούων οὐ μενεῖ τοιάσδ' ἄρας.
- OI. ᾧ μὴ 'στι δρῶντι τάρβος, οὐδ' ἔπος φοβεῖ.
 XO. ἀλλ' οὐξελέγξων αὐτὸν ἔστιν· οἶδε γὰρ
 τὸν θεῖον ἤδη μάντιν ὦδ' ἄγουσιν, ᾧ
 τάληθές ἐμπέφυκεν ἀνθρώπων μόνῳ.

- ΟΙ. ὦ πάντα νωμῶν Τειρεσίη, διδακτά τε 300
 ἄρρητά τ' οὐράνιά τε καὶ χθονοστιβῆ,
 πόλιν μὲν, εἰ καὶ μὴ βλέπεις φρονεῖς δ' ὅμως,
 οἴω νόσῳ σύνεστιν ἧς σὲ προστάτην
 σωτῆρά τ' ὄναζ, μοῦνον ἐξευρίσκομεν.
 Φοῖβος γάρ, εἴ τι μὴ κλύεις τῶν ἀγγέλων, 305
 πέμψασιν ἡμῖν ἀντέπεμψεν ἔκλυσιν
 μόνην ἂν ἐλθεῖν τοῦδε τοῦ νοσήματος,
 εἰ τοὺς κτανόντας Λάϊον μαθόντες εὖ
 κτείναιμεν ἢ τῆς γῆς φυγάδας ἐκπεμφαίμεθα.
 σύ νυν φθονήσας μήτ' ἀπ' οἰωνῶν φάτιν 310
 μήτ' εἴ τιν' ἄλλην μαντικῆς ἔχεις ὁδόν,
 ρῦσαι σεαυτὸν καὶ πάλιν, ρῦσαι δ' ἐμέ,
 ρῦσαι δὲ πᾶν μίασμα τοῦ τεθνηκότος.
 ἐν σοὶ γάρ ἐσμεν· ἄνδρα δ' ὠφελεῖν, ἀφ' ὧν 315
 ἔχοι τε καὶ δύναιτο, κάλλιστος πόνος.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ

- φεῦ φεῦ, φρονεῖν ὡς δεινόν, ἔνθα μὴ τέλη
 λύη φρονοῦντι. Ταῦτα γὰρ καλῶς ἐγὼ
 εἰδὼς διώλεσ'· οὐ γὰρ ἂν δεῦρ' ἰκόμην.
- ΟΙ. τί δ' ἔστιν; ὡς ἄθυμος εἰσελήλυθας.
- ΤΕΙ. ἄφες μ' ἐς οἴκους· ῥᾶστα γὰρ τὸ σὸν τε σὺ 320
 καὶ γὰρ ἀνοίσω τοῦμόν, ἣν ἐμοὶ πίθη.
- ΟΙ. οὐτ' ἔννομ' εἶπας οὔτε προσφιλῆ πόλει
 τῆδ', ἣ σ' ἔθρεψε, τήνδ' ἀποστερῶν φάτιν.
- ΤΕΙ. ὄρῳ γὰρ οὐδὲ σοὶ τὸ σὸν φώνημ' ἰὸν
 πρὸς καιρόν· ὡς οὖν μηδ' ἐγὼ ταῦτόν πάθω... 325
- ΟΙ. μή, πρὸς θεῶν, φρονῶν γ' ἀποστραφῆς, ἐπεὶ
 πάντες σὲ προσκυνοῦμεν οἷδ' ἰκτῆριοι.

- ΤΕΙ. πάντες γὰρ οὐ φρονεῖτ' ἐγὼ δ' οὐ μή ποτε,
τάμ' ὡς ἂν εἶπω, μὴ τὰ σ' ἐκφήνω κακά.
- ΟΙ. τί φήεις; ξυνειδῶς οὐ φράσεις, ἀλλ' ἐννοεῖς 330
ἡμᾶς προδοῦναι καὶ καταφθεῖραι πόλιν;
- ΤΕΙ. ἐγὼ οὐτ' ἐμαυτόν, οὔτε σ' ἀλγυνῶ· τί ταῦτ'
ἄλλως ἐλέγχεις; οὐ γὰρ ἂν πύθοιό μου.
- ΟΙ. οὐκ, ὦ κακῶν κάκιστε, καὶ γὰρ ἂν πέτρου
φύσιν σὺ γ' ὀργάνειας, ἐξερεῖς ποτε, 335
ἀλλ' ὧδ' ἀτεργκτος κάτελεύτητος φανεῖ;
- ΤΕΙ. ὀργὴν ἐμέμψω τὴν ἐμήν, τὴν σὴν δ' ὁμοῦ
ναίουσαν οὐ κατεῖδες, ἀλλ' ἐμὲ ψέγεις.
- ΟΙ. τίς γὰρ τοιαῦτ' ἂν οὐκ ὀργίζοιτ' ἔπη
κλύων, ἃ νῦν σὺ τήνδ' ἀτιμάζεις πόλιν; 340
- ΤΕΙ. ἤξει γὰρ αὐτά, καὶ ἐγὼ σιγῇ στέγω.
- ΟΙ. οὐκοῦν, ἅ γ' ἤξει, καὶ σὲ χρὴ λέγειν ἐμοί.
- ΤΕΙ. οὐκ ἂν πέρα φράσαιμι· πρὸς τὰδ', εἰ θέλεις,
θυμοῦ δι' ὀργῆς, ἥτις ἀγριωτάτη.
- ΟΙ. καὶ μὴν παρήσω γ' οὐδέν, ὡς ὀργῆς ἔχω, 345
ἄπερ ξυνίημ'. ἴσθι γὰρ δοκῶν ἐμοὶ
καὶ ξυμφυτεῦσαι τοῦργον εἰργάσθαι θ' ὅσον
μὴ χερσὶ καίνων· εἰ δ' ἐτύγχανες βλέπων,
καὶ τοῦργον ἂν σοῦ τοῦτ' ἔφην εἶναι μόνου.
- ΤΕΙ. ἄληθες; ἐννέπω σὲ τῷ κηρύγματι, 350
ᾧπερ προεῖπας, ἐμμένειν κάφ' ἡμέρας
τῆς νῦν προσαυδᾶν μῆτε τούσδε μῆτ' ἐμέ,
ὡς ὄντι γῆς τῆσδ' ἀνοσίω μιάστορι.
- ΟΙ. οὕτως ἀναιδῶς ἐξεκίνησας τόδε
τὸ ῥῆμα; καὶ ποῦ τοῦτο φεῦξεσθαι δοκεῖς; 355
- ΤΕΙ. πέφευγα· τάληθές γὰρ ἰσχυὸν τρέφω.
- ΟΙ. πρὸς τοῦ διδαχθεῖς; οὐ γὰρ ἔκ γε τῆς τέχνης.
- ΤΕΙ. πρὸς σοῦ· σὺ γὰρ μ' ἄκοντα προυτρέψω λέγειν.

- ΟΙ. ποῖον λόγον; λέγ' αὔθις, ὡς μᾶλλον μάθω.
- ΤΕΙ. οὐχὶ ξυνῆκας πρόσθεν, ἢ ἄπειρᾶ λόγων; 360
- ΟΙ. οὐχ ὥστε γ' εἰπεῖν γνωστόν, ἀλλ' αὔθις φράσον.
- ΤΕΙ. φονέα σέ φημι τάνδρός, οὗ ζητεῖς, κυρεῖν.
- ΟΙ. ἀλλ' οὐ τι χαίρων δῖς γε πημονάς ἐρεῖς.
- ΤΕΙ. εἶπω τι δῆτα κάλλ', ἔν' ὀργίζῃ πλέον;
- ΟΙ. ὅσον γε χρήσεις· ὡς μάτην εἰρήσεται. 365
- ΤΕΙ. λελθέναι σέ φημι σὺν τοῖς φιλτάτοις
αἴσχισθ' ὀμιλοῦντ' οὐδ' ὄραν, ἔν' εἰ κακοῦ.
- ΟΙ. ἦ καὶ γεγηθῶς ταῦτ' αἰεὶ λέξεις δοκεῖς;
- ΤΕΙ. εἴπερ τί γ' ἐστὶ τῆς ἀληθείας σθένος.
- ΟΙ. ἀλλ' ἐστὶ, πλὴν σοί· σοὶ δὲ τοῦτ' οὐκ ἔστ', ἐπεὶ 370
τυφλὸς τά τ' ὄτα τὸν τε νοῦν τά τ' ὄμματ' εἶ.
- ΤΕΙ. σὺ δ' ἄθλιός γε ταῦτ' ὄνειδιζων, ἃ σοὶ
οὐδεὶς ὃς οὐχὶ τῶνδ' ὄνειδιεῖ τάχα.
- ΟΙ. μιᾶς τρέφῃ πρὸς νυκτός, ὥστε μήτ' ἐμὲ
μήτ' ἄλλον, ὅστις φῶς ὄρα βλάψαι ποτ' ἄν. 375
- ΤΕΙ. οὐ γὰρ σε μοῖρα πρὸς γ' ἐμοῦ πεσεῖν, ἐπεὶ
ἱκανὸς Ἀπόλλων, ὃ τάδ' ἐκπράξει μέλει.
- ΟΙ. Κρέοντος ἢ σοῦ ταῦτα τάξευρήματα;
- ΤΕΙ. Κρέων δέ σοι πῆμ' οὐδέν, ἀλλ' αὐτὸς σὺ σοί.
- ΟΙ. ὦ πλοῦτε καὶ τυραννὶ καὶ τέχνῃ τέχνης 380
ὑπερφέρουσα τῷ πολυζήλω βίῳ,
ὅσος παρ' ὑμῖν, ὁ φθόνος φυλάσσεται,
εἰ τῆσδέ γ' ἀρχῆς οὐνεχ' ἦν ἐμοὶ πόλις
δωρητόν, οὐκ' αἰτητόν, εἰσεχείρισεν,
ταύτης Κρέων ὁ πιστός, οὐξ ἀρχῆς φίλος, 385
λάθρα μ' ὑπελθὼν ἐμβαλεῖν ἱμείρεται,
ὑφεῖς μάγον τοιόνδε μηχανορράφον,
δόλιον ἀγύρτην, ὅστις ἐν τοῖς κέρδεσιν
μόνον δέδορκε, τὴν τέχνην δ' ἔφω τυφλός.

- ἐπεὶ, φέρ' εἰπέ, ποῦ σὺ μόντις εἶ σαφής; 390
 πῶς οὐχ, ὅθ' ἡ ῥάψωδός ἐνθάδ' ἦν κύων,
 ἠΰδας τι τοῖσδ' ἀστοῖσιν ἐκλυτήριον;
 καίτοι τό γ' αἰνιγμ' οὐχὶ τοῦπιόντος ἦν
 ἀνδρός διειπεῖν, ἀλλὰ μαντείας ἔδει,
 ἦν οὔτ' ἀπ' οἰωνῶν σὺ προουφάνης ἔχων 395
 οὔτ' ἐκ θεῶν του γνωτόν· ἀλλ' ἐγὼ μολών,
 ὁ μηδὲν εἰδὼς Οἰδίπους, ἔπαυσά νιν,
 γνώμη κυρήσας οὐδ' ἀπ' οἰωνῶν μαθών·
 ὄν δὴ σὺ πειρᾶς ἐκβαλεῖν, δοκῶν θρόναις
 παραστατήσιν τοῖς Κρεοντείοις πέλας. 400
 κλαίων δοκεῖς μοι καὶ σὺ χῶ συνθεῖς τάδε
 ἀγηλατήσιν· εἰ δὲ μὴ ἴδοικαι γέρων
 εἶναι, παθῶν ἔγνωσ' ἂν οἷά περ φρονεῖς.
 ΧΟ. ἡμῖν μὲν εἰκάζουσι καὶ τὰ τοῦδ' ἔπη
 ὀργῇ λελέχθαι καὶ τὰ σ', Οἰδίπου, δοκεῖ. 405
 δεῖ δ' οὐ τοιούτων, ἀλλ' ὅπως τὰ τοῦ θεοῦ
 μαντεῖ' ἄριστα λύσομεν, τόδε τιοπεῖν.
 ΤΕΙ. εἰ καὶ τυραννεῖς, ἐξισωτέον τὸ γοῦν
 ἴσ' ἀντιλέξαι· τοῦδε γὰρ καὶ γὰρ κρατῶ.
 οὐ γὰρ τι σοὶ ζῶ δοῦλος, ἀλλὰ Λοξία, 410
 ὥστ' οὐ Κρέοντος προστάτου γεγράψομαι.
 λέγω δ', ἐπειδὴ καὶ τυφλὸν μ' ὠνειδίσας·
 σὺ καὶ δέδορκας κοῦ βλέπεις ἔν' εἶ κακοῦ,
 οὐδ' ἔνθα ναίεις οὐδ' ὅτων οἰκεῖς μέτα.
 ἄρ' οἴσθ' ἀφ' ὧν εἶ; καὶ λέληθας ἐχθρὸς ὧν 415
 τοῖς σοῖσιν αὐτοῦ νέρθε κόπι γῆς ἄνω,
 καὶ σ' ἀμφιπλήξ' μητρός τε καὶ τοῦ σοῦ πατρός
 ἐλᾶ ποτ' ἐκ γῆς τῆσδε δεινόπους Ἄρά,
 βλέποντα νῦν μὲν ὄρθ', ἔπειτα δὲ σκότον.
 βοῆς δὲ τῆς σῆς ποῖος οὐκ ἔσται λιμήν, 420

- ποῖος Κιθαιρῶν οὐχὶ σύμφωνος τάχα,
 ὅταν καταίσθη τὸν ὑμέναιον, ὃν δόμοις
 ἄνορμον εἰσέπλευσας εὐπλοίας τυχῶν;
 ἄλλων δὲ πλῆθος οὐκ ἐπαισθάνη κακῶν,
 ἅ σ' ἐξισώσει σοὶ τε καὶ τοῖς σοῖς τέκνοις. 425
 πρὸς ταῦτα καὶ Κρέοντα καὶ τοῦμόν στόμα
 προπηλάκιζε· σοῦ γὰρ οὐκ ἔστιν βροτῶν
 κάκιον ὅστις ἐκτριβήσεταιί ποτε.
- ΟΙ. ἦ ταῦτα δῆτ' ἀνεκτὰ πρὸς τούτου κλύειν;
 οὐκ εἰς ὄλεθρον; οὐχὶ θᾶσσον; οὐ πάλιν 430
 ἄψορρος οἴκων τῶνδ' ἀποστραφεῖς ἅπει;
 ΤΕΙ. οὐδ' ἰκόμην ἔγωγ' ἄν, εἰ σὺ μὴ 'κάλεις.
- ΟΙ. οὐ γὰρ τί σ' ἤδη μῶρα φωνήσοντ', ἐπεὶ
 σχολῇ σ' ἄν οἴκους τοὺς ἐμοὺς ἐστειλάμην.
- ΤΕΙ. ἡμεῖς τοιοῖδ' ἔφουμεν, ὡς μὲν σοὶ δοκεῖ, 435
 μῶροι, γονεῦσι δ', οἳ σ' ἔφυσαν, ἔμφρονες.
 ΟΙ. ποίοισι; μεῖνον· τίς δέ μ' ἐκφύει βροτῶν;
 ΤΕΙ. ἦδ' ἡμέρα φύσει σε καὶ διαφθερεῖ.
- ΟΙ. ὡς πάντ' ἄγαν αἰνικτὰ κάσαφῆ λέγεις.
- ΤΕΙ. οὐκουν σὺ ταῦτ' ἄριστος εὐρίσκειν ἔφους; 440
 ΟΙ. τοιαῦτ' ὀνειδίξ', οἷς ἔμ' εὐρήσεις μέγαν.
- ΤΕΙ. αὐτῆ γε μέντοι σ' ἡ τύχη διώλεσεν.
- ΟΙ. ἀλλ' εἰ πόλιν τήνδ' ἐξέσωσ', οὐ μοι μέλει.
- ΤΕΙ. ἅπειμι τοίνυν· καὶ σὺ, παῖ, κόμιζέ με.
- ΟΙ. κομιζέτω δῆθ', ὡς παρῶν σὺ γ' ἐμποδῶν 445
 ὀχλεῖς· συθείς τ' ἄν οὐκ ἄν ἀλγύναις πλέον.
- ΤΕΙ. εἰπὼν ἅπειμ' ὧν οὔνεκ' ἦλθον, οὐ τὸ σὸν
 δείσας πρόσωπον· οὐ γὰρ ἔσθ' ὅπου μ' ὄλεῖς.
 λέγω δέ σοι· τὸν ἄνδρα τοῦτον, ὃν πάλαι
 ζητεῖς ἀπειλῶν κἀνακηρύσσω φόνον 450
 τὸν Λαίτιον, οὗτός ἐστιν ἐνθάδε,

- ξένος, λόγω μέτοιχος, εἶτα δ' ἐγγενὴς
φανήσεται Θηβαῖος· οὐδ' ἠσθήσεται
τῇ ξυμφορᾷ· τυφλὸς γὰρ ἐκ δεδορκότος
καὶ πτωχὸς ἀντὶ πλουσίου ξένην ἐπι 455
σκήπτρω προδεικνύς γαῖαν ἐμπορεύσεται.
φανήσεται δὲ παισὶ τοῖς αὐτοῦ ξυνῶν
ἀδελφὸς αὐτὸς καὶ πατήρ, κἀξ ἧς ἔφυ
γυναικὸς υἱὸς καὶ πόσις, καὶ τοῦ πατρὸς
ὀμόσπορός τε καὶ φονεύς, καὶ ταῦτ' ἰὼν 460
εἶσω, λογίζου· κἂν λάβῃς ἐψευσμένον,
φάσκειν ἔμ' ἤδη μαντικῇ μηδὲν φρονεῖν.
- ΧΟ. στρ. α' τίς, ὄντιν' ἄθεσπιέπεια Δελφὶς εἶπε πέτρα
ἄρρητ' ἄρρητων τελέσαντα φοινίαισι χερσίν; 465
ὦρα νιν ἀελλάδων
ἵππων σθεναρώτερον
φυγᾶ πόδα νομᾶν.
ἐνοπλος γὰρ ἐπ' αὐτὸν ἐπενθρόσκει
πυρὶ καὶ στεροπαῖς ὁ Διὸς γενέτας· 470
δειναὶ δ' ἅμ' ἔπονται
Κῆρες ἀναπλάκητοι.
- ἀντιστρ. α' ἔλαμψε γὰρ τοῦ νιφοέντος ἀρτίως φανεῖσα
φάμα Παρνασσοῦ τὸν ἀδελγὸν ἄνδρα πάντ' 475
φοιτᾶ γὰρ ὑπ' ἀγρίαν [ἰχνεύειν·
ὑλάν ἀνά τ' ἄντρα καὶ
πέτρας, ὡς ταῦρος,
μέλεος μελέω ποδὶ χηρεύων,
τὰ μεσόμφαλα γᾶς ἀπονοσφίζων 480
μαντεῖα· τὰ δ' αἰεὶ
ζῶντα περιποτᾶται.
- στροφὴ β' δεινὰ μὲν οὔν, δεινὰ ταράσσει σοφὸς οἰω-
[νοθέτας, 485

οὔτε δοκοῦντ' οὔτ' ἀποφάσκονθ', ὅ τι λέξω δ' ἀπορῶ.
πέτομαι δ' ἐλπίσιν, οὔτε' ἐνθάδ' ὄρων οὔτ' ὀπίσω.

τί γάρ ἢ Λαβδακίδαίς,

ἢ τῷ Πολύβου νεῖκος ἔκειτ', οὔτε πάροισθ' 490
ποτ' ἔγωγ' οὔτε τανῦν πω

ἔμαθον, πρὸς ὅτου δῆ, βασάνῳ πίστιν ἔχων,

ἐπὶ τὰν ἐπίδαμον φάτιν εἴμ' Οἰδίποδα, 495

Λαβδακίδαίς ἐπίκουρος ἀδήλων θανάτων.

ἀλλ' ὁ μὲν οὔν Ζεὺς ὁ τ' Ἀπόλλων ξυνετοῖ

ἀντιστρ. β'

[καὶ τὰ βροτῶν

εἰδότες· ἀνδρῶν δ' ὅτι μάντις πλεόν ἢ γῶ

[φέρειται, 500

κρίσις οὐκ ἔστιν ἀληθῆς· σοφία δ' ἂν σοφίαν
παρκαμείψειεν ἀνῆρ.

ἀλλ' οὔποτ' ἔγωγ' ἂν, πρὶν ἴδοιμ' ὀρθὸν ἔπος,
μεμφομένων ἂν καταφαίην. 505

φανερὰ γάρ ἐπ' αὐτῷ πτερόεσσ' ἦλθε κόρα.

ποτέ, καὶ σοφὸς ὦφθη βασάνῳ θ' ἠδ' ὑπόλις·

τῷ ἀπ' ἐμᾶς φρενὸς οὔποτ' ὀφλήσει κακίαν. 510

KP.

ἄνδρες πολῖται δειν' ἔπη πεπυσμένος

κατηγορεῖν μου τὸν τύραννον Οἰδίδου,

πάρειμ' ἀτλητῶν. Εἰ γάρ ἐν ταῖς ξυμφοραῖς 515

ταῖς νῦν νομίζει πρὸς γ' ἐμοῦ πεπονηταί

λόγοισιν εἴτ' ἔργοισιν ἐς βλάβην φέρον,

οὔτοι βίου μοι τοῦ μακραιῶνος πόθος,

φέροντι τήνδε βάζιν. οὐ γάρ εἰς ἀπλοῦν

ἢ ζημία μοι τοῦ λόγου τούτου φέρει, 520

ἀλλ' ἐς μέγιστον, εἰ κακὸς μὲν ἐν πόλει,

κακὸς δὲ πρὸς σοῦ καὶ φίλων κεκλήσομαι.

XO.

ἀλλ' ἦλθε μὲν δῆ τοῦτο τῶν νείδος τάχ' ἂν

ὀργῇ βιασθὲν μᾶλλον ἢ γνώμῃ φρενῶν.

- KP. τοῦπος δ' ἐφάνθη, ταῖς ἐμαῖς γνώμαις ὅτι 525
 πεισθεῖς ὁ μάντις τοὺς λόγους ψευδεῖς λέγοι;
- XO. ἠὺδᾶτο μὲν τάδ', οἷδ' δ' οὐ γνώμη τίτι.
- KP. ἐξ ὀμμάτων δ' ὀρθῶν τε καὶ ὀρθῆς φρενὸς
 κατηγορεῖτο τοῦπίκλημα τοῦτό μου;
- XO. οὐκ οἷδ' ἄ γὰρ δρωῖσ' οἱ κρατοῦντες, οὐχ ὀρῶ. 530
 αὐτὸς δ' ὄδ' ἤδη δωμάτων ἕξω περᾶ.
- OI. οὗτος σύ, πῶς δεῦρ' ἦλθες; ἦ τοσονδ' ἔχεις
 τόλμης πρόσωπον, ὥστε τὰς ἐμας στέγας
 ἔκου, φονεὺς ὦν τοῦδε τάνδρος ἐμφανῶς
 ληστής τ' ἐναργῆς τῆς ἐμῆς τυραννίδος; 535
 φέρ' εἰπέ πρὸς θεῶν, δειλίαν ἢ μωρίαν
 ἰδῶν τιν' ἐμοὶ ταῦτ' ἐβουλεύσω ποιεῖν;
 ἦ τοῦργον ὡς οὐ γνωριοῖμί σου τόδε
 δόλω προσέρπον ἢ οὐκ ἀλεξοίμην μαθῶν;
 ἄρ' οὐχὶ μῶρόν ἐστι τοῦγχείρημά σου, 540
 ἄνευ τε πλήθους καὶ φίλων τυραννίδα
 θηρᾶν, ὃ πλήθει χρήμασιν θ' ἀλίσκεται;
- KP. οἷσθ' ὡς ποιήσον; ἀντὶ τῶν εἰρημένων
 ἴσ' ἀντάκουσον, κατὰ κρῖν' αὐτὸς μαθῶν.
- OI. λέγειν σύ δεινός, μανθάνειν δ' ἐγὼ κακός 545
 σοῦ· δυσμενῆ γὰρ καὶ βαρύν σ' εὖρηκ' ἐμοί.
- KP. τοῦτ' αὐτὸ νῦν μου πρῶτ' ἀκουσον, ὡς ἐρῶ.
- OI. τοῦτ' αὐτὸ μὴ μοι φράζ', ὅπως οὐκ εἶ κακός.
- KP. εἶ τοι νομίζεις κτῆμα τὴν αὐθαδίαν
 εἶναί τι τοῦ νοῦ χωρίς, οὐκ ὀρθῶς φρονεῖς. 550
- OI. εἶ τοι νομίζεις ἄνδρα συγγενῆ κακῶς
 δρωῶν οὐχ ὑφέξειν τὴν δίκην, οὐκ εὔ φρονεῖς.
- KP. ζύμφημί σοι ταῦτ' ἐνδικ' εἰρησθαι· τὸ δέ
 πάθημ' ὅποῖον φῆς παθεῖν, δίδασκέ με.
- OI. ἔπειθεσ ἢ οὐκ ἔπειθεσ, ὡς χρειή μ' ἐπί 555

- τὸν σεμνόμαντιν ἄνδρα πέμψασθαί τινα;
 ΚΡ. καὶ νῦν ἔθ' αὐτός εἰμι τῷ βουλευέματι.
 ΟΙ. πόσον τιν' ἤδη δῆθ' ὁ Λάϊος χρόνον...
 ΚΡ. δέδρακε ποῖον ἔργον; οὐ γὰρ ἐννοῶ.
 ΟΙ. ἄφαντος ἔρρει θανασίμῳ χειρώματι; 560
 ΚΡ. μακροὶ παλαιοὶ τ' ἂν μετρηθεῖεν χρόνοι.
 ΟΙ. τότε οὖν ὁ μάντις οὗτος ἦν ἐν τῇ τέχνῃ;
 ΚΡ. σοφός γ' ὁμοίως κἀξ ἴσου τιμώμενος.
 ΟΙ. ἐμνήσατ' οὖν ἐμοῦ τι τῷ τότε ἐν χρόνῳ;
 ΚΡ. οὐκ οὖν ἐμοῦ γ' ἐστῶτος οὐδαμοῦ πέλας. 565
 ΟΙ. ἀλλ' οὐκ ἔρευναν τοῦ θανόντος ἔσχετε;
 ΚΡ. παρέσχομεν, πῶς δ' οὐχί; κοῦκ ἠκούσαμεν.
 ΟΙ. πῶς οὖν τόθ' οὗτος ὁ σοφὸς οὐκ ἠῦδα τάδε;
 ΚΡ. οὐκ οἶδ'· ἐφ' οἷς γὰρ μὴ φρονῶ, σιγαῖν φιλῶ.
 ΟΙ. τόσον δέ γ' οἶσθα καὶ λέγοις ἂν εὔφρονῶν. 570
 ΚΡ. ποῖον τόδ'; εἰ γὰρ οἶδά γ', οὐκ ἀρνήσομαι.
 ΟΙ. ὀθύνεα', εἰ μὴ σοὶ ξυνῆλθε, τὰς ἐμάς
 οὐκ ἂν ποτ' εἶπε Λαῖου διαφθοράς.
 ΚΡ. εἰ μὲν λέγει τάδ' αὐτὸς οἶσθ'· ἐγὼ δὲ σοῦ
 μαθεῖν δικαίῳ ταῦθ' ἄπερ κάμοῦ σὺ νῦν. 575
 ΟΙ. ἐκμάνθαν' οὐ γὰρ δὴ φονεὺς ἀλώσομαι.
 ΚΡ. τί δῆτ'; ἀδελφὴν τὴν ἐμὴν γήμας ἔχεις;
 ΟΙ. ἄρνησις οὐκ ἔνεστιν ὧν ἀνιστορεῖς.
 ΚΡ. ἄρχεις δ' ἐκείνη ταυτά, γῆς ἴσον νέμων;
 ΟΙ. ἂν ἦ θέλουσα, πάντ' ἐμοῦ κομίζεται. 580
 ΚΡ. οὐκ οὖν ἰσοῦμαι σφῶν ἐγὼ δυοῖν τρίτος;
 ΟΙ. ἐνταῦθα γὰρ δὴ καὶ κακὸς φαίνεται φίλος.
 ΚΡ. οὐκ, εἰ διδοίης γ', ὡς ἐγώ, σαυτῷ λόγον.
 σκέψαι δὲ τοῦτο πρῶτον, εἴ τιν' ἂν δοκεῖς
 ἄρχειν ἐλέσθαι ξὺν φόβοισι μᾶλλον ἢ 585
 ἄτρεστον εὐδοντ', εἰ τά γ' αὐθ' ἔξει κράτη.

ἐγὼ μὲν οὖν οὐτ' αὐτὸς ἱμείρων ἔφυν
 τύραννος εἶναι μᾶλλον ἢ τύραννα δρᾶν,
 οὐτ' ἄλλος, ὅστις σωφρονεῖν ἐπίσταται.
 νῦν μὲν γὰρ ἐκ σοῦ πάντ' ἄνευ φόβου φέρω· 590
 εἰ δ' αὐτὸς ἤρχον, πολλὰ καὶ ἄκων ἔδρων.
 πῶς δῆτ' ἐμοὶ τυραννίς ἡδίων ἔχειν
 ἀρχῆς ἀλύπου καὶ δυναστείας ἔφυ;
 οὐπω τοσοῦτον ἠπατημένος κυρῶ,
 ὥστ' ἄλλα χρῆζειν ἢ τὰ σὺν κέρδει καλά. 595
 νῦν πᾶσι χαίρω, νῦν με πᾶς ἀσπάζεται,
 νῦν οἱ σέθεν χρῆζοντες ἐκκαλοῦσί με·
 τὸ γὰρ τυχεῖν αὐτοὺς ἅπαν ἐνταῦθ' ἐνι.
 πῶς δῆτ' ἐγὼ κεῖν' ἂν λάβοιμ' ὄφεις τάδε;
 οὐκ ἂν γένοιτο νοῦς κακὸς καλῶς φρονῶν. 600
 ἀλλ' οὐτ' ἐραστῆς τῆσδε τῆς γνώμης ἔφυν,
 οὐτ' ἂν μετ' ἄλλου δρῶντος ἂν τλαίην ποτέ.
 καὶ τῶνδ' ἔλεγχον, τοῦτο μὲν Πυθῶδ' ἰὼν
 πεύθου, τὰ χρησθέντ' εἰ σαφῶς ἠγγειλά σοι·
 τοῦτ' ἄλλ', ἐάν με τῷ τερασκόπῳ λάβης 605
 κοινῇ τι βουλεύσαντα, μὴ μ' ἀπλῆ κτάνης
 ψήφῳ, διπλῆ δέ, τῆ τ' ἐμῆ καὶ σῆ, λαβῶν·
 γνώμη δ' ἀδήλω μὴ με χωρὶς αἰτιῶ·
 οὐ γὰρ δίκαιον οὔτε τοὺς κακοὺς μάτην
 χρηστοὺς νομίζειν οὔτε τοὺς χρηστοὺς κακοὺς. 610
 φίλον γὰρ ἐσθλὸν ἐκβαλεῖν ἴσον λέγω
 καὶ τὸν παρ' αὐτῷ βίοτον, ὃν πλεῖστον φιλεῖ.
 ἀλλ' ἐν χρόνῳ γνώσει τάδ' ἀσφαλῶς, ἐπεὶ
 χρόνος δίκαιον ἄνδρα δείκνυσιν μόνος,
 κακὸν δὲ καὶ ἐν ἡμέρᾳ γνοίης μιᾷ. 615
 καλῶς ἔλεξεν εὐλαβουμένῳ πεσεῖν,
 ἀναξ· φρονεῖν γὰρ οἱ ταχεῖς οὐκ ἀσφαλεῖς.

ΧΟ.

- ΟΙ. ὅταν ταχύς τις οὐπιβουλεύων λάθρα
χωρῆ, ταχὺν δεῖ κάμει βουλεύειν πάλιν·
εἰ δ' ἡσυχάζων προσμενῶ, τὰ τοῦδε μὲν 620
πεπραγμέν' ἔσται, τὰμὰ δ' ἡμαρτημένα.
- ΚΡ. τί δῆτα χρήσεις; ἦ με γῆς ἔξω βαλεῖν;
ΟΙ. ἦμιστα· θνήσκειν, οὐ φυγεῖν σε βούλομαι.
- ΚΡ. ὅταν προδείξῃς, οἷόν ἐστι τὸ φθονεῖν.
ΟΙ. ὡς οὐχ ὑπείξων οὐδὲ πιστεύσων λέγεις; 625
ΚΡ. οὐ γὰρ φρονοῦντά σ' εὔ βλέπω.
ΟΙ. τὸ γοῦν ἐμόν.
ΚΡ. ἀλλ' ἐξ ἴσου δεῖ κάμειν.
ΟΙ. ἀλλ' ἔφυς κακός.
ΚΡ. εἰ δὲ ξυνίης μηδέν;
ΟΙ. ἀρκτέον γ' ὅμως.
ΚΡ. οὔτοι κακῶς γ' ἄρχοντος.
ΟΙ. ὦ πόλις, πόλις.
ΚΡ. κάμοι πόλεως μέτεστιν, οὐχὶ σοὶ μόνῳ. 630
ΧΟ. παύσασθ', ἀνακτες καιρίαν δ' ὑμῖν ὄρω
τῆνδ' ἐκ δόμων στείχουσαν Ἰοκάστην, μεθ' ἧς
τὸ νῦν παρεστῶς νεῖκος εὔ θέσθαι χρεῶν.

ΙΟΚΑΣΤΗ

- τί τὴν ἄβουλον, ὦ ταλαίπωροι, στάσιν
γλώσσης ἐπήρασθ'; οὐδ' ἐπαισχύνεσθε, γῆς 635
οὔτω νοσοῦσης, ἴδια κινουῦντες κακά;
οὐκ εἶ σύ τ' οἴκους σύ τε, Κρέον, κατὰ στέγας,
καὶ μὴ τὸ μηδὲν ἄλγος ἐς μέγ' οἴσετε;
ΚΡ. ὄμαιμε, δεινά μ' Οιδίπους, ὁ σὸς πόσις,
δραῖσαι δικαιοῖ, δυοῖν ἀποκρίνας κακοῖν, 640
ἦ γῆς ἀπῶσαι πατρίδος ἢ κτεῖναι λαβῶν.
ΟΙ. ξύμφημι· δρῶντα γὰρ νιν, ὦ γύναι, κακῶς

- εἴληφα τοῦμόν σῶμα σὺν τέχνῃ κακῇ.
 ΚΡ. μή νυν ὀναίμην, ἀλλ' ἀραῖος, εἴ σέ τι
 δέδρακ', ὀλοίμην, ὦν ἐπαιτιᾶ με δρᾶν. 645
- ΙΟ. ὦ πρὸς θεῶν πίστευσον, Οἰδίπους, τάδε.
 μάλιστα μὲν τόνδ' ὄρκον αἰδεσθεῖς θεῶν,
 ἔπειτα κάμῃ τούσδε θ', οἳ πάρεσί σοι. 650
- ΧΟ. στρ. α' πιθοῦ θελήσας φρονήσας τ', ἀναξ, λίσσομαι. 650
 ΟΙ. τί σοι θέλεις δῆτ' εἰκάθω;
 ΧΟ. τὸν οὔτε πρὶν νήπιον νῦν τ' ἐν ὄρκῳ μέγαν κα-
 ΟΙ. οἶσθ' οὖν ἃ χρῆζεις; [ταῖδεσαι.
 ΧΟ. οἶδα.
 ΟΙ. φράζε δὴ τί φῆς. 655
 ΧΟ. τὸν ἐναγῆ φίλον μήποτ' ἐν αἰτία
 σύ γ' ἀφανεῖ λόγων ἄτιμον βαλεῖν.
 ΟΙ. εὖ νῦν ἐπίστω, ταῦθ' ὅταν ζητῆς ἐμοὶ
 ζητῶν ὄλεθρον ἢ φυγὴν ἐκ τῆσδε γῆς.
- ΧΟ. στρ. β' οὐ τὸν πάντων θεῶν θεὸν πρόμον 660
 "Ἄλιον· ἐπεὶ ἄθεος, ἀφίλος, ὃ τι πύματον
 ὀλοίμαν, φρόνησιν εἰ τάνδ' ἔχω. 665
 ἀλλά μοι δυσμόρῳ γὰρ φθίνουσα
 τρύχει ψυχάν, τάδ' εἰ κακοῖς κακὰ
 προσάψει τοῖς πάλαι τὰ πρὸς σφῶν.
 ΟΙ. ὄδ' οὖν ἴτω, κεῖ χρὴ με παντελῶς θανεῖν
 ἢ γῆς ἄτιμον τῆσδ' ἀπωσθῆναι βία. 670
 τὸ γὰρ σόν, οὐ τὸ τοῦδ' ἐποικτίρω στόμα
 ἐλεινόν· οὗτος δ', ἐνθ' ἂν ᾗ, στυγήσεται.
 ΚΡ. στυγνὸς μὲν εἰκὼν δῆλος εἶ, βαρὺς δ' ὅταν
 θυμοῦ περάσῃς· αἱ δὲ τοιαῦται φύσεις
 αὐταῖς δικαίως εἰσὶν ἄλγιστα φέρειν. 675
 ΟΙ. οὐκουν μ' ἐάσεις κακτὸς εἶ;
 ΚΡ. πορεύσομαι,

σοῦ μὲν τυχῶν ἀγνώστος, ἐν δὲ τοῖσδ' ἴσος.

- ΧΟ. ἀντ.α' γύναι, τί μέλλεις κομίζεῖν δόμων τόνδ' ἔσω;
- ΙΟ. μαθοῦσά γ', ἥτις ἡ τύχη. 680
- ΧΟ. δόκησις ἀγνώως λόγων ἤλθε· δάπτει δὲ καὶ
τὸ μὴ ἴνδικον.
- ΙΟ. ἀμφοῖν ἀπ' αὐτοῖν;
- ΧΟ. ναίχι.
- ΙΟ. καὶ τίς ἦν λόγος ;
- ΧΟ. ἄλλις ἔμοιγ' ἄλλις, γὰς προπονουμένας, 685
φαίνεται, ἐνθ' ἔληξεν, αὐτοῦ μένειν.
- ΟΙ. ὄρθς ἴν' ἦκεις, ἀγαθὸς ὢν γνώμην ἀνήρ,
τοῦμόν παριεῖς καὶ καταμβλύνων κέαρ;
- ΧΟ. ἀντ.β' ἀναξ, εἶπον μὲν οὐχ ἅπαξ μόνον,
ἴσθι δὲ παραφρόνιμον, ἄπορον ἐπὶ φρόνιμα 690
πεφάνθαι μ' ἄν, εἴ σε νοσφίζομαι
ὅς τ' ἐμὸν γὰν φίλον ἐν πόνοισιν
ἀλύουσαν κατ' ὀρθὸν οὐρῖσας· 695
τανῦν δ' εὐπομπος, εἰ δύνα, γενοῦ.
- ΙΟ. πρὸς θεῶν δίδαξον κάμ', ἀναξ, ὅτου ποτὲ
μῆνιν τοσὴνδε πράγματος στήσας ἔχεις.
- ΟΙ. ἐρῶ· σὲ γὰρ τῶνδ' ἐς πλέον, γύναι, σέβω· 700
Κρέοντος, οἷά μοι βεβουλευκῶς ἔχει.
- ΙΟ. λέγ' εἰ σαφῶς τὸ νεῖκος ἐγκαλῶν ἐρεῖς.
- ΟΙ. φονέα μέ φησι Λαΐτου καθεστάναι.
- ΙΟ. αὐτὸς ξυνειδῶς ἢ μαθὼν ἄλλου πάρα;
- ΟΙ. μάντιν μὲν οὖν κακοῦργον εἰσπέμψας, ἐπεὶ 705
τό γ' εἰς ἑαυτὸν πᾶν ἐλευθεροῖ στόμα.
- ΙΟ. σὺ νῦν ἀφεις σεαυτὸν ὢν λέγεις πέρι,
ἐμοῦ ἴπακουσον καὶ μάθ' οὔνεκ' ἐστὶ σοι
βρότειον οὐδὲν μαντικῆς ἔχον τέχνης. 710
φανῶ δέ σοι σημεῖα τῶνδε σύντομα. 710

- χρησμός γάρ ἦλθε Λαίῳ ποτ', οὐκ ἐρῶ
 Φοίβου γ' ἀπ' αὐτοῦ, τῶν δ' ὑπηρετῶν ἄπο,
 ὡς αὐτὸν ἤξει μοῖρα πρὸς παιδὸς θανεῖν,
 ὅστις γένοιτ' ἐμοῦ τε κάκεινου πάρα.
 καὶ τὸν μὲν, ὥσπερ γ' ἡ φάτις, ξένοι ποτὲ 715
 λησταὶ φονεύουσιν ἐν τριπλαῖς ἀμαξιτοῖς·
 παιδὸς δὲ βλάστας οὐ διέσχον ἡμέραι
 τρεῖς, καὶ νιν ἄρθρα κείνος ἐνζεύξας ποδοῖν
 ἔρριψεν ἄλλων χερσὶν εἰς ἄβατον ὄρος.
 κἀνταῦθ' Ἀπόλλων οὔτ' ἐκεῖνον ἤγυσεν 720
 φονέα γενέσθαι πατρός, οὔτε Λάιον,
 τὸ δεινόν, οὐφοβεῖτο, πρὸς παιδὸς παθεῖν.
 τοιαῦτα φῆμαι μαντικάι διώρισαν·
 ὦν ἐντρέπου σὺ μηδέν· ὦν γὰρ ἂν θεὸς
 χρεῖαν ἐρευνᾷ ῥαδίως αὐτὸς φανεῖ. 725
- ΟΙ. οἶόν μ' ἀκούσαντ' ἀρτίως ἔχει, γύναι,
 ψυχῆς πλάνημα κἀνακίνησις φρενῶν.
 ΙΟ. ποίας μερίμνης τοῦθ' ὑπο στραφεῖς λέγεις;
 ΟΙ. ἔδοξ' ἀκοῦσαί σου τόδ', ὡς ὁ Λαῖος
 κατασφαγεῖη πρὸς τριπλαῖς ἀμαξιτοῖς. 730
 ΙΟ. γυδᾶτο γὰρ ταῦτ', οὐδέ πω λήξαντ' ἔχει.
 ΟΙ. καὶ ποῦ 'σθ' ὁ χῶρος οὔτος, οὗ τόδ' ἦν πάθος;
 ΙΟ. Φωκίς μὲν ἡ γῆ κλήζεται, σχιστὴ δ' ὁδὸς
 ἐς ταῦτὸ Δελφῶν ἀπὸ Δαυλίας ἄγει.
 ΟΙ. καὶ τίς χρόνος τοῖσδ' ἐστὶν οὐξελληλυθῶς; 735
 ΙΟ. σχεδόν τι πρόσθεν ἢ σὺ τῆσδ' ἔχων φθονὸς
 ἀρχὴν ἐφαίνου, τοῦτ' ἐκηρύχθη πόλει.
 ΟΙ. ὦ Ζεῦ, τί μου δρᾶσαι βεβούλευσαι πέρι;
 ΙΟ. τί δ' ἐστὶ σοι τοῦτ', Οἰδίπους, ἐνθύμιον;
 ΟΙ. μήπω μ' ἐρώτα· τὸν Λαῖον, φύσιν 740
 τὴν εἶχε, φράζε, τίνα δ' ἀκμήν ἤβης ἔχων.

- ΙΟ. μέγας, χνοάζων ἄρτι λευκανθές κάρα,
μορφῆς δὲ τῆς σῆς οὐκ ἀπεστάται πολὺ.
- ΟΙ. οἴμοι τάλας· ἔοικ' ἑμαυτὸν εἰς ἀράς
δεινὰς προβάλλων ἀρτίως οὐκ εἰδέναι. 745
- ΙΟ. πῶς φῆς; ὀκνῶ τοι πρὸς σ' ἀποσκοποῦσ' ἀναξ.
ΟΙ. δεινῶς ἀθυμῶ, μὴ βλέπων ὁ μάντις ἦ.
Δείξεις δὲ μᾶλλον, ἦν ἐν ἐξείπηρς ἔτι.
- ΙΟ. καὶ μὴν ὀκνῶ μέν, ἃ δ' ἂν ἔρη μαθοῦσ' ἐρῶ.
ΟΙ. πότερον ἐχώρει βαιός, ἢ πολλοὺς ἔχων 750
ἄνδρας λοχίτας, οἳ ἄνῆρ ἀρχηγέτης;
- ΙΟ. πέντ' ἦσαν οἱ ζύμπαντες, ἐν δ' αὐτοῖσιν ἦν
κῆρυξ· ἀπήνη δ' ἦγε Λάϊον μία.
- ΟΙ. αἰαῖ, τάδ' ἤδη διαφανῆ· τίς ἦν ποτε
ὁ τοῦσδε λέξας τοὺς λόγους ὑμῖν, γύναι; 755
- ΙΟ. οἰκεύς τις, ὅσπερ ἔικετ' ἐκσωθεῖς μόνος.
ΟΙ. ἦ κὰν δόμοισι τυγχάνει ταῦν παρών;
ΙΟ. οὐ δῆτ'· ἀφ' οὗ γὰρ κείθεν ἦλθε καὶ κράτη
σέ τ' εἶδ' ἔχοντα Λαίϊόν τ' ὀλωλότα,
ἐξικέτευσε τῆς ἐμῆς χειρὸς θιγῶν 760
ἀγρούς τε πέμψαι κἀπὶ ποιμνίων νομάς,
ὡς πλεῖστον εἶη τοῦδ' ἀποπτος ἄστεως.
κἄπεμψ' ἐγὼ νιν· ἄξιος γάρ, οἳ ἄνῆρ
δοῦλος, φέρειν ἦν τῆσδε καὶ μείζω χάριν.
- ΟΙ. πῶς ἂν μόλοι δῆθ' ἡμῖν ἐν τάχει πάλιν; 765
ΙΟ. πάρεστιν· ἀλλὰ πρὸς τί τοῦτ' ἐφίεσαι;
ΟΙ. δέδοικ' ἑμαυτόν, ὧ γύναι, μὴ πόλλ' ἄγαν
εἰρημέν' ἦ μοι, δι' ἃ νιν εἰσιδεῖν θέλω.
- ΙΟ. ἀλλ' ἔξεται μὲν ἀξία δέ που μαθεῖν
κἀγὼ τά γ' ἐν σοὶ δυσφόρως ἔχοντ' ἀναξ. 770
ΟΙ. κοῦ μὴ στερηθῆς γ' ἐς τοσοῦτον ἐλπίδων
ἐμοῦ βεβῶτος· τῷ γὰρ ἂν καὶ μείζονι

λέξαιμ' ἂν ἤ σοὶ διὰ τύχης τοιαῦσδ' ἰών;
 ἐμοὶ πατὴρ μὲν Πόλυβος ἦν Κορίνθιος,
 μήτηρ δὲ Μερόπη Δωρίς· ἠγόμην δ' ἀνὴρ 775
 ἀστῶν μέγιστος τῶν ἐκεῖ, πρὶν μοι τύχη
 τοιάδ' ἐπέστη, θαυμάσαι μὲν ἀξία,
 σπουδῆς γε μέντοι τῆς ἐμῆς οὐκ ἀξία.
 ἀνὴρ γὰρ ἐν δαίπνοις μ' ὑπερπλησθεὶς μέθη 780
 καλεῖ παρ' οἴνω, πλαστός ὡς εἶην πατρί.
 καὶ γὰρ βαρυνθεὶς τὴν μὲν οὔσαν ἡμέραν
 μόλις κατέσχον· θατέρω δ' ἰὼν πέλας
 μητρὸς πατρός τ' ἤλεγχον· οἱ δὲ δυσφόρως
 τοῦνειδος ἦγον τῶ μεθέντι τὸν λόγον. 785
 καὶ γὰρ τὰ μὲν κείνοιον ἑτερπόμην, ὅμως δ'
 ἔκνιζέ μ' αἰεὶ τοῦθ'· ὑφεῖρπε γὰρ πολὺ.
 λάθρα δὲ μητρὸς καὶ πατρὸς πορεύομαι
 Πυθῶδε· καὶ μ' ὁ Φοῖβος, ὦν μὲν ἰκόμην,
 ἄτιμον ἐξέπεμψεν, ἄλλα δ' ἄθλια 790
 καὶ δεινὰ καὶ δύστηνα προύφηγεν λέγων,
 ὡς μητρὶ μὲν χρεῖή με μιχθῆναι, γένος δ'
 ἄτλητον ἀνθρώποισι δηλώσοιμ' ὄραῖν,
 φονεὺς δ' ἐσοίμην τοῦ φυτεύσαντος πατρός.
 καὶ γὰρ, ἰπακούσας ταῦτα, τὴν Κορινθίαν 795
 ἄστροις τὸ λοιπὸν ἐκμετρούμενος χθόνα
 ἔφευγον, ἔνθα μήποτ' ὀψοίμην κακῶν
 χρησμῶν ὀνειδῆ τῶν ἐμῶν τελούμενα.
 στείχων δ' ἰκνοῦμαι τοῦσδε τοὺς χώρους, ἐν οἷς
 σὺ τὸν τύραννον τοῦτον ὄλλυσθαι λέγεις. 800
 καὶ σοί, γύναι, τάληθές ἐξερῶ· τριπλῆς
 ὅτ' ἦν κελεύθου τῆσδ' ὀδοιπορῶν πέλας,
 ἐνταῦθα μοι κῆρυξ τε καπὶ πωλικῆς
 ἀνὴρ ἀπῆνης ἐμβεβώς, οἷόν σὺ φῆς,

Ξυνηγτίαζον· κάξ ὁδοῦ μ' ὃ θ' ἡγεμῶν
 αὐτός θ' ὁ πρέσβυς πρὸς βίαν ἤλαυνέτην. 805
 κάγω τὸν ἐκτρέποντα, τὸν τροχηλάτην,
 παίω δι' ὀργῆς καί μ' ὁ πρέσβυς, ὡς ὄρᾳ
 ὄχους παραστείχοντα, τηρήοις μέσον
 κάρα διπλοῖς κέντροισί μου καθίκετο.
 οὐ μὴν ἴσην γ' ἔτεισεν, ἀλλὰ συντόμως 810
 σκῆπτρω τυπεῖς ἐκ τῆσδε χειρὸς ὕπτιος
 μέσης ἀπήνης εὐθύς ἐκκυλίνδεται·
 κτείνω δὲ τοὺς ζύμπαντας. Εἰ δὲ τῷ ξένῳ
 τούτῳ προσήκει Λαίῳ τι συγγενές,
 τίς τοῦδέ γ' ἀνδρὸς νῦν ἂν ἀθλιώτερος, 815
 τίς ἐχθροδαίμων μᾶλλον ἂν γένοιτ' ἀνῆρ;
 ὃν μὴ ξένων ἕξεστι μηδ' ἀστῶν τινα
 δόμος δέχεσθαι μηδὲ προσφωνεῖν τινα,
 ὠθεῖν δ' ἀπ' οἴκων· καὶ τάδ' οὔτις ἄλλος ἦν
 ἡ' γὰρ 'π' ἐμαυτῷ τάσδ' ἀράς ὁ προστιθείς. 820
 λέχη δὲ τοῦ θανόντος ἐν χεροῖν ἐμαῖν
 χραίνω, δι' ὧν περ ὦλετ'· ἄρ' ἔφυν κυχῆς,
 ἄρ' οὐχὶ πᾶς ἀναγνος, εἴ με χρῆ φυγεῖν,
 καὶ μοι φυγόντι μῆστι τοὺς ἐμούς· ἰδεῖν,
 μὴ μ' ἐμβατεύειν πατρίδος, ἢ γάμοις με δεῖ 825
 μητρὸς ζυγῆναι καὶ πατέρα κατακτανεῖν,
 Πόλυβον, ὃς ἐξέφυσε κάξέθεψέ με;
 ἄρ' οὐκ ἀπ' ὠμοῦ ταῦτα δαίμονός τις ἂν
 κρίνων ἐπ' ἀνδρὶ τῷδ' ἂν ὀρθοίη λόγον; 830
 μὴ δῆτα, μὴ δῆτ', ὦ θεῶν ἀγνὸν σέβας,
 ἴδοιμι ταύτην ἡμέραν, ἀλλ' ἐκ βροτῶν
 βαίην ἄφαντος πρόσθεν ἢ τοιάνδ' ἰδεῖν
 κηλῖδ' ἐμαυτῷ ξυμφορᾶς ἀφιγμένην.
 ΧΟ. ἡμῖν μὲν, ὦναξ, ταῦτ' ὀκνήρ'· ἕως δ' ἂν οὔν

- πρὸς τοῦ παρόντος ἐκμάθης, ἔχ' ἐλπίδα. 835
- ΟΙ. καὶ μὴν τοσοῦτόν ἐστί μοι τῆς ἐλπίδος,
τὸν ἄνδρα τὸν βοτῆρα προσμεῖναι μόνον.
- ΙΟ. πεφασμένον δέ τις ποθ' ἢ προθυμία;
- ΟΙ. ἐγὼ διδάξω σ'. ἦν γὰρ εὐρεθῆ ἰλέγων
σοὶ ταῦτ', ἔγωγ' ἂν ἐκπεφευγοίην πάθος. 840
- ΙΟ. ποῖον δέ μου περισσὸν ἤκουσας λόγον;
- ΟΙ. ληστὰς ἔφασκες αὐτὸν ἄνδρα ἐννέπειν,
ὡς νιν κατακτείνειαν. εἰ μὲν οὖν ἔτι
λέξει τὸν αὐτὸν ἀριθμόν, οὐκ ἐγὼ ἔκτανον·
οὐ γὰρ γένοιτ' ἂν εἷς γε τοῖς πολλοῖς ἴσος. 845
- εἰ δ' ἄνδρ' ἔν' οἰόζωνον αὐδήσει, σαφῶς
τοῦτ' ἐστὶν ἤδη τοῦργον εἰς ἐμὲ ῥέπον.
- ΙΟ. ἀλλ' ὡς φανέν γε τοῦπος ᾧδ' ἐπίστασο,
κοῦκ ἔστιν αὐτῷ τοῦτό γ' ἐκβαλεῖν πάλιν·
πόλις γὰρ ἤκουσ', οὐκ ἐγὼ μόνη τάδε. 850
- εἰ δ' οὖν τι κάκτρέποιτο τοῦ πρόσθεν λόγου,
οὔτοι ποτ', ᾧναξ, τὸν γε Λαΐου φόνον
φανεῖ δικαίως ὀρθόν, ὅν γε Λοξίας
διεῖπε χρῆναι παιδὸς ἐξ ἐμοῦ θανεῖν.
καίτοι νιν οὐ κεῖνος γ' ὁ δύστηνός ποτε 855
- κατέκταν', ἀλλ' αὐτὸς πάροιθεν ὄλετο·
ὥστ' οὐχὶ μαντείας γ' ἂν οὔτε τῆδ' ἐγὼ
βλέψαιμ' ἂν οὔνεκ' οὔτε τῆδ' ἂν ὕστερον.
- ΟΙ. καλῶς νομίζεις· ἀλλ' ὅμως τὸν ἐργάτην
πέμψον τινὰ στελοῦντα, μηδὲ τοῦτ' ἀφῆς. 860
- ΙΟ. πέμψω ταχύνασ'. ἀλλ' ἴωμεν ἐς δόμους.
οὐδὲν γὰρ ἂν πράξαιμ' ἂν ὧν οὐ σοι φίλον.
- ΧΟ. στρ. α' εἴ μοι ξυνείη φέροντι
μοῖρα τὰν εὔσεπτον ἀγνεῖαν λόγων
ἔργων τε πάντων, ὧν νόμοι πρόκεινται 865

- ὑψίποδες οὐρανίαν
 δι' αἰθέρα τεκνωθέντες, ὧν Ὀλυμπος
 πατήρ μόνος, οὐδέ νιν
 θνατὰ φύσις ἀνέρων
 ἔτικτεν οὐδὲ μήποτε λάθα κατακοιμάσῃ. 870
 μέγας ἐν τούτοις θεός,
 οὐδὲ γηράσκει.
- ἀντιστρ. α' ὕβρις φυτεύει τύραννον·
 ὕβρις, εἰ πολλῶν ὑπερπλησθῆ μάταν,
 ἃ μὴ ἴπικαιρα μηδὲ συμφέροντα, 875
 ἀκροτάταν εἰσαναβᾶσ' ἄκραν
 ἀπότομον ὥρουσεν νιν εἰς ἀνάγκαν,
 ἐνθ' οὐ ποδὶ χρησίμῳ
 χρῆται· τὸ καλῶς δ' ἔχον
 πάλει πάλαισμα μήποτε λῦσαι θεὸν αἰτοῦμαι. 880
 θεὸν οὐ λήξω ποτὲ
 προστάταν ἴσγων.
- στρ. β' εἰ δέ τις ὑπέροπτα χερσὶν
 ἢ λόγῳ πορεύεται,
 Δίκας ἀφόβητος οὐδὲ
 δαιμόνων ἔδη σέβων 885
 κακά νιν ἔλοιτο μοῖρα,
 δυσπότμου χάριν χλιδαῖς.
 εἰ μὴ τὸ κέρδος κερδανεῖ δικαίως
 καὶ τῶν ἀσέπτων ἔρξεται, 890
 ἢ τῶν ἀθίκτων ἔξεται ματάζων.
 τίς ἔτι ποτ' ἐν τοῖσδ' ἀνήρ
 θυμοῦ βέλη ἔρξεται
 ψυχὰς ἀμύνειν; εἰ γὰρ αἰ
 τοιαῖδε πράξεις τίμιαι, 895
 τι δεῖ με χορεύειν;

ἀντιστρ. β' οὐκέτι τὸν ἄθικτον εἶμι
 γᾶς ἐπ' ὀμφαλὸν σέβων
 οὐδ' ἐς τὸν Ἄβραϊσι ναὸν
 οὐδὲ τὰν Ὀλυμπίαν, 900
 εἰ μὴ τάδε χειρόδεκτα
 πᾶσιν ἀρμόσει βροτοῖς.
 ἀλλ', ὦ κρατύνων, εἶπερ ὄρθ' ἀκούεις,
 Ζεῦ, πάντ' ἀνάσσω, μὴ λάθοι
 σὲ τὰν τε σὰν ἀθάνατον αἰὲν ἀρχάν.
 φθίνοντα γὰρ Λαΐτου 905
 πυθόχρηστα θέσφατ' ἐξ-
 αιροῦσιν ἤδη, κοῦδαμοῦ
 τιμαῖς Ἀπόλλων ἐμφανής·
 ἔρρει δὲ τὰ θεῖα. 910

ΙΟ. χώρας ἀνακτες, δόξα μοι παρεστάθη
 ναοὺς ἰκέσθαι δαιμόνων, τάδ' ἐν χεροῖν
 στέφη λαβούση κάπιθυμιάματα.
 ὑψοῦ γὰρ αἶρει θυμὸν Οἰδίπους ἄγαν
 λύπαισι παντοίαισιν, οὐδ' ὅποῖ' ἀνήρ 915
 ἔννοος τὰ καινὰ τοῖς πάλαι τεκμαίρεται,
 ἀλλ' ἔστι τοῦ λέγοντος, εἰ φόβους λέγοι.
 ὅτ' οὖν παραινοῦσ' οὐδὲν ἐς πλεόν ποιῶ,
 πρὸς σ', ὦ Λύκει' Ἀπολλων, ἀγχιστος γὰρ εἶ,
 ἰκέτις ἀφῆγμαι τοῖσδε σὺν κατεύγμασιν, 920
 ὅπως λύσιν τιν' ἡμῖν εὐαγῆ πόρης·
 ὡς νῦν ὀκνοῦμεν πάντες ἐκπεπληγμένον
 κείνον βλέποντες ὡς κυβερνήτην νεῶς.

ΑΓΓΕΛΟΣ

ἄρ' ἂν παρ' ὑμῶν, ὦ ξένοι, μάθοιμ', ὅπου
 τὰ τοῦ τυράννου δώματ' ἐστὶν Οἰδίου; 925

- μάλιστα δ' αὐτὸν εἶπατ' εἰ κάτισθ' ὄπου.
 ΧΟ. στέγαι μὲν αἶδε, καὐτὸς ἔνδον, ᾧ ξένε·
 γυνή δὲ μήτηρ ἦδε τῶν κείνου τέκνων.
 ΑΓ. ἀλλ' ὀλβία τε καὶ ξὺν ὀλβίοις ἀεὶ
 γένοι', ἐκείνου γ' οὔσα παντελῆς δάμαρ. 930
 ΙΟ. αὐτῶς δὲ καὶ σύ γ', ᾧ ξέν'. ἄξιος γὰρ εἶ
 τῆς εὐεπείας οὔνεκ'. ἀλλὰ φράζ', ὅτου
 χρήζων ἀφῖξαι χῶτι σημῆναι θέλων.
 ΑΓ. ἀγαθὰ δόμοις τε καὶ πόσει τῷ σῶ, γύναι.
 ΙΟ. τὰ ποῖα ταῦτα, πρὸς τίνος δ' ἀφιγμένος; 935
 ΑΓ. ἐκ τῆς Κορίνθου· τὸ δ' ἔπος, οὔξερῶ τάχα,
 ἦδοιο μὲν, πῶς δ' οὐκ ἄν; ἀσχάλλοις δ' ἴσως.
 ΙΟ. τί δ' ἔστι; ποίαν δύναμιν ᾧδ' ἔχει διπλῆν;
 ΑΓ. τύραννον αὐτὸν οὐπιχώριοι χθονὸς
 τῆς Ἰσθμίας στήσουσιν, ὡς ἠῦδ' ἔκει. 940
 ΙΟ. τί δ'; οὐχ ὁ πρέσβυς Πόλυβος ἐγκρατῆς ἔτι;
 ΑΓ. οὐ δῆτ', ἐπεὶ νιν θάνατος ἐν τάφοις ἔχει.
 ΙΟ. πῶς εἶπας; ἦ τέθνηκε Πόλυβος, ᾧ γέρον;
 ΑΓ. εἰ μὴ λέγω τάληθές, ἀξιῶ θανεῖν.
 ΙΟ. ᾧ πρόσπολ, οὐχὶ δεσπότη τὰδ' ὡς τάχος 945
 μολοῦσα λέξεις; ᾧ θεῶν μαντεύματα,
 ἴν' ἐστέ; τοῦτον Οἰδίπους πάλαι τρέμων
 τὸν ἄνδρ' ἔφευγε μὴ κτάνοι· καὶ νῦν ὅδε
 πρὸς τῆς τύχης ὄλωλεν, οὐδὲ τοῦδ' ὕπο.
 ΟΙ. ᾧ φίλτατον γυναικὸς Ἰοκάστης κάρα, 950
 τί μ' ἐξεπέμφω δεῦρο τῶνδε δωμάτων;
 ΙΟ. ἄκουε τάνδρὸς τοῦδε καὶ σκόπει κλύων,
 τὰ σέμν' ἴν' ἦκει τοῦ θεοῦ μαντεύματα.
 ΟΙ. οὔτος δὲ τίς ποτ' ἐστὶ καὶ τί μοι λέγει;
 ΙΟ. ἐκ τῆς Κορίνθου, πατέρα τὸν σὸν ἀγγελῶν 955
 ὡς οὐκέτ' ὄντα Πόλυβον, ἀλλ' ὄλωλότα.

- ΟΙ. τί φῆς, ξέν'; αὐτός μοι σὺ σημήνας γενοῦ.
 ΑΓ. εἰ τοῦτο πρῶτον δεῖ μ' ἀπαγγεῖλαι σαφῶς,
 εὖ ἴσθ' ἐκεῖνον θανάσιμον βεβηκότα.
- ΟΙ. πότερα δόλοισιν, ἢ νόσου ξυναλλαγῆ; 960
 ΑΓ. σμικρὰ παλαιὰ σώματ' εὐνάζει ῥοπή.
 ΟΙ. νόσοις ὁ τλήμων, ὡς ἔοικεν, ἔφθιτο.
 ΑΓ. καὶ τῷ μακρῷ γε συμμετρούμενος χρόνῳ.
 ΟΙ. φεῦ, φεῦ, τί δῆτ' ἄν, ὦ γύναι, σκοποῖτό τις
 τὴν Πυθόμαντιν ἐστίαν ἢ τοὺς ἄνω 965
 κλάζοντας ὄρνεις, ὧν ὑφηγητῶν ἐγὼ
 κτενεῖν ἔμελλον πατέρα τὸν ἐμόν; ὁ δὲ θανῶν
 κεῦθει κάτω δὴ γῆς, ἐγὼ δ' ὄδ' ἐνθάδε
 ἄψαυτος ἔγχους, εἴ τι μὴ τῶμῳ πόθῳ
 κατέφθιθ'. οὕτω δ' ἄν θανῶν εἴη ᾗ ἐμοῦ. 970
 τὰ δ' οὖν παρόντα συλλαβῶν θεσπίσματα
 κεῖται παρ' Ἀιδῆ Πόλυβος ἄξι' οὐδενός.
- ΙΟ. οὐκ οὖν ἐγὼ σοι ταῦτα προύλεγον πάλαι;
 ΟΙ. ἠϋδας· ἐγὼ δὲ τῷ φόβῳ παρηγγέμην.
 ΙΟ. μὴ νυν ἔτ' αὐτῶν μηδὲν ἐς θυμὸν βάλῃς. 975
 ΟΙ. καὶ πῶς τὸ μητρὸς λέχος οὐκ ὀκνεῖν με δεῖ;
 ΙΟ. τί δ' ἄν φοβοῖτ' ἄνθρωπος, ὃ τὰ τῆς τύχης
 κρατεῖ, πρόνοια δ' ἐστὶν οὐδενός σαφῆς;
 εἰκῆ κράτιστον ζῆν, ὅπως δύναιτό τις.
 σὺ δ' ἐς τὰ μητρὸς μὴ φοβοῦ νυμφεύματα· 980
 πολλοὶ γὰρ ἤδη κὰν ὀνειράσιν βροτῶν
 μητρὶ ξυνηνάσθησαν. Ἀλλὰ ταῦθ' ὅτω
 παρ' οὐδέν ἐστι, ῥᾶστα τὸν βίον φέρει.
- ΟΙ. καλῶς ἅπαντα ταῦτ' ἄν ἐξείρητό σοι,
 εἰ μὴ 'κύρει ζῶσ' ἢ τεκοῦσα· νῦν δ' ἐπεὶ 985
 ζῆ, πᾶσ' ἀνάγκη, κεῖ καλῶς λέγεις ὀκνεῖν,
 καὶ μὴν μέγας γ' ὀφθαλμὸς οἱ πατρὸς τάφοι.
- ΙΟ.

- ΟΙ. μέγας, ξυνίημ' ἀλλὰ τῆς ζώσης φόβος.
 ΑΓ. ποίας δὲ καὶ γυναικὸς ἐκφοβεῖσθ' ὕπερ;
 ΟΙ. Μερόπης, γηραιέ, Πόλυβος ἧς ὄκει μετὰ. 990
 ΑΓ.. τί δ' ἔστ' ἐκείνης ὑμῖν ἐς φόβον φέρον;
 ΟΙ. θεήλατον μάντευμα δεινόν, ὧ ζένε.
 ΑΓ. ἢ ῥητόν, ἢ οὐχὶ θεμιτὸν ἄλλον εἰδέναι;
 ΟΙ. μάλιστα γ'· εἶπε γάρ με Λοξίας ποτὲ
 χρῆναι μιγῆναι μητρὶ τήμαυτοῦ τό τε 995
 πατρῶον αἷμα χερσὶ ταῖς ἐμαῖς ἐλεῖν.
 ὦν οὔνεχ' ἢ Κόρινθος ἐξ ἐμοῦ πάλαι
 μακρὰν ἀπωκεῖτ' εὐτυχῶς μὲν, ἀλλ' ὅμως
 τὰ τῶν τεκόντων ὄμμαθ' ἠδιστον βλέπειν.
 ΑΓ. ἢ γὰρ τὰδ' ὀκνῶν κειῖθεν ἦσθ' ἀπόπτολις; 1000
 ΟΙ. πατρός τε χρήζων μὴ φονεὺς εἶναι, γέρον.
 ΑΓ. τί δῆτ' ἐγὼ οὐχὶ τοῦδε τοῦ φόβου σ' ἀναξ,
 ἐπέιπερ εὔνους ἦλθον, ἐξελευσάμην;
 ΟΙ. καὶ μὴν χάριν γ' ἂν ἀξίαν λάβοις ἐμοῦ.
 ΑΓ. καὶ μὴν μάλιστα τοῦτ' ἀφικόμην, ὅπως 1005
 σοῦ πρὸς δόμους ἐλθόντος εὖ πράξαιμί τι.
 ΟΙ. ἀλλ' οὐποτ' εἶμι τοῖς φυτεύσασιν γ' ὁμοῦ.
 ΑΓ. ὦ παῖ, καλῶς εἰ δῆλος οὐκ εἰδώς τί δρᾶς.
 ΟΙ. πῶς, ὦ γηραιέ; πρὸς θεῶν, διδασκέ με.
 ΑΓ. εἰ τῶνδε φεύγεις οὔνεκα εἰς οἴκους μολεῖν. 1010
 ΟΙ. ταρβῶν γε, μὴ μοι Φοῖβος ἐξέληθ σαφῆς.
 ΑΓ. ἢ μὴ μίασμα τῶν φυτευσάντων λάβης;
 ΟΙ. τοῦτ' αὐτό, πρέσβυ, τοῦτό μ' εἰσαεὶ φοβεῖ.
 ΑΓ. ἄρ' οἴσθα δῆτα πρὸς δίκης οὐδὲν τρέμων;
 ΟΙ. πῶς δ' οὐχί, παῖς γ' εἰ τῶνδε γεννητῶν ἔφυν; 1015
 ΑΓ. ὀθούνεκ' ἦν σοι Πόλυβος οὐδὲν ἐν γένει.
 ΟΙ. πῶς εἶπας; οὐ γὰρ Πόλυβος ἐξέφυσέ με;
 ΑΓ. οὐ μᾶλλον οὐδὲν τοῦδε ἀνδρός, ἀλλ' ἴσον.

- ΟΙ. καὶ πῶς ὁ φύσας ἐξ ἴσου τῷ μηδενί;
- ΑΓ. ἀλλ' οὐ σ' ἐγείνατ' οὐτ' ἐκεῖνος οὐτ' ἐγώ. 1020
- ΟΙ. ἀλλ' ἀντὶ τοῦ δὴ παῖδά μ' ὠνομάζετο;
- ΑΓ. δῶρόν ποτ', ἴσθι, τῶν ἐμῶν χειρῶν λαβόν.
- ΟΙ. καῖθ' ὦδ' ἀπ' ἄλλης χειρὸς ἔστερξεν μέγα;
- ΑΓ. ἢ γὰρ πρὶν αὐτὸν ἐξέπεισ' ἀπαιδία.
- ΟΙ. σὺ δ' ἐμπολήσας ἢ τυχῶν μ' αὐτῷ δίδως; 1025
- ΑΓ. εὐρών ναπαίαις ἐν Κιθαιρῶνος πτυχαῖς.
- ΟΙ. ὠδοιπόρεις δὲ πρὸς τί τούσδε τοὺς τόπους;
- ΑΓ. ἐνταῦθ' ὀρείοις ποιμνίοις ἐπεστάτουν.
- ΟΙ. ποιμὴν γὰρ ἦσθα κάπτι θητεία πλάνης;
- ΑΓ. σοῦ δ', ὦ τέκνον, σωτήρ γε τῷ τότ' ἐν χρόνῳ. 1030
- ΟΙ. τί δ' ἄλγος ἴσχοντ' ἐν κακοῖς με λαμβάνεις;
- ΑΓ. ποδῶν ἀν ἄρθρα μαρτυρήσειεν τὰ σά.
- ΟΙ. οἴμοι, τί τοῦτ' ἀρχαῖον ἐννέπεις κακόν;
- ΑΓ. λύω σ' ἔχοντα διατόρους ποδοῖν ἀκμάς.
- ΟΙ. δεινόν γ' ἔνειδος σπαργάνων ἀνειλόμην. 1035
- ΑΓ. ὥστ' ὠνομάσθης ἐκ τύχης ταύτης, ὃς εἶ.
- ΟΙ. ὦ πρὸς θεῶν, πρὸς μητρὸς ἢ πατρός; φράσον.
- ΑΓ. οὐκ οἶδ'. ὁ δούς δὲ ταῦτ' ἐμοῦ λῶον φρονεῖ.
- ΟΙ. ἦ γὰρ παρ' ἄλλου μ' ἔλαβες οὐδ' αὐτὸς τυχῶν;
- ΑΓ. οὐκ, ἀλλὰ ποιμὴν ἄλλος ἐκδίδωσί μοι. 1040
- ΟΙ. τίς οὗτος; ἢ κάτοισθα δηλῶσαι λόγῳ;
- ΑΓ. τῶν Λαΐου δήπου τις ὠνομάζετο.
- ΟΙ. ἦ τοῦ τυράννου τῆσδε γῆς πάλαι ποτέ;
- ΑΓ. μάλιστα· τούτου τάνδρὸς οὗτος ἦν βοτήρ.
- ΟΙ. ἦ κάστ' ἔτι ζῶν οὗτος, ὥστ' ἰδεῖν ἐμέ; 1045
- ΑΓ. ὑμεῖς γ' ἄριστ' εἰδεῖτ' ἀν οὐπιχώριοι.
- ΟΙ. ἔστιν τις ὑμῶν τῶν παρεστώτων πέλας,
ὅστις κάτοιδε τὸν βοτήρ' ὃν ἐννέπει,
εἴτ' οὖν ἐπ' ἀγρῶν εἴτε κἀνθάδ' εἰσιδῶν;

- σημήναθ', ὡς ὁ καιρὸς ἠύρῃσθαι τάδε. 1050
- XO. οἶμαι μὲν οὐδέν' ἄλλον ἢ τὸν ἐξ ἀγρῶν,
ὃν κάματεις πρόσθεν εἰσίδειν· ἀτὰρ
ἤδ' ἂν τάδ' οὐχ ἥκιστ' ἂν Ἰοκάστη λέγοι.
- OI. γύναι, νοεῖς ἐκεῖνον, ὄντιν' ἀρτίως
μολεῖν ἐφιέμεσθα τόν θ' οὔτος λέγει; 1055
- IO. τί δ' ὄντιν' εἶπε; μηδὲν ἐντραπῆς· τὰ δὲ
ῥηθέντα βούλου μηδὲ μεμνήσθαι μάτην.
- OI. οὐκ ἂν γένοιτο τοῦθ'· ὅπως ἐγὼ λαβὼν
σημεῖα τοιαῦτ' οὐ φανῶ τοῦμόν γένος.
- IO. μὴ πρὸς θεῶν, εἶπερ τι τοῦ σαυτοῦ βίου
κῆδη, ματεύσης τοῦθ' ἄλις νοσοῦσ' ἐγώ. 1060
- OI. θάρσει· σὺ μὲν γάρ, οὐδ' ἂν τρίτης ἐγὼ
μητρὸς φανῶ τρίδουλος, ἐκφανῆ κακῆ.
- IO. ὅμως πιθοῦ μοι, λίσσομαι· μὴ δρᾷ τάδε.
- OI. οὐκ ἂν πιθοίμην μὴ οὐ τάδ' ἐκμαθεῖν σαφῶς. 1065
- IO. καὶ μὴν φρονοῦσά γ' εὔ τὰ λῶστα σοι λέγω.
- OI. τὰ λῶστα τοίνυν ταῦτά μ' ἀλγύνει πάλαι.
- IO. ὦ δύσποτμ', εἶθε μήποτε γνοίης, ὅς εἷ.
- OI. ἄξει τις ἐλθὼν δεῦρο τὸν βοτῆρά μοι;
ταύτην δ' ἔατε πλουσίῳ χαίρειν γένει. 1070
- IO. ἰὸν ἰὸν, δύστηνε· τοῦτο γὰρ σ' ἔχω
μόνον προσειπεῖν, ἄλλο δ' οὔποθ' ὕστερον.
- XO. τί ποτε βέβηκε, Οἰδίπους, ὑπ' ἀγρίας
ἄξασα λύπης ἢ γυνή; δέδοιχ' ὅπως
μὴ 'κ τῆς σιωπῆς τῆσδ' ἀναρρήξει κακά. 1075
- OI. ὅποια χρῆζει ῥηγνύτω· τοῦμόν δ' ἐγώ,
κεῖ σμικρόν ἐστι, σπέρμ' ἰδεῖν βουλήσομαι.
αὕτη δ' ἴσως, φρονεῖ γὰρ ὡς γυνή μέγα,
τὴν δυσγένειαν τὴν ἐμὴν αἰσχύνεται.
ἐγὼ δ' ἐμαυτὸν παῖδα τῆς Τύχης νέμων 1080

- τῆς εὖ διδούσης οὐκ ἀτιμασθήσομαι.
 τῆς γὰρ πέφυκα μητρός, οἱ δὲ συγγενεῖς
 μῆνές με μικρὸν καὶ μέγαν διώρισαν.
 τοιοῦδε δ' ἐκφύς οὐκ ἂν ἐξέλθοιμ' ἔτι
 ποτ' ἄλλος, ὥστε μὴ ἐκμαθεῖν τοῦμόν γένος. 1085
- ΧΟ. στρ. εἶπερ ἐγὼ μάντις εἰμι
 καὶ κατὰ γνώμαν ἴδρις,
 οὐ τὸν Ὀλυμπον ἀπειρών,
 ὦ Κιθαιρών, οὐκ ἔσει
 τὰν αὖριον πανσέληνον, 1090
 μὴ οὐ σέ γε καὶ πατριώταν Οἰδίπου
 καὶ τροφὸν καὶ ματέρ' αὖξειν,
 καὶ χορεύεσθαι πρὸς ἡμῶν,
 ὡς ἐπέηρα φέροντα
 τοῖς ἐμοῖς τυράννοις. 1095
 ἰήιε Φοῖβε, σοὶ
 δὲ ταῦτ' ἀρέστ' εἴη.
- ἀντιστρ. τίς σε, τέκνον, τίς σ' ἔτικτε
 τῶν μακραιώνων ἄρα Πανὸς ὄρεσσιβάτα πατρός
 πελασθεῖς', 1100
 ἢ σέ γ' εὐνάτειρά τις
 Λοξίου; τῷ γὰρ πλάκες ἀγρόνομοι πᾶσαι φίλαι·
 εἴθ' ὁ Κυλλάνας ἀνάσπων,
 εἴθ' ὁ Βακχεῖος θεὸς ναί-
 ων ἐπ' ἄκρων ὄρέων σ' 1105
 εὖρημα δέξατ' ἐκ του
 Νυμφᾶν Ἑλικωνιάδων,
 αἷς πλεῖστα συμπαίξει.
- ΟΙ. εἰ χρή τι κάμέ, μὴ συναλλάξαντά πα,
 πρέσβεις, σταθμαῖσθαι, τὸν βοτῆρ' ὄρᾶν δοκῶ, 1110
 ὄνπερ πάλαι ζητοῦμεν· ἔν τε γὰρ μακρῷ

- γῆρα ξυνάδει τῷδε τάνδρῳ σύμμετρος,
 ἄλλως τε τοὺς ἄγοντας ὥσπερ οἰκέτας
 ἔγνωκ' ἑμαυτοῦ· τῇ δ' ἐπιστήμη σύ μου
 προύχοις τάχ' ἄν που, τὸν βοτῆρ' ἰδὼν πάρος.¹¹¹⁵
- ΧΟ. ἔγνωκα γάρ, σάφ' ἴσθι· Λαΐου γὰρ ἦν,
 εἶπερ τις ἄλλος, πιστὸς ὡς νομεὺς ἀνὴρ.
- ΟΙ. σὲ πρῶτ' ἐρωτῶ, τὸν Κορίνθιον ξένον,
 ἦ τόνδε φράζεις;
- ΑΓ. τοῦτον, ὄνπερ εἰσορᾷς. 1120
- ΟΙ. οὗτος σύ, πρέσβυ, δεῦρό μοι φώνει βλέπων
 ὅσ' ἄν σ' ἐρωτῶ. Λαΐου ποτ' ἤσθα σύ;

ΘΕΡΑΠΩΝ

- ἦ δοῦλος, οὐκ ὠνητός, ἀλλ' οἴκοι τραφεῖς.
 ΟΙ. ἔργον μεριμνῶν ποῖον ἦ βίον τίνα;
- ΘΕ. ποιμναις τὰ πλεῖστα τοῦ βίου συνειπόμην. 1125
- ΟΙ. χώροις μάλιστα πρὸς τίσιν ξύναυλος ὢν;
- ΘΕ. ἦν μὲν Κιθαιρῶν, ἦν δὲ πρόσχωρος τόπος.
- ΟΙ. τὸν ἄνδρα τόνδ' οὖν οἶσθα τῆδέ που μαθῶν;
- ΘΕ. τί χρῆμα δρωῖντα; ποῖον ἄνδρα καὶ λέγοις;
- ΟΙ. τόνδ' ὃς πάρεστιν· ἦ ξυναλλάξας τί πως; 1130
- ΘΕ. οὐχ ὥστε γ' εἰπεῖν ἐν τάχει μνήμης ἄπο.
- ΑΓ. κούδέν γε θαῦμα, δέσποτ'· ἀλλ' ἐγὼ σαφῶς
 ἀγνώτ' ἀναμνήσω νιν· εὔ γὰρ οἶδ' ὅτι
 κάτοιδε, ἦμος τὸν Κιθαιρῶνος τόπον
 ὁ μὲν διπλοῖσι ποιμνίοις, ἐγὼ δ' ἐνὶ 1135
 ἐπλησίαζον τῷδε τάνδρῳ τρεῖς ὅλους
 ἐξ ἧρος εἰς ἀρκτοῦρον ἐκμήνους χρόνους·
 χειμῶνι δ' ἤδη τάμά, τ' εἰς ἔπαυλ' ἐγὼ
 ἤλαυνον, οὗτός τ' εἰς τὰ Λαΐου σταθμά.
 λέγω τι τούτων ἢ οὐ λέγω πεπραγμένον; 1140

- ΘΕ. λέγεις ἀληθῆ, καίπερ ἐκ μακροῦ χρόνου.
 ΑΓ. φέρ' εἶπέ, νῦν, τότ' οἶσθα παῖδά μοί τινα
 δούς, ὡς ἑμαυτῶ θρέμμα θρεψαίμην ἐγώ;
 ΘΕ. τί δ' ἔστι; πρὸς τί τοῦτο τοῦπος ἱστορεῖς;
 ΑΓ. ὄδ' ἔστιν, ὃ τᾶν, κείνος, ὃς τότ' ἦν νέος. 1145
 ΘΕ. οὐκ εἰς ὕλεθρον; οὐ σιωπήσας ἔσει;
 ΟΙ. ἄ, μὴ κόλαζε, πρέσβυ, τόνδ', ἐπεὶ τὰ σά
 δεῖται κολαστοῦ μᾶλλον ἢ τὰ τοῦδ' ἔπη.
 ΘΕ. τί δ', ὦ φέριστε δεσποτῶν, ἀμαρτάνω;
 ΟΙ. οὐκ ἐννέπων τὸν παῖδ' ὃν οὔτος ἱστορεῖ. 1150
 ΘΕ. λέγει γὰρ εἰδῶς οὐδέν, ἀλλ' ἄλλως πονεῖ.
 ΟΙ. σὺ πρὸς χάριν μὲν οὐκ ἔρεῖς, κλαίων δ' ἔρεῖς.
 ΘΕ. μὴ δῆτα, πρὸς θεῶν, τὸν γέροντα μ' αἰκίσῃ.
 ΟΙ. οὐχ ὡς τάχος τις τοῦδ' ἀποστρέψει χέρας;
 ΘΕ. δύστηνος ἀντὶ τοῦ; τί προσχρῆζων μαθεῖν; 1155
 ΟΙ. τὸν παῖδ' ἔδωκας τῷδ', ὃν οὔτος ἱστορεῖ;
 ΘΕ. ἔδωκ' ὀλέσθαι δ' ὠφελον τῆδ' ἡμέρα.
 ΟΙ. ἀλλ' εἰς τόδ' ἤξεις μὴ λέγων γε τοῦνδικον.
 ΘΕ. πολλῶ γε μᾶλλον, ἦν φράσω, διόλλυμαι.
 ΟΙ. ἀνὴρ ὄδ', ὡς ἔοικεν, ἐς τριβᾶς ἐλᾷ. 1160
 ΘΕ. οὐ δῆτ' ἔγωγ', ἀλλ' εἶπον ὡς δοίην πάλαι.
 ΟΙ. πόθεν λαβῶν; οἰκεῖον ἢ 'ξ ἄλλου τινός;
 ΘΕ. ἐμὸν μὲν οὐκ ἔγωγ', ἐδεξάμην δέ του.
 ΟΙ. τίνος πολιτῶν τῶνδε κακῆ ποίας στέγης;
 ΘΕ. μὴ πρὸς θεῶν, μὴ, δεσποθ' ἱστορεῖ πλέον. 1165
 ΟΙ. ὄλωλας, εἴ σε ταῦτ' ἐρήσομαι πάλιν.
 ΘΕ. τῶν Λαῶν τοίνυν τις ἦν γεννημάτων.
 ΟΙ. ἦ δοῦλος ἢ κείνου τις ἐγγενῆς γεγώς;
 ΘΕ. οἴμοι, πρὸς αὐτῷ γ' εἰμι τῷ δεινῷ λέγειν.
 ΟΙ. κάγωγ' ἀκούειν· ἀλλ' ὅμως ἀκουστέον. 1170
 ΘΕ. κείνου γέ τοι δὴ παῖς ἐκλήζεθ'. ἦ δ' ἔσω

- κάλλιστ' ἂν εἴποι, σὴ γυνή, τάδ' ὡς ἔχει.
- ΟΙ. ἦ γὰρ δίδωσιν ἤδε σοι;
- ΘΕ. μάλιστ' ἄναξ.
- ΟΙ. ὡς πρὸς τί χρείας;
- ΘΕ. ὡς ἀναλώσαιμί νιν.
- ΟΙ. τεκοῦσα τλήμων;
- ΘΕ. θεσφάτων γ' ὄκνω κακῶν. 1175
- ΟΙ. ποίων;
- ΘΕ. κτενεῖν νιν τοὺς τεκόντας ἦν λόγος.
- ΟΙ. πῶς δῆτ' ἀφῆκας τῷ γέροντι τῷδε σύ;
- ΘΕ. κατοικτίσας, ὃ δέσποθ', ὡς ἄλλην χθόνα
δοκῶν ἀποίσειν, αὐτὸς ἔνθεν ἦν· ὁ δὲ
κάκ' ἐς μέγιστ' ἔσωσεν. Εἰ γὰρ οὗτος εἶ, 1180
ὄν φησιν οὗτος, ἴσθι δύσποτμος γεγώς.
- ΟΙ. ἰοῦ ἰοῦ, τὰ πάντ' ἂν ἐξήκοι σαφῆ.
ὃ φῶς, τελευταῖόν σε προσβλέψαιμι νῦν,
ὅστις πέφασμαι φύς τ' ἀφ' ὧν οὐ χρῆν, ξὺν οἷς τ'
οὐ χρῆν ὀμιλῶν, οὓς τέ μ' οὐκ ἔδει κτανῶν. 1185
- ΧΟ. στρ. α' ἰὼ γενεαὶ βροτῶν,
ὡς ὑμᾶς ἴσα καὶ τὸ μη-
δὲν ζώσας ἐναριθμῶ.
τίς γάρ, τίς ἀνὴρ πλέον
τᾶς εὐδαιμονίας φέρει 1190
ἢ τοσοῦτον ὅσον δοκεῖν
καὶ δόξαντ' ἀποκλῖναι;
τὸ σὸν τοι παράδειγμ' ἔχων,
τὸν σὸν δαίμονα, τὸν σὸν, ὃ
τλᾶμον Οἰδιπόδα, βροτῶν 1195
οὐδένα μακαρίζω·
- ἀντιστρ. α' ὅστις καθ' ὑπερβολὰν
τοξεύσας ἐκράτησας τοῦ

- πάντ' εὐδαίμονος ὄλβου,
 ὦ Ζεῦ, κατὰ μὲν φθίσας
 τὰν γαμψώνυχα παρθένον
 χρησμοφδόν, θανάτων δ' ἐμᾶ
 1200
 χώρα πύργος ἀνέστας.
 ἐξ οὗ καὶ βασιλεὺς καλῆ
 ἐμὸς καὶ τὰ μέγιστ' ἐτι-
 μάθης, ταῖς μεγάλαισιν
 ἐν Θήβαισιν ἀνάσσων.
 στρ. β' τανῦν δ' ἀκούειν τίς ἀθλιώτερος;
 τίς ἄταις ἀγρίαις, τίς ἐν πόνοις
 1205
 ζύνοικος ἀλλαγᾶ βίου;
 ἰὼ κλεινὸν Οἰδίπου κάρα,
 ᾧ μέγας λιμὴν αὐτὸς ἤρκεσεν
 παῖδι καὶ πατρὶ θαλαμηπόλῳ πεσεῖν,
 πῶς ποτε, πῶς ποθ' αἰ πατρῶ-
 1210
 αἰ σ' ἄλοκες φέρειν, τάλας,
 σῖγ' ἐδυνάσθησαν ἐς τοσόνδε;
 ἀντιστρ. β' ἐφεῦρέ σ' ἄκονθ' ὁ πάνθ' ὀρῶν χρόνος,
 δικάζει τὸν ἄγαμον γάμον πάλαι
 τεκνοῦντα καὶ τεκνούμενον.
 1215
 ἰὼ, Λαίτιον, ὦ τέκνον,
 εἶθε σ', εἶθε σε μήποτ' εἰδόμην·
 δύρομαι γὰρ ὡς περίαλλ' ἰαχέων
 ἐκ στομάτων. Τὸ δ' ὀρθὸν εἰ-
 1220
 πεῖν, ἀνέπνευσά τ' ἐκ σέθεν
 καὶ κατεκοίμασα τοῦμὸν ὄμμα.

ΕΞΑΓΓΕΛΟΣ

ὦ γῆς μέγιστα τῆσδ' αἰετιμώμενοι,
 οἷ' ἔργ' ἀκούσεθ', οἷα δ' εἰσόψεσθ', ὅσον δ'

- ἀρεῖσθε πένθος, εἶπερ ἐγγενῶς ἔτι 1225
 τῶν Λαβδακείων ἐντρέπεσθε δωμάτων.
 οἶμαι γὰρ οὔτ' ἂν Ἴστρον οὔτε Φᾶσιν ἂν
 νίψαι καθαρμοῦ τήνδε τὴν στέγην, ὅσα
 κεύθει, τὰ δ' αὐτίκ' εἰς τὸ φῶς φανεῖ, κακὰ
 ἐκόντα κοῦκ ἄκοντα. Τῶν δὲ πημονῶν 1230
 μάλιστα λυποῦσ' αἶ φανῶσ' αὐθαίρετοι.
- ΧΟ. λείπει μὲν οὐδ' ἄ πρόσθεν ἤδειμεν τὸ μὴ οὐ
 βαρύστον' εἶναι· πρὸς δ' ἐκείνοισιν τί φῆς;
 ΕΞ. ὁ μὲν τάχιστος τῶν λόγων εἰπεῖν τε καὶ
 μαθεῖν, τέθνηκε θεῖον Ἰοκᾶστος κᾶρα. 1235
- ΧΟ. ὦ δυστάλαινα, πρὸς τίνας ποτ' αἰτίας;
 ΕΞ. αὐτὴ πρὸς αὐτῆς. τῶν δὲ πραχθέντων τὰ μὲν
 ἄλγιστ' ἄπεστιν· ἡ γὰρ ὄψις οὐ πάρα·
 ὅμως δ', ὅσον γε κἂν ἐμοὶ μνήμης ἔνι,
 πεύσῃ τὰ κείνης ἀθλίας παθήματα. 1240
 ὅπως γὰρ ὀργῆ χρωμένη παρῆλθ' ἔσω
 θυρῶνος, ἴετ' εὐθὺ πρὸς τὰ νυμφικὰ
 λέχη, κόμην σπῶσ' ἀμφιδεξιῶς ἀκμαῖς.
 πύλας, δ', ὅπως εἰσῆλθ', ἐπιρράξασ' ἔσω
 ἄκαλει τὸν ἤδη Λάιον πάλαι νεκρόν, 1245
 μνήμην παλαιῶν σπερμάτων ἔχουσ', ὕφ' ὧν
 θάνοι μὲν αὐτός, τὴν δὲ τίκτουσαν λίποι
 τοῖς οἴσιν αὐτοῦ δύστεκνον παιδουργίαν.
 γοᾶτο δ' εὐνάς, ἔνθα δύστηνος διπλοῦς
 ἐξ ἀνδρὸς ἀνδρα καὶ τέκν' ἐκ τέκνων τέκοι. 1250
 χῶπως μὲν ἐκ τῶνδ' οὐκέτ' οἶδ' ἀπόλλυται.
 βοῶν γὰρ εἰσέπαισεν Οἰδίπους, ὕφ' οὗ
 οὐκ ἦν τὸ κείνης ἐκθεάσασθαι κακόν·
 ἀλλ' εἰς ἐκεῖνον περιπολοῦντ' ἐλεύσομεν.
 φοιτᾷ γὰρ ἡμᾶς ἔγχος ἐξαιτῶν πορεῖν, 1255

γυναῖκά τ' οὐ γυναῖκα, μητρώαν δ' ὄπου
 κίχιοι διπλῆν ἄρουραν οὐ τε καὶ τέκνων.
 λυσσῶντι δ' αὐτῶ δαιμόνων δεικνυσί τις·
 οὐδείς γάρ ἀνδρῶν, οἷ παρῆμεν ἐγγύθεν. 1260
 δεινὸν δ' αὔσας, ὡς ὑφηγητοῦ τινος
 πύλαις διπλαῖς ἐνήλατ', ἐκ δὲ πυθμένων
 ἐκλίνε κοῖλα κλῆθρα κάμπιπτει στέγη.
 οὐ δὴ κρεμαστήν τὴν γυναῖκ' ἐσείδομεν,
 πλεκταῖς ἐώραις ἐμπεπλεγμένην. ὁ δέ,
 ὅπως ὄρα νιν, δεινὰ βρυχηθεὶς τάλας, 1265
 χαλᾶ κρεμαστήν ἀρτάνην· ἐπεὶ δὲ γῆ
 ἔκειτο τλήμων, δεινὰ δ' ἦν τάνθενδ' ὄρα·ν.
 ἀποσπάσας γὰρ εἰμάτων χυσηλάτους
 περόνας ἀπ' αὐτῆς, αἷσιν ἐξεοτέλλετο,
 ἄρας ἔπαισεν ἄρθρα τῶν αὐτοῦ κύκλων, 1270
 αὐδῶν τοιαῦθ', ὀθούνεκ' οὐκ ὕψιυντό νιν,
 οὐθ' οἷ' ἔπασχεν οὐθ' ὅποι' ἔδρα κακά,
 ἀλλ' ἐν σκότῳ τὸ λοιπὸν οὐς μὲν οὐκ ἔδει
 ὀψοῖαθ', οὐς δ' ἔχρηζεν οὐ γνωσοῖατο.
 τοιαῦτ' ἐφυμνῶν, πολλάκις τε κοῦχ ἄπαξ 1275
 ἤρασσ' ἐπαίρων βλέφαρα· φοίνια δ' ὁμοῦ
 γλῆναι γένει' ἔτεγγον, οὐδ' ἀνίσσαν
 φόνου μυδώσας σταγόνας, ἀλλ' ὁμοῦ μέλας
 ὄμβρος χαλάζης αἵματοῦς ἐτέγγετο.
 τάδ' ἐκ δυοῖν ἔρρωγεν, οὐ μόνου κάτα, 1280
 ἀλλ' ἀνδρὶ καὶ γυναικὶ συμμιγῆ κακά.
 ὁ πρὶν παλαιὸς δ' ὄλβος ἦν πάρροιθε μὲν
 ὄλβος δικαίως· νῦν δὲ τῆδε θήμερα
 στεναγμός, ἄτη, θάνατος, αἰσχύνη, κακῶν
 ὅσ' ἔστι πάντων ὀνόματ', οὐδὲν ἔστ' ἀπόν. 1285
 νῦν δ' ἔσθ' ὁ τλήμων ἐν τίνι σχολῇ κακοῦ;

ΧΟ.

- ΕΞ. βοᾶ διοίγειν κληῖθρα καὶ δηλοῦν τινα
 τοῖς πᾶσι Καδμείοισι τὸν πατροκτόνον,
 τὸν μητρός, αὐδῶν ἀνόσι' οὐδὲ ῥητά μοι,
 ὡς ἐκ χθονὸς ῥίψων ἐκυτὸν οὐδ' ἔτι 1290
 μενῶν δόμοις ἀραῖος, ὡς ἠράσατο.
 ῥώμης γε μέντοι καὶ προηγητοῦ τινός
 δεῖται· τὸ γὰρ νόσημα μεῖζον ἢ φέρειν.
 δεῖξει δὲ καὶ σοί· κληῖθρα γὰρ πυλῶν τάδε 1295
 διοίγεται· θέαμα δ' εἰσόψει τάχα
 τοιοῦτον, οἷον καὶ στυγοῦντ' ἐποικτίσαι.
- ΧΘ. ὦ δεινὸν ἰδεῖν πάθος ἀνθρώποις,
 ὦ δεινότατον πάντων, ὅ σ' ἐγὼ
 προσέκυρσ' ἤδη. τίς σ', ὦ τληῆμον,
 προσέβη μανία; τίς ὁ πηδῆσας 1300
 μεῖζονα δαίμων τῶν μακίστων
 πρὸς σῆ δυσδαίμονι μοίρα;
 φεῦ φεῦ, δύσταν', ἀλλ' οὐδ' ἐσιδεῖν
 δύναμαί σε, θέλων πόλλ' ἀνερέσθαι,
 πολλὰ πυθέσθαι, πολλὰ δ' ἀθρῆσαι· 1305
 τοίαν φρίκην παρέχεις μοι.
- ΟΙ. αἰαῖ αἰαῖ, φεῦ, φεῦ, δύστανος ἐγώ.
 ποῖ γὰς φέρομαι τλάμων; πᾶ μοι
 φθογγὰ διαπεπόταται φοράδην;
 ἰὼ δαῖμον, ἴν' ἐνήλω. 1310
- ΧΘ. ἐς δεινὸν οὐδ' ἀκουστὸν οὐδ' ἐπόψιμον.
- ΟΙ. στρ. α' ἰὼ σκότου
 νέφος, ἐμὸν ἀπότροπον, ἐπιπλόμενον ἄφατον,
 ἀδάματόν τε καὶ δυσούριστον ὄν. οἴμοι, 1315
 οἴμοι μάλ' αὔθις, οἷον εἰσέδου μ' ἅμα
 κέντρων τε τῶνδ' οἴσθημα καὶ μνήμη κακῶν.
- ΧΘ. καὶ θαῦμά γ' οὐδὲν ἐν τοσοῖσδε πῆμασι

- διπλᾶ σε πενθεῖν καὶ διπλᾶ φορεῖν κακά. 1320
- ΟΙ. ἀντ. α' ἰὼ φίλος,
 σὺ μὲν ἐμὸς ἐπίπολος ἔτι μόνιμος· ἔτι γὰρ
 ὑπομένεις με τὸν τυφλὸν κηδεύων. φεῦ, φεῦ·
 οὐ γὰρ με λήθεις, ἀλλὰ γιγνώσκω σαφῶς, 1325
- ΧΟ. ὦ δεινὰ δράσας, πῶς ἔτλης τοιαῦτα σὰς
 ὄψεις μαρᾶναι; τίς σ' ἐπῆρε δαιμόνων;
- ΟΙ. στρ. β' Ἄπόλλων τάδ' ἦν, Ἄπόλλων, φίλοι,
 ὁ κακά τελῶν ἐμὰ τάδ' ἐμὰ πάθεα. 1330
 ἔπαισε δ' αὐτόχειρ νιν οὔτις,
 ἀλλ' ἐγὼ τλάμων.
 τί γὰρ ἔδει μ' ὄρᾶν,
 ὅτω γ' ὄρῶντι μηδὲν
 ἦν ἰδεῖν γλυκύ; 1335
- ΧΟ. ἦν ταῦθ' ὅπωςπερ καὶ σὺ φῆς.
- ΟΙ. τί δῆτ' ἐμοὶ βλεπτόν, ἦ
 στερκιτὸν ἢ προσήγορον
 ἔτ' ἔστ' ἀκούειν ἠδονᾶ, φίλοι;
 ἀπάγετ' ἐκτόπιον ὅτι τάχιστα με, 1340
 ἀπάγετ', ὦ φίλοι, τὸν μέγ' ὀλέθριον,
 τὸν καταρότατον, ἔτι δὲ καὶ θεοῖς
 ἐχθρότατον βροτῶν.
- ΧΟ. δειλαίε τοῦ νοῦ τῆς τε συμφορᾶς ἴσον,
 ὡς σ' ἠθέλησα μηδ' ἂν γυνῶναί ποτ' ἂν. 1345
- ΟΙ. ἀντ. β' ὄλοιθ' ὅστις ἦν,
 ὃς ἀπ' ἀγρίας πέδας
 νομάδας ἐπιποδίας
 ἔλαβέ μ' ἀπὸ τε φόνου
 ἔρυτο κἀνέσωσεν, 1350
 οὐδὲν ἐς χάριν πράσσων.

- τότε γὰρ ἂν θανῶν
οὐκ ἦν φίλοισιν
οὐδ' ἐμοὶ τοσόνδ' ἄχος.
- XO. θέλοντι κάμοι τοῦτ' ἂν ἦν. 1355
- OI. οὐκουν πατρός γ' ἂν φονεὺς
ἦλθον, οὐδὲ νυμφίος
βροτοῖς ἐκλήθην
ᾧν ἔφυν ἄπο.
νῦν δ' ἄθλιος μὲν εἰμ', 1360
ἀνοσίων δὲ παῖς,
ὁμογενῆς τ' ἀφ' ᾧν
αὐτὸς ἔφυν τάλας.
εἰ δέ τι πρεσβύτερον
ἔφου κακοῦ κακόν,
τοῦτ' ἔλαχ' Οἰδίπους. 1365
- XO. οὐκ οἶδ' ὅπως σε φῶ βεβουλεῦσθαι καλῶς·
κρείσσων γὰρ ἦσθα μηκέτ' ᾧν ἢ ζῶν τυφλός.
- OI. ὡς μὲν τάδ' οὐχ ᾧδ' ἔστ' ἄριστ' εἰργασμένα,
μή μ' ἐκδίδασκε, μηδὲ συμβεῦλευ' ἔτι. 1370
ἐγὼ γὰρ οὐκ οἶδ' ὅμμασιν ποίοις βλέπων
πατέρα ποτ' ἂν προσεῖδον εἰς Ἄιδου μολῶν,
οὐδ' αὖ τάλαιναν μητέρ' οἷν ἐμοὶ δυοῖν
ἔργ' ἔστι κρείσσον' ἀγχόνης εἰργασμένα.
ἀλλ' ἢ τέκνων δῆτ' ὄψις ἦν ἐφίμερος, 1375
βλαστοῦσ' ὅπως ἔβλαστε, προσλεύσειν ἐμοί;
οὐ δῆτα τοῖς γ' ἐμοῖσιν ὀφθαλμοῖς ποτε·
οὐδ' ἄστου γ', οὐδὲ πύργου, οὐδὲ δαιμόνων
ἀγάλμαθ' ἱερά, τῶν ὁ παντλήμων ἐγώ,
κάλλιστ' ἀνὴρ εἷς ἔν γε ταῖς Θήβαις τραφεῖς, 1380
ἀπεστέρησ' ἐμαυτόν, αὐτὸς ἐννέπων
ὠθεῖν ἅπαντας τὸν ἀσεβῆ, τὸν ἐκ θεῶν

φανέντ' ἀναγνον καὶ γένους τοῦ Λαΐτου.
 τοιάνδ' ἐγὼ κηλῖδα μηνύσας ἐμήν
 ὀρθοῖς ἔμελλον ὄμμασιν τούτους ὄρα·ν; 1385
 ἤχιστα γ'· ἀλλ' εἰ τῆς ἀκουούσης ἔτ' ἦν
 πηγῆς δι' ὠτων φραγμός, οὐκ ἂν ἐσχόμεν
 τὸ μὴ ἀποκλῆσαι τοῦμὸν ἄθλιον δέμας,
 ἔν' ἦν τυφλός τε καὶ κλύων μηδέν· τὸ γάρ
 τὴν φροντίδ' ἔξω τῶν κακῶν οἰκεῖν γλυκύ. 1390
 ἰὼ Κιθαιρών, τί μ' ἐδέχου; τί μ' οὐ λαβῶν
 ἔκτεινας εὐθύς, ὡς ἔδειξα μήποτε
 ἐμαυτὸν ἀνθρώποισιν, ἔνθεν ἦν γεγώς;
 ὦ Πόλυβε καὶ Κόρινθε καὶ τὰ πάτρια
 λόγῳ παλαιὰ δώμαθ' οἶον ἄρα με 1395
 κάλλος κακῶν ὑπουλον ἐξεθρέψατε·
 νῦν γὰρ κακός τ' ὢν κακῶν εὐρίσκομαι.
 ὦ τρεῖς κέλευθοι καὶ κεκρυμμένη νάπη
 δρυμός τε καὶ στενωπὸς ἐν τριπλαῖς ὁδοῖς,
 αἶ τοῦμὸν αἶμα τῶν ἐμῶν χειρῶν ἀπο 1400
 ἐπίετε πατρός, ἄρα μου μέμνησθ' ἔτι,
 οἷ' ἔργα δράσας ὑμῖν, εἶτα δεῦρ' ἰὼν
 ὅποῖ' ἐπρασσον αὐθις; ὦ γάμοι, γάμοι,
 ἐφύσαθ' ἡμᾶς, καὶ φυτεύσαντες πάλιν
 ἀνεῖτε ταῦτὸν σπέρμα, κάπεδειξατε 1405
 πατέρας, ἀδελφούς, παῖδας, αἶμ' ἐμφύλιον,
 νύμφας, γυναῖκας, μητέρας τε, χῶπόσα
 αἴσχιστ' ἐν ἀνθρώποισιν ἔργα γίγνεται.
 ἀλλ', οὐ γὰρ αὐδᾶν ἔσθ' ἄ μηδὲ δρᾶν καλόν,
 ὅπως τάχιστα, πρὸς θεῶν, ἔξω μέ που 1410
 καλύψατ' ἢ φονεύσατ' ἢ θαλάσσιον
 ἐκρίψατ' ἔνθα μήποτ' εἰσόψεσθ' ἔτι.
 ἴτ', ἀξιώσατ' ἀνδρὸς ἀθλίου θιγεῖν·

- πίθεσθε, μὴ δείσητε· τὰμὰ γὰρ κακὰ
οὐδεὶς οἴος τε πλὴν ἐμοῦ φέρειν βροτῶν. 1415
- ΧΟ. ἀλλ' ὦν ἐπαιτεῖς εἰς δέον πάρεσθ' ὅδε
Κρέων τὸ πράσσειν καὶ τὸ βουλευεῖν, ἐπεὶ
χώρας λέλειπται μῦνος ἀντὶ σοῦ φύλαξ.
- ΟΙ. οἴμοι, τί δῆτ' ἀλέξομεν πρὸς τόνδ' ἔπος;
τίς μοι φανεῖται πίστις ἔνδικος; τὰ γὰρ 1420
πάρος πρὸς αὐτὸν πάντ' ἐφεύρημαι κακός.
- ΚΡ. οὔθ' ὡς γελαστής, Οιδίππου, ἐλήλυθα
οὔθ' ὡς ὄνειδιῶν τι τῶν πάρος κακῶν.
ἀλλ' εἰ τὰ θνητῶν μὴ καταισχύνεσθ' ἔτι
γένεθλα, τὴν γοῦν πάντα βόσκουσιν φλόγα 1425
αἰδεῖσθ' ἀνακτος Ἑλίου, τοιόνδ' ἄγος
ἀκάλυπτον οὕτω δεικνύναι, τὸ μήτε γῆ
μήτ' ὄμβρος ἱερὸς μήτε φῶς προσδέξεται.
ἀλλ' ὡς τάχιστ' ἐς οἶκον ἐσκομίζετε·
τοῖς ἐν γένει γὰρ τάγγενῆ μάλισθ' ὄραν 1430
μόνοις τ' ἀκούειν εὐσεβῶς ἔχει κακά.
- ΟΙ. πρὸς θεῶν, ἐπεὶπερ ἐλπίδος μ' ἀπέσπασας,
ἄριστος ἐλθὼν πρὸς κάκιστον ἄνδρ' ἐμέ,
πιθοῦ τί μοι· πρὸς σοῦ γάρ, οὐδ' ἐμοῦ, φράσω.
- ΚΡ. καὶ τοῦ με χρεῖας ὧδε λιπαρεῖς τυχεῖν; 1435
- ΟΙ. ῥῆψόν με γῆς ἐκ τῆσδ' ὅσον τάχισθ' ὅπου
θνητῶν φανοῦμαι μηδενὸς προσήγορος.
- ΚΡ. ἔδρασ' ἄν, εὖ τοῦτ' ἴσθ' ἄν, εἰ μὴ τοῦ θεοῦ
πρώτιστ' ἔχρηζον ἐκμαθεῖν, τί πρακτέον.
- ΟΙ. ἀλλ' ἢ γ' ἐκείνου πᾶσ' ἐδηλώθη φάτις, 1440
τὸν πατροφόντην, τὸν ἀσεβῆ μ' ἀπολλύναι.
- ΚΡ. οὕτως ἐλέχθη ταῦθ'· ὅμως δ' ἴν' ἔσταμεν
χρεῖας, ἄμεινον ἐκμαθεῖν, τί δραστέον.
- ΟΙ. οὕτως ἄρ' ἀνδρὸς ἀθλίου πεύσεθ' ὑπερ;

- ΚΡ. καὶ γὰρ σὺ νῦν τᾶν τῶ θεῶ πίστιν φέροις. 1445
- ΟΙ. καὶ σοὶ γ' ἐπισκῆπτω τε καὶ προστρέψομαι,
 τῆς μὲν κατ' οἴκους αὐτὸς ὃν θέλεις τάφον
 θοῦ· καὶ γὰρ ὀρθῶς τῶν γε σῶν τελεῖς ὕπερ.
 ἐμοῦ δὲ μήποτ' ἀξιωθήτω τόδε
 πατρῶιον ἄστυ ζῶντος οἰκητοῦ τυχεῖν. 1450
- ἀλλ' ἔα με ναίειν ὄρεσιν, ἔνθα κλήζεται
 οὐμὸς Κιθαιρῶν οὔτος, ὃν μήτηρ τέ μοι
 πατήρ τ' ἐθέσθην ζῶντε κύριον τάφον,
 ἔν' ἐξ ἐκείνων, οἷ μ' ἀπωλλύτην, θάνω.
 καίτοι τοσοῦτον γ' οἶδα, μήτε μ' ἂν νόσον 1455
 μήτ' ἄλλο πέρσαι μηδὲν· οὐ γὰρ ἂν ποτε
 θνήσκων ἐσώθην, μὴ 'πί τῃ δεινῶ κακῶ.
 ἀλλ' ἢ μὲν ἡμῶν μοῖρ', ὅποιπερ εἶσ', ἴτω.
 παίδων δὲ τῶν μὲν ἀρσένων μὴ μοι, Κρέων,
 προσθῆ' μέριμναν· ἄνδρες εἰσίν, ὥστε μὴ 1460
 σπάνιν ποτὲ σχεῖν, ἐνθ' ἂν ᾧσι, τοῦ βίου.
 ταῖν δ' ἀθλίαιν οἰκτραῖν τε παρθένοιον ἐμαῖν,
 αἶν οὔποθ' ἡμῆ χωρὶς ἐστάθη βορᾶς
 τράπεζ' ἄνευ τοῦδ' ἀνδρός, ἀλλ' ὅσων ἐγὼ
 φαύοιμι, πάντων τῶνδ' αἰεὶ μετειχέτην· 1465
 ταῖν μοι μέλεσθαι· καὶ μάλιστα μὲν χεροῖν
 φαῦσαί μ' ἔασον κάποκλαύσασθαι κακά.
 ἴθ' ὦναξ,
 ἴθ', ὦ γονῆ γενναῖε· χερσὶν τᾶν θιγῶν
 δοκοῦμ' ἔχειν σφᾶς, ὥσπερ ἡνίκ' ἔβλεπον. 1470
 τί φημί;
 οὐ κλύω που, πρὸς θεῶν, τοῖν μοι φίλοιον
 δακρυρροούντοιν, καὶ μ' ἐποικτίρας Κρέων
 ἐπεμψέ μοι τὰ φίλτατ' ἐκγόνων ἐμῶν;
 λέγω τι; 1475

- ΚΡ. λέγεις· ἐγὼ γάρ εἰμ' ὁ πορσύννας τάδε,
 γνοὺς τὴν παροῦσαν τέρψιν, ἣ σ' εἶχεν πάλαι.
- ΟΙ. ἀλλ' εὐτυχοίης, καί σε τῆσδε τῆς ὁδοῦ
 δαίμων ἄμεινον ἢ μὲ φρουρήσας τύχοι.
 ὦ τέκνα, ποῦ ποτ' ἐστέ; δεῦρ' ἴτ', ἔλθετε 1480
 ὡς τὰς ἀδελφὰς τάσδε τὰς ἐμὰς χέρας,
 αἶ τοῦ φυτουργοῦ πατρός ὑμῖν ὧδ' ὄραν
 τὰ πρόσθε λαμπρὰ προυξένησαν ὄμματα·
 ὅς ὑμῖν, ὦ τέκν', οὔθ' ὄρων οὔθ' ἱστορῶν 1485
 πατὴρ ἐφάνθη, ἔνθεν αὐτὸς ἠρόθη.
 καὶ σφῶ δακρύω, προσβλέπειν γὰρ οὐ σθένω,
 νοούμενος τὰ λοιπὰ τοῦ πικροῦ βίου,
 οἷον βιῶναι σφῶ πρὸς ἀνθρώπων χρεῶν.
 ποίας γὰρ ἀστῶν ἤξετ' εἰς ὀμιλίας,
 ποίας δ' ἑορτάς, ἔνθεν οὐ κεκλαυμένα 1490
 πρὸς οἶκον ἔξεσθ' ἀντὶ τῆς θεωρίας;
 ἀλλ' ἠνίκ' ἂν δὴ πρὸς γάμων ἦκητ' ἀκμάς,
 τίς οὔτος ἔσται, τίς παραρρίψει, τέκνα,
 τοιαῦτ' ὀνειδή λαμβάνων, ἃ ταῖς ἐμαῖς
 γοναῖσιν ἔσται σφῶν θ' ὁμοῦ δηλήματα; 1495
 τί γὰρ κακῶν ἄπεστι: τὸν πατέρα πατὴρ
 ὑμῶν ἔπεφνε, τὴν τεκοῦσαν ἤροσεν,
 ὅθεν περ αὐτὸς ἐσπάρη, καὶ τῶν ἴσων
 ἐκτῆσαθ', ὑμᾶς ὦνπερ αὐτὸς ἐξέφυ.
 τοιαῦτ' ὀνειδιεῖσθε· κᾶτα τίς γαμεῖ; 1500
 οὐκ ἔστιν οὐδεὶς, ὦ τέκν', ἀλλὰ διγλαδὴ
 χέρσους φθαρῆναι καγάμους ὑμᾶς χρεῶν.
 ὦ παῖ Μενοικέως, ἀλλ' ἐπεὶ μόνος πατὴρ
 ταύταιν λέλειψαι, νῶ γάρ, ὦ 'φυτεύσαμεν,
 ὀλώλαμεν δὴ ὄντε, μή σφε δὴ περιίδης 1505
 πτωχὰς ἀνάδρους ἐγγενεῖς ἀλωμένας,

- μηδ' ἐξισώσης τάσδε τοῖς ἐμοῖς κακοῖς,
 ἀλλ' οἴκτισόν σφας, ὧδε τηλικάσδ' ὄρων
 πάντων ἐρήμους, πλὴν ὅσον τὸ σὸν μέρος.
 ξύννευσον, ὦ γενναῖε, σῆ ψαύσας χερί. 1510
- σφῶν δ', ὦ τέκν', εἰ μὲν εἰχέτην ἤδη φρένας,
 πόλλ' ἂν παρήνουν· νῦν δὲ τοῦτ' εὐχή 'στ' ἐμοί,
 οὗ καιρὸς ἐᾶ ζῆν, τοῦ βίου δὲ λώονος
 ὑμᾶς κυρῆσαι τοῦ φυτεύσαντος πατρός.
- ΚΡ. ἄλλις ἴν' ἐξήκεις δακρύων· ἀλλ' ἴθι στέγης ἔσω. 1525
- ΟΙ. πειστέον, κεί μηδὲν ἠδύ.
- ΚΡ. πάντα γὰρ καιρῶ καλά.
- ΟΙ. οἶσθ' ἐφ' οἷς οὖν εἶμι;
- ΚΡ. λέξεις, καὶ τότε εἴσομαι κλύων.
- ΟΙ. γῆς μ' ὅπως πέμψεις ἄποικον.
- ΚΡ. τοῦ θεοῦ μ' αἰτεῖς δόσιν.
- ΟΙ. ἀλλὰ θεοῖς γ' ἔχθιστος ἦκω.
- ΚΡ. τοιγαροῦν τεύξῃ τάχα.
- ΟΙ. φῆς τάδ' οὖν;
- ΚΡ. ἂ μὴ φρονῶ γάρ, οὐ φιλῶ λέγειν μάτην. 1520
- ΟΙ. ἄπαγέ νῦν μ' ἐντεῦθεν ἤδη.
- ΚΡ. στεῖχε νῦν, τέκνων δ' ἀφοῦ.
- ΟΙ. μηδαμῶς ταύτας γ' ἔλη μου.
- ΚΡ. πάντα μὴ βούλου κρατεῖν·
 καὶ γὰρ ἀκράτησας, οὐ σοι τῶ βίῳ ξυνέσπετο.
- ΧΟ. ὦ πάτρας Θήβης ἔνοικοι, λεύσσειτ' Οἰδίπους ὅδε,
 ὃς τὰ κλείν' αἰνίγματ' ἤδει καὶ κράτιστος ἦν ἀνὴρ,
 οὗ τίς οὐ ζήλω πολιτῶν ταῖς τύχαις ἐπέβλεπεν,
 εἰς ὅσον κλύδωνα δεινῆς συμφορᾶς ἐλήλυθεν.
 ὥστε θνητὸν ὄντ' ἐκείνην τὴν τελευταίαν ἰδεῖν
 ἡμέραν ἐπισκοποῦντα μηδέν' ὀλβίζειν, πρὶν ἂν
 τέρμα τοῦ βίου περάσῃ μηδὲν ἀλγεινὸν παθῶν. 1530

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ (1 - 150)

α') 1 - 13

Λεξιλογικαί . νέα τροφή = νέα θρέμματα, νέα γενεά (ἐτέθη τὸ ἀφηρημ. τροφή ἀντὶ τοῦ συγκεκριμ.). **πάλαι-νέα**, ἀντίθεσις· ἡ λέξις **νέα** δὲν σημαίνει νέαν ἡλικίαν, ἀλλὰ νέαν ἐποχὴν κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὴν παλαιάν τοῦ Κάδμου. **θοάζω** ἐκ ῥίζης **θε** τοῦ τίθημι, συγγενὲς πρὸς τὸ **θάσσω** = κάθημαι· ὑπάρχει καὶ ἄλλο **θοάζω** συγγενὲς πρὸς τὸ θέω, θοὸς καὶ σημ. κινουῦμαι ταχέως. **ἔδρα**, ἡ πρᾶξις τοῦ θοάζειν = κάθησθαι, **τίνας ποθ' ἔδρας...** **θοάζετε** εἶναι σύμπτυξις δύο προτάσεων, ἤτοι **τίνας εἰσὶν αἶδε αἱ ἔδραι, ἃς θοάζετε;** τὸ **μοι** εἶναι δοτ. ἡθικῆ. **ικτήριος** = ἰκετευτικός. **ἐκστέφω** = περικοσμῶ διὰ στεφάνου· ἐδῶ **ικτήριοις κλάδοις ἐξεστεμμένοι** = κρατοῦντες (ἔχοντες) ἰκετευτικούς κλάδους ἐστεφανωμένους (διὰ νημάτων ἐρίου). **παιάν**, ἐν ἀρχῇ ἦτο ἄσμα ἀδόμενον πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀπόλλωνος πρὸς εὐχαριστίαν, ἔπειτα ἦτο ἐπινίκιον ἄσμα ἀδόμενον καὶ πρὸς ἄλλους θεοὺς. **γέμει** ἐρμηνεύεται ὡς πρὸς μὲν τὸ θυμιαμάτων = εἶναι πλήρης, ὡς πρὸς δὲ τὸ παιάνων καὶ στεναγμάτων κατὰ ζεῦγμα = ἀντηχεῖ. **ὁμοῦ μὲν, ὁμοῦ δὲ σχῆμα** ἀναφορᾶς. **ἀγῶ** = ἃ ἐγώ = τούτων δὲ ἐγὼ τὴν αἰτίαν. **δικαιῶ** = κρίνω ὀρθόν (σωστόν). **πᾶσι καλούμενος** ἐτέθη πρὸς μετριασμόν τῆς περιαιτολογίας. **γεραιέ** = πρεσβῦτα (ἐνν. τὸν ἱερέα τοῦ Διός). **πρέπων ἔφους** ἀντὶ τῆς ἀπροσ. συντάξ. **πρέπον σοὶ ἔφω** = ἐκ φύσεως εἶσαι ἀρμόδιος. **πρὸ τῶνδε** = ἐπ' ὀνόματι τούτων ἐδῶ. **τίνι τρόπῳ** = πῶς διακείμενοι. **στέργω** = ἐπιθυμῶ, ποθῶ. **δείσαντες ἢ στέρξαντες** αἰτιολογ. μετχ. **προσαρκῶ** = παρέχω βοήθειαν. **δυσάλγητος** = ἀναίσθητος. **κατοικτίρων**, ὑποθετ. μετχ. **μὴ οὐ** τίθενται ἀμφότερα τὰ ἀρνητικὰ μέρια, ὅταν προηγῆται ἀρνητικὴ κυρία πρότασις (ἐνταῦθα ποὺ ὑπάρχει ἡ ἀρνησις ;). **κατοικτίρω** = αἰσθάνομαι μέγαν οἶκτον ἢ συμπάθειαν μετὰ λύπης. **ἔδρα** = ἰκεσία.

Πραγματικά . Οιδίπους, ἐκ τοῦ οἰδάω, οἰδέω καὶ ποὺς καὶ σημ. φουσκοπόδης. Τὸ δρᾶμα ὑπὸ τοῦ Σοφοκλέους πιθανῶς ὠνομάσθη **Οιδίπους**, ἢ δὲ προσθήκη τοῦ ἐπιθέτου **τύραννος** ἐτέθη ὑπὸ μεταγενεστέρων, ἀφ' ἑνὸς μὲν πρὸς διαστολὴν ἀπὸ τοῦ **Οιδίπους ἐπὶ Κολωνῶ**, ἀφ' ἑτέρου δὲ πρὸς δῆλωσιν, ὅτι πρόκειται περὶ ἐξόχου δράματος. **τέκνα**· ὁ Οιδίπους, ἐξελθὼν ἐκ τῆς μεσαίας πύλης τῶν ἀνακτόρων, προσφωνεῖ τοὺς ἱκέτας, ἀποκαλῶν αὐτοὺς τέκνα, διότι ὁ ἡγεμὼν ἐθεωρεῖτο πατὴρ πάντων τῶν ὑπηκόων του. **τροφὴ** = θρέμματα· πολλὰκις οἱ λαοὶ λέγονται τέκνα τοῦ ἰδρυτοῦ τῆς πόλεως, ὅπως οἱ Ἀθηναῖοι ἐλέγοντο Κεκροπίδαι, Θεσεῖδαι κτλ. **Κάδμου**· οὗτος ἦτο υἱὸς τοῦ Ἀγήνορος, βασιλέως τῆς Φοινίκης, ζητῶν δὲ νὰ εὔρη τὴν ἀδελφὴν του Εὐρώπην, ἀρπασθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Διός, καὶ φθάσας εἰς Θήβας καὶ μὴ εὐρῶν αὐτὴν δὲν ἐπανῆλθεν εἰς τὴν πατρίδα του, ἀλλ' ἐκτίσεν ἐν Θήβας τὴν Καδμείαν, τὴν ἀκρόπολιν αὐτῶν. **ἰκτηρίοις κλάδοις ἐξεστεμμένοι**· οἱ ἱκέται ἐκράτουν κλάδους δάφνης ἢ ἐλαίας, ἐστεφανωμένους διὰ λευκῶν νημάτων ἐρίου, τοὺς ὁποίους κατέθετον ἐπὶ τῶν βωμῶν καὶ τοὺς ἐλάμβανον πάλιν μετὰ τὸ πέρας τῆς δεήσεώς των. **παίωνων, θυμιμάτων καὶ στεναγμάτων**· οἱ ἀρχαῖοι, ὡς καὶ ἡμεῖς σήμερον, ἔκαμνον δεήσεις, ἐπίσης ἔκαιον θυμιάματα ἐπὶ τῶν βωμῶν, ὅπως ἡμεῖς λιβανωτῶν κλπ. **κλεινός**· ἐθεωρεῖτο τοιοῦτος, διότι εἶχε λύσει τὸ αἶνιγμα τῆς Σφιγγὸς καὶ ἀπήλλαξεν αὐτῆς τὴν πόλιν. **δυσάλγητος** κτλ. ποῖα αἰσθήματα τοῦ Οιδίποδος διακρίνομεν εἰς τοὺς στίχους τούτους;

β') 14 - 57

Λεξιλογικά . κρατύνω καὶ κρατῶ τινος = ἐξουσιάζω, εἶμαι ἄρχων τινός. **προσῆμαι** = κάθημαι πλησίον. **ἡλίοιο προσήμεθα** πλαγ. ἐρωτ. πρότ. **ἡμᾶς** κατὰ πρόληψιν. **οἱ μὲν, οἱ δὲ** ἐπεξηγεῖ τὸ ἡλίοιο. **πέτομαι** = πετῶ, βαδίζω ταχέως (μεταφορὰ ἐκ τῶν νεοσσῶν). **ἦθειο** ἐλέγοντο οἱ ἄγαμοι νεανῖαι. **σποδός** = τέφρα (μαντικὴ ἔστια). **σαλεύω** = κλυδωνίζομαι, ταράσσομαι (ὅπως ἡ θάλασσα ἐκ τρικυμίας). **ἀνακουφίζω** = ἀνασηκῶνω συντάσ. μετὰ γεν. ἀφαιρετ. ὡς χωρισμοῦ σημαντικόν. **φρόνιος** (φόνος) = θανατηφόρος. **φθίνω** = μαραίνομαι, καταστρέφομαι. **κάλυξ** = περικάρπιον ἐν χρήσει ἐπ' ἀνθέων καὶ καρπῶν. **ἔγκαρπος** = καρποφόρος (ἐννοεῖ ἐδῶ τοὺς πλήρεις κόκκων στάχους). **ἀγέλη βουνόμος** = ἀγέλη βοῶν νεμομένων (βοσκόντων), ἐνῶ **βουνόμος** = ὁ ὑπὸ τῶν βοῶν νεμόμενος. **τόκος** = τοκετός. **ἄγονος**

ἐπίθετον δηλοῦν ἐδῶ τὴν συνέπειαν = ὁ φέρων εἰς τὴν ζωὴν τέκνα μὴ ὄντα βιώσιμα, ἀλλὰ θνησιγενῆ. ἐν δὲ σκῆψας τμησίς· ἐνσκήπτω λέγεται ἰδίᾳ ἐπὶ κεραυνοῦ. ἐλαύνω = μαστίζω, πλήττω. πλουτίζεται· ἀντίθεσις πρὸς τὸ κενούται καὶ λέγεται κατὰ παιδιὰν πρὸς τὸν Πλούτωνα, θεὸν τοῦ Ἄδου. νῦν = λοιπόν, ἔθεν. ἐφέστιος = ὁ (παρὰ τὴν ἐστίαν) ἰκέτης. συμφοραὶ βίου = αἱ συνήθεις περιπέτειαι τῆς ζωῆς. συναλλαγαὶ = σχέσεις. συναλλαγὰς δαιμόνων = αἱ ἐπίτηδες ὑπὸ τῶν θεῶν ἀποστελλόμεναι δυστυχίαι, αἱ ἔκτακτοι θεομηνίαι· ἢ συντακτ. σειρά τῶν λέξεων εἶναι: ἐγὼ καὶ οἶδε παῖδες ἐζόμεσθ' ἐφέστιοι, οὐ κρίνοντες μὲν σε ἰσοῦμενον θεοῖς, πρῶτον δὲ κρίνοντες ἀνδρῶν. ἐκλύω = ἀπαλλάσσω, ἐλευθερώνω· συντάσ. ὡς στερητικὸν πρὸς διπλὴν αἰτιατικὴν. ὅς ἐξέλυσας ἀναφ. αἰτιολ. πρότ., αἰτιολογοῦσα τὸ ἐζόμεσθ' ἐφέστιοι. μολῶν (βλώσκω) = ἐλθῶν (μετχ. ἐναντιωματ.), αἰοιδός· ἀποκαλεῖται οὕτως ἡ Σφίγξ, διότι τὸ αἰνίγμα αὐτῆς ἦτο ἔμμετρον. δασμὸς εἶναι τὰ καταβροχθιζόμενα θύματα. καὶ ταῦτα = καὶ μάλιστα. ἔξοιδα = γνωρίζω ἀκριβῶς. ἐκδιδάσκομαι = διδάσκομαι ἀκριβῶς· καὶ αἱ δύο μετχ. ἐξειδώς καὶ ἐκδιδαχθεὶς ἐναντιωμ.· διὰ τῆς πρώτης θέλει νὰ σημάξη, ὅτι δὲν ἔλαβε παρὰ τῶν Θηβαίων γνῶσιν τῆς λύσεως τοῦ αἰνίγματος, διὰ δὲ τῆς δευτέρας, ὅτι δὲν ἐφρόντισεν ὁ ἴδιος δι' ἀτομικῶν του πληροφοριῶν νὰ διαφωτισθῇ, ἀλλ' ὅτι ἡ ἐρμηγεία τοῦ αἰνίγματος ἦτο στιγμιαία ἔμπνευσις του. προσθήκη = συνδρομή, συμβουλή. λέγει νομίζει τε· προσωπ. σύντ. ἀντὶ ἀπροσώπου. ὀρθῶ = ἀνορθῶ, σφίζω. νῦν τε σχετικῶς πρὸς τὸ προηγούμενον πάλοι. πᾶσιν· δοτ. τῆς κρίσεως. Οιδίπου κᾶρα· περίφρασις εἰς δῆλωσιν ἀγάπης ἢ τιμῆς. πρόστροπος (προστρέπω) = ἰκέτης γονυκλινής. ἀλκή = μέσον πρὸς ἀπόκρουσιν τοῦ κακοῦ. φήμη (φημί) = μαρτυρία. ἀκούσας ἐνν. τὸ οἶσα. ξυμφορὰ (ὄχι ἐπὶ κακῆς σημασίας) = ἀπόβασις, ἔκβασις. ζώσας = εὐδοκίμους, ἐπιτυχεῖς (μετοχ. κατηγορημ.). ἔμπειρος = ὁ δεδοκιμασμένος ἐκ πείρας, ὁ συνετός. εὐλαβοῦμαι = φροντίζω, προνοῶ. ὡς· αἰτιολ. τῆς πάρος προθυμίας (γεν. αἰτ.) = διὰ τὴν προηγουμένην καλὴν σου πρόθεσιν, ζῆλον· ἤθελε δὲ νὰ προσθήσῃ: εἶτα δὲ ψέξουσιν ὡς ὀλετῆρα, ἀλλ' ἀπέφυγε τοῦτο ἐκ σεβασμοῦ. μηδαμῶς μεμνώμεθα (ῥ. μέμνημαι) = οὐδὲν ὡς ἔχωμεν τοιαύτην ἐνθύμησιν τῆς βασιλείας σου. στάντες ἐς ὀρθὸν = ὅτι ἐσώθημεν. πεσόντες ὕστερον = ὅτι ἠφανίσθημεν, κατεστράφημεν· ἐκ τοῦ ὕστερον θὰ ἐννοήσωμεν τὸ πρότερον εἰς τὸ στάντες· τίνος εἶδους

μετοχαί εἶναι ἀμφοτέραι ; ὄρνις = οἰωνός. **τύχη** μέση λέξις, (ἐδῶ) = εὐτυχία. ἴσος = ὅμοιος, **καί—καί** ὁμοιωματ., ἡ σύνταξις : ὥσπερ γὰρ τὴν τότε τύχην ὄρνιθι αἰσίῳ παρέσχεσ ἡμῖν, αὐτως καὶ νῦν ἴσος γενοῦ εἴπερ ἄρξεις = ἂν θέλῃς καὶ ἐν τῷ μέλλοντι νὰ ἄρχῃς. **κενῆς** (ἐνν. ἀνδρῶν). **πύργος, ναῦς** (περιλαμβ. τὴν χερσαίαν καὶ θαλασσίαν δύναμιν). **μὴ ξυνοικούντων** ἐπεξεγγ. κατὰ πλεονασμὸν τοῦ ἐρῆμος. **ὡς οὐδὲν ἔστιν...** (γνωμικὸν ἔχον καθολ. ἀξίαν).

Πραγματικά. **βωμοῖσι τοῖς σοῖς**· ἐννοεῖ τὸν βωμὸν τοῦ Ἀπίλωνος, ἴσως δὲ καὶ τῆς Ἀρτέμιδος καὶ τῆς Παλλάδος, εὐρισκομένους πρὸ τῶν ἀνακτόρων τοῦ Οἰδίποδος. **ἀγοραῖσι**· ἐν Θήβαις ὑπῆρχον δύο ἀγοραί, ἐν αἷς ἦσαν διάφοροι ναοὶ καὶ βωμοί, ἐλατρεύετο δὲ ἰδιαζόντως καὶ ἡ Ἀθηνᾶ, τῆς ὁποίας ὑπῆρχον δύο ναοί, ἀναφέρει δὲ τὴν Παλλάδα Ἀθηνᾶν, διότι τὸ δράμα ἐπαίζετο ἐνώπιον Ἀθηναίων. **Ἰσμηνός**· ποταμὸς ῥέων παρὰ τὰς Θήβας. **σποδῶ**· ὠνομάσθη οὕτως, ἐπειδὴ ἡ τέφρα τῶν θυμάτων ἀνυψοῦτο ὀλίγον κατ' ὀλίγον καὶ ἐχρησιμοποιοεῖτο ὡς βωμός. **σαλεύει...κἀνακουφίσαι κἀρα** κτλ. ἡ θεομηγνία ἐξετάθη εἰς πάσας τὰς ἐκδηλώσεις τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς, ἦτοι εἰς τὴν ἀφορίαν τῆς γῆς καὶ τὸ ἄγονον γυναικῶν καὶ ζῶων. **δῶμα Καδμεῖον**· ἡ ὄλῃ πόλις τῶν Θηβῶν παρίσταται ἐν τῷ πνεύματι τοῦ ποιητοῦ ὡς ἐν δῶμα. **μέλας Ἀθῆς**· ὁ Ἀθῆς λέγεται μέλας ἢ ἐκ τοῦ ἐπικρατοῦντος ἐν τῷ βασιλείῳ αὐτοῦ σκότους, ἢ διότι φέρει εἰς τὸν ἄνθρωπον τὸ πένθος, τὰ πένθη εἶναι μέλανα. **στεναγμοῖς καὶ γόοις**· αἱ ψυχὰ ἀπερχόμεναι εἰς τὸν Ἀθῆν θρηνοῦν διὰ τὴν μοῖραν των. **ὄρνιθι αἰσίῳ**· ἡ οἰωνοσκοπία ἢ ὄρνεοσκοπία ἦτο ἡ παρατήρησις, ἢ ὁποία ἐγίνετο κατὰ τὴν πτῆσιν ἢ τὸ λάλημα καὶ κατὰ τὰς ἄλλας κινήσεις τῶν πτηνῶν. Ἐκ τούτου καὶ πᾶσαν μαντείαν καὶ οἰωνὸν ἀπεκάλουν ὄρνιν, ὡς ἐδῶ λέγεται.

γ') 58 - 86

Λεξιλογικά. **οἰκτρός** = ἄξιος οἴκτου. **γνωτὰ κοῦκ ἄγνωτα**· ἡ αὐτὴ ἐννοία ἐκφέρεται θετικῶς καὶ ἀρνητικῶς· θεωρητέον ὡς σύστοιχον ἀντικείμενον τοῦ ἱμεῖροντες. **ἱμεῖρω** = ἐπιθυμῶ. **νοσῶ** = πάσχω, ὑποφέρω (ὁ ποιητὴς ἀφίνει νὰ νοηθῇ καὶ ἡ ἄλλη σημασία διὰ τὸν Οἰδίποδα, πάσχω ἐξ ἠθικοῦ μολύσματος). **οὐκ ἔστιν ὅστις** = οὐδεὶς.

νοσοῦντες· μετὰ τὴν μετοχὴν ταύτην, ἥτις εἶναι ἐναντιωματικὴ, ἔπρεπε νὰ τεθῆ: οὐ νοσεῖτε ἐξ ἴσου ὡς ἐγώ, ἢ ἡ μετοχ. νοσοῦντες ἔδει νὰ τεθῆ κατὰ γεν., ἥτοι καὶ ὑμῶν νοσοῦντων οὐκ ἔστιν ὅστις ἐξ ἴσου νοσεῖ, ὡς ἐγώ. **καθ' αὐτὸν** = χωριστὰ εἰς τὸν ἑαυτὸν του (ἢ κατὰ σημ. μερισμὸν). **πόλιν κάμει καὶ σέ** σημ. τὴν αἰτίαν. **ὑπνω εὐδοντα** (πλεον.) = βαθέως κοιμώμενον, τ. ἔ. ἀδρανοῦντα. **ὁδὸς** = μέθοδος, σχέδιον. **ὁ πλάνος** = ἡ πλάνη· ἐκ τούτου ἐξαρτ. ἢ γενικὴ **φροντίδος** = σκέψεως. **ἦν· καθ' ἔλξιν** πρὸς τὸ κατηγορ. ἴασι, ἀντὶ **ὁ**· ὁμοίως **ταύτην** ἀντὶ **τοῦτο**. **γὰρ** ἐπεξηγημ. **γαμβρὸς** = κηδεστής, (ὁ γυναικάδελφός του). **Πυθικά, πύθοιτο, παρήχησις**. **ὄ,τι ῥυσαίμην**, πλαγία ἐρώτησις. **ῥύομαι** = σφίζω. **ξυμμετροῦμαι** = μετρῶ ἐν συγκρίσει. **ἡμαρ** = τόδε, ἡμαρ δηλ. τὸν ἀπὸ τῆς ἀναχωρήσεώς του μέχρι τῆς σημερινῆς ἡμέρας διανυθέντα χρόνον. **χρόνω** = πρὸς τὸν ἀπαιτούμενον διὰ τὸ ταξίδιον του. **λυπεῖ**· βραχυλογία ἀντὶ τοῦ: με λυπεῖ (ὑποκ. ὁ Κρέων), ὥστε ἐρωτῶ, τί κάμνει. **πλείω** (χρόνον) **τοῦ εἰκότος** = τοῦ πρέποντος. **καθήκων** = ἀναγκαῖος. **τηνικαῦτα** = τότε. **κακός, μὴ δρῶν** κτλ. τίνος εἶδους ὑποθετικὸς λόγος εἶναι; τὸ δὲ ὑπερβατὸν σχῆμα, ὡς καὶ ἡ ἐπισώρευσις συνωνύμων φράσεων τίνα ψυχικὴν κατάστασιν τοῦ Οἰδίποδος δηλοῦσιν; **εἰς καλὸν** (φράσις ἐπιρρηματικῶς προσδιορίζουσα τὸ εἶπας) = εἰς καλὴν ὥραν, εὐκαίρως. **οἶδε**· εἶναι οἱ πρὸς τὰ ἀριστερὰ τῶν ἱκετῶν παῖδες, οἵτινες πρῶτοι, λόγῳ τῆς θέσεώς των, εἶδον ἐρχόμενον ἐκ τῆς ἀριστερᾶς παρόδου τὸν Κρέοντα καὶ ἔδειξαν τοῦτον διὰ τινος χειρονομίας, ἀφ' οὗ ἄλλως τε αὐτοὶ μὲν ἦσαν δῆξυδερκέστεροι, ὁ δὲ ἱερεὺς προσεῖχεν εἰς τὸν Οἰδίποδα ὁμιλοῦντα. **προσστείχω** = προσέρχομαι. **εἰ γὰρ** = εἴθε. **σωτήρι** = σωτήριον. **ὥσπερ** ἐνν. βαίνει. **λαμπρὸς** = φαιδρός. **εἰκάσαι** τίθεται ἀπολύτως τὸ ἀπαρέμφατον, ἐνίοτε ὅμως λαμβάνει τό: ὡς ἔστιν (εἰκάσαι) = ὅπως δύνανται νὰ συμπεράνη τις. **μὲν** τοῦλάχιστον. **ἡδύς** ἔχει ἐνεργ. σημ. = ὁ ἐμποῦν χαράν, ἀλλὰ σημ. καὶ ὁ χαρούμενος, ὅπως ἐδῶ. **ἡδύς** (ἐνν. βαίνει). **ἔρω** = ἔρχομαι, **πολυστεφής** = διὰ πολλῶν στεφάνων κεκοσμημένος· δέχεται δὲ ἀντικείμενον κατὰ γενικὴν ὡς πλησμονῆς σημαντικόν. **πάγκαρπος** = πολύκαρπος. **οὐ γὰρ ἂν εἶρπε**· ἀπόδοσ. τῆς ἐννοουμ. ὑποθέσεως: εἰ μὴ ἔβαινεν ἡδύς. **τάχα** = ταχέως. **εἰσόμεθα** (ῥ. οἶδα). **ξύμμετρος** = εὐρίσκεται εἰς σύμμετρον (ἀνάλογον) ἀπόστασιν. **κλύω** = ἀκούω. **κῆδευμα** = ἀφῆρ. ἀντὶ συγκερ. = κηδεστής.

Πραγματικά. πολυστεφής· οί εκ Δελφῶν φέροντες αἰσίους χρησμούς ἐπανήρχοντο ἐστεφανωμένοι μὲ δάφνην, ἥτις ἦτο ἱερὸν φυτὸν τοῦ Ἀπόλλωνος. **παγκάρπου δάφνης·** δὲν ἐννοεῖται ἡ πικροδάφνη. ἀλλ' ἡ δάφνη, ἡ ὀνομαζομένη βάια. **ἀναξ, ἐμὸν κήδευμα...** πολλὰ προσφωνήσεις δηλοῦσαι τὴν ἐξαιρετικὴν συγκίνησιν τοῦ προσφωνοῦντος. **ἀναξ·** ἀνακτας ἐκάλουν οὐ μόνον τοὺς βασιλεῖς, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐπισήμους καὶ εὐγενεῖς πολίτας.

δ') 87 - 131

Λεξιλογικά. ἐσθλός = αἴσιος. δύσφορος = δύσκολος, πολύμοχος. κατ' ὀρθὸν ἐξέρχασθαι = κατορθοῦσθαι, λαμβάνειν εὐτυχῆ ἔκβασιν. καὶ ἐπιδοτ. = καὶ αὐτὰ τὰ δύσφορα. πάντα = καθ' ὅλα, ὑφ' ὅλας τὰς ἐπόψεις. ἂν εὐτυχεῖν· ἀπόδοσις τῆς ὑποθέσε. εἰ τύχοι. ἔπος = ὁ χρησμός. θρασὺς εἰμι = ἔχω θάρρος. προδείσας εἰμι = (πρὶν ἀκούσω τὸν χρησμόν), περιφραστ. παρακ. = ἔχω φοβηθῆ, πρὶν μάθω τὸν χρησμόν. χρήζω = ἐπιθυμῶ. εἴτε καὶ στείχειν ἔσω (ἐνν. εἴτε χρήσεις στείχειν ἔσω, ἔτοιμός εἰμι καὶ στείχειν ἔσω). αὐδάω-ῶ = λέγω. τῶνδε ἐνν. ἡ περί. πλέον (κατηγορ. τοῦ πένθος). λέγοιμι ἂν = ἠμπορῶ νὰ εἴπω, θὰ εἴπω (ἡ εὐκτικὴ μετὰ τοῦ ἂν εἶναι πολλάκις ἡπιωτέρα ἔκφρασις ἀντὶ μέλλοντος). ἄνωγα = προτρέπω. ἐμφανῶς = σαφῶς. ἐλαύνω = ἀπομακρύνω. ὡς τεθραμμένον = διότι ἔχει τραφῆ καὶ αὐξήθῃ. ἀνήκεστον (ἄ στερητ. καὶ ῥ. ἀκέομαι = θεραπεύομαι) κατηγορ. κατὰ πρόληψιν = ὥστε ἀνήκεστον (= ἀθεράπευτον) γενέσθαι. καθαρμός = ἐξαγνισμός. ποίω καθαρμῶ (ἐνν. ἄνωγεν ἡμᾶς ἐλαύνειν). ξυμφορὰ = δυστυχία, τὸ μίασμα. ὁ τρόπος = ἡ φύσις, τὸ εἶδος. ἀνδρηλατῶ = (ἄνδρα-ἐλαύνω) = ἐκδιώκω ἄνδρα. λύω φόνον = ἐπανορθῶ, πληρώνω καὶ κατ' ἀκολουθίαν ἐξαγνίζω· ἐννοητέα ἡ φράσις πρὸ τῶν μετοχῶν : ἄνωγεν ἡμᾶς ἐλαύνειν. χειμάζω = κατατρέχω διὰ θυέλλης καὶ εἶτα ἀπλῶς κατατρέχω. τόδ' αἷμα· ἐνν. τὸ ὑπὸ τοῦ θεοῦ νοοῦμενον. ὡς χειμάζον, αἰτιατ. ἀπόλυτος (αἰτιολ.). ὡς ὑποκειμενικ. (ἐνν. κατὰ τὸν χρησμόν τοῦ Ἀπόλλωνος). ποίω γὰρ ἄνδρὸς τήνδε μηνύει τύχην ; βραχυλογία ἀντὶ τοῦ : ποίου γὰρ ἄνδρὸς ἐστὶν ἥδε ἡ τύχη, ἣν μηνύει (ὁ Ἀπόλλων) ; μηνύω = δηλῶ, καταγγέλω. ἀπευθύνω = κυβερνῶ. ἔξειδ' ἀκούων = γνωρίζω ἐξ ἀκοῆς (δὲν ἐτέθη ἀκούσας, διότι ἐννοεῖ τὸ κατ' ἐπανάληψιν ἀκούειν μέχρι τοῦδε). ἐπιστέλλω = παραγγέλλω. αὐτοέντης = ὁ πράττων τι

διὰ τῆς ἰδίας χειρός του, ὁ αὐτουργός· τοῦτο προσδιορίζεται πλεοναστικῶς ὑπὸ τοῦ : **χειρί. τινάς** ἀορίστως = οἰοιδήποτε καὶ ἂν εἶναι. **τιμωρεῖν** ἰσοδύναμον τῷ τιμωρεῖσθαι. **δυστέκμαρτος** = δυσεὔρετος· μεταφορὰ ἀπὸ τῶν κυνῶν ζητούντων τὰ ἔχνη. **τόδ' ἔχνος** = τὸ ὑπὸ τοῦ θεοῦ ὑποδεικνυόμενον, ἀλλὰ μὴ καθοριζόμενον· τὸ **τόδε** ἀναφέρ. εἰς τὸ ἔχνος ἀντὶ ν' ἀναφέρεται εἰς τὸ τῆς **αἰτίας**. **αἰτία** = ἀμάρτημα, ἔγκλημα. **ἔφασκε** ἔνν. εὔρεθήσεσθαι. **ζητούμενον**· τίνα σημασίαν ἔχει τὸ ζητῶ καὶ τί διαφέρει τοῦ αἰτῶ; (πρβλ. τὸ τοῦ Εὐαγγελίου : **ζητεῖτε καὶ εὔρησετε, αἰτεῖτε καὶ δοθήσεται ὑμῖν**). **άλωτός** = ὁ δυνάμενος νὰ εὔρεθῇ. **συμπίπτω φόνω** = πίπτω θῦμα φόνου· τίνα ἔννοιαν ἔχει ὁ ἱστορικός ἐνεστώς, ὁ ὁποῖος καὶ παρὰ τοῖς ταχικοῦς συχναῖς ἀπαντᾷ ; **θεωρός** (θεός - ὥρα) = ὁ πορευόμενος πρὸς θεοῦς διὰ χρησμὸν ἢ διὰ νὰ προσφέρῃ ἀνάθημα ἢ διὰ νὰ παρευρεθῇ εἰς ἀγῶνας· ἐδῶ σημ. τὸ **ἀ'** ὅταν δὲ παράγεται ἐκ τοῦ θεῶμαι, σημαίνει θεατής. **ἔφασκεν**· ὁ Λάιος (ὅτε ἀνεχώρει). **ἀπεστάλη** (ἔνν. σῶς καὶ ὑγιής) = ἀπῆλθεν. **συμπράκτωρ ὁδοῦ** = συνοδοιπόρος, ἀκόλουθος. **κατείδ'** = κατείδεν = εἶδεν ἀκριβῶς. **ὄτου** = παρὰ τοῦ ὁποίου. **ἐκμανθάνω** = μανθάνω καλῶς, λαμβάνω ἀκριβεῖς πληροφορίας. **ἐχρήσατο** μετεχειρ. ἀόριστον, διότι ἀναφέρεται εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ φόνου. **γὰρ** αἰτιολ. τὴν φράσιν : **οὐδεὶς συμπράκτωρ κατείδέ τι**, ὅπερ ὑπέδηλωσε δι' ἀνανεύσεως τῆς κεφαλῆς του. **εἰς τις** ἀορίστως καὶ μετὰ τινος περιφρονήσεως ὠμίλησε περὶ τοῦ φυγόντος ὁ Κρέων, ἵνα μὴ ἀποδώσῃ σημασίαν ὁ Οἰδίπους, ὅπερ ἀπῆται ἢ πορεία τοῦ δράματος· ἢ σειρὰ τὴν λέξεων : **ὃς φυγὼν φόβω οὐδὲν εἶχεν εἰδῶς φράσαι, ὧν εἶδε, πλὴν ἔν. εἰδῶς** = ἐν συνειδήσει, σαφῶς. **ἔχω** = δύναμαι. **τὸ ποῖον**; ἀναφέρ. εἰς τὸ πλὴν ἔν καὶ σημ. ποῖον ἄρᾳ γε εἶναι τοῦτο ; **ἐν γὰρ ἔξεύροι ἂν** (τὸ ἐν προσωποποιεῖται) = διότι ἐν δύναται νὰ ὀδηγήσῃ. **συντυγχάνω** = συναντῶ. **νιν** εἶναι παντός γένους ἀντίστοιχον πρὸς τὸ **μιν** τῶν πεζῶν. **σὺν πλήθει χερῶν** = τῇ συμπράξει πολλῶν. **δοκοῦντα ταῦτ' ἦν** = ἐπιστεῦοντο ταῦτα. **λαῖτου** γεν. ἀντικείμεν. εἰς τὸ ἀρωγός = βοηθός, ἐκδικητής. **ἐν κακοῖς** = ἐν μέσῳ τῶν δεινῶν. **κακὸν δὲ ποῖον ἐμποδῶν εἶργε** = ἀλλὰ ποῖον δεινὸν ὡς ἐμπόδιον ἠμπόδιζε; **ἐμποδῶν εἶργε**, πλοῦτος ἐκφράσεως. **τυραννίς** ἀντὶ τύραννος. **ποικιλῶδός** = ἡ αἰνιγματώδῃ ἄδουσα, ἢ αἰνιγματώδης. **προσάγομαι** = ἀναγκάζω· ἢ σειρὰ τῶν λέξεων : ἡ **ποικιλῶδός Σφιγξ** προσήγετο ἡμᾶς, **μεθέντας τάφανῃ, σκοπεῖν τὸ**

πρὸς ποσίν. τάφρανη ἔνν. τὰ κατὰ τὸν φόνον τοῦ βασιλέως. **μεθί-
μι** = ἀφίνω κατὰ μέρος.

Πραγματικά. ἐσθλήν· ἀντὶ ὁ Κρέων ν' ἀναφέρῃ τὸν χρησμόν, συμφώνως πρὸς τὴν ἐρώτησιν τοῦ Οἰδίποδος, ἐκφέρει τὴν κρίσιν του περὶ αὐτοῦ ὡς καλοῦ, τὸ μὲν διὰ νὰ ἀρχίσῃ ἐκ τῶν εὐφώνων, τὸ δὲ διότι ἐνόμιζεν ὀρθότερον ν' ἀνακοινώσῃ ἰδιαιτέρως τὸ περιεχόμενον τοῦ χρησμοῦ εἰς τὸν Οἰδίποδα, διὰ νὰ μὴ μάθῃ ὁ ἔνοχος καὶ τεχνασθῆ μέσα διαφυγῆς. **ἐς πάντας αὔδα**· ὁ δυστυχῆς Οἰδίπους, ὅστις θεωρεῖ τὴν συνείδησίν του καθαρὰν, θέλει δημοσίᾳ ν' ἀναγγεῖλῃ ὁ Κρέων τὸν χρησμόν, διὰ τοῦ τρόπου δὲ τούτου ἐπιτυχᾶνει τὸν ἔλεον τῶν θεατῶν, ὅστις εἶναι εἷς τῶν σκοπῶν τοῦ δράματος. **ἐμφανῶς**· θέλει νὰ δηλώσῃ τὴν σαφήνειαν τοῦ χρησμοῦ κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς συνήθεις χρησμούς τοῦ μαντείου, οἱ ὅποιοι ἦσαν δίσημοι καὶ σκοτεινοί. **μίασμα**· οἱ ἀρχαῖοι ἐφρόνουν, ὅτι ὁ μιαιλὸς μετέδιδε τὸ μίασμα εἰς ὅλους τοὺς ἀναστρεφόμενους αὐτόν, καὶ διὰ τοῦτο διὰ καθαρμοῦ ἡδύνατο οὗτος νὰ ἐξαγνισθῆ, ὅτε δὲ ἦτο φονεὺς, πρὸς ἐξαγνισμόν ὅλης τῆς πόλεως ἀπη-τεῖτο ἢ τιμωρία αὐτοῦ. **πότερα δ' ἐν οἴκοις...** τοῦτο φαίνεται ἀπίθανον εἰς τὸν θεᾶτην, δηλ. ὅτι ὁ σύζυγος τῆς Ἰοκάστης, ὁ ἐπὶ τοσαῦτα ἔτη βασιλεὺς τῶν Θηβῶν Οἰδίπους, ἐμφανίζεται ἀγνοῶν τὰ ἀφορῶντα εἰς τὸν Λάιον. Ἀλλὰ κατὰ τὸν Ἀριστοτέλη πᾶν ἀπίθανον ἐπιτρέπεται, ἂν εἶναι ἐκτὸς τῆς ὑποθέσεως τῆς τραγωδίας. "Ἄλλως τε ἀφ' οὗ παρῆλθε τοσοῦτος χρόνος, ὁ Οἰδίπους ἀμυδρῶς πως ἐνεθυμεῖτο τὰ κατὰ τὸν Λάιον, τώρα δέ, ὅτε ἐκτελεῖ ἀνακριτικὸν τρόπον τινὰ ἔργον καὶ εἶναι ἀνάγκη, προσπαθεῖ νὰ ἐξιχνιάσῃ αὐτά. **θεωρός**· δὲν λέγει, διὰ τίνα λόγον μετέβαινεν εἰς Δελφούς ὁ Λάιος, ἀλλ' ἐκ τῶν **Φοινισσῶν** τοῦ Εὐριπίδου 36 εἰκάζομεν, ὅτι οὗτος μετέβαινεν ἐκεῖ, ἵνα ζητήσῃ πληροφορίας περὶ τῆς τύχης τοῦ ἐκτεθέντος τέκνου του. **οὐδὲν εἶχ' εἰδῶς φράσαι**· ὁ ἀκόλουθος οὗτος ἔπαθε τοιαύτην ψυχικὴν διαταραχὴν κατὰ τὴν ὥραν τοῦ φόνου τοῦ Λαίου, ὥστε ὡς φαίνεται, δὲν ἀντελήφθη ἀκριβῶς τὰ κατ' αὐτόν, ἔπρεπε δ' ἄλλως νὰ δικαιολογήσῃ τὴν φυγὴν του, διὰ νὰ μὴ θεωρηθῆ δειλὸς καὶ τιμωρηθῆ, καὶ διὰ τοῦτο εἶπεν ὅτι λησται καὶ ὄχι ληστής συνήντησαν αὐτόν. Τοῦτο δὲ ἦτο ἀναγκαῖον καὶ εἰς τὸν ποιητὴν, διὰ νὰ μὴ σχηματίσῃ τὴν ὑπόνοιαν ὁ Οἰδίπους, ὅτι αὐτὸς ἦτο ὁ φονεὺς, ὅτε δὲν ἦτο δυνατὴ ἡ γενομένη ἀρι-

στοτεχνική πλοκή τοῦ μύθου. εἰ μὴ ξὺν ἀργύρῳ ἐπράσσετε, τί ὑποπτεύονται πάντοτε οἱ τύραννοι :

ε') 132 - 150

Λεξιλογικαί. φαίνω = φέρω εἰς φῶς. αὐτ' = αὐτά, ἐπαξίως — ἀξίως· ἀναφορά, τιθεμένων συνωνύμων λέξεων. πρὸς τοῦ θανόντος = χάριν, πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ ἀποθανόντος. ἐπιστροφὴν τίθεμαι πρὸς τίνος = στρέφω τὴν προσοχήν μου, πρὸς τι, φροντίζω περὶ τίνος. ἐνδίκως = ὅπως εἶναι δίκαιον, πρεπόντως. τιμωρῶ τινι = προσφέρω τὴν βοήθειάν μου ὑπὲρ τίνος. ἀπωτέρω· ἐνν. ἑμαυτοῦ. οἱ ἀπωτέρω φίλοι = οἱ μακρῖνοι φίλοι. ἀποσκεδάννυμι = ἀπομακρύνω. αὐτοῦ ἀντὶ τῆς αὐτοπαθοῦς ἑμαυτοῦ, διότι οἱ ἀρχαῖοι καὶ μάλιστα οἱ τραγικοὶ μετεχειρίζοντο συνήθως τὸ γ' πρόσωπον τῆς αὐτοπαθοῦς ἀντωνυμίας ἀντὶ τοῦ α' ἢ β'. (τὸ) μύσος = μίαισμα. τάχα = ἴσως. προσαρκῶ τινι = προσφέρω ἱκανοποίησιν εἰς τινα. ἴσταμαι = ἀνίσταμαι. ἄραντες (ἀπὸ τῶν βωμῶν)· ἄλλος δὲ (ἐκ τῶν θεραπόντων, τῶν δορυφόρων). πεπτωκότες = δυστυχεῖς. ὦν· ἔλξις ἀντὶ τοῦ ἄ. ἐξαγγέλλομαι = ὑπόσχομαι. ἄμα· ὅπως ἔστειλε τὰς μαντείας, οὕτως ἄς ἔλθῃ καὶ σωτήρ. ἴκοιτο· ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸ γένοιτο. παυστήριος = παυστήρ.

Πραγματικαί. ὑπὲρ τῶν οὐχὶ ἀπωτέρω φίλων· ἐνν. τὸν Λάιον. ἄραντες· ἀφ' οὗ εἰσηκούσθη ἡ ἱκεσία, ἐλήφθησαν οἱ κλάδοι πάλιν. ἄλλος (ἐκ τῶν θεραπόντων, ὅστις ἀπέρχεται δεξιὰ πρὸς ἐκτέλεσιν τῆς ἐντολῆς). σωτήρ· ὁ Ἀπόλλων ἐτιμᾶτο πάντοτε ὡς σωτήρ, ἐπικούριος, καθάρσιος, ἀκέστωρ κτλ. σφίζων τὸν ἄνθρωπον ἰδίᾳ ἀπὸ τῶν ἀσθενειῶν· σωτήρ θ' ἴκοιτο κτλ. μετὰ τοὺς λόγους τούτους ἀπέρχεται ὁ ἱερεὺς μετὰ τῶν παιδῶν διὰ τῆς δεξιᾶς παρόδου εἰς τὴν πόλιν, κενωθείσης δὲ τῆς σκηνῆς εἰσέρχονται γέροντες Θηβαῖοι ἀντιπρόσωποι τοῦ λαοῦ. Ἐδῶ λήγει ὁ πρόλογος τοῦ δράματος, ὁ ὁποῖος ἀποτελεῖ τὴν πρότασιν αὐτοῦ.

ΠΑΡΟΔΟΣ (151 - 215)

Στροφ. α' (151 - 158)

Λεξιλογικαί. φάτις (φημί) σημ. τὸν χρησμόν· ἐδῶ προσωποποιεῖται ἡ φάτις. ἄδυεπής = ἡδυεπής = γυλῦκολογος· τὸ ἡδυεπής πλεονα-

στικῶς ἀντὶ ἡδεῖα. **τίς** = τί δηλοῦσα. **ἀγλαός** = λαμπρός. **ἔβας** δωρική κατάληξις = ἤλθεσ. **ἔβας Πυθῶνος Θήβας**· συνετάχθη μετὰ γενικῆς ἀπὸ τόπου καὶ αἰτιατικῆς εἰς τόπον κινήσεως. **ἐκτέταμαι** = ἐκπέπληγμαι = διατελῶ ἐν ἀγωνίᾳ. **φοβερός**· ἄλλοτε μὲν μεταβ. = ἐμπνέων φόβον, ἄλλοτε δὲ ἀμεταβ., ὅπως ἐδῶ = πλήρης φόβου, αἰσθανόμενος φόβον. **φρένα** = αἰτιατικὴ τοῦ κατά τι. **πάλλων** ἀμετ. = παλλόμενος. **δεῖμα** = φόβος. **ἰήιος**· ἴσως ἐκ τῆς λυπηρᾶς ἐπιφωνήσεως ἰή, ἰή· **παιάν**· δωρικός τύπος τῆς λέξεως **παιήων**, ὅστις ἦτο ὁ ἱατρὸς τῶν θεῶν· ἀλλὰ καὶ ὁ Ἀπόλλων ἐκαλεῖτο τοιοῦτοτρόπως ὡς ἱατρικός θεός. **ἀμφὶ σοί**· προσδιορ. τῆς ἀναφορᾶς = περὶ σοῦ. **ἄζομαι** = εὐλαβοῦμαι, φοβοῦμαι. **τί μοι...**· πλαγία ἐρωτ. πρότασις, ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ ἔννοουμ. μετὰ τὸ ἀζόμενος, ἐρωτῶ. **ἐξανύτω** = ἐκτελῶ. **τί χρέος ἐξανύσεις μοι** = τί καθήκον (πρὸς ἐξίλασμον) θὰ μοῦ ἐπιβάλῃς νὰ ἐκτελέσω. ἢ **περιτελλομέναις ὥραις πάλιν** = ἢ μετὰ παρέλευσιν χρόνου, ἐπαναλαμβανομένου πάλιν. **εἰπέ μοι** (ἀντικ. τὸ χρέος αὐτό)· **φάμα**, λέγει ἀθάνατον τὸν χρησμόν, ὡς ἀνήκοντα εἰς θεὸν (τὸν Ἀπόλλωνα)· διατὶ λέγεται τέκνον ἐλπίδος ὁ χρησμός;

• Ἀντιστρ. α' (159 - 167)

Λεξιλογικαί. κεκλόμενος ἄορ. β' τοῦ κέλομαι μετ' ἀναδιπλασιασμοῦ, ἐτέθη δὲ ἀνακολούθως μετοχή κατ' ὄνομαστ. ἀντὶ νὰ τεθῆ κατὰ δοτ. διὰ νὰ συμφωνήσῃ πρὸς τὸ **μοι**, ὅπερ εἶναι δοτ. προσωπ. εἰς τὸ προφάνητε· πῶς δικαιολογεῖται ἐναυθῆ ἡ ὄνομαστ. ἀπόλυτος; **θάσσω** συγγ. τοῦ θακέω, θάκος = κᾶθημαι. **εὐκλέα**· ἐκ τοῦ εὐκλέα· **κυκλόεντα θρόνον** ἀντὶ θρόνον τῆς κυκλοέσεως ἀγορᾶς = τῆς ἐχούσης πολλοὺς κύκλους (ἡ ἰδιότης δηλ. τοῦ κυκλοτεροῦς μετηνέχθη ἐκ τῆς ἀγορᾶς εἰς τὸν θρόνον), **ἐκαβόλος** (ἐκάς-βάλλω) = ὁ μακρὰν βάλλων. **ἰώ**· ἐπιφών. τιθέμενον μόνον ἢ διπλοῦν, ἰδίᾳ ἐπὶ ἐπικλήσεως βοηθείας = ἔ! ἢ ἄχ. **τρισοῖ** = τρεῖς. **ἀλεξιμόροι** (οἱ ἀλέξοντες τὸν μόρον = θάνατον) = διώκται τοῦ θανάτου. **ἄτα** = ἄτη = συμφορὰ προελθοῦσα ἐκ διαστρεβλώσεως τοῦ νοῦ λόγῳ θεϊκῆς ἐπεμβάσεως. **προτέραν ἄταν**· ἐδῶ ἐνν. τὴν ἐκ τῆς Σφιγγῆς προελθοῦσαν. **ὑπερόρνωμαι** = ὀρθοῦμαι ὑπεράνω. **ἀνύω** = κατορθώνω. **ἐκτόπιος** εἶναι προληπτ. κατηγορ. δηλ. κατωρθώσατε, ὥστε νὰ ἐκτοπισθῆ ἡ φλόξ· **καὶ νῦν** (ἐνν. ὅπως ἄλλοτε, οὕτω καὶ νῦν).

Στροφ. β' (168 - 177)

Λεξιλογικαί. ὦ πόποι· ἀρχαιοτάτη κλητική, περιπεσοῦσα εἰς χρῆσιν ἐπιφωνήματος = φεῦ. **στόλος** = λαός. **πρόπας** = ὅλος ἐν γένει. **ἔνι** = ἔνεστι = ὑπάρχει. **ἔγχος** (τὸ) = ὄπλον, δύναμις. **ἔγχος φροντίδος** = δύναμις ἐπινοίας. **ἀλέξω καὶ ἀλέξομαι** = ἀπομακρύνω. **ᾧ τις ἀλέξεται** χρόν. μέλ., ἀναφορ. τελικὴ πρότασις. **γὰρ** αἰτιολ. τό : νοσεῖ πρόπας στόλος. **ἔκγονα** = προϊόντα. **κλυτός** = ἔξοχος, ἐξαιρετός. **τόκοισιν** = ἐν καιρῷ τοκετῶν. **ἰήιος** (ἐκ τοῦ ἐπωφῶν. ἰή) = ἰατρικὸς. **κάματοι** (κάμνω) = οἱ πόνοι τῶν τοκετῶν. **ἀνέχω** (ἐκ μεταφορᾶς ἀπὸ τῶν κολυμβῶντων, οἱ ὅποιοι κρατοῦσι τὴν κεφαλὴν ὑπὲρ τὴν θάλασσαν) = σηκώνω τὴν κεφαλὴν, ἐλευθεροῦμαι. **ἄλλον δ' ἂν ἄλλῳ προσίδεις** = ἄλλον δὲ κατόπιν ἄλλου δύνασαι νὰ ἴδῃς. **ὄρμενον** μεσ. ἀόρ. τοῦ ὄρνυμαι = τρέχω, πετῶ. **εὐπτερος** = καλλιπτερος. **ὄρνις** (ὄ) = πτηνόν, τίθ. περιληπτικῶς. **κρεῖσσον** = ταχύτερον, ὄρμητικώτερον, **ἄμαιμάκετος** πιθανωτέρα ἐτυμολογία αὐτοῦ εἶναι ἐκ τοῦ **ἄμαχος, ἀμάχετος** διὰ τινος ἀναδιπλασιασμοῦ. **ἄπερ** = ὡσπερ· ἢ σειρὰ τῶν λέξ.: **προσίδεις δ' ἂν ἄλλον ἄλλῳ ὄρμενον πρὸς ἀκτὰν ἐσπέρου θεοῦ ἄπερ εὐπτερον ὄρνιν κρεῖσσον ἄμαιμάκετου πυρός.**

Ἄντιστρ. β' (178 - 189)

Λεξιλογικαί. **ἀνάριθμος** = μὴ ἔχουσα ἀριθμόν· συντάσ. μετὰ γεν. ᾧν (πημάτων). **ἄλλυμαι** = χάνομαι, ἀφανίζομαι, **νηλεῆς** (νή-ἔλεος) ἐνεργ. = ὁ μὴ αἰσθανόμενος ἔλεον, παθ. ὅπως ἐδῶ = ὁ μὴ τυχῶν ἐλέου. **γένεθλον** = τέκνον, γόνος. **θαναταφόρος** = φέρων τὸν θάνατον διὰ τῆς μολύνσεως. **ἀνοίκτως** = ἀνοικτιρμόνως. **ἐν δὲ ἐπιρρηματ.** = ἐν τῷ μέσῳ δὲ (τῶν ἄλλων κακῶν). **ἄλοχος** (ἀ θροιστ. καὶ λέχος) (ἦ) = σύζυγος. **ἐπὶ** = ἐπὶ ταύταις ταῖς συζύγοις. **ἀκτὰν παρὰ βῶμιον** = παρὰ τὰς βαθμίδας τῶν βωμῶν. **ἄλλοθεν ἀντὶ ἄλλοι.** **λυγρός** = θλιβερός, λυπηρός. **ἰκτῆρες** (θηλ.) = ἰκετεύουσαι. **λυγρῶν πόνων** γεν. αἰτίας εἰς τὸ ἰκτῆρες = ἔνεκα τῶν λυπηρῶν πόνων. **λάμπει** (μεταφορ., ὅπως παρ' ἡμῖν ἀναψε τὸ γλέντι) = ζωηρῶς ἀντηχεῖ, καὶ τοιουτοτρόπως ἔγινε μετὰβασίς ἀπὸ τῆς αἰσθήσεως τῆς ὁράσεως εἰς τὴν αἰσθησιν τῆς ἀκοῆς. **στονόεις** (στόνος = στε-

ναγμός) = τεθλιμμένος, πλήρης στεναγμών. γῆρυς, υος (ή) = φωνή (περιλ.). ὄμαυλος = σύμφωνος, ὁμοῦ ἤχων. ὦν ὕπερ, τελ. αἰτ. = πρὸς ἀπόκρουσιν δὲ τούτων τῶν κακῶν. εὐώψ, ὦπος (εὐ-ὦψ) = ὠραῖος τὴν ὄψιν (προσωποπ.), φαιδρός· τίθεται καθ' ὑπαλλαγὴν ἀπὸ τῆς Ἀθηνᾶς εἰς τὴν ἀλκάν, ἀλκά = βοήθεια.

Στροφ. γ' (190 - 202)

Λεξιλογικαί. μαλερός (μάλα) = καυστικός (κυρ. ἐπιθ. τοῦ πυρός) ὡς μεταφορ. = φλογερός, ὀρμητικός. **ἄχαλκος ἀσπίδων** ἀντὶ τοῦ ἄνευ χαλκῶν ἀσπίδων. **φλέγει** = καίων βασανίζει (ὑπαινίσσεται τὸν πυρετὸν τῆς νόσου). **περιβόητος** = περιβαλλόμενος ὑπὸ τῶν φωνῶν τῶν γύρω του θυμάτων. **ἀντιάζω** = ἔρχομαι εἰς ἐχθρικὴν συνάντησιν, προσβάλλω, **παλίσσυτος** (πάλιν — σέυομαι) = ὁ μετὰ ταχύτητος ὀρμώμενος πρὸς τὰ ὀπίσω. **νωτίζω** = στρέφω τὰ νῶτα, γυρίζω πρὸς τὰ ὀπίσω, τρέπομαι εἰς φυγὴν· τὸ ἀπαρέμφ. ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ πέμψον ἢ κατὰ ζεῦγμα ἐκ τοῦ πόησον ἢ δός. **δράμημα** = τρέξιμον, ἀντικ. τοῦ νωτίσαι, προσδιορίζεται δὲ ὑπὸ τοῦ παλίσσυτον. **ἄπουρος** (ἐκ τοῦ ἀπό - ὄρος) μακρὰν τῶν ὀρίων ὦν, προληπτ. κατηγορ. τοῦ Ἄρεα = ὥστε ν' ἀπέλθῃ μακρὰν τῶν ὀρίων τῆς πατρίδος (πάτρας) ἡμῶν. **ἀπόξενος** = ἄξενος, ἀφιλόξενος. **ὄρμος** = πόντος. **κλύδων** = θαλασσοταραχὴ. **Θρήκ. κλύδωνα** = Εὐξείνιον πόντον. **τέλει** = κατὰ τὸ τέλος αὐτῆς. **ἀφίημι** = καταλείπω τι σῶον. **τοῦτ' ἐπ' ἡμαρ ἐρχεται** (τριῆσις ἀντὶ ἐπέρχεται) = τοῦτο ἐπερχομένη ἢ ἡμέρα καταστρέφει. **τὸν** = τοῦτον (τὸν Ἄρη). **κράτη νέμω**, ἄρχω. **φθίνω** ὡς ἐνεργ. μεταβ. = καταστρέφω μετὰ παθητ. διαθ. = μαραίνομαι, χάνομαι· ἐδῶ τὸ α'.

Ἀντιστρ. γ' (203 - 215)

Λεξιλογικαί. χρυσόστροφος = χρυσόπλεκτος. **ἀγκύλη** (ἄγκυλος) = νευρὰ τοῦ τόξου, πληθ. ἀντὶ ἐνικῶ. **ἀδάματος** = ἀκαταδάμαστος, ἀήττητος. **ἐνδατέομαι** ἐδῶ, ὡς παθητ. = διασκορπίζομαι, διαμοιράζομαι. **προσταθέντα** (τοῦ ῥήμ. προϊσταμαι) = προστάντα· **ἄρωγὰ προσταθέντα** = πρὸς βοήθειαν ταχθέντα. **ἄρωγὰ** εἶναι κατηγορ. ἢ σειρὰ τῶν λέξεων: θέλοισ' ἂν τὰ σὰ βέλεα ἀδάματα ἀπὸ χρυσοστροφῶν ἀγκυλῶν ἐνδατεῖσθαι προσταθέντα ἄρωγὰ. — **διάσω**

(διαΐσω) = διατρέχω, περιτρέχω. **χρυσομίτρας** ὁ ἔχων ἀναδεδεμένην τὴν κόμην διὰ χρυσοῦς μίτρας, ταινίας, ὁ ἔχων χρυσοῦν διάδημα. **κιελήσκω** = ἐπικαλοῦμαι. **οἰνώψ**, ὤπος = ὁ ἔχων τὸ χρῶμα τοῦ οἴνου. **εὖσιος** (ἐκ τοῦ εὐοῖ, ὅπως ἰήσιος ἐκ τοῦ ἰή) = ἐνθουσιαστικός. **ὁμόστολος** = ὁμοδαίτης, συνοδοιπόρος. **πελάζω** καὶ **πελάζομαι** ὡς ἀμετάβ. = πλησιάζω, ἔρχομαι πλησίον. **ἀγλαώψ**, ὤπος = φωτεινός, λαμπρός. **φλέγοντα** = πάλλοντα. **ἀπότιμος** = ἐστερημένος τιμῆς, προσδιορ. τοῦ **πελασθῆναι**.

Πραγματικαὶ ὀλοκλήρου τῆς παρόδου. Κενωθείσης τῆς σκηνῆς, εἰσέρχεται εἰς τὴν ὀρχήστραν διὰ τῆς δεξιᾶς, ὡς πρὸς τοὺς θεατάς, παρόδου χορὸς ἐκ 15 εὐγενῶν Θηβαίων, ἐκπροσωπῶν τὸν λαὸν τῆς πόλεως. **Διὸς φάτι**, ὁ χρησμὸς λέγεται τοῦ Διὸς καὶ ὄχι τοῦ Ἀπόλλωνος, διότι ὁ Ἀπόλλων ἐδίδε τὰς μαντείας κατ' ἐντολὴν τοῦ Διὸς, ὡς διερμηνεὺς τῶν βουλῶν τούτου. Λέγει δὲ ὁ χορὸς τῶν χρησμῶν ἠδυσπητῆ ἢ χάριν εὐφημίας ἢ διότι φαντάζεται ὅτι θὰ εἶναι χαρμόσυνος, περιέχων ὀδηγίαν τινὰ πρὸς ἀπαλλαγὴν ἀπὸ τῆς νόσου. **Πυθῶνος**· Πυθῶν καὶ Πυθῶ λέγεται ὁ τόπος, ἐν τῷ ὁποίῳ ἦτο τὸ μαντεῖον τοῦ Πυθίου Ἀπόλλωνος. **τὰς πολυχρύσου** διατὶ ἀποκαλεῖται οὕτω; **Δάλιε**· ἐπειδὴ ἐν Δῆλῳ ἐγεννήθη ὁ Ἀπόλλων. **Παιάν**· κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Ὀμήρου καὶ Ἡσιόδου ἐκαλεῖτο Παιήων ὁ ἱατρὸς τῶν θεῶν, ἄλλος ἀπὸ τὸν Ἀπόλλωνα. Ἐπειτα ὠνομάσθη ὡς τοιοῦτος δωριστὶ **Παιάν** ὁ Ἀπόλλων, ὡς ἱατρικὸς καὶ οὗτος θεός. **γαιήοχος**· τοιουτοτρόπως λέγεται ἢ Ἄρτεμις, ὡς προστάτις καὶ πολιουῆχος τῶν Θηβῶν· συνήθως δὲ ἐλέγετο τοιοῦτος ὁ Ποσειδῶν, ὡς περιβάλλων τὴν γῆν. **προτέρας ἄτας**· ἐν τῆς Σφιγγός, τῆς βλαπτούσης τοὺς Θηβαίους. **ᾧ τις ἀλέξεται**· ἐπειδὴ ὁ λοιμὸς παρίσταται ὡς κακὸς δαίμων καὶ ὀλετήρ, εἶναι ἀνάγκη ἀλεξίτηρίου ὅπλου. **κλυτὰς**· ἐννοεῖ τὴν γῆν τῶν Θηβῶν, ἐξαιρετον ὡς πρὸς τὴν εὐφορίαν, καὶ τοιουτοτρόπως δηλοῦται ἢ ἀντίθεσις: καίπερ τῆς γῆς ἐξαιρετοῦ οὐσης τὰ προϊόντα ὅμως δὲν αὐξάνονται. **ἄλλον δ' ἂν ἄλλῳ προσίδοις** κλπ. εἰκὼν ἀποδίδουσα τὸν ταχὺν ἐξαφανισμὸν τῶν ἀποθησκόντων. **πρὸς ἀκτὰν ἐσπέρου θεοῦ**· ὁ Ἄδης ὀνομάζεται ἔσπερος θεός, διότι κατὰ τὸν Ὀμηρον κατῴκει ἐν τῇ ἐσχατιᾷ τοῦ δυτικοῦ μέρους τῆς γῆς, διὰ τοῦτο δὲ καὶ ὁ Πλούτων καλεῖται καὶ ἄλλως ἔσπερος θεός. **θαναταφόρα κεῖται ἀνοίκτως**, διότι, φοβούμενοι μὴ μολυνθῶσιν, ἀπέφευγον νὰ ἐγγίσουν καὶ νὰ θάψουν τοὺς νεκρούς,

διὰ δὲ τοῦ ἀνοίκτως θέλει κυρίως νὰ δηλώσῃ, ὅτι καὶ ἄκλαυτοι ἀπέθνησκον, ἐνῶ ὁ θρῆνος ἦτο ἀπαραίτητον καθῆκον τῶν οἰκείων πρὸς τὸν νεκρὸν. **θύγατερ Διός**· ἐπικαλεῖται τὴν Ἀθηναίαν πρώτην καὶ τελευταίαν. **Ἄρεά τε**· οἱ ἀρχαῖοι ἐπίστευον, ὅτι οὐ μόνον οἱ πόλεμοι, ἀλλὰ καὶ ἄλλαι συμφοραὶ καὶ νόσοι ὤφειλοντο εἰς τὸν Ἄρη, χαίροντα καὶ διὰ πάντα βίαιον θάνατον, καὶ διὰ τοῦτο, διὰ νὰ δηλώσῃ, ὅτι δὲν πρόκειται περὶ πολέμου, προσέθηκε τὴν φράσιν ἄχαλκος ἀσπίδων· ἐπικαλεῖται δὲ τὴν Ἀθηναίαν κατ' αὐτοῦ, διότι αὕτη κατέβαλεν αὐτὸν δις ('Ομ. Ἰλιάδ. Ε 856, Φ. 406). **εἴτ' ἐς μέγαν θάλαμον** κτλ.· λέγει, ὅτι ἡ θάλασσα ἐκπλύνει καὶ καταπίνει πᾶν κακόν· διὸ καὶ ἡ ῥῆσις: **θάλασσα κλύζει τάνθρώπων κακά**. Ἀναφέρει δὲ δύο θαλάσσας κειμένας εἰς τὰς ἄκρας τῆς γῆς, τὴν Ἀτλαντίδα ἢ Ἀτλαντικὸν Ὠκεανὸν εὐρισκόμενον πέρα τῶν Ἡρακλείων στηλῶν, καὶ τὸν Εὐξείνιον Πόντον, δηλ. τὴν ἄκραν δύσιν καὶ ἀνατολήν. Λέγει δὲ **Θρηῆκιον**, διότι ἡ Θρηῆξ ἔθεωρεῖτο ὡς πατὴρ τοῦ Ἄρεως, ὅπως ἦτο καὶ τοῦ Βορέου. Ἐπομένως ὑπαινίσσεται ἐδῶ, ὅτι πρέπει νὰ ἐπανέλθῃ τὸ ταχύτερον εἰς τὴν πατρίδα του. **κεραυνῶ**· ἦτο οὗτος, ὡς γνωστόν, σύμβολον τῆς δυνάμεως τοῦ Διός. **Λύκειε**· ὁ Σοφοκλῆς τὸ ἐπίθετον τοῦτο τοῦ Ἀπόλλωνος ἄλλοτε μὲν παράγει ἐκ τῆς ῥίζ. λυκ. —, ἐξ ἧς λυκόφως, ἀμφιλύκη κτλ., ἐπειδὴ ἦτο θεὸς τοῦ φωτός, ἄλλοτε δέ, ὡς ἐνταῦθα σχετίζει αὐτὸ πρὸς τὴν Λυκίαν, ἢ ὁποία ἦτο τὸ κέντρον τῆς λατρείας τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ κατὰ τινὰ μῦθον ἦτο ὁ τόπος τῆς γεννήσεώς του ὑπὸ τῆς Λητοῦς. Διὰ τοῦτο δὲ λέγει κατωτέρω, ὅτι περιτρέχει τὰ ὄρη τῆς Λυκίας. **Ἀρτέμιδος αἶγλας**· ἡ φωσφόρος ἢ σελασφόρος Ἄρτεμις εἰκονίζετο ἔχουσα λαμπάδας εἰς ἀμφοτέρας τὰς χεῖρας. **χρυσομίτραν**· μίτρα ἦτο πλατὺς κεφαλόδεσμος, καταλήγων εἰς στενώτερα καὶ πλαγίως αἰωρούμενα ἄκρα. **ὁμόστολος**· εἰς πολλὰ ἔργα τέχνης, ἀγγεῖα κλπ., εἰκονίζεται ὁ Βάκχος ἀκολουθούμενος ὑπὸ σατύρων καὶ νυμφῶν. **φλέγοντα**· ὁ Βάκχος ἐπαλλε λαμπάδα πεύκης, διότι κατὰ τὸν μῦθον αἱ ἀνά τὸν Παρνασσὸν νυκτεριναὶ περιπολῖαι αὐτοῦ ἐγίνοντο ὑπὸ τὸ φῶς λαμπάδων. **ἀπότιμον**· λέγει τοιουτοτρόπως τὸν Ἄρη, διότι ἔθεωρεῖτο ὡς, εἴπομεν ἀνωτέρω, παντοίων κακῶν πρόξενος, ἐνῶ οἱ θεοὶ ἔθεωροῦντο πάντοτε εὐργετικοὶ εἰς τοὺς ἀνθρώπους, λεγόμενοι καὶ **δοτῆρες ἐάων** (ἀγαθῶν).

ΠΡΩΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (216 - 275)

α') 216 - 275

Λεξιλογικαί. Ὑπηρετῶ τῆ νόσῳ = λαμβάνω τὰ ἀναγκαῖα μέτρα κατὰ τῆς νόσου. **ἀλκῆν** = υπεράσπισιν, βοήθειαν· ἔθηκε τοῦτο ἀντικεῖμ. τοῦ λάβοις ἄν, ὡς ἐπηξήγησιν τοῦ: ἄ δ' αἰτεῖς, ὅπερ ἔπρεπε κυρίως νὰ εἶναι ἀντικείμενον τοῦ λάβοις ἄν, ἀλλὰ λόγῳ τῆς ἀπομακρύνσεως ἐτέθη ἀντ' αὐτοῦ: τό: ἀλκῆν ἀνακούφισιν. **ἀγῶ** = ἄ (ἔπη) ἐγώ. **ἔξαγορεύω** = δημοσίᾳ ἀνακοινώνω. **ξένος μὲν** (μετὰ γεν. ἐπειδὴ σημαίνει ἄπειρος) = μὴ ἔχων μὲν σχέσιν. **τοῦ πραχθέντος** = τοῦ γενομένου φόνου. **αὐτὸς** = μόνος μου. **μὴ οὐκ ἔχων**, ὑποθ. μετ., τίνα ἔχει ἀπόδοσιν ; **οὐκ ἂν ἴχνευον μακρὰν** (ὁδὸν)· μεταφορὰ ἐκ τοῦ τόπου εἰς τὸν χρόνον...· διὰ τὰς δύο ἀρνήσεις **μὴ οὐκ** ἰδὲ στίχ. 13. **σύμβολον** (ἐκ τοῦ συμβάλλω = εἰκάζω, συμπεραίνω) = σημεῖον, ἔνδειξις, τεκμήριον. **νῦν δέ·** ἀντίθεσις πρὸς τὸ μὴ πραγματικόν. **ὕστερος** ἔνν. τοῦ πραχθέντος. **τελῶ** = πληρώνω φόρον. **τελῶ εἰς ἀστούς** = ἀνήκω εἰς τὴν τάξιν τῶν πολιτῶν (ἐπειδὴ οἱ πολῖται εἰς πολλὰς τῶν ἀρχ. Ἑλλην. πόλεων διηροῦντο εἰς τάξεις, ἀναλόγως τῆς φορολογησίμου περιουσίας αὐτῶν). **προφωνῶ** (ἐπανάληψις τοῦ προηγ. ῥ. ἐξερῶ δι' ἄλλου ῥήματος) = διακηρύττω. **Λάιον** κατὰ πρόληψιν. **τοῦπίκλημα** = τὴν κατηγορίαν. **ὕπεξαιρῶ** κυρίως σημαίνει = ἀπὸ κάτω ἔξω ἐξάγω, εἶτα = βγάζω ἀπὸ τὸ βάθος, καὶ ἐδῶ = βγάζω ἀπὸ τὸ βάθος τῆς καρδιάς μου· μετ' αὐτὸ ἐννοεῖται τὸ παραλειπόμενον **μὴ φοβείσθω**, ὅπερ θὰ ὑπεδήλωσε διὰ σημείου τινὸς (σχῆμα ἀποσιωπήσεως). **πίσεται** (ῥ. πάσχω). **γὰρ** αἰτιολογεῖ τὸ ἀποσιωπηθέν : μὴ φοβείσθω. **ἀστεργῆς** = δυσάρεστος, φοβερός. **εἰ δ' αὖ** = ἐάν δὲ ἀφ' ἑτέρου. **τὸ κέρδος** = τὴν πρέπουσαν ἀμοιβήν. **τελῶ μέλ.** = θὰ πληρώσω. **χῆ** (= καὶ ἡ) **χάρις προσκίεται** = καὶ προσέτι θὰ τοῦ ὀφείλεται εὐγνωμοσύνη. **δείσας** = ἐνδιαφερθεὶς (ἐκ φόβου μήπως πάθῃ). **ἀπωθῶ** = ἀψηφῶ, περιφρονῶ. **τοῦπος** = τὸ κήρυγμα, τὴν διαταγὴν μου. **ἄ 'κ τῶνδε** = ὅσα μετὰ ταῦτα. **ἀπαυδῶ** = ἀπαγορεύω. **τὸν ἄνδρα τοῦτον** (τὸν φονέα) ἀντικ. τοῦ εἰσδέχεσθαι καὶ προσφωνεῖν. **γῆς** ἔξαρτ. ἐκ τοῦ τινὰ (κάτοικον)· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : **ἀπαυδῶ μήτε τινὰ γῆς τῆσδε εἰσδέχεσθαι μήτε προσφωνεῖν τὸν ἄνδρα τοῦτον** (τὸν φονέα) **ὅστις ἐνστί. εἰσδέχεσθαι**, ἔνν. εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. **κράτη τε καὶ θρόνους** (σχ. ἐν διὰ δυοῖν) = τὴν βασιλικὴν ἐξουσίαν. **κοινὸν** =

κοινωνόν, συμμετοχόν. **θύματα** = θυσίαι. **χρένιψ**, ιβος = καθάρσιον, ἡγιασμένον ὕδωρ. **ὤθειν** τὸ ἀπαρέμφρατον ἐκ τοῦ ἐννοουμένου ἐκ τοῦ προηγ. ἀπαυδῶ κατὰ ζεῦγμα = κελεύω ἢ παραγγέλω. **τοῦδε** (ἐνν. τοῦ φονέως). **τοιόσδε σύμμαχος πέλω** = τοιαύτην συμμαχίαν παρέχω. **δαίμονι** = τῷ θεῷ Ἀπόλλωνι. **κατεύχομαι** = καταρῶμαι. **τις εἷς** διὰ τούτων καθιστᾷ ἀοριστότερον τὸ νόημα. **ἐκτρίβω βίον** = ἐξοφλῶ τὴν ζωὴν. **κακὸν** (ἐνν. ὄντα). **νιν** = αὐτόν, ὑποκ. τοῦ ἐκτρίψαι. **ἄμορος** = ἐν κακῇ μοῖρᾳ, δυστυχής. **ἐπεύχομαι** = καταρῶμαι προσέτι. **ξυνέστιος** = σύνοικος ἐμοῦ. **ξυνειδότος** = ἐν γνώσει ἐμοῦ. **τοῖσδε** = τῷ φονεῖ καὶ τοῖς γνωρίζουσι καὶ ἀπκρύπτουσιν αὐτόν. **ἀράομαι-ῶμαι** (ἐκ τοῦ ἀρά = κατάρα) = καταρῶμαι. **ἐπισκήπτω** = παραγγέλω, διατάσσω. **ὑπὲρ τ' ἑμαυτοῦ**, σχ. ὑπερβατόν, ἀντὶ ὑπὲρ ἑμαυτοῦ τε. **θεοῦ**, τοῦ Ἀπόλλωνος. **ἀκάρπως-ἀθέως** = ἐν ἀφορίᾳ καὶ ἐν ἐγκαταλείψει ὑπὸ τῶν θεῶν. **θεήλατος** = θεόπεμπτος, διατεταγμένος ὑπὸ τοῦ θεοῦ. **τὸ πρᾶγμα** = ἡ ἔρευνα τοῦ φόνου· ἐν δὲ τῷ ἐπομ. στίχῳ **ἀκάθαρτον ἔαν...** ἐνν. αὐτόν (τὸν φόνον)· ἡ σειρά τῶν λέξεων: **εἰ γὰρ μὴ ἦν τὸ πρᾶγμα θεήλατον, οὐδ' (ἂν) εἰκὸς ἦν οὕτως (ὡς μέχρι τοῦδε) ἔαν ἀκάθαρτον** (ἄνευ καθαρμοῦ, ἄνευ ἐξαγνισμοῦ.) **ἐξερευνᾶν** ἐκ τοῦ εἰκὸς ἦν. **νῦν δὲ** ἀντίθεσις πρὸς τὸ προηγ. ἤθελε νὰ εἴπῃ: **νῦν δ' ἐπεὶ τὸ πρᾶγμα θεήλατόν ἐστι, ἀλλ'** ἔσπευσε νὰ ἐκθέσῃ τὰ αἷτια, διὰ τὰ ὅποια ἔχει ὑποχρεωτικὸν καθήκον νὰ ἐνεργήσῃ διὰ τὴν τιμωρίαν τοῦ φονέως. **κυρῶ** = τυγχάνω. (τὸ) **λέκτρον** = συζυγικὴ κλίνη. **ὁμοσπορος** παθητ. **σημασίας** = ὁμοῦ σπαρεῖσα, τὸ ἐνεργ. **ὁμοσπόρος** = ὁμοῦ σπεύρασα. **τὰ κοινὰ κοινῶν** = κοινότης κοινῶν (ἦτοι τὰ τέκνα τοῦ Οἰδίποδος θὰ ἦσαν ἀδελφοὶ τῶν τέκνων ἐκείνου, ἂν κατέλειπε τέκνα). **νῦν**· νέα ἀντίθεσις λόγῳ τοῦ προηγηθ. **εἰ μὴ ἐδυστύχησεν** δηλ. ἀλλ' ἡ τύχη τὸν ὠδήγησεν εἰς τὸν θάνατον· ἡ ὄλη πρότασις **ἀνθ' ὧν...** κεῖται παρενθετικῶς ἐν τῷ λόγῳ. **κρᾶτα** (αἰτιατικὴ τοῦ κάρα = κεφαλῆ). **ἐνάλλομαι** = πηδῶ ἐναντίον, ἐνσκήπτω. **ἀνθ' ὧν** = διὰ ταῦτα (διὰ τὰς ἀνωτέρω μνημονευθείσας αἰτίας)· **τάδε** σύστ. ἀντικ. εἰς τὸ ὑπερμαχοῦμαι = θὰ καταβάλω αὐτάς τὰς προσπαθείας ὑπὲρ... **ἀφικνούμαι ἐπὶ πᾶν** = τὸ πᾶν πράττω, τὸ πᾶν ἐπινοῶ. **Λαβδακίῳ** ἀντὶ Λαβδάκου. **παιδί** δοτ. **χαριστ. καὶ ταῦτα τοῖς μὴ δρῶσιν** = καὶ τοῖς μὴ ταῦτα δρῶσι. Ὁ Οἰδίπους μετὰ τὴν συνδρομὴν τῶν ἀνθρώπων ἐπικαλεῖται τὴν τῶν θεῶν καὶ ζητεῖ τρία τινά, δηλούμενα διὰ τῶν τριῶν ῥημάτων **εὔχομαι, κατεύχομαι, ἱεπεύχομαι. μήτ' ἀνιέναι** = μήτε νὰ

ἐπιτρέψουν νὰ γίνη. **ἄροτος** σημ. τὸν χρόνον, καθ' ὃν γίνεται ἡ ἄροσις, καὶ τὸν καρπὸν, ὅπως ἐδῶ. **παῖδας** ἔνν. ἀνιέναι, διότι ἡ γυνή, ὅπως ἡ γῆ, ἀποδίδει ὡς καρποὺς τέκνα. **φθηρεῖσθαι** = φθαρήσεσθαι. **κάτι τοῦδ' ἔχθιονι** = καὶ δι' ἔτι χειροτέρας ἀπὸ τὴν παροῦσαν. **ὕμιν δὲ ἀντίθεσις** εἰς τὸ ἀνωτέρω **τοῖς μὴ δρῶσιν...** **σύμμαχος** κατηγορ. προληπτικὸν = ὡς σύμμαχος. **ξυνεῖεν** (ξύνειμι) = εἶθε νὰ εἶναι μαζί μου, μὲ τὸ μέρος μου (νὰ εἶναι βοήθειά μου).

Πραγματικά. αἰτεῖς· ὁ Οἰδῖπους, ὅτε ἤδετο ἡ τελευταία ἀντιστροφή τοῦ χοροῦ, ἤκουσε τὰ λεγόμενα. **πᾶσι Καδμείοις**· ὁ χορὸς ἀντιπροσωπεύει τὸν ὅλον λαὸν τῶν Θεβῶν. **χέρνιψ** εἶναι τὸ ἡγιασμένον ὕδωρ, ὅπερ καθηγιάζετο δι' ἐμβαπτιζομένου ἐν αὐτῷ δαυλοῦ, ὃν ἐλάμβανον ἐκ τῆς ἐν τῷ βωμῷ πυρᾶς. Διὰ τοῦ ἡγιασμένου δὲ αὐτοῦ ὕδατος περιέρραινον τοὺς παρευρισκομένους ἐν τῇ θυσίᾳ καὶ ἐξήγγιζον αὐτούς. **Δίκη**· θυγάτηρ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Θέμιδος, μιᾶς τῶν Ὀρῶν, πάρεδρος τοῦ πατρός της οὔσα καὶ καταγγέλλουσα εἰς αὐτὸν πάντα ἄδικον δικαστήν, εἶναι προσωποποίησης τῆς δικαιοσύνης. **εὖ ξυνεῖεν**· ὁ λόγος τοῦ βασιλέως προκαλεῖ, ὡς εἶναι φυσικόν, πολλὴν συμπάθειαν τῶν θεατῶν, ἐπειδὴ γνωρίζουσιν, ὅτι τὸ ἐγκλημα, διὰ τὸ ὅποιον ἐκφέρει ἀρετάς, εἶναι ἰδικόν του ἐγκλημα καὶ κατ' ἀκολουθίαν ἀπευθύνει αὐτὰς εἰς τὸν ἑαυτὸν του ἐν ἀγνοίᾳ τῆς καταστάσεώς του.

β') 276 - 299

Λεξιλογικά. ἀραῖος (ἀρά) = κατηραμένος, μεστὸς ἀρᾶς. **ἀραῖον μ' ἔλαβες** = μὲ ἐδέσμευσες διὰ τῶν ἀρῶν σου. **ὦδε** = τοιουτοτρόπως, ὑπὸ τὸ βάρος αὐτῶν (τῶν κατάρῶν σου). **γάρ** = δηλαδή. **τὸ ζήτημα** εἶναι ἀντικ. τοῦ πέμψαντος καὶ τοῦ εἰπεῖν. **ὅστις εἴργασται ποτε** πлаг. ἐρωτ. πρότ., ἀντικείμεν. δὲ τοῦ εἴργασται ἔνν. τὸν φόνον. **δίκαία** = ὀρθά. **ἐκ τῶνδε** = μετὰ ταῦτα. **εἰ καὶ τρίτα ἐστί**, τοῦτο δεικνύει τὴν μεγάλην προθυμίαν τοῦ Οἰδῖποδος, διὰ νὰ ἀνακαλύψῃ τὸν φονέα. **παρήμι** = ἀφίνω· τοῦ ῥήματος τούτου, ὡς κωλυτικοῦ, τίθεται συμπλήρωμα τὸ **μὴ** μετ' ἀπαρεμφάτου, ἐὰν δὲ εἶναι ἀρνητικόν, τίθ. τὸ **μὴ οὐ** μετ' ἀπαρεμφάτου. **ταῦθ' ὄρωντα** = ταῦτὰ εἰδόμενα. **μάλιστα** = κατ' ἐξοχὴν (ὑπὲρ πάντας τοὺς ἄλλους μάντις)·

ἡ σειρά τῶν λέξεων εἶναι : **ἐπίσταμαι ἄνακτα Τειρεσίαν μάλιστα ὄρωντα ταῦτά ἄνακτι Φοίβῳ. οὐκ ἐν ἀργοῖς** = οὐχὶ μεταξύ τῶν ἀμεληθέντων καὶ μὴ ἐκτελεσθέντων. **ἐπραξάμην** = ἐπραξα καὶ χάριν τοῦ ἰδίου συμφέροντός μου (ὡς μέσον). **διπλοῦς** = τὸν ἕνα μετὰ τὸν ἄλλον (σπουδῆ τοῦ Οἰδίποδος). **θαυμάζεται μὴ παρῶν** προσωπ. σύνταξις ἀντὶ ἀπροσώπ. : θαυμαστόν ἐστι μὴ παρεῖναι αὐτόν. **καὶ μὴν** = καὶ βεβαίως. **κωφὸς** ὁ μὴ δυνάμενος ν' ἀκούσῃ, ἀλλὰ καὶ ὁ μὴ ἀκουόμενος, ὁ ἀόριστος, ὁ ἀσαφής. **τὰ ποῖα**; (ἴδε στίχ. 120). **ὄδοιπόρων** ἀνωτέρω ἐλέχθη (στ. 122), ὅτι ὑπὸ ληστῶν ἐφονεύθη, τώρα λέγεται ὅτι ὑπὸ ὄδοιπόρων, ὅπερ ἐγγίζει περισσότερον πρὸς τὴν ἀλήθειαν. **τὸν δ' ἰδύοντα** = τὸν δὲ αὐτόπτην μάρτυρα. **εἰ δειμάτων γ' ἔχει μέρος** = ἐὰν βέβαια τὸν κατέχη καὶ μικρὸς φόβος. **οὐ μενεῖ** = δὲν θά ἀντιμετωπίσῃ, δὲν θά ἀναμείνῃ νὰ ἐκπληρωθῶσι, νὰ ξεσπάσουν κατὰ τῆς κεφαλῆς του, ἐνν. : ἀλλὰ θά ἐμφανισθῇ. **τάρβος** (τὸ) = φόβος. **δρῶντι τάρβος ἐστὶ**· τί διαφέρει τοῦ **τάρβος ἐστὶ δρᾶν**; **οὐδ' ἔπος** = οὔτε καὶ ὁ λόγος (ἢ κατάρα). **γάρ** = δηλαδή. **οἶδε**· οἱ ἀποσταλέντες ὑπὸ τοῦ Οἰδίποδος πομποὶ καὶ ὁ ὁδηγῶν τὸν τυφλὸν παῖς, οἵτινες ἄγουσι τὸν διὰ τῆς δεξιᾶς παρόδου εἰσερχόμενον Τειρεσίαν. **ἐμπέφυκε τάληθές** = εἶναι ἔμφυτος ἢ ἀλήθεια.

Πραγματικά. ἄλλ' ἀναγκάσαι θεοὺς οὐδ' ἂν εἷς... πῶς χαρακτηρίζεται ἐνταῦθα ὁ Οἰδίπους ἔναντι τῶν θεῶν; **ἄνακτα**· ἀποκαλεῖ ἄνακτα τὸν Τειρεσίαν, διότι συγκατελέγετο εἰς τοὺς εὐγενεῖς Θηβαίους. **Κρέοντος εἰπόντος**· τὴν συμβουλὴν ταύτην ἔδωκεν ὁ Κρέων εἰς τὸν Οἰδίποδα οὐχὶ ἐπὶ τῆς σκηνῆς, ἀλλ' ἐντὸς τῶν ἀνακτόρων. Πάντως διὰ τῆς συμβουλῆς ταύτης προπαρασκευάζεται ἡ κατωτέρω σχηματισθησομένη ὑπόνοια τοῦ Οἰδίποδος, ὅτι ὁ Τειρεσίας ἐπέισθη ὑπὸ τοῦ Κρέοντος νὰ μὴ εἶπῃ τὴν ἀλήθειαν.

γ') 300 - 315

Λεξιλογικά. **νωμάω-ῶ** (νέμω) (ἐνν. ἐν φρεσὶ) = ἀνακινῶ ἐν τῇ ψυχῇ μου, ἐξετάζω καὶ κρίνω. **πάντα** ἐπεξηγεῖται ὑπὸ τῶν διδασκὰ τε ἄρρητά τε, ἅπερ ἐπίσης ἐπεξηγ. ὑπὸ τῶν : οὐράνια τε καὶ χθονοστιβῆ κατὰ σχῆμα χιαστόν. **ἄρρητα** μεταφορὰ ἀπὸ τῶν ἱερῶν, τῶν μὴ μεταδιδομένων εὐκόλως εἰς τοὺς μὴ μεμυημένους. **χθονοστιβῆς** = ὁ

πατῶν τὴν γῆν, ὁ ἐπίγειος. **τὴν πόλιν** κατὰ πρόληψιν ἀντί : φρονεῖς δ' ὅμως, οἷα νόσφ πόλις σύνεστιν. **νόσφ** προσωποποιᾷ τὰ ῥήματα **ἔξουρίσκομεν** καὶ **κλύεις** μὲ σημασ. παρακειμ. **πέμψασιν** ἡμῖν (ἀγγέλους, θεωρούς). **ἀντέπεμψεν** = ἀνταπέστειλεν ἀπόκρισιν. **ἔκλυσις** = ἀπολύτρωσις. **ἂν ἔλθειν** ἀπόδοσις τῆς ὑποθέσεως : εἰ ἐκπεμψαίμεθα. **νὺν** = κατὰ ταῦτα. **φθονῶ** = ἀρνοῦμαι. **φράτιν ἀπ' οἰωνῶν** = μαντείαν ἀπὸ οἰωνοσκοπίας. **ὁδὸν** = τρόπον. **ῥύομαι** = ὑπερασπίζομαι, σφάζω, ἐν δὲ τῷ τελευταίῳ ῥῦσαι ἐνυπάρχει ἡ ἔννοια τῆς ἀποκρούσεως, ὥστε : **ῥῦσαι δὲ πᾶν μίasma τοῦ θεθηκότος** = σῶσον δὲ ἡμᾶς ἀποκρούων (διώκων μακρὰν) πᾶν μίasma προσερχόμενον ἀπὸ τοῦ ἀποθανόντος. **ἐν σοὶ γὰρ ἔσμεν** = διότι ἀπὸ σοῦ ἐξαρτᾶται ἡ ὑπαρξίς μας, ἡ σωτηρία μας. **ἄνδρα** = ἕκαστον (ὑποκ. τοῦ ὠφελεῖν) ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : **κάλλιστος δὲ πόνος** (ἐστὶν) **ὠφελεῖν ἄνδρα, ἀφ' ὧν ἔχοι τε καὶ δύναιτο**.

Πραγματικά. διδακτὰ τε ἄρρητὰ τε κλπ. διὰ τούτων θέλει νὰ δηλώσῃ τὴν μεγάλην μαντικὴν δύναμιν τοῦ Τειρεσίου, ἣν ἔλαβεν οὗτος ὁμοῦ μὲ τὴν μακροβιότητα, ζήσας ἐπὶ ἑπτὰ ἢ ἑννέα γενεάς, εἰς ἀντάλλαγμα τῆς γενομένης ὑπὸ τῶν θεῶν τυφλώσεως του. **ῥῦσαι** ἡ ἐπανάληψις τοῦ αὐτοῦ ῥήματος φανερώνει τὸ μέγα ἐνδιαφέρον τοῦ βασιλέως καὶ ἐξαίρει τὴν θερμὴν παράκλησιν αὐτοῦ πρὸς τὸν Τειρεσίαν. **ἄλλην μαντικῆς ὁδὸν** ἐννοεῖ ἄλλον τρόπον μαντικῆς ἐκτὸς τῆς οἰωνοσκοπίας, εἰς ἣν κυρίως διεκρίνετο ὁ μάντις, ἤτοι τὴν δι' ἐμπύρων μαντικὴν.

δ') 316 - 403

Λεξιλογικά. φρονῶ = φρονῶ ὀρθῶς, γνωρίζω τὴν ἀλήθειαν. **τέλη λύω** = λυσιτελῶ, ὠφελῶ. **ταῦτα** (δηλαδὴ ὅτι δεινόν ἐστι φρονεῖν ἔνθα). **γάρ...** αἰτιολογεῖ τὸ ἐπιφώνημα φεῦ. **διόλλυμι** = λησμονῶ. **οὐκ ἂν ἰκόμην**, ἀπόδοσις τίνος ἐννοουμένης ὑποθέσεως ; **ἄθυμος** = δύσθυμος. **ἄφες μ' ἐς οἴκους**, ἐνν. ἰέναι. **ῥᾶστα** = εὐκολάτατα. **διαφέρω** = ὑποφέρω μέχρι τέλους. **τὸ σὸν - τοῦμόν** = τὴν μοῖράν σου — τὴν ἰδικήν μου. **τὸ σὸν τε σὺ καγὼ τοῦμόν**, εἶδος χιαστοῦ σχήματος. **ἦν ἐμοὶ πίσθη** (δηλ. μὲ ἀφήσης νὰ ἀπέλθω). **ἐννομα** = σύμφωνα πρὸς τὸν νόμον (τ. ἔ. πρὸς τὸ κήρυγμα τοῦ Οἰδίπου). **τὴνδε φράτιν** τὸν ἀναμενόμενον τοῦτον λόγον σου. **ἀποστερῶ** =

ἀποκρύπτω. γὰρ αἰτιολογεῖ τὴν παραλειφθεῖσαν πρότασιν: οὐ λέγω ἔννομα οὔτε προσφιλή. οὐδὲ τὸ σὸν φώνημα ἰὸν πρὸς καιρὸν σοί = οὔτε καὶ οἱ ἰδικοί σου λόγοι ἀποβαίνουσι πρὸς ἀγαθόν σου. φώνημα ἔννοσεῖ γενικῶς τὸ διάταγμα καὶ τοὺς τελευταίους τούτους λόγους τοῦ Οἰδίποδος. ὡς οὖν μὴδ' ἐγὼ ταυτόν πάθω, ἐπρόκειτο νὰ εἴπῃ τὴν λέξιν σιγήσομαι ἢ μᾶλλον ἄπειμι, ὅπερ δηλοῦται ἐκ τοῦ ἐπομένου στίχου, ὅπου φαίνεται ὅτι ὁ μάντις κινεῖται διὰ νὰ φύγῃ. φρονῶν γε = ἐνῶ βέβαια ἤξεύρεις. ἀποστραφῆς = ἀπέλθης· προσκυνούμεν ἰκτῆριοι (τυπικὴ φράσις πρὸς δῆλωσιν ἰσχυρᾶς παρακλήσεως) = εὐσεβῶς σὲ θερμοπαρακαλοῦμεν. οὐ μὴ ποτε, τὸ οὐ μὴ μεθ' ὑποτ. ἀορ. σημ. ἔντονον ἄρνησιν. μὴ ἐκφῆνω = διὰ νὰ μὴ φανερώσω. τί φῆς; ἐντεῦθεν ἄρχεται ὀργιζόμενος. ἄλλως = μάτην, ἀνωφελῶς. ἐλέγχω = ἐρωτῶ νὰ μάθω. ὀργαίνω· ἔχει μεταβατ. σημασ. ὡς ἐδῶ = εἰς ὀργὴν κινῶ· ἢ φράσις μετριάζει τὴν κακὴν ἐντύπωσιν ἐκ τῆς ὕβρεως: ὦ κακῶν κάκιστε, ἀφ' οὗ ἄλλωστε ἐλπίζει ὅτι θὰ λύσῃ τὴν σιωπὴν τοῦ ὁ μάντις. ἐξερεῖς τοῦ ἐξαγορεύω = λέγω φανερά. ἀτεγκτος, (ἀ-τέγγω = βρέχω) = ἀδάκρυτος, ἀσυγκίνητος. ἀτελεύτητος = ὁ μὴ δίδων τέλος εἰς πρᾶγμα τι, ὁ ἰσχυρογνώμων. ὀργή σημαίνει γενικῶς ἦθος, χαρακτηριστ., ἐδῶ δὲ διὰ μὲν τὸν Τειρεσίαν ἔννοσεῖ ἰσχυρογνωμοσύνην, διὰ δὲ τὸν Οἰδίποδα ὀζυθυμίαν. τὴν σὴν ναίουσας· ὑπαινίσσεται, κεκαλυμμένως τὴν σύζυγον τοῦ Ἰοκᾶστην. ψέγεις ἐπανάληψις μομφῆς μετὰ τὸ ἐμέμψω, χάριν ἐμφάσεως. γὰρ αἰτιολογ. τὸ ἐννοοῦμ. ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἔχω βεβαίως ὀργὴν. ἃ ἀτιμάζεις πόλιν· τὸ ἀτιμάζω ὡς στερητ. συντάσσεται μετὰ διπλῆς αἰτιατικῆς. ἤξει γὰρ αὐτά, (σιωπῶ) διότι τὰ πράγματα μόνον τῶν θὰ φανερωθῶσιν. πέρα = περισσότερον. πρὸς τάδε· τοῦτο τιθέμενον μετὰ προστακτικῆς σημαίνει ἀμετάτρεπτον ἀπόφασιν = ἔναντι τούτων. θυμόομαι-οὔμαι = ὀργίζομαι, καὶ μὴν παρήσω (παρήμι) γ' οὐδὲν = καὶ ὅμως τίποτε βεβαίως δὲν θὰ παραλείψω. ἄπερ = ἐκείνων ἄ. ξυμφυτεύω = συμπράττω. καὶ ἐπίδοτ. = ὄχι μόνον ὅτι γνωρίζεις, ἀλλὰ καί... ὅσον μὴ χερσὶ καίνων (περιορίζει τὴν ἔννοιαν τοῦ εἰργάσθαι) = ἐκτὸς μόνον ποῦ δὲν τὸν ἐφόνευσες μὲ τὰ ἴδια σου τὰ χέρια. ἀληθες = ἀλήθεια; ἀναβιβάζεται ὁ τόνος ἐπὶ ἐρωτηματ. εἰρωνείας. ὦπερ (ἀντὶ τοῦ ὅπερ) καθ' ἑλξιν πρὸς τὸ κηρύγματι. προσαυδῶ = προσφωνῶ, ὡς ὄντι· ἔθηκε δοτ. ἀντὶ αἰτιατ. ὄντα πρὸς τὸ σέ, διὰ νὰ ἀποφευχθῇ ἢ παρανόησις πρὸς τὸ ἐμέ. κάφ' = καὶ ἀπό. τοῦτο· ἔνν. τὸ ἐκκινήσαι τόδε τὸ ῥῆμα, ἦτοι τὰ ἐπα-

κολουθήματα τῆς πράξεώς σου ταύτης. **ποῦ** = πῶς. **πέφευγα**· ἔχω ἤδη διαφύγει (διὰ τοῦ παρακ. δηλοῦται τὸ τετελεσμένον). **ἰσχύον** κατηγορ. διὰ τῶν κατωτέρω ὁ Οἰδίπους προσπαθεῖ, οἶονεὶ ἀνακρίνων ν' ἀποκαλύψῃ συναμοσίαν, ἣν ὑποπτεύεται. **ἐκπειρῶμαί τινος** = ὑποβάλλω τι εἰς δοκιμασίαν· ἡ ἔννοια ἐδῶ εἶναι : ὑποβάλλεις τοὺς λόγους μου εἰς δοκιμασίαν, ἂν δηλαδὴ θὰ ἐμμεῖνω εἰς αὐτοὺς ἢ θὰ περιπέσω εἰς ἀντιφάσεις. **οὐχ ὥστε γ' εἰπεῖν γνωστὸν** = οὐχὶ ξυνῆκα οὕτως, ὥστε εἰπεῖν ἐγνωσμένον, δὲν ἐνόησα τόσον πολὺ, ὥστε νὰ εἶπω ὅτι τὸ ἔχω κατανοήσει. **φρονέα σέ φημι** κτλ. ἢ κανον. σειρὰ τῶν λέξεων εἶναι: **φημί φρονέα σε κυρεῖν τάνδρός, οὐ τὸν φρονέα ζητεῖς. οὐ τι χαίρων** = οὐχὶ ἀτιμωρητί. **πημονάς** = ὕβρεις. **ὄσον γε χρήζεις** ἐνν. λέγε. **αἰσχισθ' ὀμιλῶ** = ἔχω αἰσχροτάτας (ἐνν. συζυγικὰς) σχέσεις. **τοῖς φιλάτοις** ἐνν. τῇ μητρί. **ἴν' εἰ κακοῦ** πλαγ. ἐρωτ. πρότ. **κακοῦ**· γεν. μεριστ. **ἦ** = ἀλήθεια. **γέγηθα** παρακ. τοῦ **γηθέω** = χαίρω, ἀγάλλομαι. **γεγηθῶς αἰεῖ** = πάντοτε ἀτιμώρητος. **ἀλλ' ἔστι** ἐνν. τῆς ἀληθείας σθένος. **σοί... σοί** δοτικαὶ τῆς ἀναφορᾶς. **τυφλὸς τὰ τ' ὄτα...** ἢ παρήχησις τοῦ **τ** ἐπαυξάνει τοὺς πειρακτικοὺς λόγους τοῦ Οἰδίποδος, εἶναι δὲ πολὺ πειρακτικοὶ οἱ λόγοι του καὶ διότι ἀναφέρονται εἰς φυσικὸν ἐλάττωμα τοῦ μάντεως· τὸ **τυφλὸς** ἀνήκει μόνον εἰς τὰ ὄμματα, ἐνῶ εἰς τὰ ὄτα καὶ τὸν νοῦν ἐννοεῖται κατὰ ζεῦγμα τὸ ἐπίθετον ἀμβλῦς ἢ ἄλλο συναφὲς αὐτοῖς. **ταῦτα ὀνειδίζων** = αὐτὰς τὰς ὕβρεις (τὴν ἀμβλύτητα τοῦ νοῦ καὶ τὴν τυφλότητα). **πρὸς μιάς νυκτός** = ὑπὸ μιᾶς συνεχοῦς τυφλώσεως (σκότους). **γάρ**· αἰτιολογεῖ τὸ ἐννοοῦμ. οὐκ ἂν βλέψαιμί σε. **ᾧ τάδε** (δηλ. πεσεῖν σε). **ἐκπράξει μέλει** = ὁ ὁποῖος ἐνδιαφέρεται νὰ κατορθώσῃ αὐτὰ ἐδῶ (δηλ. νὰ πέσῃς). **ἔξυρηματα** = ἐπινοήματα. **Κρέων δέ σοι πῆμα οὐδὲν** = ἀλλ' ὁ Κρέων οὐδεμίαν βλάβην σοῦ παρέχει. **ὑπερφέρω** = ὑπερτερῶ, ὑπερέχω. **πολύζηλος βίος** = ὁ πλήρης φθόνου καὶ ἀμίλλης βίος. **δωρητὸν οὐκ αἰτητὸν** = δωρηθεῖσαν καὶ οὐχὶ ζητηθεῖσαν. **πιστὸς εἰρων**. **ὑπελθῶν... ὑφείς** (ἢ πρόθ. ὑπὸ σημαίνει τὸ λαθραῖον τὸ ὕπουλον) = λαθραῖως ὑπείσελθῶν... ὑποβαλὼν ὡς ὄργανον· μεταφορὰ ἐκ τῶν παλαιόντων. **μάγος** = ἀπατεῶν. **ἀγύρτης** (ἀγείρω), ὅπως καὶ παρ' ἡμῶν = ὁ πλάνος. **δέδορκε** τοῦ δέρκομαι (= βλέπω) = ἔχει τὰ βλέμματά του, τὸν νοῦν του. **τὴν τέχνην** ἐνν. τὴν μαντικὴν τέχνην. **ποῦ;** εἰς ποίας περιπτώσεις; **σαφῆς** = ἀψευδῆς. **κύων** = σκύλα, τέρας. **ῥαψωδός** = αἰνιγματοπλόκος. **ἐκλυτήριος** = ἀπαλλακτικὸς, ἀπολυτρωτικὸς. **τοῦπιόντος** =

τοῦ τυχόντος (γεν. κατηγορ.) ἡ σειρά τῶν λέξεων: **καίτοι διειπεῖν** (ὑποκ.) **τὸ αἰνίγμα οὐκ ἦν τοῦπιόντος. προυφάνης** = ἐφανερώθης ἡ σειρά τῶν λέξεων: **ἦν σὺ προυφάνης οὐκ ἔχων γνωτόν, οὐτ' ἀπ' οἰωνῶν οὔτε ἐκ θεῶν του. νῖν** = τὴν Σφίγγα. **κυρήσας** = ἐπιτυχόν τῆς λύσεως τοῦ αἰνίγματος. **γνωμή** = διὰ τῆς ἐπινοίας μου. **ἐκβαλεῖν ἐνν. θρόνων. παραστατῶ** = ἴσταμαι πλησίον. **πέλας** = πλεονασμός. **χῶ συνθείς** = καὶ ὁ σκεωρήσας. **ἀγγλατέω-ῶ** = τὸν ἐναγῆ ἀπομακρύνω. **παθῶν** (ἐνν. τοιαῦτα) **οἶά περ φρονεῖς, ἔγνωσ ἄν** = θὰ ἔβαζες μυαλό, θὰ ἐνουθετεῖσο, θὰ συνετίζεσο.

Πραγματικά. φρονεῖν· ὁ Τειρεσίας ἐ γνώριζε τὸν φονέα τοῦ Λαῖου, ἀλλὰ σεβόμενος τὸν σωτήρα τῆς πόλεως δὲν ἤθελε νὰ μαρτυρήσῃ διὰ νὰ μὴ τὸν ἐκθέσῃ. Προσκληθεὶς δὲ ἤδη ὑπὸ τοῦ Οἰδίποδος εἶχε μὲν ἀπόφασιν ἐν ἀρχῇ νὰ εἶπῃ τὸ μυστικόν, ἀλλὰ κατελήφθη ὑπὸ διαταγμοῦ λόγῳ τῆς παρουσίας αὐτοῦ τοῦ βασιλέως. **ῤῥῆστα γὰρ τὸ σόν...** αἱ φράσεις τοῦ μάντεως εἶναι σκοτειναί, ὡς συνήθως. **πλουτοσ καὶ τυραννίς**, ταῦτα ἐθεωροῦντο ὡς ὕψιστα ἀγαθὰ καὶ διὰ τοῦτο προσεκάλουσαν εὐκόλως τὸν φθόνον τῶν ἄλλων. **ἀγύρτης**· ἀγύρται παρ' ἀρχαίοις ἐλέγοντο κυρίως πλανόδιοί τινες ἱερεῖς, ἀσχολούμενοι εἰς τὸ ἔργον μαγείας καὶ διὰ τοῦτο ἡ λέξις ἀγύρτης συνδέεται μὲ τὴν λέξιν μάντις καὶ χρησιμεύει ὡς ὕβρις ἐναντίον αὐτοῦ. **ἐκ θεῶν γνωτόν...** ἐκ τῶν μάντεων ἄλλοι μὲν ἐνεπνέοντο ὑπὸ τινος θεοῦ, ἄλλοι δὲ παρατηροῦντες ἡρμῆνευον τοὺς οἰωνούς. **παθῶν ἔγνωσ ἄν** κατὰ τὸ παροιμιῶδες «παθόντα μαθεῖν» (πρβλ. τὸ παρ' ἡμῖν ὁ παθὸς μαθὸς).

ε') 404 - 462

Λεξιλογικά. ἡμῖν μὲν εἰκάζουσιν = εἰς ἡμᾶς τοῦλάχιστον, καθὼς δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν. **δεῖ**· συντάσ. μετὰ τῆς γενικῆς τοιούτων καὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου σκοπεῖν. **ὅπως λύσομεν** πλαγ. ἔρωτ. πρότασις, χρησιμεύουσα καὶ ὡς ἐπεξηγ. τοῦ τόδε. **ἐξισωτέον** (σοι) = πρέπει νὰ ἐξισωθῶ πρὸς σέ. **γοῦν** = τοῦλάχιστον. **τὸ ἀντιλέξει** (προσδιορισμὸς ἀναφορᾶς) = εἰς τὸ νὰ δώσω ἴσην ἀπάντησιν. **τοῦδε** δηλ. τοῦ ἴσα ἀντιλέξει. **προστάτου γράφομαι** = γράφομαι ἔχων τὴν προστασίαν τινός. **Κρέοντος** γεν. κατηγορηματικῆ. **δέρομαι** (ἐξ οὗ δράκων) = βλέπω καθαρῶς, ἔχω τὴν δύναμιν τῆς ὀράσεως. **καί... καὶ** ἐτέθησαν δύο πρότασις κατὰ παράταξιν, ἀντὶ νὰ τεθοῦν καθ' ὑπόταξιν

= εἰ καὶ δέδορκα, οὐ βλέπεις. **ἴν' εἶ κακοῦ** πλαγ. ἔρωτ. πρότ. ὅπως καὶ αἱ εἰσαγόμεναι διὰ τοῦ **ἔνθα** καὶ **ὄτων**. **ἔνθα** ἔννοεῖ τὸν πατρικὸν οἶκόν, τὸ δὲ **ὄτων** **μέτα** ἔννοεῖ τὴν μητέρα. **τοῖς σοῖσιν αὐτοῦ**... ἀκολουθεῖ κανονικῶς νέρθε (ἔνν. τὸν πατέρα) καὶ ἐπὶ γῆς ἄνω (ἔνν. τὴν μητέρα). **ἀμφιπλήξ** (ἀμφι-πλήττω) = ἑκατέρωθεν πλήττουσα, κυττώσα καὶ ἀπὸ τὰ δύο μέρη, δηλ. καὶ ἀπὸ τοῦ πατρὸς καὶ ἀπὸ τῆς μητρός. **δεινόπους** = ἔχουσα φοβεροὺς πόδας, φοβερά διώκτρια. **ὄρθα** = τὰ πράγματα ὑπὸ τὴν ἀληθῆ αὐτῶν ὄψιν. **σκότος** = διαρκὲς σκότος. **λιμὴν** = θάλασσα. **Κιθαιρῶν** = ὄρος (ἔθηκε τὴν συγκεκριμένην καὶ ἄτομ. ἔννοϊαν Κιθαιρῶν, ἀντὶ τῆς γενικῆς ὄρος, ἴσως διότι ἐν Κιθαιρῶνι ἐξετέθη ὁ Οἰδίπους ὡς βρέφος). **σύμφωνος** = συμφωνῶν, ἀντηχῶν συντάσ. μετὰ τῆς γενικῆς **βοῆς** = θὰ ἀντηχήσῃ τοὺς θρήνους σου. **καταισθάνομαι** = αἰσθάνομαι καλά, κατανοῶ. **ὕμέναιος** = τὸ γαμήλιον ἄσμα, εἶτα δὲ μετωνυμικῶς σημ. τὸν γάμον. **δόμοις** = ἐν τῷ πατρικῷ οἴκῳ. **ἄνορμον** = ἄνευ ἀσφαλοῦς λιμένος (κατηγγορ.). **ἄνορμος ὕμέναιος** δὲ εἶναι ὁ ἀλίμενος γάμος· ἡ μετοχὴ **τυχῶν** εἶναι ἐνδοτική. **εὐπλοίας** ἔνν. τὴν εὐνοϊκὴν λύσιν τοῦ αἰνίγματος. **ἄλλων κακῶν** = τῶν ἄλλων βδελυρῶν σχέσεων σου (μετὰ τῆς μητρός). **ἄ σ' ἐξιώσει σοί τε...** παρήχησις τοῦ **σ**, λόγῳ ὀξύτητος τοῦ λόγου. **πρὸς ταῦτα** = ἔναντι αὐτῶν, πού σοῦ λέγω. **τοῦμόν στόμα** = τὰς προφητείας μου, ἐμέ. **προπηλακίζω** κυρίως σημ. χρίω διὰ πηλοῦ, ῥίπτω εἰς τὴν λάσπην, ἐδῶ μεταφορικῶς: ὑβριστικῶς μεταχειρίζομαι τινα, διασύρω· ἢ σειρὰ τῶν λέξεων: **οὐ γὰρ ἔστι βροτῶν, ὅστις ἐκτριβήσεται ποτε κάκιον σοῦ. ἐκτριβομαι** = φθείρομαι, καταστρέφομαι ἐξ ὀλοκλήρου. **οὐκ εἰς ὄλεθρον** ἔνν. ἅπει = δὲν πᾶς νὰ χαθῆς· τὸ αὐτὸ ῥῆμα ἔννοητέον εἰς τὸ οὐχὶ θάσσον. **ἄψορρος** ἐκ τοῦ ἄψ (= ὀπίσω) καὶ ῥέω = ὀπίσω πορευόμενος· ἐδῶ σημαίνει ὀπίσω. **ἀποστρέφομαι** = στρέφομαι πρὸς τὰ ὀπίσω· τὰ: **πάλιν ἄψορρος, ἀποστραφεὶς ἅπει**, ἔχουσι τὴν αὐτὴν περίπου σημασίαν καὶ ἀποτελοῦσι πλοῦτον ἐκφράσεως, γίνεται δὲ τοῦτο συνήθως, ὅταν ὁ λέγων κατέχεται ὑπὸ μεγάλης συγκινήσεως ἢ ὀργῆς. **οὐδ' ἰκόμην** κλπ. ἔννοεῖται: οὐ μόνον ἅπειμι θάσσον, ἀλλ' οὐδ' ἄν... **φωνήσοντα**· τίνος εἴδους μετοχὴ εἶναι; **σχολῆ** κυρίως = δυσκόλως, καὶ ἐκ τῆς σημασίας αὐτῆς = οὐδέποτε. **ἔστειλάμην** = μετεπεψάμην· **ἔστειλάμην ἄν** ἀπόδ. τίνος ὑποθέσεως; **γονεῦσι** δοτ. τῆς κρίσεως. **μῶροι-ἔμφρονες** ἐπεξηγοῦν καὶ ἀναπτύσσουσι τὸ τοιοῦδε. **ποίοισι** ἔνν. γονεῦσι. **μείνον**· εἰπὼν τὰ προηγού-

μενα ὁ Τειρεσίας ἐδοκίμασε νὰ φύγη, ἀλλὰ ἐπειδὴ ὑπεδήλωσεν, ὅτι γνωρίζει τοὺς ἀληθεῖς γονεῖς, ἐνεθυμήθη ὁ Οἰδίπους τὰ ἐν Κορίνθῳ λεχθέντα περὶ αὐτοῦ καὶ τὸν δοθέντα χρησμὸν τοῦ Ἀπόλλωνος, καὶ διὰ τοῦτο, θέλων νὰ μάθῃ τὴν ἀληθῆ καταγωγὴν του, τὸν προτρέπει νὰ μείνῃ, ἐνῶ πρότερον τὸν ἔστειλε εἰς ὕληθρον. **ἐκφύει**, ἴστορ. ἐνεστ. = ἔχει γεννήσει, εἶναι πατὴρ μου. **φύσει** ἐδῶ σημ. = ἀποκαλύψει τὴν γέννησίν σου, τοὺς γεννήτοράς σου. **διαφθείρω** = καταστρέφω (ἐνν. τὰ μετὰ τὴν ἀποκάλυψιν παθήματά του) **αἰνικτὰ** = αἰνιγματῶδη. **ἄριστος** εἰρων. **μέγαν** ἐνν. τὴν δόξαν του ἐπὶ τῇ λύσει τοῦ αἰνίγματος καὶ τῇ ἀναλήψει τοῦ βασιλικοῦ ἀξιώματος· ὑπόθεσις τοῦ **εὐρήσεις** εἶναι : ἐὰν σκέψῃ καλῶς. **ἡ τύχη** = ἡ τυχαία σύμπτωσις τῆς λύσεως τοῦ αἰνίγματος· διατί κατέστρεψεν αὐτόν; **οὐ μοι μέλει** = δὲν μὲ ἐνδιαφέρει (ἐνν. ὅτι μὲ κατέστρεψεν ἡ τύχη). **εἰ τὴν πόλιν τὴνδ' ἐξέσωσα** = ἀρκεῖ, ἵπου ἔσωσα αὐτὴν ἐδῶ τὴν πόλιν (πῶς χαρακτηρίζομεν πάλιν ἐνταῦθα τὸν Οἰδίποδα;) **κομιζέτω δῆτα** = ἄς τὴν ὀδηγήσῃ λοιπὸν (ἀπ' ἐδῶ). **ὀχλῶ** = ἐνοχλῶ. **ἐμποδῶν** = παρέχων ἐμπόδια διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ χρησμοῦ. **συθεῖς** (παθ. ἀόριστος τοῦ σεύομαι = κινεῖσθαι ταχέως) = ἐὰν ἐπέλθῃς ἀμέσως. **ὦν οὐνεκ' ἦλθον** (προσδιор. τελ. αἰτίου). **ὅπου ἀντὶ ὅπως.. οὐκ ἔσθ' ὅπου** δὲν ὑπάρχει τρόπος ὅπως. **τὸν ἄνδρα τοῦτον** ἐτέθη κατ' αἰτιατ. κατ' ἔλξιν πρὸς τὸ ἐπόμ. ὄν. **ἀνακηρύσσων φόνον** = κάμνων προκηρύξεις διὰ τὸν φόνον τοῦ Λαΐου. **λόγω**· ὁ λόγος θὰ ἦτο πλήρης : ξένος μὲν λόγω μέτοικος ὦν. **εἶτα δὲ φανήσεται** (ἀντὶ φανησόμενος σχετικῶς πρὸς τὴν μετ. ὦν). **ξυμφορὰ** = συντυχία, καλὴ τύχη (διὰ τὸ ὅτι θὰ ἀποκαλυφθῇ Θηβαῖος). **ἐκ δεδορκότος** ἐντονώτερον τοῦ : βλέποντος. **σκήπτρω** προδεικνύς = τῇ βακτηρίᾳ δεικνύς ἑαυτῶ τὴν ὁδόν. **ἐμπορεύομαι** = πορεύομαι, μεταβαίνω. **αὐτὸς** = ὁ ἴδιος. **ὁμόσπορος** = ὁμόγαμος. **ἰὼν εἴσω** = εἰσερχόμενος εἰς τὸ ἀνάκτορον σου. **κὰν λάβῃς** ἐνν. ἐμέ. **φάσκειν** ἀντὶ προστακτ. (πρβλ. ἀγγέλειν κτλ.) **μαντικῇ μηδὲν φρονῶ** = οὐδεμίαν γνώσιν (ιδεάν) ἔχω μαντικῆς. Μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὁ Τειρεσίας ἀπέρχεται ἐκ δεξιῶν.

Πραγματικά. Λοξία· τοιουτοτρόπως ἐπεκαλεῖτο ὁ Ἀπόλλων διὰ τὸ σκοτεινὸν καὶ διαφορῶμενον τῶν χρησμῶν του. **προστάτου**. ἐν ταῖς ἀρχαίαις Ἀθήναις πᾶς μέτοικος εἶχεν ἓνα πολίτην, ὁ ὁποῖος ἀνελάμβανε τὴν προστασίαν καὶ κηδεμονίαν του ἐνώπιον τῶν ἀρχόντων

καὶ τῶν δικαστηρίων, τὸ ὄνομα δὲ τοῦ μετοίκου καταγράφετο εἰς τοὺς καταλόγους τῆς πόλεως ὁμοῦ μετὰ τοῦ προστάτου αὐτοῦ· τοῦτο ἐλέγετο **γράφομαι προστάτου**. **Ἄρά**· ἢ Ἄρὰ προσωποποιηθεῖσα ἄλλοτε μὲν διακρίνεται ὡς αὐθύρπακτος καὶ ἄλλοτε ταυτίζεται πρὸς Ἐρινύν· **ὄρμον ἄνορμον**· ὁ γάμος τοῦ Οἰδίποδος, ὑπὸ εὐτυχεῖς κατὰ τὸ φαινόμενον περιστάσεις συναφθεῖς, παραβάλλεται πρὸς εἰσπλου ἀνορμον, τ.ἔ. πρὸς λιμένα ἀλίμενον, ἐν τῷ ὁποίῳ ἐναυάγησεν. **εἰπὼν ἄπειμι, οὐ τὸ σὸν δείσας...** ὁ Τειρεσίας ἐρεθισθεὶς ἐκ τῶν περιφρονητικῶν δι' αὐτὸν λόγων τοῦ Οἰδίποδος ἀποκαλύπτει τὰ κατ' αὐτὸν τώρα σαφέστερον, ἀποφεύγων τὰς ἐπιφυλάξεις. Φαίνεται δέ, ὅτι ὁ Οἰδίπους εἶχεν ἀπέλθει τῆς σκητῆς, καθ' ἣν ὥραν ἔλεγε τὰ τοιαῦτα ὁ μάντις, καὶ δὲν ἤκουσεν αὐτά, ἢ δὲ φράσις **οὐ τὸ σὸν δείσας πρόσωπον** δὲν ἀντιμάχεται εἰς τὸ γεγονός τῆς ἀπουσίας τοῦ Οἰδίποδος, ἐὰν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν, ὅτι ὁ Τειρεσίας ἦτο τυφλὸς καὶ δὲν ἀντελήφθη τὴν ἀπουσίαν του.

ΠΡΩΤΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (463 - 522)

Στροφ. α' (463 - 472)

Λεξιλογικαί. θεσπίεπεια (θέσπις = θεὸς - ἔπος) = ἡ ἐκπέμπουσα θεία ἔπη, ἢ προφητικὴ. **Δελφίς** = Δελφικὴ. **πέτρα** = βράχος· ἐτέθη ὁ τόπος ἀντὶ τοῦ θεοῦ Ἄπόλλωνος. **ἄρρητ' ἄρρήτων** τίθεται ἀντὶ ὑπερθετικοῦ = δεινότατα. **τελέσαντα** κατηγορ. μετοχή, καίτοι ἐξαρτᾶται ἐκ ῥήματος λεκτικοῦ· ἡ σειρά τῶν λέξεων : **τίς** (ἔστιν) **ἐκεῖνος, ὄντιν' ἄ θεσπίεπεια Δελφίς πέτρα εἶπε τελέσαντ' ἄρρητ' ἄρρήτων φονίαισι (φονικαῖς) χερσίν; ὦρα** (ἐνν. ἔστιν) = εἶναι καιρός. **ἀελλὰς - δος** = ταχεῖα, λέγεται περὶ ἵππων τρεχόντων ὅπως ἡ θύελλα (ἀελλα). **σθεναρώτερον** = ἰσχυρότερον· ἐδῶ σημ. ταχύτερον. **ἐπενθρῶσκω** = ἐφορμῶ (τὸ ἀπλοῦν ῥῆμα θρῶσκω, ἀόρβ' ἔθρορον, ἐξ οὗ θούριος, σημ. πηδῶ). **πυρὶ καὶ στεροπαῖς σχῆμα** ἐν διὰ δυοῖν = κεραυνίῳ πυρὶ, πυρφόρῳ κεραυνῷ, προσδιορίζει ὡς ὀργανικ. δοτ. τὸ ἔνοπλος, **γενέτας** σημ. πατήρ καὶ υἱός· ἐδῶ σημ. τὸ δεύτερον. **Κῆρες** = μοῖραι τοῦ θανάτου· ἐδῶ εἶναι αἱ Ἐρινύες, ἐπιζητοῦσαι τὴν τιμωρίαν τοῦ φονέως τοῦ Λαῖου. **ἀναπλάκῃτοι** = ἀναμπλάκῃτοι (παρελείφθη τὸ μ λόγῳ τοῦ μέτρου· γίνεται ἐκ τοῦ α στερητικοῦ καὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου ἀόρ. β' ἀμπλακεῖν = ἀμαρτῆσαι) = αἱ

οὐδέποτε ἀποτυγχάνουσαι τοῦ σκοποῦ των. **δειναί** κατηγοροῦμ. τοῦ Κῆρες.

Ἄντιστρ. α' (473 - 482)

Λεξιλογικαί. Ἐλαμψεν = ἐφώτισεν, ἐδήλωσεν ἢ ἤχησε λαμπρῶς καὶ εὐκρινῶς. γὰρ ἐπεξηγεῖ τὸν τρόπον τῆς διώξεως ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος. **νιφόεις** = χιονοσκεπής. **φάμα** = ὁ χρησμὸς ἢ σειρά τῶν λέξεων : ἔλαμψε γὰρ φάμα (ἀπὸ) τοῦ νιφόεντος Παρν. πάντα (Θηβαῖον) ἰχνεύειν τὸν ἄδηλον (τὸν ἄγνωστον) ἄνδρα. **φοιτᾶ** ἐνν. ὁ ἄδηλος ἀνὴρ, ὁ φονεύς. γὰρ αἰτιολ. τὸ ἰχνεύει. **ὑπ' ἀγρίαν ὕλαν** = εἰς τὰ ἄγρια δάση. **μελέω ποδι** = μετὰ τὸν δυστυχῆ του πόδα (ἐνεκα τῆς διαρκοῦς διώξεώς του). **χηρεύω** = ζῶ εἰς τὴν μοναξιάν, στεροῦμαι τῆς κοινωνίας τῶν ἀνθρώπων. **μεσόμφαλα** = εὐρισκόμενα εἰς τὸ κέντρον τῆς γῆς (τὸν ὀμφαλὸν τῆς γῆς)· καθ' ὑπαλλαγὴν εἶπε τὰ μαντεῖα μεσόμφαλα ἀντὶ τοῦ τόπου, ὅστις εὕρισκετο εἰς τὸν ὀμφαλὸν τῆς γῆς. **ἀπονοσφίζων** = ἀπομακρύνων ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀποφεύγων. **αἰεὶ ζῶντα** = πάντοτε ἰσχύοντα, ἔχοντα αἰώνιον κῦρος. **περιποτῶμαι** = περιπίπταμαι. Ἐν ὅλῃ τῇ ἀντιστροφῇ γίνεται παρομοίωσις τοῦ φονέως πρὸς ταῦρον, ὑπὸ οἴστρου κεντούμενον καὶ φεύγοντα, ἵνα κρυφθῇ ὁ οἴστρος παρομοιάζεται πρὸς τὸν χρησμὸν καὶ τὰ μαντεύματα.

Πραγματικαί. Ὁ χορός, ἀκούσας εἰς τὸ τέλος τὸν διάλογον καὶ τὴν στιχομυθίαν τοῦ Οἰδίποδος καὶ Τειρεσίου, δὲν κάμνει λόγον περὶ τοῦ μάντεως, ἀλλὰ προτιμᾷ ἐν τῇ α' στροφῇ καὶ ἀντιστροφῇ νὰ κάμη μνεῖαν περὶ τοῦ χρησμοῦ καὶ μόλις ἐν τῇ β' στροφῇ καὶ ἀντιστροφῇ ὁμιλεῖ περὶ τῶν λεχθέντων ὑπὸ τοῦ Τειρεσίου. **Δελφίς πέτρα** εἶναι ὁ ὑπεράνω τῶν Δελφῶν ἀπότομος βράχος, αἱ Φαιδριάδες πέτραι, παρὰ τὰς ὁποίας ἔκειτο ἡ Κασταλία πηγὴ καὶ τὸ μαντεῖον. **πυρὶ καὶ στεροπαῖς**· λέγει κεραύνιον πῦρ, ἐπειδὴ ὁ Ἀπόλλων ἐρμηνεύει τὴν θέλησιν τοῦ Διὸς καὶ ἐκτελεῖ τὰς ἐντολάς αὐτοῦ καὶ κατ' ἀκολουθίαν ὀπλίζεται μετὰ τὸ ὄπλον τοῦ πατρός, τὸν κεραυνόν. **Κῆρες**· αἱ μοῖραι τοῦ θανάτου παρίστανται ἐδῶ ὡς θεότητες τιμωροί, ὡς Ἐρινύες, αἱ ὁποῖαι ζητοῦν νὰ τιμωρῆσουν τὸν φονέα τοῦ Λαῖου. **μεσόμφαλα μαντεῖα**· ἐπιστεῦετο ὅτι τὸ μαντεῖον τῶν Δελφῶν ἔκειτο εἰς τὸ κέντρον τῆς γῆς καὶ ὅτι ὁ Ζεὺς ἀπέλυσεν ἐξ Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως δύο αἰετοὺς κατ' ἀντίθετον διεύθυνσιν, οὗτοι δὲ πετάξαντες συνηγήθησαν

εἰς τοὺς Δελφούς, ἔπου μνημεῖον ἐκ λευκοῦ λίθου σχήματος ἡμισφαιρίου, ἐντὸς τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος, ἐδείκνυε τὴν θέσιν τῆς συναντήσεως. Τοῦτο ἐλέγετο ὀφθαλός.

Στροφ. β' (483 - 497)

Λεξιλογικαί. **δεινὰ ταράσσει** = φοβερὰς σκέψεις ἐν τῇ ψυχῇ του ἀνακινεῖ, ἐξεγείρει. **οἰωνοθέτης**· ὁ ὀρίζων τὴν σημασίαν τῶν οἰωνῶν, ὁ οἰωνοσκόπος. **οὔτε δοκοῦντα οὔτ' ἀποφάσκοντα** = οὔτε πιθανὰ (πιστευτὰ) οὔτε ἀπίθανα (ἀπίστευτα). **ὄρων μετ. αἰτιολ.** **ἐνθάδε** = ἐν τῷ παρόντι. **ὀπίσω** = ἐν. τῷ παρελθόντι. **νεῖκος** = φιλονικία. **ἔκειτο** = ὑπῆρχε. **τανῦν** = μετὰ τὰ λεχθέντα ὑπὸ τοῦ Τειρεσίου. **πρὸς ὄτου δὴ** (ἐνν. νεῖκος) = ἀπὸ τοῦ ὁποῦ ἀκριβῶς ἐκινῶν (ὀρμώμενος). **βασάνῳ πίστιν ἔχων** = ἀποδίδων εἰς αὐτό, ὡς εἰς ἀπόδειξιν, πίστιν. **ἐπίδαμος φάτις Οἰδιπόδα** = ἡ ὑπάρχουσα παρὰ τῷ λαῷ φήμη περὶ τοῦ Οἰδίποδος. **εἶμι ἐπί...** νὰ ἐπέλθω κατὰ. **Λαβδακίδαις** δοτ. χαριστική. **ἀδήλων θανάτων** γεν. ἀντικειμ. εἰς τὸ ἐπίκουρος* **θανάτων** ποιητ. πληθ. ἀντὶ τοῦ ἐνικ. θανάτου.

Ἀντιστρ. β' (498 - 512)

Λεξιλογικαί. **ξυνετός** = σοφός. **πλέον φέρομαι** = ὑπερέχω, ὑπερβάλλω· ἡ φράσις πλέον φέρομαι ἐλήφθη κατὰ μεταφορὰν ἐκ τῶν ἀγώνων. **σοφία** δοτ. ὄργαν. **παραμείβω** = ὑπερτερῶ. **μέμφομαι** = κατηγορῶ. **κατάφημι** = λέγω ναί, ἐπιδοκιμάζω. **ἐπ' αὐτῷ**, ἀντὶ : ἐπὶ τοῖς Θεβαίοις, ἀλλ' ἐπειδὴ οὗτος προσῆλθεν, ἵνα λύσῃ τὸ αἰνίγμα, ὁ κίνδυνος ἐκ μέρους αὐτῆς κατ' αὐτοῦ κυρίως ἐστρέφετο. **βασάνῳ** = ἐν τῇ δοκιμασίᾳ του. **ἡδύπολις** = εὐχάριστος εἰς τὴν πόλιν. **τῷ** = διὰ ταῦτα. **ὄφλισκάνω κακίαν** = ὄφλισκάνω δικὴν κακίας = θεωροῦμαι κακός· ὁμοίως λέγεται ὄφλισκάνω μωρίαν, δυσσέβειαν, αἰσχύνην κτλ.

ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (513 - 648)

α') 513 - 531)

Λεξιλογικαί. Ὁ Κρέων ἔρχεται ἐκ τῆς δεξιᾶς παρόδου, διότι δὲν ἦτο σύνοικος τοῦ Οἰδίποδος, ὡς διαφαίνεται καὶ κατωτέρω ἐν τῷ στίχῳ 533. **πολίται** = συμπολιῖται. **πεπυσμένος** (πυνθάνομαι) αἰτιολ. μετ' **κατηγορεῖν** = κατηγοροῦντα λέγειν. **ἀτλητῶ** ἐκ τοῦ ἀτλητος (ἀ-τλάω = ὑπομένω) = ἀδυνατῶ νὰ ὑπομείνω, δυσανασχετῶ.

μακραιών = μακροχρόνιος. **φέροντι** μετ. ὑποθ. **βάξις** (ἐκ β. βάζω = λέγω, ὁμιλῶ) = λόγος, κατηγορία. **εἰς ἀπλοῦν** = εἰς μικρόν, πρὸς ἀντίθεσιν τοῦ κατωτέρω **εἰς μέγιστον**. **ἐν πόλει** = ἐνώπιον τῶν πολιτῶν. **μὲν δὴ = μὴν δὴ = ἀλλὰ** βεβαίως. **ἦλθε** = ἐξεφράσθη. **ὄργῃ βιασθέν ἄν μᾶλλον ἢ γνώμῃ φρενῶν** = τὸ ὅποιον θὰ προεκλήθη μᾶλλον ἐκ στιγμιαίας ὄργῆς παρὰ ἐξ ἐνδομούχου πεποιθήσεως. **ἐφάνθη** = ἦλθεν εἰς φῶς. **τοὺς λόγους**· ἔθηκε τὸ ἄρθρον διὰ τὴν δηλώσιν τοῦ γνωστοῦς λόγους τοῦ Τειρεσίου, τοὺς λεχθέντας ἀνωτέρω ὑπ' αὐτοῦ, **οἶδα δ' οὐ**· ἐτέθη ἡ ἄρνησις μετὰ τὸ βῆμα πρὸς ἕξαρσιν τῆς ἀντιθέσεως. **τίνι γνώμῃ** = με ποίαν πρόθεσιν· ὁ χορὸς ὠμολόγησεν μὲν ὅτι ἐλέγοντο, ἀλλὰ προσέθηκε τὸ οἶδα δ' οὐ γνώμῃ τίνι διὰ τὴν μετριάσθην τὴν κακὴν ἐτύπωσιν τοῦ Κρέωντος καὶ τὴν ὄργην αὐτοῦ. **ἐξ ὀμμάτων ὀρθῶν** = με ἀνοικτὰ (μὴ παραγμένα) μάτια. **ἐξ ὀρθῆς φρενός** = με ἤρεμον νοῦν. **ἐπίκλημα** (ἐπικαλέω) = κατηγορία. **ὄδε** = ἰδού.

Πραγματικαί. τύραννος· ἐνέχει ἡ λέξις αὕτη προσβλητικὴν ἔννοιαν διὰ τὸν Οἰδίποδα, ὑποδηλοῦσα, ὅτι οὗτος δὲν εἶναι κληρονομικῶς δικαιώματι βασιλεύς. **ταχ' ἄν βιασθέν...** ὁ χορὸς πάντοτε ἀποβλέπει εἰς συμβιβασμοὺς καὶ καταπραΰνσιν τῶν ὀργιζομένων. **ἄ γὰρ δρωσιν οἱ κρατοῦντες οὐχ ὀρῶ**· τοῦτο εἶναι πολὺ δουλοπρεπές. **ἐξ ὀμμάτων ὀρθῶν**· ἐπειδὴ δὲν δύναται νὰ τὸν διαφωτίσῃ ὁ χορὸς περὶ τῶν προθέσεων τοῦ Οἰδίποδος, ὁ Κρέων προσπαθεῖ νὰ μαντεύσῃ αὐτὰς ἐκ τῆς ἐξωτερικῆς ὕψεώς του καὶ διὰ τοῦτο ἐρωτᾷ περὶ τοῦ βλέμματός του, διότι ἐν αὐτῷ κατοπτρίζεται ἡ ψυχὴ.

β') 532 - 633

Λεξιλόγιον. οὗτος σὺ = ἐσὺ (διαφαίνεται τὸ ὀργίλον ὕφος τοῦ Οἰδίποδος, διὰ τοιούτων δὲ προσφωνήσεων ἐξεδηλοῦτο παρ' ἀρχαίοις ἐχθρότης καὶ ἐρεθισμὸς τοῦ λέγοντος). **τόλμης** = θράσους καὶ ἀναιδείας. **φονεύς**· ἀφ' οὗ ὁ Κρέων κατὰ τὴν γνώμην τοῦ Οἰδίποδος ὑπέβαλεν εἰς τὸν Τειρεσίαν νὰ τὸν θεωρήσῃ φονέα τοῦ Λαῖου, κατ' αὐτὸν ἄρα εἶναι φονεὺς του, διότι ὁ φονεὺς τοῦ Λαῖου θὰ ἐφονεύετο. **τοῦδε τάνδρῶς** = ἐμοῦ. **ἐναργῆς** = ὀλοφάνερος. **ὡς οὐ γνωριοῖμι** = ὅτι δὲν θὰ ἀποκαλύψω· ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἀπὸ τῆς προηγ. μετοχ. ἰδὼν ὑπονοουμένης κατὰ ζεύγμα συνωνύμου μετοχ. ὑπολαβῶν, νομίσας. **προσέρπω**· = δολίως πλησιάζω, ἔρχομαι ὑπόουλως (μεταφορ. ἀπὸ τῶν

ὄφρων). **ἀλέξομαι** μέλλ. τοῦ ἀλέξω = ἀποκρούω. **ὡς οὐ γνωριοίμι ἢ οὐκ ἀλεξοίμην** ἀναπτύσσουσι κατ' ἀντίστροφον τάξιν, ἦτοι κατὰ σχῆμα χιαστόν, τὰ προηγούμενα δειλιαν ἢ μωρίαν. **ἐγχείρημα** = ἐπιχείρημα. **ὄ = ἦ. οἷσθ' ὃ ποιήσον ;** = οἷσθ' ὃ χρή σε ποιεῖν ; τίθεται δηλ. παρὰ τοῖς τραγικοῖς ποιηταῖς μετὰ τὴν ἐρώτησιν **οἷσθ' ὃ** ἢ προστακτικὴ **ποιήσον** πρὸς δήλωσιν συμβουλῆς. **ἀντί** = ἔναντι, εἰς ἀπόκρισιν. **αὐτός** = ὁ ἴδιος, μόνος σου. **βαρὺν** = ἀντιπαθητικόν, φορτικόν· ἢ σειρά τῶν λέξεων : **ἄκουσόν μου νῦν πρῶτ' ὡς ἐρῶ** (πῶς θὰ ἐξηγήσω). **τοῦτ' αὐτὸ** ἐπαναλαμβάνονται αἱ αὐταὶ λέξεις τοῦ Κρέοντος διὰ τὴν σκώψην αὐτόν. **αὐθαδία** = αὐταρέσκεια, αὐθαιρεσία. **κακῶς δρῶ** σημαίνει ὅτι καὶ τὸ κακῶς ποιῶ· παθητ. τὸ κακῶς πάσχω. **ὑπέχω δίκην** = δίδωμι δίκην = τιμωροῦμαι. **τὴν δ.** = τὴν προσήκουσαν, τὴν ἐπιβεβλημένην. **σοὶ ποιητ.** αἴτ. τοῦ εἰρησθαι. **ἐνδικα** = δίκαια, ὀρθά. **σεμνόμαντις** = σεμνός, σοβαρὸς μάντις (εἰρων.). **ἐπὶ τὸν** = ἵνα καλέσῃ αὐτόν. **τῷ βουλευμάτι** = τῇ συμβουλῇ (προσδιορ. τοῦ κατὰ τι). **χρόνον** διακόψαντος τοῦ Κρέοντος, ὁ Οἰδίπους δὲν προσέθηκε τὸ ῥῆμα, ὅπερ θὰ ἦτο παθητικόν. **ἔρρει** (ἱστορ. ἐνεστώσ) = ἐγένεν ἄφαντος. **θανασίμῳ χειρώματι** = μὲ βίαιον θάνατον. **μακροὶ παλαιοὶ τε** (ἀντὶ ἐνικοῦ ἀριθ.) = ἀπὸ πολλοῦ ἀρχίσαντες καὶ ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἐκταθέντες· ἐδῶ εἶναι σύμπυτις δύο προτάσεων ἀντὶ : **μακρὸς παλαιὸς τ' ἂν χρόνος εἴη, εἰ μετρηθείη. τότε**, ὅτε δηλ. ἐφονεύθη ὁ Λαῖος. **εἰμί ἐν τινι** = ἀσχολοῦμαι εἰς τι (ὁμοίως λέγεται ἐν φιλοσοφίᾳ, ἐν λόγοις εἰμί). **σαφὸς γε** (τὸ γε βεβαιωτ.). **οὐκουν...** ἢ σειρά τῶν λέξεων : **οὐδαμοῦ (ἐμνήσατό σου) ἐμοῦ γε** (= τοῦλάχιστον) **ἔστῶτος πέλας** (παρόντος ἐμοῦ). **παρέσχομεν** = ἐκάμαμεν τὴν ὀφειλομένην ἔρευναν (ἢ πρόθεσις παρὰ ἐπιτείνει τὴν ἔννοιαν τοῦ ῥήματος). **σοφὸς** εἰρωνεύεται τὸ ἀνωτέρω λεχθὲν ἐν στίχ. 563 **σοφὸς γ' ὁμοίως** κ.λ.π. **τάδε** δηλ. τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐρεύνης περὶ τοῦ ποῖος ἦτο ὁ φονεὺς. **ἐφ' οἷς** = ἐπὶ τούτοις, δι' ἅ. **φρονῶ** = γνωρίζω. **φιλῶ** = συνηθίζω. **ὀθούνεκα** = ὅτι. **ξυνέρχομαι** = ἔρχομαι εἰς συνεννόησιν (τί λόγος εἶναι ἐδῶ ;). **τὰς ἐμάς** (ἀντὶ γεν. ὑποκειμ.). **Λαῖου** γεν. ἀντικειμ. **δισφθοραὶ** = φόνος· ἢ ἐρμηγεία : ὅτι ἐὰν δὲν εἶχεν ἔλθει εἰς συνεννόησιν μὲ σέ, οὐδέποτε ἦθελεν ὁμιλήσει περὶ τοῦ φόνου τοῦ Λαῖου, ὅτι ἐγένεν ἀπὸ ἐμέ. **αὐτός** = μόνος σου. **ταῦθ'** = κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον. **ἄπερ** = καθ' ὃν ἀκριβῶς. **ἐκαμθάνω** (ἢ πρόθ. **ἐκ** ἔχει ἐπιτατικὴν σημασίαν). **γῆμας**

ἔχεις εἶναι περίφρ. παρακειμένου, συνήθης παρὰ τοῖς Ἀττικοῖς καί σημ. διάρκειαν ἐνεργείας = ἔχεις σύζυγον. ἀνιστορῶ = ἐρωτῶ νά μάθω. ἄρχεις δ' ἐκείνη ταῦτά, γῆς ἴσον νέμων; = ἄρχεις δὲ ἐπὶ τῆς χώρας τὴν αὐτὴν ἀρχὴν μὲ ἐκείνην, ἀποδίδων ἴσας τιμὰς καὶ εἰς αὐτὴν; ἄν = ἂ ἄν. κομίζομαι = λαμβάνω. ἰσοῦμαι = εἶμαι ἴσος ὡς πρὸς τὴν τιμὴν. σφῶν = ὑμῖν (δοτ. προσ. ἀντωνυμ. β' προσ.). τρίτος ἐτέθη κατὰ πλεονασμόν. ἐνταῦθα γὰρ δὴ = εἰς αὐτὸ ἀκριβῶς (δηλ. ἂν καὶ ἐτιμᾶσο ἐξ ἴσου μὲ ἡμᾶς, ὅμως ἐπιβουλευέσαι τὴν ἐξουσίαν μου). κακὸς = ἄπιστος. οὐκ, ἐνν. φαίνομαι κακὸς φίλος. εἰ διδοίης γε σαυτῷ λόγον = ἐὰν βέβαια σκεφθῆς κατὰ σεαυτόν. εἰ τινα... ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : εἰ δοκεῖς ἐλέσθαι ἄν τιν' ἄρχειν ξὺν φόβοισι μᾶλλον ἢ ἄρχειν ἄτρεστον εὐδοντα. ἄτρεστος (ἄ-τρέω = φοβοῦμαι) = ἄφοβος. εὐδω = κοιμῶμαι. ἐγὼ μὲν οὐτ' αὐτὸς ἰμείρων ἔφυν εἶναι μᾶλλον τύραννος ἢ τύραννα δρᾶν = ἐγὼ τοῦλάχιστον οὐτε ὁ ἴδιος, ἐπέθησα ἐκ φύσεως νά εἶμαι μᾶλλον τύραννος πικρὰ νά ἔχω βασιλικὴν ἐξουσίαν. ἔχειν προσδιορ. ἀναφορᾶς. πᾶσι χαίρω = ὅλοι μοῦ λέγουν χαῖρε, ὅλοι μοῦ εἶναι ἀντικείμενον χαρᾶς. ἀσπάζομαι = χαιρετίζω. νῦν τρεῖς φορές ἐπαναλαμβάνόμενον ἐξάιρει τὴν λόγῳ τῆς ἐξαιρετικῆς θέσεώς του συσσῶρευσιν τόσων ἀγαθῶν. ἐκκαλῶ = καλῶ ἔξω, προσκαλῶ (παραστατικώτερον καὶ ὅπως θὰ ἐλέγομεν σήμερον εἶναι τὸ ἐκκαλοῦσι = ἔρχονται καὶ κτυποῦν τὴν πόρτα μου καὶ μὲ καλοῦν). ἅπαν (ἐνν. οὐ ἔχουσι χρεῖαν). ἐνταῦθα (ἐν τῷ ἐκκαλεῖν ἐμέ). ἐνι = ἔγκειται. κεῖνα τὴν ἐξουσίαν μετὰ τῶν δυσἀρέστων συνθηκῶν αὐτῆς. τάδε σημ. τὴν παροῦσαν θέσιν μου μετὰ τῶν εὐεργετημάτων αὐτῆς. οὐκ ἄν... ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : νοῦς καλῶς φρονῶν οὐκ ἄν γένοιτο νοῦς κακὸς = νοῦς ὑγιῶς κρίνων τὰ πράγματα δὲν δύναται νά γίνῃ κακὸς (μοχθηρὸς), νά ἐνεργήσῃ δηλ. ἐναντίον τοῦ συμφέροντός του. τῆσδε τῆς γνώμης (δηλ. τοῦ λαβεῖν ἐκεῖνα ἀφείς τάδε). ἄν τλαίην = ἤθελον τολμήσει, ἐνν. ἀντικεῖμ. δρᾶν ἐκ τοῦ δρᾶντος. καὶ ἔλεγχον τῶνδε προεξαγγελ. παράθεσις εἰς τὴν ἐπομένῃν πρότασιν πεύθου κλπ. = καὶ πρὸς ἔλεγχον αὐτῶν δὰ (τοῦ λέγω). πεύθομαι = πληροφοροῦμαι· ἐδῶ : ζητῶ νά μάθω· ποιητ. τύπος τοῦ παρὰ τοῖς πεζοῖς πυνθάνομαι. Πυθῶδε πεύθου παρήχησις. τὰ χρησθέντα = τὰ χρησιμοδοτηθέντα, πρόληψις. τοῦτ' ἄλλο ἀντὶ τοῦτο δέ = ἀφ' ἐτέρου δέ. τερασκόπος = τερατοσκόπος = ὁ μάντις. λαβῶν ἀφ' οὐ μὲ πιάσης· ἡ δὲ φρ. κτάνης λαβῶν ἰσοδυναμεῖ πρὸς

τὸ παρ' ἡμῖν : πιάσε με καὶ σκότωσέ με. **γνώμη δ' ἀδήλω** = ἐπὶ τῇ βράσει δὲ γνώμης ἀναποδείκτου. **χωρὶς** = ἀυθαίρετως (χωρὶς νὰ ἐρωτήσης ἄλλους). **αἰτιῶ** προστακτ. τοῦ ῥ. αἰτιάομαι-ῶμαι. **μάτην** = ἀβασανίστως, ἀνεξετάστως. **ἴσον καὶ** = ἴσον πρὸς. **ἐκβαλεῖν** = ἀπολέσαι. **χρόνος** = μακρὸς χρόνος. **εὐλαβουμένῳ** (δοτ. τῆς κρίσεως) = κατὰ τὴν κρίσιν ἐκείνου, ὅστις προσέχει. **φρονεῖν** προσδιορ. ἀναφορ. εἰς τὰ : ταχεῖς καὶ ἀσφαλεῖς ἢ ἔννοια εἶναι : διότι ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι εἶναι ταχεῖς εἰς τὰς ἀποφάσεις των, δὲν εἶναι ἀσφαλεῖς (ἀλάθητοι) εἰς τὰς σκέψεις των. **ταχύς τις** κατηγορηματικῶς λαμβάνεται τοῦτο = ταχέως πως. **ταχὺν δεῖ κάμει βουλευεῖν πάλιν** (= ἀντεπιβουλεύειν) = ἀντιθέτως πρέπει ταχέως καὶ ἐγὼ νὰ λαμβάνω ἐναντίον του τὰ ἐπιβαλλόμενα πρὸς ἄμυνάν μου μέτρα. **ἡσυχάζων** = ἀδρανῶν, μὴ λαμβάνων τὰ προσήκοντα μέτρα. **τὰ τοῦδε** = τὰ σχέδια, οἱ σκοποὶ αὐτοῦ ἐδῶ. **ἤ** (ἐνν. χρεῖζεις). **ἤμιστα** = οὐδὲν ὅπως. **ὅταν προδειξῆς** = ὅταν πρότερον (πρὸ τοῦ θανάτου μου)... **οἷόν ἐστι τὸ φθονεῖν** = ὁποῖου εἶδος εἶναι, εἰς τί συνίσταται ὁ ἐναντίον σου φθόνος μου. **οὐ πιστεύω** = δὲν ὑπακούω. **οὐ γὰρ ἐνν.** τὸ οὐχ ὑπείξω... **τὸ γοῦν ἐμὸν** (ἐνν. εὐφρονῶ) = ὅσον ἀφορᾷ τοῦλάχιστον εἰς τὸν ἑαυτὸν μου σκέπτομαι ὀρθῶς = τοῦλάχιστον τὸ συμφέρον μου γνωρίζω καλῶς. **ἀλλ' ἐξ ἴσου δεῖ κάμει** = δεῖ σε καὶ τὸ ἐμὸν εὐφρονεῖν (δηλ. ὁ Οἰδίπους ὡφείλεν ὡς δίκαιος βασιλεὺς καὶ ὡς συγγενῆς νὰ σκεφθῆ καὶ διὰ τὸ ἰδικόν του συμφέρον). **εἰ δὲ ξυνίης μηδέν;** = ἂν δὲ δὲν ἐννοῆς τίποτε, ἂν πλανᾶσαι ; **ἀρκετόν** = δεῖ σε ἄρχεσθαι. **καιρίαν ἐπιρρημ.** κατηγορ. = ἐν καιρῷ, εἰς κατάλληλον περίστασιν. **κάμοι πόλεως μέτεστι** = καὶ ἐγὼ μετέχω τῆς πόλεως, καὶ ἐγὼ ἔχω δικαιώματα ἐπὶ τῆς πόλεως. **εὖ τίθεμαι** = διευθετῶ, τακτοποιῶ.

Πραγματικά. ἄνευ πλήθους καὶ φίλων· διὰ μὲν τοῦ πλήθους ἐννοεῖται ὁ στρατός, διὰ δὲ τῶν φίλων οἱ πολιτικοὶ φίλοι, τὸ πολιτικὸν κόμμα. **ἄνδρα συγγενῆ κακῶς δρῶν...** τραγ. εἰρωνεία· χωρὶς νὰ θέλῃ ὁ Οἰδίπους προλέγει ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον θὰ πάθῃ βραδύτερον ὁ ἴδιος, στίχ. 614. **χρόνος δίκαιον ἄνδρα...** καὶ ἀληθῶς ὁ κακὸς δύναται νὰ χαρακτηρισθῆ ὡς τοιοῦτος καὶ ἐκ μιᾶς μόνον κακῆς πράξεως, ἀλλὰ διὰ νὰ σχηματίσωμεν ἀντίληψιν, ὅτι εἶναι τις ἀγαθός, ἀπαιτεῖται μακρὰ παρακολούθησις καὶ δοκιμασία πρὸς διάγνωσιν αὐτοῦ. **ὦ πόλις πόλις.** Νομίσας ὁ Κρέων, ὅτι ὁ Οἰδίπους καλεῖ τὴν πόλιν εἰς

βοήθειαν, ἀποκρίνεται, ὅτι καὶ αὐτὸς εἶναι πολίτης καὶ ἔχει δικαίωμα να προστατευθῆ ὑπὸ τῆς πόλεως.

γ') 634 - 648

Λεξιλογικαί. στάσις γλώσσης = ἔρις γλώσσης, γλωσσομαχία. **ἄβουλος** = ἀλόγιστος, ἀπερίσκεπτος. **ἐπαίρομαι** = ἐγείρω. **κινῶ** = ἀνακινῶ. **νοσούσης**, μετ. ἐνδοτ. **ἴδια κακὰ** = ἀτομικά πάθη. **οὐκ εἶ;** (μέλλ. τοῦ εἶμι) = δὲν θὰ ὑπάγῃς; = πήγαινε, διότι ἡ ὀριστ. μέλλ. ἐν ἀποφατικῇ ἐρωτήσει τίθεται ἀντὶ προστακτ. καὶ σημαίνει ἔντονον προσταγὴν. **μηδὲν** = μηδανινόν, ἀσήμαντον· ἢ σειρὰ τῶν λέξεων : **καὶ οὐ μὴ τὸ μηδὲν ἐς μέγ' ἄλγος οἴσετε; ἀποκρίνω** = ἀποχωρίζω, ἐκλέγω. **ἡ γῆς ἀπῶσαι** κλπ. Ἀνωτέρω ὁ Οἰδίπους ἠξίωσε τὸν θάνατον τοῦ Κρέοντος, ἤδη δὲ ὁ τελευταῖος οὗτος προσπαθεῖ νὰ ἐπιτύχῃ μετριασμόν τῆς ἀποφάσεως αὐτοῦ, διὰ νὰ προδιαθέσῃ τὸν Οἰδίποδα εἰς ὑποχώρησιν ὑπὲρ τῆς ἐξορίας του, ὅπερ δέχεται ὁ Οἰδίπους, ὡς φαίνεται ἐκ τοῦ **ξύμφημι. τοῦμόν σῶμα** = ἐμέ. **σὺν τέχνῃ κακῇ** = μὲ δόλια τεχνάσματα. **ὀναίμην** (εὐκτ. ἄορ. τοῦ ῥῆμ. ὀνίναμαι = ὠφελοῦμαι) νὰ μὴ χαρῶ (ἐνν. τὴν ζώην μου), νὰ μὴ σώσω. **νυν συλλογιστικός. ἀραῖος** = ἐπικατάρατος· ἢ σειρὰ τῶν λέξεων : **ἀλλ' ὀλοίμην ἀραῖος, εἶ σε δέδρακά τι ὦν ἐπαιτᾶ με δρᾶν. τὸν δ' ὄρκον**· τὸν ὁμοθῆντα ἀνωτέρω, διότι οἱ ὄρκοι εἴτε ὠμνύοντο ἐν ὀνόματι τῶν θεῶν εἴτε μὴ, ἔπρεπε νὰ τηρῶνται, ἐφ' ὅσον ἐτέλουν ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν θεῶν, οἱ δὲ ἐπίορκοι ἐτιμωροῦντο ὑπ' αὐτῶν.

ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ

Στροφή (649 - 677)

Λεξιλογικαί. πιθοῦ = πείσθητι· αἶ μετχ. **θελήσας... φρονήσας** συναφθεῖσαι μετὰ τῆς προστακτικῆς **πιθοῦ** ἔχουν καὶ αὗται προστακτικὴν ἔννοιαν· σημαίνουν : δεῖξον καλὴν θέλησιν καὶ ὀρθὴν σκέψιν. **εἰιάθω** ὑποτ. τοῦ ἄορ. εἶκαθον, ἐκτενεστέρου τύπου τοῦ εἶκα = ὑποχωρῶ· τίνος εἶδους ὑποτακτικὴ εἶναι ; **νήπιος** (νή + ἔπος) = μικρός, ἀνάξιος λόγου. **ἐν ὄρκῳ** προσδιορ. τοῦ ὄργάνου = δι' ὄρκου (δεδεμένον), ὥστε νὰ εἶναι ἰσχυρός. **καταιδοῦμαι** = σέβομαι. **τί φῆς** = τί ἐννοεῖς. **ἐναγῆς** = ὁ διατελῶν ὑπὸ τὸ βάρος ἄγους (μιαροῦ ἐγκλή-

ματος) και επομένως άνοσιος· ένταύθα όμως ίσοδυναμεί προς τὸ άνωτέρω άραϊος = δεδεδεσμευμένος δι' όρκου, άγνός. **έν αίτία βάλλω** = αίτιώμαι, ένοχοποιώ· τὸ άπαρέμφ. βαλεῖν έξαρτ. έκ τοῦ έννοουμ. **φημι** και διὰ τοῦτο τίθεται άντι προστακ. **αίτία άφανής λόγων** = κατηγορία άσαφής, στηριζομένη εις λόγους (και οὐχι εις τὰ πράγματα). **νῦν** = νύν. **έπίσταμαι** = γνωρίζω καλῶς, τὸ δέ εὔ πλεοναστικῶς κεῖται· ἡ έννοια τῶν λεγομένων ὑπὸ τοῦ Οιδίποδος εἶναι : όταν ὁ χορός θεωρήσῃ άθῶον τὸν Κρέοντα ὡς προς τὰς εἰσηγήσεις του εις τὸν Τειρεσίαν περι ένοχῆς τοῦ Οιδίποδος, εἶναι τὸ αὐτὸ ὡς εὐν θεωρῆ τὸν Οιδίποδα φονέα και θέλῃ τὴν καταστροφήν του, διότι κατά τὸν χρησμὸν ἤτο άνάγκη ὁ τὸν Λάϊον φονεύσας ἢ νὰ φονευθῆ ἢ νὰ έξορισθῆ προς σωτηρίαν τῆς πόλεως ἀπὸ τοῦ λοιμοῦ. **οὐ τόν,** πολλάκις ἐπὶ όρκων παραλείπ. τὸ **μά. πρόμος** = πρώτος. **άθεος, άφιλος** = έγκαταλειμμένος ὑπὸ τῶν θεῶν και τῶν φίλων. **ὄ,τι πύματον** συστ. άντικ. τοῦ ὀλοίμα = εἶθε νὰ ὑποστῶ τὸν χειρίστον τῶν θανάτων. **φρόνησις** = ιδέα. **φθίνουσα** (ὑπὸ τοῦ λοιμοῦ). **τρύχω** = κατατρύχω, βασανίζω. **προσάψει** (προσάπτω) άμεταβ. = θὰ προστεθοῦν. **ἴτω** = άπελθέτω ελευθερος. **τὸ σὸν στόμα** = σέ, κατοπιν τῶν λεχθέντων σου. **έλεινός** = άξιολύπητος. **στυγήσεται,** παθ. = στυγηθήσεται = μισηθήσεται. **στυγνός,** έχει ένεργ. σημ. = θὰ φέρῃς βαρέως τὸ πρᾶγμα ἐν τῇ ψυχῇ σου. **φύσις** = χαρακτήρ, ιδιοσυγκρασία. **άλγισται αὐταῖς** = αἰσθάνονται μέσα των μεγίστην λύπην. **έκτός εἶ** = θὰ απέλθῃς έκτός τῆς περιφερείας τῶν άνακτόρων. **τυχών σου** = άφ' οὔ σέ εὔρον. **τυχών σου άγνώτος** = ὑπὸ σοῦ παραγνωρισθείς. **έν δέ τοῖσδ' ἴσος** = κατά τὴν κρίσιν δέ τούτων ἐδῶ ὁ αὐτὸς κατά τὸν χαρακτήρα, ὅπως και πρωτύτερα. Μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὁ Κρέων άπέρχεται διὰ τῆς δεξιᾶς παράδου, ὁ δέ Οιδίπους παραμένει μόνος σύννους.

Άντιστροφή (678 - 697)

Λεξιλογικά. μέλλω = βραδύνω. **ἤτις ἡ τύχη** (πλαγ. έρώτ.) = ποῖον ἤτο τὸ συμβάν (ποία ἡ αίτία τῆς έριδος). Τοῦτο θέλει νὰ μάθῃ ἡ Ἰοκάστη και λόγω τῆς γυναικείας περιεργίας και διὰ νὰ δυνηθῆ νὰ συντελέσῃ εις τὴν κατάπαυσιν τῆς έριδος. **δόκησις λόγων** = ὑπόνοια στηριζομένη εις λόγους (προκύψασα έκ τῆς συζητήσεως). **άγνώς** = παραγνωρίζουσα τὴν αλήθειαν, τὰ πράγματα· επομένως = άβάσιμος (δηλ. έπῆλθε παρανόησις). **ἤλθεν** = έξεφράσθη. **δάπτω** =

πειράζω, βλέπω, τὸ μὴ ἴδικον = ἡ μὴ δίκαια κατηγορία. ναίχι = ἐκτεταμένος τύπος τοῦ ναί, ὅπως παρ' ἡμῖν ναῖσκε. ἄλις ἐπίρρ. = ἀρκετά. γᾶς προπονουμένας = ἐνῶ ταλαιπωρεῖται ἡ χώρα ἐκ προηγούμενων δεινῶν· ἡ σειρά τῶν λέξ. ἄλις, ἄλις ἔμοιγε φαίνεται (τὸν λόγον) αὐτοῦ μένειν, ἔνθα ἔληξεν γᾶς προπονουμένας ἡ ἐπανάληψις τοῦ ἄλις δηλοῖ τὴν μεγάλην ἐπιθυμίαν τοῦ χοροῦ νὰ λήξῃ ἡ φιλοκικία. ἴν' ἦκεις = ποῦ ἔφθασες, εἰς ποῖον σημεῖον κατήτητες (πλαγ. ἐρώτ., ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ ὄρᾶς). παρήμι = παραμελῶ, ἀδιαφορῶ. τοῦμόν = τὸ δίκαιόν μου, τὸ ἰδικόν μου συμφέρον. καταμβλύνω = ἐξασθενῶ. κέαρ (τὸ) κῆρ = καρδιά = τὴν πρὸς σε ἀγάπην μου. παραφρόνιμος = παράφρων. ἄπορος ἐπὶ φρόνιμα = ἀνίκανος (ἀκατόλληλος) εἰς πᾶν φρόνιμον. πεφάνθαι μ' ἄν = ὅτι πεφασμένος ἄν εἴην = ὅτι ἤθελον φανῆ, δειχθῆ. εἶ σε νοσφίζομαι (ὑπόθ. καθ' ὅριστ. ἀντὶ εὐκτ.) = ἄν σὲ ἀπομακρύνω ἀπ' ἐμαυτοῦ, ἄν σὲ ἐγκαταλείπω. ἐν πόνοισιν = ἐν μέσῳ τῶν βασάνων, τῶν δοκιμασιῶν τῆς. ὅς τ' οὐρισας ἀναφ. αἰτιολ. πρότ. ἄλύω καὶ ἄλύω = εἶμαι ταραγμένος ἐκ λύτης, εἶμαι ἐκτὸς ἐμαυτοῦ. οὐρίζω (ἐκ τοῦ οὐρος = οὐριος ἄνεμος) = φέρω εἰς οὐριον ἄνεμον, διευθύνω καλῶς. κατ' ὄρθον = αἰσίως, ἀσφαλῶς. εὐπομπος ἔχει ἐνεργ. σημ. = ἀγαθὸς ὁδηγός, κυβερνήτης (ἐνταῦθα ὁ χορὸς προσπαθεῖ νὰ πραύνη τὸν Οἰδίποδα καὶ νὰ στρέψῃ τὴν προσοχὴν του εἰς τὴν σωτηρίαν τῆς πόλεως).

Πραγματικά. Ἄλιον. Οἱ ἀρχαῖοι ὀρκιζόμενοι ἐπεκαλοῦντο συνήθως τρεῖς θεούς, τὸν Δία, τὴν Ἀθηναίαν καὶ τὸν Ἀπόλλωνα· διὰ τοῦτο παρ' Ὀμήρῳ συχνὰ ἀπαντῶμεν τό : αἶ γὰρ Ζεῦ τε πάτερ καὶ Ἀθηναίῃ καὶ Ἀπολλῶνι· ἐνταῦθα δι' ἐπικαλεῖται τὸν Ἀπόλλωνα, ὁ ὁποῖος ἐποπτεῖ καὶ πάντα γινώσκει, ἐπεὶ καὶ ὁ χορὸς ἐξωτερικεῖ ἐνδόμυχον ψυχικὴν διάθεσιν. τοῖς πάλαι κακοῖς· αὐτὰ εἶναι ὁλοιμὸς καὶ αἶ ἐκ τούτου συμφοραὶ τῆς πόλεως.

ΤΡΙΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (698 - 862)

α') 698 - 725

Λεξιλογικά. κάμῃ· ὅπως γνωρίζουν καὶ οἱ ἄλλοι πολῖται· ὄτου ποτέ πράγματος = διὰ τίνα ἄρα γε αἰτίαν. μῆνιν στήσας ἔχεις = ἔχεις μνησίαι, ἔχεις ὀργισθῆ. Κρέοντος (ἡ γεν. ἐκ τοῦ λεκτ. ἐρῶ)

= διὰ τὸν Κρέοντα ἢ μῆνιν Κρ. = διὰ τὴν μῆνιν πρὸς τὸν Κρέοντα. **οἶα βεβουλευκῶς ἔχει καὶ εἰ σαφῶς ἐρεῖς** (πλάγιοι ἐρωτ. προτ.). **ἐγκαλῶν** (Κρέοντι) **τὸ νεῖκος** (= τὴν αἰτίαν τῆς φιλονικίας) = (διὰ νὰ ἴδω ἂν ἀκριβῶς θὰ ἐξηγήσης τὸ πρᾶγμα), ἀποδίδων τὴν αἰτίαν τῆς φιλονικίας εἰς τὸν Κρέοντα. **καθεστάναι** = εἶναι. **αὐτὸς ξυνειδῶς** (ἐνν. τὸ β. φησι) ἐξ ἰδίας πεποιθήσεως. **μὲν οὖν** τοῦναντίον (ἐνν. ἐκ τῶν προηγ. οὐ μόνον δὲν εἶπεν, ἐὰν γνωρίζῃ ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως... ἀλλὰ καὶ). **εἰσπέμψας** = ἀποστείλας ἐκ μέρους τοῦ πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ σκοποῦ του. **κακοῦργον**, ἐπὶ τῆς σημ. τοῦ ἀπατηλοῦ. **τὸ γ' εἰς ἑαυτὸν** (προσδιορ. ἀναφορᾶς). **ἐλευθεροῖ στόμα πᾶν** (κατηγορ.) = παρουσιάζει τὸ στόμα του παντελῶς ἐλεύθερον (καθαρὸν) ἀπὸ τὴν κατηγορίαν. **οὐδὲν βρότειον** = οὐδὲν ἀνθρώπινον, οὐδεὶς ἄνθρωπος. **μαντ. τέχνη**. γεν. μεριστ. **σημεῖα** = τεκμήρια, ἀποδείξεις. **γάρ**, διασαφ. **ἤξιοι μοῖρα αὐτὸν θανεῖν** = θὰ ἔλθῃ μοῖρα, (θὰ εἶναι μοιραῖον, θὰ συμβῆ νά...). **γένοιτο** εὐκτ. τοῦ πλαγ. λόγου. **καὶ τὸν μὲν** = καίτοι τοῦτον μὲν. **ὥσπερ γ' ἡ φάτις** (ἐστὶ) = ὅπως βεβαίως εἶναι ἡ φήμη, ὅπως λέγουν. **ἐν τριπλαῖς ἀμαξιτοῖς** (ἐνν. ὁδοῖς) = ἐν τῇ συναντήσει τριῶν ἀμαξιτῶν ὁδῶν. **βλάστας** = τὴν γέννησιν. **διέχω** = διαχωρίζω. **οὐ διέσχον καί**· ἀντὶ τῆς καθ' ὑπόταξιν ἔθηκε κατὰ παράταξιν σύντ. **ἐνζεύγνυμι** = συνδέω. **ἄβατον ὄρος** (ἐνν. τὸν Κιθαιρῶνα). **κάνταυθα** = καὶ ἐν τῇ προκειμένη περιπτώσει (δηλ. τοῦ παιδὸς κατὰ τοιοῦτον τρόπον χαθέντος). **ἀνύω καὶ ἀνύτω** = κατορθώνω. **διορίζω** = καθορίζω. **τοιαῦτα** (τοῦτο λέγει μετὰ τινος περιφρονήσεως). **ὦν** = τούτων δὲ τῶν φημῶν. **ἐντρέπομαί τινος** = φροντίζω περὶ τινος.

Πραγματικά. οὐδὲν βρότειον μαντικῆς ἔχον τέχνης· προσπαθεῖ διὰ τούτων νὰ ταπεινώσῃ τὰς μαντείας τοῦ Τειρεσίου. **λησταί**· ἀναφέρονται πολλοὶ λησταί, διότι ὁ δραπετεύσας ἀκόλουθος τοῦ Λαῖου πολλοὺς εἶχεν ἀναφέρει, εἴτε πλανηθεὶς ἕνεκα τοῦ φόβου του εἴτε διὰ νὰ δικαιολογήσῃ τὴν φυγὴν του. **τριπλαῖς ἀμαξιτοῖς**· ἐπὶ τῷ ἀκούσματι τούτων ὁ Οἰδίπους ἐταράχθη, ἐνθυμηθεὶς τὸν τόπον, ἔνθα ἐφόνευσεν ἄνθρωπον καί, ὡς ἦτο ἐπόμενον, τοῦ μπῆκαν, ὡς λέγει ὁ λαός, ψύλλοι στ' αὐτιά ἀπὸ τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν ἤκουσε τοῦτο. Τοιοῦτοτρόπως ἐδῶ ἔχομεν περιπέτειαν. **ἐνζεύξας ἄρθρα ποδοῖν**· Ὁ Λαῖος διὰ νὰ κρεμάσῃ τὸ νήπιον, ἐτρύπησεν ἀμφοτέρους τοὺς πόδας αὐτοῦ μεταξὺ τῶν σφυρῶν καὶ τῶν τενόντων, ἐξ οὗ καὶ τὸ ὄνομα Οἰδίπους.

‘Ομιλεῖ δ’ ἐπίτηδες ἀορίστως ἐνζεύξας ἄρθρα, διὰ νὰ μὴ ὑποπτευθῆ δι’ ἑαυτὸν ὁ Οἰδίπους· ἄλλως τε ὁ Οἰδίπους ἀκούσας τὸ κεραυνοβόλον δι’ αὐτὸν ἐν τριπλαῖς ἀμαξιτοῖς ἔχει καταληφθῆ ὑπὸ τῆς σκέψεως ταύτης καὶ δὲν προσέχει πλέον εἰς τοὺς ὑπολοίπους λόγους τῆς Ἰοκάστης.

β’) 726 - 833

Λεξιλογικαί. πλάνημα ψυχῆς = σύγχυσις ψυχῆς. ἀνακίνησις φρενῶν = ταραχὴ τοῦ νοῦ. στραφείς = ταραχθεῖς, συγκινηθεῖς· ἢ σειρὰ τῶν λέξ. : λέγεις τοῦθ’, ὑπὸ ποίας μερίμνης στραφείς ; ἔδοξ’ ἀκούσαι = μοῦ ἐφάνη ὅτι ἤκουσα (εἶναι τόσοσ φοβερόν, ὥστε δὲν θέλει νὰ πιστεύσῃ ὅ,τι ἤκουσεν· ἐννοεῖ τὸ ἀκουσμα : ἐν τριπλαῖς ἀμαξιτοῖς). ἠὺδᾶτο γάρ· ναι εἶναι ἀληθές τοῦτο, ἐπειδὴ ἐλέγοντο ταῦτα. τότε πάθος = αὐτὸ δὲ τὸ συμβάν (τοῦ θανάτου τοῦ Λαίου). σχιστὴ = χωριζομένη, ἐσχισμένη (ὑπ’ ἄλλης ὁδοῦ), ὥστε νὰ ἀποτελεσθῆ τρίστρατον. Δελφῶν, ἐνν. καὶ εἰς αὐτὸ ἢ πρόθ. ἀπό. τοῖσδε (δοτ. ἀναφορᾶς) = ὡς πρὸς τὰ γεγονότα αὐτὰ ἐδῶ, ἀφ’ οὔτου ἔγινεν ἡ πράξις αὕτη, περὶ τῆς ὁποίας τώρα ὀμιλεῖς. ἐξέρχομαι = παρέρχομαι. ἐκηρύχθη = ἔγινε γνωστόν. σχεδόν τι = ὀλίγον περίπου. τί δ’ ἐστὶ σοι τοῦτ’ Οἰδίπους, ἐνθύμιον ; ἀλλὰ διατὶ τοῦτο, ὦ Οἰδίπου, σοῦ προξενεῖ βᾶρος (ἀνησυχίαν) εἰς τὴν ψυχὴν ; Λαῖον προληπτικῶς ἀντὶ : τίνα φύσιν Λαῖος. φύσις ἐξωτερικὴ μορφή, τὸ παράστημα· τοῦτο λέγεται καὶ φυή. ἀκμὴ ἤβης = ἀκμὴ τῆς ἐφηβικῆς ἡλικίας. μέγας = μεγαλόσωμος. χνοάζω = ἔχω τὸ πρῶτο χνοῦδι μύστακος ἢ γενείου, ἐδῶ = βγάζω τὸ πρῶτον πολὺν τρίχωμα. λευκανθές, τίθεται κατὰ πόληψιν = ὥστε ἔγινε λευκανθές, ὥστε εἶχε λευκὰς τρίχας. ἀποστατῶ = ἀπέχω· τοῦτο ἦτο μία ἱκανὴ ἀπόδειξις, ὅτι ὁ φονευθεὶς ἦτο ὁ πατήρ του, ἀφ’ οὗ πολὺ ὁμοιάζον πρὸς ἀλλήλους· τοῦτο βεβαίως δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ὑποπτευθῆ ὁ Οἰδίπους, ταρασσεται ὅμως ὑπερβολικὰ καὶ ἀναφωνεῖ οἴμοι, διότι ὁ περιγραφόμενος ὑπὸ τῆς Ἰοκάστης ὁμοιάζει πρὸς ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖον ἐνθυμεῖται ὅτι ἐφόνευσεν., οὐκ εἰδέναι = ὅτι δὲν ἀντελαμβάνομην, ὅτι δὲν ἐνόουν· ἢ σειρὰ τῶν λέξεων : εἰσα οὐκ εἰδέναι προβάλλον ἀρτίως ἑμαυτὸν εἰς ἀράς δεινᾶς. δονῶ = αἰσθάνομαι φόβον. ἀποσκοπῶ = προσβλέπω. δεινῶς ἀθυμῶ = ὑπερβολικὰ φοβοῦμαι. μὴ βλέπων ὁ μάντις ἦ· ἀναιρεῖ διὰ τῶν ἐνταῦθα λεγομένων τὰ ἐν στίχ. 371 λεχθέντα : τυφλὸς τὰ τ’ ὄτα...

ἐξείπης (τοῦ ῥήμ. ἐξαγορεύω) = εἴπης ἀκριβῶς, διαλευκάνης. **βαίος** = μικρός, ὀλίγος· ἐδῶ σημ. : με ὀλίγην συνοδείαν, μόνος. **λοχίτης** = σύντροφος, ἀκόλουθος. **εἶα** = ὅπως. **ἀπήνη** = ἀμαξα. **μία**, καὶ οὐχὶ ἄλλαι, πρὸς χρῆσιν θεραπόντων ἢ μεταφορὰν σκευῶν κτλ. **διαφανῆ** = ὀλοφάνερα. **οἰκεύς** = οἰκογενῆς δοῦλος. **ἀφ' οὗ** = ἀφ' ὅτου. **κράτη σέ τε, σχῆμα ὑπερβατὸν** = σέ τε ἔχοντα κράτη Λαίῳ τε ὀλωλότα. **νομαί** = τόποι βοσκῆς ἢ ἐπὶ πρόθ. ἀρμόζει καὶ εἰς τοὺς ἀνγρούς καὶ εἰς τὰς νομάς. **ὡς πλείστον εἶη τοῦδ' ἄποπτος** (ἐνεργητ. διάθ.) **ἄστεως** = ἵνα εἶναι ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερον μακρὰν τῆς ὄψεως ταύτης τῆς πόλεως. **οἶα** = σὰν (ὅσον ἀξίζει ἓνας δοῦλος, διὰ τὸ γίνεσθαι λόγος περὶ αὐτοῦ). **πῶς ἂν μόλοι** = πῶς δύναται νὰ ἔλθῃ (σημ. ζωηρὰν ἐπιθυμίαν), ἄς ἔλθῃ. **πάρεστιν** = εἶναι παρῶν, ἀμέσως θὰ ἔλθῃ. **ἐμαυτὸν**· πρόληψις, καθόσον τὸ ἀντικείμενον τῆς δευτερευούσης προτάσεως **μὴ εἰρηκῶς ὦ**, ἢ ὁποῖα ἐξυπακούεται ἐκ τῆς παθ. ἐκπεφρασμένης **μὴ εἰρημέν' ἦ μοι**, κεῖται ὡς ἀντικείμ. ἢ ἀναγκαστικὸν αἴτιον τῆς κυρίας **δέδοικα**. **ἴζεται** (ἰκνοῦμαι) **τὰ ἐν σοί** = τὰ ἐν τῇ ψυχῇ σου. **κοῦ** (φόβος ἐστὶ) **μὴ στερηθῆς** (ἐνν. τοῦ μαθεῖν). **ἐλπιδῶν** = κακῶν φόβων. **ἐμοῦ βεβῶτος** (βεβηκός). **τῶ** = τίνι. **μείζονι** = ἀξιωτέρῳ. **διὰ τύχης τοιαῦδ' ἰὼν** = διὰ τῆς τύχης διελθὼν, περιπεσὼν εἰς τοιαύτην δὲ τύχην. **Δωρίς**· καταγομένη ἐκ τῆς Δωρίδος χώρας. **ἄγομαι** = νομίζομαι, θεωροῦμαι. **μέγιστος** = κατέχων ἐπισημοτάτην θέσιν. **τύχη** = τυχαῖον ἐπεισόδιον. **ἐπέστη** = παρουσιάσθη πρὸς δυστυχίαν μου. **ἄξια — ἄξια** σχ. ὁμοιοτέλευτον. **σπουδῆς** = τῆς προσοχῆς μου, τοῦ ζήλου, μεθ' οὗ τὴν ἐξήτασα (ἐπειδὴ ὠφείλετο εἰς τὴν μέθην τοῦ εἰπόντος). **ὑπερπίμπλαμαι** (συντάσ. μετὰ γεν., ἐνν. οἴνου) = ὑπερπληροῦμαι. **μέθη** = λόγῳ τῆς μέθης του. **ἐν δαίπνοις**· ποιητικῶς ἐτέθη ὁ πληθ. ἀντὶ ἐνικοῦ. **παρ' οἴνω** = κατὰ τὴν διάρκειαν οἴνοποσίας (τῆς ἐπακολουθούσης τὸ συμπόσιον)· διὰ τῶν πολλῶν συνωνύμων **ἐν δαίπνοις, μέθη, παρ' οἴνω** θέλει ὁ Οἰδῖπους νὰ δηλώσῃ τὸ ἀνυπόστατον τοῦ λεχθέντος ὑπὸ τοῦ μεθυσθέντος νέου. **πλαστὸς** = ὑποβολιμαῖον τέκνον, νόθος. **βαρύνομαι** = δυσφορῶ. **τὴν οὔσαν** = τὴν παροῦσαν. **κατέσχον** (ἐνν. ἐμαυτὸν) = ἐκρατήθην. **ἐλέγχω** = ζητῶ νὰ μάθω, ζητῶ ἐξηγήσεις. **μεθίημι** = ἀπερικέπτως ἐκφράζομαι. **τὰ μὲν κείνοιν ἑτερπόμην** = ἡγχαριστούμην διὰ τὰ ἐκείνων, διὰ τὴν στάσιν ἐκείνων (τ.ἔ. διότι ἔβλεπον, ὅτι ἡγανάκτουν οἱ γονεῖς μου διὰ τὴν γενομένην εἰς βάρος

μου προσβολήν). **κνίζω** = ξύνω, γαργαλίζω και μεταφ. ἐκ τοῦ ἔρωτος = ἐρεθίζω, ἐνοχλῶ, πειράζω. **ὕφειρπέ** (με) = εἰσεχώρει βαθέως εἰς τὴν ψυχὴν μου. **ὦν ἰκόμην** = ἐκείνων, ἃ (αἰτ. τοῦ σκοποῦ) = δι' ἃ ἰκόμην. **ἄτιμον** (ἐκείνων) = μὴ ἀξιωθέντα, χωρὶς νὰ μὲ κρίνῃ ἄξιον ἐκείνων. **προῦφηεν** = ἐφάνερωσε. **δύστηνος** = δυστυχής. **μειχθῆναι** = νὰ συνευρεθῶ. (ὡς) **δηλώσοιμι** = ὅτι ἐμελλον νὰ φέρω εἰς φῶς. **ἄτλητον ὄραῖν** = ἀφόρητον ὡς πρὸς τὴν ὕψιν. **ἐκμετροῦμαι ἄστροις** (μεταφ. ἐκ τῆς ναυτικῆς ζωῆς) = ὑπολογίζω μὲ ὁδηγούς τὰ ἄστρα (παροιμιώδης φράσις, τιθεμένη κυρίως ἐπὶ τῶν ἀποφευγόντων ἕνα τόπον). **ἔνθα μήποτ' ὀφείμην**, ἀναφορ. τελ. πρότ. **τῶν ἐμῶν** = τῶν δοθέντων εἰς ἐμέ. **κέλευθος** = ὁδός· ἢ σειρά τῶν λέξεων : ὅτε ὁδοιπορῶν ἦν πέλας τῆσδε κελεύθου. **πωλική** = ἢ διὰ νεαρῶν ἵππων συρομένη. **ξυναντιάζω** = συναντῶ. **ἡγεμῶν** = ὁ ἡνίοχος, ὡς ὁδηγῶν τὴν ἀμάξαν. **πρὸς βίαν** = βαίως. **ἠλαυνέτην**· παρατατ. ἀποπειρατικός. **ἐκτρέπω** = προσπαθῶ νὰ βγάλω ἀπὸ τὴν ὁδόν. **τροχηλάτης** ὁ αὐτὸς τὸς πρὸς τὸν ἀνωτέρω ἡνίοχον. **δι' ὀργῆς** = μετ' ὀργῆς, μετὰ θυμοῦ. **παραστείχω** = διέρχομαι πλησίον. **ἄχους** (ἐτέθη ποιητικῶς κατὰ πληθ. ἀριθ.) = τὴν ἀμάξαν. **τηρῶ** = παραφυλάττω. **καθίκετό μου διπλοῖς κέντροις** = μὲ ἐκτύπησε μὲ βάβδον ἀπολήγουσαν εἰς δύο κέντρα. **οὐ μὴν ἴσῃν** (τίσιν σύστοιχ. ἀντικ.) **γ' ἔτεισεν** = ἀλλ' τὸ κτύπημά του δὲν τὸ ἐπλήρωσε μὲ ἴσῃν τιμωρίαν (ἐνν. ἀλλὰ μὲ μεγαλύτεραν). **συντόμως** = παρευθὺς. **τύπτω** = κτυπῶ. **ἐκ τῆσδε χειρός**· προσδ. ὀργ. **μέσης** (κατηγορούμ.) **ἀπήνης** = ἐκ τοῦ μέσου τῆς ἀμάξης. **ἐκκυλίνδεται** (ἢ γεν. ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἐκ) = κυλίνεται ἔξω. **εἰ δὲ τῷ ξένῳ τούτῳ προσήκει Λαίῳ τι συγγενές** = ἐὰν δὲ ὑπάρχῃ (ἀνήκῃ) κάποια συγγένεια εἰς τὸν ξένον τοῦτον (τὸν φονευθέντα ὑπ' ἐμοῦ) πρὸς τὸν Λαῖον· ἢ μὲν δοτ. ξένῳ ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ προσήκει, ἢ δὲ Λαίῳ ἐκ τοῦ συγγενές. **τοῦδ' ἀνδρὸς ἀντι ἐμοῦ**. **ἐχθροδαίμων** = ἐχθρὸς τοῖς θεοῖς, θεομίσητος. **ὃν μὴ ἔξεστι**· ἀναφ. ὑποθ. πρότ. **ὠθεῖν**· ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ἐννοουμένου ἐκ τοῦ ἔξεστι κατὰ ζευγμα ῥήματος δεῖ. τὸ **τάδε**, ὕπερ εἶναι ἀντικ. τοῦ προστιθείς, ἐπεξηγεῖται ὑπὸ τοῦ τάσδε ἀράς· ἢ σειρά τῶν λέξεων : **καὶ οὐτις ἄλλος ἦν ὁ τάδε τάσδ' ἀράς προστιθείς ἢ ἐγὼ 'π' ἐμαυτῷ**. **λέχη** τὴν κλίνην, τὴν σύζυγον. **ἐν χεροῖν ἐμαῖν**· ὄργαν. **χραίνω** = μολύνω. **ἄρ' ἔφυν** ; ἀντι τοῦ ἄρ' οὐκ ἔφυν ; **πᾶς ἀναγνος** = ὅλως ἀκάθαρτος, μεμιασμένος. **μῆστι** = μὴ ἔστι = δὲν εἶναι ἐπιτετραμμένον. **ἐμβατεύω τινός** =

ἄπτομαί τινας = ἐπισκέπτομαι, πατῶ τὸν πόδα εἰς τινα τόπον. ἦ = εἰ δὲ μὴ (δηλ. ἐὰν τολμήσω νὰ μεταβῶ εἰς τὴν πατρίδα μου). ὀρθῶ λόγον = ὁμιλῶ ὀρθῶς· ἡ σειρά τῶν λέξεων : ἄρ' οὐκ ἂν ὀρθοίη τις λόγον κρίνων ταῦτα (προελθεῖν) ἐπ' ἐμοί (ἀπὸ) δαίμονός τινας ; θεῶν σέβας = σεβαστοὶ θεοί. ταύτην ἡμέραν, καθ' ἣν πρόκειται νὰ γίνωσιν αὐτά. πρόσθεν ἦ = πρὶν ἢ. κηλῖδα ξυμφορᾶς = ἐπονείδιστον συμφορᾶν.

Πραγματικά. σχιστὴ ὁδὸς ἀπὸ Δελφῶν κατὰ Δαυλίας· ἐπὶ τῆς μικρᾶς χαράδρας, τῆς εὐρισκομένης μεταξὺ τοῦ ἀποτόμου ἔρους Κίρφυος καὶ τοῦ Παρνασσοῦ, εἰς ἀπόστασιν τριῶν περίπου ὠρῶν ἀπὸ τῶν Δελφῶν, συναντῶνται δύο ὁδοί, ἡ ὁδὸς ἡ ἄγουσα ἀπὸ Δελφῶν εἰς Θήβας καὶ ἡ ὁδὸς ἡ ἄγουσα ἀπὸ Δαυλίας εἰς Δελφούς· τοιουτοτρόπως διασταυροῦνται εἰς αὐτὸ τὸ σημεῖον τρεῖς ὁδοί. Ἐκεῖ λοιπὸν ἔγινεν ἡ συνάντησις Λαῖου καὶ Οἰδίποδος. Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ Πausανίου ἐδεικνύοντο εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο οἱ τάφοι τοῦ Λαῖου καὶ τῶν οἰκετῶν. Σήμερον ἡ χαράδρα λέγεται Ζεμενός, τὸ δὲ σημεῖον τῆς τριόδου καλεῖται σταυροδρόμι τοῦ Μέγα, διότι ὑπάρχει καὶ τάφος τοῦ Μέγα, ὁ ὁποῖος ἦτο ἀξιοματικὸς ἐξ Ἀραχώβης πεσὼν εἰς τὸ σημεῖον ἐκεῖνο κατόπιν συγκρούσεως πρὸς ληστής. **κήρυξ·** ὁ βασιλεὺς σχεδὸν πάντοτε συνωδεύετο ὑπὸ κήρυκος, ὅστις διεκρίνετο ἐκ τῆς στολῆς καὶ τοῦ κηρυκείου. **ἄποπτος ἄστεως·** ὁ δούλος δὲν ἠνείχετο νὰ βλέπῃ τὴν ἔδραν τοῦ κυρίου του κατεχομένην ἤδη ὑπὸ τοῦ φονέως αὐτοῦ. Μὴ τολμήσας δὲ νὰ καταγγείλῃ τὴν πρᾶξιν, ἐζήτησεν ἐπιμόνως νὰ φύγῃ ἐκ Θηβῶν, ὅπερ ἀπῆται καὶ ἡ οἰκονομία τοῦ δράματος, διὰ νὰ βραδύνη ἡ παρουσία αὐτοῦ. **ἀπήνης·** ἀπήνη ἦτο κυρίως τετράτροχος ἄμαξα, ἐπὶ τῆς ὁποίας πολλοὶ ἠδύναντο νὰ καθίσωσι. **τοὺς σύμπαντας·** ὁ Οἰδίπους ἐνόμισεν ὅτι τοὺς ἐφόνευσεν ὅλους, ἐνῶ διέφυγεν ὁ εἷς, τὴν φυγὴν τοῦ ὁποίου δὲν ἀντελήφθη.

γ') 834 - 862

Λεξιλογικά. ὀκνηρὰ (ἐνεργ.) διεγείροντα φόβον, φοβερὰ πρὸς τοῦ παρόντος = παρ' ἐκείνου, ὃς ἦν παρών, παρὰ τοῦ αὐτόπλου μάρτυρος. **τοσοῦτόν ἐστὶ μοι τῆς ἐλπίδος** = τόσῃ μόνον ἐλπίδα διατηρῶ. **πεφασμένου**, ἐνν. αὐτοῦ (τοῦ βοσκοῦ) = ἐὰν δὲ οὗτος φανερωθῇ, ἔλθῃ. **προθυμία** = τὸ θάρρος, ἡ ἐλπίς. **ταῦτ' = ταῦτά. ἐκ-**

πεφευγοίην = ήθελον εἶναι ἀπηλλαγμένοι ἀπὸ τὸ πάθος = τὸ ἐκ τοῦ φόνου δυστύχημα, μίασμα. **περισσὸν** = τὸ ὑπερβαῖνον τὸ σύννηθες, τὸ ἔκτακτον, τὸ παράδοξον. **ληστάς**· πρόληψις, ἀντὶ ὡς λησταὶ νιν (τὸν Λάϊον) κατακτείνειαν. **αὐτὸν** = τὸν βοτῆρα. **ἐννέπω** = λέγω, διηγούμαι. **τὸν αὐτὸν ἀριθμὸν**· δηλ. πολλοὺς καὶ ὄχι ἓνα. Εἰς τὴν μαρτυρίαν ταύτην τοῦ βοσκοῦ στηρίζει ὁ Οἰδίπους μεγίστας ἐλπίδας, διότι, καὶ ἂν ὑπῆρχεν ἡ ἄμαξα καὶ ἂν ἦτο ὁ τόπος καὶ ὁ χρόνος τοῦ φόνου τοῦ Λαῖου, ὡς ἐδηλώθη ἀνωτέρω, καὶ ἂν ἦτο ἡ ἀναφερθεῖσα μορφή καὶ ἡλικία τοῦ Λαῖου, παρὰ πάντα ταῦτα ὁ Οἰδίπους θὰ ἦτο ἀμέτοχος τοῦ φόβου, ἂν ἐξηκριβούτο ἐκ τῆς μαρτυρίας τοῦ βοσκοῦ, ὅτι εἶναι πολλοὶ οἱ φονεύσαντες καὶ ὄχι εἷς. **οἰόζωνος** = μονόζωνος (ἐζωσμένος μόνος αὐτὸς πρὸς ὄδοιπορίαν, μόνος ὄδοιπορῶν), μόνος (διότι οἱ ὄδοιπόροι συνήθως ἦσαν ἐζωσμένοι· τὸ οἰόζωνος ἀντὶ τοῦ ἀπλοῦ οἶος ἐτέθη πρὸς δήλωσιν μείζωνος ἐναργείας). **εἰς ἐμὲ ῥέπον ἐστίν** = εἰς ἐμὲ κλίνει, ἀφορᾷ (μεταφορ. ἐκ τοῦ ζυγοῦ). **ὡς φανέν ὦδε τοῦπος** = ὡς ἀνακοινωθέντα (ὑπὸ τοῦ βοσκοῦ) κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, τὸν λόγον (περὶ πολλῶν ληστῶν). **ἐκβαλεῖν πάλιν** = ν' ἀνακαλέσῃ πάλιν. **κἀκτρέποιτο τοῦ πρόσθεν λόγου** = καὶ ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν ήθελεν ἀπομακρυνθῆ ἀπὸ τὸ προηγουμένως λεχθὲν (ὑπ' αὐτοῦ). **φανεῖ δικαίως ὀρθὸν** = θὰ φανερώσῃ, ὅπως εἶναι δίκαιον, πραγματοποιηθέντα (τὸν φόνον τοῦ Λαῖου). **ὄν γε διεῖπε**· ἀναφορ. αἰτιολ. πρότ. = διότι δι' αὐτὸν ῥητῶς εἶπε. **μαντείας γ' οὐνεκα** = ἔνεκα μαντείας τούλάχιστον, ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς μαντείας. **οὐτ' ἂν τῆδε βλέψαιμ' ἂν οὔτε τῆδ'** = οὔτε ἐδῶ ήθελον στρέψῃ τὴν προσοχὴν οὔτε ἐκεῖ, δηλ. οὔτε εἰς τοὺς λόγους (τοὺς χρησιμοδοτηθέντας ὑπὸ τοῦ Ἀπόλλωνος) οὔτε ἐδῶ, εἰς τοὺς τελευταίως λεχθέντας ὑπὸ τοῦ θεράποντος αὐτοῦ, δηλ. τοῦ Τειρεσίου (ἡ Ἰοκάστη προφανῶς ἀσεβεῖ εἰς τὸν θεόν).

Πραγματικά. καίτοι νιν οὐ κείνός γ' ὁ δύστηνος κατέκταν' ἄλλ' αὐτὸς πάροιθεν ὦλετο· ἐν τούτοις καὶ τοῖς ἀμέσως ἐπομένοις ἐνυπάρχει τὸ ἐξῆς δίλημμα: ἢ ὁ Ἀπόλλων εἶπε τὴν ἀλήθειαν ἢ ἐψεύσθη. Ἄν μὲν συνέβη τὸ πρῶτον, δὲν εἶναι παραδεκτὸν τοῦτο, διότι ὁ Λάϊος δὲν ἐφονεύθη ὑπὸ τοῦ υἱοῦ του, (ἐπειδὴ ὁ τελευταῖος οὗτος ἐξετέθη εἰς τὸ ὄρος καὶ ἀπέθανεν)· ἐὰν πάλιν ἐψεύσθη, ἐψεύσθη καὶ ὁ εἰπὼν αὐτὸ ὑπηρέτης του ἐν τῷ μαντεῖῳ· καὶ εἰς τὰς δύο ἄρα περί-

πτώσεις ὁ Λαίος δὲν ἐφρονεῦθη ὑπὸ τοῦ Οἰδίποδος. Τὸ δίλημμα ἕμους προφανῶς εἶναι ἀστήρικτον, διότι λαμβάνεται ὡς βᾶσις, ὅτι τὸ τέκνον τοῦ Λαίου εἶχεν ἀποθάνει, ὅπερ δὲν συνέβη.

TRITON ΣΤΑΣΙΜΟΝ (863 - 910)

Στροφ. α' (863 - 872)

Λεξιλογικαί. εἰ· τὸ εἰ ποιητικῶς ἀντὶ τοῦ εἴθε. **φέροντι** = ἔχοντι = ἔχειν. **τάν** = τὴν γνωστὴν εἰς ὅλους. **εὔσεπτος** = σεπτός, σεβαστός. **λόγων τε ἔργων** = ἐν λόγοις καὶ ἔργοις. **ῶν** = περὶ ὧν (λόγων καὶ ἔργων). **πρόκεινται** = δημοσίᾳ εἶναι ἐκτεθειμένοι, ἐκ τῶν προτέρων εἶναι τεθειμένοι, καθιερωμένοι. **δι' οὐρανίαν αἰθέρα** = εἰς τὰ στρώματα τοῦ οὐρανίου αἰθέρος. **ὑψίποδες** = ὑψηλοί, εὕρισκόμενοι ὑψηλά. **νιν** = αὐτοὺς (τοὺς νόμους). **θνατὰ φύσις ἀνέρων** = ἡ φύσις τῶν θνητῶν ἀνθρώπων (οἱ θνητοὶ ἄνθρωποι). **οὐδὲ μήποτε** = οὐδέποτε. **λάθα** = ἡ λήθη. **κατακοιμῶ** = βάλλω τινὰ νὰ κοιμηθῇ καὶ μεταφορικῶς : ἀχρηστεύω. **θεός** = θεία δύναμις. **γηράσκω** = χάνω τὴν ἰσχύν μου, μαραίνομαι· ἀντὶ νὰ εἴπῃ γηράσκων, ἔθηκε κατὰ παράταξιν : οὐδὲ γηράσκει.

Ἀντιστρ. α' (873 - 882)

Λεξιλογικαί. ὕβρις = ἀσέβεια, ἀλαζονεία. **φυτεύει τύρ.** = γεννᾷ τὴν τυρανν. ἐξουσίαν. **εἰ** (συντάσσεται ἐνίοτε μεθ' ὑποτακτικῆς) **ὑπερπλησθῆ** = ἐὰν ὑπερπληρωθῆ. **μάταν** = ματαίως, χωρὶς νὰ κορσεθῆ. **μὴ ἴπικαιρα** = μὴ σύμφωνα πρὸς τὸν καιρόν, πρὸς τὸ δίκαιον = ἄδικα. **μηδὲ συμφέροντα** = ἀσύμφορα. **ἀκροτάταν εἰσαναβάσσα ἄκραν** = ἀναβάσσα εἰς τὸ ὑψηλότατον ὕψωμα. **ἀπότομος** = ἀπόκρημνος. **ἀνάγκη** = μοιραία ἀνάγκη, ὄλεθρος. **ᾠρουσεν εἰς ἀπότομον ἀνάγκαν** = συνήθως καταπίπτει αἰφνιδίως εἰς τὴν ὑπὸ τῆς μοίρας ἐπιβαλλομένην σκληρὰν ἀνάγκην. **οὐ ποδὶ χρησίμῳ χρῆται** = δὲν χρησιμοποιεῖ τὸν πόδα, ὥστε νὰ εἶναι οὗτος εὐχρηστος, ἀσφαλῆς, ὥστε νὰ πατῇ στερεῶς **χρησίμῳ**, προληπτ. κατηγ. **τὸ καλῶς ἔχον πάλαισμα** = τὴν εὐγενῆ πάλην, τὸν εὐγενῆ ἀγῶνα (τῆς πόλεως πρὸς ἀνεύρεσιν τοῦ φονέως)· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : **αἰτοῦμαι δὲ θεὸν μήποτε λῦσαι τὸ καλῶς ἔχον τῆ πόλει πάλαισμα.**

Στροφ. β' (883 - 897)

Λεξιλογικαί. ὑπέροπτα. = ὑπεροπτικῶς, περιφρονητικῶς. **Δίκας.**

γεν. ἀντικειμεν. τοῦ ἀφόβητος = χωρίς νὰ φοβῆται τὴν θεῖαν δικαιοσύνην. ἔδη δαιμόνων = τὰς ἔδρας, τὰ ἀγάλματα τῶν θεῶν. **κακά νιν ἔλοιτο μοῖρα** = εἶθε νὰ τὸν καταλάβῃ ἡ κακὴ μοῖρα. **δύσποτος** = δυστυχής, ἀνόσιος, ἀσεβής, **χλιδᾶ** = χλιδῆ, αὐθάδεια, ὑπερηφάνεια. **χάριν δυσπότου χλιδᾶς** = λόγῳ τῆς ἀνοσίου ὑπερηφανείας του. **εἰ μὴ**· ἐπαναλαμβάνεται ἡ ἐν ἀρχῇ τῆς β' στροφῆς θεθεῖσα ὑπόθεσις. **τὸ κέρδος**· τὸ ἄρθρον σημ. τὸ ἐπιζητούμενον (κέρδος). **καὶ ἔρξεται**, ἐνν. πρὸ τοῦ ῥήματος ἡ ὑπόθεσις εἰ μὴ = καὶ ἂν δὲν ἀπομακρυνθῆ (δὲν ἀπόσχη). **τῶν ἀσέπτων** = τῶν ἀσεβῶν πράξεων. **ἔχομαι τινος** = ἄπτομαι τινος, ἐγγίζω, ψαύω τι. **ἄθικτα** = ἐκεῖνα, τὰ ἴοποια δὲν δυνάμεθα νὰ ἐγγίσωμεν, τὰ ἱερά· εἰς τὸ ῥῆμα **ἔξεται** ὑπονοεῖται ἐκ τῶν προηγουμένων τὸ **εἰ**, οὐχὶ ὅμως καὶ τὸ **μὴ**. **ματάξω** (καὶ ὀρθότερον **ματάξω**, ἐκ τοῦ μάτην) = φέρομαι ματαίως, ἀνοήτως. **ἐν τοῖσδε** = ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας (δηλ. ἐὰν δὲν τιμωρῶνται οἱ ἀσεβεῖς). **ἀμύνειν ψυχᾶς βέλη θυμοῦ** = ὥστε νὰ ἀπομακρύνῃ (ν' ἀποκρούσῃ) ἀπὸ τῆς ψυχῆς τὰς κακὰς ὁρμὰς τοῦ θυμοῦ. **τίμιαί** = ἔντιμοι. **αἱ τοιαίδε** = αἱ τοιαῦται ἀσεβεῖς πράξεις. **χορεύω** = μετέχω τῶν (θηρησκευτικῶν) χορῶν, λατρεύω τὸν θεὸν μὲ χορούς.

Ἄντιστρ. β' (898-910)

Λεξιλογικαί. ὀμφαλὸν γᾶς· ἴδε στίχ. 480. **Ἄβαϊσι** δοτ. τοπ. = ἐν Ἄβαϊς. **τάδε**· ἐννοεῖ τοὺς χρησμοὺς καὶ τὰς ἐκβάσεις αὐτῶν. **χειρόδεικτος** = ὁ δεικνύμενος διὰ τῶν δακτύλων τῶν χειρῶν, ὀλοφάνερος. **εἴπερ ὄρθ' ἀκούεις** = ἐὰν ὀρθῶς ἀκούῃς, ἐὰν ὀρθῶς καλῆσαι. **πάντ' ἀνάσσων** = ὡς ὢν παντάναξ, (χρησιμ. ὡς κατηγορ. τοῦ ὑποκειμ. τοῦ ὄρθ' ἀκούεις). **μὴ λάθοι** (ὑποκ. ἢ πρὸς τὸ θεῖον ἀσέβεια ἢ τὸ προηγ. τάδε). **σὲ τὰν τε ἀρχὰν ἀθάνατον** (ἡ ἰδιότης ἀρχὰν προστέθη εἰς τὸ ὄλον **σὲ**) = εἶθε νὰ μὴ διαφύγῃ τὴν προσοχὴν σου καὶ τῆς αἰωνίας ἀθανάτου ἐξουσίας σου. **ἔξαιρῶ** = ἐξαφανίζω, δὲν δέχομαι ὡς ἔγκυρα. **ἔξαιρουσιν** (οἱ ἄνθρωποι, ἀλλ' ὁ χορὸς ἐννοεῖ τὴν Ἰοκάστην). **φθίνοντα Λαῖου θέσφατα** = τὰ περὶ Λαῖου μαντεύματα, ὥστε νὰ φθίνου, ὥστε νὰ εἶναι ἄκυρα (τὸ φθίνοντα εἶναι κατηγ. κατὰ πρόληψιν). **κούδαμοῦ τιμαῖς Ἀπόλλων ἐμφανῆς** = καὶ οὐδαμοῦ φανερά τιμᾶται ὁ Ἀπόλλων (διότι ἀμφιβάλλουσιν οἱ ἄνθρωποι περὶ τῆς ἀληθείας

τῶν χρησμῶν). ἔρρει δὲ τὰ θεῖα = ἡ δὲ θρησκεία (ἡ δὲ λατρεία τοῦ θείου) ἐξαφανίζεται.

Πραγματικάι. νόμοι πρόκεινται δι' αἰθέρα τεκνωθέντες. ἐνοῦνται οἱ ἄγραφοι καὶ θεοὶ νόμοι, οἱ ὅποιοι εἶναι αἰώνιοι καὶ ἀμετάβλητοι καὶ οὐδέποτε χάνουν τὸ κύρος αὐτῶν, ἐνῶ οἱ γραπτοί, ὑπ' ἀνθρώπων νομοθετηθέντες συχνὰ μεταβάλλονται. Περὶ τῶν πρώτων, ἦτοι περὶ τοῦ θείου καὶ τοῦ φυσικοῦ δικαίου, φύσει ἐδρεύοντος εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων, ὁ Σοφοκλῆς λέγει ἐν τῇ Ἀντιγόῃ « οὐ γάρ τι νῦν γε κάχθές, ἀλλ' αἰεὶ ποτε ζῆ ταῦτα, κοῦδεὶς οἶδεν, ἐξ ὄτου φάνη ». **Ὀλυμπος.** ποιητικῶς ἐτέθη ἡ ἔδρα τῶν θεῶν ἀντὶ αὐτῶν τῶν θεῶν. οὐκέτι τὸν ἄθικτον... ἀναφέρει τρεῖς τόπους λατρείας τῶν προφητικῶν θεῶν (διότι περὶ χρησμῶν ἐνταῦθα πρόκειται), δύο τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ ἓνα τοῦ Διός. **Ἀβαῖσι.** εἰς τὰς Ἀβάς, πόλιν τῆς Φωκίδος, ὑπῆρχε ναὸς καὶ μαντεῖον τοῦ Ἀπόλλωνος. Ἐν δὲ τῇ **Ὀλυμπία** ὑπῆρχεν ἀρχαῖον μαντεῖον τοῦ Διός, τῶν ἐν αὐτῷ ἱερέων Ἰαμιδῶν μαντευομένων δι' ἐμπύρων θυσιῶν.

ΤΕΤΑΡΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (911 - 1085)

α') 911 - 999

Λεξιλογικάι. χῶρας ἀνακτες. ἡ Ἰοκάστη ἔρχεται διὰ τῆς μέσης θύρας τῶν ἀνακτόρων, συνοδευομένη ὑπὸ δύο θεραπαινίδων καὶ κρατοῦσα στέφανον καὶ θυμιάματα. **δόξα μοι παρεστάθη** = μοῦ ἦλθεν ἡ ἰδέα. **στέφη** = ἱκετευτικοὶ κλάδοι. **ἐπιθυμιάματα** = θυμιάματα. **ὑψοῦ θυμὸν αἶρει** = μετεωρίζεται τὴν ψυχὴν (διατελεῖ ἐν ὑπερβολικῇ διεγέρσει), λυπούμενος ὑπερβολικὰ (μεταφορ. ἐκ τῶν ὑψουμένων κυμάτων τῆς θαλάσσης). **οὐδ' ὅποι' ἀνὴρ ἔννοους τεκμαίρεται τὰ καινὰ τοῖς πάλοι** = καὶ δὲν κρίνει ὡς συνετὸς ἀνὴρ τὰ νέα ἐκ τῶν παλαιῶν (δηλ. ματαιωθέντος τοῦ πρὸ πολλοῦ δοθέντος χρησμοῦ εἰς τὸν Λαῖον, εἶναι αὐτονόητον ὅτι καὶ τὰ τοῦ Τειρεσίου σημερινὰ μαντεύματα εἶναι ψευδῆ). **φόβους** = πράγματα διεγείροντα φόβους. **ἄγχιστος** (ἄγχι) = πλησιέστατος (διότι ὁ βωμὸς τοῦ ἦτο ἔμπροσθεν τῶν ἀνακτόρων). **κάτευγμα** (ἐκ τοῦ κατεύχομαι) = ἀφιέρωμα, ἀνάθημα. **λύσις** = ἀπαλλαγὴ τοῦ Οιδίποδος ἀπὸ τῶν φόβων τοῦ περὶ τοῦ γενομένου ἐγκλήματος. **εὐαγῆ** προλ. κατηγ. = ὥστε εὐαγῆ γενέσθαι τὸν Οιδίποδα, ὥστε ν' ἀπαλλαγῆ τῆς κατηγορίας, ποῦ τοῦ ἀ-

πέδωσαν. **ὡς κυβερνήτην νεώς** = ὡς ὀκνοῦσιν οἱ ναῦται, βλέποντες ἐκπεπληγμένον τὸν κυβερνήτην νεώς. **ἄρ' ἂν μάθοιμι**· ἐν αὐτοῖς ἐνυπάρχει παράκλησις (παρατηρητέον ὅτι καὶ οἱ τρεῖς κατὰ σειρὰν στίχοι λήγουσιν εἰς τὴν αὐτὴν συλλαβὴν). **αὐτὸν εἶπατε**· τὸ αὐτὸν ἐτέθη κατὰ πρόληψιν ἀντί : εἶπατε, ὅπου αὐτός ἐστιν. **γυνὴ δέ...** ἡ κανον. σειρά τῶν λέξεων : γυνὴ δὲ μήτηρ τῶν κείνου τέκνων ἐστὶν ἥδε· αἱ λέξεις δὲ **γυνὴ μήτηρ** παρατιθέμεναι φανερώουσι τὴν ἀληθῆ σχέσιν τοῦ Οἰδίποδος πρὸς αὐτὴν. **ὄλβιος** = εὐτυχής. **παντελής δάμαρ** = τελεία ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν σύζυγος. **αὐτως** = ὡσαύτως, ἐνν. εἴης. **ἄξιος εἶ**, ἐνν. τοῦ ὄλβιος εἶναι. **εὐπέεια** = εὐφημία, καλὴ εὐχή. **ὄτου χρήζων ἀφῖξαι**· πλαγ. ἔρωτ. πρότ. = τίνος ἔχων ἀνάγκην ἦλθες ; **χῶτι** = καὶ ὅ,τι. **πρὸς τίνος δ' ἀφιγμένος** ; ἐνν. ἀγαθὰ θέλεις σημῆναι ; **ἐκ τῆς Κορίνθου**· ἀντι ν' ἀπαντήσῃ παρὰ τίνος ἦλθεν, ἀναφέρει τὸν τόπον, ἐξ οὗ ἦλθεν, ἐπειδὴ μόνος του, χωρὶς ν' ἀποσταλῆ παρ' ἄλλου, ἦλθε· **τὸ δ' ἔπος**· αἰτιατ. τοῦ κατὰ τι ἢ τῆς ἀναφορᾶς. **ἦδοιο—ἀσχάλλοις**, ἐνν. **εὐτύφω** = τῷ ἔπει· ὁ **ἂν ἀνήκει** καὶ εἰς τὰς δύο εὐκτικὰς. **ἀσχάλλω** = λυποῦμαι. **διπλὴν δύναμιν** = διπλὴν ἐνέργειαν τοῦ ἠδесθαι καὶ ἀσχάλλειν, δηλ. χαρᾶς καὶ λύπης. **Ἰσθμίας** = Κορινθίας. **Ἰσθημι** = ἀνακηρύττω, ἐκ τῆς φράσεως δὲ **στήσουσι τύραννον** φανερώεται, ὅτι ὁ Οἰδίπους δὲν ἦτο νόμιμος κληρονόμος τοῦ θρόνου τῆς Κορινθίας. **ἐγκρατῆς ἔτι** = εἶναι πλέον ἐν τῷ κράτει, ἐν τῇ ἐξουσίᾳ. **οὐ δῆτα** (ἐνν. ἐγκρατῆς ἔτι)· τοῦτο μετὰ τίνος δημῶδους χαριτολογίας λέγεται ὑπ' ἀνθρώπου τοῦ λαοῦ, δηλαδὴ δὲν ἐξουσιάζει, ἀλλ' ἐξουσιάζεται ὑπὸ τοῦ θανάτου. **ἀξιῶ θανεῖν** = ἀπαιτῶ νὰ θανατωθῶ (ὅπως ὁ λαὸς λέγει πολλάκις πρὸς διαβεβαίωσιν : νὰ μοῦ κόψουν τὸ κεφάλι, νὰ πεθάνω). **ὦ πρόσπολε**· ἀποστέλλει μίαν τῶν θεραπεινίδων, διὰ νὰ ἀναγγεῖλῃ καὶ καλέσῃ τὸν Οἰδίποδα. **ἴν' ἐστὲ** = ποῦ εἴσθε. **τοῦτον Οἰδίπους...** ἡ σειρά τῶν λέξεων : τοῦτον τὸν ἄνδρα Οἰδίπους πάλαι ἔφευγε, τρέμων, μὴ κτάνοι (αὐτόν). **πρὸς τῆς τύχης** = ἀπὸ φυσικὸν θάνατον. **τοῦδε**· τοῦ Οἰδίποδος, ὁ ὁποῖος αὐτὴν τὴν στιγμὴν ἤρχετο ἐκ τῶν ἀνακτόρων. **ἐκπέμπομαι** = στέλλω καὶ προσκαλῶ ἐκτός. **ἴν' ἦκει** = ποῦ κατήντησαν. **τὰ σεμνά** (εἰρων.). **ἀγγελῶν**· τί μετοχὴ εἶναι ; **σημήνας γενοῦ** περιφρ. = σήμερον, ἀναγγεῖλον. **θανάσιμον βεβηκότα** = ὅτι ἀπῆλθεν εἰς τὸν θάνατον, ὅτι ἀπέθανεν· **δόλοισιν** = διὰ δολοφονίας, διὰ δολοφονικῆς ἐπιβουλῆς. **ἡ ξυναλλαγῆ νόσου** ; ἢ ἐκ συντυχίας νόσου, ἢ ἀπὸ ἀσθένειαν ; **σμικρὰ ῥοπή** =

πολύ μικρά, ἀσήμαντος ἀφορμῆ (ῥοπή = κλίσις· ἢ μεταφ. ἀπὸ τοῦ ζυγοῦ)). **εὐνάζω** = ῥίπτω εἰς τὴν εὐνήν (κλίνην), καταβάλλω. **συμμετροῦμαι**, ἴδε στίχ. 73. **συμμετρούμενος τῷ μακρῷ χρόνῳ** = συμφώνως μὲ τὴν μακρὰν ἡλικίαν του, σύμφωνα μὲ τὸ βαθὺ γῆράς του. **πυθόμαντις ἐστία** = ἡ μαντικὴ ἐστία τῆς Πυθοῦς (προσωποπ.). **κλάζω** = κρώζω. **τοὺς ἄνω** (εἰς τὸν ἀέρα) **κλάζοντας ὄρνεις** περιφρονητικῶς ὁμιλεῖ διὰ τοὺς λόγους τοῦ Τειρεσίου. **ῶν ὑφηγητῶν** (ὄντων) = κατὰ τὴν ὑφήγησιν, ὄδηγίαν τῶν ὁμοίων. **κεῦθει**· ἔχει παθ. σημ. = κρύπτεται, ἔχει ταφῆ. **ἄψαυστος** (ἐνεργ.) **ἔγχους** = χωρὶς νὰ ἐγγίσω δόρυ ἢ ξίφος. **εἴ τι μὴ** = ἐκτὸς ἐὰν ἴσως. **τῷμῳ πόθῳ**· ἀντί : τῷ πόθῳ ἐμοῦ = ἐξ αἰτίας τοῦ πόθου του πρὸς ἐμέ. **οὕτω** = ὑπὸ τοιοῦτους ὄρους. **ἂν θανῶν εἶη** = θάνοι (ἀντί ὀριστ.). **τὰ δ' οὖν** = ἐν πάσῃ ὅμως περιπτώσει. **θέσπισμα** = χρησμός. **τὰ παρόντα**· τὰ ὁποῖα τώρα μᾶς ἐμβάλλουν εἰς σκέψεις, εἰς φόβους. **συλλαβῶν** = λαβῶν μαζί του. **ἄξια** (κατηγορ.) **οὐδενὸς** = ἄνευ οὐδενὸς κύρους. **παράγομαι** = παρασύρομαι. **εἰς θυμὸν βάλλω** = ἐνθυμοῦμαι, βάλλων εἰς τὸν νοῦν μου. **τὸ λέχος τῆς μητρὸς** = τὸν μετὰ τῆς μητρὸς μου γάμον. **ῶ τὰ τῆς τύχης κρατεῖ** = ἐν τῷ βίῳ τοῦ ὁποίου κρατεῖ ἡ τύχη (ἢ τυφλὴ τύχη καὶ οὐχὶ ἡ θεὰ Τύχη, ἥτις ἐπιστεῦετο παρὰ πάντων)· ὁμιλεῖ γενικῶς ἐνταῦθα καὶ μόνον κατωτέρω ἐν στίχῳ 980 εἰδικεῖ διὰ τὸν Οἰδίποδα : σύ δέ... **πρόνοια δ' οὐδενὸς σαφῆς** = δὲν ὑπάρχει δὲ ἀσφαλῆς πρόγνωσις διὰ κανὲν πρᾶγμα. **εἰκῆ** = ὅπως τύχη, ὅπως ἔτυχεν (ἄνευ σκέψεων)· ταῦτα καὶ τὰ κατωτέρω λέγει ἡ Ἰοκάστη πρὸς παρηγορίαν τοῦ Οἰδίποδος. **εἰς τὰ νυμφεύματα** (προσδιор. ἀναφορ.) = ὅσον ἀφορᾷ εἰς τοὺς μετὰ τῆς μητρὸς σου γάμους. **ἀλλ' ὄτω ταῦτα παρ' οὐδέν ἐστι** (ἀναφ. ὑποθ. πρότ.) = ἀλλ' ἐὰν τις οὐδεμιᾶς προσοχῆς ἄξια θεωρῆ ταῦτα. **ῥᾶστα** = εὐκολώτατα, ἀλυπτότατα. **μέγας ὀφθαλμὸς** = ἰσχυρὸς ὄδηγός, τρανὴ ἀπόδειξις. **ξυνίημι** = ἐννοῶ. **τῆς ζώσης γεν.** ὑποκ. = ἡ ζῶσα. **καὶ ὑπὲρ ποίας γυν.** = καὶ διὰ ποίαν γυναῖκα (ἀναγκ. αἷτιον). **τί ἐκείνης** = τί πρᾶγμα ἐκείνης. **ἢ ῥήτόν ;** = ἄρα γε δύναται νὰ ἀνακοινωθῆ ; **τό τε πατρῶον...** ἢ σειρὰ τῶν λέξεων : **ἐλείν τε τὸ πατρῶον αἶμα ταῖς ἐμαῖς χερσὶ** = καὶ νὰ φονεύσω τὸν πατέρα μου διὰ τῶν ἰδίων μου χερῶν. **ἐξ ἐμοῦ**· ἀντί ὑπ' ἐμοῦ. **εὐτυχῶς**· διότι μὴ μεταβάς εἰς Κόρινθον ἀλλ' εἰς Θήβας, ἀπέφυγε τοὺς κινδύνους τῶν ἐγκλημάτων πρὸς τοὺς γονεῖς του καὶ ἀπέβη εὐτυχῆς, ὡς ἀναλαβῶν τὴν βασιλείαν τῶν Θηβῶν· (τραγ. εἰρωνεία, διότι

αὐτὸ ἀκριβῶς ἐπέφερε τὸν ὕλεθρόν του). ἀλλ' ὅμως ἤδιστον = ἀλλ' ὅμως ἦτο παρὰ πολὺ εὐχάριστον (προβλ. τὸ ἐν Ὀδυσσεΐα ι 34 « οὐδὲν γλύκιον ἤς πατρίδος οὐδὲ τοκῆων »).

β') 1000 - 1085

ἦ γὰρ τάδ' ὀκνῶν ἦσθα ἀπόπτολις; = ἀλήθεια λοιπὸν εὐρίσκεσο μακρὰν τῆς πατρίδος σου, ἐπειδὴ αὐτὰ δὰ ἐφοβεῖσο; πατρός τε χρήζων = ἐκτὸς τοῦ λόγου, ποὺ ἐξέθηκα, καὶ διότι ἐπεθύμουν... τί δῆτ' ἐγὼ οὐχὶ ἐξελυσάμην σε = διατί λοιπὸν δὲν σὲ ἀπήλλαξα ἀμέσως, τί κάθημαι καὶ δὲν σὲ ἀπαλλάττω ἀμέσως, δύναμαι ἀμέσως νὰ σὲ ἀπαλλάξω. χάριν = ἀνταμοιβήν, δῶρον. τοῦτ' ἀφικόμεν = πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον... πρὸς δόμους ἐνν. εἰς Κόρινθον. εὖ πράττω τι = εὐτυχῶ κάπως, λαμβάνω κάποιαν εὐεργασίαν. ὁμοῦ, ἀντὶ ὁμοσε = εἰς τὸ αὐτὸ μέρος. φυτεύσαντας, ἐνν. ἐδῶ τὴν μητέρα, ἐνῶ ἡ λέξις λέγεται μᾶλλον περὶ πατρός. εἰ τῶνδε φεύγεις οὐνεκα = ἐὰν ἔνεκεν αὐτῶν τῶν αἰτίων (τὰ ὅποια ἀνεφέρθησαν ἀνωτέρω) ἀποφεύγῃς. μὴ ἐξέλθη σαφῆς = μὴ ἀποδειχθῆ (βγῆ) ἀληθῆς. μίασμα τῶν φυτευσάντων (γεν. ὑποκ.) = μόλυσμα ἀπὸ τοὺς γονεῖς. τοῦτ' αὐτό, τοῦτο, ἡ ἐπανάληψις τοῦ τοῦτο πρὸς δήλωσιν τῆς μεγάλης προσδοκίας τοῦ Οἰδίποδος περὶ τοῦ λεχθέντος ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου. οὐδὲν πρὸς δίκης = οὐδόπως δικαίως. πῶς δ' οὐχί; ἐνν. πρὸς δίκης τρέμω; γεννητῆς = ὁ γεννήτωρ, ὁ γονεὺς, ἐνῶ γεννήτης = ὁ εἰς τὸ αὐτὸ γένος ἀνήκων. ὀθούνεκα = διότι οὐδὲν ἐν γένει σοι ἦν = οὐδεμίαν συγγένειαν εἶχε πρὸς σέ. οὐ μᾶλλον οὐδέν· ἐπαναλαμβάνει τὴν προηγηθεῖσαν ἀρνησιν πρὸς μείζονα ἔμφασιν. τοῦδ' ἀνδρὸς (= ἐμοῦ) ἀλλ' ἴσον = δὲν σὲ ἐγέννησε περισσότερον ἀπὸ ἐμέ, ἀλλ' ἐξ ἴσου δηλ. τόσον εἶναι πατὴρ σου ὁ Πόλυβος, ὅσον ἐγὼ (τοῦτο εἶναι ἀπὸ τὰς συνήθεις εὐφυολογίας τῶν ἀνθρώπων τοῦ λαοῦ). ἐξ ἴσου ἐνν. τὸ ἐξέφυσε. τῷ μηδενί (ἐνν. ὄντι) = τῷ μὴ φύσαντι. ἐγείνατο = ἐγέννησε. ἀντὶ τοῦ δὴ παῖδά μ' ὠνομάζετο; = ἔνεκα τίνος λόγου λοιπὸν μὲ ὠνόμαζεν ὡς ἰδικόν του παιδί; λαβῶν, αἰτιολ. μετ. καθ' = καὶ εἶτα = καὶ μ' ὅλα ταῦτα. ὦδε μέγα = τόσον μεγάλως. στέργω = ἀγαπῶ. ἀπ' ἄλλης χειρός, ἐνν. ἡ ἐναντιωμ. μετ. λαβῶν. ἐκπείθω = πειθαναγκάζω. ἐμπολάω = ἀγοράζω. δίδως, ἴστορ. ἐνεστ. ναπαῖαι πτυχαί = δασώδεις χαράδραι. ἐπιστατῶ = εἶμαι βοσκὸς (εἰς τὰ ποιμνία), διότι ὁ ποιμὴν ἐλέγετο καὶ ἐπιστάτης. ἐπὶ θητεία = ἐπὶ ἐμμίσθῳ ὑπηρεσίᾳ. θῆς δὲ

ἐλέγετο ὁ ἐλεύθερος ἐργάτης ὑπηρετῶν ἐπὶ μισθῷ (ὑποτίθεται ὅτι εἶ-
 ναι τοῦ Πολύβου, ἀφοῦ εἰς τοῦτον τὸ ἔκθετον παρέδωκε). **σοῦ δὲ σω-**
τῆρ γε = (ναὶ ὑπηρετῆς, ὡς περιπλανώμενος ἔμμισθος ἐργάτης),
 ἀλλὰ γενόμενος σωτῆρ σου (λέγει τοῦτο μετὰ τινος ὑπερηφανείας). **τί**
ἄλλος ἴσχοντα ; = ἀπὸ ποῖον κακὸν ὑποφέροντα ; (κάμνει τὴν ἐρώ-
 τησιν ταύτην ὁ Οἰδίπους, ἐπειδὴ ἤκουσε τὴν λέξιν **σωτῆρ**, δηλ. ἀπὸ
 τί κακὸν μὲ ἔσωσες ;). **μαρτυρήσειαν ἄν** = δύνανται νὰ μαρτυρή-
 σου, νὰ τὸ ἀποδείξουν (ὅτι ἐν κακοῖς ὄντα σὲ ἔλαβον). **ποδῶν ἄρ-**
θρα τὰ σὰ = τὰ ἄρθρα τῶν σῶν ποδῶν. **τί τοῦτ' ἄρχαιον ἐννέπεις**
κακόν ; = τί ἐστὶ τοῦτο τὸ ἀρχαῖον κακόν, ὃ ἐννέπεις ; **διάτορος** =
 διατρυπημένος, διαπεπερονημένος. **ἀκμαὶ ποδοῖν** = αἱ ἐξοχαὶ τῶν
 ἀστραγάλων, τὰ σφυρά. **δεινὸν γ' ὄνειδος σπαργάνων ἀνειλόμην** =
 νφοβερὰν αἰσχύνην βεβαίως ἀνέλαβον ἐκ νηπιακῆς ἡλικίας (καθ' ἣν γί-
 νεται ἡ σπαργάνωσις τῶν παιδιῶν). **ἐκ τύχης ταύτης** = ἐκ τοῦ γεγο-
 νότος τούτου. **ὄς εἶ** = ποῖος εἶσαι (οἶος πράγματι εἶσαι, ἴδῃλ. Οἰδί-
 πους = οἰδάω, οἰδέω καὶ πούς). **πρὸς πατρός ἢ μητρός**, ἐνν. ἔπα-
 θον τὸ πάθημα τοῦτο. **λῶν φρονεῖ** = ἀκριβέστερον γνωρίζει. **τυ-**
χῶν = εὐρῶν κατὰ τύχην. **οὐκ**, ἐνν. οὐκ ἔλαβον αὐτὸς τυχῶν· τῶν
Λαΐτου τις = κάποιος ἐκ τῶν ἀνθρώπων (ὑπηρετῶν) τοῦ Λαΐτου. **δή-**
που = ὡς ἐνθυμοῦμαι. **εἴτ' οὖν ἐπ' ἀγρῶν εἴτε κἀνθάδ' εἰσιδῶν** ;
 = εἴτε γνωρίσας τοῦτον ἐδῶ προσωπικῶς, εἴτε εἰς τοὺς ἀγρούς ; **ση-**
μήνατε = καταστήσατέ μου αὐτὸν γνωστόν. **καιρὸς** = κατάλληλος
 εὐκαιρία. **οὐδέν' ἄλλον**, ἀντικ. τοῦ ἐννοουμ. ἀπαρεμφ. ἐννέπειν, οὐ
 ὑποκ. τό : αὐτὸν (τὸν ἄγγελον). **τὸν ἐξ ἀγρῶν** = τὸν ἐν ἀγροῖς ὄντα
 καὶ προσκληθέντα ἐξ αὐτῶν ὑπὸ σοῦ. **ματεύω** = ζητῶ. **ἐφιέμεθα**
μολεῖν = ἐπεθυμοῦμεν νὰ ἔλθῃ. **τὸν** = ὄν. **τί δ' ὄντιν' εἶπε**· πλή-
 ρης θὰ ἦτο ἡ φράσις : τί δ' ἐρωτᾶς, ὄντιν' εἶπε. **μηδὲν ἐντραπῆς** =
 νὰ μὴ φροντίζῃς (νὰ μὴ ἐνδιαφέρεσαι καθόλου). **οὐκ ἂν γένοιτο**
τοῦτο, ὅπως ἐγὼ οὐ φανῶ = δὲν δύναται νὰ γίνῃ τοῦτο, ἵνα ἐγὼ
 μὴ φανερώσω (ὁ Οἰδίπους φαντάζεται, ὅτι τὸν ἐμποδίζει ἡ Ἰοκάστη
 νὰ εὐρῃ τὸ γένος του, διὰ νὰ μὴ ἀποδειχθῇ ἡ ταπεινὴ καταγωγὴ του).
ἄλις (εἰμί) **νοσοῦσ' ἐγὼ** προσ. σύνταξ. ἀντὶ τῆς ἀπροσ. ἄλις ἐστὶ
 νοσεῖν (πάσχειν, ὑποφέρειν) ἐμέ. **τρίδουλος τρίτης μητρὸς** = δοῦ-
 λος καταγόμενος ἐκ δούλης μητρὸς μέχρι τρίτης γενεᾶς. **ἐκφανῆ κακῆ**
 = θὰ ἀποκαλυφθῆς ἔχουσα ταπεινὴν καταγωγὴν. **μὴ οὐ** = ὥστε μὴ
 οὐ. **τάδε** = ἀναζήτησιν τῆς καταγωγῆς σου. **φρονοῦσα εὔ** = κρι-

νουσα ὀρθῶς, ἀποβλέπουσα εἰς τὸ καλόν σου. **τὰ λῶστα** = τὰ ὠφελιμώτατα. **τὰ λῶστα** (ἡ ἐπανάληψις τούτου ὑποδηλοῖ ἀγανάκτησιν) = τὰ συμφερότατα αὐτὰ (δηλ. ἡ μὴ ἀνευρέσεις τῆς καταγωγῆς μου). **πάλαι** (ἀφ' ἧς τὸ πρῶτον ἤκουσεν ἐν Κορίνθῳ, ὅτι εἶναι νόθος). **δύσποτος** = δυστυχής. **ἄξει τις**, ἀποστέλλεται δευτέρος πομπὸς νὰ φέρῃ τὸν ποιμένα τὸ ταχύτερον μετὰ τὸν ἐν σίχλ. 861 ἀποσταλέντα πρῶτον. **χαίρειν** = νὰ ἐναβρύνεται, νὰ καμαρώνῃ. **προσειπεῖν** = νὰ προσαγορεύσω (δηλ. ὅτι εἶσαι δύστηνος = δυστυχής). **ἄλλο δ' οὐποθ' ὕστερον** μετὰ τοὺς λόγους τούτους ἡ Ἰοκάστη ἀπέρχεται ἀποτόμως διὰ τῆς μεσαίας πύλης εἰς τὰ ἀνάκτορα. **ἄξασα** (τοῦ ῥ. ἀίτω) = ὀρμήσασα ταχέως. **ὅμως μὴ** (μετὰ φόβου σημαντ. ῥήμ. τίθεται τὸ ὅπως μὴ μεθ' ὀριστ. μέλλοντος). **ἀναρρήξει** (ἀμεταβ.) = μήπως ξεσπάσουν. **σιωπῆς**, ἐννοεῖ τὴν σιωπὴν τῆς Ἰοκάστης, ἀποφυγούσης νὰ ἐξηγήσῃ τοὺς λόγους τῆς αἰφνιδίας φυγῆς της καὶ ἀρκεσθείσης νὰ εἴπῃ μόνον τὸ ἰού, ἰού. **ὅποια χρῆζει ῥηγγύτω** = ὡς ξεσπάσουν ὅσα θέλουν. **φρονῶ μέγα** = μεγαλοφρονῶ. **δυσγένεια** = ταπεινὴ καταγωγή. **νέμου** = θεῶρῶ. **τῆς εὖ διδούσης** = τῆς ἀγαθοποιοῦ, τῆς παρεχούσης μοι εὐτυχίαν (ἐνν. τὴν προηγ. πρὸς αὐτὸν εὐνοίαν τῆς τύχης)· **οὐκ ἀτιμασθήσομαι** = δὲν θὰ προσβληθῶ. **τῆς γὰρ** = διότι ἐξ αὐτῆς (τῆς τύχης). **οἱ συγγενεῖς μῆνες** = οἱ χρόνοι, ποὺ με ἐσυντρόφευσαν εἰς τὴν ζωὴν, ποὺ παρηκολούθησαν τὸν βίον μου ἀπὸ τῆς γεννήσεώς μου μέχρι σήμερον (ἐννοεῖ τὸν χρόνον τῆς ζωῆς καθόλου, ὁ ὅποιος κατὰ τὴν ἀντίληψιν τῶν ἀρχαίων συγγενᾶται τῷ ἀνθρώπῳ, διέρχεται μαζί τὸν βίον καὶ συγγηράσκει μετ' αὐτοῦ). **διώρισαν μικρὸν καὶ μέγαν** = ὥρισαν (προώρισαν, ἔταξαν) νὰ γίνω κατ' ἀρχὰς μὲν μικρός, ἔπειτα δὲ μέγας. **τοιόσδ' ἐκφυῶς** = τοιαύτην ἀφ' οὗ ἔσχον καταγωγὴν, ἀφ' οὗ τοιοῦτος ἐγεννήθην. **οὐκ ἂν ἐξέλθοιμ' ἔτι ποτ' ἄλλος, ὥστε μὴ ἐκμαθεῖν τοῦμὸν γένος** = δὲν εἶναι δυνατὸν ν' ἀποδειχθῶ ποτε ἄλλος, ὥστε νὰ μὴ μάθω τὴν καταγωγὴν μου (ἐν ἄλλοις λόγοις θέλει νὰ εἴπῃ, ὅτι τὴν καταγωγὴν μου τίποτε δὲν μπορεῖ νὰ μεταβάλῃ καὶ ἐπομένως δὲν ὑπάρχει λόγος νὰ μὴ μάθω τὰ κατ' αὐτήν).

Πραγματικά. ἰκέτις ἀφῖγμαι τελειώσασα τοὺς λόγους τούτους ἡ Ἰοκάστη στέφει τὸ ἀγαλμα τοῦ θεοῦ, αἱ δὲ θεραπεινίδες ἀνάπτουν τὸ πῦρ ἐπὶ τοῦ βωμοῦ διὰ τὰ θυμιάματα. **ἄρ' ἂν παρ' ὑμῶν, ὦ ξέ-**

νοι... ὁ ἄγγελος ἔρχεται ἐξ ἀριστερῶν, ἡ δὲ ἐμφάνισις αὐτοῦ φαίνεται ὡς ἄμεσον ἐπακολούθημα τῆς προσευχῆς τῆς βασιλίσσης. **παντελὴς δάμαρ**· ὁ γάμος παρ' ἀρχαίους ἐθεωρεῖτο ἀτελής, ἐὰν δὲν ἀπεικῶντο τέκνα· διὰ τοῦτο καὶ εἰς τὰ προικοσύμφωνα ἐσηγηθίζετο ν' ἀναγράφεται «ἐπ' ἀρότῳ παιδῶν ἄγομαι γαμετὴν» τ.ἔ. νυμφεύομαι, διὰ νὰ τεκνοποιήσω. Κατ' ἀκολουθίαν ἐλέγετο παντελής δάμαρ ἢ σύζυγος ἐκείνη, ἣτις εἶχε καὶ τέκνα. **ᾧ τὰ τῆς τύχης κρατεῖ**· ἀφ' οὗ ἐν στίχ. 724 ἡ Ἰοκάστη ἐξέφρασεν ἀμφιβολίας περὶ τοῦ ἀξιοπίστου τῶν ἀνθρωπίνων μαντειῶν, ἐν δὲ τῷ στίχ. 853 δὲν ἐφείσθη οὐδὲ τοῦ Ἀπόλλωνος, τώρα θεωρεῖ ὡς κυρίαρχον τοῦ κόσμου τὸ μοιραῖον καὶ τυχαῖον «τύχη κυβερνᾷ πάντα». **ἐπέπερ εὐνοῦς ἦλθον**... ὁ ἄγγελος νομίζει ὅτι θὰ εὐχαριστήσῃ τὸν Οἰδίποδα, ἀν τοῦ ἀναγγεῖλη, ὅτι αὐτὸς τὸν ἔσωσεν ἐκτεθειμένον ἀνάτηρον παιδίον εἰς τὸν Κιθαιρῶνα· ποῖον ὅμως ἄλλο ἀποτέλεσμα ἐπῆλθεν; Ἐπομένως ἔχομεν ἐδῶ ἄλλην περιπέτειαν. **εὐρῶν ναπαίαις ἐν Κιθαιρῶνος πτυχαῖς**. τοῦτο ἦτο τὸ πρῶτον κεραυνοβόλον πλῆγμα τῆς Ἰοκάστης, ἣτις ἤρχισε νὰ ὑποπτεύῃ τὴν ἀλήθειαν, διὰ νὰ πεισθῇ κατωτέρω ἀπολύτως ἐν τοῖς στίχ. 1032 καὶ 1042. **μικρὸν καὶ μέγαν διώρισαν**. ἀληθῶς ἦτο οὗτος ἐν ἀρχῇ ἐκθετον ἀνάτηρον παιδίον καὶ ἔγινε διάδοχος καὶ ἔπειτα βασιλεὺς τοῦ θρόνου τῆς Κορίνθου καὶ ἐξ ἄλλου ἀπελπις ὀδοιπόρος καὶ βασιλεὺς τῶν Θηβῶν.

TETARTON STASIMON (1086-1108)

Στροφή (1086 - 1097)

Λεξιλογικαί. εἶπερ ἐγὼ μάντις. Καθ' ὃν χρόνον ὁ Οἰδίπους μένει μόνος ἐν τῇ σκηנῇ σύννοος καὶ στρέφει ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τὸ βλέμμα, μήπως ἴδῃ ἐρχόμενον τὸν ποιμένα, ὁ χορὸς περιχαρῆς ἄδει τὸ τρίτον στάσιμον, διὰ νὰ ἐκφράσῃ τὴν ἐλπίδα, ὅτι ὁ βασιλεὺς, ὁ ὁποῖος ἐθεωρεῖτο ξένος (Κορίνθιος), συντόμως θὰ ἀποδειχθῇ Θηβαῖος τὴν καταγωγὴν. **μάντις**, ὑπὸ τὴν ἔννοιαν τῆς ἀνθρωπίνης μαντικῆς. **Ἰδρις** = σοφός. **κατὰ γνώμην** = κατὰ νοῦν. **οὐκ ἔσει ἀπείρων** = δὲν θὰ εἶσαι ἄπειρος, θὰ εἶναι μέτοχος. ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : **οὐκ ἔσει ἀπείρων μὴ οὐ σέ γε αὔξειν** = δὲν θὰ εἶσαι ἐστερημένος τοῦ νὰ σὲ μεγαλύνωμεν, θὰ μάθῃς ὅτι σὲ... **πατριώτης** = συμπατριώτης· διὰ τῶν τριῶν ἐπιθέτων : **πατριώτην, τροφὸν καὶ μητέρα** ὁ ποιητὴς ἐσχημάτισε κλιμακωτὸν σχῆμα ἐκ τῶν μικροτέρων εἰς τὰ μεγαλύτερα.

χορεύομαι = τιμῶμαι διὰ χορῶν. **ἐπίηρα φέρω** ('Ομηρ. φράσις) = φέρω εὐχάριστα. **τυράννοις** = τῷ Οἰδίποδι (ὁ πληθ. τῆ βασιλικῆ οἰκογενείᾳ τοῦ Οἰδίποδος). **ἰήιε Φοῖβε**. ἰδὲ στίχ. 154.

Ἄντιστροφή (1098-1108)

Λεξογικαί. **μακραιῶν** = μακρόβιος. **μακραιῶνων** (ἐνν. κορῶν). **ἔτικτε** (μεταφέρεται εἰς τὸν χρόνον τῆς εὐρέσεως τοῦ Οἰδίποδος). **πελασθεῖσα Πανός** = συνευρεθεῖσα μετὰ τοῦ Πανός. **εὐνάτειρα** = σύνευνος. **πλάκες ἀγρόνομοι** = πλάκες ἀγρῶν νεμομένων = ὀρειναὶ πεδιάδες ἀγρῶν (ἔπου βόσκουσι κτήνη). **Κυλλάνας** = Κυλλήνης. **Βακχεῖος** = ὁ Διόνυσος. **εὐρημα** = ὡς λαμπρὸν δῶρον, ὡς εὐφρόσυνον κέρδος, καὶ ἐπομένως τέκνον του (δηλ. νύμφη τις ἔτεκεν αὐτῷ).

Πραγματικαί. Τὸ χορικὸν ἄσμα εἶναι μεστὸν χαρᾶς καὶ ἐλπίδων, ἐσυνηθίζοντο δὲ τοιαῦτα ἐν τοῖς ἀρχαίοις δράμασιν, ἰδίᾳ τότε, ὅταν προβλέπηται μεταβολὴ ἐπὶ τὰ χεῖρα καὶ καταστροφή. **τὰν αὖριον πανσέληνον**· ὁ χορὸς ἀναμένει αὖριον νὰ διαλευκανθῆ πλήρως τὸ μυστήριον τῆς καταγωγῆς τοῦ Οἰδίποδος, ὅτε θὰ ἦτο πανσέληνος, συμπίπτουσα μὲ τὴν ἐπαύριον τῆς ἑορτῆς τῶν Μεγάλων Διονυσίων, κατὰ τὴν ὁποίαν ἐδιδάσκοντο τὰ δράματα· ἴσως δὲ διὰ τῆς πανσελήνου ἠθέλησε νὰ δείξῃ, ὅτι ἡ ἀνακάλυψις τοῦ πράγματος γενήσεται ἐν πλήρει φωτί. **μακραιῶνων**, ἐννοεῖ τὰς νύμφας, αἱ ὁποῖαι ἦσαν παρθενικαὶ θεόστητες, προσωποποιήσεις τῶν δυνάμεων τῆς φύσεως. Κατῴκουν εἰς ὄρη, δάση, πεδιάδας, κοιλάδας, σπήλαια, κρήνας καὶ ποταμούς καὶ ἔζων ἐπὶ μακρὸν τρώγουσαι ἀμβροσίαν. Ἐξελαμβάνοντο ὁμοίως ὡς τροφοὶ καὶ παιδαγωγοὶ τοῦ Διὸς καὶ τοῦ Διονύσου καὶ τοῦτον παρακολουθοῦσι συνεχῶς μετὰ τοῦ Πανός καὶ τῶν Σατύρων. **Πάν**· ἦτο ὁ ἐν Ἀρκαδίᾳ κατ' ἔξοχὴν τιμώμενος ποιμενικὸς θεὸς, υἱὸς τοῦ Ἑρμοῦ, γεννηθεὶς ἐπὶ τοῦ Ἀρκαδικοῦ ὄρους Λυκαίου. Ἦτο οὗτος ἐκ γενετῆς κερασφόρος, τραγόπους, γενειῶν καὶ σιμὸς τὴν ῥίνα, δασύς [καὶ ἔχων οὐράν, ἔπαιζε τὴν σύριγγα καὶ συνέπαιζε πάντοτε ἐπὶ τῶν ὄρεων καὶ τῶν δασῶν μετὰ τῶν νυμφῶν. **Ἑρμῆς**· ἦτο καὶ οὗτος [προστάτης τῶν ποιμνίων, λεγόμενος νόμιος, ἐπιμήλιος, κριοφόρος κ.τ.λ. καὶ συμπαικτης τῶν Νυμφῶν. **Βακχεῖος**· ἦτο ὁ θεὸς Διόνυσος, ὅστις παρίσταται πολλάκις συνοδευόμενος ὑπὸ παροινούντος θιάσου Σατύρων, Σειλη-

ῶν, Νυμφῶν καὶ Μουσῶν, ἤρεμος καὶ γαλήνιος αὐτὸς ἐν τῷ μέσῳ. **ναίων ἐπ' ὀρέων** εἰς τὸν Κιθαιρῶνα, τὸν Παρνασσὸν καὶ εἰς ἄλλα ὄρη ἐτελοῦντο νυκτεριναὶ ἑορταί. **Ἐλικωνιάδων** ἦσαν αἱ Ἐλικωνιάδες Μοῦσαι, ἀποκληθεῖσαι οὕτως, ἐπειδὴ διέμενον μετὰ τοῦ Ἀπόλλωνος εἰς τὸ ὄρος Ἐλικῶνα τῆς Βοιωτίας, 1570 μ. ὕψους, κατάφυτον καὶ συσκίους ἔχον καὶ τερπνάς πεδιάδας.

ΠΕΜΠΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (1109-1185)

Λεξιλογικαί. **συναλλάσσω** = συντυγχάνω, συναντῶ· ἢ μετοχ. ἐναντιωμ. **σταθμῶμαι** = εἰκάζω, συμπεραίνω. **πρέσβεις** = πρεσβῦται. **ξυνάδει** = συμφωνεῖ. **σύμμετρος** = ἰσόχρονος, ὁμηλικί (δηλ. καὶ αὐτὸς γέρων)· πλεονάζ. μετὰ τὸ ξυνάδει. **ἐν μακρῷ γήρα**, ἀντι ἀπλῆς δοτ., προσδ. ἀναφορ. **τῷδε τάνδρι** = τῷ Κορινθίῳ ἄγγέλῳ. **σύ**, τοῦτο λέγει ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν κορυφαῖον τοῦ χοροῦ, ἐνῶ ἀνωτέρω διὰ τοῦ: **πρέσβεις** προσεφώνησεν ὅλον τὸν χορόν. **προύχοις ἂν μου τῇ ἐπιστήμῃ** = δύνασαι νὰ εἶσαι ὑπέρτερος ἐμοῦ κατὰ τὴν γνώσιν· τὸ ἐπιστήμῃ ἐνέχει ἀντίθεσιν πρὸς τὸ σταθμῶσθαι, γάρ, αἰτιολ. τὸ ἐννοούμενον ἐκ τοῦ προηγ. στίχου: **προύχω τῇ ἐπιστήμῃ. εἶπερ τις ἄλλος**, ἐπιτείνει τὴν ἐννοιαν τοῦ πιστός, ἐνῶ διὰ τοῦ **ὡς νομεὺς ἀνὴρ** περιορίζει τὴν προηγουμένην ἐπίτασιν (ὡς δύναται νὰ εἶναι πιστὸς ἕνας ἀνὴρ βοσκός). **δεῦρό μοι βλέπων** = στρέφων τὰ βλέμματά σου ἐδῶ πρὸς ἐμέ (ἵνα καὶ ἐκ τῶν βλεμμάτων καὶ τῆς ὄλης στάσεώς του ἀνεύρη τὴν ἀλήθειαν, διότι ὁ δοῦλος ἰδὼν τὸν Κορινθιον ἄγγελον καὶ ἀναγνωρίσας αὐτὸν καὶ φοβούμενος, ὅτι θὰ ἐρωτηθῆ ὑπὸ τοῦ φονέως τοῦ Λαῖου, εἶναι περιδεῆς καὶ βλέπει κάτω). **ἦ** = ἦν. **οἴκοι τραφεῖς** = οἰκοτραφῆς (τοῦτο λέγει μετὰ τινος ὑπερηφανείας ὁ δοῦλος, διότι οἱ οἰκογενεῖς δοῦλοι ἀπέλαυον ἰδιαιτέρας ἐμπιστοσύνης παρὰ τῶν κυρίων των). **μεριμνῶν** = ἐπιδιδόμενος. **ἦ βίον τίνα** (ἔχων) = πῶς ζῶν. **ξύναυλός εἰμι** = συγκαταυλιζομαι, συνδιανυκτερεύω. **ἦν μὲν Κιθαιρῶν** (ἐνν. οὗ ἦν ξύναυλος). **πρόσχωρος** (τῷ Κιθαιρῶνι) = πλησιόχωρος, γειτονικός, **τόνδε** (τὸν Κορινθιον ἄγγελον). **τῆδέ που** = ἐκεῖ κάπου. **μαθῶν** = γνωρίσας αὐτόν. **καὶ λέγεις** = λοιπὸν ἐννοεῖς. **ἦ ξυναλλάξας**, ἔξαρτ. ἐκ τοῦ οἶσθα, ὅπως καὶ τὸ μαθῶν, διαφέρει δὲ τοῦ μαθῶν κατὰ τὸ ὅτι τὸ μὲν μαθῶν ἐννοεῖ, ὅτι τὸν ἐγνώρισε καλῶς, τὸ δὲ ξυναλλάξας δηλοῖ

ἀπλῆν ἐκ συναντήσεως γνωριμίαν. οὐχ ὥστε = οὐκ οἶδ' ὥστε. κοῦ-
 δέν γε θαῦμα = καὶ οὐδὲν βέβαια παράδοξον εἶναι τοῦτο (τὸ μὴ
 δύνασθαι εἰπεῖν ἐν τάχει...). ἤμος = ὅτε..., χρον. πρότασις ἀντὶ εἰ-
 δικῆς. τῷδε τάνδρι, ἐνν. τὸν Θηβαῖον ποιμένα. ἔξ ἤρος εἰς ἀρκτοῦ-
 ρον = ἀπὸ τῆς ἀνοιξέως μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ φθινοπώρου. τρεῖς ὀ-
 λους ἐκμήνους χρόνους = ἐπὶ τρία ὀλόκληρα ἐξάμηνα. τὰμὰ ἔπαυ-
 λα = εἰς τὰ μανδριά μου. σταθμά, ταυτόσημον πρὸς τὸ ἔπαυλα.
 πεπραγμένον = πραγματικόν, ἀληθές (κατηγ. τοῦ τι). ἐκ μακροῦ
 χρόνου, ἐνν. ἢ ἐναντιωμ. μετοχ. ὄντα. ὡς ἐμαυτῷ θρέμμα θρεφαί-
 μην ἐγὼ = ἵνα ἀναθρέψω αὐτὸν ὡς ἴδιόν μου τέκνον. ἱστορῶ = ἐρευ-
 νῶ, ἐρωτῶ νὰ μάθω. ὦ τᾶν = ὦ φίλε, φίλε μου (λέγει μετὰ τινος
 ὑπερηφανείας, ὅτι τὸ παραδοθὲν εἰς αὐτὸν βρέφος κατέλαβε βασιλικὸν
 ἀξίωμα). οὐκ εἰς ὄλεθρον; ἐνν. ἄπει. ἄ, ἐπιφώνημα ἐν χρήσει πρὸς
 ἔκφρασιν ποικίλων συγκινήσεων· ἐδῶ εἶναι ἐφεκτικόν. κολάζω = τι-
 μωρῶ (πρὸς σωφρονισμόν)· ἐδῶ σημ. ἐπιπλήττω· ἐνέχει δὲ εἰρωνείαν,
 διότι ἐπὶ δούλου δέν δύναται νὰ λεχθῆ κολάζει, ἀλλὰ μόνον κολάζεται.
 Παρατηρητέα ἢ διάφορος αἰσθηματικὴ κατάστασις τῶν διαλεγόμενων
 προσώπων. Ὁ μὲν Κορίνθιος αἰσθηματικῶς φαίνεται ἀφελής, φαι-
 δρὸς καὶ θριαμβεύων, ὁ γέρον ποιμὴν εἶναι ἐμβρόντητος καὶ μεστὸς
 ἀγωνίας καὶ ἀνησυχίας, ὁ Οἰδίπους ἀνυπόμονος, πλήρης ὀργῆς διὰ
 τὴν ἔστω καὶ ἐπ' ὀλίγας στιγμὰς ἀναβολὴν τῆς ἐκμυστηρεύσεως τῶν
 γεγονότων, ὁ δὲ χορὸς δεικνύει μὲν τὸ ἐνδιαφέρον του, ἀλλ' ἐν ἀφε-
 λεία καὶ ἀγνοίᾳ καί, τέλος, ὁ θεατὴς μὲ φρίκην βλέπει ἀπὸ στιγμῆς
 εἰς στιγμὴν προσεγγίζουσαν τὴν φοβερὰν ἀποκάλυψιν. ὦ φέριστε,
 Ὁμηρ. ὑπερθετ. λέγεται καὶ φέρτατος = ἄριστος, κράτιστος. τί ἁ-
 μαρτάνω; = ποίαν παρεκτροπὴν κάμνω; οὐκ ἐννέπων (ἐνν. τὸ ῥ.
 ἁμαρτάνεις), μετ' αἰτιολ. = διότι δέν ἀναφέρεις... ἄλλως = ματαί-
 ως, ἀνωφελῶς (ἐνν. διὰ τοῦ ἄλλως ὅτι, ἀντὶ νὰ φέρῃ καλὸν εἰς τὸν
 Οἰδίποδα, τοῦναντίον συντελεῖ εἰς τὸν ὄλεθρόν του). πρὸς χάριν =
 ἄνευ τιμωρίας, μὲ τὸ καλόν. κλαίων = τιμωρούμενος, κατόπιν τιμω-
 ρίας. αἰκίζομαι (ὡς καὶ τὸ ἐνεργητικὸν αἰκίζω) = μεταχειρίζομαι
 βλαβερῶς, βασανίζω (παρατηρητέα ἢ μεγάλη δειλία τοῦ ποιμένου διὰ
 τὴν καλυτέραν πλοκὴν τῆς ὑποθέσεως τοῦ δράματος). οὐχ ὡς τάχος
 τις τοῦδ' ἀποστρέψει χεῖρας; (ἐτέθη ἀντὶ προστακτικῆς) = δέν θά
 γυρῶ τις ὀπίσω ταχέως τὰς χεῖρας τούτου; δύστηνος, ἐνν. ἐγώ. ἀν-
 τί τοῦ; (ἐνν. κελεύεις στρέψαι χεῖρας) = ἔνεκα ποίας αἰτίας; ὄν οὐ-

τος ιστορεῖ = διὰ τὸν ὁποῖον οὗτος σὲ ἐρωτᾷ. ὀλέσθαι δ' ὄφελον τῆδ' ἡμέρα = εἶθε νὰ εἶχα χαθῆ κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν (καθ' ἣν τὸν ἔδωσα). εἰς τόδε, εἰς τὸ ὀλέσθαι. τοῦνδικον = τὸ ἀληθές, ἐκεῖνο πὺ ἐπιβάλλει τὸ δίκαιον. διόλλυμαι, ἀντὶ μέλλοντος. τριβῆ = βραδύτης, ἀναβολή. εἰς τριβάς ἐλᾶ (μέλλ. τοῦ ἐλαύνω) = θὰ προβῆ διὰ χρονοτριβῶν εἰς ἀναβολάς. οὐ δῆτ' ἔγωγε (εἰς διατριβάς ἐλῶ). ἐμὸν μὲν (ἐνν. οὐκ ὄντα). τις, ἀντὶ τι γεννημάτων, κατὰ σύνεσιν. ἐγγενής = συγγενής. λέγειν, ἔξαρτ. ἐκ τοῦ δεινῶ. πρὸς αὐτῷ τῷ δεινῶ = ἐπ' αὐτοῦ ἀναμφισβητήτως τοῦ φοβεροῦ. ἐκλήζετο, λέγει οὕτως ἀντὶ ἦν, διὰ νὰ μετριάσῃ τὸ φοβερὸν τοῦ πράγματος. ἦ γὰρ = ἀλήθεια λοιπόν. ὡς πρὸς τί χρείας ; = πρὸς ποίαν ἀνάγκην, πρὸς ποῖον σκοπὸν ; ὡς ἀναλώσαιμί νιν (ἔξαρτ. ἐκ τοῦ δίδωσιν, ὅπερ εἶναι ἴστωρ. ἐνεστῶς) = ἵνα τὸν θανατώσω. τεκοῦσα ἐναντιωμ. μετοχ. τλήμων = σκληρά. θεσφάτων (γεν. ἀντικ.) ὄκνω = φοβουμένη τοὺς δυσσιώνους χρησμούς. τοὺς τεκόντας, ἐνν. τὸν πατέρα, διότι τοῦτο ἔλεγεν ὁ χρησμός. κατοικτιζῶ = αἰσθάνομαι μεγάλην συμπάθειαν. γεγώς (κατηγρ. μετχ.) = ὅτι ἔχεις γίνει (ἔδῳ ἢ ἀναγνώρισις ἐπῆλθε πλήρης). ἐξήκοι ἂν σαφῆ = θέλουσιν ἐκδηλωθῆ, ἐκπληρωθῆ σαφῶς. προσβλέψαιμι = δύναμαι νὰ σὲ προσβλέψω. φύς, ὀμιλῶν, κτανῶν (ἔξαρτῶνται ἐκ τοῦ προηγ. ῥήμ. τίνος εἶδους μετοχαί εἶναι ;). ἀφ' ὧν, ἐνν. τὴν μητέρα. οὓς τε, ἐνν. τὸν πατέρα. ὀμιλῶ. = συνευρίσκομαι.

Πραγματικά : (στίχ. 1123 κ.έ.) **δοῦλος**· ἀξιοπίστοι δοῦλοι, καὶ ἰδίᾳ οἰκογενεῖς, ὅπως ὁ παρῶν δοῦλος τοῦ Λαῖου, ἀνελάμβανον πολ- λάκις τὴν ἐπίβλεψιν μεγάλης ἐκτάσεως κτημάτων ἢ πολλῶν ποιμνίων, ὁμοίως δὲ τοιαῦται δοῦλαι ἀνελάμβανον τὴν διεύθυνσιν τῶν ἐν τῷ οἴκῳ πραγμάτων καὶ ἀπέλαυον ἰδιαιτέρας ὑπολήψεως παρὰ τῶν δεσποτῶν αὐτῶν. **εἰς ἄρκτουρον**· οἱ ἄρχαιοι πολλάκις ἐκανόνιζον τὸν χρόνον ἐκ τῶν ἀστερισμῶν ἢ ἐπιτολῆ δὲ τοῦ ἀρκτούρου γίνεται κατὰ τὰς ἀρχὰς Σεπτεμβρίου, ὅτε ἀρχεται καὶ τὸ φθινόπωρον. **ἐκμήνους χρό- νους**· καὶ κατὰ τοὺς σημερινούς χρόνους οἱ χωρικοὶ καὶ οἱ ποιμένες κανονίζουν τὰς συμφωνίας τῶν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐξαμήνων, π.χ. ἀ- πό τοῦ Ἀγίου Γεωργίου μέχρι τοῦ Ἀγίου Δημητρίου, καθ' ὃ δηλ. διάστημα, λόγῳ τοῦ καλοῦ καιροῦ, τὰ ποιμνία ὀδηγοῦνται εἰς βοσκάς. **οὐκ εἰς ὄλεθρον** κ.τ.λ., ὃ θεράπων ἀρχίζει ν' ἀναγνωρίζῃ, ὅτι ὁ

Οιδίπους είναι υἱὸς τοῦ Λαῖου, καὶ ἐπομένως πατροκτόνος, ἐνῶ μέχρι τοῦδε ἐγνώριζεν αὐτὸν μόνον ὡς φονέα τοῦ κυρίου του, καὶ διὰ τοῦτο ἀποτρέπει τὸν Κορίνθιον νὰ προχωρήσῃ εἰς περαιτέρω ἀποκαλύψεις. **κλαίων δ' ἔρείς**· οἱ δούλοι ὑπεβάλλοντο εἰς φοβεράς βασάνους καὶ τιμωρίας ἐν περιπτώσει σοβαρῶν παραπτωμάτων, κλοπῆς, ἀνυπακοῆς κ.λ.π., ὁσάκις δὲ προσήρχοντο ὡς μηνυταὶ ἢ ὡς μάρτυρες πρὸ τοῦ δικαστηρίου, καὶ εἰς μαστιγώσεις ἀκόμη ὑπεβάλλοντο, διὰ νὰ διακριβωθῇ τὸ ἀξιοπίστον τῆς μαρτυρίας αὐτῶν, ὅπως καὶ κατωτέρω ἐν στίχῳ 1154 δηλοῦται. **Στίχ. 1185** μετὰ τοὺς τελευταίους λόγους τοῦ Οιδίποδος οὗτος μὲν εἰσέρχεται εἰς τὰ ἀνάκτορα διὰ τῆς μέσης θύρας, ὁ δὲ Κορίνθιος ἄγγελος ἀπέρχεται διὰ τῆς ἀριστερᾶς παρόδου, ἵνα μεταβῇ εἰς Κόρινθον.

ΠΕΜΤΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (1186 - 1222)

Στροφ. α' (1186 - 1196)

Λεξιλογικαί. ὡς = πόσον. ἴσα, ἐπίρρ. = ἐξ ἴσου. καὶ = ὅπως (πολλάκις ὁ καὶ ἔχει σημ. ὁμοιοματικὴν μετὰ τὰ ὁμοιότητος σημαντικά, ὅπως εἶναι ἐδῶ τὸ ἴσα). **ἐναριθμῶ** = λογαριάζω, θεωρῶ. **τᾶς εὐδαιμονίας**, τὸ ἄρθρ. σημ. τῆς πολυμνήτου, τῆς πολυποθήτου. **τοσοῦτον ὅσον** = τόσον μόνον ὥστε. **δοκεῖν**, ἐνν. ἀντικ. εὐδαιμονεῖν = ὥστε νὰ φαίνεται (δηλ. νὰ νομίζῃ καὶ νὰ νομίζεται παρὰ τῶν ἄλλων) ὅτι εὐτυχεῖ. **καὶ δόξαντα** = καὶ εὐθὺς ὡς φανῆ (θέλει τὰ δηλώσῃ τὴν ταχεῖαν μετάβασιν ἀπὸ τῆς εὐτυχίας εἰς τὴν δυστυχίαν). **ἀποκλιῖναι** = ν' ἀποκλίνῃ, νὰ καταπέσῃ ἀπὸ τοῦ ὕψους τῆς εὐτυχίας εἰς τὸ ἀντίθετον (εἰς τὴν δυστυχίαν). **Οιδιπόδα**, δωρικὸς τύπος ἀντὶ Οιδίπου, χρησιμοποιοῦμενος ὑπὸ τῶν τραγικῶν εἰς τὰ μελικὰ μέρη. **τὸν σὸν δαιμόνα** = τὴν ἰδικὴν σου τύχην· ἢ ἀναφορὰ τοῦ : **τὸν σὸν** ἐξαίρει τὸ παράδειγμα τῆς τύχης τοῦ Οιδίποδος.

Ἄντιστρ. α' (1197 - 1203)

Λεξιλογικαί. ὅστις ἐκράτησας, ἀναφ. αἰτιολ. πρότ. = διότι σὺ ἔγινες κύριος. **καθ' ὑπερβολάν** (ποσοτ. προσδιορ. τοῦ) **τοξεύσας** = ὑπερβολικὰ ἐπιτυχῶν εἰς τοὺς ἀγῶνάς σου (μεταφ. ἀπὸ τοῦ τοξότου, προσπαθοῦντος νὰ ἐπιτύχῃ τὸν στόχον του). **τοῦ πάντ' εὐδαίμονος ὄλβου** = τῆς κατὰ πάντα εὐτυχοῦς μακαριότητος. **κατὰ...φθίσας** (τμήσις) = ἐξολοθρευσας, καταστρέψας. **γαμψῶνυξ**, προσδιορ. τό : παρθέ-

νον χρησιμῶδον· ὠνομάζετο δὲ χρησιμῶδός, λόγῳ τοῦ ἀκαταλήπτου αἰνίγματος, ἔχοντος ἀνάγκην μαντείας πρὸς λύσιν, ἤτοι αἰγιγματώδης-ἀνέστας = ἡγέρθης, ἠνωρθώθης. **πύργος θανάτων** = προπύργιον κατὰ τῶν θανάτων (ἡ γεν. εἶναι ἀντικειμεν.), θανάτους δὲ ἐννοεῖ τοὺς προελθόντας ἐκ τῆς μὴ ἐπιτυχοῦς λύσεως τοῦ αἰνίγματος τῆς Σφιγγός.

Στροφ. β' (1204 - 1212)

Λεξιλογικαί. ἀκούειν, προσδιορ. ἀναφορᾶς ἐξαρτ. ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀθλιώτερος ἐνν. ἡ γεν. **σοῦ** ἀντικ. τοῦ ἀκούειν = ὡς πρὸς τὸ νὰ ἀκούῃ τις σε (τοὺς θρήνους σου). **ἄται** = ἄγριαι, σκληραὶ δυστυχίαι, **ἐν πόνοις** = ἐν βασάνοις· προσωποποιοῦνται ἀμφότερα λόγῳ τοῦ ξύνοικος. **ξύνοικος**, ἐνν. ἐκ τοῦ ἀθλιώτερος τὸ μᾶλλον = συνοικεῖ, κατέχεται περισσότερο ἀπὸ σὲ κ.λ.π., ἀντικείμενα δὲ τοῦ ξύνοικος εἶναι ἡ ἀπλήθ. δοτ. **ἄταις** καὶ ἡ ἐμπρόθ. **ἐν πόνοις. ἀλλαγᾶ** (δοτ. ὄργαν.) = διὰ τῆς μεταβολῆς. **αὐτὸς** = ὁ αὐτός. **λιμὴν**, ἐννοεῖ τὸν γαμήλιον λιμένα. **θαλαμηπόλος** = ὁ πελόμενος, ὁ ἀναστρεφόμενος ἐν τῷ θαλάμῳ (ὡς σύζυγος). **πεσεῖν** = ὥστε νὰ πέσῃ. **ἄλοξ** = αὐλαξ, κοίτη, γυνὴ (μετ. ταφορ. ἐκ τοῦ ἐκ τοῦ γεωργ. βίου). **πατρῶαι ἄλοκες** = ἡ πατρικὴ κλίνη. **ἐς τοσόδε** (ἐνν. χρόνον) = ἐπὶ τόσον πολὺ χρονικὸν διάστημα. **φέρειν** = νὰ σὲ ἀνεχθῇ. **σιγα** = σιωπηλῶς, ἀδιαμαρτυρήτως.

Ἄντιστρ. β' (1213 - 1222)

Λεξιλογικαί. ἐφεῦρε = ἔφερον εἰς φῶς, ἀπεκάλυψε. **ὁ πάνθ' ὀρῶν χρόνος** = ὁ πάντα βλέπων (καὶ ἐπομένως ἀποκαλύπτων) χρ., προσωποποιήσις τοῦ χρόνου. **ἄγαμον γάμον** = κακόγαμον γάμον· σχ. ὀξύμωρον. **τεκνοῦντα καὶ τεκνούμενον**, καθ' ὑπαλλαγὴν αἰ μετοχὰὶ ἀπεδόθησαν εἰς τὸν γάμον ἀντὶ εἰς τὸν Οἰδίποδα, ἔπρεπε ἄρα νὰ λελθῆ κατὰ γεν. τεκνοῦντος καὶ τεκνουμένου (Οἰδίποδος). **εἰδόμενον** = εἶδον. **περιάλλα** = ὑπερβολικά, σφοδρότατα· διὰ τοῦ μορ. ὡς ἐπιτείνει τὴν ἐννοίαν αὐτοῦ. **ιαχέω** = θρηνῶ, ἐκβάλλω κραυγὴν. **τὸ δ' ὀρθὸν εἰπεῖν** = διὰ νὰ εἴπω ὅμως τὴν ἀλήθειαν. **ἀνάπνευσα** = ἔλαβον ἀναπνοήν, ἀναψυχὴν. **κατεκοίμασα** = ἐκλεισα τοὺς ὀφθαλμοὺς μου, παραδοθεὶς εἰς ἤσυχον ὕπνον.

Πραγματικαὶ ἰὼ γενεαί· ὁ χορὸς ἐν τῷ τετάρτῳ τούτῳ στασίμῳ οἰκτίζει τὸ εὐμετάβλητον τῆς ἀνθρωπίνης τύχης· πρβλ. τὸ τοῦ

ἀγγέλου ἐν τῇ Ἀντιγόνη αὐκ αἰνέσαμ' ἂν οὔτε μεμψαίμην ποτέ, τύχη γὰρ ὀρθοῖ καὶ τύχη καταρρέπει τὸν εὐτυχοῦντα τὸν τε δυστυχοῦντ' αἰεί...» ὁμοίως τὸ τοῦ Πινδάρου «τί δέ τις; τί δ' οὐ τις; σκιάς ὄναρ ἄνθρωπος...». **χρησιμωδός**· λόγῳ τῆς ἀσαφείας τοῦ αἰνιγματός καὶ διότι τοῦτο ἀπηγγέλλετο ἐμμέτρως ἐν ἐξαμέτρῳ. **ἀνέπνευσα - κατεκοίμασα**· ἐνν. τὴν παλαιὰν εὐεργεσίαν τοῦ Οἰδίποδος, δι' ἧς ἡ πόλις ἀπηλλάγη τῆς Σφιγγός.

ΕΚΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (1223 - 1296)

Λεξιλογικαί. **ἐξάγγελος**· ὀνομάζεται οὕτω, διότι ἡ ἀγγελία γίνεται ἐκ τῶν ἔνδον τῶν ἀνακτόρων πρὸς τὰ ἔξω, εἶναι ὁ ἴδιος ὁ ὑποκριτής, ὁ ὁποῖος ὑπεδύετο τὸ πρόσωπον τοῦ ποιμένου, ἐξέρχεται δὲ ἐκ τῶν ἀνακτόρων διὰ τῆς δεξιᾶς πλαγίας θύρας. **ἀρεῖσθε** (ῤῥῆμ. ἄρνωμαι) = θὰ λάβητε, θὰ αἰσθανθῆτε. **ἐγγενῶς** = συγγενικῶς, καὶ ἐπομένως : εἰλικρινῶς. **νίψαι ἂν** (ῤῥ. νίζω) **καθαρμῶ** = ἤθελον καθαρῖσαι διὰ καθαριστηρίου λουτροῦ. **στέγην** (συνεκδ.) = ἀνάκτορα. **τὰ δ' αὐτίκα...** τὸ πλῆρες θὰ ἦτο : **κακὰ τοσαῦτα, ὅσα τὰ μὲν κεύθει, τὰ δ' αὐτίκα ἐς φῶς φανεῖ.** **κεύθω** = κρύπτω. **ἐκόντα κοῦκ ἄκοντα** (σχ. ἐκ παραλλήλου). **πημονή** = δυστυχία. **αὐθαίρετοι** = προσελθοῦσαι ὑπὸ τοῦ ἰδίου. **βαρύστονος** = ὁ βαρέως πενθούμενος, λυπηρότατος, θλιβερώτατος. **ὁ μὲν τάχιστος τῶν λόγων** κ.τ.λ., προεξαγγελτικὴ παράθεσις τῆς ἀκολούθου προτάσεως : τέθνηκε θεῖον Ἰοκάστης κára. **εἰπεῖν**, ὑποκ. ἐμέ. **μαθεῖν** ὑποκ. ὑμᾶς. **τάχιστος εἰπεῖν** = συντομώτατος. **θεῖον Ἰοκάστης κára**, περίφρασις (θεῖον διὰ τὴν βασιλικὴν ιδιότητα, ἥτις θεόθεν προήρχετο). **οὐ páρα** = πάρεστι (ἐνν. ἡμῖν). **ἡ γὰρ ὄψις οὐ páρα** = διότι δὲν τὰ εἶδομεν. **ἐνι** = ἐνεστι. **πεύση**, β'. ἐν. πρόσ. ὀριστ. μέλλ. τοῦ πυθάνομαι. **θυρῶν** = προπυλῶν, ἡ ἐξωτερικὴ πρὸς τὴν ὁδὸν θύρα. **ἴετο** = μετὰ σπουδῆς ἐφέρετο. **λέχη** (διότι ἐξ αὐτῶν ἐχάθη). **ἄκμαι** = ἄκρα· ἐδῶ σημ. χεῖρες, ἀλλαχοῦ πόδες. **κόμην σπῶσα** = βιαίως μαδῶσα τὴν κόμην. **ἀμφιδεξίους**, ἀντι ἀμφοῖν = δι' ἀμφοτέρων (δηλ. ὅσον ἐνήργει ἡ δεξιὰ, τοσοῦτον καὶ ἡ ἀριστερά· τὸ ἐπίθ. πρὸς ἔξαρσιν τῆς μανίας, μεθ' ἧς ἐκτύπα τὴν κόμην τῆς). **ἐπαρράσσω** = κλείω μεθ' ὀρμῆς (μετὰ πατάγου). **παλαιῶν σπερμάτων** = τῶν παλαιῶν γάμων μετὰ τοῦ Λαῖου. **δύστεκνον παιδουργίαν** (τὸ ἀφῆρ. ἀντι τοῦ συγκεκρ. παιδοποιδόν) = γεννήσασαν παρὰ φύσιν. **γοᾶτο δ' εὐνάς** = ἐθρήνει δὲ γοε-

ρῶς διὰ τὴν συζυγικὴν κλίνην. **διπλοῦς**, ἀντὶ διπλοῦν κακόν, οὐ ἔπεξεῖναι τὰ ἐπόμενα (ἐννοεῖ δὲ ἐκ τοῦ Λαίου τὸν Οιδίποδα καὶ ἐκ τοῦ Οιδίποδος τὰ τέκνα του). **ἐκ τῶνδε** = μετὰ ταῦτα. **ὅπως ἀπόλλυται** (πλαγ. ἔρωτ. πρότ.) = πῶς ἀπέθανε. **εἰσπαίω** = μετὰ βίας εἰσορμῶ, εἰσπηδῶ. **ὕφ' οὗ**, ἀναγκ. αἴτ. **οὐκ ἦν** (ἡμῖν) = δὲν ἦτο δυνατόν εἰς ἡμᾶς. **ἐκθεῶμαι** = προσέχω, παρακολουθῶ μέχρι τέλους. **λεύσσω** = παρατηρῶ. **περιπολῶ** = περιφέρομαι ὡσάν κατεχόμενος ὑπὸ μανίας. **πορεῖν**, ἀόρ. β'. τοῦ καθ' ὑποθ. λαμβανομένου ὡς ἐνεστῶτος **πόρω** = προσφέρω, παρέχω. **γυναῖκά τ' οὐ γυναῖκα**, σχ. ὀξύμ. **ὅπου κίχιοι** (ῥ. κιχάνω = εὐρίσκω), πλαγ. ἔρωτ. πρότ. ἐκ τοῦ ἐρευνοῦν, ὅπερ ἐξυπακούεται κατὰ ζευγμα ἐκ τοῦ ἐξαιτῶν. **διπλῆν ἄρουραν** = διπλοῦν ἄγρον (ἐν ᾧ ἐσπάρη καὶ ἐσπείρε), διπλῆν μητέρα. **οὔ** = ἑαυτοῦ. **αὖω** = φωνάζω. **δεινόν**, σύστ. ἀντικ. = φοβερὰν κραυγὴν. **ὡς ὑφηγητοῦ** (ἐνν. ἡ ἀπόλ. μετχ. ὄντος) ὡς εἰ ὑφηγεῖτο = ὑπεδείκνυέ τις τὴν ὁδόν. **ἐνάλλομαι** = ἐφορμῶ, ἐπιπίπτω. **διπλαῖ πύλαι** = δίφυλλος θύρα. **κλῆθρα** = τοὺς μοχλοὺς (τοὺς μαנדάλους). **πυθμένων** = τῶν στηριγμάτων τοῦ μοχλοῦ ἐπὶ τῶν παραστάδων. **κοῖλα**, προληπτ. κατηγ. = ὥστε νὰ γίνουσι κοῖλοι, νὰ καμφοθοῦν. **κἀμπίπτει στέγη** = καὶ εἰσώρησεν εἰς τὸ δωμάτιον. **ἑώρα** (μόνον ἐδῶ ἀπαντᾷ, ἀλλαχοῦ αἰώρα) = τὸ ὄργανον, δι' οὗ τις μετεωρίζεται, ὁ βρόχος. **πλεκταῖς ἑώραις** = με πλεκτὸν σχοινίον. **ὅπως** = μόλις. **δεινὰ βρυχηθεῖς** = βρυχησάμενος (βρυχάομαι) (μεταφ. ἐκ τοῦ λέοντος) = ἀφ' οὗ ἐξέβαλε φοβερὸν βρυχηθμόν. **ἄρτάνη** (ἄρτάω = κρεμῶ) = τὸ σχοινίον, δι' οὗ τις ἀρτᾷ ἢ ἀρτᾶται = ἀγγχόνη. **χαλάω-ῶ** = χαλαρώνω, λύω. **δεινὰ δ' ἦν τάνθένδ' ὄραν** = φοβερὰ δὲ ἦσαν τὰ μετὰ ταῦτα ὡς πρὸς τὴν ὄψιν. **εἶματα** = ἐνδύματα. **χρυσήλατος** = ὁ κατειργασμένος ἐκ σφυρηλάτου χρυσοῦ. **ἐκστέλλω** = κουμβώνω ἢ καρφώνω διὰ πόρτης τὸ ἐνδυμα πρὸς συγκράτησιν αὐτοῦ ἢ πρὸς στολισμόν. **ἄρας** = σηκώσας ὑπεράνω τῶν ὀφθαλμῶν, (ἵνα τὸ κτύπημα εἶναι ἰσχυρότερον), ἀντικ. τὰς περόνας. **ἄρθρα τῶν αὐτοῦ κύκλων** περίφρ. = τοὺς ὀφθαλμοὺς του. **ὀθούνεκα** = ὅτι. **οὐκ ὄψοιντο** = δὲν θέλουσι βλέπει ἐν τῷ μέλλοντι. **ἔπασχε...** **ἔδρα**, διὰ τοῦ α' ἐνν. τὸν μετὰ τῆς μητρὸς του ἀνόσιον γάμον, διὰ δὲ τοῦ β' τὸν φόνον τοῦ πατρὸς. **ἐν σκότῳ** = μέσα εἰς σκοτάδι. **ὀψοῖατο ἐν σκότῳ** (ὀξύμωρ.) = δὲν θὰ ἔβλεπε καθόλου. **οὓς μὲν οὐκ ἔδει** (ιδεῖν), ἐνν. τοὺς παῖδάς του. **οὓς δ' ἔχρηζεν** (ἐνν. ἰδεῖν), ἐνν. τοὺς γονεῖς. **ἐφυμνῶν** = ἀνοιμώζων, καταρώμενος.

ἀράσσω = κτυπῶ ἰσχυρῶς· μετὰ τούτου συναπτέον τὸ **πολλάκις τε κοῦχ ἄπαξ**. **φροίνιος** = αἰμόφυρτος. **γλήνη** = κόρη τοῦ ὀφθαλμοῦ. **ὄμοῦ** = ὄμοῦ τῷ ἀράσσειν = συγχρόνως μὲ τὸ κτύπημα τῶν ὀφθαλμῶν. **τέγγω** = βρέχω, ὑγραίνω. **ἀνίημι** = ἐκβάλλω, ἐκχύνω. **οὐδ' ἀνίεσαν φρόνου μυδώσας** (μυδάω = εἶμαι ὑγρός, διάχροχος) **σταγόνας** = καὶ δὲν ἐξέχυναν ἀπλῶς σταγόνας διαβρόχους ἐξ αἵματος. **ἀλλ' ὄμοῦ** = ἀλλ' εὐθύς. **μέλας ὕμβρος χαλάζης αἵματοῦς** (αἱματόεις = αἱματηρὸς) = μαύρη αἱματηρὰ βροχὴ χαλάζης. **τέγγω** = χύνω. **ἔρρωγεν** (ρήγνυμι) = ἔχουν ξεσπάσει. **οὐ μόνου κάτα** = οὐχὶ μόνον κατὰ τοῦ ἐνός (τοῦ Οἰδίποδος). **συμμιγῆ** = ἀνάμεικτα. **ὀνόματα** = εἶδη. **ἐν τίνι σχολῇ κακοῦ** = εἰς ποίαν παῦσιν κακοῦ, τοῦ ἑσταμάτησεν ἢ συμφορά του. **βοᾶ** = μετὰ βοῆς παραγγέλλει. **διοίγω** = ἀνοίγω. **δηλοῦν τινα** = νὰ φανερώσῃ τις. **τὸν μητρός**, ἐνν. μιάστορα (ἢ ἄλλην παρεμφερῆ πρὸς αὐτὴν λέξιν)· σχῆμα ἀποσιωπῆσεως, ἐπειδὴ ὁ ἄγγελος ἀποφεύγει νὰ εἴπῃ λέξιν ἀνάρμοστον νὰ λεχθῆ. **ὡς ῥίψων**· αἰτιολ. μετοχ. καὶ οὐχὶ τελ. = διότι θέλει νὰ ῥίψῃ. **ἀραῖος** (ἐνν. ὢν) = ὑπὸ τὸ βάρος τῶν καταρῶν διατελῶν (τὰς ὁποίας καθ' ἑαυτοῦ κατηράσθη). **ῥώμης** = ἰσχυρᾶς βοηθείας (ἐνν. καὶ εἰς αὐτὴν τό : τινός). **νόσημα** = πάθημα. **ἢ φέρειν** = ἢ ὥστε δύνασθαι φέρειν. **δείξει δὲ καὶ σοί**, ἐνν. ὁ Οἰδίπους ταῦτα. **στυγῶ** = μισῶ. **ἐποικτίζω** = οἰκίρω, αἰσθάνομαι συμπάθειαν. **στυγῶντα** = καὶ μισῶν τις.

Πραγματικάι. ἐγγενῶς ἔτι· διὰ τοῦ ἔτι θέλει νὰ δηλώσῃ ὅτι πιθανῶς τὰ ἀποκαλυφθέντα τελευταῖα αἴσχη ἐμείωσαν τὴν ἀγάπην καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ἀρχόντων πρὸς τὴν οἰκογένειαν τῶν Λαβδακιδῶν. **οὐτ' Ἴστρον οὔτε Φᾶσιν**· θέλει νὰ δηλώσῃ ὅτι οὔτε τὰ νερὰ τῶν μεγίστων ποταμῶν τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Εὐρώπης (Φᾶσις διαρρέων τὴν Κολχίδα καὶ ἐκβάλλων εἰς τὰ ἀνατολικά τοῦ Εὐξείνου Πόντου, Ἴστρος ὁ σημερινὸς Δούναβις), δὲν δύνανται ν' ἀποπλύνουν τὰ αἴσχη τοῦ οἴκου τῶν Λαβδακιδῶν. **ἐκόντα ἁμαρτήματα**· ἐκούσια ἁμαρτήματα θεωρεῖ τὴν αὐτοκτονίαν τῆς Ἰοκάστης καὶ τὴν τύφλωσιν τοῦ Οἰδίποδος. **χρυσηλάτους περόνας**· αἱ Ἀθηναῖαι κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους μέχρι τῶν χρόνων τοῦ Σοφοκλέους ἔφερον χιτῶνα δωρικόν, συγκρατούμενον περὶ τοὺς ὄμους διὰ περονῶν, ἀλλὰ βραδύτερον καὶ κατ' αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς χρόνους τοῦ Σοφοκλέους ἔφερον τὸν Ἰωνικὸν χιτῶνα μετὰ χειρίδων, ἐσυνήθιζον δὲ αὐταὶ νὰ συνάπτωσι τὰ ἐνδύματά των δι'

ώραίων καὶ μὲ πολυτίμους λίθους κεκομημένων περονῶν, αἱ ὅποια
ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπέληγον εἰς κεφαλὴν ἔχουσαν τύπον ἀνθρώπου,
ζῶου ἢ καὶ πραγμάτων.

ΚΟΜΜΟΣ 1297 - 1366

α') 1297 - 1312

Λεξιλογικαί. ὦ δεινόν... ὁ Οἰδίπους ἐξέρχεται διὰ τῆς μέσης
θύρας, ὀδηγούμενος ὑπὸ ὑπρέτου καὶ προκαλῶν τὴν συμπάθειαν καὶ
τὴν φρίκην τοῦ χοροῦ. **προσκυρέω-ῶ** = συναντῶ. **προσέβη σε** =
ἔβη ἐπὶ σέ, προσέβαλέ σε. **τίς** (ἔνν. ἦν) ὁ **πηδήσας μεζζονα τῶν**
μακίστων = ποῖος ἦτο, ὅστις ἔκαμε μεγαλύτερα ἐχθρικά πηδήματα
ἀπὸ μέγιστα. **πρὸς σῆ δυσδαίμονι μοίρα** (ἢ πρὸς σῆμ. προσθήκην)
= ἐκτὸς τῆς ἰδικῆς σου βαρυδαίμονος (δυστυχοῦς) μοίρας· ἡ ἔννοια
τῶν λόγων του εἶναι : ἐκτὸς τῆς δυστυχοῦς μοίρας σου, νὰ φονεύσης
τὸν πατέρα καὶ νὰ νυμευφθῆς τὴν μητέρα, ἐπῆλθε καὶ ἡ ἄλλη, νὰ στε-
ρηθῆς τὴν ὄρασίν σου. **θέλων** ἐναντιωμ. μετχ. **ἄθρέω-ῶ** = παρα-
τηρῶ μετὰ προσοχῆς. **τοίαν** = διότι τοιαύτην. **ποῖ γὰς** (γεν. διαίρ.)
= εἰς ποῖον μέρος τῆς γῆς (δι' αὐτοῦ φαίνεται ἡ ἀσάθεια τῶν βημα-
τισμῶν τοῦ Οἰδίποδος). **φθογγά** = ἡ φωνή μου. **διαπεπόταται**, δωρ.
ἀντὶ διαπεπότῃται (διαποτάομαι) = ἔχει μὲ ταχύτητα πετάζει, ἔχει
πετάζει μακρὰν (καὶ ὄντως διὰ τοὺς τυφλοὺς ἡ φωνή φαίνεται ὅτι
ἀκούεται μακρὰν καὶ σβέννυται ἐκτὸς τοῦ περιβάλλοντος αὐτοῦς σκο-
τεινοῦ χώρου). **φοράδην** = ὀρμητικῶς. **ἴν' ἐνήλω;** (ἄορ. τοῦ ἐναλ-
λομαι) = εἰς ποῖον βαθμὸν πηδήσας ἐπροχώρησες ; **ἔς δεινόν** = εἰς
φοβερόν βαθμὸν (ἔνν. ἐνήλατο). **οὐδ' ἀκουστόν** = καὶ εἰς ἀνήκουστον.
οὐδ' ἐπόσιμον = οὔτε καὶ προσιτὸν εἰς θέαν (ἐκεῖνον, ποῦ δὲν βα-
σταῖ ἡ καρδιά μας νὰ ἴδωμεν).

Στροφ. α' (1313 - 1320)

Λεξιλογικαί. σκότου νέφος = σκοτεινὸν νέφος. **ἀπότροπον**
= ἐκεῖνο ἀπὸ τοῦ ὁποίου τις ἀποστρέφεται, φρικῶδες. **ἐπιπλόμενον**
(ἐπιπελόμενον) = ἐπελθόν. **ἄφατον** = μὴ δυνάμενον νὰ ἐκφρασθῆ,
ὑπερβολικόν. **ἀδάματον** = ἀκαταδάμαστον. **δυσούριστον** = τὸ ὅποῖον
ὑπὸ δυσμενοῦς ἀνέμου προσήχθη. **εἰσέδου** = βαθέως εἰσέδυσεν. **οἴ-**
στημα κέντρων = κεντήματα τῶν περονῶν ἐμβάλλοντα μανίαν. **οἶον**

οϊστρημα κέντρων και μνήμη κακῶν εἰσέδου με = ὅποια μανιώδης ὀδύνη ἐκ τῶν περονῶν καὶ ὑπόμνησις τῶν ἀνοσιουργημάτων μου εἰσεχώρησε βαθέως εἰς τὴν ψυχὴν μου. **ἐν τοσοῖσδε πῆμασιν** = ἐν μέσῳ τόσων πολλῶν συμφορῶν σου. **πενθεῖν... φορεῖν** (σχῆμα πρωθύστερον) = νὰ ὑποφέρῃς τὸ βᾶρος διπλῆς δυστυχίας (σωματικῆς καὶ ψυχικῆς) καὶ νὰ ἔχῃς διπλοῦν πένθος.

Ἄντιστρ. α' (1321 - 1328)

Λεξιλογικαί. **μὲν** = τοῦλάχιστον. **ἐπίπολος** = βοηθός, σύντροφος. **ἔτι μόνιμος** (εἶ) = παραμένεις ἀκόμη. **κηδεύω** = θεραπεύω, ἐνδιαφέρομαι. **οὐ γὰρ με λήθεις** = διότι δὲν διαφεύγεις τὴν προσοχὴν μου. **καίπερ σκοτεινός** (ὢν) = ἂν καὶ περιβάλλωμαι ἀπὸ σκότος, ἂν καὶ εἶμαι τυφλός. **πῶς ἔτλης** = πῶς ἐτόλμησες, πῶς ἐβάσταξεν ἡ καρδιά σου. **τοιαῦτα**, ἐπιρρημ. προσδιορ. = μὲ τοιοῦτον (σκληρόν) τρόπον. **σὰς ὄψεις μαρᾶναι** = νὰ μαράνης τοὺς ὀφθαλμούς σου (τὸ μαράναι ἐπὶ τῆς σημασίας κυρίως : ν' ἀποξηράνης τὴν πηγὴν τῆς ὀράσεώς σου). **ἐπαίρω** = παρακινῶ, πείθω.

Στροφ. β' (1329 - 1348)

Λεξιλογικαί. **ὁ κακὰ τελῶν...** ἡ σειρά τῶν λέξ : ὁ τελῶν ἐμοὶ τὰδ' ἐμὰ κακὰ πάθεα. **νιν**, τὰς ὄψεις. **οὐ τις ἄλλ'** = οὐ τις ἄλλος ἢ. **ὀρῶντι** (ὑποθ.) **βλεπτόν ἢ στερικτόν** = εἶναι δυνατὸν νὰ βλέπω ἢ νὰ ἀγαπῶ. **προσήγορον** = ἄξιον προσαγορεύσεως. **ἐκτόπιον**, προληπτ. κατηγορ. **ἀπάγετε ἐκτόπιον** = ἀπομακρύνάτε με μακρὰν τῶν τόπων αὐτῶν ἐδῶ. **μέγ'** ὀλέθριον τὸ μέγα μετὰ τοῦ ἐπιθ. ἐπιτείνει τὴν σημασίαν αὐτοῦ εἰς τὸν ὑπερθετικὸν βαθμόν. **δείλαιος** = δυστυχισμένος. αἱ γεν. **νοῦ** — **συμφορᾶς** εἶναι τοῦ αἰτίου.

Ἄντιστρ. β' (1349 - 1366)

Λεξιλογικαί. **ὅστις** = ὅστισδήποτε (ἂν καὶ γνωρίζῃ τὸν σωτῆρα, δηλ. τὸν Κορίνθιον ἄγγελον, ὁμιλεῖ ἀορίστως, ἀδιαφορῶν διὰ τὸν σῶσαντα). **ἀγρία** = σκληρά. **πέδη** = δέσμη τῶν ποδῶν. **νομάς**, ἐπίθ. (ἐκ τοῦ νομός, νέμομαι = βόσκω) = ἐκτεθειμένος εἰς τὰς νομάς (βοσκὰς) τοῦ Κιθαιρῶνος. **ἐπιπόδιος** = ὁ ἐπὶ τῶν ποδῶν. **ἔρυτο**, ἀόριστ. β' (ῥύομαι) = ἀπήλλαξεν, ἀπελύτρωσεν. **ἐς χάριν** = πρὸς εὐχαρίστησίν μου. **φίλοισιν** (τοῖς ἐμοῖς), δηλ. πατρί, μητρί, τέκνοις, **τοσόνδ'**

ἄχος = ἀφορμὴ τόσον μεγάλης θλίψεως. **θέλοντι κάμοι τοῦτ' ἂν ἦν** = καὶ μὲ τὴν ἰδικὴν μου θέλησιν θὰ ἐγένετο τοῦτο. **γ' ἂν ἦλθον** = ἤθελον γίνεи (καταντήσει). **βροτοῖς ἐκλήθην** ἐννοητέος ὁ ἂν, ἢ ὑπόθεσις δὲ ἀμφοτέρων τῶν προτάσεων λαμβάνεται ἐκ τοῦ ἐννοουμένου θανάτων. **ἄφ' ὧν ἔφυν** = ἐκείνων, ἀπὸ τῶν ὁποίων ἐγεννήθη (δηλ. τῆς μητρός). **ὁμογενῆς** (ἐνεργ. διαθ.) = ὁμοῦ γεννήσας μὲ ἐκείνους. **π्रेसβύτερον** = μεγαλύτερον, χειρότερον.

Πραγματικάι. Ἐν τῷ κομμῶ, τῷ διήκοντι ἀπὸ τοῦ στίχ. 1297—1366, ὁ Οἰδίπους ἐξέρχεται τῶν ἀνακτόρων ὀδηγούμενος καὶ στηριζόμενος ὑπὸ δύο ὑπηρετῶν, ἡ θεὰ δὲ αὐτοῦ ἦτο τόσον οἰκτρά, ὥστε οἱ ἀποτελοῦντες τὸν χορὸν ἀπέστρεψαν τὰ βλέμματα, ὡς φαίνεται καὶ ἐκ τῶν κατωτέρω.

ΕΞΟΔΟΣ (1367 - 1530)

α') 1367 - 1415

Λεξιλογικάι. ὅπως σε φῶ, πλαγ. ἐρωτ. προτ. **κρείσσων ἦσθα**, ἀντι ἀπροσ. συντ : κρείσσον γὰρ ἦν μηκέτ' εἶναί σε ἢ ζῆν τυφλόν. **προσεῖδον ἂν** = ἤθελον προσβλέψει. **οἷν δυοῖν ἔργα ἐστὶν εἰργασμένα μοι** = εἰς τοὺς ὁποίους καὶ τοὺς δύο (γονεῖς μου) ἔχουσι γίνεи ὑπ' ἐμοῦ ἔργα... **κρείσσονα ἀγχόνης** = μείζονος (σκληροτέρας) τιμωρίας ἄξια ἢ ἀγχόνης. **ἐφίμερος** = ποθητός. **βλαστοῦσα**, ὑπάλλαγή, ἀντι βλαστόντων = γεννηθέντων. **προσλεύσειν** ἐξαρτ. ἐκ τοῦ ἐφίμερος. **οὐ δῆτα** (ἦν ἐφίμερος). **πύργος** = τείχη (μετὰ πύργων, οἱ ὁποῖοι ἦσαν περίφημοι ἐν Θήβαις). **τῶν** = ὧν (πάντων τῶν προηγουμένων). **κάλλιστα τραφεῖς** (ἐναντιωμ. μετχ.) = ἂν καὶ διῆλθον τὸν βίον του ἄριστα. **εἷς** = μόνος ἐγώ, **ἀπεστέρησα**, ποῖα τὰ ἀντικείμενά του ; **καὶ γένους τοῦ Λαῖου**, ἐνν. ἢ μετχ. ὄντα = καὶ τὸν ἀνήκοντα εἰς τὸ γένος τοῦ Λαῖου. **κηλῖδα** = στίγμα (τὸν ὑπ' αὐτοῦ γενόμενον φόνον τοῦ Λαῖου). **ἐμήν**, κατηγορ. **ὀρθοῖς** = σηκωμένοις, ἀνοιχτοῖς. **τούτους** = τοὺς πολίτας. **ἦχιστά γε** = οὐδόλως βεβαίως. **τῆς ἀκουούσης δι' ὠτων πηγῆς** = τῆς ἀκουστικῆς πηγῆς. **εἰ ἔτι ἦν φραγμὸς** = εἰ ἂν πρὸς τούτοις ἦτο δυνατὸς ὁ φραγμὸς, εἰ ἡδυνάμην ἀκόμη νὰ φράξω. **οὐκ ἂν ἐσχόμην τὸ μὴ ἀποκλῆσαι** = δὲν ἤθελον κρατηθῆ ἀπὸ τοῦ νὰ μὴ ἀποκλείσω. **ἴν' ἦν** = διὰ νὰ ἤμην (τὸ εἶνα μεθ' ὀριστικ. ἱστορ. χρόνου τίθεται, ἵνα δηλώσῃ, ὅτι ὁ σκοπὸς ἡδύνατο νὰ γίνῃ, ἂν προηγεῖτο ἡ ἐνέργεια ἢ δηλουμένη διὰ τῆς προτάσεως,

ἐκ τῆς ὁποίας ἐξαρτᾶται ἡ τελ. πρότ.). **τὴν φροντίδα** = τὴν συνείδησιν, τὸν νοῦν. **ἰὼ Κιθαιρῶν**, προσωποποιεῖ τὸν Κιθαιρῶνα, κινῶν οὕτω τὸν ἔλεον τῶν θεατῶν. **ὡς μήποτ' ἔδειξα**, τελ. πρότ. μεθ' ὀριστικ. ἱστορ. χρόνου (ἰδὲ προηγουμένην). **λόγω** ἔνν. διὰ λόγων, κατ' ὄνομα, καὶ οὐχὶ πραγματικά. **κάλλος ὑπουλον κακῶν** = κάλλος ὠραῖον μὲν ἔξωθεν, ἀλλὰ πλήρες κακῶν ἔσωθεν, κάλλος ὑποκρυπτον κακὰ (ἐκ μεταφορᾶς ἀπὸ τῶν τραυμάτων, τὰ ὅποια φαίνονται μὲν ἔξωθεν λαμπρῶς ἰαθέντα, ἔσωθεν δὲ ἀφθονον πύον ἐμπεριέχουσι). **κάλλος κακῶν** σχῆμα ὀξύμ., λεχθὲν μετὰ σαρκασμοῦ. **κακ κακῶν** (γονέων). **νάπη** δασώδης κοιλάς ἢ φάραγξ. **τοῦμόν αἷμα**, διότι τὸ ἰδικόν του ἦτο τὸ αὐτὸ πρὸς τὸ τοῦ πατρός. **ὑμῖν**, δοτ. ἦθ. **γάμοι**, ἔνν. τοὺς τοῦ Λαῖου καὶ Οἰδίποδος μετὰ τῆς Ἰοκάστης. **ἡμᾶς** = ἐμέ. **ἀνίημι** = ἀναδίδω. **ἀποδεικνύω** = φανεράνω. **αἷμ' ἐμφύλιον** = αἷμα τοῦ αὐτοῦ γένους· τὰ μὲν τρία πρῶτα πατέρας, ἀδελφούς, παῖδας ἀφορῶσιν εἰς τὸν Οἰδίποδα, ὅστις ὄντως ἦτο πατὴρ καὶ ἀδελφὸς τῶν τέκνων καὶ υἱὸς τῆς συζύγου, τὰ δὲ λοιπὰ τρία νύμφας κ.λ.π. εἰς τὴν Ἰοκάστην, οὐσαν νεόνυμφον καὶ γυναῖκα καὶ μητέρα τοῦ Οἰδίποδος, διὰ πάντων δὲ τούτων ὑποδηλοῖ τὴν διπλοῦν γάμον τῆς Ἰοκάστης, μεταχειρισθεὶς πληθυντ. ἀριθμὸν ἐπὶ τὸ μεγαλορρημονέστερον· ἐτέθη δὲ μετὰ τούτων τὸ αἷμα ἐμφύλιον, διὰ τὴν δηλωθῆ ὅτι πάντα ταῦτα ὠφείλοντο εἰς τὰς αἰμομειξίας. **καλύψατε** = κρύψατε. **θαλάσσιον** κατηγορ. = εἰς τὴν θάλασσαν. **ἔνθα μήποτ' εἰσέψεσθ' ἔτι** = ἵνα μὴ με προσατενίσητε πλέον. **ἄξιώσατε θιγεῖν** = κρίνατε ἄξιον τὴν ἐγγίστητε.

Πραγματικά. ποίους ὄμμασι προσεΐδον ἄν· ἀρχαῖοι ἐπίστευον, ὅτι ἡ ψυχὴ ἦτο εἶδωλον τοῦ σώματος καὶ κατ' ἀκολουθίαν διετήρει καὶ μετὰ θάνατον τὰς αἰσθητικὰς ιδιότητας αὐτῆς. **ἀγχόνης**· ἡ τιμωρία τῆς ἀγχόνης ἐθεωρεῖτο ὑπὸ τῶν ἀρχαίων, ὅπως καὶ ὑφ' ἡμῶν, ἢ χειροτέρα τῶν τιμωριῶν. **ὦ Κιθαιρῶν, ὦ Πόλυβε...** ἐν τριπλαῖς ὁδοῖς, **ὦ γάμοι**. τέσσαρα σπουδαιότατα σημεῖα τῆς ζωῆς του ἀναπολεῖ εἰς τὴν μνήμην του.

β') 1416 - 1477

Λεξιλογικά. ἀλλ' εἰς δέον πάρεσθ' ὅδε ὦν ἐπαιτεῖς = ἀλλ' εἰς κατάλληλον καιρὸν δι' ἐκεῖνα, τὰ ὅποια ζητεῖς, ἰδοὺ προσέρχεται ὁ Κρέων. **τὸ πράσσειν καὶ τὸ βουλεύειν**, ἐξαρτ. ἐκ τοῦ πάρε-

στι=ώστε νά ἐκτελῆ καί ν' ἀποφασίση. τίς μοι φανεῖται πίστις ἔνδικος ;=ποία ἐμπιστοσύνη θά δειχθῆ πρὸς ἐμέ δικαίως ; τὸ πάρος=κατὰ τὸν προηγούμενον χρόνον. γελαστής=περιφρονητής, περιγελαστής. οὐθ' ὡς ὄνειδος τι τῶν πάρος κακῶν=οὔτε διότι σκοπεύω νά σοῦ ἀποδώσω ὄνειδος διὰ τὰ προηγούμενα κακὰ (ἐννοεῖ τὴν φιλονικίαν μεταξὺ τοῦ Οἰδίποδος καί ἑαυτοῦ καί τὰς λαβούσας χώραν ἀντεγκλήσεις). ἀλλ' εἰ... διακόπτων τὴν συνέχειαν ἀποτείνεται εἰς τοὺς συνοδεύοντας τὸν Οἰδίποδα θεράποντας. γένεθλον=τέκτον, γόνος. τὰ θνητῶν γένεθλα=τοὺς θνητούς. τὴν γοῦν πάντα βόσκουσαν φλόγα ἡλίου=τὸ φῶς τοῦ ἡλίου τοῦλάχιστον τὸ συντηροῦν τὰ πάντα. τοιόνδ' ἄγος=τοιούτον ἐναγῆ, ἀνόσιον. τοῖς ἐν γένει=τοῖς συγγενέσιν. τὰγγενῆ=τὰ τῶν συγγενῶν· ἡ σύντ.: μόνους γὰρ τοῖς ἐν γένει μάλιστα' εὐσεβῶς ἔχει ὄραν τ' ἀκούειν συγγενῆ κακά. εὐσεβῶς ἔχει=εἶναι εὐσεβές καθῆκον, εἶναι ἐπιβεβλημένον. ἐλπίδος=κακῆς ἐλπίδος, τοῦ φόβου μου (ἐννοεῖ τὸν φόβον, τὸν ὅποιον εἶχεν, ὅτι ὁ Κρέων θά συμπεριεφέρετο ἐναντί του κακῶς). πρὸς σοῦ, οὐδ' ἐμοῦ=ὑπὲρ σοῦ, πρὸς τὸ ἰδικόν σου συμφέρον, καί οὐχὶ πρὸς τὸ ἰδικόν μου. τοῦ ;=τίνος πράγματος ; ἡ σειρά τῶν λέξεων : καί λιπαρεῖς (=ἐκλιπαρεῖς) ὧδέ με τυχεῖν τοῦ ; =καί μὲ θερμοπααρακαλεῖς τοιουτοτρόπως νά τύχῃς ποίου πράγματος ; ὅπου φανοῦμαι μηδενὸς τῶν θνητῶν προσήγορος=ἐκεῖ ὅπου θά φαίνομαι, ὅτι δὲν θά προσαγορεύωμαι ὑπὸ οὐδενὸς ἐκ τῶν θνητῶν. ἔδρασ' ἂν εἰ ἔχρηζον, τί λόγος εἶναι ἐδῶ ; εἰς τὸ β' ἂν ἐννοητ. πάλιν τὸ ἔδρασα. τί πρακτέον (ἐννοεῖ διὰ τούτου ὅτι ναί μὲν ὁ χρησμός εἶχεν ὀρίσει, ὅτι δέον νά τιμωρηθῆ ὁ φονεὺς τοῦ Λαῖου, ἀλλὰ τώρα πρέπει νά ἐρωτηθῆ ἐκ νέου, τί δέον νά γίνῃ διὰ τὸν Οἰδίποδα, ὁ ὅποιος εἶναι καί φονεὺς τοῦ πατρός του). πατροφόντης=πατροκτόνος. ἀπολλύναι, τελ. ἀπαρέμφ. ἔξαρτ. ἐκ τῆς κελευστικῆς ἐννοίας, τῆς ἐνυπαρχούσης εἰς τὸ ἐδηλώθη φάτις. ἴν' ἔσταμεν χρείας=εἰς ὃ σημεῖον ἀνάγκης περιήλθομεν. γάρ, αἰτιολ. τὸ ἐννοοῦμ. ἐκ τῶν προηγούμενων : πεισόμεθα. τᾶν=τοὶ ἄν· τὸ τοί=βεβαίως (ἐκ τῶν πραγμάτων πεισθεῖς). πίστιν φέροις=πιστεύεις (ἐνν. τὴν κακοπιστίαν του πρὸς τὸν μάντιν Τειρεσίαν καί πρὸς τὸν Κρέοντα). ἐπισκήπτω=παραγγέλλω ὁ σύνδεσμος καί ἐννοεῖ ἐκτός τῶν ὑπὸ τοῦ θεοῦ δηλωθησομένων. προστρέπομαι=στρέφομαι πρὸς τινα, ἵνα παρακαλέσω αὐτόν, ἱκετεύω. τῆς μὲν κατ' οἴκουσ ἦν ἀποφεύγει νά ὀνομάσῃ μη-

τέρα ἢ γυναῖκα. αὐτὸς ὄν θέλεις τάφον θοῦ = μόνος σου κάμε τὰ τοῦ ἐνταφιασμοῦ της, καθ' ὄν τρόπον θέλεις. καὶ γάρ, αἰτιολ. τὸ ἐννοοῦμ. : παραλείπω νὰ εἶπω ἄλλο τι, διότι καί... ὑπὲρ τῶν σῶν = χάριν τῶν ἰδικῶν σου (τῆς ἀδελφῆς σου). τελεῖς (μέλλ.), ἐνν. τάφον. ἀξιοθῆτω = ἄς κριθῆ ἄξιον· ἢ σειρὰ τῶν λέξεων : μήποτε ἀξιοθῆτω πατρῶν ἄστου τυχεῖν ἐμοῦ ζῶντος οἰκητοῦ (κατηγορ.). κληζέται = εὐρίσκεται ὁ καλούμενος. ζῶντε = ὅτε ἦσαν ἀκόμη ἐν τῇ ζωῇ. ὄν ἐθέσθην κύριον τάφον, τὸν ὅποιον προώρισαν ὡς τάφον μου, ἔχοντα ὄλην τὴν ἐξουσίαν ἐπ' ἐμοῦ. ἴν' ἐξ ἐκείνων, οἳ μ' ἀπαλλύτην, θάνω = ἵνα εὔρω τὸν θάνατον ἀπὸ ἐκείνους, οἳ ὅποιοι ἐπεθύμουν τὸν θάνατόν μου. τοσοῦτον = τόσον μόνον. πέρθω = καταστρέφω, ἀφανίζω. θνήσκων = ἐνῶ ἀπέθνησκον. μή, ἐνν. σωθεῖς = εἰ μὴ ἐσώθην. ἐπὶ τῷ δεινῷ κακῷ = πρὸς ἐκτέλεσιν φοβεροῦ τινος κακοῦ. ὅποι περ εἶσι = ὅπου ἀκριβῶς προχωρεῖ, βαδίζει. ἴτω = ἄς προχωρῆ. μὴ προσθῆς μέριμναν = μὴ ἐκτὸς τῶν ἄλλων σου μεριμνῶν ἀναλάβῃς φροντίδα. σπάνις = ἀνάγκη, ἔλλειψις. ὁ βίος = τὰ πρὸς τὸ ζῆν. βορά = φαγητόν. αἶν χωρίς = χωριστὰ ἀπὸ τὰς ὁποίας· ἐπεξηγεῖται ὑπὸ τοῦ : ἄνευ τοῦδ' ἀνδρὸς = χωριστὰ ἀπὸ ἐμέ. ταῖν μοι (δοτ. χαριστ.) μέλεσθαι = δι' αὐτὰς πρὸς χάριν μου νὰ ἔχῃς μέριμναν· τὸ ἀπαρέμφατον ἀντὶ προστακτ. μάλιστα μὲν = κυρίως μὲν· ἐννοεῖται : εἰ δὲ μὴ. ἀποκλαίωμα κακὰ = κλαίων τὰς δυστυχίας μου.

(Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ὁ Κρ. παρκαγγέλλει εἰς δύο θεράποντας νὰ μεταβῶσι καὶ ὀδηγήσωσιν ἐνώπιόν του τὰς θυγατέρας τοῦ Οἰδίποδος).

γονῆ γενναῖος = εὐγενῆς τὴν καταγωγὴν. θιγῶν (θιγγάνω), ὑποθ. μετχ.· τίς ἢ ἀπόδοσις ; που = ὡς νομίζω, ἂν δὲν ἀπατώμαι. τοῖν φίλοι, παρὰ τοῖς ἀττικοῖς συνήθως ὁ θυϊκὸς τῶν ἀντωνυμιῶν καὶ ἐπιθέτων εἶναι κοινὸς καὶ διὰ τὰ δύο γένη. ἐκγόνων ἐμῶν = τῶν ἐμῶν τέκνων. λέγω τι ; = λέγω τι ἀληθές ; πορσύνω (πόρω) = πορίζω, παρέχω, ἐτοιμάζω. γνοῦς = ἐπειδὴ ἀντελήφθην. τὴν παροῦσαν τέρψιν = τὴν ὑπάρχουσαν εἰς σὲ σφοδρὰν ἐπιθυμίαν. πάλαι = πρὸ ὀλίγου.

Πραγματικά. χώρας λείλειπται φύλαξ· προσφωνεῖται οὕτως ὁ Κρέων ὑπὸ τοῦ χοροῦ, διότι τὰ ἄρρενα τέκνα τοῦ Οἰδίποδος εἶναι ἀνήλικα καὶ διὰ τοῦτο ἀνέλαβεν οὗτος τὴν βασιλείαν. ἀλλ' εἰ τὰ θνη-

τῶν... μὴ καταισχύνεσθ' ἔτι κτλ. λέγει ταῦτα, ἐπειδὴ οἱ θεράποντες ἦσαν ὑπεύθυνοι διὰ τὴν ἐκ τῶν ἀνακτόρων ἔξοδον τοῦ Οἰδίποδος ἐν τοιαύτῃ καταστάσει. **ἀνακτος Ἑλίου**· πᾶν μισρὸν ἔμψυχον ἢ ἄψυχον οἱ ἀρχαῖοι ἀπεμάκρυνον ἀπὸ τοῦ θεοῦ τοῦ φωτὸς Ἑλίου, διότι θὰ ἐμεινέτο ἐκ τῆς θέας αὐτοῦ. **ἄμβρος**· ὁ ἄμβρος ἦτο ἱερὸς τοῦ Διός.

γ') 1478 - 1530

Λεξιλογικαί. τῆς ὁδοῦ (τῶν θυγατέρων), γεν. τῆς αἰτίας = διὰ τὴν ἔλευσιν τῶν θυγατέρων μου. **φρουρήσας τύχοι** = φρουρήσειε. **ὡς τὰς ἀδελφὰς** = εἰς τὰς ἀδελφικὰς. **προυξένησαν** = ἐγενναν αἰτίαι. **λαμπρὰ** = ἀκτινοβόλα, **φυτουργὸς** = γεννήσας, γεννήτωρ. **ὦδ' ὄρᾶν** = νὰ βλέπουν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, νὰ εἶναι τυφλά· ἢ σειρὰ τῶν λέξεων : αἱ προξένησαν ὑμῖν ὄρᾶν ὧδε τὰ πρόσθε λαμπρὰ ὄμματα. **ἱστορῶ** = γνωρίζω. **ἔνθεν αὐτὸς ἠρόθη** = ἐκ τῆς ὁποίας ὁ ἴδιος ἐγεννήθη. **προσβλέπω** = δεικνύω συμπάθειαν διὰ τοῦ βλέμματος. **νοοῦμαι** = ἀναλογίζομαι. **τὰ λοιπὰ τοῦ πικροῦ βίου** = τὸν ὑπόλοιπον χρόνον τῆς πικραμένης ζωῆς. **οἶον χρεῶν** (ἐστίν) **βιῶναι σφῶ πρὸς ἀνθρώπων** = τὸν ὅποιον εἶναι ἀνάγκη σεῖς νὰ διέλθητε μὲ παθήματα ἐκ μέρους τῶν ἀνθρώπων. **ὀμιλία** = συναναστροφή, συγκέντρωσις. **ἴξεσθε** = θὰ ἐπανέλθητε. **ἀντὶ τῆς θεωρίας** = ἀντὶ τῆς ἀπὸ τῆς θεωρίας τέρψεως. **ἀκμαὶ γάμων** = ἀκμή, ὠριμότης τοῦ γάμου. **παραρρίπτω** = ῥιψοκινδυνεύω, ἐκτίθεμαι εἰς κίνδυνον· τὸ πλήρες θὰ ἦτο : τίς ἔσται ἐκεῖνος, ὃς παραρρίψει. **τοιαῦτα ὄνειδη λαμβάνων** = ἀναλαμβάνων τοιαῦτα αἴσχη. **γονή** (ἡ) = τέκνον, ἀπόγονοι, γενεά. **δηλήματα** = (δηλέομαι = βλάπτω) = βλάβαι. **ἔπεφνε**, ἀόρ. τοῦ καθ' ὑπόθεσιν ῥημ. **φένω** = φονεύω. **ὄθεν περ αὐτὸς ἐσπάρη** = ἐκ τῆς ὁποίας βεβαίως αὐτὸς σπαρεῖς ἐγεννήθη. **ἐκ τῶν ἴσων** = ἐκ τῆς ἰδίας. **τοιαῦτα ὄνειδιεῖσθε** (μέσ. μέλλ. ἀντὶ παθητ.) = τοιαῦτα ὄνειδη θὰ λάβητε. **τίς γαρμῖ ;** = ποῖος θὰ σᾶς νυμφευθῆ ; **χέρσος** λέγεται ὁ μὴ καλλιεργηθεὶς ἀγρός, ἐπειδὴ δὲ ἡ γυνὴ παραβάλλεται πρὸς ἀρουμένην γῆν, λέγεται : **χέρσος** = ἀνυπανδρος. **νῶ γάρ, ὦ** = διότι ἡμεῖς, οἱ ὅποιοι. **δύο ὄντε** = ἀμφοτέροι (συμπεριλαμβάνει καὶ ἑαυτὸν λόγῳ τῆς θέσεως, εἰς ἣν διατελεῖ). **παρίημι** = ἐγκαταλείπω, ἀφίνω ἀπροστατεύτους. **ἐγγενεῖς** (οὔσας) = ἐπειδὴ εἶναι συγγενεῖς σου. **ἀλῶμαι** = πλανῶμαι. **πτωχὰς ἀνάνδρους**, κα-

τηγορ· ἡ σειρά τῶν λέξεων : **μη παρῆς σφε οὔσας ἐγγενεῖς, ἄλω-
 μένας πτωχὰς ἀνάνδρους, τάσδε** (βραχυλ.) = τὰ κακὰ τῶνδε. ὦδε,
 συνάπτεται πρὸς τὸ ὄρων. **τηλικόσδε** = τόσον νέος τὴν ἡλικίαν. **πλὴν
 ὅσον τὸ σὸν μέρος** = ἐκτὸς ὅσον ἀφορᾷ εἰς σέ. **ξυννεύω** = συγκα-
 τανεύω. **ψαύσας**, ἐνν. ἐμοῦ. ἔπρεπε νὰ γίνῃ ἡ χειραψία, διότι ὁ Οἰδί-
 πους, ὡς τυφλός, δὲν ἠδύνατο κατ' ἄλλον τρόπον νὰ ἴδῃ τὴν συγκατά-
 νευσιν τοῦ Κρέοντος. Ἄλλως τε ἡ χειραψία προσέδιδε μείζονα πίστιν.
σφῶν = ὑμῖν. **εἰ μὲν εἰχέτην ἤδη φρένας** = ἐὰν μὲν τώρα εἴχετε
 ὄριμον νοῦν. **πόλλ' ἂν παρήνουν** = θὰ σᾶς ἔδιδον πολλές συμβου-
 λὰς. **τοῦτ' εὐχὴ 'στ' ἐμοὶ** = παρέχεται (ἐκ μέρους μου) ἡ ἐξῆς εὐχὴ
 πρὸς σᾶς. **οὐ καιρὸς ἔἴ** (ἐπέξηγ. τοῦ προηγ.) = ἐφ' ὅσον τὸ ἐπιτρέ-
 πουν αἱ περιστάσεις. **λῶονος** = καλυτέρου· ἡ σειρά τῶν λέξεων : **κυ-
 ρῆσαι δ' ὑμᾶς τοῦ βίου λῶονος τοῦ φρυτεύσαντος πατρός. ἴνα** =
 ἐκεῖ πού. **κεῖ μηδὲν ἠδύ** = ἔστω καὶ ἂν δὲν εἶναι καθόλου εὐχάρι-
 στον (δι' ἐμέ). **καιρῶ**, δοτ. χρον. = εἰς τὸν καιρὸν των. **ἐφ' οἷς** ;
 ἐπὶ ποίοις ὅροις; **λέξεις καί...** ἡ σύνταξις εἶναι κατὰ παράταξιν ἀντι
 καθ' ὑπόταξιν : ὅταν λέξης, εἴσομαι (τοῦ ῥ. οἶδα). **ὅπως πέμψεις**,
 πλ.γ. ἐρωτ. πρότ. ἐξαρτ. ἐκ τοῦ ἐννοουμ. σκόπει. **ἄποικον γῆς** =
 μακρὰν τῆς χώρας. **τοῦ θεοῦ δόσιν** = δῶρον διδόμενον ὑπὸ τοῦ θε-
 οῦ. **ἀλλὰ θεοῖς γε** = ἀλλὰ ἴσα ἴσα εἰς τοὺς θεούς. **τοιγαροῦν** = δι'
 αὐτὸ λοιπὸν (ἐὰν δηλ. εἶσαι μισητὸς εἰς τοὺς θεούς). **τεύξη** (ἐνν.
 τῆς τοῦ θεοῦ δόσεως) = θὰ τύχῃς (τοῦ δώρου τοῦ θεοῦ, δηλ. τῆς
 ἐξορίας). **φῆς τὰδ' οὖν** ; (ἐνν. ἔσσεσθαι μοι) = βεβαιώνεις λοιπὸν ὅτι
 ταῦτα δὰ (δηλ. ἡ ἐξορία μου) θὰ γίνουν ; **γάρ**, αἰτιολογεῖ τὸ ἐννοού-
 μενον : **φημί τάδε** = βεβαίως βεβαιῶ ταῦτα, διότι... **ἃ μὴ φρονῶ**
 (ἀναφορ. ὑποθ. πρότ.) = ἐὰν δὲν γνωρίζω καλῶς τινα. **φιλῶ** = συνη-
 θίζω. **ἀφοῦ** (μέσ. ἀορ. β' προστακτ. τοῦ ῥ. ἀφήμι) = ἀποχωρίσθη-
 τι ἀπὸ... (ἐκ τούτων ἐξάγεται, ὅτι ὁ Οἰδίπους ἐξηκολούθει νὰ κρατῇ
 τὰς θυγατέρας του). **ἔλη** (αἰροῦμαι) = ἀφαιρέσης ταύτας. **πάντα
 κρατεῖν** = νὰ ὑπερισχύῃ ἡ γνώμη σου εἰς ὅλα. **ἀκράτησας** = ἃ ἐκρά-
 τησας = ὅσα ἐπέτυχες νικῶν. **συνέπομαι** = συμπαρακολουθῶ. **τῷ βίῳ**
 = μέχρι τέλους τῆς ζωῆς σου (προσωποποιεῖα τοῦ πλοῦτου καὶ τῆς
 εὐτυχίας, τὰ ὅποια ὡς σύντροφοι παρακολουθοῦν αὐτὸν εἰς τὸν βίον
 του). **λεύσσω** = παρατηρῶ. **κλεινὰ** = τὰ ξακουστὰ (τὰ δοξάσαντα
 τὸν Οἰδίποδα). **οὐ τις οὐ ζήλω...** ἡ σειρά των λέξεων : **οὐ ταῖς τύ-
 χαις τις τῶν πολιτῶν οὐκ ἐπέβλεπε ζήλω** = τοῦ ὁποίου τὰς τύ-

χας (τὴν εὐτυχίαν) ποῖος ἐκ τῶν πολιτῶν δὲν ἔβλεπεν μὲ εὐγενῆ πόθον, (δὲν ἐζήλευε). εἰς ὅσον κλύδωνα δεινῆς συμφορᾶς (πλαγ. ἔρωτ. πρότ. ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ λεύσσετε) = εἰς πόσον μεγάλην ἀνεμοζάλην φοβερᾶς συμφορᾶς. ὀλβίζω = καλοτυχίζω (ὑποκ. τοῦ ὀλβίζειν εἶναι τὸ τινά, ἀντικ. δὲ τὸ μηδένα θνητὸν ὄντα). ἐπισκοπῶ = ἐξετάζω. ἐπισκοποῦντα ἰδεῖν = ἐφ' ὅσον κοιτάζει νὰ ἴδῃ. πρὶν ἂν τέρμα τοῦ βίου περάσω (μεταφ. ἐκ τοῦ σταδίου). μηδὲν ἀλγεινὸν παθῶν = χωρὶς νὰ πάθῃ δυσάρεστόν τι ἢ σειρά τῶν λέξεων : ὥστε χρεῶν (ἐστὶ) ἐπισκοποῦντα τὴν τελευταίαν ἡμέραν ἰδεῖν μηδένα θνητὸν ὀλβίζειν πρὶν...

Πραγματικάι. δαίμων ἄμεινον ἢ ᾗ μὲ φρουρήσας τύχοι· ἐπιστεύετο ὑπὸ τῶν ἀρχαίων, ὅτι πᾶς ἄνθρωπος εἶχεν ἴδιον δαίμονα ὡς προστάτην. **δνειδή·** κατὰ τὴν ἀντίληψιν, ὅτι τὰ αἴσχη τῶν γονέων βαρύνουσι τὰ τέκνα. **ἀγάμους** τὸ ἄγαμον τῶν θυγατέρων ἐθεωρεῖτο παρ' ἀρχαίοις πολὺ κακόν, διότι προορισμὸς τῆς γυναικὸς ἐνομιζέτο ἢ διὰ τοῦ γάμου ἀποκατάστασις· διὰ τοῦτο καὶ ἡ Ἀντιγόνη ἀπαγομένη εἰς τὸν θάνατον θρηγεῖ, διότι ἄγαμος, ἀνυμέναιος κ.λ.π. κατέρχεται εἰς τὸν Ἄδην. **καὶ γὰρ ἀκράτησας... ξυνέσπετο·** μετὰ τοὺς λόγους τούτους ὁ Κρέων, ὁ Οἰδίπους, αἱ θυγατέρες του καὶ οἱ ὑπηρέται εἰσέρχονται διὰ τῆς μεσαίας θύρας εἰς τὰ ἀνάκτορα. **ὦ πάτρας Θήβης ἐνοικοι...** ἐπειδὴ ἡ σκηνὴ ὑπόκειται πρὸ τῶν ἀνακτόρων, ὑποτίθεται ὅτι παρίσταται πλὴν τῶν ἀποτελούντων τὸν χορὸν πολιτῶν καὶ ἄλλο πλῆθος, εἰς τὸ ὁποῖον ἀποτείνει ὁ χορὸς τὸν λόγον. **μηδέν' ὀλβίζειν πρὶν ἂν...** παρεμφερῆ γνώμη ἐξήνεγκε καὶ ὁ Σόλων εἰς τὸν Κροῖσον (Ἡρόδ. 1,32) « σκοπέειν δὲ χρῆ παντὸς χρήματος τὴν τελευταίην κῆ (πῆ) ἀποβήσεται... » ὁμοίως δὲ καὶ ὁ Εὐριπίδης ἐν Ἄνδρομάχῃ 102 « χρῆ δ' οὔποτε εἰπεῖν οὐδέν' ἄλβιον βροτῶν, πρὶν ἂν θανόντος τὴν τελευταίαν ἴδῃς, ὅπως περάσας ἡμέραν ἤξει κάτω ».

Επιπλέον, η ανάπτυξη της οικονομίας και η αύξηση της απασχόλησης είναι σημαντικές προτεραιότητες για την Ελλάδα. Η κυβέρνηση έχει δεσμευτεί να συνεχίσει να εφαρμόζει τις πολιτικές που έχουν υιοθετηθεί, με στόχο την επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί. Η ανάπτυξη της οικονομίας και η αύξηση της απασχόλησης είναι σημαντικές προτεραιότητες για την Ελλάδα. Η κυβέρνηση έχει δεσμευτεί να συνεχίσει να εφαρμόζει τις πολιτικές που έχουν υιοθετηθεί, με στόχο την επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί.

Π. Ν. ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΥ

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ
ΑΝΤΙΓΟΝΗ

ΤΑΞΙΣ ΣΤ'

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1963

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

ΤΕ ΚΑΙ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ 1963

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

ᾠ κοινὸν αὐτάδελφον Ἰσμῆνης κάρα,
ἄρ' οἴσθ' ὅ τι Ζεὺς τῶν ἀπ' Οἰδίου κακῶν
ὅποιον οὐχὶ νῶν ἔτι ζώσαιν τελεῖ ;
οὐδὲν γὰρ οὔτ' ἀλγεινὸν οὔτ' ἄτης ἄτερ
οὔτ' αἰσχροὺς οὔτ' ἄτιμόν ἐσθ', ὅποιον οὐ 5
τῶν σῶν τε κάμων οὐκ ὅπωπ' ἐγὼ κακῶν.
καὶ νῦν τί τοῦτ' αὖ φασι πανδήμῳ πόλει
κήρυγμα θεῖναι τὸν στρατηγὸν ἀρτίως ;
ἔχεις τι κείσῃκουσας ; ἢ σε λανθάνει
πρὸς τοὺς φίλους στείχοντα τῶν ἐχθρῶν κακά ; 10

ΙΣΜΗΝΗ

ἐμοὶ μὲν οὐδεὶς μῦθος, Ἀντιγόνη, φίλων
οὔθ' ἠδὺς οὔτ' ἀλγεινὸς ἔκετ', ἐξ ὅτου
δυοῖν ἀδελφοῖν ἐστερήθημεν δύο,
μιᾶ θανόντων ἡμέρα διπλῆ χειρί·
ἐπεὶ δὲ φροῦδός ἐστιν Ἀργείων στρατός 15
ἐν νυκτὶ τῇ νῦν, οὐδὲν οἶδ' ὑπέρτερον,
οὔτ' εὐτυχοῦσα μᾶλλον οὔτ' ἀτωμένη.
AN. ἤδη καλῶς, καὶ σ' ἐκτὸς αὐλείων πυλῶν
τοῦδ' οὐνεκ' ἐξέπεμπον, ὡς μόνη κλύοις.

- ΙΣ. τί δ' ἔστι ; δηλοῖ γάρ τι καλχαίνουσ' ἔπος. 20
 ΑΝ. οὐ γὰρ τάφου νῶν τῷ κασιγνήτῳ Κρέων
 τὸν μὲν προτίσας, τὸν δ' ἀτιμάσας ἔχει ;
 Ἐτεοκλέα μὲν, ὡς λέγουσι, σὺν δίκη
 χρησθεῖς δικαία καὶ νόμῳ κατὰ χθονὸς
 ἔκρυψε τοῖς ἔνερθεν ἐντιμον νεκροῖς, 25
 τὸν δ' ἀθλίως θανόντα Πολυνείκους νέκυν
 ἀστοῖσί φασιν ἐκκεκηρῦχθαι τὸ μὴ
 τάφῳ καλύψαι μηδὲ κωκῦσαί τινα,
 ἔαν δ' ἄκλαυτον, ἄταφον, οἰωνοῖς γλυκὺν
 θησαυρὸν εἰσορῶσι πρὸς χάριν βορᾶς. 30
 τοιαῦτά φασι τὸν ἀγαθὸν Κρέοντα σοὶ
 κάμοι — λέγω γὰρ κάμῃ — κηρύξαντ' ἔχειν,
 καὶ δεῦρο νεῖσθαι ταῦτα τοῖσι μὴ εἰδόσιν
 σαφῆ προκηρύζοντα, καὶ τὸ πρᾶγμ' ἄγειν
 οὐχ ὡς παρ' οὐδέν, ἀλλ' ὅς ἂν τούτων τι δρᾷ, 35
 φόνον προκεῖσθαι δημόλευστον ἐν πόλει.
 οὕτως ἔχει σοὶ ταῦτα, καὶ δείξεις τάχα
 εἴτ' εὐγενῆς πέφυκας εἴτ' ἐσθλῶν κακῆ.
- ΙΣ. τί δ', ὦ ταλαῖφρον, εἰ τάδ' ἐν τούτοις, ἐγὼ
 λύουσ' ἂν εἴθ' ἄπτουσα προσθείμην πλεόν ; 40
 ΑΝ. εἰ ξυμπονήσεις καὶ ξυνεργάσῃ σκόπει.
 ΙΣ. ποῖόν τι κινδύνευμα ; ποῖ γνώμης ποτ' εἶ ;
 ΑΝ. εἰ τὸν νεκρὸν ξὺν τῆδε κουφιεῖς χερσί.
 ΙΣ. ἦ γὰρ νοεῖς θάπτειν σφ', ἀπόρρητον πόλει ;
 ΑΝ. τὸν γοῦν ἐμὸν καὶ τὸν σόν, ἦν σὺ μὴ θέλῃς, 45
 ἀδελφόν· οὐ γὰρ δὴ προδοῦσ' ἀλώσομαι.
- ΙΣ. ὦ σχετλία, Κρέοντος ἀντειρηκότος ;
 ΑΝ. ἀλλ' οὐδὲν αὐτῷ τῶν ἐμῶν μ' εἴργειν μέτα.
 ΙΣ. οἴμοι· φρόνησον, ὦ κασιγνήτη, πατήρ
 ὡς νῶν ἀπεχθῆς δυσκλεῆς τ' ἀπώλετο 50

- πρὸς αὐτοφώρων ἀμπλακημάτων διπλᾶς
 ὄψεις ἀράξας αὐτὸς αὐτουργῶ χερί·
 ἔπειτα μήτηρ καὶ γυνή, διπλοῦν ἔπος,
 πλεκταῖσιν ἀρτάναισι λωβᾶται βίον·
 τρίτον δ' ἀδελφῶ δύο μίαν καθ' ἡμέραν 55
 αὐτοκτονοῦντε τὼ ταλαιπώρω μόρον
 κοινὸν κατειργάσαντ' ἐπαλλήλοιν χεροῖν.
 νῦν δ' αὖ μόνᾳ δὴ νῶ λειψιμμένα σκόπει
 ὄσφ' ἀκίσιτ' ὀλούμεθ', εἰ νόμου βία
 ψῆφον τυράννων ἢ κράτη παρέξιμεν. 60
 ἀλλ' ἐννοεῖν χρῆ τοῦτο μὲν γυναῖχ' ὅτι
 ἔφυμεν, ὡς πρὸς ἄνδρας οὐ μαχομένα·
 ἔπειτα δ' οὔνεκ' ἀρχόμεσθ' ἐκ κρεισσόνων
 καὶ ταῦτ' ἀκούειν κάτι τῶνδ' ἀλγίονα.
 ἐγὼ μὲν οὖν αἰτοῦσα τοὺς ὑπὸ χθονὸς 65
 ξυγγνοῖαν ἴσχειν, ὡς βιάζομαι τάδε,
 τοῖς ἐν τέλει βεβῶσι πείσομαι· τὸ γὰρ
 περισσὰ πράσσειν οὐκ ἔχει νοῦν οὐδένα.
 AN. οὐτ' ἂν κελεύσαιμ' οὐτ' ἂν, εἰ θέλοισ ἔτι 70
 πράσσειν, ἐμοῦ γ' ἂν ἠδέως δρόφης μέτα.
 ἀλλ' ἴσθ' ὅποῖά σοι δοκεῖ, κεῖνον δ' ἐγὼ
 θάψω· καλὸν μοι τοῦτο ποιούση θανεῖν·
 φίλη μετ' αὐτοῦ κείσομαι, φίλου μέτα,
 ὅσια πανουργήσασ'· ἐπεὶ πλείων χρόνος,
 ὃν δεῖ μ' ἀρέσκειν τοῖς κάτω τῶν ἐνθάδε. 75
 ἐκεῖ γὰρ αἰεὶ κείσομαι· σοὶ δ' εἰ δοκεῖ,
 τὰ τῶν θεῶν ἐντιμ' ἀτιμάσασ' ἔχε.
 ΙΣ. ἐγὼ μὲν οὐκ ἄτιμα ποιοῦμαι, τὸ δὲ
 βία πολιτῶν δρᾶν ἔφυν ἀμήχανος.
 AN. σὺ μὲν τάδ' ἂν προύχοι· ἐγὼ δὲ δὴ τάφον 80
 χώσουσ' ἀδελφῶ φιλτάτῳ πορεύσομαι.

- ΙΣ οἶμοι ταλαίνης, ὡς ὑπερδέδοικά σου.
 ΑΝ. μὴ 'μοῦ προτάρβει· τὸν σὸν ἐξόρθου πότμον.
 ΙΣ. ἀλλ' οὖν προμηνύσης γε τοῦτο μηδενὶ
 τοῦργον, κρυφῆ δὲ κεῦθε, σὺν δ' αὐτως ἐγώ. 85
 ΑΝ. οἶμοι, καταύδα· πολλὸν ἐχθίων ἔσῃ
 σιγῶσ', ἐὰν μὴ πᾶσι κηρύξης τάδε.
 ΙΣ. θερμὴν ἐπὶ ψυχροῖσι καρδίαν ἔχει.
 ΑΝ. ἀλλ' οἶδ' ἀρέσκουσ' οἷς μάλισθ' ἀδεῖν με χρεή.
 ΙΣ. εἰ καὶ δυνήσῃ γ'· ἀλλ' ἀμηχάνων ἐρᾶς. 90
 ΑΝ. οὐκοῦν, ὅταν δὴ μὴ σθένω, πεπαύσομαι.
 ΙΣ. ἀρχὴν δὲ θηρᾶν οὐ πρέπει τὰμήχανα.
 ΑΝ. εἰ ταῦτα λέξεις, ἐχθαρή μὲν ἐξ ἑμοῦ,
 ἐχθρὰ δὲ τῷ θανόντι προσκείσῃ δίκη.
 ἀλλ' ἔα με καὶ τὴν ἐξ ἑμοῦ δυσβουλίαν 95
 παθεῖν τὸ δεινὸν τοῦτο· πείσομαι γὰρ οὐ
 τοσοῦτον οὐδέν, ὥστε μὴ οὐ καλῶς θανεῖν.
 ΙΣ. ἀλλ' εἰ δοκεῖ σοι, στεῖχε· τοῦτο δ' ἴσθ', ὅτι
 ἄνους μὲν ἔρχῃ, τοῖς φίλοις δ' ὀρθῶς φίλη.

Χ Ο Ρ Ο Σ

- στροφή α' ἀκτὺς ἀελίου, τὸ κάλ- 100
 λιστον ἑπταπύλω φανέν
 Θήβα τῶν προτέρων φάος,
 ἐφάνθησ ποτ', ὦ χρυσέας
 ἀμέρας βλέφαρον, Διρκαί-
 ων ὑπὲρ ῥεέθρων μολοῦσα, 105
 τὸν λεύκασπιν Ἄργόθεν
 φῶτα βάντα πανσαγία
 φυγάδα πρόδρομον ὄξυτέρῳ
 κινήσασα χαλινῶ·

ὄν ἐφ' ἡμετέρα γὰ Πολυνείκης 110
 ἄρθεις νεικέων ἐξ ἀμφιλόγων
 ἤγαγε· κείνος δ' ὄξεα κλάζων
 αἰετός ἐς γᾶν ὧν ὑπερέπτα,
 λευκῆς χιόνος πτέρυγι στεγανός, 115
 πολλῶν μεθ' ὄπλων
 ξὺν θ' ἵπποκόμοις κορύθεσσι.

στάς δ' ὑπὲρ μελάθρων, φονώ-
 σαισιν ἀμφιχανῶν κύκλω
 λόγχαις ἐπτάπυλον στόμα 120
 ἔβα, πρὶν ποθ' ἀμετέρων
 αἰμάτων γένυσιν πλησθῆ-
 ναί τε καὶ στεφάνωμα πύργων
 πευκάενθ' Ἥφαιστον ἐλεῖν.
 τοῖος ἀμφὶ νῶτ' ἐτάθη
 πάταγος Ἄρεος, ἀντιπάλω 125
 δυσχείρωμα δράκοντι.

Ζεὺς γὰρ μεγάλης γλώσσης κόμπους
 ὑπερεχθαίρει, καὶ σφας ἐσιδῶν
 πολλῶ ρεύματι προσνισσομένους
 χρυσοῦ καναχῆς ὑπεροπλίαις, 130
 παλτῶ ρίπτει πυρὶ βαλβίδων
 ἐπ' ἄκρω ἤδη
 νίκην ὀρμῶντ' ἀλαλάξει.

Στροφή β' ἀντιτύπα δ' ἐπὶ γὰ πέσε τανταλωθεῖς
 πυρφόρος, ὃς τότε μαινομένα ξὺν ὀρμᾷ 135
 βακχεύων ἐπέπνει
 ῥιπαῖς ἐχθίστων ἀνέμων.

εἶχε δ' ἄλλα τὰ μὲν,
 ἄλλα δ' ἐπ' ἄλλοις ἐπενώμα στυφελίζων
 [μέγας Ἄρης
 δεξιόσειρος. 140

ἐπτὰ λοχαγοὶ γὰρ ἐφ' ἐπτὰ πύλαις
 ταχθέντες ἴσοι πρὸς ἴσους ἔλιπον
 Ζηνὶ τροπαίῳ πάγχαλκα τέλη,
 πλὴν τοῖν στυγεροῖν, ὧ πατὴρ ἐνὸς
 μητρός τε μιᾶς φύντε καθ' αὐτοῖν 145
 δικρατεῖς λόγχας στήσαντ' ἔχετον
 κοινοῦ θανάτου μέρος ἄμφω.

ἀντιστρ. β ἄλλὰ γὰρ ἁ μεγαλώνυμος ἦλθε Νίκα
 τᾶ πολυαρμάτῳ ἀντιχαρεῖσα Θήβα,
 ἐκ μὲν δὴ πολέμων
 τῶν νῦν θέσθε λησμοσύναν, 150
 θεῶν δὲ ναοὺς χοροῖς
 παννυχίοις πάντας ἐπέλθωμεν,
 [ὁ Θήβας δ' ἐλελίχθων

Βάκχιος ἄρχοι.

ἀλλ' ὅδε γὰρ δὴ βασιλεὺς χώρας, 155
 Κρέων ὁ Μεναικέως, νέον εἰληχῶς
 ἀρχήν, νεοχμὸς νεαραῖσι θεῶν
 ἐπὶ συντυχίαις χωρεῖ, τίνα δὴ
 μῆτιν ἐρέσσω, ὅτι σύγκλητον
 τήνδε γερόντων προύθετο λέσχην, 160
 κοινῷ κηρύγματι πέμψας ;

Κ Ρ Ε Ω Ν

ἄνδρες, τὰ μὲν δὴ πόλεος ἀσφαλῶς θεοὶ

πολλῶ σάλῳ σείσαντες ὄρθωσαν πάλιν·
 ὑμᾶς δ' ἐγὼ πομποῖσιν ἐκ πάντων δίχα
 ἔστειλ' ἰκέσθαι, τοῦτο μὲν τὰ Λαῖου
 σέβοντας εἰδῶς εὔ θρόνων αἰεὶ κράτη, 165
 τοῦτ' αὔθις, ἥνικ' Οἰδίπους ὄρθου πόλιν,
 κάπυ διώλετ', ἀμφὶ τοὺς κείνων ἔτι
 παῖδας μένοντας ἐμπέδοις φρονήμασιν.
 ὅτ' οὖν ἐκεῖνοι πρὸς διπλῆς μοίρας μίαν 170
 καθ' ἡμέραν ὄλοντο παίσαντές τε καὶ
 πληγέντες αὐτόχειρι σὺν μιάσματι,
 ἐγὼ κράτη δὴ πάντα καὶ θρόνους ἔχω
 γένους κατ' ἀγχιστεῖα τῶν ὀλωλότων.
 ἀμήχανον δὲ παντὸς ἀνδρὸς ἐκμαθεῖν 175
 ψυχὴν τε καὶ φρόνημα καὶ γνώμη, πρὶν ἂν
 ἀρχαῖς τε καὶ νόμοισιν ἐντριβῆς φανῆ.
 ἐμοὶ γὰρ ὅστις πᾶσαν εὐθύνων πόλιν
 μὴ τῶν ἀρίστων ἄπτεται βουλευμάτων,
 ἀλλ' ἐκ φόβου του γλῶσσαν ἐγκλήσας ἔχει, 180
 κάκιστος εἶναι νῦν τε καὶ πάλαι δοκεῖ.
 καὶ μείζον' ὅστις ἀντὶ τῆς αὐτοῦ πάτρας
 φίλον νομίζει, τοῦτον οὐδαμοῦ λέγω.
 ἐγὼ γάρ, ἴστω Ζεὺς ὁ πάνθ' ὀρῶν αἰεὶ,
 οὔτ' ἂν σιωπήσαιοι τὴν ἄτην ὀρῶν 185
 στείχουσαν ἀστοῖς ἀντὶ τῆς σωτηρίας,
 οὔτ' ἂν φίλον ποτ' ἄνδρα δυσμενῆ χθονὸς
 θείμην ἐμαυτῶ, τοῦτο γινώσκων ὅτι
 ἡδ' ἐστὶν ἢ σφύζουσα καὶ ταύτης ἐπι
 πλέοντες ὀρθῆς τοὺς φίλους ποιούμεθα. 190
 τοιοῖσδ' ἐγὼ νόμοισι τήνδ' αὖξω πόλιν.
 καὶ νῦν ἀδελφὰ τῶνδε κηρύξας ἔχω
 ἀστοῖσι παίδων τῶν ἀπ' Οἰδίου περὶ·

- Ἔτεοκλέα μὲν, ὃς πόλεως ὑπερμαχῶν
 ὄλωλε τῆσδε, πάντ' ἀριστεύσας δορί, 195
 τάφῳ τε κρύψαι καὶ τὰ πάντ' ἐφαγνίσαι,
 ἃ τοῖς ἀρίστοις ἔρχεται κάτω νεκροῖς·
 τὸν δ' αὖ ξύναιμον τοῦδε, Πολυνεΐκη λέγω
 ὃς γῆν πατρώαν καὶ θεοὺς τοὺς ἐγγενεῖς
 φυγὰς κατελθὼν ἠθέλησε μὲν πυρὶ 200
 πρῆσαι κατ' ἄκρας, ἠθέλησε δ' αἵματος
 κοινοῦ πάσασθαι, τοὺς δὲ δουλώσας ἄγειν,
 τοῦτον πόλει τῆδ' ἐκκεκηρῦχθαι λέγω
 μήτε κτερίζειν μήτε κωκῦσάι τινα,
 ἔσθ' ἄθραπτον καὶ πρὸς οἰωνῶν δέμας 205
 καὶ πρὸς κυνῶν ἐδεστὸν αἰκισθὲν τ' ἰδεῖν.
 τοιόνδ' ἐμὸν φρόνημα, κοῦποτ' ἐκ γ' ἐμοῦ
 τιμὴν προέξουσ' οἱ κακοὶ τῶν ἐνδίκων.
 ἀλλ' ὅστις εὖνους τῆδε τῆ πόλει, θανῶν
 καὶ ζῶν δ' ὁμοίως ἐκ γ' ἐμοῦ τιμήσεται. 210
- XO σοὶ ταῦτ' ἀρέσκει, παῖ Μενοικέως Κρέον,
 τὸν τῆδε δύσνουν καὶ τὸν εὐμενεῖ πόλει·
 νόμῳ δὲ χρῆσθαι παντὶ πού γ' ἔνεστί σοι
 καὶ τῶν θανόντων χῶπόσοι ζῶμεν πέρι.
- KP ὡς ἂν σκοποὶ νυν ἦτε τῶν εἰρημένων. 215
- XO νεωτέρῳ τῷ τοῦτο βαστάζειν πρόθετος.
- KP. ἀλλ' εἴς' ἐτοῖμοι τοῦ νεκροῦ γ' ἐπίσκοποι.
- XO. τί δῆτ' ἂν ἄλλο τοῦτ' ἐπεντέλλοις ἔτι ;
- KP. τὸ μὴ 'πιχωρεῖν τοῖς ἀπιστοῦσιν τάδε.
- XO. οὐκ ἔστιν οὕτω μᾶρος, ὃς θανεῖν ἐρᾷ. 220
- KP. καὶ μὴν ὁ μισθὸς γ' οὗτος· ἀλλ' ὑπ' ἐλπίδων
 ἄνδρας τὸ κέρδος πολλάκις διώλεσεν.

Φ Υ Λ Α Ξ

- ἀναξ, ἐρῶ μὲν οὐχ ὅπως τάχους ὕπο
 δύσπνους ἰκάνω κοῦφον ἐξάρας πόδα·
 225
 πολλὰς γὰρ ἔσχον φροντίδων ἐπιστάσεις,
 ὁδοῖς κυκλῶν ἑμαυτὸν εἰς ἀναστροφὴν·
 ψυχὴ γὰρ ἠῦδα πολλὰ μοι μυθουμένη·
 τάλας, τί χωρεῖς, οἷ μολῶν δώσεις δίκην ;
 230
 τλήμων, μένεις αὖ ; κεῖ τὰδ' εἴσεται Κρέων
 ἄλλου παρ' ἀνδρός, πῶς σὺ δῆτ' οὐκ ἀλγυνῆ ;
 τοιαῦθ' ἐλίσσων ἦνυτον σχολῆ βραδύς,
 χούτως ὁδὸς βραχεῖα γίγνεται μακρά.
 τέλος γε μέντοι δεῦρ' ἐνίκησεν μολεῖν
 σοί· κεῖ τὸ μηδὲν ἐξερῶ, φράσω δ' ὅμως·
 235
 τῆς ἐλπίδος γὰρ ἔρχομαι δεδραγμένος
 τὸ μὴ παθεῖν ἂν ἄλλο πλὴν τὸ μόρσιμον.
 ΚΡ. τί δ' ἔστιν, ἀνθ' οὗ τῆνδ' ἔχεις ἀθυμίαν ;
 ΦΥ. φράσαι θέλω σοι πρῶτα τὰμαυτοῦ· τὸ γὰρ
 πρᾶγμ' οὐτ' ἔδρας' οὐτ' εἶδον ὅστις ἦν ὁ δρῶν,
 οὐδ' ἂν δικαίως ἐς κακὸν πέσοιμί τι. 240
 ΚΡ. εὔ γε στοχάζῃ κάποφάργνυσαι κύκλω
 τὸ πρᾶγμα· δηλοῖς δ' ὡς τι σημανῶν νέον.
 ΦΥ. τὰ δεινὰ γὰρ τοι προστίθησ' ὄκνον πολύν.
 ΚΡ. οὐκουν ἐρεῖς ποτ', εἴτ' ἀπαλλαχθεὶς ἄπει ;
 ΦΥ. καὶ δὴ λέγω σοι· τὸν νεκρὸν τις ἀρτίως 245
 θάψας βέβηκε κάπῃ χρωτὶ διψίαν
 κόνιν παλύνας κάφαγιστεύσας ἅ χρέη.
 ΚΡ. τί φῆς ; τίς ἀνδρῶν ἦν ὁ τολμήσας τάδε ;
 ΦΥ. οὐκ οἶδ'· ἐκεῖ γὰρ οὔτε του γενῆδος ἦν
 250
 πλῆγμ', οὐ δικέλλης ἐκβολή· στύφλος δὲ γῆ
 καὶ χέρσος, ἀρρώξ οὐδ' ἐπημαξευμένη
 τροχοῦσιν, ἀλλ' ἄσημος οὐργάτης τις ἦν.

- ὅπως δ' ὁ πρῶτος ἡμῖν ἡμεροσκοπὸς
 δείκνυσι, πᾶσι θαῦμα δυσχερὲς παρῆν·
 ὁ μὲν γὰρ ἠφάνιστο — τυμβήρης μὲν οὔ, 255
 λεπτή δ', ἄγος φεύγοντος ὡς, ἐπῆν κόνις.
 σημεῖα δ' οὔτε θηρὸς οὔτε του κυνῶν
 ἐλθόντος, οὐ σπάσαντος ἐξεφαίνετο.
 λόγοι δ' ἐν ἀλλήλοισιν ἐρρόθουν κακοί,
 φύλαξ ἐλέγχων φύλακα, κἄν ἐγίγνετο 260
 πληγῆ τελευτῶσ', οὐδ' ὁ κωλύσων παρῆν·
 εἷς γὰρ τις ἦν ἕκαστος οὐξεργασμένος,
 κούδεις ἐναργής, ἀλλ' ἔφευγε μὴ εἰδέναι.
 ἦμεν δ' ἔτοιμοι καὶ μύδρους αἶρειν χεροῖν
 καὶ πῦρ διέρπειν καὶ θεοὺς ὀρκωμοτεῖν, 265
 τὸ μῆτε δρᾶσαι μῆτε τῷ ξυνειδέναι
 τὸ πρᾶγμα βουλευσάντι μῆτ' εἰργασμένῳ.
 τέλος δ' ὅτ' οὐδὲν ἦν ἐρευνῶσιν πλέον,
 λέγει τις εἷς, ὃν πάντας ἐς πέδον κάρα
 νεῦσαι φόβῳ προὔτρεψεν· οὐ γὰρ εἶχομεν 270
 οὔτ' ἀντιφωνεῖν οὔθ' ὅπως δρωῦντες καλῶς
 πράξαιμεν· ἦν δ' ὁ μῦθος ὡς ἀνοιστέον
 σοὶ τοῦργον εἴη τοῦτο κούχλι κρυπτέον.
 καὶ ταῦτ' ἐνίκα, κἀμὲ τὸν δυσδαίμονα
 πάλος καθαιρεῖ τοῦτο τάχαθὸν λαβεῖν· 275
 πάρειμι δ' ἄκων οὐχ ἔκοῦσιν, οἷδ' ὅτι·
 στέργει γὰρ οὐδεις ἄγγελον κακῶν ἐπῶν.
 ΧΟ. ἀναξ, ἐμοί τοι, μὴ τι καὶ θεήλατον
 τοῦργον τόδ', ἣ ξύννοια βουλεύει πάλαι.
 ΚΡ. παῦσαι, πρὶν ὀργῆς κἀμὲ μεστῶσαι λέγων, 280
 μὴ 'φευρεθῆς ἄνους τε καὶ γέρων ἅμα·
 λέγεις γὰρ οὐκ ἀνεκτά, δαίμονας λέγων
 πρόνοιαν ἴσχειν τοῦδε τοῦ νεκροῦ πέρι·

πότερον ὑπερτιμῶντες ὡς εὐεργέτην
 ἔκρυπτον αὐτόν, ὅστις ἀμφικίονας 285
 ναοὺς πυρώσων ἤλθε κἀναθήματα
 καὶ γῆν ἐκείνων καὶ νόμους διασκεδῶν ;
 ἢ τοὺς κακοὺς τιμῶντας εἰσορᾷς θεοὺς ;
 οὐκ ἔστιν· ἀλλὰ ταῦτα καὶ πάλαι πόλεως
 ἄνδρες μόλις φέροντες ἐρρόθουν ἐμοὶ 290
 κρυφῆ, κάρα σείοντες, οὐδ' ὑπὸ ζυγῶ
 λόφον δικαίως εἶχον, ὡς στέργειν ἐμέ.
 ἐκ τῶνδε τούτους ἐξεπίσταμαι καλῶς
 παρηγμένους μισθοῖσιν εἰργάσθαι τάδε.
 οὐδὲν γὰρ ἀνθρώποισιν οἶον ἄργυρος 295
 κακὸν νόμισμ' ἔβλαστε· τοῦτο καὶ πόλεις
 πορθεῖ, τόδ' ἄνδρας ἐξανίστησιν δόμων,
 τόδ' ἐκδιδάσκει καὶ παραλλάσσει φρένας
 χρηστάς πρὸς αἰσχροῦ πράγμαθ' ἴστασθαι βροτῶν·
 πανουργίας δ' ἔδειξεν ἀνθρώποις ἔχειν 300
 καὶ παντὸς ἔργου δυσσέβειαν εἰδέναι.
 ὅσοι δὲ μισθαρνοῦντες ἤγυσαν τάδε,
 χρόνω ποτ' ἐξέπραξαν ὡς δοῦναι δίκην.
 ἀλλ' εἶπερ ἴσχει Ζεὺς ἔτ' ἐξ ἐμοῦ σέβας,
 εὖ τοῦτ' ἐπίστασ', ὄρκιος δέ σοι λέγω, 305
 εἰ μὴ τὸν αὐτόχειρα τοῦδε τοῦ τάφου
 εὐρόντες ἐκφανεῖτ' ἐς ὀφθαλμοὺς ἐμούς,
 οὐχ ὑμῖν Ἄιδης μῶνος ἀρκέσει, πρὶν ἂν
 ζῶντες κρεμαστοὶ τήνδε δηλώσῃθ' ὕβριν,
 ἴν' εἰδότες τὸ κέρδος ἔνθεν οἰστέον 310
 τὸ λοιπὸν ἀρπάζητε καὶ μάθηθ' ὅτι
 οὐκ ἐξ ἅπαντος δεῖ τὸ κερδαίνειν φιλεῖν.
 ἐκ τῶν γὰρ αἰσχροῶν λημμάτων τοὺς πλείονας
 ἀτωμένους ἴδοις ἂν ἢ σεσωσμένους.

- ΦΥ. εἶπειν τι δώσεις ἢ στραφεῖς οὕτως ἴω ;
 ΚΡ. οὐκ οἶσθα καὶ νῦν ὡς ἀνιαρῶς λέγεις ;
 ΦΥ. ἐν τοῖσιν ὡσὶν ἢ 'πὶ τῇ ψυχῇ δάκνη ;
 ΚΡ. τί δαὶ ῥυθμίζεις τὴν ἐμὴν λύπην ὅπου ;
 ΦΥ. ὁ δρῶν σ' ἀνιᾶ τὰς φρένας, τὰ δ' ὦτ' ἐγώ.
 ΚΡ. οἴμ' ὡς λάλημα δῆλον ἐκπεφυκὸς εἶ. 320
 ΦΥ. οὐκουν τό γ' ἔργον τοῦτο ποιήσας ποτέ.
 ΚΡ. καὶ ταῦτ' ἐπ' ἀργύρω γε τὴν ψυχὴν προδούς.
 ἢ δεινὸν ᾗ δοκεῖ γε καὶ ψευδῆ δοκεῖν.
 φεῦ !
 ΚΡ. κόμψευέ νυν τὴν δόξαν· εἰ δὲ ταῦτα μὴ
 φανεῖτέ μοι τοὺς δρῶντας, ἐξερεῖθ', ὅτι 325
 τὰ δειλὰ κέρδη πημονὰς ἐργάζεται.
 ΦΥ. ἀλλ' εὐρεθείη μὲν μάλιστ'· ἐὰν δέ τοι
 ληφθῇ τε καὶ μὴ, τοῦτο γὰρ τύχη κρινεῖ,
 οὐκ ἔσθ' ὅπως ὄψει σὺ δεῦρ' ἐλθόντα με.
 καὶ νῦν γὰρ ἐκτὸς ἐλπίδος γνώμης τ' ἐμῆς 330
 σωθεῖς ὀφείλω τοῖς θεοῖς πολλὴν χάριν.

Χ Ο Ρ Ο Σ

- στροφὴ α' πολλὰ τὰ δεινὰ κούδεν ἀν-
 θρώπου δεινότερον πέλει.
 τοῦτο καὶ πολιοῦ πέραν
 πόντου χειμερίῳ νότῳ 335
 χωρεῖ, περιβρυχίοισιν
 περῶν ὑπ' οἴδμασιν,
 θεῶν τε τὰν ὑπερτάταν, Γᾶν
 ἄφθιτον, ἀκαμάταν ἀποτρύεται,
 ἰλλομένων ἀρότρων ἔτος εἰς ἔτος,
 ἱππεῖω γένει πολεύων. 340

- στροφή α΄ κουφονόων τε φῦλον ὀρ-
 νίθων ἀμφιβαλῶν ἄγει
 καὶ θηρῶν ἀγρίων ἔθνη
 πόντου τ' εἰναλίαν φύσιν
 σπείραιοσι δικτυοκλώστοις,
 περιφραδῆς ἀνήρ·
 κρατεῖ δὲ μηχαναῖς ἀγραύλου
 θηρὸς ὀρεσσιβάτα, λασιαύχενά θ'
 ἵππον ὀχμάζεται ἀμφιλόφω ζυγῶ
 οὐρειὸν τ' ἀκμηῆτα ταῦρον. 345
- στροφή β΄ καὶ φθέγμα καὶ ἀνεμόεν
 φρόνημα καὶ ἀστυνόμους 355
 ὀργὰς ἐδιδάξατο καὶ δυσαύλων
 πάγων ὑπαίθρια καὶ
 δύσομβρα φεύγειν βέλη,
 ποντοπόρος.
 ἄπορος ἐπ' οὐδὲν ἔρχεται 360
 τὸ μέλλον· Ἄϊδα μόνον
 φεῦξιν οὐκ ἐπάξεται·
 νόσων δ' ἀμηχάνων φυγὰς
 ζυμπέφρασται.
- στροφή β΄ σοφὸν τι τὸ μηχανόεν 365
 τέχνας ὑπὲρ ἐλπίδ' ἔχων
 ποτὲ μὲν κακόν, ἄλλοτ' ἐπ' ἐσθλὸν ἔρπει·
 νόμους γεραίρων χθονὸς
 θεῶν τ' ἔνορκον δίκαν
 ὑψίπολις· 370
 ἄπολις, ὅτω τὸ μὴ καλὸν
 ζύνεστι, τόλμας χάριν·

μήτε μοι παρέστιος
 γένοιτο μήτ' ἴσον φρονῶν
 ὅς τάδ' ἔρδει.

375

ἐς δαιμόνιον τέρας ἀμφοῖω
 τόδε· πῶς εἰδὼς ἀντιλογήσω
 τήνδ' οὐκ εἶναι παῖδ' Ἀντιγόνην ;
 καὶ δυστήνου πατρός Οἰδίποδα
 τί ποτ' ; οὐ δὴ ποὺ σέ γ' ἀπιστοῦσαν
 τοῖς βασιλείοισιν ἄγουσι νόμοις
 καὶ ἐν ἀφροσύνῃ καθελόντες ;

380

- ΦΥ. ἦδ' ἔστ' ἐκείνη τούργον ἢ ἔχειρασμένη
 τήνδ' εἴλομεν θάπτουσαν· ἀλλὰ ποῦ Κρέων ; 385
- ΧΟ. ὅδ' ἐκ δόμων ἀψορρος ἐς δέον περᾶ.
- ΚΡ. τί δ' ἔστι ; ποία ζύμμετρος προύβην τύχη ;
- ΦΥ. ἀναξ, βροτοῖσιν οὐδέν ἔστ' ἀπώμοτον·
 ψεύδει γὰρ ἢ ἴπινοια τὴν γνώμην· ἐπεὶ
 σχολῆ ποθ' ἤξειν δεῦρ' ἂν ἐξηύχουν ἐγὼ 390
 ταῖς σαῖς ἀπειλαῖς, αἷς ἐχειμάσθην τότε·
 ἀλλ' ἢ γὰρ ἐκτός καὶ παρ' ἐλπίδας χαρὰ
 ἔοικεν ἄλλη μῆκος οὐδὲν ἠδονῆ,
 ἦκω, δι' ὄρκων καίπερ ὦν, ἀπώμοτος,
 κόρην ἄγων τήνδ', ἢ καθηρέθη τάφον 395
 κοσμοῦσα. κλῆρος ἐνθάδ' οὐκ ἐπάλλετο,
 ἀλλ' ἔστ' ἐμὸν θούρμαιον, οὐκ ἄλλου, τόδε.
 καὶ νῦν, ἀναξ, τήνδ' αὐτὸς, ὡς θέλεις, λαβὼν
 καὶ κρῖνε ἀξέλεγχ'· ἐγὼ δ' ἐλεύθερος
 δίκαιός εἰμι τῶνδ' ἀπηλλάχθαι κακῶν. 400
- ΚΡ. ἄγεις δὲ τήνδε τῶ τρόπῳ πόθεν λαβὼν ;
- ΦΥ. αὐτὴ τὸν ἄνδρ' ἔθαπτε· πάντ' ἐπίστασαι.

- ΚΡ. ἦ καὶ ξυνίης καὶ λέγεις ὀρθῶς ἃ φῆς ;
 ΦΥ. ταύτην γ' ἰδὼν θάπτουσαν ὃν σὺ τὸν νεκρὸν
 ἀπειπας· ἄρ' ἔνδηλα καὶ σαφῆ λέγω ; 405
- ΚΡ. καὶ πῶς ὁρᾶται κάπῆληπτος ἡρέθη ;
 ΦΥ. τοιοῦτον ἦν τὸ πρᾶγμα· ὅπως γὰρ ἤκομεν,
 πρὸς σοῦ τὰ δεῖν' ἐκεῖν' ἐπηπειλημένοι,
 πᾶσαν κόνιν σήραντες, ἣ κατεῖχε τὸν
 νέκυν, μυδῶν τε σῶμα γυμνώσαντες εὔ,
 καθήμεθ' ἄκρων ἐκ πάγων ὑπήνεμοι,
 ὀσμὴν ἀπ' αὐτοῦ, μὴ βάλῃ, πεφευγότες,
 ἐγερτὶ κινῶν ἄνδρ' ἀνὴρ ἐπιρρόθοις
 κακοῖσιν, εἴ τις τοῦδ' ἀκηδέησι πόνου.
 χρόνον τὰδ' ἦν τοσοῦτον, ἔστ' ἐν αἰθέρι 415
 μέσῳ κατέστη λαμπρὸς ἡλίου κύκλος
 καὶ καῦμ' ἔθαλπε· καὶ τότ' ἐξαίφνης χθονὸς
 τυφῶς ἀείρας σκηπτόν, οὐράνιον ἄχος,
 πείμπλησι πεδίον, πᾶσαν αἰκίζων φόβην
 ὕλης πεδιάδος, ἐν δ' ἐμεστώθη μέγας 420
 αἰθήρ· μύσαντες δ' εἴχομεν θείαν νόσον.
 καὶ τοῦδ' ἀπαλλαγέντος ἐν χρόνῳ μακρῷ,
 ἣ παῖς ὁρᾶται κἀνακωκίει πικρᾶς
 ὄρνιθος ὄξυν φθόγγον, ὡς ὅταν κενῆς
 εὐνῆς νεοσσῶν ὄρφανὸν βλέψῃ λέχος· 425
 οὕτω δὲ χαῦτη, ψιλὸν ὡς ὄρᾳ νέκυν,
 γόοισιν ἐξώμωξεν, ἐκ δ' ἄρας κακὰς
 ἡρᾶτο τοῖσι τοῦργον ἐξεργασμένοις.
 καὶ χερσὶν εὐθύς διψίαν φέρει κόνιν,
 ἐκ τ' εὐκροτήτου χαλκῆας ἄρδην πρόχου 430
 χοαῖσι τρισπόνδοισι τὸν νέκυν στέφει.
 χῆμεῖς ἰδόντες ἰέμεσθα, σὺν δέ νιν
 θηρώμεθ' εὐθύς οὐδὲν ἐκπεπληγμένην,

- καὶ τὰς τε πρόσθεν τὰς τε νῦν ἠλέγχομεν
 πράξεις· ἄπαρνος δ' οὐδενὸς καθίστατο 435
 ἄμ' ἠδέως ἔμοιγε κάλγεινῶς ἅμα·
 τὸ μὲν γὰρ αὐτὸν ἐκ κακῶν πεφευγῆναι
 ἦδιστον, ἐς κακὸν δὲ τοὺς φίλους ἄγειν
 ἀλγεινόν· ἀλλὰ πάντα ταῦθ' ἤσσω λαβεῖν
 ἐμοὶ πέφυκε τῆς ἐμῆς σωτηρίας. 440
- KP. σὲ δὴ, σὲ τὴν νεύουσαν ἐς πέδον κἄρα,
 φῆς ἢ καταρνή μὴ δεδρακέναι τάδε ;
- AN. καὶ φημί δρᾶσαι οὐκ ἄπαρνοῦμαι τὸ μῆ.
- KP. σὺ μὲν κομίζοις ἂν σεαυτὸν οἷ θέλεις
 ἔξω βαρείας αἰτίας ἐλεύθερον· 445
 σὺ δ' εἰπέ μοι, μὴ μῆκος, ἀλλὰ συντόμως,
 ἦδησθα κηρυχθέντα μὴ πράσσειν τάδε ;
 ἦδη· τί δ' οὐκ ἔμελλον ; ἐμφανῆ γὰρ ἦν.
- AN. καὶ δῆτ' ἐτόλμας τούσδ' ὑπερβαίνειν νόμους ;
- KP. οὐ γὰρ τί μοι Ζεὺς ἦν ὁ κηρύξας τάδε, 450
 οὐδ' ἢ ξύνοικος τῶν κάτω θεῶν Δίκη
 τοιούσδ' ἐν ἀνθρώποισιν ὤρισεν νόμους,
 οὐδὲ σθένειν τοσοῦτον ὠόμην τὰ σά
 κηρύγμαθ', ὥστε' ἄγραπτα κάσφαλῆ θεῶν
 νόμιμα δύνασθαι θνητὸν ὄνθ' ὑπερδραμεῖν. 455
- AN. οὐ γὰρ τι νῦν γε ἀχθές, ἀλλ' αἰεὶ ποτε
 ζῆ ταῦτα, κοῦδεὶς οἶδεν ἐξ ὅτου φάνη·
 τούτων ἐγὼ οὐκ ἔμελλον, ἀνδρὸς οὐδενὸς
 φρόνημα δείσασ', ἐν θεοῖσι τὴν δίκην
 δώσειν· θανουμένη γὰρ ἐξήδη — τί δ' οὐ ; 460
 κεῖ μὴ σὺ προुकήρυξας· εἰ δὲ τοῦ χρόνου
 πρόσθεν θανοῦμαι, κέρδος αὐτ' ἐγὼ λέγω·
 ὅστις γὰρ ἐν πολλοῖσιν ὡς ἐγὼ κακοῖς
 ζῆ, πῶς ὅδ' οὐχὶ κατθανῶν κέρδος φέρει ;

- οὕτως ἔμοιγε τοῦδε τοῦ μόρου τυχεῖν 465
 παρ' οὐδέν ἄλγος· ἄλλ' ἄν, εἰ τὸν ἐξ ἐμῆς
 μητρὸς θανόντ' ἄθραπτον ἠνσχόμην νέκυν,
 κείνοις ἄν ἤλγουν· τοῖσδε δ' οὐκ ἀλγύνομαι.
 σοὶ δ' εἰ δοκῶ νῦν μῶρα δρωσα τυγχάνειν,
 σχεδόν τι μῶρῳ μωρίαν ὄφλισκάνω. 470
- XO.
 δηλοῖ τὸ γέννημ' ὦμόν ἐξ ὦμοῦ πατρὸς
 τῆς παιδός, εἴκειν δ' οὐκ ἐπίσταται κακοῦς.
- KP.
 ἀλλ' ἴσθι τοι τὰ σκλήρ' ἄγαν φρονήματα
 πίπτειν μάλιστα, καὶ τὸν ἐγκρατέστατον
 σίδηρον ὀπτὸν ἐκ πυρὸς περισκελῆ 475
 θραυσθέντα καὶ βράγέντα πλεῖστ' ἄν εἰσίδοις·
 σμικρῶ χαλινῶ δ' οἶδα τοὺς θυμουμένους
 ἵππους καταρτυθέντας· οὐ γὰρ ἐκπέλει
 φρονεῖν μέγ' ὅστις δοῦλός ἐστι τῶν πέλας.
 αὕτη δ' ὑβρίζειν μὲν τότε' ἐξηπίστατο, 480
 νόμους ὑπερβαίνουσα τοὺς προκειμένους·
 ὕβρις δ', ἐπεὶ δέδρακεν, ἦδε δευτέρα,
 τούτοις ἐπαυχεῖν καὶ δεδρακυῖαν γελᾶν.
 ἦ νῦν ἐγὼ μὲν οὐκ ἀνὴρ, αὕτη δ' ἀνὴρ,
 εἰ ταῦτ' ἀνατὶ τῆδε κείσεται κράτη. 485
 ἀλλ' εἴτ' ἀδελφῆς εἴθ' ὀμαιμονεστέρα
 τοῦ παντὸς ἡμῖν Ζηνὸς ἐρκειοῦ κυρεῖ,
 αὕτη τε χῆ ξύναιμος οὐκ ἀλύξετον
 μόρου κακίστου· καὶ γὰρ οὖν κείνην ἴσον
 ἐπαιτιῶμαι τοῦδε βουλευῆσαι τάφου. 490
 καὶ νιν καλεῖτ'· ἔσω γὰρ εἶδον ἀρτίως
 λυσσῶσαν αὐτὴν οὐδ' ἐπήβολον φρενῶν.
 φιλεῖ δ' ὁ θυμὸς πρόσθεν ἠρῆσθαι κλοπεύς
 τῶν μηδὲν ὀρθῶς ἐν σκότῳ τεχνωμένων·
 μισῶ γε μέντοι χῶταν ἐν κακοῖσί τις 495

- άλους ἔπειτα τοῦτο καλλύνειν θέλη.
 AN. θέλεις τι μεῖζον ἢ κατακτεῖναί μ' ἑλών ;
 KP. ἐγὼν μὲν οὐδέν· τοῦτ' ἔχων ἅπαντ' ἔχω.
 AN. τί δῆτα μέλλεις ; ὡς ἐμοὶ τῶν σῶν λόγων
 ἀρεστὸν οὐδέν, μηδ' ἀρεσθείη ποτέ· 500
 οὕτω δὲ καὶ σοὶ τᾶμ' ἀφανδάνοντ' ἔφω·
 καίτοι πόθεν κλέος γ' ἂν εὐκλεέστερον
 κατέσχον ἢ τὸν αὐτάδελφον ἐν τάφω
 τιθεῖσα ; τούτοις τοῦτο πᾶσιν ἀνδάνειν
 λέγοιτ' ἂν, εἰ μὴ γλῶσσαν ἐγκλήροι φόβος. 505
 ἀλλ' ἢ τυραννὶς πολλά τ' ἄλλ' εὐδαιμονεῖ
 κᾶῤῥεστιν αὐτῇ δρᾶν λέγειν θ' ἂ βούλεται.
 KP. σὺ τοῦτο μούνη τῶνδε Καδμείων ὄραξ.
 AN. ὀρώσι χοῦτοι, σοὶ δ' ὑπίλλουσι στόμα.
 KP. σὺ δ' οὐκ ἐπαιδῆ, τῶνδε χωρὶς εἰ φρονεῖς ; 510
 AN. οὐδὲν γὰρ αἰσχρὸν τοὺς ὁμοσπλάγχθους σέβειν.
 KP. οὐκουν ὅμαιμος χῶ καταντίον θανῶν ;
 AN. ὅμαιμος, ἐκ μιᾶς τε καὶ ταυτοῦ πατρός.
 KP. πῶς δῆτ' ἐκείνω δυσσεβῆ τιμᾶς χάριν ;
 AN. οὐ μαρτυρήσει ταῦθ' ὁ καταθανῶν νέκυς. 515
 KP. εἴ τοί σφε τιμᾶς ἐξ ἴσου τῶ δυσσεβεῖ.
 AN. οὐ γάρ τι δοῦλος, ἀλλ' ἀδελφὸς ὦλετο.
 KP. πορθῶν γε τήνδε γῆν· ὃ δ' ἀντιστάς ὑπερ.
 AN. ὅμως ὃ γ' Ἄιδης τοὺς νόμους ἴσους ποθεῖ.
 KP. ἀλλ' οὐχ ὁ χρηστός τῶ κακῶ λαχεῖν ἴσον. 520
 AN. τίς οἶδεν, εἰ κάτρωθεν εὐαγῆ τάδε ;
 KP. οὗτοι ποθ' οὐχθρός, οὐδ' ὅταν θάνη, φίλος.
 AN. οὗτοι συνέχθειν, ἀλλὰ συμφιλεῖν ἔφυν.
 KP. κάτω νυν ἔλθοῦσ', εἰ φιλητέον, φίλει
 κείνους· ἐμοῦ δὲ ζῶντος οὐκ ἄρξει γυνή. 525
 XO. καὶ μὴν πρὸ πυλῶν ἦδ' Ἰσμήνη,

- φιλάδελφα κάτω δάκρυ' εἰβομένη,
νεφέλη δ' ὀφρύων ὕπερ αἵματόεν
ρέθος αἰσχύνει,
τέγγουσ' εὐῶπα παρειάν. 530
- KP. σὺ δ', ἢ κατ' οἴκους ὡς ἔχιδν' ὑφειμένη
λήθουσά μ' ἐξέπινες, οὐδ' ἐμάνθανον
τρέφων δὺ' ἄτα κάπαναστάσεις θρόνων,
φέρ', εἰπέ δή μοι, καὶ σὺ τοῦδε τοῦ τάφου
φήσεις μετασχεῖν ἢ ἔξομῃ τὸ μὴ εἰδέναι ; 535
- ΙΣ. δέδρακα τοῦργον, εἴπερ ἦδ' ὁμορροθεῖ,
καὶ ξυμμετίσχω καὶ φέρω τῆς αἰτίας.
- AN. ἀλλ' οὐκ ἐάσει τοῦτό γ' ἢ δίκη σ', ἐπεὶ
οὔτ' ἠθέλησας οὔτ' ἐγὼ κοινοσάμην.
- ΙΣ. ἀλλ' ἐν κακοῖς τοῖς σοῖσιν οὐκ αἰσχύνομαι 540
ξύμπλουν ἐμαυτὴν τοῦ πάθους ποιουμένη.
- AN. ὦν τοῦργον Ἄιδης χοί κάτω ξυνίστορες·
λόγοις δ' ἐγὼ φιλοῦσαν οὐ στέργω φίλην.
- ΙΣ. μήτοι, κασιγνήτη, μ' ἀτιμάσης τὸ μὴ οὐ
θανεῖν τε σὺν σοὶ τὸν θανόντα θ' ἀγνίσαι. 545
- AN. μή μοι θάνης σὺ κοινά, μηδ' ὃ μὴ ἴθιγες
ποιοῦ σεαυτῆς· ἀρκέσω θνήσκουσ' ἐγώ.
- ΙΣ. καὶ τίς βίος μοι σοῦ λελειμμένη φίλος ;
- AN. Κρέοντ' ἐρώτα· τοῦδε γὰρ σὺ κηδεμών.
- ΙΣ. τί ταῦτ' ἀνιᾶς μ', οὐδὲν ὠφελουμένη ; 550
- AN. ἀλγοῦσα μὲν δῆτ', εἰ γέλωτ' ἐν σοὶ γελῶ.
- ΙΣ. τί δῆτ' ἂν ἀλλὰ νῦν σ' ἔτ' ὠφελοῖμ' ἐγώ ;
- AN. σῶσον σεαυτήν· οὐ φθονῶ σ' ὑπεκφυγεῖν.
- ΙΣ. οἴμοι τάλαινα, κάμπλάκω τοῦ σοῦ μόρου ;
- AN. σὺ μὲν γὰρ εἴλου ζῆν, ἐγὼ δὲ κατθανεῖν. 555
- ΙΣ. ἀλλ' οὐκ ἐπ' ἀρρήτοις γε τοῖς ἐμοῖς λόγοις.
- AN. καλῶς σὺ μὲν τοῖς, τοῖς δ' ἐγὼ δόκουν φρονεῖν.

- ΙΣ. καὶ μὴν ἴση νῶν ἐστὶν ἡ ἕξαμαρτία.
- ΑΝ. θάρσει· σὺ μὲν ζῆς, ἡ δ' ἐμὴ ψυχὴ πάλαι
τέθνηκεν, ὥστε τοῖς θανούσιν ὠφελεῖν. 560
- ΚΡ. τῷ παῦδε φημι τῷδε, τὴν μὲν ἀρτίως
ἄνουν πεφάνθαι, τὴν δ' ἀφ' οὗ τὰ πρῶτ' ἔφυ.
- ΙΣ. οὐ γὰρ ποτ', ὄναξ, οὐδ' ὅς ἂν βλάστη μένει
νοῦς τοῖς κακῶς πράσσουσιν, ἀλλ' ἐξίσταται.
- ΚΡ. σοὶ γοῦν, ὅθ' εἴλου σὺν κακοῖς πράσσειν κακά. 565
- ΙΣ. τί γὰρ μόνῃ μοι τῆσδ' ἄτερ βιώσιμον ;
- ΚΡ. ἀλλ' ἤδη μέντοι μὴ λέγ'· οὐ γὰρ ἔστ' ἔτι.
- ΙΣ. ἀλλὰ κτενεῖς νυμφεῖα τοῦ σαυτοῦ τέκνου ;
- ΚΡ. ἀρώσιμοι γὰρ χιτῆρων εἰσὶν γυαί.
- ΙΣ. οὐχ ὧς γ' ἐκείνω τῆδὲ τ' ἦν ἡρμοσμένα. 570
- ΚΡ. κακὰς ἐγὼ γυναῖκας υἱέσι στυγῶ.
- ΙΣ. ὦ φίλταθ' Αἴμον, ὧς σ' ἀτιμάζει πατήρ.
- ΚΡ. ἄγαν γε λυπεῖς καὶ σὺ καὶ τὸ σὸν λέχος.
- ΧΟ. ἦ γὰρ στερήσεις τῆσδε τὸν σαυτοῦ γόνον ;
- ΚΡ. "Αἰδης ὁ παύσων τούσδε τοὺς γάμους ἔφυ. 575
- ΧΟ. δεδογμέν', ὧς ἔοικε, τήνδε κατθανεῖν.
- ΚΡ. καὶ σοὶ γε κάμοί· μὴ τριβάς ἔτ', ἀλλὰ νιν
κομίζετ' εἴσω, δμῶες, ἐκ δὲ τοῦδε χρή
γυναῖκας εἶναι τάσδε μηδ' ἀνειμένας·
- ΚΡ. φεύγουσι γὰρ τοὶ χοῖ θρασεῖς, ὅταν πέλας 580
- ἤδη τὸν "Αἰδην εἰσορῶσι τοῦ βίου.

Χ Ο Ρ Ο Σ

- στροφή α' εὐδαίμονες οἷσι κακῶν ἀγευστος αἰών.
οἷς γὰρ ἂν σεισθῆ θεόθεν δόμος, ἄτας
οὐδὲν ἐλλείπει γενεᾶς ἐπὶ πλῆθος ἔρπον. 585
- ὅμοιον ὥστε ποντίαις
οἶδμα δυσπνόους ὅταν

- Θρήσσαισιν ἔρεβος ὕφαλον ἐπιδράμη πνοαῖς
 κυλίνδει βυσσόθεν κελαινὰν 590
 θῖνα καὶ δυσάνεμον,
 στόνω βρέμουσι δ' ἀντιπλῆγες ἀκταί.
- ἀντιστρ. α' ἀρχαῖα τὰ Λαβδακιδᾶν οἴκων ὀρῶμαι
 πῆματα φθιτῶν ἐπὶ πῆμασι πίπτοντ', 595
 οὐδ' ἀπαλλάσσει γενεὰν γένος, ἀλλ' ἐρείπει
 θεῶν τις, οὐδ' ἔχει λύσιν·
 νῦν γὰρ ἐσχάτας ὑπὲρ
 ῥίζας ἐτέτατο φάος ἐν Οιδίπου δόμοις. 600
 κατ' αὖ νιν φοινία θεῶν τῶν
 νερτέρων ἀμᾶ κοπίς
 λόγου τ' ἄνοια καὶ φρενῶν Ἑρινύς.
- στροφή β' τεάν, Ζεῦ, δύνασιν τίς ἀν-
 δρῶν ὑπερβασία κατάσχοι, 605
 τὰν οὐθ' ὕπνος αἰρεῖ ποθ' ὁ πανταγρεὺς οὔτ'
 ἀκάματοι θέοντες
 μῆνες; ἀγήρως δὲ χρόνω δυνάστας
 κατέχεις Ὀλύμπου μαρμαρόεσσαν αἴγλαν. 610
 τὸ τ' ἔπειτα καὶ τὸ μέλλον
 καὶ τὸ πρὶν ἐπαρκέσει
 νόμος· ὁ δ' οὐδὲν ἔρπει
 θνατῶν βίωτος πάμπολύ γ' ἐκτὸς ἄτας.
- ἀντιστρ. β' ἅ γὰρ δὴ πολὺπλαγκτος ἐλ- 615
 πὶς πολλοῖς μὲν ὄνασις ἀνδρῶν,
 πολλοῖς δ' ἀπάτα κουφονόων ἐρώτων.
 εἰδότι δ' οὐδὲν ἔρπει,
 πρὶν πυρὶ θερμῷ πόδα τις προσαύσῃ.

σοφία γὰρ ἔκ του κλεινὸν ἔτος πέφανται, 620
 τὸ κακὸν δοκεῖν ποτ' ἐσθλὸν
 τῶδ' ἔμμεν, ὅτῳ φρένας
 θεὸς ἄγει πρὸς ἄτας. 625

ὄδε μὴν Αἴμων, παίδων τῶν σῶν
 νέατον γέννημ', ἄρ' ἀχνύμενος
 τῆς μελλογάμου τάλιδος ἦκει
 μόρον Ἀντιγόνης,
 ἀπάτας λεχέων ὑπεραλγῶν ; 630
 ΚΡ. τάχ' εἰσόμεσθα μάντεων ὑπέρτερον.
 ὦ παῖ, τελείαν ψῆφον ἄρα μὴ κλύων
 τῆς μελλονύμφου πατρὶ λυσσαίνων πάρει ;
 ἦ σοὶ μὲν ἡμεῖς πανταχῆ δρωῶντες φίλοι ;

ΑΙΜΩΝ

πάτερ, σὸς εἰμι καὶ σύ μοι γνώμας ἔχων 635
 χρηστάς ἀπορθοῖς, αἷς ἔγωγ' ἐφέψομαι·
 ἐμοὶ γὰρ οὐδεὶς ἀξιώσεται γάμος
 μείζων φέρεσθαι σοῦ καλῶς ἡγουμένου.
 ΚΡ. οὕτω γάρ, ὦ παῖ, χρὴ διὰ στέρνων ἔχειν,
 γνώμης πατρῴας πάντ' ὀπισθεν ἐστάναι. 640
 τούτου γὰρ οὐνεκ' ἄνδρες εὐχονται γονὰς
 κατηκόους φύσαντες ἐν δόμοις ἔχειν,
 ὡς καὶ τὸν ἐχθρὸν ἀνταμύνωνται κακοῖς
 καὶ τὸν φίλον τιμῶσιν ἐξ ἴσου πατρί·
 ὅστις δ' ἀνωφέλητα φιλύει τέχνα, 645
 τί τόνδ' ἂν εἴποις ἄλλο πλὴν αὐτῷ πόνους
 φῦσαι, πολὺν δὲ τοῖσιν ἐχθροῖσιν γέλων ;
 μὴ νῦν ποτ', ὦ παῖ, τάσδ' ὑφ' ἡδονῆς φρένας

γυναικὸς οὐνεκ' ἐκβάλλης, εἰδὼς ὅτι
 ψυχρὸν παραγκάλισμα τοῦτο γίγνεται, 650
 γυνὴ κακὴ ζύνευνος ἐν δόμοις· τί γὰρ
 γέντοιτ' ἂν ἔλκος μεῖζον ἢ φίλος κακός ;
 ἀλλὰ πτύσας ὡσεὶ τε δυσμενῆ μέθεσ
 τὴν παιῖδ' ἐν Ἄιδου τήνδε νυμφεύειν τινί.
 ἐπεὶ γὰρ αὐτὴν εἶλον ἐμφανῶς ἐγὼ 655
 πόλεως ἀπιστήσασαν ἐκ πάσης μόνην,
 ψευδῆ γ' ἐμαυτὸν οὐ καταστήσω πόλει,
 ἀλλὰ κτενῶ. πρὸς ταῦτ' ἐφυμνείτω Δία
 ζύναιμον· εἰ γὰρ δὴ τά γ' ἐγγενῆ φύσει 660
 ἄκοσμα θρέψω, κάρτα τοὺς ἔξω γένους.
 ἐν τοῖς γὰρ οἰκείοισιν ὅστις ἔστ' ἀνὴρ
 χρηστός, φανεῖται κἂν πόλει δίκαιος ὢν.
 ὅστις δ' ὑπερβάς ἢ νόμους βιάζεται
 ἢ τοῦπιτάσσειν τοῖς κρατύνουσιν νοεῖ,
 οὐκ ἔστ' ἐπαίνου τοῦτον ἐξ ἐμοῦ τυχεῖν. 665
 ἀλλ' ὃν πόλις στήσειε, τοῦδε χρὴ κλύειν
 καὶ σμικρὰ καὶ δίκαια καὶ τάναντία.
 καὶ τοῦτον ἂν τὸν ἄνδρα θαρσοίην ἐγὼ
 καλῶς μὲν ἄρχειν, εὖ δ' ἂν ἄρχεσθαι θέλειν,
 δορός τ' ἂν ἐν χειμῶνι προστεταγμένον 670
 μένειν δίκαιον ἀγαθὸν παραστάτην.
 ἀναρχίας δὲ μεῖζον οὐκ ἔστιν κακόν·
 αὕτη πόλις ὄλλυσιν, ἥδ' ἀναστάτους
 οἴκους τίθησιν, ἥδε συμμαχου δορός
 τροπὰς καταρρήγνυσι· τῶν δ' ὀρθουμένων 675
 σφάζει τὰ πολλὰ σώμαθ' ἢ πειθαρχία.
 οὕτως ἀμυντέ' ἔστι τοῖς κοσμουμένοις,
 κοῦτοι γυναικὸς οὐδαμῶς ἡσσητέα·
 κρεῖσσον γὰρ, εἴπερ δεῖ, πρὸς ἀνδρὸς ἐκπεσεῖν,

- κοῦκ ἂν γυναικῶν ἤσσανες καλοίμεθ' ἄν. 600
 ΧΟ. ἡμῖν μὲν, εἰ μὴ τῷ χρόνῳ κεκλέμμεθα,
 λέγειν φρονούντως ὧν λέγεις δοκεῖς πέρι.
 ΑΙ. πάτερ, θεοὶ φύουσιν ἀνθρώποις φρένας,
 πάντων ὅσ' ἔστι χρημάτων ὑπέρτατον.
 ἐγὼ δ' ὅπως σὺ μὴ λέγεις ὀρθῶς τάδε, 685
 οὔτ' ἂν δυνάιμην μήτ' ἐπισταίμην λέγειν.
 γένοιτο μεντᾶν χάτέρω καλῶς ἔχον.
 σοῦ δ' οὖν πέφυκα πάντα προσκοπεῖν, ὅσα
 λέγει τις ἢ πράσσει τις ἢ ψέγειν ἔχει·
 τὸ γὰρ σὸν ὄμμα δεινὸν ἀνδρὶ δημότῃ 690
 λόγοις τοιούτοις, οἷς σὺ μὴ τέρψῃ κλύων·
 ἐμοὶ δ' ἀκούειν ἔσθ' ὑπὸ σκότου τάδε,
 τὴν παιῖδα ταύτην οἷ' ὀδύρεται πόλις,
 πασῶν γυναικῶν ὡς ἀναξιωτάτῃ
 κάκιστ' ἀπ' ἔργων εὐκλεεστάτων φθίνει· 695
 ἦτις τὸν αὐτῆς αὐτάδελφον ἐν φοναῖς
 πεπτῶτ' ἄθαπτον μήθ' ὑπ' ὠμηστῶν κυνῶν
 εἷασ' ὀλέσθαι μήθ' ὑπ' οἰωνῶν τινος·
 οὐχ ἦδε χρυσῆς ἀξία τιμῆς λαχεῖν ;
 τοιάδ' ἔρεμνῇ σῖγ' ὑπέρχεται φάτις. 700
 ἐμοὶ δὲ σοῦ πράσσοντος εὐτυχῶς, πάτερ,
 οὐκ ἔστιν οὐδὲν κτῆμα τιμιώτερον·
 τί γὰρ πατὴρ θάλλοντος εὐκλείας τέκνοις
 ἀγαλμα μεῖζον ἢ τί πρὸς παίδων πατρί ;
 μὴ νυν ἐν ἦθος μοῦνον ἐν σαυτῷ φόρει, 705
 ὡς φῆς σὺ, κούδεν ἄλλο, τοῦτ' ὀρθῶς ἔχειν·
 ὅστις γὰρ αὐτὸς ἢ φρονεῖν μόνος δοκεῖ
 ἢ γλῶσσαν, ἣν οὐκ ἄλλος, ἢ ψυχὴν ἔχειν,
 οὔτοι διαπτυχθέντες ὠφθησαν κενοί.
 ἀλλ' ἄνδρα, κεῖ τις ἢ σοφός, τὸ μανθάνειν 710

- πόλλ' αἰσχρὸν οὐδὲν καὶ τὸ μὴ τείνειν ἄγαν.
 ὄρᾳς παρὰ βρείθοισι χειμάρροις ὅσα
 δένδρων ὑπέικει, κλῶνας ὡς ἐκσφύζεται,
 τὰ δ' ἀντιτείνοντ' αὐτόπρεμν' ἀπόλλυται.
 αὕτως δὲ ναὸς ὅστις ἐγκρατῆ πόδα 715
 τείνας ὑπέικει μηδὲν, ὑπίοις κάτω
 στρέψας τὸ λοιπὸν σέλμασιν ναυτίλλεται.
 ἀλλ' εἶχε θυμῷ καὶ μετὰστασιν δίδου.
 γνώμη γὰρ εἴ τις κάπ' ἐμοῦ νεωτέρου
 πρόσεστι, φῆμ' ἔγωγε πρεσβεύειν πολὺ 720
 φῦναί τιν' ἄνδρα πάντ' ἐπιστήμης πλέων·
 εἰ δ' οὖν, φιλεῖ γὰρ τοῦτο μὴ ταύτη ῥέπειν,
 καὶ τῶν λεγόντων εὖ καλὸν τὸ μανθάνειν.
 ΧΟ. ἄναξ, σέ τ' εἰκόσ, εἴ τι καίριον λέγει,
 μαθεῖν, σέ τ' αὖ τοῦδ'· εὖ γὰρ εἴρηται διπλῆ. 725
 ΚΡ. οἱ τηλικοῖδε καὶ διδαξόμεσθα δὴ
 φρονεῖν ὑπ' ἀνδρὸς τηλικουδὲ τὴν φύσιν ;
 ΑΙ. μηδὲν τὸ μὴ δίκαιον· εἰ δ' ἐγὼ νέος,
 οὐ τὸν χρόνον χρὴ μᾶλλον ἢ τάργα σκοπεῖν.
 ΚΡ. ἔργον γὰρ ἐστὶ τοὺς ἀκοσμοῦντας σέβειν ; 730
 ΑΙ. οὐδ' ἂν κελεύσαιμ' εὐσεβεῖν ἐς τοὺς καχοὺς.
 ΚΡ. οὐχ ἦδε γὰρ τοιαῦδ' ἐπέιληπται νόσω ;
 ΑΙ. οὐ φησι Θήβης τῆσδ' ὁμόπτολις λεώς.
 ΚΡ. πόλις γὰρ ἡμῖν, ἀμὲ χρὴ τάσσειν, ἔρεϊ ;
 ΑΙ. ὄρᾳς τόδ' ὡς εἴρηκας ὡς ἄγαν νέος ; 735
 ΚΡ. ἄλλω γὰρ ἢ μοι χρὴ με τῆσδ' ἄρχειν χθονός ;
 ΑΙ. πόλις γὰρ οὐκ ἔσθ', ἥτις ἀνδρὸς ἐσθ' ἐνός.
 ΚΡ. οὐ τοῦ κρατοῦντος ἢ πόλις νομίζεται ;
 ΑΙ. καλῶς ἐρήμης γ' ἂν σὺ γῆς ἄρχοις μόνος.
 ΚΡ. ὅδ', ὡς ἔοικε, τῇ γυναικὶ συμμαχεῖ. 740
 ΑΙ. εἶπερ γυνὴ σύ· σοῦ γὰρ οὖν προκίδομαι.

- ΚΡ. ὦ παγκάκιστε, διὰ δίκης ἰὼν πατρί ;
 ΑΙ. οὐ γὰρ δίκαιά σ' ἐξαμαρτάνονθ' ὄρω.
 ΚΡ. ἄμαρτάνω γὰρ τὰς ἐμὰς ἀρχὰς σέβων ;
 ΑΙ. οὐ γὰρ σέβεις, τιμάς γε τὰς θεῶν πατῶν. 745
 ΚΡ. ὦ μιαρὸν ἦθος καὶ γυναικὸς ὕστερον.
 ΑΙ. οὐ τὰν ἔλοις ἦσσω γε τῶν αἰσχυρῶν ἐμέ.
 ΚΡ. ὁ γοῦν λόγος σοι πᾶς ὑπὲρ κείνης ὄδε.
 ΑΙ. καὶ σοῦ γε κάμοῦ καὶ θεῶν τῶν νερτέρων.
 ΚΡ. ταύτην ποτ' οὐκ ἔσθ' ὡς ἔτι ζῶσαν γαμεῖς. 750
 ΑΙ. ἦδ' οὖν θανεῖται καὶ θανοῦσ' ὀλεῖ τινα.
 ΚΡ. ἦ κάπαπειλῶν ὧδ' ἐπεξέρχη θρασύς ;
 ΑΙ. τίς δ' ἔστ' ἀπειλή πρὸς κενὰς γνώμας λέγειν ;
 ΚΡ. κλαῖων φρενώσεις, ὧν φρενῶν αὐτὸς κενός.
 ΑΙ. εἰ μὴ πατὴρ ἦσθ', εἶπον ἂν σ' οὐκ εὖ φρονεῖν. 755
 ΚΡ. γυναικὸς ὧν δούλευμα, μὴ κώτιλλέ με.
 ΑΙ. βούλει λέγειν τι καὶ λέγων μηδὲν κλύειν ;
 ΚΡ. ἀληθες ; ἀλλ' οὐ, τόνδ' Ὀλυμπον, ἴσθ' ὅτι,
 χαίρων ἐπὶ ψόγοισι δεννάσεις ἐμέ.
 ἄγετε τὸ μῖσος, ὡς κατ' ὄμματ' αὐτίκα 760
 παρόντι θνήσκη πλησία τῷ νυμφίῳ.
 ΑΙ. οὐ δῆτ' ἔμοιγε, τοῦτο μὴ δόξης ποτέ,
 οὔθ' ἦδ' ὀλεῖται πλησία, σὺ τ' οὐδαμὰ
 τοῦμὸν προσόψει κρᾶτ' ἐν ὀφθαλμοῖς ὄρων,
 ὡς τοῖς θέλουσι τῶν φίλων μαίνη ξυνῶν. 765
 ΧΟ. ἀνήρ, ἀναξ, βέβηκεν ἐξ ὀργῆς ταχύς·
 νοῦς δ' ἔστι τηλικούτος ἀλγῆσας βαρύς.
 ΚΡ. δράτω, φρονεῖτω μεῖζον ἢ κατ' ἄνδρ' ἰών·
 τῷ δ' οὖν κόρα τῷδ' οὐκ ἀπαλλάξει μόρου.
 ΧΟ. ἄμφω γὰρ αὐτῶ καὶ κατακτεῖναι νοεῖς ; 770
 ΚΡ. οὐ τήν γε μὴ θιγοῦσαν· εὖ γὰρ οὖν λέγεις.
 ΧΟ. μόρω δὲ ποίω καὶ σφε βουλευῆ κτανεῖν ;

ΚΡ. ἄγων ἐρῆμος ἔνθ' ἂν ᾗ βροτῶν στίβος
 κρύψω πετρώδει ζῶσαν ἐν κατώρυχι,
 φορβῆς τοσοῦτον ὡς ἄγος μόνον προθεῖς, 775
 ὅπως μίασμα πᾶσ' ὑπεκφύγη πόλις.
 κάκει τὸν Ἄιδην, ὃν μόνον σέβει θεῶν,
 αἰτουμένη που τεύξεται τὸ μὴ θανεῖν,
 ἣ γινώσεται γοῦν ἀλλὰ τηνικαῦθ', ὅτι
 πόνος περισσός ἐστι τὰν Ἄιδου σέβειν. 780

Χ Ο Ρ Ο Σ

στροφῇ Ἔρωσ ἀνίκατε μάχαν,
 Ἔρωσ, ὃς ἐν κτήμασι πίπτεις,
 ὃς ἐν μαλακαῖς παρειαῖς
 νεάνιδος ἐννουχέυεις,
 φοιτᾶς δ' ὑπερπόντιος ἐν τ' ἀγρονόμοις
 [αὐλαῖς· 785
 καί σ' οὔτ' ἀθανάτων φύξιμος οὐδεὶς
 οὔθ' ἀμερίων σέ γ' ἀνθρώπων· ὁ δ' ἔχων
 [μέμηνεν. 790
 ἀντιστρ. σὺ καὶ δικαίων ἀδίκοις
 φρένας παρασπᾶς ἐπὶ λώβᾳ·
 σὺ καὶ τόδε νεῖκος ἀνδρῶν
 ξύναιμον ἔχεις ταράζας.
 νικᾷ δ' ἐναργῆς βλεφάρων ἕμερος εὐλέκτρον 795
 νύμφας, τῶν μεγάλων πάρεδρος ἐν ἀρχαῖς
 θεσμῶν· ἄμαχος γὰρ ἐμπαίζει θεὸς
 [Ἀφροδίτα. 800
 νῦν δ' ἤδη ἰγὼ καὐτὸς θεσμῶν
 ἔξω φέρομαι τὰδ' ὄρων, ἴσχειν δ'
 οὐκέτι πηγὰς δύναιμι δακρύων,
 τὸν παγκοίταν ὅθ' ὄρῳ θάλαμον
 τήνδ' Ἀντιγόνην ἀνύτουσαν.

- AN. στρ. α' ὄρατ' ἔμ', ὦ γᾶς πατρίας πολῖται,
 τὰν νεάταν ὁδὸν
 στείχουσιν, νεάτον δὲ φέγ-
 γος λεύσσουσαν ἀελίου,
 κοῦποτ' αὔθις· ἀλλά μ' ὁ παγ- 810
 κοίτας Ἄιδας ζῶσαν ἄγει
 τὰν Ἀχέροντος
 ἀκτάν, οὐθ' ὕμεναίων
 ἔγκληρον οὔτ' ἐπινυμφίδιός
 πῶ μέ τις ὕμνος 815
 ὕμνησεν, ἀλλ' Ἀχέροντι νυμφεύσω.
- XO. οὐκοῦν κλεινὴ καὶ ἔπαινον ἔχουσ'
 ἐς τόδ' ἀπέρχη κεῦθος νεκῶν,
 οὔτε φθινάσιν πληγεῖσα νόσοις
 οὔτε ξιφέων ἐπίχειρα λαχοῦσ', 820
 ἀλλ' αὐτόνομος, ζῶσα μόνη δὴ
 θνατῶν Ἄιδαν καταβήσῃ.
- AN. ἀντ. α' ἤκουσα δὴ λυγροτάταν ὀλέσθαι
 τὰν Φρυγίαν ξέναν
 Ταντάλου Σιπύλῳ πρὸς ἄ- 825
 κρω, τὰς κισσὸς ὡς ἀτενῆς
 πετραία βλάστα δάμασεν·
 καὶ νιν ὕμβροι τακομέναν,
 ὡς φάτις ἀνδρῶν,
 χιῶν τ' οὐδαμὰ λείπει, 830
 τέγγει δ' ὑπ' ὀφρύσι παγκλαύτοις
 δειράδας· ἄ με
 δαίμων ὁμοιοτάταν κατευνάζει.
- XO. ἀλλὰ θεός τοι καὶ θεογεννῆς,
 ἡμεῖς δὲ βροτοὶ καὶ θνητογενεῖς. 835

καίτοι φθιμένα μέγα τάκοῦσαι
 τοῖς ἰσοθέοις ἔγκληρα λαχεῖν
 ζῶσαν καὶ ἔπειτα θανοῦσαν.

ΑΝ. στρ. β' οἴμοι γελῶμαι. τί με, πρὸς θεῶν πατρῶων, 840
 οὐκ οἰχομέναν ὑβρίζεις, ἀλλ' ἐπίφαντον ;
 ὦ πόλις, ὦ πόλεως
 πολυκτῆμονες ἄνδρες·
 ἰὼ Διρκαῖαι κρηναὶ
 Θήβας τ' εὐαρμάτου ἄλσος, ἔμπας 845
 ξυμμάρτυρας ὑμῖ' ἐπικτῶμαι,
 οἷα φίλων ἄκλαυτος, οἷοις νόμοις
 πρὸς ἔργμα τυμβόχωστον ἔρχομαι τάφου πο-
 [ταινίου·

ἰὼ δύστανος,
 οὔτ' ἐν βροτοῖσιν οὔτ' ἐν νεκροῖσιν 850
 μέτοιχος, οὐ ζῶσιν οὐ θανοῦσιν.

ΧΟ. προβᾶσ' ἐπ' ἔσχατον θράσους
 ὑψηλὸν ἐς Δίκας βᾶθρον
 προσέπεσες, ὦ τέκνον. 855
 πατρῶον δ' ἐκτίνεις τιν' ἄθλον.

ΑΝ. ἀντ. β' ἔψαυσας ἀλγεινοτάτας ἐμοὶ μερίμνας,
 πατρὸς τριπόλιστον οἶτον τοῦ τε πρόπαντος
 ἀμετέρου πότμου 860
 κλεινοῖς Λαβδακίδαισιν.
 ἰὼ ματρῶναι λέκτρων
 ἄται κοιμήματά τ' αὐτογέννητ'
 ἐμῶ πατρὶ δυσμόρφου ματρός, 865
 οἷων ἐγὼ ποθ' ἅ ταλαίφρων ἔφυν·

- πρὸς οὓς ἀραῖος, ἄγαμος, ἄδ' ἐγὼ μέτοικος
[ἔρχομαι.
- ἰὼ δυσπότημων,
κασίγνητε, γάμων κυρήσας, 870
θανῶν ἔτ' οὐσάν κατήναρές με.
- XO. σέβειν μὲν εὐσέβειά τις·
κράτος δ', ὅτῳ κράτος μέλει,
παραβατὸν οὐδαμᾶ πέλει.
σὲ δ' αὐτόγνωτος ὤλεσ' ὄργα. 875
- AN. ἐπφδ. ἄκλαυτος, ἀφιλος, ἀνυμέναιος ταλαίφρων
[ἄγομαι
τάνδ' ἑτοίμαν ὀδόν.
οὐκέτι μοι τόδε λαμπάδος ἱερὸν ὄμμα 800
θέμις ὄραν ταλαίνα,
τὸν δ' ἐμὸν πότμον ἀδάκρυτον οὐδεὶς φίλων
[στενάζει.
- KP. ἄρ' ἴστ' αἰοιδὰς καὶ γόους πρὸ τοῦ θανεῖν
ὡς οὐδ' ἂν εἷς παύσαιτ' ἄν, εἰ χρεῖη, λέγων ;
οὐκ ἄξεθ' ὡς τάχιστα ; καὶ κατρηφεῖ 885
τύμφῳ περιπτύξαντες, ὡς εἶρηκ' ἐγὼ,
ἄφετε μόνην ἐρῆμον, εἴτε χρῆ θανεῖν
εἴτ' ἐν τοιαύτῃ ζῶσα τυμβεύειν στέγη·
ἡμεῖς γὰρ ἄγνοι τοῦπὶ τήνδε τὴν κόρην·
μετοικίας δ' οὖν τῆς ἄνω στερήσεται. 890
- AN. ὦ τύμβος, ὦ νυμφεῖον, ὦ κατασκαφῆς
οἴκησις ἀείφρουρος, οἷ πορεύομαι
πρὸς τοὺς ἑμαυτῆς, ὦν ἀριθμὸς ἐν νεκροῖς
πλειῆστον δέδεκται Φερσέφασσ' ὀλωλότων·
ὦν λοισθία ἴγῳ καὶ κάκιστα δὴ μακρῶ 895
κάτειμι, πρὶν μοι μοῖραν ἐξήκειν βίου.

ἔλθοῦσα μέντοι κάρτ' ἐν ἐλπίσιν τρέφω
 φίλη μὲν ἤξειν πατρί, προσφιλῆς δὲ σοί,
 μήτηρ, φίλη δὲ σοί, κασίγνητον κᾶρα·
 ἐπεὶ θανόντας αὐτόχειρ ὑμᾶς ἐγὼ 900
 ἔλουσα κἀκόσμησα κἀπιτυμβίους
 χοᾶς ἔδωκα. νῦν δέ, Πολύνεικες, τὸ σὸν
 δέμας περιστέλλουσα τοιάδ' ἄρνυμαι.
 καίτοι σ' ἐγὼ ἔτιμησα τοῖς φρονοῦσιν εἶ.
 οὐ γάρ ποτ' ἄν, εἰ τέκν', ὦν μήτηρ ἔφυγ, 905
 οὔτ' εἰ πόσις μοι κατθανὼν ἐτήκετο,
 βία πολιτῶν τόνδ' ἄν ἠρόμην πόνον.
 τίνος νόμου δὴ ταῦτα πρὸς χάριν λέγω ;
 πόσις μὲν ἄν μοι κατθανόντος ἄλλος ἦν,
 καὶ παῖς ἀπ' ἄλλου φωτός, εἰ τοῦδ' ἤμπλακον, 910
 μητρὸς δ' ἐν Ἄιδου καὶ πατρὸς κεκευθότοι
 οὐκ' ἔστ' ἀδελφὸς ὅστις ἄν βλάστοι ποτέ.
 τοιῶδε μέντοι σ' ἐκπροτιμήσασ' ἐγὼ
 νόμῳ, Κρέοντι ταῦτ' ἔδοξ' ἀμαρτάνειν
 καὶ δεινὰ τολμᾶν, ὧ κασίγνητον κᾶρα. 915
 καὶ νῦν ἄγει με διὰ χερῶν οὔτω λαβῶν
 ἄλεκτρον, ἀνυμέναιον, οὔτε του γάμου
 μέρος λαχοῦσαν οὔτε παιδείου τροφῆς,
 ἀλλ' ὧδ' ἐρήμος πρὸς φίλων ἢ δύσμορος
 ζῶσ' ἐς θανόντων ἔρχομαι κατασκαφάς· 920
 ποῖαν παρεξελθοῦσα δαιμόνων δίκην ;
 τί χρή με τὴν δύστηνον ἐς θεοὺς ἔτι
 βλέπειν ; τίς αὐδᾶν ζυμμάχων ; ἐπεὶ γε δὴ
 τὴν δυσσέβειαν εὐσεβοῦσ' ἐκτησάμην.
 ἀλλ' εἰ μὲν οὖν τάδ' ἐστὶν ἐν θεοῖς καλὰ, 925
 παθόντες ἄν ζυγγοῖμεν ἡμαρτηκότες.
 εἰ δ' οὔδ' ἀμαρτάνουσι, μὴ πλείω κακὰ

- πάθοιεν ἢ καὶ δρῶσιν ἐκδίκως ἐμέ.
 XO. ἔτι τῶν αὐτῶν ἀνέμων αὐταὶ
 ψυχῆς ῥιπαὶ τήνδε γ' ἔχουσιν. 930
 KP. τοιγάρ τούτων τοῖσιν ἄγουσιν
 κλαύμαθ' ὑπάρξει βραδυτῆτος ὑπερ.
 AN. οἴμοι, θανάτου τοῦτ' ἐγγυτάτω
 τοῦπος ἀφίχται.
 XO. θαρσεῖν οὐδὲν παραμυθοῦμαι,
 μὴ οὐ τάδε ταύτη κατακυροῦσθαι. 935
 AN. ὦ γῆς Θήβης ἄστυ πατρῶον
 καὶ θεοὶ προγενεῖς,
 ἄγομαι δὴ κοῦκέτι μέλλω.
 λεύσσετε, Θήβης οἱ κοιρανίδαι,
 940
 τὴν βασιλειδᾶν μούνην λοιπὴν,
 οἴα πρὸς οἴων ἀνδρῶν πάσχω
 τὴν εὐσεβίαν σεβίσασα.
 XO. στρ. α' ἔτλα καὶ Δανάας οὐράνιον φῶς
 ἀλλάξαι δέμας ἐν χαλκοδέτοις αὐλαῖς· 945
 κρυπτομένα δ' ἐν τυμβήρει θαλάμῳ κατεζεύχθη.
 καίτοι καὶ γενεᾶ τίμιος, ὦ παῖ παῖ,
 καὶ Ζηγὸς ταμιεύεσκε γονὰς χρυσορύτους. 950
 ἀλλ' ἅ μοιριδία τις δύνασις δεινά·
 οὔτ' ἄν νιν ὄλβος οὔτ' Ἄρης,
 οὐ πύργος, οὐχ ἀλίκυποι
 κελαιναὶ νᾶες ἐκφύγοιεν.
 ἀντ. α' ζεύχθη δ' ὀξύχολος παῖς ὁ Δρύαντος, 955
 Ἡδωνῶν βασιλεύς, κερτομίσις ὄργαις,
 ἐκ Διονύσου πετρῶδει κατάφαρκτος ἐν δεσμῶ·
 οὔτω τᾶς μανίας δεινὸν ἀποστάζει
 ἀνθρόν τε μένος· κεῖνος ἐπέγνω μανίαις 960

- φαύων τὸν θεὸν ἐν κερτομίοις γλώσσαις.
παύεσκε μὲν γὰρ ἐνθέους
γυναῖκας εὐίον τε πῦρ,
φιλαύλους τ' ἠρέθιζε Μούσας. 965
- στρ. β' παρὰ δὲ Κυανέων πελαγέων διδύμας ἄλως
ἀκταὶ Βοσπόριαι ἰδ' ὁ Θρηκῶν ἄξενος
Σαλμυδησός, ἔν' ἀγχίπολις Ἄρης 970
δισσοῖσι Φινεΐδαις
εἶδεν ἀρατὸν ἔλκος
τυφλωθὲν ἐξ ἀγρίας δάμαρτος
ἀλαδὸν ἀλαστόροισιν ὀμμάτων κύκλοις,
ἀραχθέντων ὑφ' αἵματῆραϊς 975
χείρεσσι καὶ κερκίδων ἀκμαῖσιν.
- ἀντιστρ. κατὰ δὲ τακόμενοι μέλει μελέαν πάθαν
κλαῖον, ματρὸς ἔχοντες ἀνύμφευτον γονάν. 980
ἃ δὲ σπέρμα μὲν ἀρχαιογόνων
ἄντασ' Ἐρεχθεῖδᾶν,
τηλεπόροις δ' ἐν ἄντροις
τράφη θυέλλαισιν ἐν πατρώαις
Βορεᾶς ἀμιππος ὀρθόποδος ὑπὲρ πάγου 985
θεῶν παῖς· ἀλλὰ κάπ' ἐκεῖνα
Μοῖραι μακραίωνες ἔσχον, ὧ παῖ.

ΤΕΙΡΕΣΙΑΣ

- Θήβης ἀνακτες, ἤχομεν κοινὴν ὁδὸν
δύ' ἐξ ἑνὸς βλέποντε· τοῖς τυφλοῖσι γὰρ
αὕτη κέλευθος ἐκ προηγητοῦ πέλει. 990
- ΚΡ. τί δ' ἔστιν, ὦ γεραῖε Τειρεσία, νέον ;
ΤΕΙ. ἐγὼ διδάξω, καὶ σὺ τῷ μάντει πιθοῦ.

- ΚΡ. οὔκουν πάρος γε σῆς ἀπεστάτου φρενός.
 ΤΕΙ. τοιγάρ δι' ὀρθῆς τήνδ' ἐναυκλήρεις πόλιν.
- ΚΡ. ἔχω πεπονθῶς μαρτυρεῖν ὄνησιμα. 995
 ΤΕΙ. φρόνει βεβῶς αὖ νῦν ἐπὶ ξυροῦ τύχης.
 ΚΡ. τί δ' ἔστιν ; ὡς ἐγὼ τὸ σὸν φρίσσω στόμα.
 ΤΕΙ. γνώση, τέχνης σημεῖα τῆς ἐμῆς κλύων.
 ἐς γὰρ παλαιὸν θᾶκον ὄρνιθοσκόπον
 ἔζων, ἴν' ἦν μοι παντὸς οἰωνοῦ λιμήν, 1000
 ἀγνώτ' ἀκούω φθόγγον ὄρνίθων, κακῶ
 κλάζοντας οἴστρω καὶ βεβαρβαρωμένω·
 καὶ σπῶντας ἐν χηλαῖσιν ἀλλήλους φοναῖς
 ἔγνω· πτερῶν γὰρ ῥοῖβδος οὐκ ἄσημος ἦν.
 εὐθύς δὲ δείσας ἐμπύρων ἐγευόμην 1005
 βωμοῖσι παμφλέκτοισιν· ἐκ δὲ θυμάτων
 "Ἐφαιστος οὐκ ἔλαμπεν, ἀλλ' ἐπὶ σποδῶ
 μυδῶσα κηκίς μηρίων ἐτήκετο
 κάτυφε κἀνέπτυε, καὶ μετάρσιοι
 χολαὶ διεσπείροντο, καὶ καταρρυεῖς 1010
 μηροὶ καλυπτῆς ἐξέκειντο πιμελῆς.
 τοιαῦτα παιδὸς τοῦδ' ἐμάνθανον πάρα,
 φθίνοντ' ἀσῆμων ὀργίων μαντεύματα·
 ἐμοὶ γὰρ οὔτος ἡγεμών, ἄλλοις δ' ἐγώ.
 καὶ ταῦτα τῆς σῆς ἐκ φρενὸς νοσεῖ πόλις· 1015
 βωμοὶ γὰρ ἡμῖν ἐσχάροι τε παντελεῖς
 πλήρεις ὑπ' οἰωνῶν τε καὶ κυνῶν βορᾶς
 τοῦ δυσμόρου πεπτῶτος Οἰδίπου γόνου.
 κατ' οὐ δέχονται θυστάδας λιτάς ἔτι
 θεοὶ παρ' ἡμῶν οὐδὲ μηρίων φλόγα, 1020
 οὐδ' ὄρνις εὐσήμους ἀπορροιβδεῖ βοάς,
 ἀνδροφθόρου βεβρωῖτες αἵματος λίπος.
 ταῦτ' οὔν, τέκνον, φρόνησον· ἀνθρώποισι γὰρ

- τοῖς πᾶσι κοινόν ἐστὶ τοῦζαμαρτάνειν·
 ἐπεὶ δ' ἀμάρτη, κείνος οὐκέτ' ἔστ' ἀνὴρ 1025
 ἄβουλος οὐδ' ἀνολβος, ὅστις ἐς κακὸν
 πεσὼν ἀκῆται μῆδ' ἀκίνητος πέλη.
 αὐθαδία τοι σκαιότητ' ὀφλισκάνει.
 ἀλλ' εἶχε τῷ θανόντι μῆδ' ὀλωλότα
 κέντει· τίς ἀλκὴ τὸν θανόντ' ἐπικτανεῖν ; 1030
 εὖ σοι φρονήσας εὖ λέγω· τὸ μανθάνειν δ'
 ἤδιστον εὖ λέγοντος, εἰ κέρδος φέρει.
- ΚΡ.
 ὦ πρέσβυ, πάντες ὥστε τοξόται σκοποῦ
 τοξεύετ' ἀνδρὸς τοῦδε, κούδὲ μαντικῆς
 ἀπρακτος ὑμῖν εἶμι, τῶν δ' ὑπαὶ γένους 1035
 ἐξημπόλημαι κάμπεφόρτισμαι πάλαι.
 κερδαίνειτ', ἐμπολᾶτε τὰπὸ Σάρδεων
 ἤλεκτρον, εἰ βούλεσθε, καὶ τὸν Ἴνδικὸν
 χρυσόν, τάφω δ' ἐκεῖνον οὐχὶ κρύψετε,
 οὐδ' εἰ θέλουσ' οἱ Ζηγὸς αἰετοὶ βορὰν 1040
 φέρειν νιν ἀρπάζοντες ἐς Διὸς θρόνους,
 οὐδ' ὡς μίασμα τοῦτο μὴ τρέσας ἐγὼ
 θάπτειν παρήσω κείνον· εὖ γὰρ οἶδ', ὅτι
 θεοὺς μιαίνειν οὔτις ἀνθρώπων σθένει.
 πίπτουσι δ', ὧ γεραιῆ Τειρεσία, βροτῶν 1045
 χοῖ πολλὰ δεινοὶ πτώματ' αἰσχρ', ὅταν λόγους
 αἰσχροὺς καλῶς λέγωσιν τοῦ κέρδους χάριν.
 φεῦ,
- ΤΕΙ.
 ἄρ' οἶδεν ἀνθρώπων τις, ἄρα φράζεται ;
 ΚΡ.
 τί χρῆμα ; ποῖον τοῦτο πάγκοινων λέγεις ;
 ΤΕΙ.
 ὅσῳ κράτιστον κτημάτων εὐβουλία ; 1050
 ΚΡ.
 ὅσῳ περ, οἶμαι, μὴ φρονεῖν πλείστη βλάβη.
 ΤΕΙ.
 ταύτης σὺ μέντοι τῆς νόσου πλήρης ἔφυς.
 ΚΡ.
 οὐ βούλομαι τὸν μάντιν ἀντειπεῖν κακῶς.

ΤΕΙ.	καὶ μὴν λέγεις, ψευδῆ με θεσπίζεις λέγων.	
ΚΡ.	τὸ μαντικὸν γὰρ πᾶν φιλάργυρον γένος.	1055
ΤΕΙ.	τὸ δ' ἐκ τυράνων αἰσχροκέρδειαν φιλεῖ.	
ΚΡ.	ἄρ' οἴσθα ταγούς ὄντας, ἂν λέγῃς λέγων ;	
ΤΕΙ.	οἶδ'· ἐξ ἐμοῦ γὰρ τήνδ' ἔχεις σώσας πόλιν.	
ΚΡ.	σοφὸς σὺ μάντις, ἀλλὰ τὰδικεῖν φιλῶν.	
ΤΕΙ.	ὄρσεις με τὰκίνητα διὰ φρενῶν φράσαι.	1060
ΚΡ.	κίνει, μόνον δὲ μὴ 'πὶ κέρδεσιν λέγων.	
ΤΕΙ.	οὔτω γὰρ ἤδη καὶ δοκῶ τὸ σὸν μέρος.	
ΚΡ.	ὡς μὴ 'μπολήσων ἴσθι τὴν ἐμὴν φρένα.	
ΤΕΙ.	ἀλλ' εὖ γέ τοι κάτισθι μὴ πολλοὺς ἔτι	
	τρόχους ἀμιλλητῆρας ἡλίου τελῶν,	1065
	ἐν οἷσι τῶν σῶν αὐτὸς ἐκ σπλάγγνων ἕνα	
	νέκυν νεκρῶν ἀμοιβὸν ἀντιδοὺς ἔσῃ,	
	ἀνθ' ὧν ἔχεις μὲν τῶν ἄνω βαλῶν κάτω	
	ψυχὴν τ' ἀτίμως ἐν τάφῳ κατῴκισας,	
	ἔχεις δὲ τῶν κάτωθεν ἐνθάδ' αὐθιῶν	1070
	ἄμοιρον, ἀκτέριστον, ἀνόσιον νέκυν.	
	ὧν οὔτε σοὶ μέτεστιν οὔτε τοῖς ἄνω	
	θεοῖσιν, ἀλλ' ἐκ σοῦ βιάζονται τάδε.	
	τούτων σε λωβητῆρες ὑστεροφθόροι	
	λοχῶσιν Ἄιδου καὶ θεῶν Ἐρινύες,	1075
	ἐν τοῖσιν αὐτοῖς τοῖσδε ληφθῆναι κακοῖς.	
	καὶ ταῦτ' ἄθρησον εἰ κατηργυρωμένος	
	λέγω· φανεῖ γάρ, οὐ μακροῦ χρόνου τριβῆ,	
	ἀνδρῶν γυναικῶν σοῖς δόμοις κωκύματα.	
	ἐχθραὶ δὲ πᾶσαι συνταράσσονται πόλεις,	1080
	ὄσων σπαράγματ' ἢ κύνες καθήγγισαν	
	ἢ θῆρες ἢ τις πτηνὸς οἰωνός, φέρων	
	ἀνόσιον ὄσμὴν ἐστιοῦχον ἐς πόλιν.	
	τοιαῦτά σου, λυπεῖς γάρ, ὥστε τοξότης,	

- ἀφῆκα θυμῷ καρδίας τοξεύματα 1085
 βέβαια, τῶν σὺ θάλπος οὐχ ὑπεκδραμῆ.
 ᾧ παῖ, σὺ δ' ἡμᾶς ἄπαγε πρὸς δόμους, ἵνα
 τὸν θυμὸν οὗτος ἐς νεωτέρους ἀφῆ,
 καὶ γυνῷ τρέφειν τὴν γλῶσσαν ἡσυχωτέραν
 τὸν νοῦν τ' ἀμείνω τῶν φρενῶν ἢ νῦν φέρει. 1090
- ΧΟ. ἀνὴρ, ἄναξ, βέβηκε δεινὰ θεσπίσας·
 ἐπιστάμεθα δ' ἐξ ὅτου λευκὴν ἐγὼ
 τῆνδ' ἐκ μελαίνης ἀμφιβάλλομαι τρίχα,
 μή πῶ ποτ' αὐτὸν ψεῦδος ἐς πόλιν λακεῖν.
- ΚΡ. ἔγνωκα καυτὸς καὶ ταράσσομαι φρένας· 1095
 τό τ' εἰκαθεῖν γὰρ δεινόν, ἀντιστάντα δὲ
 ἄτη πατάξαι θυμὸν ἐν δεινῷ πάρα.
- ΧΟ. εὐβουλίας δεῖ, παῖ Μενοικέως, Κρέον.
 ΚΡ. τί δῆτα χρῆ δρᾶν ; φράζε· πείσομαι δ' ἐγώ.
 ΧΟ. ἐλθὼν κόρην μὲν ἐκ κατώρυχος στέγης 1100
 ἄνες, κτίσον δὲ τῷ προκειμένῳ τάφον.
- ΚΡ. καὶ ταῦτ' ἐπαινεῖς καὶ δοκεῖς παρεικαθεῖν ;
 ΧΟ. ὅσον γ', ἄναξ, τάχιστα· συντέμνουσι γὰρ
 θεῶν ποδώκεις τοὺς κακόφρονας βλάβαι.
- ΚΡ. οἴμοι· μόλις μὲν, καρδίας δ' ἐξίσταμαι 1105
 τὸ δρᾶν, ἀνάγκη δ' οὐχὶ δυσμαχητέον.
- ΧΟ. δρᾶ νυν τάδ' ἐλθὼν μηδ' ἐπ' ἄλλοισιν τρέπε.
 ΚΡ. ᾧδ', ὡς ἔχω, στείχοιμ' ἄν. ἴτ' ἴτ' ὀπάονες,
 οἳ τ' ὄντες οἳ τ' ἀπόντες, ἀξίνας χεροῖν
 ὀρμᾶσθ' ἐλόντες εἰς ἐπόψιον τόπον· 1110
 ἐγὼ δ', ἐπειδὴ δόξα τῆδ' ἐπεστράφη,
 αὐτὸς τ' ἔδησα καὶ παρῶν ἐκλύσομαι·
 δέδοικα γάρ, μὴ τοὺς καθεστῶτας νόμους
 ἄριστον ἢ σῶζοντα τὸν βίον τελεῖν.
- ΧΟ. στρ. α' Πολυώνυμε, Καδμείας ἀγαλμα νύμφας 1115

- καὶ Διὸς βαρυβρεμέτα γένος,
 κλυτὰν ὅς ἀμφέπεις
 Ἴταλίαν, μέδεις δὲ
 Παγχοίνοις Ἐλευσινίας 1120^φ
 Δηοῦς ἐν κόλποις,
 ὦ Βακχεῦ, Βακχᾶν ματρόπολιν Θήβαν
 ναιετῶν παρ' ὕγροϊς
 Ἴσμηνοῦ ρεῖθροις ἀγρίου τ'
 ἐπὶ σπορᾷ δράκοντος. 1125
- ἀντιστρ. α' σὲ δ' ὑπὲρ διλόφου πέτρας στέροψ ὕπωπε
 λιγνύς, ἔνθα Κωρύκλαι νύμφαι
 στείχουσι Βακχίδες
 Κασταλίας τε νᾶμα· 1130^φ
 καὶ σε Νυσαίων ὀρέων
 κισσῆρεις ὄχθαι
 χλωρά τ' ἀκτὰ πολυστάφυλος πέμπει,
 ἀμβρότων ἐπέων
 εὐαζόντων, Θηβαίας 1135
 ἐπισκοποῦντ' ἀγυιάς.
- στροφή β' τὰν ἐκ πασᾶν τιμᾶς ὑπερτάταν πόλεων
 ματρὶ σὺν κεραυνία·
 καὶ νῦν, ὡς βιαίας ἔχεται 1140^φ
 πάνδαμος πόλις ἐπὶ νόσου,
 μολεῖν καθαρσίῳ ποδὶ Παρνασίαν
 ὑπὲρ κλιτῶν ἢ στονόεντα πορθμόν. 1145
- ἀντιστρ. α' ἰὼ πύρπνων ἄστρων χοραγὲ καὶ νυχίων
 φθεγμάτων ἐπίσκοπε,
 παῖ Διὸς γένεθλον, προφάνηθ', 1150^φ
 ὄναξ, σαῖς ἅμα περιπόλοις
 Θυίαισιν, αἶ σε μαινόμεναι πάννουχοι
 χορεύουσιν τὸν ταμίαν Ἴακχον.

ΑΓΓΕΛΟΣ

- Κάδμου πάροικοι καὶ δόμων Ἀμφίονος, 1155
οὐκ ἔσθ' ὅποιον στάντ' ἂν ἀνθρώπου βίον
οὔτ' αἰνέσαιμ' ἂν οὔτε μεμψαίμην ποτέ.
τύχη γὰρ ὀρθοῖ καὶ τύχη καταρρέπει
τὸν εὐτυχοῦντα τόντε δυστυχοῦντ' αἰεί,
καὶ μάντις οὐδεὶς τῶν καθεστώτων βροτοῖς. 1160
Κρέων γὰρ ἦν ζηλωτός, ὡς ἐμοί, ποτέ,
σώσας μὲν ἐχθρῶν τήνδε Καδμείαν χθόνα
λαβῶν τε χώρας παντελῆ μοναρχίαν
ἠϋθυνε, θάλλων εὐγενεῖ τέκνων σπορᾶ.
καὶ νῦν ἀφεῖται πάντα· τὰς γὰρ ἡδονὰς 1165
ὅταν προδῶσιν ἄνδρες, οὐ τίθημ' ἐγὼ
ζῆν τοῦτον, ἀλλ' ἐμψυχον ἡγοῦμαι νεκρόν.
πλοῦται τε γὰρ κατ' οἶκον, εἰ βούλει, μέγα
καὶ ζῆ τύραννον σχῆμ' ἔχων· ἐὰν δ' ἀπῆ
τούτων τὸ χαίρειν, τᾶλλ' ἐγὼ καπνοῦ σκιᾶς 1170
οὐκ ἂν πριαίμην ἀνδρὶ πρὸς τὴν ἡδονήν.
ΧΟ. τί δ' αὖ τόδ' ἄχθος βασιλέων ἦκεις φέρων ;
ΑΓ. τεθνᾶσιν· οἱ δὲ ζῶντες αἴτιοι θανεῖν.
ΧΟ. καὶ τίς φονεύει ; τίς δ' ὁ κείμενος ; λέγε.
ΑΓ. Αἴμων ὄλωλεν, αὐτόχειρ δ' αἰμάσσεται. 1175
ΧΟ. πότερα πατρώας ἢ πρὸς οἰκείας χερσὶς ;
ΑΓ. αὐτὸς πρὸς αὐτοῦ, πατρὶ μηνίσας φόνου.
ΧΟ. ᾧ μάντι, τοῦπος ὡς ἄρ' ὀρθὸν ἤνυσας.
ΑΓ. ὡς ᾧδ' ἐχόντων τῶνδε βουλευεῖν πάρα.
ΧΟ. καὶ μὴν ὀρῶ τάλαιναν Εὐρυδίκην ὁμοῦ 1180
δάμαρτα τὴν Κρέοντος· ἐκ δὲ δωμάτων
ἦτοι κλύουσα παιδὸς ἢ τύχη περᾶ.

ΕΥΡΥΔΙΚΗ

ὦ πάντες ἄστοί, τῶν λόγων ἐπησθόμην
 πρὸς ἔξοδον στείχουσα, Παλλάδος θεᾶς
 ὅπως ἰκοίμην εὐγμάτων προσήγορος. 1185
 καὶ τυγχάνω τε κληῖθρ' ἀνασπαστοῦ πύλης
 χαλῶσα καὶ με φθόγγος οἰκείου κακοῦ
 βάλλει δι' ὤτων· ὑπτία δὲ κλίνομαι
 δείσασα πρὸς δμωαῖσι κάποπλήσσομαι. 1190
 ἀλλ' ὅστις ἦν ὁ μῦθος, αὖθις εἶπατε·
 κακῶν γὰρ οὐκ ἄπειρος οὖσ' ἀκούσομαι.
 ΑΓ. ἐγώ, φίλη δέσποινα, καὶ παρῶν ἐρῶ
 κούδεν παρήσω τῆς ἀληθείας ἔπος·
 τί γὰρ σε μαλθάσσοιμ' ἄν, ὦν ἐς ὕστερον 1195
 ψευσταὶ φανούμεθ' ; ὀρθὸν ἀλήθει' αἰεί.
 ἐγὼ δὲ σῶ ποδαγὸς ἐσπόμην πόσει
 πεδίον ἐπ' ἄκρον, ἔνθ' ἔκειτο νηλεὲς
 κυνοσπάρακτον σῶμα Πολυνείκους ἔτι·
 καὶ τὸν μὲν, αἰτήσαντες ἐνοδίαν θεὸν
 Πλούτωνά τ' ὀργὰς εὐμενεῖς κατασχεθεῖν, 1200
 λούσαντες ἄγνὸν λουτρὸν ἐν νεοσπάσιν
 θαλλοῖς, ὃ δὴ ἔλειπτο, συγκατήθομεν,
 καὶ τύμβον ὀρθόκρανον οἰκείας χθονὸς
 χώσαντες αὖθις πρὸς λιθόστρωτον κόρης
 νυμφεῖον Ἄιδου κοῖλον εἰσεβαίνομεν. 1205
 φωνῆς δ' ἄπωθεν ὀρθίων κωκυμάτων
 κλύει τις ἀκτέριστον ἀμφὶ παστάδα,
 καὶ δεσπότη Κρέοντι σημαίνει μολῶν·
 τῶ δ' ἀθλίας ἄσημα περιβαίνει βοῆς
 ἔρποντι μᾶλλον ἄσσον, οἰμῶξας δ' ἔπος 1210
 ἔησι δυσθρήνητον· ὦ τάλας ἐγώ,

ἄρ' εἰμὶ μάντις ; ἄρα δυστυχεστάτην
 κέλευθον ἔρω τῶν παρελθουσῶν ὁδῶν ;
 παιδός με σαίνει φθόγγος· ἀλλά, πρόσπολοι,
 ἴτ' ἄσσον ὠκεῖς καὶ παραστάντες τάφῳ 1210
 ἀθήσαθ', ἀρμὸν χώματος λιθοσπαδῆ
 δύντες πρὸς αὐτὸ στόμιον, εἰ τὸν Αἴμονος
 φθόγγον συνίημ' ἢ θεοῖσι κλέπτομαι.
 τάδ' ἐξ ἀθύμου δεσπότης κελευμάτων
 ἤθρουῦμεν· ἐν δὲ λοισθίῳ τυμβεύματι 1220
 τὴν μὲν κρεμαστὴν ἀυχένος κατείδομεν,
 βρόχῳ μιτώδει σινδόνος καθημμένην,
 τὸν δ' ἀμφὶ μέσση περιπετῆ προσκείμενον,
 εὐνῆς ἀποιμώζοντα τῆς κάτω φθορὰν
 καὶ πατρὸς ἔργα καὶ τὸ δύστηνον λέχος. 1225
 ὁ δ' ὡς ὄρα σφε, στυγνὸν οἰμώζας ἔσω
 χωρεῖ πρὸς αὐτὸν κἀνακωκύσας καλεῖ·
 ὦ τλήμων, οἷον ἔργον εἴργασαι ; τίνα
 νοῦν ἔσχες ; ἐν τῷ συμφορᾶς διεφθάρης ;
 ἔξελθε, τέκνον, ἰκέσιός σε λίσσομαι. 1230
 τὸν δ' ἀγρίοις ὄσσοισι παπτήνας ὁ παῖς,
 πτύσας προσώπῳ κοῦδὲν ἀντειπῶν, ξίφους
 ἔλκει διπλοῦς κνώδοντας· ἐκ δ' ὄρμωμένου
 πατρὸς φυγαῖσιν ἤμπλακ'· εἴθ' ὁ δύσμορος 1235
 αὐτῷ χολωθεῖς, ὥσπερ εἶχ' ἐπενταθεῖς
 ἤρεισε πλευραῖς μέσσον ἐγγχος, ἐς δ' ὑγρὸν
 ἀγκῶν' ἔτ' ἔμφρων παρθένον προσπτύσσεται,
 καὶ φυσιῶν ὀξεῖαν ἐκβάλλει ῥοὴν
 λευκῆ παρειᾶ φοινίου σταλάγματος.
 κεῖται δὲ νεκρὸς περὶ νεκρῶ, τὰ νυμφικὰ 1240
 τέλη λαχὼν δαίλαιος ἐν γ' Αἴδου δόμοις,
 δείξας ἐν ἀθρώποισι τὴν ἀβουλίαν

- ὄσῳ μέγιστον ἀνδρὶ πρόσκειται κακόν.
 ΧΟ. τί τοῦτ' ἂν εἰκάσειας ; ἡ γυνὴ πάλιν
 φρούδη, πρὶν εἰπεῖν ἐσθλὸν ἢ κακὸν λόγον. 1245
- ΑΓ. καὐτὸς τεθάμβηκ' ἐλπίσιν δὲ βόσκομαι
 ἄχη τέκνου κλύουσαν ἐς πόλιν γόους
 οὐκ ἀξιῶσειν, ἀλλ' ὑπὸ στέγης ἔσω
 δμωαῖς προθήσειν πένθος οἰκεῖον στένειν·
 γνώμης γὰρ οὐκ ἄπειρος, ὥσθ' ἄμαρτάνειν. 1250
- ΧΟ. οὐκ οἶδ'· ἐμοὶ δ' οὖν ἢ τ' ἄγαν σιγὴ βαρὺ
 δοκεῖ προσεῖναι χῆ μάτην πολλὴ βοή.
 ΑΓ. ἀλλ' εἰσόμεθα, μὴ τι καὶ κατάσχετον
 κρυφῆ καλύπτει καρδίᾳ θυμουμένη,
 δόμους παραστείχοντες· εὖ γὰρ οὖν λέγεις· 1255
 καὶ τῆς ἄγαν γὰρ ἔστι που σιγῆς βάρος.
- ΧΟ. καὶ μὴν ὄδ' ἀναξ αὐτὸς ἐφήκει
 μνημ' ἐπίσημον διὰ χειρὸς ἔχων,
 εἰ θέμις εἰπεῖν, οὐκ ἄλλοτρίας
 ἄτης, ἀλλ' αὐτὸς ἄμαρτῶν. 1260
- ΚΡ. στρ. α' ἰὼ φρενῶν δυσφρόνων ἄμαρτήματα
 στερεά, θανατόεντ',
 ὦ κτανόντας τε καὶ
 θανόντας βλέποντες ἐμφυλίους,
 ὦμοι ἐμῶν ἀνολβα βουλευμάτων ! 1265
 ἰὼ παῖ, νέος νέω ξὺν μόρω,
 αἰαῖ αἰαῖ,
 ἔθανες, ἀπελύθης,
 ἑμαῖς οὐδὲ σαῖσι δυσβουλίαις !
- ΧΟ. οἴμ' ὡς ἔοικας ὄψε τὴν δίκην ἰδεῖν ! 1270
- ΚΡ. οἴμοι,
 ἔχω μαθῶν δειλαιοσ' ἐν δ' ἐμῶ κάρᾳ
 θεὸς τότε ἄρα, τότε μέγα βάρος μ' ἔχων

ἔπαισεν, ἐν δ' ἔσεισεν ἀγρίαις ὁδοῖς,
οἴμοι, λακπάτητον ἀντρέπων χαράν ! 1275
φεῦ, φεῦ, ὧ πόννοι βροτῶν δύσπονοι.

ΕΞΑΓΓΕΛΟΣ

- ὧ δέσποθ' ὡς ἔχων τε καὶ κεκτημένος,
τὰ μὲν πρὸ τῶν χειρῶν τάδε φέρων, τὰ δ' ἐν δόμοις
ἔοικας ἦκειν καὶ τάχ' ὕψεσθαι κακά. 1280
- ΚΡ. τί δ' ἔστιν, αὔ; κάκιον ἢ κακῶν ἔτι ;
ΕΞ. γυνὴ τέθνηκε, τοῦδε παμμήτωρ νεκροῦ,
δύστηνος, ἄρτι νεοτόμοισι πλήγμασιν.
- ΚΡ. ἀντ. α' ἰὼ ἰὼ δυσκάρτατος Ἄιδου λιμήν,
τί μ' ἄρα, τί μ' ὀλέκεις ; 1285
ὧ κακάγγελτά μοι
προπέμψας ἄχη, τίνα θροεῖς λόγον ;
αἰαῖ, ὀλωλότ' ἄνδρα ἐπεξεργάσω.
τί φῆς, ὧ παῖ, τίνα λέγεις μοι νέον,
αἰαῖ, αἰαῖ, 1290
σφάγιον ἐπ' ὀλέθρῳ
γυναικεῖον ἀμφικεῖσθαι μόρον ;
ΧΟ. ὄρᾶν πάρεστιν· οὐ γὰρ ἐν μυχοῖς ἔτι.
ΚΡ. οἴμοι,
κακὸν τόδ' ἄλλο δεύτερον βλέπω τάλας. 1295
τίς ἄρα, τίς με πότμος ἔτι περιμένει ;
ἔχω μὲν ἐν χεῖρεσσιν ἀρτίως τέκνον,
τάλας, τὸν δ' ἔναντα προσβλέπω νεκρόν.
φεῦ, φεῦ μᾶτερ, ἀθλία, φεῦ τέκνον. 1300
- ΕΞ. ἦδ' ὄξυθήκτω βωμία περὶ ξίφει
λύει κελαινὰ βλέφαρα, κωκύσασα μὲν
τοῦ πρὶν θανόντος Μεγαρέως κλεινὸν λάχος,

- αὔθις δὲ τοῦδε, λοίσθιον δὲ σοὶ κακὰς
 πράξεις ἐφυμνήσασα τῷ παιδοκτόνῳ. 1305
- ΚΡ. στρ. β' ἀνέπταν φόβῳ. τί μ' οὐκ ἀνταίαν, αἰαῖ, αἰαῖ
 ἔπαισέν τις ἀμφιθήκτω ξίφει ;
 δειλαίος ἐγώ, αἰαῖ, 1310
 δειλαία δὲ συγκέκραμαι δῦα.
- ΕΞ. ὡς αἰτίαν γε τῶνδε κάκων ἔχων
 πρὸς τῆς θανούσης τῆσδ' ἐπεσκήπτου μόρων.
- ΚΡ. ποίῳ δὲ κάπελύσατ' ἐν φοναῖς τρόπῳ ;
 ΕΞ. παίσασ' ὑφ' ἧπαρ αὐτόχειρ αὐτήν, ὅπως 1315
 παιδὸς τόδ' ἦσθετ' ὄξυκώκυτον πάθος.
- ΚΡ. ὦμοι μοι, τάδ' οὐκ ἐπ' ἄλλον βροτῶν
 ἐμᾶς ἀρμόσει ποτ' ἐξ αἰτίας.
 ἐγὼ γάρ σ' ἔκανον, ἰὼ μέλεος,
 ἐγώ, φάμ' ἔτυμον· ἰὼ πρόσπολοι, 1320
 ἄγετέ μ' ἐκποδῶν, ἄγετέ μ' ὅ τι τάχος
 τὸν οὐκ ὄντα μᾶλλον ἢ μηδένα. 1325
- ΧΟ. κέρδη παραινεῖς, εἴ τι κέρδος ἐν κακοῖς·
 βράχιστα γὰρ κράτιστα τὰν ποσὶν κακά.
- ΚΡ. ἀντ. β' ἴσω ἴτω,
 φανήτω μόρων ὁ κάλλιστ' ἐμῶν
 ἐμοὶ τερμίαν ἄγων ἀμέραν 1330
 ὑπατος· ἴτω ἴτω,
 ὅπως μηκέτ' ἄμαρ ἄλλ' εἰσίδω.
- ΧΟ. μέλλοντα ταῦτα· τῶν προκειμένων τι χρῆ
 πράσσειν· μέλλει γὰρ τῶνδ' ὅτοισι χρῆ μέλειν. 1335
- ΚΡ. ἀλλ' ὦν ἐρῶ μὲν, ταῦτα συγκατηυξάμην.
 ΧΟ. μή νυν προσεύχου μηδέν· ὡς πεπρωμένης
 οὐκ ἔστι θνητοῖς συμφορᾶς ἀπαλλαγῆ.
- ΚΡ. ἄγοιτ' ἂν μάταιον ἄνδρ' ἐκποδῶν,
 ὅς, ὦ παῖ, σέ τ' οὐχ ἐκὼν κατέκτανον, 1340

σέ τ' αὖ τάνδ' ὦμοι μέλεος, οὐδ' ἔχω
 πρὸς πότερον ἴδω, πᾶ κλιθῶ· πάντα γὰρ
 λέχρια τᾶν χεροῖν, πὰ δ' ἐπὶ κρατί μοι 1345
 πότμος δυσκόμιστος εἰσήλατο.

XO.

πολλῶ τὸ φρονεῖν εὐδαιμονίας
 πρῶτον ὑπάρχει. χρὴ δέ τά γ' ἐς θεοὺς
 μηδὲν ἀσεπτεῖν· μεγάλοι δὲ λόγοι 1350
 μεγάλας πληγὰς τῶν ὑπεραύχων
 ἀποτείσαντες
 γήρα τὸ φρονεῖν ἐδίδαξαν.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ 1 - 99

α') 1 - 10

Λεξιλογικαί. κοινός = συνδεδεμένος διὰ κοινῆς καταγωγῆς ἢ συγγενείας, ἰδίως ἐπὶ ἀδελφῶν, ὕμαιμος. **αὐτάδελφος** = ὁ ἐκ τῶν αὐτῶν γονέων γεννηθεὶς ἀδελφός. **ὁποῖον** = ὁποιοῦνδήποτε. **κάρα**, (τὸ) = κεφαλή. **Ἰσμήνης κάρα**· περίφρασις εἰς ἐκδήλωσιν ἀγάπης, ἀντί: Ἰσμήνη. **ἄρ' οἶσθα...** ἡ κανονικὴ πλοκὴ τῶν λέξεων: **ἄρ' οἶσθα ὅ, τι ἐστὶ τῶν ἀπ' ἀπ' Οἰδίπου κακῶν, ὁποῖον οὐχὶ Ζεὺς τελεῖ νῶν ἔτι ζώσαι;** **νῶν**, δοτικὴ ἀντιχαριστικὴ. **ἔτι ζώσαι** = αἱ ὅποια ἐπιζῶμεν, ὑπολειπόμεθα (μετὰ τὸν θάνατον γονέων καὶ ἀδελφῶν). **ἡ ἄτη** = ἡ ἐκ θείας τιμωρίας σύγχυσις φρενῶν, βλάβη, συμφορὰ. **ἀλγεινός** = λυπηρός. **ἄτερ** = ἄνευ. **ἄτης ἄτερ** (ἐδῶ) = βλαβερόν, καταστρεπτικόν. **αἰσχρόν**, **ἄτιμον** = πρόξενον αἰσχύνης, ἀτιμίας. **ὁποῖον οὐκ...** ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: **ὁποῖον οὐκ ὄπωπα ἐγὼ οὐκ ὄν τῶν σῶν τε καμῶν κακῶν. τῶν κακῶν** (γεν. διακρ.). **καὶ νῦν**· μετάβασις ἀπὸ τῆς γενικῆς εἰς τὴν παρούσαν περίστασιν. **πανδήμῳ πόλει**· ποιητ. ἔκφρασις ἀντὶ τοῦ πάσης τῆ πόλει. Ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: **καὶ νῦν τί ἐστὶν αὐτὸ κήρυγμα τοῦτο, ὃ φασὶ θεῖναι ἀρτίως τὸν στρατηγὸν πανδήμῳ πόλει: κήρυγμα θεῖναι** = κηρῦξαι, προκηρῦξαι. **στρατηγόν**· ἔνν. τὸν Κρέοντα. **ἔχω** = γνωρίζω. **ἔχεις τι κείσῃκουσας;** σχῆμα πρωθύστερον. **λανθάνω** = διαφεύγω τὴν προσοχὴν. **φίλους** ἔνν. τὸν Πολυνεΐκη. **ἐχθρῶν**, ἔνν. τὸν Κρέοντα, λόγῳ τοῦ δυσμενοῦς διὰ τὸν Πολυνεΐκη κηρύγματος.

Πραγματικαί. Ἡ σκηνὴ τοῦ δράματος ὑπόκειται ἐν Θήβαις πρὸ τῶν ἐν τῇ Καδμείᾳ ἀνακτόρων τῶν Λαβδακιδῶν, τὰ ὅποια εἰκονίζονται διὰ τῆς ἀναλόγου σκηνογραφίας. Ὁ πρόλογος ἀπὸ τοῦ στ. 1 - 99, περιέχων τὴν πρότασιν τοῦ δράματος, ἐκθέτει δι' ὀλίγων τὰ πρὸ τοῦ δράματος συμβάντα καὶ εἰσάγει τὸν θεατὴν εἰς τὴν ὑπόθεσιν αὐτοῦ.

Αἱ δύο ἀδελφαί ἐξέρχονται ἐκ τῆς δεξιᾶς θύρας τῶν ἀνακτόρων, τῆς ἀγούσης εἰς τὴν γυναικωνῆτιν, καὶ προσφωνοῦνται διὰ τοῦ ὀνόματός των ἀμφότεραι διὰ τὸ δηλωθῆναι τὸ πρόσωπον αὐτῶν εἰς τοὺς θεατάς. Προσφωνεῖ δὲ ἡ Ἐπιγονή μετὰ πολλῆς στοργῆς καὶ τρυφερότητος τὴν Ἰσμήνην, διότι μόνη αὐτὴ ἐξ ὀλοκλήρου τῆς οἰκογενείας ἀπέμεινε ὡς σύντροφος καὶ παρήγορος τῆς ζωῆς τῆς καὶ διότι θέλει νὰ προσεταιρισθῇ αὐτὴν εἰς κοινὰς ἐνεργείας. Πῶς ἠθοποιεῖται ἡ Ἐπιγονή εἰς τοὺς πρώτους τούτους στίχους ; **τῶν ἀπ' Οἰδίπου κακῶν**· εἶναι τὰ προσελθόντα ἐκ τῆς πατροκτονίας καὶ αἰμομειξίας τοῦ Οἰδίπου, προσέτι δὲ τὸ χυθὲν νωπὸν ἔτι αἷμα τῶν ἀλληλοφονευθέντων ἀδελφῶν, τὰ ὅποια εἶναι γνωστὰ εἰς τοὺς θεατάς ἐκ τοῦ μύθου. Κοινὴ εἶναι ἡ ἀντίληψις ἀρχαίων καὶ νέων Ἑλλήνων, ὅτι τὰ ἀμαρτήματα γονέων παιδεύουσι τέκνα.

β') 11 - 38

Λεξιλογικαί. μὲν = τοῦλάχιστον. μῦθος = λόγος, εἶδησις. Ἐπιγονή (μέτρ., ἀνάπαιστος). φίλων· ἐξαρτ. ἐκ τοῦ μῦθος, ὡς γεν. ἀντικ. = περὶ τῶν φίλων. δυοῖν - δύο· ἐπαλληλία πρὸς μεῖζονα ἔμφασιν. μιᾶ-διπλῆ· ἀντίθεσις, εἰς ἣν ἀσμενίζουσιν οἱ τραγικοί. διπλῆ χερὶ = δυοῖν χερσὶ, μιᾶ τοῦ Ἐτεοκλέους καὶ μιᾶ τοῦ Πολυνείκου. φροῦδός ἐστιν (πρὸ-ὀδός) = ἔφυγεν, ἀπῆλθεν. ἐν νυκτὶ τῇ νῦν, δηλ. τῇ παρελθούσῃ (καθ' ἣν ἀπῆλθον ἐκ τῶν Θηβῶν οἱ Ἀργεῖοι). ὑπέρτερον = πλεόν. ἀτῶμαι (ἄτη) = δυστυχῶ. ἤδη· ἀρχαίῳ. τύπος τοῦ ἤδειν (ἐνν. μὴδὲν σε ὑπέρτερον εἰδυῖαν). οὐνεκα (ἐκ τοῦ οὐ ἔνεκα), ὡς πρόθ. = ἔνεκα. ὡς μόνη κλύεις, ἐπεξηγεῖ τό : τοῦδ' οὐνεκα. κλύω = ἀκούω. ἐκπέμπω ἀντὶ τοῦ μέσου ἐκπέπομαι = προσκαλῶ ἕξω. τί δ' ἐστι ; (μετὰ τινος ἐκπλήξεως) = ἀλλὰ τί συμβαίνει ; καλχαίνω (μεταφορ. ἐκ τῆς τεταραγμένης θαλάσσης) = κάμνω τι πορφυροῦν. δηλοῖς γὰρ τι καλχαίνουσ' ἔπος = διότι φανερὰ δεικνύεις, ὅτι ἔχεις ψυχικὴν ταραχὴν, ἐτοίμη νὰ εἴπῃς κάποιον λόγον. κασίγνητος = ἀδελφός. γάρ· αἰτιολογεῖ ἀποσιωπηθεῖσαν ἀπόκρισιν : ναί, βέβαια. τῷ κασιγνήτῳ... τὸν μὲν... τὸν δὲ (σχῆμα καθ' ὅλον καὶ μέρος, μέρη καὶ ὅλον τίθενται ὁμοιοπλάτως). νῶν = ἡμῖν. προτίω = κατὰ προτίμησιν τιμῶ (διὰ ταφῆς). ἀτιμάζω τάφου = δὲν θεωρῶ ἄξιον τῆς τιμῆς τοῦ ἐνταφιασμοῦ, στερεῶ τῆς τιμῆς τοῦ ἐνταφιασμοῦ. Τὸ προτίσας τίθεται ἀπλῶς εἰς ἀντίθ. πρὸς τὸ ἀτιμάσας. σὺν δίκῃ· τροπ. διορισμός. χρησθεῖς = χρησάμενος (ἐνν. ἀντικ. αὐτῶ). ὡς λέγουσι· ἀρμόζει εἰς τὸ σὺν δίκῃ, δηλ. μὲ δικαίαν κρίσιν,

ὅπως λέγουν οἱ ἄνθρωποι, χωρὶς ἔνν. νὰ τὴν παραδέχωμαι ἐγὼ ὡς τοιαύτην, ἐφόσον δὲν τιμᾷ δι' ἐνταφιασμοῦ καὶ τὸν Πολυνείκη. **ἔνερθε** ἢ **ἔνερθεν**=κάτω (σημ. τὴν ἐν τόπῳ στάσιν), ἀρμόζει εἰς τό: νεκροῖς. **ἔκρυψε κατὰ χθονός**=διέταξε νὰ θάψουν ὑποκάτω τῆς γῆς. **ἔντιμον**(πρὸληπτ. κατηγορ.)=ὥστε εἶναι ἔντιμον. **ἀθλίως**=κατὰ τρόπον ἀξιολύπητον. **θανόντα Πολυν. νέκυν**· ὑπλλαγή ἀντί: νέκυν θανόντος Πολυνείκουσ. **ἐκκηρύττω**=κηρύττω δημοσίᾳ. **τὸ μὴ καλύψαι ὑποκείμεν.** τοῦ ἐκκεκηρῦχθαι. **κωκύω**=θρηνώ, κλαίω. **τάφῳ καλύψαι -κωκῦσαι**· σχ. πρωθύστερον (ὁ κωκυτὸς προηγεῖται τῆς ταφῆς). **οἰωνός**=πτηγὸν (ἀρπακτικόν). **θησαυρός**=εὕρημα. **εἰσορῶ**=προσβλέπω μετὰ πόθου. **βορά**=τροφή (ἐπὶ σαρκοβόρων θηρίων). **ἀγαθόν**· ἐλέχθη μετὰ τινος πικρᾶς εἰρωνείας, διότι οὐσιαστικῶς κατὰ τὴν ἀντίληψιν τῆς Ἄντιγόνης ὁ τοσοῦτον ἀσεβήσας κατὰ τοῦ θείου δικαίου δὲν δύναται νὰ εἶναι ἀγαθός, ἀλλὰ τὸναντίον κακός. **σοὶ κάμοι**· τὸ κήρυγμα ἦτο μὲν βεβαίως γενικὸν διὰ πάντα τὸν λαόν, ἀλλ' ἡ Ἄντιγόνη περιορίζει τοῦτο εἰς τὰς δύο ἀδελφάς, διότι αὐταὶ μόναι εἶναι αἱ στενώτεροι συγγενεῖς του καὶ αὐταὶ εἶχον ἴδιον ἐνδιαφέρον διὰ τὴν ταφὴν τοῦ ἀδελφοῦ. **δεῦρο**· προδηλοῖ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ χοροῦ καὶ τοῦ Κρέοντος. **νέομαι**=ἔρχομαι, μὲ σημ. μέλλοντος=ὅτι θὰ ἔλθῃ. **προκηρύσσω**=δημοσίᾳ κηρύττω (ἢ πρὸθ. **πρὸ** τίθεται πρὸς δῆλωσιν δημοσιότητος, ὅπως καὶ ἡμεῖς μεταχειριζόμεθα τὴν λέξιν προκηρύξιν). **ἄγω**=θεωρῶ, νομίζω. **τὸ πρᾶγμα** δηλ. τὸ τάφῳ καλύψαι καὶ κωκῦσαι τινα. **οὐχ ὡς παρ' οὐδέν**=οὐχὶ ὡς ἀσήμαντον. **φόνος**=θάνατος. **δημόλευστος** (λεύω=λιθοβολῶ)=γινόμενος ὑπὸ τοῦ λαοῦ διὰ δημοσίου λιθοβολισμοῦ. **ἐν πόλει**=ἐνώπιον τῆς πόλεως, δημοσίᾳ. **προκεῖσθαι**=ὅτι ἐπικρέμαται, ἀπειλεῖται. **σοι**· δοτ. ἠθικῆ. **τάχα**=ταχέως. **εὐγενής**=γενναῖα τὸ ἦθος (ἔχουσα εὐγενῆ καταγωγὴν). **ἐσθλῶν**=ἐξ ἐσθλῶν (εὐγενῶν γονέων).

Πραγματικά. Ἄργείων· ὁ Πολυνείκης, ὡς γνωστόν, ἐξεστράτευσεν μετὰ συμμάχων τῶν Ἄργείων, τῶν ὁποῖον βασιλεὺς ἦτο ὁ Ἄδραστος, πενθερὸς αὐτοῦ. **ἔντιμον**· ἐπιστεύετο, ὅτι ὁ ἄταφος καὶ μὴ τυχὼν ὑπὸ τῶν ζώντων τῶν νενομισμέτων τιμῶν ἠτιμᾶζετο καὶ ἐν Ἄδῃ **αὐλείων πυλῶν**· αὐλαιοὶ πύλαι ἦσαν αἱ κείμεναι πρὸς τὴν ὁδόν, ὅπως φαίνεται ἐκ τοῦ: ὡς μόνῃ κλύοις. Αὐλαιοὶ μὲν πύλη ἦτο ἡ κειμένη ἐν τῷ τοίχῳ τῷ περιβάλλοντι τὸν οἶκον μετὰ τῆς αὐλῆς· ἡ πύλη δέ, ἡ ὁποία ὠδή-

γει ἐκ τῆς αὐλῆς εἰς τὸν οἶκον, ἐλέγετο μέταυλος. **τάφω καλύψαι**· ἀπὸ τῆς ἀπωτάτης ἀρχαιότητος ἐπεκράτει ἡ ἰδέα, ὅτι ἀταφος νεκρὸς οὐδὲν ἦτο δεκτὸς εἰς τὸν Ἄδην, ἀλλ' ἐταλαιπωρεῖτο καὶ ἐπλανᾶτο δίκην φαντάσματος Πρβλ. Ἰλιάδ. Ψ, στίχ. 65 καὶ ἐξῆς, ἔνθα ἡ ψυχὴ τοῦ Πατρόκλου ἐμφανίζεται εἰς τὸν κοιμώμενον Ἀχιλλέα καὶ τὸν παρακαλεῖ νὰ τὸν θάψῃ, διότι περιπλανᾶται, αἱ δὲ ψυχαὶ τῶν νεκρῶν τὴν ἐμποδίζουσαν νὰ πλησιάσῃ εἰς Ἄδην κτλ. **κωκῦσαι**· ὁ θρῆνος τοῦ ἀποθανόντος ἦτο ἀπαραίτητον καθῆκον τῶν οἰκείων του. **εἰσορῶσι**· θέλει νὰ ἐξάρῃ τὸ ἀτενὲς καὶ λαίμαργον βλέμμα τῶν ἀρπακτικῶν πτηνῶν. **λέγω γὰρ κάμέ**· δι' αὐτῶν ἠθοποιεῖται ἡ Ἀντιγόνη καὶ προ, βλέπεται ἡ σύγκρουσις αὐτῆς πρὸς τὸν Κρέοντα, ἐξ ἄλλου δὲ γίνεται προσπάθεια ὑπ' αὐτῆς νὰ διεγείρῃ τὴν φιλοτιμίαν τῆς Ἰσμήνης ὥστε νὰ μὴ ὑπολειφθῇ αὕτη εἰς τὰς προσπάθειάς της. **φόνος δημόλευστος**· οἱ ἀρχαῖοι ἐκτὸς τῶν ἄλλων ποινῶν ἐπέβαλλον καὶ τὴν διὰ δημοσίου λιθοβολισμοῦ θανατικὴν τιμωρίαν εἰς ἄτομα κηρυσσόμενα ἐκτὸς νόμου διὰ προδοσίαν ἢ προσβολὴν κοινοῦ συμφέροντος ἢ ἱεροσυλίαν· ὁ κατάδικος ὠδηγεῖτο εἰς τὸν τόπον τῆς ἐκτελέσεως, οἱ μάρτυρες δὲ πρῶτοι ἔρριπτον τοὺς λίθους καὶ μετ' αὐτοὺς οἱ ἄλλοι παρευρισκόμενοι ἐκεῖ. Διὰ τοιαύτης τιμωρίας ἐτιμωρήθη καὶ ὁ Παλαμήδης ἐν Τροίᾳ. **ἐσθλῶν**· ἀναφέρει τὴν εὐγενῆ καταγωγὴν της, διὰ νὰ προκαλέσῃ τὴν φιλοτιμίαν τῆς Ἰσμήνης καὶ νὰ παρακινήσῃ ἔτι περισσότερο αὐτὴν εἰς σύμπραξιν.

γ') 39 - 68

Λεξιλογικαί. ταλαίφρων = τολμηρός. **εἰ τὰδ' ἐν τούτοις** = (ἐν τοιαύτῃ καταστάσει) **ἐστί. εἴθ' ἄπτουσα** = εἴτε δεσμοῦσα (ἢ φράσις λύουσα εἴθ' ἄπτουσα ἦτο ἐν χρήσει ἐπὶ μεγάλης ἀμυχανίας περὶ τοῦ πρακτέου). **ξυμπονῶ** = συγκοπιᾶζω (γενικώτερον τοῦ ἀμέσως ἐπομένου ῥήμ.). **εἰ ξυμπονήσεις καὶ ξυνεργάσῃ**· πλάγιαι ἐρωτ. προτ., πόθεν ἐξαρτῶνται; **κινδύνεμα** = ἐπικίνδυνος πράξις. **εἰ** (μέλ. τοῦ ἔρχομαι) = θὰ φθάσῃς, θὰ ῥιφθῆς· ἡ κανονικὴ σειρὰ τῆς προηγουμένης προτάσεως εἶναι: **ποῖόν τι κινδύνεμα λέγεις σκοπεῖν με, εἰ ξυμπονήσω καὶ ξυνεργάσομαι; κουφρίζω** = ἀναιροῦμαι = σηκῶν νὰ ταφῆν, θάπτω. **εἰ κουφιεῖς**· πλαγ. ἐρωτημ. πρότ. ἐκ τοῦ ἐννοουμ. σκόπει. **ξὺν τῆδε χειρὶ** = σὺν ἐμῇ χειρὶ = σὺν ἐμοί· (ὁ ὑποκριτῆς λέγων ταῦτα σηκώνει καταλλήλως τὴν χεῖρα διὰ νὰ δείξῃ). **ἦ**

γάρ; = ἄρά γε λοιπόν; σφέ = αὐτόν. ἀπόρρητον (ἐνν. ἡ μετ. ὄν, παράθ. εἰς τὸ θάπτειν) = πράγμα τὸ ὁποῖον εἶναι ἀπηγορευμένον. τὸν γοῦν ἐμόν = τὸν γ' ἐμόν = τὸν ἰδικόν μου τοῦλάχιστον. οὐχ ἀλώσομαι = οὐκ ἐλεγχθήσομαι, δὲν θὰ εὐρεθῶ. προδοῦσα (κατηγορ. μετ.) = ὅτι ἐπρόδωσα. σχέτλιος (ἐκ τοῦ ἄορ. β' σχεθεῖν τοῦ ἔχω) = ὁ δεινὰ τολμῶν, ἔπειτα δέ, ὡς ἐδῶ, ὁ δεινὰ πάσχων, ὁ δυστυχησμένος. ἀντειρηκός· ἐναντιωμ. μετ., ἐννοεῖται ἡ πρότ. νοεῖς θάπτειν σφε. (Διαφαίνεται καὶ πάλιν τὸ ἦθος τῆς Ἰσμήνης). ἀλλ' οὐδὲν μέτα = μέτεσι. Ἡ σειρά τῶν λέξεων: ἀλλ' οὐδὲν μέτεστιν αὐτῷ εἶργειν με τῶν ἐμῶν (καθηκόντων) = ἀλλ' οὐδὲν δικαίωμα ἔχει αὐτὸς νὰ μὲ ἐμποδίσῃ ἀπὸ τῆς ἐκπληρώσεως τῶν ἰδικῶν μου καθηκόντων. φρόνησον = σκέφθητι, ἀναλογίσου. νῶν· δοτ. ἦθ. ὡς ἀπεχθῆς (ἐνν. πᾶσι) = πόσον μισητός. δυσκλεῆς = μὲ κακὴν φήμην (λόγῳ τῶν ἀνοσιουργημάτων του). ἀπώλετο = ἐχάθη (ἠθικῶς). αὐτόφωρος (αὐτὸς-φῶρ, φῶρς = κλέπτῃς) = ὁ ὑπ' αὐτοῦ ἀνακαλυφθεὶς ἀμπλάκημα = ἀμάρτημα. [πρὸς αὐτοφ. ἀμπλακημάτων = ἔνεκεν ἀμαρτημάτων ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου ἀποκαλυφθέντων. ἀράσσω = κτυπῶ, κρούω ἰσχυρῶς (τυφλώνω). αὐτουργῶ χερί = ἰδία χερί. αὐτὸς αὐτουργῶ· σχῆμα ἐπαλληλίας. ἔπειτα· δὲν ἐκφράζει δι' αὐτοῦ χρονικὴν ἀκολουθίαν, ἀλλὰ θέλει νὰ δηλώσῃ τὴν σειράν τῆς διηγήσεως τῶν γεγονότων, ἀναφέρων πρῶτον τὰ ἀφορῶντα εἰς τὸν πατέρα, ἀκολούθως τὰ εἰς τὴν μητέρα κ.ο.κ. διπλοῦν ἔπος = διπλοῦν ὄνομα (παραθ. τῶν: μήτηρ καὶ γυνή) = ἡ ἔχουσα τὸ διπλοῦν τοῦτο ὄνομα. λωβάομαι-ῶμαι = βλάπτω, κακομεταχειρίζομαι. ἀρτάνη (ἐκ τοῦ ἀρτάω) = χοινίον, ἀγρόνη. λωβᾶται βίον = ἀτίμως τελευτᾷ, θέτει ἀτιμωτικὸν τέρμα εἰς τὸν βίον τῆς. δύο-μῖαν· ἀντίθεσις. αὐτοκτονῶ = ἀλληλοκτονῶ. κοινὸν μόρον = ἀμοιβαῖον θάνατον. ἐπαλλήλοι χεροῖν (δοτ. ὄργαν.) = μὲ χεῖρας ὑψωθείσας ἐναντίον ἀλλήλων. ὄσω κάκιστα ὀλούμεθα (πλαγ. ἔρωτ. πρότ. ἐκ τοῦ σκόπει) = ὁποῖον οἰκτρότατον τέλος, ποῖον θάνατον θὰ ἔχωμεν. νόμου βία = παραβιάζουσαι τὸν νόμον. εἰ παρέξιμεν (ῥῆμ. παρέξιμι) = ἐὰν θὰ παραβῶμεν. ψῆφον = ὄρισμένην ἀπόφασιν, ἐνῶ διὰ τοῦ κράτη ἐννοεῖ τὴν καθόλου βασιλικὴν ἐξουσίαν. γυναιχ' = γυναῖκα. ὡς οὐ μαχουμένα = ὡς μὴ δυνάμεναι νὰ πολεμήσωμεν. ἔπειτα δέ· ἀντί: τοῦτο δέ. ἐκ κρεισσόνων = ὑπὸ ἰσχυροτέρων. ἀκούειν ταῦτα· ἀπαρέμφ. ἀκολουθίας = ὥστε νὰ ὑπακούωμεν εἰς ταῦτα. ἀλγίονα (ἀλγεινός) = λυπη-

ρότερα, χειρότερα. **αἰτοῦσα** = παρακαλοῦσα. **τοὺς ὑπὸ χθονός** (ὄντας)· ἔννοεῖ τὸν Πολυνεΐκη καὶ τοὺς ὑποχθονίους θεοὺς. **ξύγγνοιαν ἴσχω** (περιφρ.) = ξυγγιγνώσκω = συγχωρῶ. **βιάζομαι τάδε** = παρὰ τὴν θέλησίν μου πράττω αὐτὰ ἐδῶ. **τέλος** = ἀρχή, ἀξίωμα. **οἱ ἐν τέλει ὄντες** (καὶ ποιητ. βεβῶτες) = οἱ ἄρχοντες. **περισσός** = ὑπερβολικός, ὑπερβαίνων τὴν δύναμιν. **νοῦν οὐδένα** = κανὲν νόημα, τ.ἔ. εἶναι ἄλλως διόλου ἀνόητον.

Πραγματικάι. κινδύνεμα· ἡ λέξις ὑποδηλοῖ μικροψυχίαν τῆς Ἰσμήνης. **ὤλετο**· δὲν ἔννοεῖ ἀπέθανε μετὰ τὴν τύφλωσιν, ἀλλ' ἤθικῶς ἐχάθη μετὰ τὴν ἀναγνώρισιν τῆς πικροκτονίας καὶ αἰμομειξίας. **ἀμπλακήματα**· ἔννοεῖ τὰ ἀνοσιουργήματά του ταῦτα. **πλεκταῖσιν ἀρτάναισι**· ἔννοεῖ τὴν ἀγχόνην, δι' ἧς ἀπηγχονίσθη ἡ μήτηρ των Ἰοκάστη.

δ') 69 - 99

Λεξιλογικάι. κελεύσαιμ' ἄν· ἔνν. ὡς ἀντικ. τὸ προηγ. πράσσειν. **ἔτι** = (τώρα) πλέον, τ.ἔ. μετὰ τοὺς τελευταίους λόγους σου, οἱ ὅποιοι ἐφάνέρωσαν τὰ φρονήματά σου. **δρῶ μετὰ τινος** = συμπράττω μετὰ τινος· **μετ' ἐμοῦ γε δρώης ἄν ἠδέως** = ἤθελες συμπράξει βεβαίως μὲ ἐμὲ κατὰ τρόπον εὐχάριστον (εἰς ἐμέ)· τίνος εἶδους λόγος εἶναι ἐδῶ ; **δοκεῖ** (ἔνν. εἰδέναι). **κεῖνον δ' ἐγὼ ἀντί** : **ἐγὼ δ' ἐκεῖνον**· προηγεῖται τὸ **ἐκεῖνον** πρὸς ἔμφασιν (εἶναι ἀντίθεσις). **καλόν... φίλη... ἀσύνδετα**, πρὸς ἔμφασιν. **ᾄσια** = θεῖα, δίκαια. **πανουργήσασα** (ῥ. πανουργέω-ῶ) = ἀποτολμήσασα δίκαιον ἐγκλημα (σχ. δξύμωρον, διότι ἡ Ἀντιγόνη θάπτουσα τὸν Πολυνεΐκη παραβαίνει μὲν τὸν νόμον, ὅπερ ἦτο πανούργημα, ἀλλ' ἐκτελεῖ ἔργον εὐσεβές). **ὄν** = καθ' ἑν. **τοῖς κάτω** = τοῖς χθονίοις θεοῖς. **τῶν ἐνθάδε**· συγκρ. γεν. ἀντί : ἡ τοῖς ἐνθάδε (δηλ. τῶ Κρέοντι καὶ τοῖς λοιποῖς ἐπὶ τῆς γῆς ἀνθρώποις). **δοκεῖ** (ἔνν. τό : ἀτιμάσαι...). **τὰ τῶν θεῶν ἔντιμα** = τὰ παρὰ τοῖς θεοῖς νομιζόμενα ἔντιμα. **ἄτιμα ποιοῦμαι** = θεωρῶ ἄτιμα. **ἀμήχανος** = ἄπορος, ἀνίκανος. **τὸ δρᾶν**· προσδιορ. τῆς ἀναφορᾶς, πλεοναστ. ἐτέθη τὸ ἄρθρον. **προέχομαι** = προφασίζομαι. **ἄν προύχοιο** = (ἀντὶ προστακτ.). **ἐγὼ δέ**· ἰσχυρ. ἀντίθεσις. (σοῦ) **ταλαίνης**· γεν. τῆς αἰτίας. **προταρβέω-ῶ** = φοβοῦμαι ὑπὲρ τινος. **ἐξορθῶ-ῶ** = ἀνορθῶ, (ἐδῶ) ἐξασφαλίζω (ἀποπειρ. ἐνεστώς). **πότμος** (πίπτω) = μοῖρα. **κεύθω** = ἀποκρύπτω. **κρυφῆ κεῦθε** (πλεονασμός) = τήρησέ

το μουσικόν. **σὺν δ' αὐτως** = ὡσαύτως δέ. **καταυδάω-ῶ** = ὀμιλῶ, λέγω φανερά. **ἐχθίων** = μισητοτέρα. **σιγῶσ'**, ἐὰν μὴ πᾶσι κηρύξεως τάδε· καταφατικῶς καὶ ἀρνητικῶς ἐκφράζει τὴν ἔννοιαν πρὸς μείζονα ἔμφρασιν καὶ ἔξαρσιν τοῦ πάθους τῆς Ἀντιγόνης. **θερμὴν-ψυχροῖσι**· χάριν τῆς ἀντιθ. ἔθηκε ψυχροῖς ἀντὶ δεινοῦς. **ἀδεῖν**· ἀόρ. β' τοῦ ῥ. ἀνδάνω = ἀρέσκω. **οἷς**· ἐνν. τὸν Πολυνεΐκη καὶ τοὺς χθονίους θεοὺς. **εἰ καὶ δυνήση γε** (ἐνν. ἀρέσεις) = θὰ εἶσαι ἀρεστὴ εἰς αὐτοὺς βεβαίως (τό γε), ἀν καὶ θὰ δυνηθῆς νὰ εἶσαι ἀρεστὴ (θάπτουσα). **ἐράω-ῶ** = (μετὰ γεν.) = ἐπιθυμῶ. **ἀμήχανα** = ἀδύνατα. **ἀμηχάνων ἐρᾶς**· ἡ φράσις αὕτη εἶναι παροιμιώδης, ὅπως καὶ ἡ : **ἀδύνατα θηρᾶς**· **πεπαύσομαι**, (ἀντὶ ἀπλ. μέλλοντος) = θὰ παύσω ὀριστικῶς, θὰ παραιτηθῶ ἀσφαλῶς τοῦ ἐγχειρήματος. **ἀρχὴν οὐ** = οὐδαμῶς. **ἐχθαίρομαι** = μισοῦμαι· ἐτέθη ὁ μέσ. μέλλον ἀντὶ παθητ. **ἐξ** = ὑπό. **προσκείση** = ἔσει (μετὰ θάνατον). **δίκη** = δικαίως. **δυσβουλία** = ἀφροσύνη. **πέισομαι**, τοῦ πάσχω. **τοσοῦτον** = τόσον μέγα. **ἔα** (μέτρ., συνίζησις) **με καὶ τὴν ἐξ ἐμοῦ δυσβουλίαν**· τὸ ὅλον συνάπτ. με τὸ μέρος ἢ με ιδιότητα αὐτοῦ. **μὴ οὐ καλῶς** (μετρικῶς τὸ μὴ οὐ πάσχει συνίζησιν) = οὐχὶ ἐντίμως, μετ' ἀρνησιν τίθενται καὶ τὰ δύο ἀρνητικὰ μόρια. **στείχω** = βαδίζω, πηγαίνω. **ἔρχη** = ἀπέρχεσαι. **ἄνους** = ἀπερίσκεπτος. **ὀρθῶς** = εἰλικρινῶς.

Πραγματικάι. οὐτ' εἰ θέλοις ἔτι πράττειν, ἡδέως δρῶντες ἄν... ἡ Ἀντιγόνη ἐξαντλήσασα προηγουμένως ὅλα τὰ ἐπιχειρήματά της διὰ νὰ ἐπιτύχη τὴν σύμπραξιν τῆς Ἴσμήνης καὶ μὴ ἐπιτυχοῦσα ταύτης, ἄρχεται πλέον αἰσθανομένη ἀντιπάθειαν πρὸς αὐτήν, ὡς ἐπιλήσιμονα τῶν καθηκόντων της καὶ δειλήν, καὶ μὴ θέλουσα τὴν συνεργασίαν της. **πλείων χρόνος**, ἐκεῖ γὰρ ἀεὶ κείσομαι· οἱ ἀρχαῖοι ἐπίστευον εἰς τὴν ἀθανασίαν τῆς ψυχῆς καὶ τὴν αἰωνιότητα τῆς μετὰ θάνατον ζωῆς ἐν τῷ Ἄδῃ. **πολλὸν ἐχθίων ἔση σιγῶσα** κτλ. ὅποιον διαφαίνεται πάλιν τὸ ἦθος τῆς Ἀντιγόνης ; **ὥστε μὴ οὐ καλῶς θανεῖν**· μετὰ τοὺς λόγους τούτους ἢ μὲν Ἀντιγόνη ἐξέρχεται διὰ τῆς ἀριστερᾶς παρόδου, ἕνα ἐξελθοῦσα τῆς πόλεως προβῆ εἰς τὴν ταφὴν τοῦ νεκροῦ, ἢ δὲ Ἴσμήνη διὰ τῆς δεξιᾶς θύρας εἰσέρχεται εἰς τὰ ἀνάκτορα, καὶ τοιουτοτρόπως κενοῦται ἡ σκηνή.

Οὕτως ἐν τέλει τοῦ προλόγου αἱ δύο ἀδελφαὶ ἐχαρακτηρίσθησαν δι' ὀλίγων καὶ ἐδηλώθη ἡ ὅλη δέσις τοῦ δράματος.

(ΠΑΡΟΔΟΣ 100 - 161)

Δελιλογικαί. σ τ ρ ο φ ή α'. **ἀκτίς**· συνεκδοχ. ἀντί ἀκτῖνες. **ἀκτίς ἀελίου** = ἀκτινοβόλε ἥλιε. Ἡ κανονικὴ σειρὰ τῶν λέξεων : ἀκτίς ἀελίου, φάος φανέν ἐπταπύλω Θήβρα, τὸ κάλλιστον τῶν προτέρων. **ποτέ** = τέλος πάντων, ἐπὶ τέλους. Δι' αὐτοῦ θέλει νὰ δηλώσῃ τὴν μακρὰν ἐναγώνιον προσδοκίαν. **φανέν φάος ἐφάνθης**· παρήχησις χάριν ἐμφάσεως. **ἡμέρας βλέφαρον** (περίφρασις) = ἡμέρας ὀφθαλμέ· τὸ βλέφαρον ἐτέθη ἀντί τοῦ ὀφθαλμοῦ, ἦτοι τὸ μέρος ἀντί τοῦ ὄλου· τὰ πολλὰ συνώνυμα **ἀκτίς ἀελίου, τὸ κάλλιστον φάος, βλέφαρον** ὀφείλονται εἰς τὰ καταπλημμυροῦντα τὴν ψυχὴν τῶν πολιτῶν αἰσθήματα χαρᾶς ἐπὶ τῇ ἀπαλλαγῇ τῆς πόλεως ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν. **μολοῦσα** (ῤημ. βλώσκω) = ἔλθοῦσα. **φῶς**, φωτὸς (ὁ) = ἀνὴρ. **τὸν λευκάσπιν φῶτα** = τὸν ἔχοντα λευκὰς ἀσπίδας στρατόν, διότι τὸ φῶς λαμβάνεται περιληπτ. καὶ ἐννοεῖ ὅλον τὸν στρατόν· ἦσαν δὲ αἱ Ἄργολικαὶ ἀσπίδες λευκαὶ καὶ στρογγύλαι. **πανσαγία** (πᾶν-σάγη = ὀπλισμὸς) = μὲ πανοπλίαν, πάνοπλον. **φυγάδα** (κατηγορ. κατὰ πρόληψιν) = ὥστε εἶναι φυγάδα. **πρόδρομον**· ἐπιρρηματικὸς προσδιορ. τοῦ φυγάδα, σημ. προτροπάδην. **κινήσασα**· μετχ. χρονικὴ, προσδιορίζουσα χρόν. τὸ μολοῦσα, ἦτοι ἀφοῦ ἐκίνησε (πρότερον), ἀφοῦ ἔτρεψεν εἰς φυγὴν. **ὄξυτέρω χαλινῶ** = σὺν ὄξυτέρω χαλινῶ. Ἄνηκει εἰς τὸ φυγάδα καὶ σημαίνει σὺν ταχυτέρω ἄρματι, διότι τὴν ιδιότητα ὄξυτέρω ἀπέδωκεν εἰς τὸ μέρος χαλινῶ, ἀντί εἰς τὸ ὅλον ἄρματι, ἦτο δὲ ταχύτερον, διότι οἱ Ἄργεῖοι διακόμενοι κατὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου ἔφευγον ταχύτερον παρὰ κατὰ τὴν νύκτα. **αἶρομαι** = παρακινούμαι, ἐξάπτομαι. (τὸ) **νεῖκος** = ἔρις, φιλονικία. **ἀμφίβολος** = ἀμφίβολος, προκαλῶν ἀμφισβητήσεις, (διότι ὁ Ἐπειοκλῆς καὶ ὁ Πολυνείκης ἐφιλονίκουν, ἀμφισβητοῦντες περὶ τῆς βασιλείας). **ὄξέα κλάζων** = ἐκβάλλων ὄξεῖς κρωγμοὺς. **ὑπερέπτα** (ὑπερέπτομαι) = ἐπέταξεν ὑπεράνω (τῆς πόλεώς μας). **αιετὸς εἰς γᾶν ὧς ὑπερέπτα** = ὧς αἰετὸς ὑπερέπτα εἰς γᾶν. **στεγανὸς** = ἐστεγασμένος, κεκαλυμμένος. **λευκῆς χιόνος** ἢ γεν. ἀντί ἐπιθέτου **χιονώδει** (πτέρυγι) = μὲ πτέρυγας χιονελύκουσ. **ἰπτόκομος** = ὁ κομῶν θριξίν ἵππου. **κόρυς ἰπτόκομος** = περικεφαλία ἔχουσα λόφον ἐξ οὐρᾶς ἵππου.

ἐντιστρ. α'. **στάς ὑπὲρ μελάθρων** = σταθεῖς (λαβῶν θέσιν) ὑπεράνω τῶν οἰκιῶν ἡμῶν. **φονώσασι** (ἐκ τοῦ φόνος, φονή) **λόγχαις** = μὲ λόγχας αἰμοδιφεῖς (προσωποπ.). **ἀμφιχάσκω** = ἀνοίγω τὸ στόμα

πέριξ, περιτριγυρίζω, μὲ ἀνοικτὸν στόμα (θέλει νὰ δηλώσῃ διὰ τούτου τὴν μεγάλην μανίαν τῶν Ἀργείων). **ἔβα** = ἀπῆλθε (πρὶν δηλ. ἐκτελέσῃ τὸν σκοπὸν του). Ἡ σειρά τῶν λέξεων : **στάς δ' ὑπὲρ μελάθρων φονάσαισι λόγχαις, ἀμφιχανῶν στόμα κύκλω ἐπτάπυλον ἔβα· ἢ μετ. στάς** προσδιορίζει χρον. τὴν μετ. ἀμφιχανῶν. **γένουσι**· ἐτέθη δοτ. ὄργαν. ἀντὶ τῆς αἰτίας. γένος, οὗ ὄνομαστ. εἶναι **γένος** = κυρίως ἢ κάτω σιαγῶν, ἐν δὲ τῷ πληθυντ. γένους καὶ συνηρ. **γένος** = αἱ σιαγόνες ἢ τὸ στόμα μετὰ τῶν ὀδόντων. **πλησθῆναι**· ἄορ. τοῦ πίμπλαμαι = χορταίνω. **στεφάνωμα πύργων** = πύργους στεφανώνοντας τὴν πόλιν, τὸν πυργωτὸν περίβολον. **πευκάεις Ἡφαιστος** = τὸ ἐκ καιομένων πευκίνων δάδων πῦρ (μετωνυμία, ὅπως εἶναι : Ἄρης ἀντὶ πόλεμος, Ἀφροδίτη ἀντὶ ἔρωτος, Ἀμφιτρίτη ἀντὶ θάλασσα κ.λ.π.). **πρὶν ἐλεῖν** = πρὸ τοῦ νὰ καταλάβῃ, περιλάβῃ. **τοῖος** = διότι τοιοῦτος (αἰτιολογεῖται τὸ διατὶ ἔφυγον προτροπάδην οἱ Ἀργεῖοι). **ἐτάθη** = συντόμως ἔγινεν, ἡγήθη. **πάταγος Ἄρεος** = παταγώδης μάχη. **δυσχεῖρωμα** = τὸ δυσκόλως χειρούμενον = δυσκόλως νικηθεῖσα (κερδηθεῖσα), δύσκολος κατάκτησις· εἶναι παράθεσις εἰς τὸ πάταγος Ἄρεος. **ἀντιπάλῳ δράκοντι**· αἴτιον. ποιητ. **μεγάλης γλώσσης κόμπους** = τὰς μεγαλαυχίας, τὰς μεγάλας κομπορημοσύνας. **ὑπερεχθαίρω** = ὑπερβολικὰ μισῶ. **σφᾶς** = τοὺς Ἀργεῖους. **πολλῷ βέεματι** = μὲ πολλὴν ὀρμὴν (ἐπιτυχῆς μεταφορὰ ἐκ τοῦ χειμάρρου). **προσνίσσομαι** = προσφέρομαι, ἐπέρχομαι (ἐναντίον τοῦ τείχους ἡμῶν). **καναχῆ** (ἐκ τοῦ κανάσσω) = ὀξύς ἤχος, κλαγγή (ἰδίᾳ μετάλλου). **χρυσῷ** = χρυσοῶν ὄπλων· ἢ γεν. εἶναι ὑποκειμενικὴ εἰς τὸ καναχῆ καὶ αἰτιολογεῖ τὸ ὑπεροπλίας = λόγῳ κλαγγῆς τῶν χρυσοποικίλων ὄπλων. **ὑπεροπλία** = ὑπερβολικὴ πεποιθῆσις εἰς τὰ ὄπλα, ὑπεροψία. **παλτὸν πῦρ** = ὁ κεραυνός (ὁ παλόμενος ἄνωθεν). **παλτῷ πυρὶ** = διὰ τοῦ ἐκσφενδονισθέντος ὑπ' αὐτοῦ (τοῦ Διὸς) κεραυνοῦ· τίνος εἴδους δοτικὴ εἶναι ; **ῥιπτεῖ** (ἱστορ. ἐν.) = ἔρριψε, κατεκρήμνισε· τὸ **ὑπερεχθαίρει** καὶ τὸ **ῥιπτεῖ** ἐτέθησαν παρατακτικῶς ἀντὶ νὰ τεθῆ : ὑπερεχθαίρων (αἰτιολ. μετ.) ῥιπτεῖ. **βαλβίς**· ἰδὲ πραγμ. **ἐπ' ἄκρων βαλβίδων** = ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων τοῦ τείχους· προσδιορίζει τοπικῶς τὸ ὄρμῶντα· ἄκρα βαλβίδες κυρίως εἶναι τὰ ἄκρα τοῦ τείχους, εἰς τὰ ὁποῖα διὰ κλίμακος ἀνέβη ὁ Καπανεύς. **νίκην** = νικητῆριον κραυγῆν. **ἀλαλάζω** = κραυγάζω ἰσχυρῶς· ἢ σειρά τῶν λέξεων : **ριπτεῖ** (τοῦτον τὸν Καπανέα) **παλτῷ πυρὶ ὄρμῶντα ἤδη ἀλαλάζει** νίκην ἐπ' ἄκρων βαλβίδων.

στροφῆ β'. ἀντιτύπα δ' ἐπὶ γὰρ = ἐπάνω δὲ εἰς τὴν γῆν, ἥτις ἀνταπέδωκε τὸ κτύπημα. τανταλόομαι = διασειομαι, τραντάζομαι. πυρφόρος ὄς = ὄς πυρρ. ὑπέρθεις. βακχεύω = μαίνομαι. ἐπιπνέω (μεταφορ. ἀπὸ τῶν ἀνέμων καὶ τῆς θυέλλης) = ἐφορμῶ (κατὰ τῆς πόλεως). ῥιπαῖς... ἀντί : ἅμα ῥιπαῖς ἀνέμων = μετὰ τῆς αὐτῆς πρὸς τοὺς ἀνέμους ὁρμῆς καὶ ταχύτητος. ἄλλα τροπ. = κατ' ἄλλον τρόπον (παρὰ ὅπως ἤλπιζεν). τὰ μὲν = τὰ μὲν σχέδιά του, ὅσα ἀνέμενε (νὰ γίνου), ὅσα ὠνειρεύετο. ἄλλα δὲ = (ἐνν. κακὰ). ἐπ' ἄλλοις = ἐναντίον ἄλλων (ἡρώων τῶν Ἀργείων). ἐπινωμάω-ῶ = ἐπισωρεύω, προξενῶ. στυφελίζω (ἐκ τοῦ στυφελός) = τραχύς, σκληρός) = κτυπῶ ἰσχυρῶς, πατάσσω. δεξιόσειρος (περὶ τῆς λέξ. ἰδὲ πραγματικά) = ἰσχυρός καὶ γενναῖος συμβοηθός. λοχαγός = ἡγεμών, τέλη = φόρους, προσφορὰς (ἐδῶ πρὸς τὸν Δία.) τροπαῖος = ὁ τὴν τροπὴν τῶν ἐχθρῶν προκαλέσας, ὁ δοτὴρ τῆς νίκης (εἶναι εἰρωνεῖα διὰ τοὺς ἡγεμόνας τῶν Ἀργείων, οἱ ὅποιοι οἰοῦντο οἱ ἴδιοι προσήνεγκον τὰ πάγχαλκα ἔπλα των, διὰ νὰ στηθῆ τὸ τρόπαιον). στυγερός = ταλαίπωρος, ἄθλιος. ὦ (δυῖκ.) = οἶ. φύντε· ἐναντιωμ. μετ. (ἀόρ. β' ἔφυν τοῦ ῥ. φύομαι = γενῶμαι). καθ' αὐτοῖν = ἐναντίον ἀλλήλων. στήσαντε = ἐγείραντες. δικρατεῖς = καὶ τὰς δύο νικησάσας, διττῶς φονικάς. ἔχεντον (ἴστορ. ἐνεστ.) μέρος κοινοῦ θανάτου = μεταλαμβάνουν, μετέχουν (μετέσχον) κοινοῦ θανάτου.

ἀντιστρ. β' ἀλλὰ γὰρ = ἀλλ' ἐπειδὴ. μεγαλύνωμος = πολυμνητος. ἀντιχαρεῖσα Θήβα = χαρεῖσα ἐξ Ἰσου πρὸς τὴν... (δηλ. πρὸς τὴν χαρεῖσαν Θ. ἦλθε καὶ ἡ Νίκη πλήρης χαρᾶς). ἐκ μὲν δὴ πολέμων = κατόπιν τοῦ τελευταίου τώρα πολέμου. τίθεμαι λησμοσύνην = λησμονῶ· ἀντικείμεν. ἐνν. τὰς παρελθούσας συμφορὰς. παννύχιος καὶ πάννυχος = ὀλονύκτιος, ἀντίθ. τοῦ πανημέριος. ἐλελίχθων (ἐκ τοῦ ἐλελίζω = ποιῶ τι τρέμειν ἢ σείεσθαι) = ὁ σείων καὶ κινῶν τὸ ἔδαφος (ἐνν. διὰ τῶν χοροπηδημάτων). Θήβας· γεν. ἀντικ. ἐπέρχομαι = ἐπισκέπτομαι. ἄρχοι = εἶθε νὰ ἐξάρχη τοῦ χοροῦ. ὄδε = ἰδοῦ. ἀλλὰ γὰρ = ἀλλ' ὅμως (ὁ γὰρ αἰτιολογεῖ τὸ ἐννοούμενον : ἀλλὰ στῶμεν). νέον εἰληχῶς (τοῦ ῥ. λαγγάνω) = νεωστὶ ἀναλαβῶν. νεοχμός = νέος, πρόσφατος. ἐπὶ νεαραῖσι συντυχίαις θεῶν = μετὰ τὰ νεωστὶ συμβάντα ἐκ τῶν θεῶν· σχετίζεται τοῦτο οὐχὶ πρὸς τὸ χωρεῖ, ἀλλὰ πρὸς τὸ βασιλεὺς νεοχμός· νεαρὰς συντυχίας ἀποκαλεῖ τὸν τελευ-

ταῖον θάνατον τῶν ἀδελφῶν, ὁ ὁποῖος ἦτο μὲν κακός, ἀλλ' ὑπῆρξεν εὐμενής εἰς τὸν Κρέοντα. **δῆ** = ἄρα γε. **μητις** = σκέψις. **ἐρέσω** (μεταφορ. ἐκ τῶν κωπηλατῶν) = ἀνακινῶ ἐν τῷ νῶ, ἀναλογίζομαι. **δι** = διότι. **λέσχη** = ὀμίλια, εἶτα ὁ τόπος, ὅπου ὀμίλου, ἐδῶ συνέλευσις. **σύγκλητος** = ἔκτακτος (ἰδὲ πραγματικά). **προτίθεται** = συγκαλῶ δημοσίᾳ . **πέμψας** = μεταπεμψάμενος = στείλας καὶ προσκαλέσας.

Πραγματικά. Ἀπὸ τοῦ στίχου 100 - 161 εἶναι ἡ πάροδος τοῦ χοροῦ, ἀποτελουμένου ἐκ 15 προσώπων, τὰ ὁποῖα ἀπαρτίζουν δύο ἡμιχόρια, ἐξ ἑπτὰ προσώπων ἑκάτερον, καὶ τὸν κορυφαῖον τοῦ χοροῦ. Ὁ χορὸς συγκαίμενος ἐξ ἐπισήμων γερόντων Θηβαίων εἰσέρχεται διὰ τῆς δεξιᾶς παρόδου, κατεχόμενος ὑπὸ αἰσθημάτων χαρᾶς διὰ τὴν ἀπαλλαγὴν τῆς πόλεως ἀπὸ τοῦ ἐχθροῦ καὶ ἐξωτερικῶν ταῦτα διὰ τῆς ὥδης του. Εὐλογον δὲ ἦτο μετὰ τὸν μέγαν τῆς προτεραίας κίνδυνον νὰ προσαγορευθῆ πρῶτον τὸν ἀνατέλλοντα ἥλιον, τὸν ὁποῖον δὲν ἠλπίζεν ὅτι θὰ ἐπανεβλέπε μετ' ὅσῃν χαρᾶν, κατόπιν τῶν φοβερῶν τῶν πολεμίων ἀπειλῶν. **Θήβα**· ἡ πόλις ἐλέγετο Θήβη καὶ Θῆβαι, ἐλέγετο δὲ ἐπτάπυλος πρὸς διάκρισιν ἀπὸ τῶν ἑκατομπίλων Θηβῶν τῆς Αἰγύπτου. **Διρκαίων**· ἡ Δίρκη κατὰ τὴν μυθολογίαν ἦτο θυγάτηρ τοῦ Ἥλιου καὶ γυνὴ τοῦ Λύκου, τοῦ βασιλέως τῶν Θηβῶν, ἐπειδὴ δὲ αὕτη εἰδέχθη σκληρὰ πρὸς τὴν πρῶτην γυναῖκα τοῦ Λύκου, τὴν Ἀντιόπην, τὴν προσέδεσαν οἱ ἐκ τοῦ Διὸς υἱοὶ αὐτῆς, ὁ Ζῆθος καὶ ὁ Ἀμφίων, εἰς κέρατα ἀγρίου ταύρου, ἀφ' ὧν κρημισθεῖσα αὕτη εἰς τὴν κρήνην ἔδωσε τὸ ὄνομά της εἰς αὐτήν. Προετίμησε δὲ ὁ ποιητὴς τὴν Δίρκην ἀντὶ τοῦ ἀνατολικώτερον ῥέοντος Ἰσμηνοῦ ποταμοῦ, τὸν ὁποῖον ἔπρεπε νὰ ἀναφέρῃ, διότι αὕτη ἦτο ἐπισημοτέρα εἰς τοὺς μύθους. **δράκοντι**· ἐνῶ οἱ Ἀργεῖοι παραβάλλονται πρὸς ἀετόν, οἱ Θηβαῖοι παραβάλλονται πρὸς δράκοντα, ἀφ' ἑνὸς μὲν διότι ὁ δράκων εἶναι φύσει πολέμιος τοῦ ἀετοῦ, ἀφ' ἑτέρου δὲ διότι, ὡς ἀναφέρει ὁ μῦθος, οἱ Θηβαῖοι ἦσαν δρακοντογενεῖς, ἦτοι ἐγεννήθησαν ἐξ ὀδόντων δράκοντος, τοὺς ὁποίους εἶχε σπείρει ὁ ἰδρυτὴς τῆς Καδμείας Κάδμος, φονεύσας τὸ θηρίον. **Ζεὺς γὰρ μεγάλης γλώσσης**... πρὸς ποῖον παρόμοιον ῥήτὸν χριστιανικὸν ἀντιστοιχεῖ τοῦτο ; **χρυσῶν**· ἐννοεῖ χρυσοποικίλων καὶ οὐχὶ χρυσῶν. **νίκην ἦδη ὀρμώντα**· πρόκειται περὶ τοῦ ἥρωος Καπκαλέως, ὁ ὁποῖος ἦτο πατὴρ τοῦ ὀμηρικοῦ Σθενέλου καὶ ἦτο ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει εἰς ἐκ τῶν ἑπτὰ ἡγεμόνων, τῶν ἐκστρατευσάντων κατὰ τῶν Θηβῶν, ἐκεραυ-

νοβολήθη δὲ ὑπὸ τοῦ Διὸς, διότι ἐκαυχῆθη, ὅτι θὰ κατασκάψῃ τὰς Θήβας, εἴτε τὸ ἤθελεν, εἴτε μὴ ὁ Ζεὺς. **βαλβίδων**· βαλβίς καὶ βαλβίδες ἦτο τὸ μέρος τοῦ σταδίου, ἀπὸ τοῦ ὁποῖου ἤρχιζεν ὁ δρόμος τῶν ἀγωνιζομένων καὶ τὸ ὁποῖον εἰς τὸν ἵπποδρομον ἐλέγετο **ἄφεις** ἢ **ἄφρητρία**· ἐνίοτε ὅμως ἐσημαινει καὶ τὸ τέρμα, ἐπεὶ οἱ ἀγωνιζόμενοι δίαυλον ἐπανάρχοντο εἰς τὰς βαλβίδας. Ἐδῶ δὲ σημαίνουν τὰ ἄκρα τοῦ τείχους, τὰς ἐπάλλξεις αὐτοῦ. **δεξιόσειρος**· μεταφορ. ἀπὸ τῶν ἐν τοῖς τεθρίπποις ἄρμασι δεξιῶν παρασειρών ἵππων. Παράσειροι δὲ ἵπποι ἦσαν οἱ βοηθητικοὶ τῶν δύο κυρίως ἵππων ὑπὸ τὸν ζυγὸν τοῦ ἄρματος, τῶν καλουμένων ζυγίων, οἱ λεγόμενοι σειραῖοι ἢ παρήροροι (παρ' ἡμῖν λέγονται γεντέκια). Ἐπεὶ ὅμως ὁ δεξιὸς ἵππος ὄφειλε κατὰ τοὺς ἀγῶνας τῶν ἄρματοδρομιῶν, κάμπτων τὴν νύσσαν πρὸς τὰ ἀριστερά, νὰ διατρέχῃ τὸν μεγαλύτερον ἀπὸ τοὺς ἄλλους κύκλον, ἔπρεπε νὰ εἶναι γενναῖος καὶ ἰσχυρὸς. **ἐπτὰ λοχαγοὶ**· ἐπτὰ πύλαι ἦσαν, ἐπτὰ οἱ ἡγεμόνες τῶν Ἀργείων καὶ ἐπτὰ οἱ Θηβαῖοι ἡγεμόνες. **Ζηνί τροπαίῳ**· ὁ Ζεὺς ἦτο ὁ δοτὴρ τῆς νίκης, ὁ τροπαῖος· τρόπαιον δὲ ἦτο τὸ σύμβολον τῆς τροπῆς τοῦ ἐχθροῦ, τὸ μνημεῖον τῆς νίκης, σχηματιζόμενον ὑπὸ τῶν νικητῶν ἐξ ἀσπίδων, περικεφαλαϊῶν καὶ ἄλλων ὄπλων τῶν ἡττημένων. **Νίκα**· ἐτιμᾶτο ὡς ἰδία θεὰ, ἔχουσα πτερὰ καὶ φέρουσα συνήθως στέφανον ἢ κλάδον νίκης· ὠραιότητα παράστασιν αὐτῆς ἔχομεν τὴν νίκην τοῦ Παιωνίου. **πολυαρμάτῳ Θήβῃ**· ἐλέγετο πολυάρματος, διότι εἶχε πολλὰ καὶ ὠραῖα ἄρματα, διὰ τοῦτο καὶ ὁ Πίνδαρος τὴν ἀποκαλεῖ φιλάρματον, εὐάρματον, χρυσάρματον κτ.λ., **Βάκχιος** ἀντὶ Βάκχος, γεννηθεὶς ἐν Θήβαις ὑπὸ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Σεμέλης, θυγατρὸς τοῦ Κάδμου, καὶ διὰ τοῦτο ἰδιαίτερος λατρευόμενος ἐν αὐταῖς, συνεχόρευε δὲ οὗτος διευθύνων τοὺς χοροὺς, ὅπως ἐπιστεύετο καὶ παρίστατο διὰ πολλῶν ἔργων τέχνης. **ἀλλ' ὅδε γάρ...** οἱ ἐν τοῖς τελευταίαις στίχ. 155—161 ἀπαγγελλόμενοι ὑπὸ τοῦ κορυφαίου τοῦ χοροῦ ἀνάπαιστοι ῥυθμίζουσι τὸ βῆμα τοῦ ἐξερχομένου ἐκ τῶν ἀνακτόρων Κρέοντος. **σύγκλητος λέσχη**· ἀναχρονιστικῶς εἶναι ἢ κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους γινομένη ἐκτακτος συνέλευσις τῆς Ἐκκλησίας, διεκρίνοντο δὲ αἱ ἐκκλησίαι τοῦ Δήμου τῶν Ἀθηναίων εἰς τὰς τακτικάς, γινομένας κατὰ μῆνα καὶ καλουμένας κυρίας, καὶ εἰς τὰς ἐκτάκτους, τὰς ὁποίας συνεκρότου δι' ἐπειγούσας καὶ ἐκτάκτους ἀνάγκας, καὶ τὰς ὁποίας ἐκάλουον **ἐκτάκτους**· συμφώνως λοιπὸν πρὸς αὐτὰς λέγει ἐδῶ ὁ Σοφοκλῆς **σύγκλητον** τὴν συνέλευσιν τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ λαοῦ καὶ διὰ

τοῦτο λέγει **κοινῶ κηρύγματι**, διότι δημοσίᾳ εἰδοποίησεν, ὅπως δημοσίᾳ ἐκαλεῖτο καὶ ἡ ἔκτακτος συνέλευσις τοῦ δήμου.

ΠΡΩΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (162 - 381)

α') 162 - 222

Λεξιλογικαί. ἀσφαλῶς· προσδιορ. τὸ ὄρθωσαν καὶ κάμνει ἀντίθεσις πρὸς τὸ σάλῳ. **σάλῳ** = μὲ θαλασσοταραχὴν (μεταφορὰ ἀπὸ τῆς θαλάσσης, παραβαλλομένης τῆς πολιτείας πρὸς σαλευῖον σκάφος). **σεΐσαντες** = συγκλονίσαντες. **πομπὸς** = ἀπεσταλμένος, κλητῆρ. **δίχα ἐκ πάντων** = ξεχωριστά, κατ' ἐκλογὴν ἀπὸ ὅλους. **ἔστειλ' ἰκέσθαι** = μετεπεψάμην = ἔστειλα καὶ σᾶς προσεκάλεσα. **εἰδῶς** (αἰτιολ.). **κράτη θρόνων** = τὴν βασιλικὴν ἀρχὴν (ὁ πληθυντ. ἀριθ. πρὸς ἐκδήλωσιν μεγαλοπρεπειᾶς). **ὄρθου** = ἐκυβέρνα, ὠδήγει ὀρθῶς. **διώλετο** = ἐχάθη. **μένοντας ἐμπ. φρονήμασιν** = ὅτι παρεμένετε μὲ σταθερὰ φρονήματα (ὅτι ἐμένετε πιστοί). Ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : εὐ εἰδῶς τοῦτο μὲν σέβοντας ἀεὶ τὰ κράτη θρόνων Λατοῦ, τοῦτ' αὖθις, ἡνίκα Οἰδίπους ὄρθου πόλιν, κάπει διώλετο, μένοντας ἔτι ἐμπ. φρονήμασιν ἀμφὶ τοὺς κείνων (Λατοῦ καὶ Οἰδίπ.) παῖδας. **πρὸς διπλῆς μοίρας** = ἀπὸ κοινὴν μοῖραν (θανάτου). **παΐσαντες καὶ πληγέντες** = κτυπήσαντες καὶ κτυπηθέντες, φονεύσαντες καὶ φονευθέντες. **σὺν αὐτόχειρι μιάσματι** = σὺν μιάσματι αὐτοχειρίας = δι' ἰδιοχείρου μιαρᾶς πράξεως. **κράτη καὶ θρόνους**· σχῆμα ἐν διὰ δυοῖν (θέλει νὰ δηλώσῃ τὴν ὅλην ἐξουσίαν). **δὴ** = ὡς εἶναι γνωστόν. **κατ' ἀγχιστεῖα γένους τῶν ὀλωλότων** (ἐτέθη οὐδ. ἀγχιστεῖα ἀντι θηλ. ἀγχιστεῖαν) = σύμφωνα μὲ τὴν πλησιεστάτην συγγένειαν πρὸς τοὺς φονευθέντας. **ἀμήχανον** = ἀδύνατον. **παντὸς ἀνδρὸς** (ἐνν. ἄρχοντος.) **ἐκμαθεῖν** (ὑποκ. τινὰ) = νὰ μάθῃ τις ἀκριβῶς. **γνώμην** = τὰς ἰδέας. Ἡ ἐπαλληλία τῶν πολλῶν συνωνύμων **ψυχὴν, φρόνημα, γνώμην**, διὰ νὰ δηλωθῇ τὸ ὅλον καὶ ἀληθὲς φρόνημα. **πρὶν ἂν**· ἡ σύνταξις τοῦ πρὶν μεθ' ὑποτακτ. (φανῆ) λόγῳ τῆς προηγ. ἀρνητικῆς ἐννοίας ἀμήχανον κ.λ.π. **ἀρχαῖς τε καὶ νόμοισιν** = ἐν τῇ ἱκανότητι τῆς διοικητικῆς ἐξουσίας καὶ τοῦ νομοθετεῖν (εἰς τὴν γνώμην τοῦ Βίαντος τοῦ Πριηνέως « ἀρχὴ ἄνδρα δεῖκνυσι » προσθέτει ὁ Σοφοκλῆς καὶ τὴν νομοθετικὴν ἱκανότητα τοῦ ἄρχοντος). **ἐντριβῆς φανῆ** = δοκιμασθῆ. **ἐμοὶ γάρ...** Ὁ Κρέων ἄρχε-

ται ἀναπτύσσω τὸ βασιλικὸν πρόγραμμά του. **ὅστις μὴ ἀπτεται** (ἀναφ. ὑποθ. πρότ.) = ἂν τις δὲν ἐπιλαμβάνηται. **ἐγκλήσας ἔχει** = ἔχει κλεισμένην (ἐκ φόβου), δὲν ὀμιλεῖ μετὰ παρρησίας. **δοκεῖ**· ἔξ αὐτοῦ ἢ ἐν ἀρχῇ δοτ. προσωπ. ἐμοί. Εἰς τὸ β. τοῦτο ἀνήκει τὸ νῦν, ἐνῶ εἰς τὸ πάλαι θὰ ἐννοηθῇ ὁ παρατατ. ἐδόκει, δηλ. πάλαι τε ἐδόκει καὶ νῦν δοκεῖ. **μεῖζον' (α)** = ἀνώτερον, πολυτιμότερον φίλον (χρησιμ. ὡς ἐπιθ. διορ. τοῦ φίλου). **ἀντὶ τῆς αὐτοῦ πάτρας**· β' ὄρος τῆς συγκρίσεως = ἢ τὴν αὐτοῦ πάτραν. **οὐδαμοῦ λέγω** (ἐνν. εἶναι) = οὐδόλως τὸν ὑπολογίζω, οὐδόλως τὸν ἐκτιμῶ· ἢ σειρά τῶν λέξεων: καὶ ὅστις ἀντὶ τῆς αὐτοῦ πάτρας φίλον νομίζει μεῖζον' (α), τοῦτον οὐδαμοῦ λέγω. Τὰ κατωτέρω: ἴστω Ζεὺς... μέχρι τοῦ στίχ. 187 εἶναι διὰ μέσου καὶ περιγράφουν τὸν ἐπίσημον ὄρκον, ὃν κάμνει ὁ Κρέων εἰς τὸν Δία. **ἴστω** (οἶδα) = ἄς εἶναι μάρτυς. **οὐτ' ἂν σιωπήσαιμι**, εἶναι ἀπόδοσις τῆς ὑποθετ. μετ. **ὄρων** = εἰ ὄρων. **ἄτη** (ἦ) = ὀλεθρος, καταστροφή. **τοῦτο** = τὸ ἐξῆς. **γιγνώσκω** = ἔχω πρὸ ὀφθαλμῶν. **ἦδε**, ἡ πόλις. **πλέοντες** (ὑποθ.)· μεταφορὰ ἀπὸ τῶν πλοίων. **ποιούμεθα** = ἀποκτῶμεν. **ὀρθῆς** = εὐτυχούσης, οὔσης σώας. **τοιούσδε νόμοισι** = ἐπὶ τῇ βάσει τοιούτων προγραμματικῶν ἀρχῶν. **αὔξω** = μεγαλύνω, μεγαλυτέραν καὶ ἐνδοξοτέραν καθιστῶ. **ἀδελφὰ τῶνδε** = σύμφωνα μὲ τὰς ἀρχάς μου αὐτάς. **πάντ' ἀριστεύσας δορὶ** = καθ' ὅλα ἀριστος δειχθεὶς ἐν τῇ μάχῃ. **τὰ πάντ' ἐφαγνίσαι** (ἐξαρτ. ἐκ τοῦ κηρύξας ἔχω) = νὰ προσφέρωμεν πάσας τὰς νενομισμένας τιμὰς (δηλ. σπονδάς, κτερίσματα κτλ.). **ὅσα ἔρχεται κάτω** = ὅσα κατέρχονται κάτω ὑπὸ τὴν γῆν. **Πολυνείκη λέγω**· παράθεσις τοῦ ξύναιμον. **ἐγγενεῖς** = ἐγγχωρίους. **φυγὰς κατελθῶν** = ἐπανελθῶν ἐκ τῆς φυγῆς. **πρῆσαι** (πρήθω) = νὰ κατακαύσῃ. **κατ' ἄκρας** (κυρίως ἀπὸ κορυφῆς ἕως κάτω) = καθ' ὅλοκληρίαν. **κοινοῦ πάσασθαι** (πατέομαι) = νὰ γευθῇ ἀδελφικοῦ ἢ συγγενικοῦ αἵματος. **τοὺς δέ** ἐνν. πολίτας. **κτερίζω** = προσφέρω κτέρεα ἢ κτερίσματα, κηδεύω μὲ πᾶσαν τιμὴν ἀνήκουσαν εἰς τοὺς νεκρούς. **πρὸς οἰωνῶν**· ποιητ. αἴτιον. **ἐδεστὸν** = ἐδεσθὲν = κατασπαραχθὲν. **αἰκίζω** καὶ **αἰκίζομαι** = μεταχειρίζομαι, κακῶς, κακοποιῶ. **φρόνημα** = θέλησις· ἢ σειρά τῶν λέξεων: **ἔἂν δ' ἄθραπτον καὶ ἰδεῖν δέμας** (Πολυνείκους) **ἐδεστὸν καὶ αἰκισθὲν πρὸς οἰωνῶν καὶ κυνῶν**. **κοῦποτ' ἔκ γ' ἐμοῦ τιμὴν προέξουσ' οἱ κακοὶ τῶν ἐνδίκων** = καὶ οὐδέποτε ἀπὸ ἐμὲ τοῦλάχιστον θὰ τύχῃσι μαγαλυτέρας τιμῆς οἱ κακοὶ ἀπὸ τοὺς δικαίους (δὲν πρόκειται

βεβαίως ἐνταῦθα περὶ ἀποδόσεως μεγαλυτέρας τιμῆς εἰς τὸν Πολυνείκη, ἀλλὰ περὶ ἴσης, ἀλλ' ὁ Κρέων ἐννοεῖ διὰ τούτων, ὅτι ὅταν δοθῇ ἴση τιμή, τότε οἱ ἀγαθοὶ τιμῶνται ἐξ ἴσου, ἐνῶ αὐτοὶ δικαιοῦνται μεγαλυτέρας τιμῆς, ὁμοίως οἱ κακοὶ τιμῶνται ἐξ ἴσου, ἐνῶ οὐδεμιᾶς δικαιοῦνται τιμῆς). **θανῶν καὶ ζῶν**· πρωθύστερον. **τὸν δύσνου καὶ εὐμενῆ**· προσδιορ. ἀναφορᾶς. **δύσνους** = δυσμενῆς, ἐχθρός. **που** = ὡς νομίζω. **ἔνεστί σοι** = εἶναι δικαίωμά σου. **νόμῳ χρῆσθαι** = νομοθετεῖν ἢ σειρά τῶν λέξεων: σοὶ γέ που ἔνεστι παντὶ νόμῳ χρῆσθαι καὶ περὶ τῶν θανόντων καὶ περὶ ἡμῶν, ὅποσοι ζῶμεν. **ὡς ἂν σκοποὶ ἦτε** (εἶναι πλαγ. ἐρωτ. πρότασις ἐξαρτ. ἐκ τοῦ ὁρᾶτε ἢ σκοπεῖτε) **τῶν εἰρημένων** = προσέξατε, πῶς θὰ φυλάξετε τὰ διατεταγμένα ὑπ' ἐμοῦ. **νῦν** = λοιπόν. **βαστάζειν** (μεταφ. ἀπὸ τοῦ φορτίου) = νὰ ἀναλάβῃ τὸ βάρος τῆς φυλάξεως. **προτίθημι** = ἀναθέτω. **ἐπίσκοπος** = σκοπός, φρουρός. **ἐπεντέλλω** = πρὸς τούτους διατάσσω ἢ κανονικὴ διατύπωσις τῆς φράσεως θὰ ἦτο: **τί δῆτ' ἐστὶ τοῦτο τὸ ἄλλο, ὃ ἐπεντέλλοις ἔτι ἂν;** ἀλλὰ τί λοιπὸν εἶναι τοῦτο τὸ ἄλλο, τὸ ὁποῖον προσέτι ἤθελες διατάζει εἰς ἐμὲ νὰ ἐκτελέσω; ἢ δύναται τὸ ἄλλο νὰ ἐκληφθῇ ὡς ἐπιρρηματικὸν κατηγορούμενον τοῦ **τοῦτο** κα νὰ ἐξηγηθῇ ἐπὶ πλεόν, δηλ. τί ἄλλο ἐπὶ πλεόν ἤθελες διατάζει; **ἐπιχωρῶ** = ἐπιτρέπω. **τὸ μὴ ἐπιχωρεῖν** ἀντ. τοῦ ἐπεντέλλω. **ἀπιστῶ** = ἀπειθαρχῶ. **τάδε** = τὰ κεκηρυγμένα, τὰ διατεταγμένα. **ὃς ἐρᾷ...** ἀναφορ. συμπερ. πρότ. = ὥστε οὗτος νὰ ἐπιθυμῇ. **καὶ μὴν** = καὶ ἀληθῶς. **μισθός** (εἰρων.). **ὑπ' ἐλπίδων** (ἀναγκ. αἴτιον). **τὸ κέρδος** = ἡ ἐλπίς τοῦ κέρδους. **διώλεσεν** γνωμ. ἀορ. = συνήθως καταστρέφει.

Πραγματικά. ἄνδρες: ἐξελθὼν μετὰ πολλῆς μεγαλοπρεπείας διὰ τῆς μέσης (βασικῆς) πύλης τοῦ ἀνακτόρου ὁ Κρέων καὶ κρατῶν σκῆπτρον προχωρεῖ ἐν συνοδείᾳ τῶν δορυφόρων του μὲ ῥυθμὸν σύμφωνον πρὸς τοὺς ἀναπαιστικoὺς στίχους 155—156 τοῦ κορυφαίου τοῦ Χοροῦ. Λαβῶν δὲ ἀκολούθως θέσιν εἰς τὸ προσκήνιον, προσφωνεῖ μετὰ τινος ὑπερφροσύνης τοὺς γέροντας, τοὺς ἀποτελοῦντας τὸν χορὸν, ἀπλῶς καὶ συντόμως διὰ τοῦ «ἄνδρες», ἀνακοινοῖ τὰς ἀρχὰς τοῦ προγράμματος του καὶ ἐξαγγέλλει τὸ προκηρυχθὲν διάταγμα αὐτοῦ περὶ τῶν ἀδελφῶν Ἐπειοκλέους καὶ Πολυνείκους. **ὅτι ἦδ' ἐστὶν ἡ σφύζουσα** κλπ. Τὴν ὠραίαν ταύτην ἰδέαν τοῦ Κρέοντος, ὅτι ἐφ' ὅσον τὸ σκάφος τῆς πολιτείας πλέει καλῶς, ἀποκτῶμεν καὶ τοὺς φίλους, ἦτοι ἂν ἔχω-

μεν πατρίδα, ἔχομεν καὶ φίλους, ἂν δὲν ἔχωμεν πατρίδα, οὐδὲν ἔχομεν, ἐξέφρασε δι' ἄλλων λόγων καὶ ὁ Περικλῆς (Θουκ. II 60) «ἐγὼ γὰρ ἡγοῦμαι πόλιν πλείω ξύμπασαν ὀρθομένην ὠφελεῖν τοὺς ἰδιώτας, ἢ καθ' ἕκαστον τῶν πολιτῶν εὐπραγοῦσαν, ἀθρόαν δὲ σφαλλομένην...».

Ἄ ἔρχεται τοῖς κάτω νεκροῖς· παρ' ἀρχαίους ἐπεκράτει ἡ ἀντίληψις, ὅτι αἱ ἐπιτύβμιοι χροαὶ εἰσέδδον ὑπὸ τὴν γῆν καὶ ἐφθανον μέχρι τῶν νεκρῶν. **τοὺς ἐγγενεῖς** = τοὺς λατρευομένους καὶ τιμωμένους ἐν τινι τόπῳ, λέγεται δὲ **πρῆσαι**, ὑπερβολικῶς διὰ τοὺς θεοὺς, διότι θὰ ἐκαίοντο μόνον τὰ ἱερά των καὶ οὐχὶ καὶ οἱ θεοί. "Ἄξιον ἐν τέλει παρατηρήσεως ἐπὶ τῶν ὑπὸ τοῦ Κρέοντος λεχθέντων εἶναι, ὅτι κατὰ τοὺς ἡρωϊκοὺς χρόνους ὁ λαὸς καλούμενος ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἤκουε τὰς γνώμας αὐτοῦ, χωρὶς νὰ φέρῃ ἀντιρρήσεις, ἀλλὰ μόνον συμβουλευτικὰς γνώμας διατυπῶν.

β') 223 - 277

Λεξιλογικαί. ὅπως = ὅτι. **ὑπὸ τάχους** = ἔνεκα ταχύτητος. **δύσπνους** = δυσκόλως ἀναπνέων, ἀσθμαίνων. **ἰκάνω** (σημ. παρακ.) = ἔχω ἔλθει. **κοῦφον ἐξάρας πόδα** (τὸ κοῦφον προληπτ. κατηγορ., ἡ δὲ μετοχ. αἰτιολ.) = μετεωρίσας τὸν πόδα (συνεκδ. ἀντὶ πληθντ.), ὥστε νὰ εἶναι ἐλαφρὸς, βαδίσας πολὺ ταχέως. **φροντίδων**· γεν. ὑποκειμ. εἰς τὰς ἐπιστάσεις, ὕπερ σημαίνει σταθμούς. **πολλὰς γὰρ ἔσχον φροντίδων ἐπιστάσεις** = διότι αἱ διάφοροι σκέψεις μὲ ἠνάγκασαν νὰ κάμω πολλοὺς σταθμούς. **κυκλῶν ἑμαυτὸν ὁδοῖς εἰς ἀναστροφήν** = κάμνων πολλὰς στροφὰς εἰς τὰ διάφορα σημεῖα τῆς ὁδοῦ μὲ τὸν σκοπὸν νὰ ἐπιστρέψω (τοῦτο λέγεται περὶ τῶν ἀναποφασίστων). **αὐδάω - ῶ** = λέγω. **ἠῦδα μυθουμένη**, πλεονασμός. **οἶ** = ἐκεῖ ὅπου. **δίδωμι δίκην** (παθ. τοῦ λαμβάνω δίκην) = τιμωροῦμαι. **μολῶν** (βλώσκα) ὑποθετ. μετ. **τλήμων** = ἄθλιος. **τάδε** = τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ζήτημα. **οὐκ ἀलगυνῆς**; (δὲν θὰ λυπηθῆς) = δὲν θὰ τιμωρηθῆς; **ἐλίσσω** = ἀνελίσσω εἰς τὸν νοῦν μου. **ἀνύτω καὶ ἀνύω** = διανύω, διατρέχω. **σχολῆ βραδύς** = βραδέως καὶ μετὰ δυσκολίας. **βραχεῖα μακρά**· ὀξύμωρον σχῆμα. **ἐνίκησεν** = ἐπεκράτησεν, ὑπερίσχυσεν ἡ γνώμη, ὑποκ. αὐτοῦ τὸ δεῦρο μολεῖν. **κεῖ τὸ μηδὲν ἐξερῶ** = καὶ ἂν θὰ εἶπω ἐν μηδενικόν, καὶ ἂν θὰ σοῦ ἀνακοινώσω ἐν τίποτε. **δράττομαί τινος** = πιάνομαι ἢ κερ- τοῦμαι ἀπὸ τι. **τὸ μὴ παθεῖν ἂν ἄλλο πλὴν τὸ μόρσιμον** = ὅτι δὲν

θέλω πάθει ἄλλο τι ἢ τὸ πεπρωμένον. **ἀνθ' οὗ**· ἀναγκ. αἴτιον. **ἀθυμία** = ἐναγώνιος λύπη. **τάμαυτοῦ** = τὰ ἀφορῶντα εἰς ἐμέ. **γάρ** (διασαφ.). **ὄστις ἦν ὁ δρῶν** (ὁ δράστης)· πλαγ. ἐρωτ πρότ. **οὐδ' ἂν διακαίως...** = καὶ ἐπομένως δέν... **στοχάζομαι** = σκοπεύω. **εὖ γε στοχάζη** = ἀληθῶς καλὰ ἀποβλέπεις πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ σου. **ἀποφάργνυσαι κύκλω τὸ πρᾶγμα** = προφυλάσσεσαι ὀλόγυρα πρὸς ἀποφυγὴν τῆς εὐθύνης τοῦ πράγματος. **ὡς σημανῶν νέον τι** = ὅτι πρόκειται ν' ἀνακρινώσης σοβαρὸν τι. **γάρ**. αἰτιολογ. τὰ ἐννοούμενα ἐκ τῶν προηγουμένων, εὖ στοχάζη κάποφάργνυσαι τὸ πρᾶγμα... **τὰ δεινὰ** = τὰ φοβερὰ (ἐννοεῖ τὴν τιμωρίαν τοῦ θανάτου). **προστίθησ' ὄκνον πολὺν** = ἐμβάλλουν μεγάλην δειλίαν. **οὐκουν ἐρεῖς ποτε ;** = δέν θὰ εἴπης τέλος πάντων ; ἡ ἐρώτησις μετὰ τῆς ἀρνήσεως ἰσοδυναμεῖ μὲ ἐντονον κατάφασιν : εἰπέ τέλος πάντων ὁμοίως καὶ τὸ **εἴτ' ἀπαλλαχθεὶς ἄπει** (περίφρασις) = καὶ ἔπειτα κρημνίσου νὰ φύγης. **καὶ δῆ** = καὶ ἰδοὺ λοιπόν. **βαίνω** = ἀπέρχομαι. **κάπὶ χρωτὶ** = (χρώς-τός) = καὶ ἐπὶ τοῦ σώματος. **δίψιος** = ξηρός. **παλύω** = ἐπιπάσσω, πασπαλίζω. **ἐφαγιστεύω** καὶ **ἐφαγνίζω** = κάμνω νεκρικὴν τελετήν. **ἃ χρῆ** = τὰ νενομισμένα, τὰ ἐπιβεβλημένα. **τις ἀνδρῶν**· τραγικὴ εἰρωνεία· οὐδόλως φαντάζεται ὁ Κρέων, ὅτι εἶναι δυνατὸν νὰ εἶναι γυνὴ ὁ δράστης. (ἡ) **γενῆς**, γενῆδος = ἀξίνη. **δίκελλα** = σκαπάνη ἔχουσα δύο ὀδόντας (μάκελλα δὲ εἶναι ἡ ἔχουσα ἓνα). **πλήγμα** = κτύπημα, ἐκ τοῦ-του ἡ γεν. ὑποκ. γενῆδος. **ἐκβολή** = ἐκβεβλημένον χῶμα (ὑπὸ τῆς δικέλλης). **σύφλος** = σκληρός. **ἀρρώξ** = (ἀ-ρήγνυμι) = ἄσχιστος, μὴ ἐσκαμμένη. **ἐπαμαξεύω** (ἀντὶ ἐφαμαξεύω). **τροχοῖσι** = χαράσσω διὰ τροχῶν ἀμάξης. **ἄσμηος** = ἄγνωστος· κατ' ἄλλην ἐρμην. : δέν ἀφῆκεν ἴχνη, σημεῖόν τι. **ὄπως**· χρον. = μόλις (τὸ παρ' ἡμῖν καθῶς). **ἡμεροσκόπος** = σκοπὸς τῆς ἡμέρας. **δυσχερές** = δυσερμηνευτον. **ὁ μὲν**· ἐν. νεκρός. **τυμβήρης** = τεθαμμένος, τυμβόχωστος. **ὡς φεύγοντος** (ἐν. τοῦ ἐργάτου, τοῦ δράστου) = ὡς ἐὰν ἤθελε ν' ἀποφύγῃ. **ἄγος** = τὸ μίσμα, τὸ ἐγκλημα τῆς ἀσεβείας. (ὁ) **θηρ-θηρός** = ἄγριον θηρίον (σαρκοβόρον). **σπάω-ῶ** = σπαράσσω (ἐὰν ἦτο θηρίον ἢ κύων, θὰ ἐφαίνοντο πάντως ἴχνη τῶν ποδῶν του ἐπὶ τοῦ χώματος ἢ ἴχνη ὀδόντων καὶ ὀνύχων ἐπὶ τοῦ πτώματος). **ῥοθέω-ῶ** = κάμνω ῥόθον, βοήν (λέγεται ἐπὶ κυμάτων ἢ κωπηλασίας), θορυβῶ. **λόγοι ἐρρόθουν κακοὶ** = ἀντηλλάσσοντο ὑβριστικά, ὀργίλοι λόγοι. **φύλαξ ἐλέγχων**· σχῆμα ἀνακόλουθον, ἀντὶ γεν. ἀπολ. μετοχῆς. **κἂν ἐγίγνετο πλῆγῇ τελευτῶσα**

(ένικ. αντί πληθ.) = καί ἡ ὑπόθεσις θά κατέληγεν εἰς ἀμοιβαῖα κυπτήματα· εἶναι ἀπόδοσις τῆς ἐκ τοῦ κατωτέρω λέγει ἐννομένης ὑποθ. **εἰ μή τις ἔλεγεν**, ἥτις δὲν ἐτέθη, ἐπειδὴ παρενεβλήθησαν ἄλλαι προτάσεις. **εἷς γάρ τις ἦν ἕκαστος οὐξειργασμένος** = διότι εἷς ἕκαστος ἐξ ἡμῶν, οἰοσδήποτε (τό: τις) καί ἂν ἦτο, κατὰ τὴν γνώμην τῶν ἄλλων ὁ διαπραξάς τὸ ἔργον. **καί οὐδεὶς ἐναργῆς** = καί οὐδεὶς ἐφανερώνατο ὡς ἀληθινὸς δράστης. **ἀλλ' ἔφευγε μὴ εἰδέναι** = ἀλλ' ἤρνεῖτο, ὅτι ἐγνώριζε (πλεον. ὁ μὴ). **μύδρος** = σίδηρος πεφυρακτωμένος. **πῦρ διέρπειν** = καί νὰ διερχώμεθα διὰ μέσου τοῦ πυρός. **ὄρκωμοτῶ θεοῦς** = ἐπικαλοῦμαι μεθ' ὄρκου τοὺς θεοῦς. **τὸ μῆτε δρᾶσαι μῆτε τῷ ξυνειδέναι** = ὅτι οὔτε ἐπράξαμεν τὸ ἔργον οὔτε ὅτι ἔχομεν γνώσιν περὶ τίνος (ὅτι κτ.λ.). **βουλευσάντι**· ἐνν. καί πρὸ αὐτοῦ τὸ **μῆτε** = μῆτε ὅτι τὸ διενεθῆ (αἰ μετοχαὶ κατηγορ.). **ὄτε** (αἰτιολ.). **οὐδὲν ἦν ἡμῖν πλέον ἐρευνῶσιν** = οὐδὲν κέρδος (οὐδεμίαν ὠφέλειαν) εἶχομεν, ἂν καί ἐκάμνομεν πρὸς τοῦτο ἐρέυνας. **πέδον** = τὸ ἔδαφος. **νεύω** = κλίνω κάτω. **καλῶς πράττω** = εὖ πράττω = εὐτυχῶ, σφίζομαι. **ὄπως πράξαιμεν**· πλαγ. ἐρώτ., ἐξαρτ. ἐκ βήμ. γνώσεως σημαντ. (ἐγγινώσκομεν), ὅπερ κατὰ ζεῦγμα ἐννοεῖται ἐκ τοῦ εἶχομεν (= ἡδυνάμεθα). **μῦθος** = λόγος. **ἀνοιστέον** (ἀναφέρω). **τοῦργον** = τὴν ταφήν τοῦ Πολυνείκου. **καὶ ταῦτ' ἐνίκα** = καί ὑπερίσχυεν ἡ γνώμη αὕτη. **ὁ πάλος** (ἐκ τοῦ πάλλω) = ὁ κλῆρος. **καθαίρει** = κατεδίκασε. **τάγαθόν** (εἰρων.). **οὐχ ἔκοῦσιν** (ἐνν. ὑμῖν, πληθ. ἀντὶ ἐνικοῦ) = χωρὶς νὰ μὲ θέλετε.

Πραγματικά. ἀναξ... ὁ φύλαξ εἰσηλθεν διὰ τῆς ἀριστερᾶς παρόδου ἀσθμαίνων καὶ πνευστιῶν· ἤθογραφεῖται λαμπρὰ ὡς ἄνθρωπος τοῦ λαοῦ, προσπαθὼν διὰ γνωμολογιῶν καὶ μακρολογιῶν νὰ σώσῃ πρωτίστως ἑαυτὸν ἀπὸ τῆς ἐπαπειλουμένης μεγάλης τιμωρίας. Ὁ ποιητὴς σκοπεῖ διὰ τοῦ ταπεινοῦ τούτου τύπου νὰ ἐξάρῃ τὸ ἰδανικὸν ὕψος τῆς Ἀντιγόνης. **τὸ μόρσιμον**· οἱ ἄνθρωποι τοῦ λαοῦ ἀποδίδουν ἰδιαιτέραν σημασίαν εἰς τὸ πεπρωμένον, τὸ ὁποῖον κατ' αὐτοὺς διέπει τὰ ἀνθρώπινα. **παλύνας διψίαν κόνιν κάφαριστεύσας**· δηλ. ἀπλῶς ἐκασπάλισε διὰ χόματος τὸ πτώμα τοῦ νεκροῦ, τοῦτο δὲ κατὰ τοὺς ἀρχαίους ἐν ἀνάγκῃ ἀνεπλήρωνε τὴν κανονικὴν ταφήν· διὰ τοῦ ἐφαγιστεύσας δὲ ἐννοεῖ τὰς νενομισμένας νεκρικὰς τρισπῶνδους χοάς. **ὁ πρῶτος ἡμεροσκόπος**· οἱ φύλακες εἶχον ἀναλάβει τὴν φρούρησιν τοῦ νε-

κροῦ καθ' ὀρισμένα χρονικά διαστήματα τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτός. Ὁ πρῶτος δὲ ἦτο ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος ἀνέλαβε λίαν πρῶτὴν τὴν φρουρήσιν, διότι ταύτην τὴν ἡμέραν τὸ πρῶτον ἀνέλαβον τὴν ὑπηρεσίαν οἱ φύλακες ἐκ τούτου συμπεραίνομεν, ὅτι ἡ 'Αντιγόνη λίαν πρῶτὴ ἐλθοῦσα ἔθαψε τὸν νεκρὸν, οἱ δὲ φύλακες ἢ λόγῳ τοῦ σκότους δὲν ἀντελήφθησαν αὐτὴν θάπτουσαν ἢ ἦλθον ἐκεῖ μετὰ τὸ γενόμενον. **ἄγος φεύγοντος**· ὑπῆρχεν ἔθος παρὰ τοῖς ἀρχαίοις νὰ θεωρῆται ἀσεβὴς ἐκεῖνος, ὅστις εὗρισκεν ἄταφον πτώμα καὶ δὲν ἔρριπτε τοῦλάχιστον κόνιν ἐπ' αὐτοῦ (διὰ τῆς φράσεως ταύτης τοῦ φύλακος ἐπιρρίπτεται λεληθότως μορφή κατὰ τοῦ Κρέοντος, διατάζοντος νὰ μὴ ταφῆ τὸ πτώμα). **ἦμεν δ' ἔτοιμοι καὶ μύδρους**· ταῦτα ἦσαν εἶδος θεοκρισιῶν ἢ θεοδικιῶν, αἱ ὁποῖαι ὑφίσταντο ἐν τῇ πραγματικότητι καὶ εἰς παλαιότερας τῆς τοῦ Σοφοκλέους ἐποχάς. Κατὰ ταύτας ἐν περιπτώσει ἀμφιβολίας περὶ τῆς ἐνοχῆς τινος ὁ θεωρούμενος ἐνοχος ἐκράτει εἰς τὰς χεῖρας τεμάχια πεπυρακτωμένου σιδήρου ἢ διήρχετο δι' ἀνημμένων ἀνθρώπων κλπ., ἔπρεπε δὲ νὰ ἐξέλθῃ σώως καὶ ἀβλαβής, ἐὰν ἦτο ἀθῶος. **ὄρκωμοτεῖν**· οἱ ἀρχαῖοι τόσον εἰς τὰς εὐχάς, ὅσον καὶ εἰς τοὺς ὄρκους τῶν ἐπεκαλοῦντο τοὺς θεοὺς. **κάμῃ τὸν συσδαίμονα πάλος καθαιρεῖ**· ἡ κλήρωσις παρ' ἀρχαίοις ἐγένετο ὡς ἐξῆς : ἔθετον τοὺς κλήρους ἐντὸς κυνῆς (δερματίνου καλύμματος τῆς κεφαλῆς) ἢ ἀγγεῖου καὶ ἐπαλλον αὐτούς, μέχρις ὅτου ἐξεπέδη εἷς κλήρος, ὁ ὁποῖος ἀνῆκεν εἰς τὸν λαθόντα.

γ') 278 - 331

Λεξιλογικαί. θεήλατον = ὑπὸ τοῦ θεοῦ πραχθέν, πεμφθέν. **μητι**· πλαγ. ἐρωτ. πρότ. ἐκ τοῦ βουλεύει. **ξύννοια** = διαλογισμός. **πάλαι**, ἀφ' ἧς στιγμῆς ἤκουσεν ἀπὸ τὸν φύλακα τὰ τῆς ταφῆς. **πρὶν καὶ μεστῶσαί με ὀργῆς** = πρὸ τοῦ καὶ νὰ μὲ πληρώσῃς θυμοῦ (τὸ κοινῶς λεγόμεν. πρὶν καὶ νὰ μὲ παραφουσκώσῃς) Διὰ τοῦ **κάμῃ** ποιεῖται συμμετρικὴν ἀντίθεσιν πρὸς τὸ **ἐμοί τι** τοῦ χοροῦ. **ἄνους τε καὶ γέρων ἄμα**, ἀντὶ νὰ εἶπῃ : **ἄνους καίπερ γέρων ὦν** = ἀπερίσκεπτος, ἀν καὶ εἶσαι γέρων (ἐπειδὴ τὸ γῆρας καὶ ἡ ἀπερίσκεψία εἶναι ἀσυμβίβαστα). **ὑπερτιμῶ** (ἡ μετοχ. αἰτιαλ.) = ἐξαίρετικὰ τιμῶ. **κρύπτω** = θάπτω. **ἀμφικίων** = περίστυλος. **πυρόω-ῶ** = καίω. **διασκεδάννυμι** = καταλύω (συνάπτεται πρὸς τοὺς νόμους), ἐξ αὐτοῦ δὲ κατὰ ζεύγμα θὰ ἐννοήσ., καταπατήσων τὴν γῆν ἢ σειρὰ τῶν

λέξων τῆς ἐπομ. προτ. : ἡ εἰσορᾶς θεοὺς τιμῶντας τοὺς κακοὺς ; ταῦτα = τὰ κηρύγματά μου ταῦτα (ἀντικ. τοῦ φέροντες). καὶ πάλαι· ἐνν. οὐ νῦν πρῶτον, ἀλλὰ καὶ πάλαι. μόλις φέρω = μετὰ δυσκολίας ἀνέχομαι. ῥοθῶ τινι = ψιθυρίζω ἀποδίδω ὕβρεις κατὰ τινος. λόφος = τράχηλος. λόφον ὑπὸ ζυγῶ (μεταφορὰ ἐκ τῶν ὑποζυγίων)· διὰ τούτου εἰκονίζεται τὸ αὐταρχικὸν τοῦ Κρέοντος. δικαίως = ὅπως ἐπέβαλλε τὸ δίκαιον. ὡς στέργειν ἐμέ = ὥστε νὰ δεικνύωσι τὸν ὀφειλόμενον εἰς ἐμὲ σεβασμόν. ἐκ τῶνδε = ὑπὸ τούτων. τούτους (τοὺς φύλακας, δεικνύει τὸν παρόντα). ἐξεπίσταμαι καλῶς· (πλεονασμ.)· ἢ πρόθ. ἐκ καὶ τὸ καλῶς, διὰ νὰ δείξῃ τὴν ἀπόλυτον πεποιθήσιν του. παράγομαι = παρασύρομαι. παρηγμένους· ἢ κατ· γορ. μετ., ὅτε τὸ εἰργάσθαι ἐξαρτ. ἐξ αὐτῆς, ὡς ἀπαρέμφ. ἀκολοθίας, ἢ αἰτιολ., ὅτε τὸ εἰργάσθαι ἐξαρτ. ἐκ τοῦ ἐπίσταμαι. τάδε = τὴν ταφήν. νόμισμα = τὸ νομιζόμενον καὶ χρησιμοποιούμενον ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. κακὸν νόμισμα = κακὸν κατασκευάσμα, θέσπισμα· (δὲν κατακρίνει τὴν χρῆσιν τοῦ νομίσματος, ἀλλὰ τὴν κακὴν χρῆσιν αὐτοῦ). τοῦτο τὸ νόμισμα, ἀντί : οὗτος ὁ ἄργυρος. ἐξανίστημι = ἀναστατώνων ἐκβάλλω (ἐκ τῶν δόμων). ἐκδιδάσκω = διδάσκω καλῶς, καθοδηγῶ. παραλλάσσω = μεταστρέφω. ἴστασθαι = ὥστε νὰ προσχωροῦν, νὰ λαμβάνουν κατεύθυνσιν. πανουργίας ἔχειν = νὰ ἀσχολοῦνται εἰς ἔργα πονηρά. ἔδειξεν· γνωμ. ἀόρ. δυσσέβεια παντός ἔργου = πᾶν ἔργον ἀσεβές. μισθαρνέω (μισθὸν ἄρнуμαι) = λαμβάνω μισθόν, δωροδοκοῦμαι. ἀνύω ἢ ἀνύτω = ἐκτελῶ, πράττω. ἦνυσαν-ἐξέπραξαν (γνωμ. ἀόριστοι)· τὸ β' ῥῆμ. = συνήθως κατορθώνουν. ἴσχω σέβας (παθητ. τοῦ σέβω καὶ σέβομαι) = τυγχάνω σεβασμοῦ. ὄρκιος = μεθ' ὄρκου. αὐτόχειρ = αὐτουργός. ἐκφαίνω = παρουσιάζω. μόνος "Αἰδης = μόνη ἡ τιμωρία τοῦ θανάτου, μόνος ὁ ἀπλοῦς θάνατος. Ἡ πλοκὴ τοῦ λόγου θὰ ᾔτο ὀμαλωτέρα, ἐὰν ἐξεφέρετο ὧδε : οὐχ ὑμῖν "Αἰδης μῦνος ἀρκέσει, ἀλλὰ πρότερον ζῶντες κρεμασθήσεσθε, μέχρις ἂν τήνδε δηλώσῃ ὕβριν. τὴν ὕβριν = τὴν πράξιν τῆς θρασείας ταύτης ἀσεβείας καὶ τὸν δράστην αὐτῆς. ὄθεν οἰστέον (ῥῆμ. φέρω) τὸ κέρδος (πλαγ. ἐρωτ. πρότ.) = πόθεν πρέπει νὰ λαμβάνετε τὸ κέρδος. τὸ λοιπὸν (ἐπιρρ.) = εἰς τὸ ἐξῆς. ἐξ ἅπαντος = ἐκ παντός ἐν γένει πράγματος. ἐκ τῶν αἰσχυρῶν λημμάτων (ἀναγκ. αἴτ.) ἐκ τῶν αἰσχυρῶν κερδῶν. ἀτῶμαι = δυστυχῶ. Αἰ μετ. κτηγορημ. δώσεις = θὰ ἐπιτρέψῃς. οὕτως = ἔτσι, ἀναπολόγητος.

καὶ νῦν ὡς ἀνιαρῶς λέγεις;= ὡς καὶ νῦν...= ὅτι καὶ τώρα ὁμιλεῖς (ὅπως καὶ πρωτότερα) μὲ δυσάρεσκειάν μου, ὅτι καὶ τώρα οἱ λόγοι σου μοῦ εἶναι δυσάρεστοι ; δάκνω = δαγκώνω, ἐδῶ λυπῶ. ἐν τοῖσιν ὤσιν ἢ ᾽πί... προσδ. ἀναφορᾶς. τί δαί = ἀλλὰ πῶς. ῥυθμίζω = κανονίζω, σταθμίζω. τὴν ἐμὴν λύπην ὅπου· πρόληψις, ἀντὶ τοῦ ἐστὶν ἡ ἐμὴ λύπη = ποῦ ἔχει τὴν ἔδραν της... σέ τὰς φρένας· σχ. καθ' ὄλον καὶ μέρος. λάλημα = φλύαρος. ἐκπεφυκός (ἀντὶ - κῶς πρὸς τὸ ὑποκείμενον σὺ) = ὅτι εἶσαι ἐκ φύσεως φλύαρος: ἡ σειρά τῶν λέξεων : οἴμ' ὡς δῆλον εἶ ἐκπεφυκός λάλημα. οὐκουν τὸ γ' ἔργον τοῦτο ποιήσας (εἰμί) ποτέ = ἕως εἶμαι φλύαρος, ἀλλ' ἐν οἰαδῆ-ποτε περιπτώσει τοῦτο τοῦλάχιστον τὸ ἔργον οὐδέποτε ἔχω κάμει. καὶ ταῦτα (προσδιορ. τοῦ προδοῦς) = καὶ μάλιστα. ἡ δεινὸν = ἀλήθεια, φοβερόν εἶναι. ψευδῆ δοκεῖν = νὰ σχηματίζῃ ἐσφαλμέναις ἀντιλήψεις. ᾧ δοκεῖ γε = τοῦλάχιστον ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος λαμβάνει ἀποφάσεις (ὥστε ἡ σημ. τοῦ δοκεῖν εἶναι διάφορος ἐνταῦθα)· ἡ σειρά τῶν λέξεων : ἡ δεινὸν ἐστι δοκεῖν τούτῳ ψευδῆ ᾧ γε δοκεῖ. Θέλει νὰ τονίσῃ ἐνταῦθα, ὅτι εἶναι φοβερόν νὰ ἀπατάται εἰς τὰς ἀντιλήψεις του ὁ ἄρχων. κόμψευε τὴν δόξαν = εὐφρολόγει λογοπαικτῶν μὲ τὴν λέξιν δοκεῖν· εἰς τὴν κομψολογίαν τοῦ φύλακος συντείνει καὶ ἡ ἐπαλληλία τοῦ γράμματος δ. τοὺς δρῶντας (δὲν ἐννοεῖ τοὺς πολλοὺς) = τὸν δράστην, οἰοσδῆποτε καὶ ἂν εἶναι. ἐξερωῶ (τοῦ ἐξαγορεύω) = θὰ διακηρύξω. δειλὰ κέρδη = τὰ κέρδη, τὰ ἔχοντα κακὰ (σκότια) ἐλατήρια. πημοναὶ = συμφοραὶ· (ἀφ' οὗ εἶπε ταῦτα ὁ Κρέων ἀπῆλθε διὰ τῆς μέσης θύρας εἰς τὰ ἀνάκτορα). ἀλλ' εὐρεθείη μὲν μάλιστα = ἀλλὰ πρὸ παντὸς μὲν ἄλλου εὐχομαι νὰ εὐρεθῇ ὁ δράστης. ἐὰν ληφθῆ τε καὶ μὴ ἀντί: εἴτε ληφθῆ εἴτε μὴ. οὐκ ἐσθ' ὅπως = κατ' οὐδένα τρόπον, οὐδῶως. ἐκτὸς ἐλπίδος γνώμης τ' ἐμῆς = παρ' ἐλπίδα καὶ παρὰ τὴν πεποίθησίν μου. (Τὰ ἀπὸ τοῦ 327 λεχθέντα εἶπεν ὁ φύλαξ, καθ' ὃν χρόνον εἶχε φύγει ὁ Κρέων).

Πραγματικά. παῦσαι· παρατηρητέα ἡ αὐταρχικὴ καὶ δεσποτικὴ στάσις τοῦ Κρέοντος, προσιδιάζουσα εἰς τοὺς ἡρωικοὺς χρόνους. πότερον... μεταχειρίζεται πρὸς ἀπόδειξιν τῆς γνώμης του, ὅτι δὲν εἶναι θεήλατος ἢ ταφή, τὸ ἐξῆς δίλημμα: διὰ νὰ εἶναι θεήλατος τὸ ἔργον τῆς ταφῆς, ἔπρεπε οἱ θεοὶ ἢ νὰ τιμῶσι τὸν Πολυνεΐκη, ὡς εὐεργέτην αὐτῶν, ἢ νὰ τιμῶσι τοὺς κακοὺς· ἀλλὰ τὸ πρῶτον εἶναι ἀδύνατον

νά ἀληθεύη, διότι αὐτὸς ἤλθε νά καύσῃ τοὺς ναοὺς των... ὁμοίως δὲ καὶ τὸ δεῦτερον ἀφ' ἑαυτοῦ ἀναιρεῖται. **πόλεως ἄνδρες μόλις φέροντες**· ἴδιον τῶν τυράννων εἶναι νά ὑποπτεύωσι συνωμοσίας καὶ σκευωρίας πρὸς ἀνατροπὴν αὐτῶν. **κρεμαστοί**· ἐσυνηθίζετο κατὰ τὴν ἀρχαιότητα νά ὑποβάλλωνται οἱ δοῦλοι εἰς βασάνους, διὰ νά μαρτυρήσωσι τὴν ἀλήθειαν, καὶ γενικῶς πᾶσα μαρτυρία αὐτῶν καὶ ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων κατόπιν διαφόρων βασάνων ἔθεωρεῖτο ἔγκυρος.

ΠΡΩΤΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (332 - 375)

Λεξιλογικά. σ τ ρ ο φ ῆ **α'.** **τὰ δεινά** = τὰ ἐμπληκτικά, τὰ ὑπερφυσικά (τὰ ὑπερβαίνοντα τὸ σύνηθες μέτρον ἐπὶ τε καλοῦ καὶ κακοῦ) - ἢ σύνταξις παρατακτικῆ, ἀντὶ νά εἴπη : πολλῶν τῶν δεινῶν ὄντων, οὐδὲν ἔστιν ἀνθρώπου δεινότερον. **κοῦδέν** = καὶ ὅμως τίποτε. **δεινότερον** (διὰ τὴν σοφίαν καὶ τὴν τόλμην του). **πέλω** = ὑπάρχω. **τοῦτο**· ἀντὶ οὗτος. **πέραν πολιοῦ πόντου χωρεῖ** = διαπερᾶ τὸ πολὺν πέλαγος. **χειμερίῳ νότῳ** = ἐν καιρῷ τρικυμιώδους νότου. **ὑπ' οἴδμασι περιβρυχίοισι** = ὑπὸ τὰ κύματα, τὰ ὅποια τὸν περικλύζουν. **ὑπερτάτα** = μεγαλειοτάτη. **ἄφθιτος** = ἀφθαρτος, αἰωνία. **ἀκαμάτα** = ἀκαταπόνητος (ἢ οὐδέποτε ἀποκάμνουσα ἐν τῇ παροχῇ δῶρων, προϊόντων). **ἀποτρύομαι** = κατατρίβω, καταπονῶ πρὸς ὠφέλειάν μου (ἢ ἔννοια τοῦ ἀποτρύεται ἀποτελεῖ μεγάλην ἀντίθεσιν πρὸς τὰ ὑπερτάτα, ἀφθιτον κλπ.). **ἴλλομαι** = περιστρέφομαι (βουστροφηδὸν κινεῖμαι). **πολεῦω** = ἀροτριῶ, καλλιερῶ. **ἵππεῖω γένει**· δηλ. δι' ἵππων καὶ ἡμιόνων. **ἀντιστρ.** **α'.** **κουφόνους** = ὁ ἔχων κοῦφον νοῦν, ἐλαφρόμυαλος. **φῦλον** = σμῆνος. **ὀρνίθων** = πτηνῶν. **τὸ ἀμφιβάλλω** ὅπως καὶ τὸ **περιβάλλω** χρησιμ. ἐν τῇ θηρευτικῇ καὶ ἀλιευτικῇ = συλλαμβάνω. **ἄγει** = ἀπάγει (ἀπὸ τῆς ἐνέδρας οἴκαδε). **ἔθνη** = γένη· **εἰναλίαν τε φύσιν** = καὶ τὰ θαλάσσια εἶδη (τοὺς ἰχθῦς κτλ.) **πόντου εἰναλίαν** πλεονασμός· τὰ φῦλον, ἔθνη, φύσιν χρησιμ. ὡς ἀντικείμεν. τοῦ ἀμφιβαλῶν ἄγει. **σπεῖρα δικτυόκλωστος** = δίκτυον νηματόκλωστον. **περιφραδῆς** = πολυμήχανος, περίνοος (**φραδῦς** = συνετός). **κρατεῖ** = ἐξουσιάζει, δαμάζει. **μηχαναῖς** (δοτ. ὄργαν.) = διὰ διαφόρων τεχνασμάτων (δι' ὧν ὁ ἄνθρωπος συλλαμβάνει καὶ τιθασσεύει τὰ ἄγρια θηρία). **ἄγραυλος** = ὁ ἐν τοῖς ἀγροῖς αὐλιζόμενος, ὁ ἀγροδίαιτος. **ὄρεσιβάτης** = ὄρεσίβιος. **λασιαύχην** = ὁ ἔχων λάσιον (δασύν) αὐχένα. **ὀχμάζομαι** (ἐκ τῆς ῥίζ. ἔχ. τοῦ ἔχω) = δαμάζω πρὸς ὠφέλειάν μου.

ἀμφιλόφω ζυγῶ = διὰ τοῦ περιτραχηλίου ζυγοῦ. **ἀκμῆς** (ἀ- κάμνω).
= ἀκαταπόνητος.

σ τ ρ ο φ ἦ β΄. **φθέγμα** = τὴν ἔναρθρον φωνήν, τὴν γλῶσσαν, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὴν ἄναρθρον τῶν ζῳων. **ἀνεμόεις** = ταχὺς ὡς ἄνεμος. **φρόνημα** = σκέψις, ἰδέα. **ὄργη** = ὄρμη, ῥοπή. **ἀστυνόμοι ὄργαι** = ἡ ὄρμη πρὸς διαμόρφωσιν καὶ ῥύθμισιν πολιτειῶν, αἰσθηματα καὶ διαθέσεις τῆς κατὰ νόμους κοινωνικῆς διαβιώσεως. **ἐδιδάξατο** = ἐδίδαξεν ὁ εἷς τὸν ἄλλον (ἀμοιβαίως ἐδιδάχθησαν) **δύσαυλος** = ὁ καθιστῶν δύσκολον τὸν καταυλισμόν, τὴν διαμονήν. **ὑπαίθριος** = εἰς τὸ ὑπαίθριον. **πάγος** = παγετός, **δύσομβρα βέλη** = τὰς προσβολὰς τῶν θυελλωδῶν βροχῶν. ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : ἐδιδάξατο φθέγμα καὶ ἀνεμόεν φρόνημα καὶ ἀστυνόμους ὄργας καὶ φεύγειν (ἔθληκεν ἀπαρέμφ. ἀντὶ οὐσ. φυγὰς) ὑπαίθρια βέλη δυσαύλων πάγων (ἀντὶ ὑπαίθριων) δυσαύλων πάγων βέλη) καὶ δύσομβρα. **παντοπόρος** (ἐπιφωνηματικῶς ἐν τέλει ἐτέθη πρὸς ἔκφρασιν ἐκπλήξεως διὰ τὰς προηγουμένας ἐφευρέσεις αὐτοῦ) = ὁ παμμήχανος. **ἄπορος** (ἐτέθη πλησίον τοῦ παντοπόρος πρὸς ἔξαρσιν τῆς ἀντιθ.) = ἄοπλος, ἀμήχανος. **τὸ μέλλον** (ἐνν. συμβήσεται). **Ἄϊδα φεῦξιν** = τὴν ἀποφυγὴν τοῦ θανάτου. **ἐπάγομαι** = κατορθώνω. **ἀμήχανος** = ἀθεράπευτος. **ξυμφράζομαι** = ἐπινοῶ, ἐφευρίσκω ἢ ξὺν ἐπιτείνει τὴν ἔννοιαν. **φυγὰς νόσων** = διαφόρου τρόπου ἀποφυγῆς ἀπὸ τῶν νόσων (τ. ἔ. τὴν ἱατρικὴν, τὰ διάφορα φάρμακα, τὴν δίκαιαν, τὴν γυμναστικὴν κτλ.).

ἀ ν τ ι σ τ ρ ο . β΄. **τὸ μηχανόεν τέχνας** = τὸ ἐπινοητικὸν τέχνης, τὴν δύναμιν τῆς ἐπινοήσεως διαφόρων μηχανημάτων. **κακόν**· ἐνν. καὶ πρὸ αὐτοῦ ἢ ἐπί. **ἔσθλον** = ἀγαθόν, **ἔρπω** = βαδίζω. **γεραίρω** = τιμῶ, (ἢ μετ. ὑποθ.) **νόμους χθονός** = τὸ ἀνθρώπινον δίκαιον. **θεῶν τ' ἔνορκον δίκαν** = καὶ τὸ δι' ὄρκου πρὸς τοὺς θεοὺς κεκυρωμένον δίκαιον. **ὑπίπολις** (ἐνν. ἐστὶ) = ἀπολαύει μεγάλης τιμῆς ἐν τῇ πόλει. **ἄπολις** = οὐχὶ ἀγαθὸς πολίτης. **ὄτω ξύνεστι**· (ἀναφορ. ὑποθ. πρότ.) **τὸ μὴ καλόν** (προσωπ.) = ὅστις τῷ μὴ καλῷ ξύνεστι = ἐάν τις ἀναστρέφεται τὸ κακόν. **τόλμας** (λαμβάν. ἐπὶ κακῆς σημασ.) **χάριν** = λόγῳ τῆς ἀλογίστου τόλμης του. **παρέστιος** = σύννοικος. **μήτ' ἴσον φρονῶν** = μήτ' ἔχων τὰς αὐτὰς πρὸς ἐμὲ πολιτικὰς γνώμας· (δι' ἀμφοτέρων θέλει νὰ δηλώσῃ, ὅτι ἀποστέργει πᾶσαν σχέσιν πρὸς αὐτὸν ἐν τε τῷ δημοσίῳ καὶ τῷ ἰδιωτικῷ βίῳ). **τάδε** = ταῦτα (τὰ ὁποῖα ἀνέφερα ἀνωτέρω, τὰ ἀσεβῆ καὶ κακά).

Πραγματικά. πολλά τὰ δεινά... πόθεν λαμβάνει αφορμήν ὁ χορὸς νὰ ᾄσῃ τὸ πρῶτον στάσιμον καὶ νὰ θαυμάσῃ τὴν δεινότητα τοῦ ἀνθρώπου ; καὶ πολιοῦ πέραν πόντου χειμερίῳ νότῳ περιβρυχίοισιν ὑπ' οἰδμασιν· πόσας προόδους καὶ γιγαντιαῖα ἄλματα δὲν ἐπετέλεσεν ὁ ἄνθρωπος ἐν τῇ ναυσιπλοΐᾳ ; λέγει δὲ **χειμερίῳ νότῳ**, διὰ νὰ δηλώσῃ ὅτι ὁ ἄνθρωπος ναυσιπλοεῖ καὶ ὅταν ἡ θάλασσα εἶναι πολὺ τρικυμιώδης καὶ τεταραγμένη, τοιαύτην δὲ ἐν Ἑλλάδι καθιστᾷ κυρίως ὁ νότιος ἄνεμος. **Γᾶν**· ὀνομάζει αὐτὴν ὑπερτάταν, ἀφ' ἑνὸς μὲν διότι τὴν θεωρεῖ πρεσβυτάτην, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὡς ταυτιζομένην πρὸς τὴν μητέρα τῶν θεῶν Ἑρέαν καὶ Κυβέλην, τὴν γεννήτορα τῶν ἄλλων θεῶν, καὶ ἐν τῇ ιδιότητι τῆς ὡς τὰ πάντα φύσεως καὶ ἀποδιδούσης ὅλους τοὺς καρποὺς· προσκάλει δὲ τὴν κατάπληξιν τοῦ ἀνθρώπου διὰ τὴν ἀνεξάντλητον γονιμότητα καὶ τὴν ἀφθαρσίαν τῆς. **ἰλλομένων ἀρότρων, ἰππέιῳ γένει πολεύων**· οἱ ἀρχαῖοι μετεχειρίζοντο ἐν τῇ γεωργίᾳ τὸ ἄροτρον ἀπὸ τῶν ὀμηρικῶν χρόνων, χρησιμοποιοῦντες πρὸς τοῦτο τὰς ἡμίονους, αἱ ὁποῖαι μετὰ τοὺς βοῦς ἐθεωροῦντο αἰρετώτεραι τῶν ἵππων, οὔτινες ἦσαν ἀφιερωμένοι καὶ εἰς ἄλλας ὑπηρεσίας. **φθέγμα**· ἐνν. βεβαίως τὴν διὰ φθόγγων ἔκφρασιν τῶν σκέψεων τοῦ ἀνθρώπου, τὸν ἑναρθρον λόγον, τὸν ὁποῖον ὁ Σοφοκλῆς θεωρεῖ οὐχὶ ὡς φυσικὸν δῶρον τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλ' ἐπίκτητον ἐπινόημα καὶ δημιουργήμα αὐτοῦ, ὡς ἐπρέσβευον καὶ ἄλλοι φιλόσοφοι, οἱ Ἑλεᾶται, ὁ Πυθαγόρας κλπ., λέγει δὲ **ἀνεμῶεν τὸ φρόνημα**, δηλ. τὰς σκέψεις καὶ τὰς ιδέας τοῦ ἀνθρώπου, λόγῳ τῆς μεγάλης ταχύτητος καὶ εὐκινησίας τοῦ νοῦ εἰς τὸ συλλαμβάνειν αὐτάς. **ἀστυνόμους ὀργάς**· ὅ,τι εἶπε περὶ προφορικῷ καὶ ἐνδιαθέτῳ λόγῳ ἐφαρμόζεται καὶ ἐνταῦθα, δηλ. ὅτι εἶναι μὲν φύσει ὁ ἄνθρωπος πολιτικὸς καὶ κοινωνικὸς, ὡς ἐτόνισε καὶ ὁ Ἀριστοτέλης, ἀλλὰ τὰς ιδιότητας ταύτας, καὶ ἰδίᾳ τὰς πρὸς διαμόρφωσιν καὶ ῥύθμισιν πολιτειῶν, ἐτελειοποίησαν καὶ μετέδωκαν οἱ ἄνθρωποι πρὸς ἀλλήλους διὰ τῆς πολιτικῆς ἀνατροφῆς καὶ διδασκαλίας. **ἐδιδάξατο δὲ καὶ φεύγειν βέλη**... ἐπενόησε δηλ. οἰκίας, τελειοποιήσας αὐτάς μέχρι τοῦ σημερινοῦ σημείου τελειότητος, ἐνῶ πρότερον κατηυλίζετο εἰς τὸ ὑπαιθρον, κακουργούμενος ἀπὸ τὰ ψύχη καὶ τὰς ἄλλας ἐναντιότητας τῆς φύσεως. Ἐπίσης ἐφεῦρε τὰ κατάλληλα ἐνδύματα καὶ τὰ ἄλλα προφυλακτικὰ μέσα ἀπὸ τῶν προσβολῶν τῶν βροχῶν, ἀφ' οὗ ἤλθε γυμνὸς ἐπὶ τῆς γῆς, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὰ ἄλλα ζῶα. **νόσων δὲ φυγὰς ξυμπέφρασαι**· Ἄιδα μόνον φεῦξιν οὐκ ἐπάξεται· πῶς

παλαίει ὁ ἄνθρωπος διαρκῶς πρὸς τὰς ἀσθενείας καὶ τὸν θάνατον ; σχε-
τικῶς δὲ μὲ τὸν θάνατον ὁ λαὸς λέγει σήμερον « μόνον τὸν χάρον δὲν
μπορεῖ ὁ ἄνθρωπος νὰ ἀποφύγῃ ». **νόμους χθονός, θεῶν δίκαν**· ἐν-
νοεῖ βεβαίως τὸ τε ἀνθρώπινον καὶ θεῖον ἢ φυσικὸν δίκαιον, τὰ ὁποῖα
ὁ τέλειος πολίτης ὀφείλει νὰ εὐλαβῆται καὶ νὰ τηρῇ.

ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (376 - 581)

α' (376 - 440)

Λεξιλογικαί. δαιμόνιον τέρας = ὑπερφυσικὸν (ἐκπληκτικὸν)
θαῦμα (κατηγορ. τοῦ τόδε). **ἀμφινοῶ** = μετ' ἀμφιβολίας προσβέπω.
ἀπορῶ, δὲν δύναμαι νὰ πιστεύσω· βραχυλογία, τὸ κανονικὸν θὰ ἦτο :
δαιμόνιον τέρας ἐστὶ τόδε, ἐς δ' ἀμφινοῶ. πῶς ἀντιλογήσω
(ἀπορημ. ὑποτ.) = πῶς νὰ ἀντεῖπω. **εἰδώς**· ἐναντ. μετ. **Οἰδιπόδα** =
Οἰδίποδος, τὸ α εἶναι τύπος Δωρ. **τί ποτε** (ἐστίν) ; = τί ἄρα γε
συμβαίνει ; **οὐκ ἄγουσί σέ γε ἀπιστοῦσαν δὴ που τοῖς βασιλείοις
νόμοις** = δὲν σὲ ὀδηγοῦσι βέβαια, διότι προφανῶς, ὡς νομίζω, ἀ-
πειθαρχεῖς εἰς τὰ βασιλικὰ προστάγματα ; **καθαιρῶ** = συλλαμβάνω
ἐπ' αὐτοφώρῳ. **ἐν ἀφροσύνῃ** = ἐν ἄφρονι καταστάσει ἢ ἀσύνετα πράτ-
τουσαν. **ἦδ' ἔστ' ἐκεῖνη...** ἡ σειρά τῶν λέξεων : ἐκεῖνη ἢ ἔξαιρετα-
σμένη τούργον (τὴν ταφήν) ἐστὶν ἦδε. **θάπτουσαν μετ. κατηγορημ.**
ᾔδει = ἰδοῦ. **ἄφορος** (ἄψ - ρέω) = πάλιν. **ἐς δέον** = εἰς δέοντα
καιρὸν = ἐπικαίρως. **τί δ' ἔστιν** ; (ἐκπληξίς). **ξύμμετρος** (ἐπιρρημη-
κατηγοροῦμ.) **ποία τύχη** ; = ταῦτοχρόνως (ἐν συμπτώσει) μὲ ποῖον
περιστατικόν ; **προύβην** = ἤλθον. **οὐδὲν ἔστ' ἀπώμοτον** = τίποτε
δὲν ὑπάρχει, τὸ ὁποῖον δύναται κανεὶς ν' ἀρνηθῇ μεθ' ὄρκου, ὅτι δὲν
θὰ γίνῃ. **ψεύδω** = διαψεύδω. **ἡ ἰπίνοια** = ἡ δευτέρα γνώμη. **τὴν
γνώμην** = τὴν πρώτῃν γνώμην. **σχολῆ** = μετὰ δυσκολίας, οὐδόλως.
ἐξαιχῶ = σφόδρα αὐχῶ, διακηρύττω. **ταῖς σαῖς ἀπειλαῖς**· ἀνγκι.
αἴτιον· ἡ σειρά τῶν λέξεων : **ἐπεὶ ἐξηύχουν ἐγὼ στολῆ ποθ' ἂν ἤ-
ξιν δεῦρο...** **χειμάζομαι** = πάσχω μεγάλως, καταταράσσομαι, δοκι-
μάζω μεγάλην λύπην. **οὐδὲν ἔοικεν** = οὐδόλως ὁμοιάζει. **μῆκος** = κα-
τὰ τὸ μέγεθος. **χαρὰν** (ἐννοεῖ τὴν μεγάλην χαρὰν τοῦ ἐπὶ τῇ ἀνευρέ-
σει τοῦ δράστου τῆς ταφῆς). **καίπερ ὦν ἀπώμοτος δι' ὄρκων** (πλεο-
νασμ.) = ἂν καὶ εἶχον ὀρκισθῆ (ὅτι δὲν θὰ ἔλθω). **καθηρέθη**, ἰδὲ τὸ
ἀνωτέρω καθαιρῶ. **τάφρον κοσμοῦσα** (μετ. κατηγορ.) = τὴν ταφήν

εὐτρεπίζουσα, θάπτουσα. **κλήρος ἐνθάδ' οὐκ ἐπάλλετο** = δὲν ἔγινε κλήρωσις αὐτὴν τὴν φοράν (ὅπως τὴν πρώτην φοράν). **θοῦρμαιον** = τὸ ἔρμαιον = τὸ εὐρημα. **κρίνω** = ἀνακρίνω. **ἐξελέγχω** = ἐξετάζω. **δικαίος εἶμι** (προσ. σύνταξις ἀντὶ τίνος ἀπρος. ;) = δικαιοῦμαι. **ἐλεύθερος ἀπῆλλάχθαι** (πλεον). **τῶνδε κακῶν** = τῶν ἀπειληθεισῶν ἐναντίον μου τιμωριῶν διὰ τὴν ὑπόθεσιν αὐτὴν ἐδῶ. **τῷ τρόπῳ** = τίνι τρόπῳ. **πόθεν** · ἐτέθη ἀντὶ ἐπιρρήμ. ἐν τόπῳ στάσεως, διότι ἐνυπάρχει κίνησις. **ἦ καὶ ξυνοίεις ;** = ἄρα γε ἔχεις σαφῆ συνειδησιν τῶν λεγομένων σου ; **ὀρθῶς** = ἀκριβῶς. **ιδῶν** · αἰτιολ. τὸ πρὸ αὐτῆς ἐννοητέον ἐκ τῶν προηγουμένων : ὀρθῶς λέγω. Ἡ σειρά τῶν λέξεων : **ιδῶν** ταύτην θάπτουσαν τὸν νεκρὸν, ὃν σὺ ἀπεῖπας θάπτειν. **ἀπεῖπας**, τοῦ ἀπαγορεύω. **ἐπίληπτος** = ἐπ' αὐτοφώρῳ, ἐπ' αὐτῷ τῷ ἔργῳ εἰλημμένη. **ὅπως γὰρ ἤκομεν** (ἀντὶ ἤκον ἐγὼ) = μόλις δηλ. ἐπανήλομεν. **τὰ δεῖν' ἐκεῖν' ἐπηπειλημένοι** = ἔχοντες λάβει τὰς φοβερὰς ἐκεῖνας ἀπειλάς (ἐν τῇ πραγματικότητι ἠπειλήθη καὶ ἐπανήλθε μόνον ὁ φύλαξ ἐκεῖνος, οἱ δὲ ἄλλοι ἀναμένοντες ἐπανήλθον μετ' αὐτοῦ καὶ ἔσθραν τὴν κόριν). **σαίρω** = σαρώνω, ἀποκαθαίρω. **κατέχω** = καλύπτω. **μυδάω** = εἶμαι ὑγρὸς, καὶ ἐπὶ πτώματος ἐδῶ = στάζω ἐκ σήψεως. **ἄκρων ἐκ πάγων** = ἐπὶ τῶν ἄκρων πάγων (τὸ ἄκρον κατηγορ. καὶ ὄχι ἐπιθ. διορ.) = εἰς τὰ πλευρὰ τῶν κορυφῶν τῶν βράχων. **ὑπήνεμος** = ἔχων τὰ νῶτα πρὸς τὸν ἄνεμον καὶ προφυλαττόμενος ἀπ' αὐτοῦ. **ὀσμὴν...** ἡ σειρά τῶν λέξεων : πεφευγότες ὀσμὴν ἀπ' αὐτοῦ, μὴ βάλῃ δηλ. ἀποφεύγοντες μήπως προσβάλῃ τὰς ῥίνας ἡμῶν ἢ ὑπ' αὐτοῦ (τοῦ πτώματος) ἐκπεπομένη ὀσμὴ. **ἐγερτί** = ἀγρύπνως, ἐγρηγορτί. **ἐπίρροθος** = ὑβριστικός. **κακοῖσιν** = ὀνειδισι, κακολογίαις. **ἀκηδῶ τινος** = παραμελῶ τι. **εἴ τις ἀκηδήσοι** · πλαγ. ἐρωτ. πρότ. ἐξαρτ. ἐξ ἐννοουμένου φόβου σημαντ. ῥήμ. **πόνος** = ἡ ἐκτέλεισις τοῦ ἐπιπόνου ἔργου (τῆς φρουρήσεως τοῦ πτώματος). **ἦν** = ἐλάμβανον χώραν. **ἔστε** = ἔως ὅτου. **μέσῳ** · κατηγορ. **ἐν αἰθέρι μέσῳ** = εἰς τὸ μέσον τοῦ οὐρανοῦ (πρόκειται περὶ τῆς μεσημβρίας). **θάλλω** = καίω (ὡς ἀμετάβατ. ἐδῶ) **τυφῶς** = μανιδῶδης, καταιγιδῶδης ἄνεμος, θύελλα. **σκηπτὸς** = ἀνεμοστρόβιλος. **οὐράνιον ἄχος** (παραθ. τοῦ προηγουμένου) = θεομηγία. **πίμπλησι** (ἐνν. τοῦ σκηπτῶ τὴν πεδιάδα). **αἰκίζω** = κακοποιῶ, ἀποκόπτω. **φόβη** = φύλλωμα. **ὕλης πεδιάδος** = τῶν δένδρων τῆς πεδ. **ἐν δέ**, ἐπιρρηματ. = προσέτι δέ. **ἔμεστώθη** (αὐτοῦ τοῦ ἀνεμοστρόβιλου) = ἐπληρώθη. **μύω** = κλείω τοὺς ὀφθαλμοὺς (ἐδῶ, πρὸς τὸν σηκωθέντα κονιορτόν). **εἶχο-**

μεν τὴν θεῖαν νόσον = ὑπεμένομεν, ἀναμένοντες νὰ παρέλθῃ ἡ θεομηνία. καὶ τοῦδ' ἀπαλλαγέντος = καὶ ἀφ' οὗ αὐτὸ τὸ κακὸν (ὁ ἀνεμοστρόβιλος) ἔπαυσεν. ἐν χρόνῳ μακρῷ = μετὰ παρέλευσιν πολλοῦ χρόνου. κἀνακωκύει πικρᾶς ὄρνιθος ὄξυν φθόγγον = καὶ ἐκβάλλει μετὰ θρήνου ὄξεϊαν κραυγὴν πικραμένου (ἐξωρισμένου) πτηνοῦ. λέχος εὐνῆς = τὴν κλίνην τῆς φωλεᾶς τῆς. ὄρφανόν = ἐστερημένην. κενῆς · προληπτ. κατηγορ. τοῦ εὐνῆς = ὥστε νὰ εἶναι κενή. ὄρφανόν κενῆς (πλεο.) ψιλόν = γυμνόν (τῆς κόνεως). γόοισιν ἐξώμωξε = γοερῶς ἐστέναζεν. ἐκ δ' ἄρας (τμησῖς) ἡῤᾶτο = ἐξέφερε δὲ φοβεράς κατάρας. εὐκρότητος = καλῶς ἐσφυρηλατημένος, σφυρηλάτος. ἄρδην = σηκώσασα αὐτήν. πρόχους (ἡ) = ὕδρια, τὸ κανάτι. χοαί = σπονδαί. στέφει = στεφανώνει, περιρραίνει. ἰέμεσθα (ἐνεστ.) = φερόμεθα κατ' ἐπάνω τῆς. σύν-θηρώμεθα (τμησῖς) νιν = συλλαμβάνομεν ταυτοχρόνως αὐτήν. ἡλέγχομεν = ἀνεκρίνομεν. ἄπαρνος καθίσταμαι = ἀρνοῦμαι. ἄμ' ἡδέως ἔμοιγε κάλγεινῶς ἄμα = συγχρόνως πρὸς εὐχαρίστησιν, ἀλλὰ καὶ πρὸς λύπην ἐμοῦ τοῦλάχιστον. ἡδιστον καὶ ἀλγεινόν· κατηγορούμενα τῶν: τὸ πεφευγέναι καὶ τὸ ἄγειν... φίλους, ἐνν. τὴν Ἄντιγόνην, ὡς βασιλόπαιδα. ἐμοὶ πέφυκε = εἶναι φυσικὸν εἰς ἐμέ, εἶναι ἴδιον τοῦ χαρακτήρός μου. ἦσσω = κατώτερα. λαβεῖν = ὑπολαβεῖν = νὰ θεωρήσω. Ἡ σειρὰ τῶν λέξεων: ἀλλ' ἐμοὶ πέφυκε λαβεῖν πάντα ταῦτα (δηλ. τό: εἰς κακὸν τοὺς φίλους ἄγειν ἀλγεινόν) ἦσσω τῆς ἐμῆς σωτηρίας.

Πραγματικά. Ἐν τῷ δευτέρῳ ἐπεισοδίῳ γίνεται ἡ συνάντησις Κρέοντος καὶ Ἄντιγόνης καὶ ἡ ταύτην ἐπακολουθήσασα δεινὴ συγκρούσις αὐτῶν. Ὁ χορὸς εἰς τοὺς στίχους 376 - 383 δι' ἀναπαίστων, ῥυθμιζόντων τὸ βῆμα αὐτῆς, ἀναγγέλλει τὴν εἴσοδον τῆς Ἄντιγόνης ἐξ ἀριστερῶν πρὸς τοὺς θεατάς, συνοδευομένης ὑπὸ τοῦ φύλακος. ἐς δαιμόνιον τέρας... διατι ὁ χορὸς αἰσθάνεται ἐκπληξιν; **Οἰδιπόδα**· ἀναφέρει τοῦτον ὁ ποιητὴς διὰ νὰ δηλώσῃ, ὅτι ἡ δυστυχία τῆς Ἄντιγόνης προέρχεται οἰοῦναι ἐκ κληρονομίας τοῦ πατρός. **ἦδ' ἔστ' ἐκείνη**... μετὰ ποίας ἐκδηλώσεως αἰσθημάτων ὀμιλεῖ τώρα ὁ φύλαξ κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὴν πρώτην αὐτοῦ ἐμφάνισιν; **ἀναξ βροτοῖσιν οὐδὲν ἔστ' ἀπώμοτον**· πῶς ὀμιλεῖ καὶ πάλιν ἐν ἀρχῇ ὁ φύλαξ; **ἔρμαιον**· ἐλέγετο οὕτω τὸ εὐτυχὲς εὔρημα, τὸ ὅποῖον ὠφείλετο εἰς τὴν εὐνοίαν τοῦ θεοῦ Ἐρμοῦ καὶ διὰ τοῦτο, ὁσάκις οἱ Ἀρχαῖοι εὕρισκον τυχαίως τοιοῦτον

ἀντικείμενον, ἀνεφώνου «κοινὸς Ἑρμῆς». **τυφῶς ἀείρας σκηπτόν...** ἡ φοβερὰ περιγραφή τοῦ τυφῶνος ἐξαίρει τὸ ἀτρόμητον τῆς Ἀντιγόνης, ἀφ' οὗ ἐφοβήθησαν μὲν οἱ ἄνδρες, οὐχὶ ὅμως καὶ αὐτή. **χοῶσι τρισπόνδοισι**· αἱ τριπλαῖ σπονδαὶ ἦσαν, ἡ μὲν ἀπὸ μελίκρατον (γάλα μὲ μέλι), ἡ ἄλλη ἀπὸ οἶνον καὶ ἡ τρίτη ἀπὸ ὕδωρ· ἄλλοτε πάλιν, ἡ μὲν α' συνέκειτο ἀπὸ γάλα, ἡ β' οἶνον ἀπὸ καὶ ἡ γ' ἀπὸ μέλι μὲ ὕδωρ. Στρεφόμενοι πρὸς δυσμὰς ἔχονον αὐτάς ἢ χωριστὰ ἐκάστην ἢ ὅλας ὁμοῦ, ὅπως ἔκαμε τώρα ἡ Ἀντιγόνη, ἔχουσα μίαν πρόχουν, ἀφοῦ τὰς ἀνέμειξεν ἐντὸς αὐτῆς. Καὶ παρ' ἡμῖν ὁ ἱερεὺς χύνει ἐπὶ τοῦ νεκροῦ εἰς τὸν τάφον τρεῖς χοὰς ἐλαίου καὶ ὕδατος. **ἦσσω λαβεῖν τῆς ἐμῆς σωτηρίας**· παρατηρητέα ἡ μεγάλη ἀντίθεσις τοῦ χαρακτήρος τῆς Ἀντιγόνης καὶ τοῦ φύλακος.

β') 441 - 525

Λεξιλογικαί. **σέ**, ἐνν. τὸ λέγω ἢ κρίνω. **νεύω** = κλίνω (ἡ Ἀντιγόνη καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς παρουσίας της πρὸ τοῦ Κρέοντος ἵσταται σιωπηλῇ καὶ ἔχουσα τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὰ κάτω). **φῆς** = ὁμολογεῖς. **καταρνέομαι-οὔμαι** = ἀρνοῦμαι ἰσχυρῶς, ἐπιμένω ἀρνούμενος· ἡ σειρά τῶν λέξεων: **φῆς ἢ καταρνέει μὴ δεδρακέναι τάδε; καὶ φημί οὐκ...** σχῆμα ἐκ παραλλήλου πρὸς μείζονα ἔμφασις. Ἡ ἀπάντησις εἶναι ὁμοία πρὸς τὴν ἐρώτησιν, οὔσα τοιοῦτοτρόπως πειρακτικῇ διὰ τὸν Κρέοντα. **τὸ μὴ** (ἐνν. δρᾶσαι). **οἶ** = ὅπου. **αἰτία** = κατηγορία. **ἔξω ἐλεύθερον** (πλεον.). Κατόπιν τούτου ἀπέργεται ὁ φύλαξ διὰ νὰ ἐπανέλθῃ βραδύτερον μεταμφιεσμένος ὡς Ἰσμήνη. **μὴ μῆκος** = οὐχὶ ἐν ἐκτάσει. **ἦδησθα**· ἀρχαιοπρεπέστερος τύπος τοῦ ἦδεις (οἶδα). **τάδε** = τὰ πραχθέντα ὑπ' αὐτῆς. **τί δ' οὐκ ἔμελλον** (ἐνν. εἰδέναι) = καὶ διατι ὄχι. **καὶ δῆτα** (ὁ Κρέων ὀργίζεται) = καὶ ὅμως (μολονότι δηλ. ἐγνώριζες). **γάρ**· αἰτιολογεῖ τὸ ἐννοοῦμαι. **ναί**, ἐτόλμων ὑπερβαίνειν... **ἐν ἀνθρώποισι** = μεταξύ τῶν ἀνθρώπων. **σθένειν τοσοῦτον** = ὅτι ἔχουν τόσον μεγάλην ἰσχύν. **τὰ σὰ κηρύγματα**, τὸ λέγει μετὰ τινος περιφρονήσεως. **ἀσφαλῆ** = ἀσάλευτα στερεὰ (διότι εἶναι ἐντετυπωμένα εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ἀνθρώπων). **θνητὸν ὄντα**· ἐναντ. μετ. **ὥσθ' ὑπερδαμῆιν** (τοῦ ῥήματος ὑπερτρέχω) = ὥστε νὰ τὰ παραβῆς. **ζῆ** = ἰσχύουν, ἔχουν κῦρος. **ἔξ ὅτου φάνη** (πλαγ. ἐρώτ.) = ἀπὸ πότε ἐφάνησαν. **τούτων** (βραχυλογ.), διὰ τὴν παράβασιν αὐτῶν τῶν νομίμων, τῶν ἀγράφων (ἀναγκ. αἴτιον). **οὐκ ἔμελλον** = δὲν

εἶχον σκοπόν. **δείσασα** (δέδοικα). **φρόνημα** = θέλησις, διάθεσις. **ἐν θεοῖσι** = ἐνώπιον τῶν θεῶν· ἢ σειρά τῶν λέξεων : οὐκ ἔμελλον ἐγὼ οὐδενὸς ἀνδρὸς φρόνημα δείσασα ἐν θεοῖσι δώσειν δίκην τούτων. **ἐξήδη** (ἔξοιδα) = ἐγνώριζον καλῶς **θανομένη** = κατηγορημ. μετ. **πρόσθεν τοῦ χρόνου** = πρὸ τοῦ πεπωμένου χρόνου. **αὐτε** = τούναντιον (ἐγὼ ἐν ἀντιθέσει πρὸς σέ). **ὅστις γάρ...** (ὁ γὰρ δικαιολογεῖ τὸ ἐννοούμε. : καὶ λέγω ἐγὼ κέρδος). **ἐν πολλοῖς κακοῖς** = ἐν μέσῳ πολλῶν κακῶν (ἐννοεῖ τὰς δυστυχίας τῆς οἰκογενείας τῆς, πατρός μητρός, ἀδελφῶν τῆς). **καθανῶν**· ὑποθ. **φέρει** = λαμβάνει, ἀποκομίζει. **οὕτως** = κατὰ ταῦτα, κατόπιν τούτων. **παρ' οὐδὲν ἄλλος ἐστὶ** = οὐδόλως μὲ λυπεῖ. **τὸ τυχεῖν τοῦδε...** εἶναι ὑποκείμε. τῆς προτάσεως αὐτῆς, τὸ δὲ **παρ' οὐδὲν ἄλλος** κατηγορ. αὐτοῦ. **κείνοις ἂν ἤλγουν** (ὁ ἂν ἐτέθη δις· τίνος εἶδους ὑποθ. λόγ. εἶναι καὶ τίς ἢ ἀπόδοσις ;). **τὸν ἐξ ἡμῶν μητρός** (ἐνν. γεγῶτα, γεννηθέντα), **ἄθαρτον νέκυν** κατηγορ. τοῦ προηγουμένου. **εἰ τὸν ἐξ ἡμῶν μητρός θανόντ' ἄθαρτον ἦνσχόμην νέκυν** = ἐὰν ἤθελον ἀνεχθῆ, ὥστε ὁ ἐκ τῆς ἰδικῆς μου μητρός γεννηθεὶς (ὁ ἀδελφός μου) μετὰ τὸν θάνατόν του νὰ μείνῃ νεκρὸς ἄταφος. **τοῖσδε** = δι' αὐτό. **ἀλγύνομαι** = θλίβομαι, λυπούμαι διὰ τι. Ἡ σειρά τῶν λέξεων : **εἰ δὲ δοκῶ σοι νῦν τυγχάνειν δρῶσα μῶρα...** **σχεδόν τι μῶρῳ μωρίαν ὀφλισκάνω** (τὸ σχεδόν τι φαίνεται μὲν, ὅτι μετριάζει τὴν δεινὴν ὕβριν τοῦ μωροῦ, κυρίως δ' ὅμως ἐνέχει εἰρωνείαν διὰ τὸν Κρέοντα) = ἴσως θεωροῦμαι μωρὰ ἀπὸ σέ μωρόν. **τὸ γέννημα** = ἡ ἰδιοσυγκρασία, ὁ χαρακτήρ. **ὠμόν** (ἐνν. ὄν) = ὅτι εἶναι σκληρόν, ὡς προσελθὼν ἐκ... **εἶκω** = ὑποχωρῶ, ἐνδίδω. **κακοῖς** = τοῖς ἀτυχήμασι (εἰς τὰ δεινὰ συμβεβηκότα). **τὰ σκλήρ' ἄγαν** = τὰ λίαν ἄκαμπτα. **πίπτειν** (ἀντὶ κατηγ. μετ. ἐκ τοῦ ἴσθι). **μάλιστα** = ὅτι κατὰ τὸ πλεῖστον ταπεινοῦνται. **ἐγκρατῆς** = ἰσχυρός. **ὀπτὸν ἐκ πυρός** (ὄργαν.) = πυρακτωθέντα. **περισκελῆ** (κατηγ.) = ὥστε νὰ σκληρυνθῆ πολὺ. **θραυσθέντα**, ἢ σειρά τῶν λέξεων : εἰσίδοις ἂν καὶ τὸν ἐγκρατέστατον σίδηρον (ὄντα) ὀπτὸν ἐκ πυρός, περισκελῆ, θραυσθέντα πλεῖστα (σύστ. ἀντικ.) = εἰς παρὰ πολλὰ τεμάχια. **θυμοῦμαι** = ἐξαγριοῦμαι, εἶμαι θυμοειδής. **καταρτύομαι** = σωφρονίζομαι, πειθαρχῶ. **γάρ**. αἰτιολ. τὸ ἐννοούμε. ἐκ τοῦ προηγουμένου : τοῦτο θὰ πάθῃ καὶ αὐτὴ (ἢ 'Αντιγόνη) διότι... **οὐκ ἐκπέλει** = δὲν εἶναι ἐπιτετραμμένον. **μέγα φρονεῖν** = μεγαλοφρονεῖν. **δοῦλος** (ἀντὶ ὑπήκοος)· δὲν ἀρμόζει εἰς βασιλόπαιδα, ἀλλ' ὀφείλεται

εἰς τὸ πάθος τοῦ Κρέοντος. οἱ πέλας = οἱ ἄλλοι. ὑβρίζω = παρεκτρέπομαι. τότε (συμπληρ. διὰ τῆς μετ. ὑπερβαίνουσα) = ὅτε παρέβαιναν. ἐπεὶ δέδρακεν = ἀφο' οὗ ἔκαμε τὴν πρᾶξιν (τὴν ταφήν). ἦδε καθ' ἑλξιν πρὸς τὸ ὕβρις, ἀντὶ τούτου, ἐπεξεργεῖται δὲ ὑπὸ τῶν ἀμέσως ἐπομένων: τούτοις ἐπαυχεῖν καὶ δεδρακυῖαν γελᾶν = νὰ καυχησιολογήῃ, διότι διέπραξε ταῦτα, καί, ἂν καὶ τὰ ἐπραξε, νὰ φέρεται στωικτικῶς. ἦ = ἀλήθεια, εἰς τὸ ἀ' ἀνὴρ ἔνν. εἰμί, εἰς δὲ τὸ β' ἔσται. ἀνατὶ (ἐκ τοῦ ἀνατος, τὸ ὁποῖον γίνεται ἐκ τοῦ στερητ. α καὶ ἄτη = βλάβη) = ἄνευ τιμωρίας. ταῦτα = ἡ βασιλική μου αὕτη ἐξουσία. κείσεται = θὰ ἐξακολουθῇ νὰ ταπεινοῦται. τῆδε (ποιητ. αἰτ.) =, ὑπ' αὐτῆς ἐδῶ. ἀλλ' εἴτε κυρεῖ (τυγχάνει κόρη) τῆς ἀδελφῆς μου εἶθ' ὁμαιμονεστέρα = εἴτε πλησιεστέρα συγγενῆς. τοῦ παντός ἡμῖν Ζηνὸς ἐρκείου (ἕρκος) γεν. μεριστ. = ἐκ τοῦ ὅλου ἡμῶν συγγενικοῦ κύκλου. Τὸ Ζηνὸς ἐρκείου ἐτέθη κατὰ μετων. ἀντὶ τῆς συγγενείας, τὸ δὲ ἡμῖν ἀντὶ τοῦ ἡμῶν. ἀλύσκω μόρον = διαφεύγω τὸν θάνατον. ἴσον ἐπαιτιῶμαι = ἐξ ἴσου κατηγοροῦ. τοῦδε τάφου γεν. αἰτίας. βουλευῶσαι (ἐπεξήγ.) = ὅτι δηλ. ἐσκέφθη καὶ ἐπρομελέτησεν ἀπεφάσισεν αὐτὸ (τὴν ταφήν). Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο ἀμέσως εἰσῆλθεν εἰς τὰ ἀνάκτορα δορυφόρος, διὰ νὰ φέρῃ τὴν Ἰσμήνην. νιν = αὐτήν. λυσσάω-ῶ = μαίνομαι, εἶμαι σφόδρα τεταραχμένος. ἐπήβολός τινος = κύριός τινος. φιλεῖ = συνηθίζει. θυμός = ἡ ψυχὴ. ἠρήσθαι = νὰ ἔχη συλληφθῇ ἐπ' αὐτοφώρῳ. κλοπεύς = λαθραῖος δραστικῆς. πρόσθεν = πρῶτύτερα (πρὶν δηλ. ἐπιχειρηθῇ τὸ κακόν). τῶν μηδὲν ὀρθῶς ἐν σκότῳ τεχνωμένων = ἐκείνων, οἱ ὅποιοι οὐδὲν καλὸν μηχανεῦνται ἐν τῷ κρυπτῷ. μισῶ γε μέντοι = ἀλλ' ὅμως μισῶ. ἀλούς τις ἐν κακοῖς = συλληφθεὶς τις ἐπ' αὐτοφώρῳ διαπραττων τὸ κακόν. καλλύνω = παριστῶ ὡς καλόν. τοῦτο = τὴν σύλληψιν ἐπὶ κακῷ. ἦ κατακτεῖναί μ' ἑλὼν = ἦ νὰ μὲ πιάσῃ καὶ νὰ μὲ σκοτώσῃ. οὐδὲν (ἔνν. θέλω μεῖζον). μὲν = τοῦλάχιστον. τοῦτο = τὸ εἰεῖν σε, τὸ ὅτι σὲ ἔχω πιάσει. (ἔνν. μέλλεις κατακτεῖναι) = ἀναβάλλεις, βραδύνεις. ἀφρανδάνω = ἀπαρέσχω. καὶ σοὶ τὰμὰ ἀφρανδάνοντ' ἔφου = οἱ λόγοι μου καὶ ἐν γένει ἢ συμπεριφορὰ μου δὲν ὑπῆρξαν ἀρεστὰ εἰς σέ. κατέσχον γ' ἂν = ἤθελον τοῦλάχιστον ἀποκτήσει. πόθεν = ἐκ τίνος ἄλλου γεγονότος. κλέος μέση λέξις, ἐπὶ καλοῦ καὶ κακοῦ. εὐκλεέστερον κλέος = μεγαλύτερον δόξαν. ἦ τιθεῖσα = ἦ εἰ ἐτίθην. τούτοις, τοὺς ἀποτελοῦσι τὸν χορόν, ἀντικ.

τοῦ ἀνδάνειν = ἀρέσκειν, ἀλλὰ καὶ ποιητ. αἴτιον τοῦ λέγειν ἄν. **τούτοις λέγειν ἄν τοῦτο πᾶσιν ἀνδάνειν** = τοῦτο ἤθελεν ὁμολογηθῆναι καὶ ὑπὸ πάντων τούτων (τοῦ χοροῦ), ὅτι εἶναι ἀρεστοὶν εἰς αὐτοὺς (ὅτι ἐπιδοκιμάζεται ὑπ' αὐτῶν). Τίνος εἴδους λόγος εἶναι ἐδῶ ; **ἔγκλην γλῶσσαν** = δένω τὴν γλῶσσαν. ἢ **τυραννίς** (τὸ ἀφηρ. ἀντὶ τοῦ συγχερ.) = ὁ τύραννος. **πολλὰ τ' ἄλλα εὐδαιμονεῖ** = καὶ ὑπὸ πολλὰς ἄλλας ἐπόψεις πλεονεκτεῖ. **τοῦτο**· τὸ ὅτι εἶναι καλὸν νὰ γίνῃ ἡ ταφή τοῦ Πολυνεΐκου. Τὸ **ὄρωσι**, ὅπως καὶ τὸ προηγούμεν. ὄραξ, ἔχουσι γνωμικὴν σημασίαν = γινώσκουσι, φρονοῦσιν. **ὑπίλλω** (ἐκ μεταφορᾶς ἀπὸ τῶν κυνῶν, οἱ ὅποιοι φοβούμενοι συστέλλουν ὑπὸ τὰ σκέλη των τὴν οὐράν) = συμμαζεύω ἐκ φόβου. **στόμα** = τὴν γλῶσσαν. **ἐπαιδοῦμαι** = αἰσχύνομαι. **χωρὶς τῶνδε** = διαφοροτικῶς ἀπ' αὐτούς, διαφορῶσα πρὸς τὴν γνώμην αὐτῶν ἐδῶ, δηλ. τῶν γερόντων τοῦ χοροῦ καὶ κατ' ἀκολουθίαν πάντων τῶν Θηβαίων, οὓς ἐκπροσωποῦσιν οὗτοι. **εἰ φρονεῖς** = ἐάν (διότι) σκέπτεσαι καὶ ἐκτελέῃς τὰς σκέψεις σου (δηλ. οἱ ἀποτελοῦντες τὸν χορὸν δυνατὸν νὰ ἔχουν τὰς ἰδίας μὲ σέ σκέψεις, ἀλλὰ δὲν προβαίνουν εἰς ἐκτέλεσιν αὐτῶν, ἀλλ' ὑπακούουν εἰς τὰς διαταγὰς τοῦ ἄρχοντος). **γάρ**· αἰτιολογ. τὸ ἐννοοῦμ. οὐκ ἐπαιδοῦμαι. **οὐδὲν αἰσχρὸν** = οὐδεμία εἶναι αἰσχρὴ. **ὁμόσπλαγχνος** = ὁμογάστριος = ἀδελφός. **ὁ καταντίον** = ὁ ἐναντίον τοῦ Πολυνεΐκου (ὁ Ἐτεοκλῆς). **μιάς τε** (μητρὸς) ἐνν. γεγώς. **πῶς δῆτ' ἐκείνῳ δυσσεβῆ τιμᾶς χάριν** = πῶς δῆτα τιμᾶς (Πολυνεΐκῃ) χάριν δυσσεβῆ ἐκείνῳ ; = πῶς λοιπὸν ἀποδίδεις τιμὴν εἰς τὸν Πολυνεΐκῃ, ἢ ὅποια μαρτυρεῖ ἀσέβειαν εἰς ἐκείνον τὸν Ἐτεοκλέα ; **ταῦτα** = ὅτι ἀποδίδων τιμὴν εἰς τὸν Πολυνεΐκῃ δεικνύω ἀσέβειαν εἰς τὸν Ἐτεοκλέα... **εἰ τοί σφε τιμᾶς**, ἐνν. ὡς κύριον ῥῆμα μαρτυρήσει ταῦτα... **σφέ**· τὸν Ἐτεοκλέα. **πορθῶν...** ἐνν. ὤλετο ἀδελφός. **ὑπερ** = ὑπὲρ, ὑπὲρ αὐτῆς. **τούς νόμους ἴσους ποθεῖ** = ἔχει τὴν ἀξίωσιν οἱ διέποντες τὴν ταφὴν νόμοι νὰ εἶναι ἴσοι δι' ὅλους (νὰ ἐφαρμόζονται ἐξ ἴσου δι' ὅλους). **ἴσος** = εἶναι ἐν τῇ αὐτῇ μοίρᾳ. **λαχεῖν** = ὥστε νὰ τύχῃ τῆς αὐτῆς τιμῆς. **εὐαγῆ** = εὐσεβῆ. **τάδε** = αἱ τοιαῦται διακρίσεις περὶ τοὺς ἀποθνήσκοντας. **συνέχθω** = συμμισῶ, μετέχω τοῦ μίσους τῶν ἄλλων. **συμφιλῶ** = συναπαγῶ, μετέχω τῆς ἀγάπης. **οὔτοι ἔφυν** = δὲν εἶμαι βεβαίως τοιαύτη κατὰ τὴν φύσιν. **νὺν** = λοιπὸν. **κείνους**· τοὺς ἐν Ἀθῆναις καὶ μάλιστα τὸν Πολ. **ἐμοῦ δὲ ζῶντος...** εἰς τὰ ἐπιχειρήματα τῆς Ἀντ. ὁ Κρ. ἀπαντᾷ διὰ σατραπικοῦ ἀξιώματος.

Πραγματικά. και φημί δρᾶσαι... ἡ κατά τοιοῦτον διττὸν τρόπον καὶ μετὰ σθένους βεβαίως τῆς πράξεως ὑπὸ τῆς Ἀντιγόνης πῶς χαρακτηρίζει τὸ ἦθος αὐτῆς ; Ἀσφαλῶς μᾶς προδικάζει τὴν μέλλουσαν νὰ λάβῃ χώραν σοβαρὰν σύγκρουσιν αὐτῆς πρὸς τὸν Κρέοντα καὶ ἀναδεικνύει ταύτην ἀληθῆ ἥρωίδα. **οὐ γάρ τί μοι Ζεὺς**· θέλει νὰ εἴπῃ, ὅτι μόνον ἂν ὁ Ζεὺς καὶ ἡ Δίκη, οἱ ὅποιοι καθώρισαν τὴν ὑποχρέωσιν τῶν ἀνθρώπων εἰς τὸ νὰ θάπτουν τοὺς νεκρούς, διέτασσον τὰ ἐναντία ἐν τῇ προκειμένη περιπτώσει, τότε θὰ ὑπήκουεν εἰς αὐτούς, θεωρεῖ δηλ. τὸ θεῖον καὶ φυσικὸν δίκαιον ὑπέρτερον τοῦ ἀνθρωπίνου καὶ θεοῦ. **Δίκη**· ἦτο θυγάτηρ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Θέμιδος. Εἶναι σύνεδρος τοῦ Διὸς καὶ παρακολουθοῦσα ἀγρύπτως τὰ ἐπὶ γῆς καὶ ἐν τῷ Ἄδῃ συμβαίνοντα ἀναφέρει ἐκάστοτε εἰς τὸν Δία διὰ τὴν τιμωρίαν τῶν παραβαινόντων τοὺς διέποντας τὰ τοῦ κόσμου κανόνας καὶ σχέσεις. **οὐ γάρ τι νῦν γε ἀχθές...** τὴν ἀντίληψιν περὶ τοῦ αἰωνίου κύρους τοῦ φυσικοῦ δικαίου εἶχον ἀνεκαθεν οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες. **σχεδόν τι μῶρφ...** ἡ στάσις τῆς Ἀντιγόνης διὰ τῶν λόγων αὐτῆς ἀπὸ ὑψηλόφρονος καὶ ἀνδροπρεποῦς γίνεται αὐστηρὰ καὶ περιφρονητικῆ, ἐπιβάλλουσα νὰ σχηματίσωμεν τὴν γνώμην, ὅτι οὐδεμία συνεννόησις πλέον εἶναι δυνατὴ μεταξύ τῶν δύο. **τὰ σκλήρ' ἄγαν φρονήματα...** τραγικὴ εἰρωνεία διὰ τὸν Κρέοντα, εἰς τὸν ὅποιον ἐφαρμοσθήσονται ταῦτα ἐν τέλει τοῦ δράματος. **Ζηνὸς ἐρκείου**· ὀνομάζεται οὕτω, διότι ὁ βωμὸς αὐτοῦ ἔκειτο εἰς τὸ προαύλιον (τὸ ἔρκος) πάσης οἰκίας. **οὐ γάρ τι δούλος**· ἰδὲ τὰς ἀντιλήψεις τοῦ ἀρχαίου κόσμου περὶ τῆς μεγάλης ἀποστάσεως, τῆς ὑφισταμένης μεταξύ ἐλευθέρων καὶ δούλων, τὴν ὁποίαν κατήργησεν ὁ χριστιανισμὸς. Ἐκ πάντων ὅμως τῶν ἀρχαίων λαῶν οἱ Ἕλληνες, καὶ δὴ καὶ οἱ Ἀθηναῖοι, ἐφέροντο σχετικῶς ἡπιώτερον πρὸς τοὺς δούλους αὐτῶν καὶ προστατευτικούς νόμους εἶχον θεσπίσει ὑπὲρ αὐτῶν. **οὔτοι ποθ' οὐχθρός...** ὑπῆρχεν ἡ ἰδέα, ὅτι τὰ ψυχικὰ πάθη ἐξηκολούθουν νὰ ὑφίστανται καὶ εἰς τὸν Ἄδῃ καὶ διὰ τοῦτο ἡ ψυχὴ τοῦ Αἴαντος, ὡς βλέπομεν ἐν Ὀδυσσεΐα (λ 583), ἀπηξίωσε τὸν Ὀδυσσεῖα πάσης συνομιλίας, ὅτε οὗτος κατέβη ἐκεῖ. **οὔτοι συνέχθην, ἀλλὰ συμφιλεῖν ἔφυν**· καὶ διὰ μόνου τούτου τοῦ περιέχοντος ἀρίστην καὶ ἠθικωτάτην γνώμην στίχου δύναται ἄριστα νὰ χαρακτηρισθῇ τὸ ἦθος τῆς Ἀντιγόνης.

γ') 526 - 581

Λεξιλογικά. καὶ μὴν = ἀλλ' ἰδοῦ (τὰς λέξεις ταύτας μεταχειρίζεται συνήθως ὁ Σοφοκλῆς περὶ τῶν εἰσαγομένων προσώπων). **εἴβομαι καὶ εἴβω** = χύνω. **φιλάδελφα δάκρυα** = δάκρυα ἀδελφικῆς ἀγάπης. **νεφέλη** = θλίψις, κατήφεια (μεταφ. ἀπὸ τῆς νεφέλης τοῦ οὐρανοῦ, ἣ ὁποῖα καθιστᾷ κατηφῆ τὴν ἡμέραν καὶ ἐπιφέρει τὴν βροχὴν). **ὑπὲρ ὀφρύων** (ἐνν. οὔσα = ἐπικαθημένη). **νεφέλη δ' ὀφρύων ὕπερ** = κατήφεια δὲ ὡσὰν νεφέλη ἐπικαθημένη ὑπεράνω τῶν ὀφρύων αὐτῆς. **αἰσχύνω** = ἀσχημίζω. **αἱματόεις** = αἱματόχρους, κατακόκκινος (λόγῳ τῶν κλαυμάτων καὶ τῆς μεγάλης στενοχωρίας διὰ τὴν περιπέτειαν τῆς ἀδελφῆς της). **ῥέθος** (ῥέθεα παρ' Ὀμήρῳ = τὰ μέλη τοῦ σώματος) = τὸ πρόσωπον. **τέγγω** = βρέχω. **εὐὼψ-εὐῶπος** = ὁ ἔχων καλὴν ὄψιν, ὠραῖος (ἐκ τῆς αἰτιατ. εὐῶπα προῆλθε καὶ ἡ σημερινὴ λέξις γῶπα, τὸ ψάρι τὸ ἔχον μεγάλους καὶ ὠραίους ὀφθαλμούς). **ὑφειμένη** (ῥ. ὑφίεμαι) = ἐλλοχῶσα. **κατ' οἴκου** = σύνοικος οὔσα. **λήθουσα** = χωρὶς νὰ τὸ ἐννοῶ. **μ' ἐξέπινες** = μοῦ ἔπινες τὸ αἶμα (μεταφορ. ἀπὸ τῆς βδέλλας, διότι ἡ ἔχιδνα δὲν πίνει αἶμα). **δύ' ἄτα κάπαναστάσεις** (ἐτέθησαν τὰ ἀφηρημένα ἀντὶ τῶν συγκεκριμένων) = δύο συμφορὰς (πανοῦκλες) καὶ ἐπαναστάτιδας. **ἡ Ἔξομῃ** (ἐξόμνυμι) = ἡ θὰ ἀρνηθῆς μεθ' ὄρκου. **ὁμορροθῶ** (ἐκ μεταφορᾶς ἐκ τοῦ ῥόθου = τοῦ κρότου τοῦ παραγομένου ὑπὸ τῶν κωπηλατῶν, συγχρόνως κωπηλατούντων) = συμφωνῶ. **ξυμμετίσχω τῆς αἰτίας καὶ φέρω** = συμμετέχω τῆς κατηγορίας, ἀναλαμβάνουσα καὶ ἐγὼ τὴν εὐθύνην τῆς πράξεως. **ἀλλ' οὐκ ἑάσει γέ σοι τοῦτο ἡ δίκη** = ἀλλὰ δὲν θὰ ἐπιτρέψῃ βέβαια τοῦτο ἡ δικαιοσύνη εἰς σέ. **κοινοῦμαί τινα** = λαμβάνω τινὰ συμμετοχόν. **ἐν κακοῖς τοῖς σοῖσι** = ἐν τῇ δυστυχίᾳ σου. **ξύμπλους** = συμμετοχός. **τοῦ πάθους** = τοῦ παθήματός μου. **ὦν τίνων** (ἐνν. εἰσί, πλαγ. ἐρώτ. ἐκ τοῦ ξυνίστορες). **ξυνιστορές εἰσι** = ξυνίσασσι = γνωρίζουσι καλῶς. **στέργω** = ἀγαπῶ. **ἀτιμάζω** = στερεῶ τῆς τιμῆς. **μὴ οὐ** (ἔθηκε δύο ἀρνήσεις λόγῳ ἐξαρτήσεως ἐξ ἀρνητικῆς ἐννοίας μὴ ἀτιμάσης) = ἀπὸ τοῦ νὰ μὴ. **ἀγνίζω** = ἐξαγνίζω, ἐξιλεώνω. **μοι κοινὰ** (= κοινῆ) = ἀπὸ κοινοῦ μὲ ἐμέ. **ἔθιγες** (θιγγάνω) = ἠγγισες, ἔβαλες χέρι. **ποιοῦμαι ἐμαυτοῦ** = οἰκειοποιοῦμαι, θεωρῶ ἰδικά μου. **ἀρκέσω...** ἀντὶ τῆς ἀπροσ. συντάξ. = ἀρκετὸν ἔσται θηῆσκαι ἐμέ. **λελειμμένη σου** (ὑποθ. μετ.)

= ἐὰν ὑπολειφθῶ σοῦ, νὰ στερηθῶ σοῦ. **κηδεμῶν** (ἐνν. εἰ) = ἐνδιαφέρεσαι. **ταῦτ' ἀνιᾶς με** (συντάξ. διπλῆ αἰτία.) = μὲ αὐτὰ μὲ λυπεῖς. **ἀλγοῦσα μὲν δῆτα** (ἐνν. τὸ ῥῆμα ἀνιᾶ σε) = ὅπως δὴ ποτε ὅμως αἰσθανομένη θλιψίν. **γέλωτα ἔν τινι γελῶ** = περιγελῶ τινα. **τί δῆτα...** ἡ σειρά τῶν λέξεων: (εἰ μὴ πρότερον ὠφέλησά σε) ἀλλὰ νῦν δῆτα τί ἂν σ' ἔτι ὠφελοῦμαι ἐγώ; = ἀλλὰ τώρα τοῦλάχιστον εἰς τί δύναμαι νὰ ὠφελήσω σε. **οὐ φθονῶ** = δὲν ἀρνοῦμαι. **ὑπεκφυγεῖν σε**, ἐνν. τὸν θάνατον. **ἀμπλάκω** (ἀόρ. τοῦ ἀμπλακίσκω) ἀπορηματ. ὑποτ. = ν' ἀποτύχω, νὰ στερηθῶ τῆς τιμῆς νὰ μετᾶσχω. **γάρ**· αἰτιολογεῖ τὸ ἐννοοῦμαι. **ναί. αἰροῦμαι** = προτιμῶ. **ἀλλ' οὐκ ἐπ' ἀρρήτοις** = ἀλλ' οὐχὶ χωρὶς νὰ εἶπω τοὺς λόγους (τὰς ἰδέας ποὺ μὲ ὠθησαν) **τοῖς**· δοτ. προσωπ. ἐκ τοῦ ἐννοουμένου ἐδόκει (διὰ τοῦ: **τοῖς μὲν** ἐνν. τὸν Κρέοντα, διὰ τοῦ **τοῖς δὲ** τὸν Πολυνείκη καὶ τοὺς κάτω θεοὺς). **σὺ μὲν τοῖς — τοῖς δ' ἐγώ**· σχ. χιαστόν. **καὶ μὴν ἡ ἕξαμαρτία ἴση ἐστὶν νῶν** = καὶ ὅμως ἡ παρεκτροπή, τὸ ἀμάρτημά μας εἶναι ὅμοιον (ἐπειδὴ ἡ μὲν Ἀντιγόνη προσέβη εἰς τὴν πρᾶξιν, ἡ δὲ Ἰσμήνη συνεφώνει μὲν κατ' ἀρχήν, ἀλλὰ τῆς ἔλειπε τὸ ἐπιβαλλόμενον θάρρος). **ζῆς** = δικαιοῦσαι νὰ ζῆς. **τῶ παιδε—τὴν μὲν, τὴν δέ**, σχῆμα καθ' ὅλον καὶ μέρος. **ἀφ' οὗ τὰ πρῶτ' ἔφυ** = ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς γεννήσεώς της (χαρκτηρίζει τὴν Ἀντιγόνην ὡς ἀνεκαθεν ἀπειθαρχον). **οὐδ' ὅς ἂν βλάστη...** (ἐπίδοσις) = ὅχι μόνον ὁ τῶν ἄλλων πεπειραμένος νοῦς, ἀλλὰ οὔτε καὶ ἐκεῖνος, ὁ ὅποιος ἤθελε γεννηθῆ καλῶς φρονῶν, παραμένει τοιοῦτος εἰς τοὺς δυστυχοῦντας, ἀλλὰ σαλεύει (βγαίνει ἀπὸ τὴν θέσιν του). **σοὶ γοῦν** (ἐνν. ἐξέστη) = σοῦ λοιπὸν ἐσάλειψεν ὁ νοῦς. **ὄτε** = ἀπὸ τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν **γάρ**· αἰτιολογεῖ τὸ ἐννοοῦμαι: **ναί, πράσσω κακῶς** (=δυστυχῶ), ὅπερ ἡ Ἰσμήνη ἐκ παρανοήσεως ἐκ τοῦ πράσσειν κακὰ εἶπε. **ἄτερ τῆσδε** = ἄνευ αὐτῆς. **ἦδε** (ἔχει σχέσιν πρὸς τὸ προηγούμενον τῆσδε) = αὕτη ἐδῶ (ὡς παροῦσα καὶ ζῶσα, ἐνῶ εἶναι ἀποθαμένη). **νυμφεῖα** = ὁ γάμος, καὶ κατὰ μετωνυμίαν = ἡ νύμφη. **ἀρώσιμος** = δυνάμενος νὰ ἀρωθῆ, νὰ σπαρῆ. **γύης** = ἀγρὸς (ἐδῶ ἐνν. κόρη). **οὐχ ὡς γ' ἐκείνῳ τῆδε τ' ἦν ἡρμοσμένα** = ἀλλὰ τὰ τοῦ γάμου οὐκ ἔσται ἡρμοσμένα, ὡς γ' ἐκείνῳ... = ἀλλ' ὁ γάμος μετ' ἄλλης δὲν θὰ εἶναι εὐάρμοστος εἰς τὸν ἴδιον βαθμόν, ὅπως ἦτο εὐάρμοστος μεταξὺ αὐτῆς ἐδῶ καὶ ἐκείνου. **υἰέσι**, ἀντὶ τοῦ ἐνικοῦ ἀριθμοῦ. **στυγῶ** = μισῶ. **τὸ σὸν λέχος** = ὁ περὶ τοῦ γάμου λόγος σου, ἡ νύμφη, περὶ τῆς ὁποίας ὀμιλεῖς (τοῦτο λέγεται

μετὰ σκληροῦ ὑπαινιγμοῦ). **σ' ἀτιμάζει** · ὁ Κρέων ὑβρίζει τὴν μνηστήν τοῦ Αἴμονος καὶ ἀρνούμενος τὸν μετ' αὐτῆς γάμον του, ὑβρίζει αὐτὸν τοῦτον τὸν υἱὸν του. **ὁ παύσων** = ὁ μέλλων νὰ διαλύσῃ (ἐνν. διὰ τοῦ θανάτου τῆς 'Αντιγόνης' τραγ. εἰρωνεία, διότι ἡ διάλυσις θὰ γίνῃ διὰ τοῦ θανάτου καὶ αὐτοῦ τοῦ υἱοῦ του Αἴμμονος). **ἔφω** = προώρισται, ἐστὶ. **δεδογμένα ἐστὶ** = εἶναι ἀποφασισμένον. **καὶ σοί γε κάμοι** · ποιητ. αἴτια εἰς τό: δεδογμένα ἐστὶ. (Διότι καὶ ὁ χορός ἐν στίχ. 213 εἶχεν ἀποφανθῆ ὑπὲρ τῆς τιμωρίας τοῦ ἀποκαλυφθησομένου ὡς δράστου τῆς ταφῆς). **μὴ τριβὰς ἔτι** (ἐνν. τριβὰς χρόνου ποιεῖσθε) = μὴ βραδύνετε, μὴ χρονοτριβεῖτε πλέον. **νιν** = αὐτάς. **ἐκ δὲ τοῦδε** = ἀπ' ἐδῶ δὲ καὶ εἰς τὸ ἐξῆς. **μηδ' ἀνειμένως** = καὶ μὴ χειραφετημένας, ἀπολύτως ἐλευθέρας. **θρασύς** = τολμηρός. **τὸν Ἄδην πέλας τοῦ βίου** = τὸν Ἄδην προσεγγίζοντα τὴν ζωὴν αὐτῶν, ἐπομένως ἐπικείμενον τὸν θάνατον. Μετὰ τοῦτο ἀπάγονται αἱ δύο ἀδελφαὶ εἰς τὴν γυναικωνίτιν ὑπὸ τῶν δύο δορυφόρων τοῦ Κρέοντος.

Πραγματικά. ἐπαναστάσεις θρόνων · ἡ τυραννὶς πάντοτε ὀποπτεύει συνωμοσίας καὶ ἀνατροπὰς. **οὔτ' ἠθέλησας**, ὅτε δηλ. τῆ ἔκαμε τὴν πρότασιν νὰ μετάσχη τῆς ταφῆς, πρὶν προβῆ εἰς αὐτήν. **ξυμπλουν** · οἱ Ἀθηναῖοι, ὡς λαὸς ναυτικός, ἔχαιρον ἀκούοντας ναυτικὰς λέξεις, ὅπως ὁμορροθεὶ κλπ. **τοῦδε γὰρ σὺ κηδεμών** · ἐννοεῖ, ὅτι ἡ Ἰσμήνη, μὴ θελήσασα νὰ μετάσχη τοῦ ἔργου τῆς ταφῆς καὶ ὑπακούσασα τυφλῶς εἰς τὰ κελεύσματα τοῦ Κρέοντος, ὑπὲρ αὐτοῦ ἐνδιαφέρεται. **τί ταῦτα' ἀνιᾶς μ' οὐδὲν ὠφελουμένη;** τὸ παράπονον τοῦτο τῆς Ἰσμῆνης εἶχεν ἀγαθὸν ἀποτέλεσμα, τὸ μὲν, διότι ἡ Ἰσμήνη καθίσταται ἐφεξῆς ἡπιωτέρα, τὸ δέ, διότι σφίζεται ἐκ τῆς καταδίκης ἡ Ἰσμήνη, ἐφ' ὅσον ἔναντι αὐτῆς αὐστηρῶς προσηχέθη ἡ Ἰσμήνη παρουσίᾳ τοῦ Κρέοντος. **σὺ μὲν ζῆς, ἡ δ' ἐμὴ ψυχὴ πάλοι τέθνηκε** · μεγάλη ἡ ἀπόστασις μεταξὺ τῶν δύο ἀδελφῶν, τῆς μὲν Ἰσμῆνης ἐχούσης δικαιώματα ἐπὶ τῆς γηίνης αὐτῆς ζωῆς, ἧς τὰς ἰδέας ἠκολούθησε, τῆς δὲ Ἰσμήνης, ὡς ἡρώιδος λόγῳ τῶν ὑψηλῶν καὶ θείων ἀντιλήψεων τῆς, πρὸ πολλοῦ ἀνηκούσης εἰς ἄλλας σφαίρας ὑψηλοτέρας καὶ εὐγενεστερας, εἰς τὴν ἄλλην ὑπερκόσμιον ζωὴν. **ἀρώσιμοι γὰρ χατέρων γυαί** · λέγει τοῦτο, διότι ὅπως ἡ γῆ παράγει καρπὸς διὰ τῆς ἀρόσεως, οὕτω καὶ ἡ γυνὴ εἶναι κατάλληλος πρὸς τεκνοποιάν. Εἶναι δὲ ἄξιον σημειώσεως, ὅτι ὁ Κρέων, παραγνωρίζων ἐν

τῇ ὀργῇ του τὴν ἔνωσιν δύο εὐγενῶν ὑπάρξεων, συναισθηματικῶς συνδεδεμένων, θεωρεῖ τὸν γάμον ὡς ἀποκλειστικὸν μέσον διὰ τὴν γέννησιν παιδῶν κτλ. ὦ φίλταθ' Αἴμον· ὁ Αἴμων ἦτο δευτερότοκος υἱὸς τοῦ Κρέοντος, τοῦ πρώτου υἱοῦ του, τοῦ Μεγαρέως, θυσιασθέντος τῇ προτάσει τοῦ μάντεως Τειρεσίου χάριν τῆς σωτηρίας τῆς πόλεως, προσφωνεῖ δὲ τοῦτον περιπαθῶς φίλτατον ἢ Ἰσμήνη, ὡς ἐξάδελφον καὶ μνηστῆρα τῆς ἀδελφῆς της καὶ ὡς ὑβριζόμενον ὑπὸ τοῦ πατρός του. **γυναῖκας εἶναι μὴδ' ἀνειμένας**· ὁμιλεῖ ἀναχρονιστικῶς ἐνταῦθα ὁ Σοφοκλῆς περὶ τῶν γυναικῶν τῶν ἱστορικῶν χρόνων, αἱ ὁποῖαι ὄντως εἰς τὰς Ἰωνικὰς φυλάς, καὶ δὴ παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις, ἦσαν ὑποτεταγμέναι ὑπάρξεις, προορισμὸν ἔχουσαι νὰ γεννώσι τέκνα καὶ νὰ τηρῶσιν ἐν τάξει τὰ τοῦ οἴκου των. Οὐδέποτε ὅμως ἡ γυνὴ καὶ τότε ἐταπεινώθη ἔναντι τοῦ ἀνδρός εἰς ἀνδραποδώδη ὑποταγὴν καὶ ἐξάρτησιν, ὅπως παρὰ τοῖς βαρβάροις λαοῖς τῆς Ἀσίας. Τοῦναντίον κατὰ τοὺς ἡρωικοὺς χρόνους ἡ γυνὴ ἀπέλαυε πολλῆς ἐκτιμήσεως, ὡς βλέπομεν εἰς τὰ ὁμηρικὰ ποιήματα καὶ ὑπὸ πολλὰς ἐπόψεις ἢ θέσεις αὐτῆς ἦτο ἰσοδύναμος πρὸς τὴν τοῦ ἀνδρός.

ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (528 - 625)

Λεξιλογικαί. σ τ ρ ο φ ῆ α'. **ἄγευστος** (μετ' ἐνεργ. διαθ.) = ὁ μὴ γευθεὶς, ὁ μὴ δοκιμάσας. **αἰῶν** = βίος. **οἷς** = ὦν. **δόμος** = οἶκος. **ἄτα**, δωρ. (ἄτη) = συμφορὰ· γεν. διαίρ. τοῦ οὐδὲν = οὐδεμία συμφορὰ. **ἐπὶ πλῆθος γενεᾶς** = ἐπὶ πολλὰς γενεὰς (δὲν σταματᾷ εἰς μίαν γενεάν, ἀλλὰ μεταβαίνει ἀπὸ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἄλλην). Ἡ σειρά τῶν λέξεων : οἷς γὰρ ἂν ὁ δόμος σεισθῆ θεόθεν, (τούτοις) οὐδὲν ἐλλείπει ἔρπον ἐπὶ πλῆθος γενεᾶς. **ὅμοιον** = (ἐνν. ἐστὶ). **ὥστε** = ὅπως. **ποντίαις δυσπνόοις Θρηῆσαισι πνοαῖς** (ἀναγκ. αἰτ.) = ἔνεκα τῶν διὰ τοῦ πόντου πνεόντων μακρινῶν Θρακικῶν ἀνέμων. **ὑφαλον ἔρεβος** = τὰ σκοτεινὰ ὑφαλα στρώματα (τῆς θαλάσσης). **ἐπιδράση** = διαδράμη· ἡ σειρά τῶν λέξεων : ὅμοιον ἐστὶ (τὸ πρᾶγμα), ὥστε ὅταν οἶδμα δυσπνόοις ποντίαις Θρηῆσαισι πνοαῖς ἐπιδράμη ὑφαλον ἔρεβος. **βυσσόθεν** = ἀπὸ τοῦ βυθοῦ τοῦ πυθμένος. **κελαινός** = μαῦρος, ἔχων σκοτεινὸν χρῶμα. **κυλίνδω** = ἀνασκάπτω, ἀνασκαλεύω. ἢ **θις** - θινός = ἡ ἀμμόδης ἀκτὴ τῆς θαλάσσης καὶ ὁ πυθμὴν αὐτῆς. **δυσάνεμος** = ὑπὸ κακῶν ἀνέμων ταρασσομένη, ἀνεμόδαρτος. **βρέμω** = ἀντηχῶ. **στόνος** = στε-

ναγκῆς, μυκηθμός. **στόνῳ βρέμουσι** = στενάζουσαι ἀντηχοῦσιν. **ἀντιπλήγες** = αἱ ἀντιπληττόμεναι.

ἀ ν τ ι σ τ ρ. α΄. **ἀρχαῖα** (ἐπιρρηματικῶς) = παλαιόθεν. **πήματα** = δυστυχήματα. **ἐπὶ πήμασι φθιτῶν** = ἐπάνω εἰς τὰ δυστυχήματα τῶν ἐξαφανισθειῶν γενεῶν· ἢ σειρά τῶν λέξεων : ὀρῶμαι (ἀντὶ ὀρῶ) τὰ πήματα τῶν Λαβδ. οἴκων πίπτοντα ἐπὶ πήμασι βροτῶν παρήχησις τοῦ π. **οὐδ' ἀπαλλάσσει** = καὶ δὲν ἀπολυτρώνει (ἀπὸ τῶν δυστυχημάτων). **γενεᾶν γένος** = ἡ προηγούμενη γενεὰ τὴν ἐπομένην. **ἐρείπω** = κατακρημνίζω, καταβάλλω, φθείρω. **οὐδ' ἔχει λύσιν** = οὐδ' ἔχει τέρμα (ὑποκ. τὰ πήματα) = καὶ δὲν ἔχουν τέλος (δὲν παύουν) αἱ συμφοραὶ. **νῦν γὰρ** = διότι τώρα ἐπὶ παραδείγματι. **ὑπὲρ ἐσχάτας ρίζας** = ὑπεράνω τῆς τελευταίας ρίζης (ἐνν. τὰς δύο ἀδελφὰς καὶ ἰδίᾳ τὴν Ἀντιγόνην, ἐκ τοῦ γάμου τῆς ὁποίας, ὡς ἀπὸ ρίζης, θὰ προήρχοντο νέοι κλάδοι τοῦ οἰκογενειακοῦ δένδρου). **ἐτέτατο φάος** = εἶχεν ἀκτινοβολήσει ἀκτὶς σωτηρίας (ἐλπίδος). **κατ' ἀμῆ** (τμησίς) **καταμῆ** = κατακόπτει, θερίζει. **φοινία κοπίς νερτέρων θεῶν** = ἡ φοινικὴ μάχαιρα τῶν κάτω θεῶν. **λόγου ἄνοια καὶ φρενῶν ἐρινύς** (ἐπεξήγ. τοῦ προηγ.) = ἀσυνεσία καὶ διατάραξις φρενῶν (ἐνν. τὴν Ἀντιγόνην, ἥτις λόγῳ ἀσυνεσίας περιεφρόνησε τὸ κήρυγμα τοῦ Κρέοντος, ὁμοίως δὲ λόγῳ φρενοβλαβείας ἐπεσκοτίσθη ὁ νοῦς αὐτῆς).

σ τ ρ ο φ ῆ β΄. **δύνασις** = δύναμις. **ὑπερβασία** = παράβασις, ἀμάρτημα κατ' ἄλλην ἔρμην. : ἀλαζονεία, ἔπαρσις. **τὰν** = ἦν. **κατάσχοι** = ἤθελε καταβάλει. **πανταγρεὺς** (πάντα-ἀγρεύω) = ὁ τὰ πάντα κυριεύων, ὁ πανδαμάτωρ. **ἀκάματοι**, κατηγορ. ἐξηγεῖται ἐπιρρημ. = ἀκούραστα. **μῆνες** = χρόνος. **ἀγήρω** = ἀγήραστος. **χρόνῳ** = ἐκ τῆς παρόδου τοῦ χρόνου. **δυνάστας** = ὡς κυρίαρχος. **κατέχεις** = ἔχεις ὡς ἔδραν. **Ὀλύμπου μαρμαρόεσσα αἴγλα** = ὁ ἀκτινοβόλος λάμπων Ὀλυμπος. **τὸ τ' ἔπειτα** = καὶ κατὰ τὸ ἐγγὺς μέλλον (ἐπομένως καὶ κατ' αὐτὸ τὸ παρόν). **καὶ τὸ μέλλον καὶ τὸ πρὶν** = καὶ κατὰ τὸ ἀπώτερον μέλλον καὶ κατὰ τὸ παρελθὸν **ἐπαρκεῖ νόμος** = ἰσχύει, ἐπικρατεῖ ὁ νόμος οὗτος. **οὐδὲν ἔρπει** = οὐδόλως προχωρεῖ **πάμπολυ** = παρὰ πολὺ· ἢ σειρά τῶν λέξεων : ὁ δὲ βίωτος θνατῶν οὐδὲν ἔρπει πάμπολύ γ' ἐκτὸς ἄτας.

ἀ ν τ ι σ τ ρ. β΄. **πολύπλαγκτος** = πολυπλάνητος (πολὺ πλάζω = πλανῶ), ἀβεβαία. **ὄνασις** (ἐκ τοῦ ὀνίνημι = ὠφελῶ) (ἐστίν) = εἶναι ὠφέλεια. **κουφόνους ἔρω** = ἀνόητος ἐπιθυμία. **κουφον. ἔρ.** γεν. ὑποκ. εἰς τὸ ἀπάτα, τὴν ὁποίαν προκαλοῦσιν ἀνόητοι ἐπιθυμίαι. **οὐδὲν**

δ' εἰδοῖτι (τινὶ) = χωρὶς δὲ οὐδόλως νὰ γνωρίζῃ. **ἔρπει** = ἀνεπαισθήτως ὑπείσχεται. **πρὶν** = ἕως ἔτου. **προσαύω** = προσκαίω, ζεματίζω. **πρὶν προσαύση πόδα** = πρὶν ζεματισθῆ (δηλ. πρὶν πάθῃ δεινόν τι καὶ τοιοῦτοτρόπως σωφρονισθῆ). **σοφία**· μετὰ σοφίας. **ἔκ του**· ποιητ. αἰτ. **πέφανται** = ἔχει φανερωθῆ, λεχθῆ. **κλεινὸν ἔπος** = τὸ περιφημον ῥήτόν. **ἔσθλόν** = ἀγαθόν. **ἔμμεν** ('Ομηρ. τύπος) = εἶναι. **ὄτω** δοτ. ἀντιχαριστ. **θεὸς ἄγει πρὸς ἄταν** = ὁ θεὸς ὀδηγεῖ πρὸς διαστρέβλωσιν· ἢ σειρὰ τῶν λέξεων : κλεινὸν ἔπος πέφανται δοκεῖν εἶναι ποτ' ἔσθλόν τῶδ' ὄτω φρένας θεὸς ἄγει πρὸς ἄταν. **πράσσει ἐκτὸς ἄτας** = διάγει ἐκτὸς δυστυχίας· ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὴν φράσιν : εὐ πράσσει.

Πραγματικά. Ὀδηγηθεισῶν τῶν δύο ἀδελφῶν ὑπὸ δορυφόρων εἰς τὴν θύραν, τὴν ἄγουσαν εἰς τὴν γυναικωνῆτιν, καὶ τοῦ Κρέοντος μείναντος μόνου ἐν τῇ σκηνῇ καὶ σκεπτομένου, ὁ χορὸς ἐν τῷ δευτέρῳ στασίμῳ, λαβὼν ἀφορμὴν ἐκ τῆς καταδίκης τῶν δύο ἀδελφῶν καὶ ἐκ τῆς ἐπελθούσης δεινῆς συμφορᾶς ὅλου τοῦ οἴκου τῶν Λαβδακιδῶν, προβαίνει εἰς τὴν διατύπωσιν γενικῆς γνώμης περὶ τοῦ ἀστάτου τῆς ἀνθρωπίνης εὐτυχίας κ.τ.λ. **εὐδαίμονες οἶσι** κ.τ.λ. τὸ ἀνύπαρκτον τῆς διὰ βίου εὐτυχίας τοῦ ἀνθρώπου ἐτόνισαν πάντες σχεδὸν οἱ συγγραφεῖς καὶ οἱ ποιηταὶ κατὰ τὰς διαφόρους ἐποχάς. πρβλ. καὶ τὸ : τέρας ἐστὶν εἴ τις ἠτύχησε διὰ βίου. **Θρήσσαισι πνοαῖς**· ἐπειδὴ ἐκ βορρᾶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ πνέουσιν οἱ σφοδροὶ ἄνεμοι, καὶ δὴ καὶ ἐκ Θράκης, διὰ τοῦτο ἐθεώρουν οἱ Ἕλληνες πατρίδα τούτων τὴν Θράκην, οἱ Ἀθηναῖοι δὲ μάλιστα ἐτίμων ἰδιαίτερος τὸν Βορέαν καὶ εἶχον πρὸς τιμὴν αὐτοῦ βωμὸν παρὰ τῶ Ἴλισῶ, ἀπὸ ὅπου ἐμυθολογεῖτο, ὅτι ἤρπασε τὴν θυγατέρα τοῦ βασιλέως Ἐρεχθέως Ὀρείθυιαν καὶ μετήγαγεν αὐτὴν εἰς τὴν Θράκην. **Λαβδακιδῶν οἴκων**· ὁ Λάβδακος ἦτο πατὴρ τοῦ Λαίου, πατὴρ δὲ τοῦ Λαβδάκου ἦτο ὁ Πολύδωρος καὶ τούτου πατὴρ ὁ Κάδμος, αἱ συμφοραὶ ὅμως ἤχισαν ἀπὸ τοῦ Λαίου καὶ ἐξῆς. **οὐδ' ἔχει λύσιν**· ἐκάστη γενεὰ ἠδύνατο ν' ἀπολυτρώσῃ ἀπὸ τῶν δεινῶν τὴν ἐπομένῃν γενεάν μόνον διὰ τῆς θείας δυνάμεως, ἂν κατέφευγεν εἰς ἐξιλίωσιν αὐτῆς. Τοιοῦτόν τι δὲ ἔκαμεν ἡ γενεὰ τοῦ Ὀρέστου, ὅστις τῇ βοηθείᾳ τῆς Ἀθηνᾶς ἐξιλίωσε τοὺς θεοὺς καὶ ἀπήλλαξε τοὺς ἀπογόνους του ἀπὸ τῆς ἀρᾶς τῶν Τανταλιδῶν. **θεῶν κοπίς**· ἀποδίδονται εἰς τοὺς θεοὺς ξίφη, μάχαιραι, ἔγχη κ.λ.π. **ὑπνος πανταγρεὺς**· ὁ ὑπνος καταλαμβάνει πάντα τὰ ἔμψυχα καὶ διὰ τοῦτο πανδαμάτωρ

ἐλέγετο καὶ δίδυμος ἀδελφὸς τοῦ θανάτου ἐθεωρεῖτο. ὄτω φρένας θεὸς ἄγει πρὸς ἅταν· τοῦτο εἶναι παρεμφερὲς πρὸς τὸ χριστιανικὸν ῥή-
τόν : μωραίνει Κύριος, ὃν βούλετ' ἀπολέσαι.

ΤΡΙΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (626 - 780)

α') 626 - 680

Λεξιλογικαί. νέατος = νεώτατος, τελευταῖος. ἄχνημαι = λυποῦ-
μαι. μόρον (ἔχει θέσιν ἀναγ. αἰτ.) = διὰ τὸν θάνατον. τάλις - ιδος =
μελλονύμφος, μνηστή. ἀπάτας (αἰτιατ.) = διὰ τὴν στέρησιν διὰ τὴν
ἀποτυχίαν. λεχέων = τοῦ γάμου. ὑπεραλγῶ = ὑπερβολικὰ λυποῦ-
μαι. τάχα = ταχέως. ὑπέρτερον = ἀκριβέστερον. τελεία = τελεσί-
δικος (τοῦτο λέγει διὰ νὰ δείξῃ εἰς τὸν Αἴμονα, ὅτι ἡ ἀπόφασίς του
εἶναι τελεσίδικος καὶ ἐπομένως ἀνέκκλητος). ψῆφον τῆς μελλονύμ-
φου (γενικ. ἀντικειμ.) = ἀπόφασιν κατὰ τῆς μελλονύμφου. λυσσαίνω
= ὀργίζομαι ἢ σειρὰ τῶν λέξεων : ἄρα μὴ πάρει (ἔχεις ἔλθει) λυσσαί-
νων πατρί, κλύων (αἰτιολ.) τελείαν ψῆφον τῆς μελλονύμφου; πανταχῆ
δρῶντες = καθ' οἰονδήποτε τρόπον καὶ ἂν πράττωμεν. ἔχων· κατὰ
τὸν Κρέοντα μὲν αἰτιολ., κατὰ δὲ τὸν Αἴμονα ὑποθετ. μετοχ. ἀπορ-
θοῖς· ὁμοίως κατὰ μὲν τὸν Κρέοντα ὀριστ. ἐγγλίσ., κατὰ δὲ τὸν Αἴ-
μονα εὐκτικῆς. ἀπορθῶ-ῶ = κατευθύνω εἰς τὸν ὀρθόν, ὀρθῶς καθο-
δηγῶ. ἀξιώσεται = κριθήσεται ἄξιος. ἐμοί· ποιητ. αἰτ. μείζων =
σπουδαιότερος, πολυτιμότερος. φέρεσθαι = ὥστε νὰ ἔχω αὐτόν. σοῦ
ἡγουμένου (ὑποθ. μετ.) β' ὀρ. συγκρ. = παρὰ ἐὰν σύ, ἀφ' ὅ,τι σύ
νομίζεις καλόν, ἀπὸ τὰς καλὰς σου συμβουλὰς. οὕτω γάρ· ὁ γὰρ αἰτιολ.
τὸ ὑπονοούμενον : καλῶς ὁμιλεῖς, συμφωνῶ εἰς ὅσα εἶπες. διὰ στέρ-
νων ἔχω = ἐν τῇ καρδίᾳ ἔχω, φρονῶ· τοιαῦται φράσεις μετὰ τῆς
προθ. διὰ ἀπαντῶνται καὶ ἄλλαι : διὰ χειρός, διὰ στόματος ἔχω κ.ἄ.
πάντα ἐστάναι ὀπισθεν πατρώας γνώμης (ἐπεξήγ. τὸ οὕτω χρή...)
= δηλαδὴ νὰ ἀκολουθῆ τις καθ' ὅλα (πιστῶς) τὴν πατρικὴν γνώμην.
τούτου ἔνεκα· τελ. αἰτ. γοναί = τέκνα, κατήκοος = εὐπειθής·
τὸ α' εἶναι ἀντικ. τοῦ φύσαντες, ἀμφότερα δὲ ἀντικ. τοῦ ἔχειν. ἀντα-
μύνωνται κακοῖς = ἀποκρούωσιν ἀποδίδοντες κακὸν ἀντὶ κακοῦ.
ἀνωφέλτος = ἀνωφελής, παρήκοος. φιτύω = γεννῶ. πόνους = βά-
σανα, στενοχωρίας. τόνδε = τοῦτον (τὸν γεννήσαντα). γέλων =
ἀφορμὴν γέλωτος. Ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : εἰποῖς ἂν φῶσαι τόνδε τί

ἄλλο πλὴν πόνους ἑαυτοῦ, πολὺν δὲ γέλωτα τοῖς ἐχθροῖς. **νὺν** = λοιπόν. **ὕφ' ἡδονῆς**· ἀναγκ. αἴτιον, ἐνῶ τὸ **οὐνεκα γυναικός**, τελ. αἴτ. **ψυχρὸς** = παγερός, ἀηδής. **παραγκάλισμα** = τὸ ἐν ἀγκάλαις λαμβανόμενον ἀγαπητόν, τὸ ἀντικείμενον περιπτύξεως. **τοῦτο**, ἀναφέρεται εἰς τὸ ἀκολουθοῦν: **γυνὴ ξύνευνος** (σύζυγος). **ἔλκος** = πληγὴ λύπη. **φίλος** = οἰκιακὸς φίλος. **πτύω** = ἀποπτύω (ἀποστρέφομαι)· σικχαίνομαι. **ὡσεὶ τε** = ὡς. **μέθες** = ἄφες. **ἐν "Αἰδου νυμφεύειν** (σχ. δξόμωρον). **αἰρῶ ἐμφρανῶς** = συλλαμβάνω ἐπ' αὐτοφώρῳ. **ἐκ πόλεως πάσης** = ἐξ ὅλων τῶν πολιτῶν. **ἀπιστῶ** = ἀπειθαρχῶ. **πρὸς ταῦτα** = ἐναντι τούτων (κατὰ τῆς ἀποφάσεώς μου ταύτης). **ἐφυμῶ** = ἐπικκλωῦμαι πρὸς βοήθειαν. **ξύναιμος** = ἕφορος τῆς συγγενείας. **τὰ φύσει ἐγγενῆ** = τοὺς ἐκ φύσεως συγγενεῖς. **ἄκοσμα** (προληπτ. κατηγ.) = ὥστε νὰ εἶναι ἀπειθάρχητα. **κάρτα** = παρὰ πολὺ. **τοὺς ἔξω γένους** (ὄντας) τοὺς μὴ συγγενεῖς· ἐνν. ἀκόσμους ποιήσω ἢ θήσω. **ἐν οἰκείοισιν** = ἐν μέσῳ τῶν οἰκείων του. **δίκαιος** = ἀμερόληπτος, εὐσυνείδητος. **ὑπερβὰς** = ὑπερβὰς τὰ ὅρια ἐξ ἀλαζονείας. **ὄστις βιάζεται** (ἀναφ. ὑποθ. πρότ.) = ἐάν τις παραβιάζῃ. **οὐκ ἔστ' ἐπαίνου τυχεῖν** σχ. λιτότητος, ἀντί: δεῖ τοῦτον τῆς μεγίστης τιμωρίας τυχεῖν. **ὄν στήσιε** = ὄν ἂν στήσῃ = οἰονδήποτε ἀνακηρύξῃ, καταστήσῃ ἄρχοντα. **τοῦδε χρῆ κλύειν** = εἰς αὐτὸν πρέπει νὰ ὑπακούῃ τις. **καὶ τάναντία** = καὶ τὰ ἀντίθετα τούτων, ἦτοι τὰ μεγάλα καὶ ἄδिका. **θαρσῶ** = ἔχω πεποίθησιν· ἐκ τοῦ θέλειν ἐξαρτ. τὰ ἀπαρέμματα ἄρχειν καὶ ἄρχεσθαι· ἡ δὲ σειρὰ τῶν λέξεων: καὶ θαρσοῖην ἂν ἐγὼ τοῦτον τὸν ἄνδρα θέλειν ἂν καλῶς μὲν ἄρχειν, εὖ δ' ἄρχεσθαι... ..**ἐν χειμῶνι δὲ δορὸς** = ἐν τῇ σφοδρότητι δὲ τῆς μάχης, ἐν τῇ θυελλώδει μάχῃ. **προστεταγμένους** = ἐὰν ἔχη ταχθῆ πλησίον. **μένειν** (ἂν), ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ θαρσοῖην ἂν. **κάγαθὸν παραστάτην** = καὶ γενναῖον συστρατιώτην, σύντροφον, βοηθόν. **αὕτη - ἦδε - ἦδε**, ἡ ἀναφορὰ αὕτη διὰ νὰ ἐξάρῃ τὴν μεγάλην καταστρεπτικὴν δύναμιν τῆς ἀναρχίας. **ἀναστάτους τίθησι** = ἀναστατώνουσα καταστρέφει. **συμμάχου δορὸς** = συμμάχων πολεμιστῶν, συμμαχικῶν στρατευμάτων. **τροπὰς καταρρήγνυμι** = καταρρηγνύουσα (διασπῶσα) τὰς ταξεῖς τοῦ συμμαχ. στρατοῦ ποιεῖ αὐτὰς φεύγειν. **τῶν ὀρθουμένων** (ἀντίθεσις πρὸς τὸ προηγούμενον ἀναρχίαν) = τῶν ἀρχομένων καλῶς, τῶν πειθαρχούντων. **τὰ πολλὰ σώματα** = τοὺς πολλοὺς. **οὕτως** = τούτων οὕτως ἔχόντων. **ἀμύνω**: συντάσσεται δοτικῇ, ὅπως καὶ τὰ συνώνυμα αὐτοῦ: βοηθῶ, ἐπικουρῶ, τιμωρῶ.

ἀρήγω. ἀμυντέα ἐστὶ (ὁ πληθ. ἀντὶ ἐνικ.) τοῖς κοσμουμένοις (οὐδ-γέν.) = πρέπει νὰ ὑπερασπίζῃ τις τὰ διατασσόμενα, τὰ νομοθετούμενα, τοὺς νόμους. οὐδαμῶς ἥσσητέα (ἥσσωμαι, ἤττωμαι) = ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ πρέπει νὰ γίνεταί τις κατώτερος (ἤττων) μιᾶς γυναικὸς. ἐκπεσεῖν (τῆς ἀρχῆς) = νὰ ἐκθρονισθῶ. εἶπερ δεῖ· ἐνν. ἐκπεσεῖν πρὸς τινος.

Πραγματικάι. νέατον· ὁ Αἴμων ἦτο ὁ τελευταῖος, ὡς εἶπομεν ἀνωτέρω, υἱὸς τοῦ Κρέοντος. **τάλιδος·** τάλις ἐλέγετο παρ' ἀρχαίοις ἢ εἰς ὥραν γάμου παρθένος καὶ κατονομασθεῖσα εἰς τινα νύμφη. **μάντεων ὑπέρτερον·** δεικνύεται ἡ δυσμένειά του πρὸς τὸ γένος τῶν μάντεων, τὴν φράσιν δὲ ταύτην οἱ ἀρχαῖοι ἐλάμβανον ἐκ παροιμίας, ὅτε ἤθελον νὰ δηλώσουν, ὅτι ἐγνώριζόν τι ἐξ αὐτοψίας καὶ οὐχὶ ἐκ στοχασμῶν, ὅμως ἔπραττον οἱ μάντιες. **ὡς καὶ τὸν ἐχθρὸν ἀνταμύνονται·** τὸ ὠφελεῖν τὸν φίλον καὶ καταδιώκειν τὸν ἐχθρὸν, κακῶς ποιεῖν τὸν ἐχθρὸν καὶ εὖ ποιεῖν τὸν φίλον ἐπεκράτει εἰς τὴν ἀρχαιότητα γενικῶς πρὸ τοῦ Σωκράτους, ὅστις πρῶτος ἐδίδαξε χριστιανικὰς ὄντως ἀληθείας, λέγων « μηδαμῶς ἀδικεῖν » καὶ « εἰ αἰροίμην ἀδικεῖσθαι ἢ ἀδικεῖν, ἐλοίμην ἂν ἀδικεῖσθαι ἢ ἀδικεῖν ». Παρατηρητέα ὁμοίως ἢ μεγάλη ἀπόστασις μεταξὺ τοῦ Κρέοντος, εἰπόντος τὰ ἀνωτέρω, καὶ τῆς Ἀντιγόνης εἰπούσης τὴν ἠθικωτάτην ἐκείνην ῥῆσιν (στίχ. 523) « οὗτοι συνέχθην, ἀλλὰ συμφιλεῖν ἔφυν ». **ἀλλ' ὃν πόλις στήσειε·** ἀναχρονιστικῶς ὁ Σοφοκλῆς ὁμιλεῖ περὶ ἐκλογῆς τοῦ ἡγεμόνος ὑπὸ τῶν πολιτῶν, ἐπειδὴ μόνον κατὰ τοὺς ἱστορικοὺς χρόνους τοῦτο ἴσχυεν, ἐνῶ κατὰ τοὺς ἥρωϊκοὺς χρόνους, εἰς οὓς ἀναφέρεται τὸ δράμα, οἱ βασιλεῖς ἐγίνοντο τοιοῦτοι κληρονομικῶς δικαίωματι. **δίκαια καὶ ταναντία·** τοῦτο ἐφαρμοζόμενον προυποθότει λαὸν δουλοπρεπῆ καὶ στερούμενον καθ' ὀλοκληρίαν φιλελευθέρων φρονημάτων.

β') 681 - 723

Λεξιλογικάι. τῷ χρόνῳ = λόγῳ τῆς παρόδου τοῦ χρόνου τῆς ζωῆς, ἔνεκα τοῦ βαθέος γήρατός μας. **κεκλέμμεθα** = ἔχομεν στερηθῆ, ἔχομεν χάσει ἀντικεῖμ. εἶναι: τὰς φρένας. **λέγω φρονούντως** = ὁμιλῶν σωφρόνως, συνετῶς. **ὑπέρτατον** = πολυτιμότερον. **ὅπως** (εἰδικ.) = ὅτι. **τάδε·** ἐνν. τὰ προηγουμένως διακηρυχθέντα ὑπὸ τοῦ Κρέοντος. **μήτ' ἐπισταίμην** = μήτε εὐχομαι νὰ γνωρίζω. **μεντᾶν** = μέντοι ἂν, ὁ δὲ ἂν ἀρμόζει τῇ εὐκτικῇ γένοιτο = δύναται ὅμως νὰ

ἔλθῃ εἰς τὸν νοῦν καὶ ἄλλου συνετὴ τις σκέψις. **δ' οὖν** = ὅπως καὶ ἂν ἔχῃ τὸ πρᾶγμα. **πέφυκα** = ἔχω ἐκ τῆς φύσεως τῆς θέσεώς μου τὴν ιδιότητα. **προσκοπεῖν** = σκοπεῖν πρὸ σοῦ = νὰ ἐξετάζω πρὸ σοῦ καὶ πρὸς τὸ συμφέρον σου. **λόγοις τοιούτοις** (δηλοῦται τὸ αἴτιον τοῦ φόβου τοῦ δημότου) = λέγοντι τοιούτους λόγους = ἐὰν λέγῃ τοιούτους λόγους. **οἷς μὴ τέρψει** (ἀναφ. συμπερ. πρότ.) = ὥστε σὺ νὰ μὴ εὐχαριστῆσαι ἀκούων τούτους. **ὑπὸ σκότου** (ἀναγκ. αἰτ.) = ἕνεκα τῆς ἀσημότητος τῆς θέσεώς μου (ὡς βασιλόπαιδος). **τὴν παῖδα ταύτην** (ἀναγκ. αἰτ.). **οἶα** (σύστ. ἀντικ. τοῦ ῥήμ.). **δύρεται πόλις** = πόσον θρηνεῖ ἐξ αἰτίας τῆς κόρης ταύτης. **ὡς ἀναξιώτατη** = πόσον ἀναξιότατα, ἐλάχιστα ἀξία τιμωρίας. **ἀπ' ἔργων εὐκλεεστάτων** ἀναγκ. αἰτ. **ἦτις...** ἀναφ. αἰτιολ. πρότ. (αἰτιολ. τὸ ἀπ' ἔργ. εὐκλ.). **ἐν φοναῖς πεπτῶτα** = ἐν φονικοῖς πλήγμασι πεπτωκότα = φονευθέντα. **ὠμηστής** = ὠμοφάγος. **μὴθ' ὑπ' ὠμηστῶν...** ἦτις οὐκ εἶασεν (ἄθλαπτον) ὀλέσθαι μὴθ' ὑπ' ὠμηστῶν κυνῶν, μὴθ' ὑπ' οἰωνῶν τινος. **χρυσῆς**· τὸ ἐπίθ. τοῦτο ἐλέγετο ὑπὸ τῶν ἀρχαίων κατὰ μεταφορὰν ἐπὶ λαμπρῶν καὶ ἐξαιρέτων πραγμάτων, ὅπως καὶ ὑφ' ἡμῶν: χρυσὸς ἀνθρώπος, χρυσῆ καρδιά κ.τ.λ. **τιμῆς**· ἐξαφτ. ἐκ τοῦ λαχεῖν. **ἐρεμνός** (ἐκ τοῦ ἔρεβος, ἔρεβεννός, ἔρεμνός) = σκοτεινός. **σῖγα** = λεληθότως. **ἐπέρχεται** = διαδίδεται ἀνά τὴν πόλιν. **εὐτυχῶς πράσσω** = εὐτυχῶ. Ἡ μετοχ. ὑποθ., ἐπέχουσα θέσιν β' ὄρου συγκρ. = τῆς ἰδικῆς σου εὐτυχίας. **τιμιώτερον** = πολυτιμότερον. **εὐκλείας**· β' ὄρος συγκρ. εἰς τὸ μεῖζον ἄγαλμα. **ἄγαλμα** = κόσμος, εὐχαρίστησις. **θάλλω** = εὐτυχῶ. **πρὸς παίδων** = ἐκ μέρους παίδων (ἐτέθη ἀντὶ τοῦ: **εὐκλείας παίδων θαλλόντων**)· ἡ σειρά τῶν λέξ.: ἡ τί ἄγαλμα μεῖζόν ἐστι πατρὶ πρὸς παίδων θαλλόντων; **νῦν**· ἀντὶ νῦν = λοιπόν. **ἐν μῶνον ἦθος** = ἓνα μόνον τρόπον σκέψεως, μίαν γνώμην. **ἐν σαυτῷ φόρει** = ἐν τῇ ψυχῇ σου ἔχε, δηλ. μὴ σχηματίξῃς γνώμας μονοτρόπως. **ὡς φῆς σὺ** = ὃ σὺ λέγεις· ἡ σειρά τῶν λέξεων: μὴ νῦν ἐν ἦθος μῶνον ἐν σαυτῷ φόρει, τοῦτ' ὀρθῶς ἔχειν, ὡς φῆς, κούδὲν ἄλλο· τὸ **δοσις** ἐν περιλ. ἐννοίᾳ. **φρονεῖν** = ὅτι σκέπτεται ὀρθῶς, συνετῶς. **διαπτύσσομαι** = διανοίγομαι ὡς καρπός, ἐξετάζομαι ἀκριβέστερον (κατὰ μεταφορὰν ἐκ τῶν καρπῶν) **ὠφθησαν** (γνωμ. ἀόρ.) = συνήθως φαίνονται, ἀποκαλύπτονται. **μὴ τείνειν ἄγαν** (μεταφορ. ἀπὸ τῶν σχοινίων καὶ τῶν χορδῶν τοῦ τόξου, αἱ ὁποῖαι τεντωνόμεναι πολὺ θραύονται) = νὰ μὴ τὸ παρατεντώνῃ, νὰ μὴ ἰσχυρογνωμονῇ ὑπερ-

βολικά, νὰ μὴ εἶναι ὑπερβολικά αὐθάδης· ἢ κανον. πλοκή τῶν λέξε· : ἀλλ' οὐδὲν αἰσχρὸν ἔστι τὸ μανθάνειν τὸν ἄνδρα πολλά, κείτις ἤ σοφός, καὶ τὸ μὴ τείνειν ἄγαν. **παρὰ ρεῖθροις χειμάρροις** = πλησίον τῶν χειμάρρων. **ὑπέικω** = ἐνδίδω, ὑποχωρῶ. **ὡς ἐκσφύζεται** = πῶς διασφύζουσι. **ἀντιτείνω** = ἀνθίσταμαι. **αὐτόπρεμμα** (αὐτοῖς πρέμονις, πρέμον δὲ εἶναι ὁ κορμός, τὸ στέλεχος, ἢ ῥίζα) = αὐτόρριζα, σύρριζα. **αὐτως** = ὡσαύτως. **πόδα** = σκόταν· ταύτην ἀπετέλουν τὰ δύο ἄκρα τοῦ ἰστίου καὶ τὰ εἰς αὐτὰ προσδεδόμενα σχοινία, ἐπὶ τῶν ὁποίων στηρίζεται, ὡς ἐπὶ ποδός, τὸ ἰστίον τοῦ πλοίου. **ναός** = νεώς· ἢ γεν. αὕτη εἶναι κτητική τοῦ πόδα, ὁμοίως δὲ γεν. ἀντικειμ. τοῦ ἐγκρατῆ· τὸ δὲ ἐγκρατῆ προληπτ. κατηγ. = ὥστε εἶναι ἐγκρατῆ, ὥστε νὰ ἐξουσιάζῃ, νὰ κανονίζῃ τὴν διεύθυνσιν τοῦ πλοίου· ἢ σειρά τῶν λέξεων : **ὅστις τείνας πόδα ναός ἐγκρατῆ ὑπέικει μηδὲν** = ἐάν τις τεντώσας τὴν σκόταν τοῦ ἰστίου τοῦ πλοίου, ὥστε νὰ εἶναι κυρία αὐτοῦ, οὐδόλως χαλαρώσῃ αὐτήν. **κάτω στρέψας** = ἀναστρέψας. **τὸ λοιπὸν** = εἰς τὸ ἐξῆς. **ὑπτίοις σέλμασι ναυτίλλεται** = με ἀνεστραμμένα τὰ σανιδώματα ναυσιπλοεῖ (δηλ. καταποντίζεται). **καὶ μετάστασιν δίδου** = καὶ δίδε μεταβολὴν τῆς ψυχικῆς σου καταστάσεως, καὶ μετάβαλλε γνώμην. **κάπ' ἐμοῦ** = καὶ ἐκ μέρους ἐμοῦ (ἐκδήλωσις μετριοφροσύνης). **πρόσεστι** = δύναται νὰ προστεθῇ. **πρεσβεύω** = ὑπερέχω. **πάντ' ἐπιστήμης πλέως** = πανεπιστήμων. **πάντα**· ἐπιρρηματ. Ἡ σειρά τῶν λέξεων : **φήμ' ἔγωγε πολὺ πρεσβεύειν φῦναι τὸν ἄνδρα πάντα πλέων ἐπιστήμης**. **φῦναι τὸν ἄνδρα** = τὸ νὰ εἶναι τις ἐκ φύσεως. **εἰ δ' οὖν** = εἰ δὲ μὴ συμβαίνει τοῦτο, εἰ δὲ μὴ, δηλ. εἰ μὴ ἔφυ ἐπιστήμης πλέως. **φιλεῖ γάρ τοῦτο μὴ ταύτη ῥέπειν** (μετ. ἐκ τοῦ ζυγοῦ) = διότι τοῦτο συνηθίζει νὰ μὴ κλίνῃ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, νὰ μὴ ἔχη τοιοῦτοτρόπως τὸ πρᾶγμα. **καὶ τῶν λεγόντων εὖ** = καὶ ἀπὸ τοὺς ὁμιλοῦντας ὀρθῶς.

Πραγματικά. οὐδὲν αἰσχρὸν ἔστι καὶ τὸ μανθάνειν πολλά· προβλ. καὶ τὸ ὠραῖον ρητὸν τοῦ Σόλωνος « γηράσκω δ' αἰεὶ πολλὰ διδασκόμενος ». **ὅσα δένδρων ὑπέικει** κ.λ.π.· παρεμφερῆ γνώμην ἐξέφρασεν ὁ Κρέων ἐν στίχ. 473, ὅτε εἶπεν, ὅτι καὶ τὰ σκληρὰ φρονήματα ταπεινοῦνται καὶ ὁ σίδηρος θραύεται εἰς πλεῖστα τεμάχια κ.τ.λ.

γ') 724 - 780

Λεξιλογικά. **καίριον** = ὀρθόν. **λέγει**· ὁ Αἴμων. **σέ τε**· ἐνν. τὸν Αἴμονα. **τοῦδε**· τοῦ Κρέοντος. **μαθεῖν**· συνετάχθη μετὰ γεν. κατὰ τὸ ἀκούειν. **διπλῆ** = καὶ ἀπὸ τοὺς δύο. **οἱ τηλικοῖδε**· μέση λέξις ἐπὶ μεγάλης καὶ μικρᾶς ἡλικίας· διὰ μὲν τὸν Κρέοντα σημ. οἱ πρεβεβηκότες τὴν ἡλικίαν, διὰ δὲ τὸν Αἴμονα **τηλικοῦδε** = τοσοῦτον νέου. **διδαξόμεθα** ἀντὶ διδαχθῆσόμεθα. **μηδὲν τὸ μὴ δίκαιον**· ἀντικ. τοῦ ἐννοουμένου διδάσκου. **τὸν χρόνον** = τὴν ἡλικίαν. **τὰ ἔργα** = τὰς πράξεις (ἐνν. τὴν ἐνέργειάν του πρὸς ὑπεράσπισιν τοῦ δικαίου τῆς Ἀντιγόνης). **ἔργον γὰρ ἔστι...** εἶναι λοιπὸν (καλὸν) ἔργον... **τοὺς ἄκοσμοῦντας** = τοὺς ἀπειθαρχοῦντας. **οὐδὲ** (ἐπιδοτ.) **κελεύομαι**· ἂν = οὐ μόνον δὲν δεικνύω σεβασμὸν εἰς τοὺς ἀπειθαρχοῦντας, ἀλλ' οὔτε καὶ ἄλλους ἤθελον προτρέψει νὰ σέβωνται τοὺς κακοὺς. **ἦδε**· μετὰ τινος περιφρονήσεως ἀναφέρει τὴν Ἀντιγόνην. **τοιᾶδ' ἐπέιληπται νόσω** = ἔχει ἀποκαλυφθῆ (ἔχει συλληφθῆ ἐπ' αὐτοφόρῳ), ὅτι περιέπεσεν εἰς τοιαύτην παρεκτροπὴν (δηλ. νὰ εὐσεβῆ εἰς τοὺς κακοὺς). **νόσω** = αὐτῷ τῷ ἐγκλήματι. **οὐ φησι** = δὲν ὁμολογεῖ (δὲν παραδέχεται) τοῦτο. **ὁμόπολις λεῶς** = ὅλος ἐν γένει ὁ λαὸς τῆς πόλεως. **ἡμῖν** (ὁ πληθυντ. χάριν τῆς μεγαλοπρεπειᾶς). **ἔρεϊ** = θὰ ὑπαγορεύσῃ εἰς ἡμᾶς. **ἀμέ** = ἄ ἐμέ. **τάσσειν** = προστάσσειν. **ἄλλω ἢ μοι** = ἐπ' ὀνόματι ἄλλου (κατὰ τὴν γνώμην ἄλλου) ἢ ἐπ' ὀνόματι ἐμοῦ. **πόλις γὰρ**· ὁ γὰρ αἰτιολογεῖ τὸ ἐννοούμενον· σοὶ καὶ τῷ λαῷ δεῖ σε ἄρχειν. **ἦτις ἔσθ' ἐνὸς ἀνδρός** (ἀναφ. ὑποθ. πρότ.). **τοῦ κρατοῦντος**· ἐνν. κτῆμα. **νομίζεται** = θεωρεῖται κατὰ γενικὴν γνώμην. **καλῶς** = ὠραῖα (εἰρων.). **ὄδ' ὡς ἔοικε...** μετὰ τὰ ἐπιχειρήματα τοῦ Αἴμονος, ὁ Κρέων ἀλλάσσει θέμα καὶ στρέφεται εἰς τοὺς παρεστῶτας, ὁμιλῶν περιφρονητικῶς περὶ αὐτοῦ. **εἶπερ γυνή** (ἐνν. εἷ). **προκήδομαι** = προνοῶ ὑπέρ. **ὦ παγκάκιστε**· ἐνν. τὸ βῆμ. προκήδει μου. **διὰ δίκης ἰέναι τινὶ** = εἶναι ἀντίδικον πρὸς τινά. **οὐ δίκαια ἐξαρτάνω** = λαμβάνω ἀποφάσεις μὴ συμφωνούσας μὲ τὸ δίκαιον. **ἀρχάς** = ἀρχήν, ἀξίωμα. **οὐ γὰρ σέβεις**· αἰτιολογεῖ τὸ ἐννοούμεν. **ἀμαρτάνεις**. **πατῶν** = καταπατῶν, περιφρονῶν (ἀσεβῶν πρὸς τοὺς θεοὺς). **ἦθος** = χαρακτήρ. **ὑστερον** = κατώτερον, ὄργανον μιᾶς γυναικός. **οὐ τὰν ἔλοις γε ἦσσω** = (ἦσως εἶμαι κατώτερος γυναικός), ἀλλὰ δὲν δύνασαι τοῦλάχιστον νὰ μὲ εὐρῆς κατώτερον (ὑποχείριον) αἰσχρῶν πράξεων. **ἐμέ**· ἐτέθη εἰς προέχουσαν θέσιν (ἐν τέλει) τοῦ στίχ., ἵνα

δηλωθῆ ἢ ἀντίθεσις πρὸς τὸν Κρέοντα. **γοῦν** = τοῦλάχιστον. **ὑπὲρ ἐκείνης** καὶ **κατ' ἀκολουθίαν ὑπὲρ τῶν αἰσχυρῶν κατὰ τὸν Κρέοντα** πράξεων, ἃς ἔπραξεν ἐκεῖνη. **οὐκ ἔσθ' ὡς** = οὐκ ἔσθ' ὅπως = κατ' οὐδένα τρόπον, ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ. **γαμεῖς**· χρόν. μέλλ. **ὄλει τινα** = θά γίνῃ αἷτιος ν' ἀποθάνῃ τις (ὁ Αἴμων ὑπονοεῖ βεβαίως ἑαυτὸν, μέλλοντα ν' αὐτοκτονήσῃ, ἀλλ' ὁ Κρέων νομίζει ὅτι τὸν ἀπειλεῖ). **κάπα-πειλῶν** = καὶ ἐπαπειλῶν = καὶ μετ' ἀπειλῶν ἀκόμη. **ἐξεξέρχει ὧδε θρασὺς** = ἐπέρχεσσι ἐναντίον μου μετὰ τόσον μεγάλῃς θρασύτητος. **κενὸς** = κοῦφος, μωρός. **φρενώ-ῶ** = νοθετῶ, συνετιζῶ. **κλαίων** = οὐχὶ ἀτιμωρητὴ, κατόπιν τιμωρίας. **εἰ μὴ...** τίς λόγος εἶναι ἐδῶ ; **ῶν** (ἐναντιωμ.). **δούλευμα** = δούλος, ὄργανον. **κωτίλλω** = κολακευτικῶς προσαγορεύω (πατέρα). **λέγων μῆδὲν κλύειν**· ἀντίθεσις δηλ. θέλεις νὰ λέγῃς καὶ ὄχι νὰ ἀκούῃς, τ.ἔ. χάνει κανεὶς τὰ λόγια του ὁμιλῶν πρὸς σέ. **ἀλθης** ; = ἀλήθεια ; (εἰρων.). **οὐ** (ἀρμόζει εἰς τὸ **χαίρων**) = οὐχὶ ἀτιμωρητὴ. **δεννάζω** = ὑβρίζω, περιπαίζω· ἐν τοῖς προηγουμένοις στίχοις, ἰδίᾳ ἐν τῷ 735 καὶ 753, διετίθεν ὁ Κρέων φόγον ἐκ μέρους τοῦ Αἴμονος, ἐν δὲ τοῖς στίχ. 755 καὶ 757 ἀντελήφθη εἰρωνεῖαν ἐκ μέρους αὐτοῦ, καὶ διὰ τοῦτο ὠργίσθη. **ἐπὶ ψόγοισι** = μετὰ τοὺς ψόγους σου. **ἄγετε** = ἀπομακρύνετε (τὴν παραγγελίαν δίδει εἰς τοὺς συνοδοὺς τῆς Ἀντιγόνης). **τὸ μῖσος** (τὸ ἀφρημ. ἀντὶ τοῦ συγκεκριμ.) = τὴν μισητήν. **κατ' ὄμματα πλησία τῷ νυμφίῳ παρόντι** = ἐνώπιον καὶ πλησίον τοῦ νυμφίου παρόντος. **ἔμοιγε** (ἐκ τοῦ πλησίον) πλησίον ἐμοῦ τοῦλάχιστον. **οὐδαμὰ** = οὐδόλως. **τουμόν κρατα** = τὴν κεφαλὴν μου, τὸ πρόσωπόν μου, ἐμέ. **προσόψει ἐν ὀφθαλμ. ὄρῶν**· καὶ ὁ Αἴμων, ὅπως ἀνωτέρω ὁ πατήρ, χρησιμοποιεῖ πλεονασμὸν πρὸς ἔξαρσιν τῶν λεγομένων του. **ὡς** (τελ.) **μαίνῃ ξυνὼν τοῖς θέλουσι τῶν φίλων** = ἵνα ἐπιδεικνύῃς τὴν μανίαν σου ἀναστρεφόμενος μὲ τοὺς θέλοντας ἐκ τῶν φίλων σου νὰ ἀντικρῦζουσιν αὐτήν. **νοῦς τηλικούτος** = νοῦς τηλικούτου = τοσοῦτον νέου. **βαρὺς** = ἐπικίνδυνος (εὐεπίφορος εἰς κινδύνους). **ἀλγήσας**· ὑποθ. μετ. **φρονεῖτω μείζον ἢ κατ' ἄνδρα ἰὼν** (ἢ πρόθ. **κατὰ** σημ. ἐδῶ συμφωνίαν) = ἄς μεγαλοφρονῇ περισσότερον ἀπὸ ὅ,τι ἀρμόζει εἰς ἄνδρα. **τῷ δ' οὖν κόρα** (ὁ δὲ πρὸς δῆλῳσιν ἀντιθέσεως μεταξὺ τοῦ Αἴμονος, ὅστις δύναται νὰ πράττῃ ὅ,τι θέλει, καὶ τῆς ἀποφάσεως τοῦ Κρέοντος διὰ τὴν καταδίκην τῶν δύο κορῶν) = ἐν πάσῃ ὅμως περιπτώσει τὰς κόρας. **καὶ κατακτεῖναι**· ὁ **καὶ** εἶναι ἐπιδοτικὸς ὄχι μόνον κατεδίκασας, ἀλλὰ

καὶ σκοπεύεις... οὐ (ἔνν. οὐ νοῶ κατακατεῖναι). γε = τουλάχιστον. εὖ γὰρ οὖν λέγεις = διότι ἀληθῶς καλὰ μοῦ τὸ ὑπενθύμισες. σφε = αὐτήν. στίβος (ὁ) = ὁδός. κρύψω = θὰ βάλω νὰ θάψουν. κατῶ-
 ρυξ-υχος· ὡς ἐπίθ. = ὑπόγειος, ἐνταῦθα ὡς οὐσιαστ. = ὄρυγμα, λάκ-
 κος. φορβή = νομή, βοσκή ἐπὶ ζώων, ἐπὶ ἀνθρώπων δὲ τροφή. το-
 σοῦτον = τόσον ὀλίγον. ἄγος· ἡ λέξις αὕτη ἐσήμαινε τὴν κάθαρ-
 σιν, τὴν ἀποτροπὴν ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας, ἀλλὰ καὶ τὴν ἁμαρτίαν, τὸ μί-
 σμα· τὴν πρώτην σημασίαν ἔχει ἐδῶ, ἐνῶ ἐν τῷ στίχῳ 256 ἔχει τὴν
 δευτέραν· τό : ὡς ἄγος μόνον (ἔνν. εἶναι) = ὥστε νὰ εἶναι ἱκανὸν
 πρὸς κάθαρσιν μόνον. προτίθημι = θέτω ἐμπρός, παραθέτω. ὃν μό-
 νον σέβει θεῶν (διότι χάριν αὐτοῦ παρέβη τὴν ἐντολὴν τοῦ ἄρχον-
 τος). τεύξεταί που = θὰ τύχη πιθανῶς (εἴρων.)· τὸ ῥῆμα συντάσ.
 ἐδῶ μετ' αἰτιατικῆς. τηνικαῦτα = τότε. πόνος περισσός = μάταιος
 κόπος.

Πραγματικά. ἄλλω γὰρ ἢ 'μοὶ χρὴ ἄρχειν... ἰδὲ ἐν τοῖς λό-
 γοις τοῦ Κρέοντος τὰς ἀπολυταρχικὰς ἀντιλήψεις τῶν ἀρχόντων κατὰ
 τοὺς ἡρωϊκοὺς χρόνους, τὴν αὐτὴν δ' ἔννοιαν ἔχει καὶ ὁ στίχ. 737, ἐνῶ
 ὁ Αἴμων ἀντιπροσωπεύει διὰ τῶν γνωμῶν τοῦ πολίτην τῶν ἱστορικῶν
 χρόνων, καθ' οὓς ἐπεκράτουν ἀρχαὶ μᾶλλον φιλελεύθεραι. **πετρώδει**
κατώρυχι· ἐννοεῖ ὑπόγειον θολωτὸν τάφον, οἷοι ἦσαν καὶ οἱ λεγόμενοι
 θηραυροὶ ἐν Μυκῆναις. ἄγος· ἦτο ἀρχαία σηγήθεια νὰ παραθέτουν εἰς
 τὸν καταδικασθέντα εἰς θάνατον ὀλίγην τροφήν, ἵνα μὴ ἀποθάνῃ ἐκ
 πείνης, ὅπερ ἦτο μισρὸν δι' ὀλόκληρον τὴν πόλιν καὶ δὲν ἦτο ἀνεκτὸν
 ὑπὸ τῶν θεῶν.

TRITON STASIMON (781 - 800)

Λεξιλογικά. σ τ ρ ο φ ἦ. ὃς ἐν κτήμασι πίπτεις (τὸ ἐν κτήμασι
 ἐτέθη προληπτικῶς) = ὃς ποιεῖς κτήματα ἐκείνους, οἷς ἂν ἐμπέσης = ὁ
 ὁποῖος καθιστᾷς κτήματά σου ἐκείνους, εἰς ὅσους ἤθελες ἐμπέσει. **Ἐ-**
ρως· ἡ λέξις αὕτη, ὡς καὶ ἐν τῇ ἀντιστροφῇ ἡ λέξις **σύ**, τιθέμεναι ἐν
 ἀναφορᾷ καὶ ἐν ἀρχῇ στίχου προσδίδουσι μείζονα ἔμφρασιν καὶ ἐνέρ-
 γειαν. **μαλακός** = τρυφερός. **νεάνιδος**·· συνεκδ. ἀντὶ πληθ. **ἐννυ-**
χεύω = διανυκτερεύω. **ὑπερπόντιος**· κατηγορούμενον, ἐξηγούμενον
 δι' ἐμπροθέτου προσδιορισμοῦ. **ἐν ἀγρονόμοις αὐλαῖς** = ἐν αὐλαῖς
 ἀγρονόμων = εἰς τὰς αὐλάς (καὶ ἐπομένως εἰς τὰς κατοικίας) ἀνθρώ-

πων ἀγροδιαίτων. οὐδείς σε φύξιμος (μεταφρ.) = οὐδείς δύναται νὰ σὲ διαφύγῃ. ἀμέριος = ἐφήμερος (ἀντίθ. τοῦ ἀθανάτου). Ἡ ἐπανάληψις τοῦ σὲ χάριν ἐμφάσεως. ὁ ἔχων σε = ὁ κατεχόμενος ὑπὸ σοῦ. μαίνομαι = καταλαμβάνομαι ὑπὸ μανίας.

ἀντιστρ. ἀδίκους (προληπ. κατηγορ.) = ὥστε νὰ γίνωνται ἀδικοί. παρασπῶ = παραπλανῶ, παρασύρω. ἐπὶ λῶβᾶ (τελ. αἷτιον) = πρὸς βλάβην, πρὸς καταστροφὴν. τὸ νεῖκος = φιλονικία, εἶναι δὲ ἐδῶ σχῆμα ὑπαλλαγῆς : τότε νεῖκος ἀνδρῶν ξυναίμων (ἦτοί υἱοῦ πρὸς πατέρα). ἔχεις ταραξᾶς = ἔχεις ἐγείρει. ὁ ἕμερος = ὁ πόθος. εὐλεκτρος = ἡ καλὸν λέκτρον (κλίνη) ἔχουσα, ἡ ἐμφανίζουσα καλὸν γάμον, ἡ ὥραία. βλεφάρων· γεν. ὑποκειμ. ἐκ τοῦ ἕμερος. νύμφας· κτητ. εἰς τὸ βλεφάρων. ἐναργῆς (κατηγορ. ἐπιρρημ.) = ἐναρῆς, ὀλοφάνερα. πάρεδρος (παράθεσις τοῦ ἔρωτος, ἕμερος) = συμπάρεδρος. τῶν μεγάλων ἐν ἀρχαῖς θεσμῶν = τῶν μεγάλων ἠθικῶν νόμων τῆς διακυβερνήσεως τοῦ κόσμου. ἄμαχος = ἀκαταγώνιστος. ἐμπαίζει = παίζει ἐν τοῖς βλεφάροις τῆς νύμφης.

Πραγματικά. Ἔρωτος· ὡς θεὸς ἐθεωρεῖτο γενικῶς υἱὸς τῆς Ἀφροδίτης καὶ τοῦ Ἄρεως, κατ' ἄλλους δὲ μύθους τοῦ Διὸς ἢ τοῦ Ἑρμοῦ. Παρίστατο ὑπὸ τῆς τέχνης κατ' ἀρχὰς μὲν ὡς χαριέστατος πρόσηβος νεανίας, βραδύτερον δὲ ὡς ὠραῖον καὶ πονηρὸν ὑπόπτερον παιδίον, φέρον τόξον καὶ βέλη ἐντὸς φαρέτρας ἢ ἐνίοτε καὶ δᾶδα, καὶ τοιουτοτρόπως εἰκονίζετο πάντοτε ὡς τοξότης καὶ πύκτης καὶ ἐν γένει ὡς μαχητής. Εἶναι δὲ τὸ τρίτον τοῦτο στάσιμον τοῦ χοροῦ εἰς ἐπινίκιος ὕμνος εἰς τὴν δύναμιν τοῦ Ἑρωτος. Λέγει δὲ ἀνίκητον τοῦτον, διότι ἐκτὸς τῶν ἄλλων περιπτώσεων καὶ ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Αἵμονος ἐνίκησεν οὗτος τὰ πρὸς τὸν πατέρα καὶ ἄρχοντα καθήκοντα τοῦ υἱοῦ. ὑπερπόντιος ἐν τ' ἀγρονόμοις αὐλαῖς· ἐννοεῖ βεβαίως πᾶσαν τὴν χερσαίαν καὶ θαλασσίαν φύσιν. Πρβλ. καὶ τοὺς στίχους τοῦ ποιήματος τοῦ νεωτέρου Ἑλληνοῦ ποιητοῦ Ἀθ. Χριστοπούλου « ἐσὺ θεοὺς κι' αἰθέρια, οὐράνια κι' ἀέρια κρατεῖς καὶ βασιλεύεις » τῶν μεγάλων θεσμῶν· ὁ Ἑρως, ὡς ἐπηρεάζων τὰς σκέψεις καὶ ἐνεργείας τῶν ἀνθρώπων, θεωρεῖται ὡς δύναμις ἴση πρὸς τοὺς ἄλλους ἠθικοὺς νόμους, τοὺς διέποντας τὰς σκέψεις καὶ τὰς ἀποφάσεις αὐτῶν, καὶ κατ' ἀκολουθίαν, θεωρεῖται ὡς συμπάρεδρος καὶ συνάρχων τῶν ἄλλων ἠθικῶν νόμων.

ΤΕΤΑΡΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (801 - 943)

(Ἐν τούτῳ περιλαμβάνεται καὶ ὁ κομμὸς 806 - 886)

α') 801 - 882

Λεξιλογικαί. ἔξω θεσμῶν = ἔξω τῶν νομίμων, τῆς καθιερωμένης τάξεως τῶν πραγμάτων. ὀρῶν καὶ ὀθ' ὀρῶ· ἐκφράζεται αἰτιολογία. **παγκοίτας** = ὁ τοὺς πάντας κοιμίζων. **ἀνύτω** καὶ **ἀνύω θάλαμον** = διανύω τὴν ὁδὸν εἰς τὸν κοιτῶνα (ἔνν. τὸν Ἄδην).

σ τ ρ ο φ ῆ α'. **νεάταν** (νέος) = τὴν τελευταίαν ὁδόν. **νεάτον**· ἐπιρρημ. προσδιορ = διὰ τελευταίαν φοράν. **ἔγκληρος** = μέτοχος. **ἐπι-νυμφίδιος** = ἀδόμενος χάριν τῆς νύμφης ἐπὶ τῷ νυμφῶνι, τὸ ἐπιθαλάμιον ἄσμα. **κευῖθος** (τὸ) = ὁ κευθμῶν, ἡ κρύπτη. **φθινάδες νόσοι** = νοσοὶ φθαρτικαί, φθίσις. **ἐπίχειρα ξιφείων** (ἡ γεν. ὑποκειμ.) = ἀμοιβή παρεχομένη ὑπὸ τοῦ ξίφους, ὁ διὰ ξίφους θάνατος (τοῦτον ἐσκόπει ἀρχικῶς νὰ ἐφαρμόσῃ ὁ Κρέων, ἰδὲ στίχ. 760 καὶ 761). **αὐτόνομος** = αὐθαίρετος, οἰκεία θελήσει. **μόνη**· ἀναφέρεται εἰς τὸ **ζῶσα**.

ἀ ν τ ι σ τ ρ. α'. **λυγροτάταν** (ἐπιρρημ. κατηγ.) = οἰκτρότατα, κατὰ τρόπον λυπηρότατον. **πρὸς ἄκρῳ Σιπύλῳ** = παρὰ τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους Σιπύλου (κυρίως εἶναι εἰς τὸ μέσον τοῦ κρημνοῦ). **δαμάζω** = ἀπολιθῶνω. **πετραία βλάστα** = βλάστησις (προεξοχή) τοῦ βράχου. **ὡς ἀτενῆς κισσός** = ὡς κισσός ἰσχυρῶς περιπετυλιγμένος, ὅπως δηλ., ὁ κισσός, σφιγκτὰ περιφυόμενος εἰς τὸ δένδρον, ἀφανὲς καθιστᾷ αὐτό. οὕτω καὶ ὁ βράχος ἰσχυρῶς περιπεπλεγμένος ἀπελίθωσε τὴν Νιόβην. **ὡς φάτις ἀνδρῶν** = ὡς λέγεται. **τάκομαι** = τήκομαι = λειώνω, μαραινόμεαι ἐκ λύπης. **λείπει**· καθ' ἐνικόν, ὡς συνταχθὲν πρὸς τὸ πλησιέστερον. **χιών**· χιών ἐτέθη ἀντὶ τοῦ ἐξ αὐτῆς παραγομένου ὕδατος· διὰ τούτου μᾶς ἐρμηνεύει, πόθεν προέρχονται τὰ δάκρυα τῆς Νιόβης. **δειρὰς-άδος** = ὁ λαιμὸς τοῦ σώματος. Τοῦτο λέγεται καὶ περὶ τῆς ράχους τοῦ ὄρους, ὅπως καὶ αἱ ὄφρυες (ἐδῶ ὀφθαλμοὶ) λέγονται καὶ ἐπὶ ὄρους καὶ ἐπὶ ἀνθρωπίνου σώματος. **παγκλαύτοις** = ταῖς ἀεὶ κλαιούσαις. **ἔ με ὁμοιοτάταν** (ἐπιρρ. κατηγορ.) = πρὸς αὐτὴν δὲ ἐμὲ καθ' ὁμοιότητα τὸν τρόπον (δηλ. καὶ ἡ μία καὶ ἡ ἄλλη ὑπὸ βράχου περιβάλλονται). **κατευνάζω** = κοιμίζω, θανατώνω. **θεογεννῆς** = γεννηθεῖσα ἐκ θεῶν (ἡ Νιόβη). **καίτοι** = καὶ ὅμως. **φθιμένα** (τινὶ) = ὅταν ἀποθάνῃ τις. **ἀκούω** = νομίζομαι, φημίζομαι. **ἔγκλημα** = κοινά, ὅμοια. Ἡ σειρά τῶν λέξεων : **καίτοι τάκοῦσαι ἔγκληρα τοῖς ἰσοθέοις**

λαχεῖν μέγα ἔστι (τινι) **φθιμένα** = καὶ ὅμως τὸ νὰ γίνῃ φήμη περὶ τινος, ὅτι, ὅτε ἀπέθανεν, ἔτυχε τῆς αὐτῆς μοίρας πρὸς τοὺς ἰσοθέους, εἶναι σπουδαῖον.

σ τ ρ ο φ ἡ β'. **γελῶμαι** = περιπαίζομαι (ἡ 'Αντιγόνη λέγει τοῦτο, εἴτε διότι ἠρμήνευσε τὴν λέξιν λαχεῖν διὰ τοῦ παθεῖν, εἴτε διότι δὲν ἔβλεπε τὸν λόγον νὰ παραβληθῆ πρὸς τὴν Νιόβην, θεωρήσασα εἰρωνικὰ εἰς βάρος της τὰ λεχθέντα ὑπὸ τοῦ χοροῦ). **οἴχομαι** = φεύγω, ἀποθνήσκω. **ἐπίφαντος** = ὀραμένη, ζῶσα. **πολυκτῆμονες** = πλούσιοι (εἰς οὓς περιλαμβάνεται καὶ ὁ τίτλος εὐγενείας). **ὑμμε** (αἰολικός τύπος) = ὑμᾶς. **ἔμπας** = μ' ὄλα ταῦτα (ἂν καὶ οὐδὲν κερδίζω). **ἐπι-κτῶμαι** = ἐπικαλοῦμαι μάρτυρας. **οἶα...** **ἔρχομαι**· πλαγ. ἔρωτ. πρότ. = ὑπὸ ποίας συνθήκας... Ἐπεξηγεῖται διὰ τοῦ : φίλων ἄκλαυτος. **οἷοις νόμοις** (ἐνν. ἀνοσίοις) = μὲ ποίους ἀνοσίους νόμους. **ἔργμα** (εἴργνυμι, εἴργω) = εἰρκτῆ, τάφος. **τυμβόχωστος** = ὡσάν τύμβος κεχωσμένος. **ποταίνιος** = νέος, πρωτάκουστος (καινοφανής, διότι πρόκειται νὰ κλεισθῆ ἐν αὐτῷ ζωντανῆ). **πρὸς ἔργμα τυμβόχ.** **ἔρχομαι τάφου ποταινίου** = πηγαίνω εἰς εἰρκτὴν πρωτακούστου τάφου, ὡσάν τύμβον ἐπικεχωσμένην. **μέτοικος** = ζῶσα, κατοικοῦσα μεταξὺ. **προσέπεσες** = προσέκρουσες (ἔκφρασις ποιητικῆ), βαρέως ἤμαρτες. **βάθρον δίκας** = βάσιν (θρόνον) τοῦ ἀγάλματος τῆς θεᾶς Δικαιοσύνης. **ἐκτίνω** = πληρώνω. **πατρῷος** = ὑπὸ τοῦ πατρὸς κληροδοτηθείς. **πολὺν τινα** = παρὰ πολὺν (φοβερόν). **ἄθλος** = ἄγών, δυστύχημα.

ἀ ν τ ι σ τ ρ. β'. **ψαύω** (συντάσσ. ἐδῶ μετ. αἰτιατ.) = ἐγγίζω, ὑπομιμνήσκω. **τριπόλιστος** = (τρις - πολίζω ἢ πολέω = ἀροτριῶ, στρέφω) = τρις (δηλ. ἐπανειλημμένως) λεγόμενος καὶ ἐπομένως διαβόητος. **οἶτος** (ἐκ ῥίζ. οἶ τοῦ οἶσω τοῦ ῥήμ. φέρω) = μοιραῖον, τύχη (χρησιμ. ὡς ἐπέξ. τοῦ μερίμνας). **πρόπαντος** = ὀλοκλήρου ἐν γένει (ἢ πρὸ ἐπιτείνει τὴν ἔννοιαν τοῦ παντός). **κλεινοῖς Λαβδακ.** ἀντὶ γενικῆς ἐτέθη ἢ δοτ. ἐκ τοῦ πότμου (πίπτω) = τοῦ πεσόντος ἡμῶν κλπ., χρησιμ. δὲ ἢ δοτικῆ αὐτῆ ὡς ἐπεξήγησις τοῦ : ἀμετέρου. **ματρῶαι λέκτρων ἄται** = ἄται ματρῶων λέκτρων = δυστυχήματα (συμφοραὶ) προσελθόντα ἐκ τοῦ γάμου τῆς μητρός μας. **κοιμήματα δυσμόρου μητρός** (γεν. ὑποκ.) = περιπτύξεις, πλαγιάσματα τῆς.. **αὐτογέννητα** (ὑπαλλοχῆ) ἀντὶ αὐτογεννήτω πατρὶ = μὲ τὸν πατέρα, ἐν αὐτῇ ἢ ἰδίᾳ ἐγέννησεν. **οἶων** = ἀπὸ ποίους γονεῖς. **ἀραῖος** = ἐπικατάρτος, **μέτοικος** = ἕνα συνοικησῶ μετ' αὐτῶν. **δύσποτμος** = κακότυχος. **κυρέω-**

ᾧ = τυγχάνω. **κατήναρες**· ἄορ. β'. τοῦ ἀποθ. ῥήμ. κατεναίρομαι = φονεύω. **εὐσέβεια** = εἶναι τεκμήριον εὐσεβῶν φρονημάτων. **κράτος δὲ** (τούτου) **ᾧ κράτος μέλει, οὐδαμᾶ παραβατὸν πέλει** = ἡ ἐξουσία δὲ ἐκείνου, ὅστις εἶναι ἐπιτετραμμένος αὐτήν, κατ' οὐδένα τρόπον εἶναι παραβατή. **αὐτόγνωτος ὄργα** = αὐτόβουλος ὀρμή, αὐθαίρετος σπουδή. **τάνδε** = δι' αὐτῆς ἐδῶ. **οὐκέτι μοι θέμις** (ἐστὶ) = δὲν εἶναι πλέον ἐπιτετραμμένον εἰς ἐμέ. **λαμπάδος** = τοῦ ἡλίου. **πότμος** (ὀ) = μοῖρα. **ἀδάκρυτος** = ἄκλυτος.

Πραγματικά. ἔξω φέρομαι τῶν θεσμῶν· ἐξέρχεται τῆς κεινονισμένης τάξεως τῶν πραγμάτων, ἐπειδὴ διὰ τῶν δακρύων του δεικνύει συμπάθειαν πρὸς τὴν καταδικασθεῖσαν βασιλοπαιδα. Ἐν τῷ κομμῶ, στίχ. 806 — 882, ἡ Ἀντιγόνη, ἥτις, ὡς ἡρώϊς ὑπὲρ τοῦ ἄλλου κοινοῦς ἀνθρώπου, ἐθυσίασε ζωὴν καὶ πᾶν ἀγαθὸν χάριν τῆς ἐκπληρώσεως ἐνὸς ὑπερτάτου καθήκοντος, τώρα, ὅτε ἐπετελέσθη τοῦτο καὶ βλέπει ἐμπρὸς τῆς τῶ φάσμα τοῦ θανάτου καὶ ἀναλογίζεται τὴν στέρησιν τοῦ γάμου, ὅστις ἦτο καὶ εἶναι ὁ φυσικὸς τῆς γυναικὸς προορισμός, λυπεῖται ὑπερβολικῶς ὡς ἄνθρωπος κ.τ.λ.· ποῖα ἄλλα παρόμοια παραδείγματα ἔχομεν; **Ἀχέρων**· ποταμὸς ἐν Θεσπρωτίᾳ τῆς Ἠπείρου· πηγάζων οὗτος ἀπὸ τὰ βουνὰ τοῦ Σουλίου διαρρέει τὴν Ἀχερουσίαν λίμνην, βυθίζεται ὑπὸ τὴν γῆν καὶ ἐκρέει ἀκολούθως εἰς τὴν Ἴόνιον θάλασσαν. Τὸ ἄγριον καὶ τραχὺ καὶ μυστηριῶδες τῶν τόπων, δι' ὧν διέρχεται, τὰ σκοτεινὰ καὶ λασπώδη νερὰ τῆς λίμνης, αἱ ἐξαφανίσεις καὶ ἐπανεμφανίσεις αὐτοῦ, ἔδωκαν ἀφορμὴν εἰς παλαιστάτας τοπικὰς παραδόσεις καὶ ἔπλασαν τὸν ὀμώνυμον τοῦ Ἄδου ποταμῶν. **Ὑμεναίων**· οἱ ὕμεναιοὶ ἦσαν ἄσματα ἄδόμενα κατὰ τοὺς γάμους, καὶ ἰδίᾳ κατὰ τὴν πομπήν, ἐν συνοδείᾳ αὐλοῦ. Ὁ δ' ἐπιθῆλαμίος ὕμνος ἐψάλλετο ἔξωθι τοῦ νυμφικοῦ θαλάμου πρὸς τιμὴν τῆς νύμφης ὑπὸ παρθένων ἔξωθι τοῦ νυμφῶνος ἱσταμένων. **ζῶσα μόνη δὴ**... ὁ χορὸς θέλων νὰ παρηγορήσῃ τὴν τεθλιμμένην Ἀντιγόνην εὐρίσκει πρόχειρον δικαιολογίαν, ὅτι μόνη αὐτὴ κατ' ἐξαιρέσειν, χωρὶς νὰ ἀσθενήσῃ κλπ., ζωντανὴ κατέρχεται εἰς τὸν Ἄδην. **Φρυγίαν ξέναν**· πρόκειται περὶ τῆς Νιόβης, τῆς θυγατρὸς τοῦ περιβοήτου Ταντάλου, ὁ μῦθος τοῦ ὁποίου καὶ τῆς Νιόβης εἶναι γνωστός, ἡ δὲ ἀπολίθωσις αὐτῆς κατὰ τὴν μυθολογίαν ἐγένετο ἐκεῖ παρὰ τὸ ὄρος Σίπυλον τῆς Λυδίας ἐν Μ. Ἀσίᾳ, ὅπου ὑπάρχει ἀνάγλυφος φυσικὴ ἐκ πέτρας γυναικεία μορφή καθήμενη, ἐπιγέννημα μὲν

αὐτῆς τῆς φύσεως, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς τέχνης καταλλήλως διασκευασθεῖσα, ὥστε νὰ μὴ παραλλάσῃ τῆς μορφῆς γυναικὸς καθημένης καὶ δακρυρροοῦσης, δάκρυα δὲ εἶναι τὰ ὕμβρια καὶ τὰ ἐκ τῆς τηχομένης χιόνος καταρρέοντα ὕδατα. Τὸ ἀνάγλυφον τοῦτο ἀναφέρει καὶ ὁ περιηγητὴς Πausanias, ὅτι εἶδεν. Φαίνεται, ὅτι κατ' ἀρχὰς ἦτο καθιερωμένον εἰς τὴν Ἰασιανὴν θεὰν Κυβέλην καὶ ὕστερον ἔδωκεν ἀφορμὴν νὰ πλασθῇ ὁ μῦθος τῆς Νιόβης, μὲ τὸν ὅποιον ἠσχολήθη ἡ ἐπική, λυρική καὶ δραματικὴ ποίησις. **Θεογεννῆς** ὡς καταγομένη ἐκ τοῦ Διός, οὗ υἱὸς ἦτο ὁ πατήρ Τάνταλος. **Διρκαῖαι κρῆναι**· ἐτέθη πληθ., διότι ἡ Δίρκη ἀπετελεῖτο ἐκ πολλῶν πηγῶν, ἔκειντο δὲ αὐταὶ πλησίον τῶν Θηβῶν. **συμμάρτυρας ἐπικτώμαι**· συγνάκις ἐγένετο παρ' ἀρχαίοις ἐπίκλησις τῆς περίξ φύσεως τῆς θαλάσσης, τῶν ὀρέων, τῶν ποταμῶν κ.τ.λ. **δυσπότμων γάμων**· τῆ ὑπόμνησις τοῦ ἀτυχοῦς γάμου τῶν γονέων τῆς ἀνέμνησεν αὐτὴν καὶ τὸν ἀτυχῆ γάμον τοῦ ἀδελφοῦ Πολυνείκους, νυμφευθέντος τὴν κόρην τοῦ Ἀδράστου, ὅστις γάμος πρὸς τοῖς ἄλλοις ὑπῆρξεν αἰτία τῆς ἐκστρατείας αὐτοῦ ἐναντίον τῶν Θηβῶν, τοῦ ὀλέθρου του καὶ τῆς καταδίκης εἰς θάνατον τῆς Ἀντιγόνης. **ἄκλαυτος, ἄφιλος** κλπ. ἐν τῇ ἐπωδῷ ἡ Ἀντιγόνη ἐπαναλαμβάνει δι' ὀλίγων τὰ λεχθέντα ἐν τῷ κομμῷ, προσθέτουσα μόνον τὸ ἄκλαυτον ὑπὸ τῶν φίλων.

β') 883 - 943

Λεξιλογικαί. Ὁ Κρέων ἐξεληθὼν τῶν ἀνακτόρων καὶ ἰδὼν ἐκπληκτικός, ὅτι ἐκεῖ ἦτο ἀκόμη ἡ Ἀντιγόνη, ὀργίζεται κ.τ.λ. **ἀοιδῆ** = θρηῖνος. **εἰ χρεῖη** = ἐὰν ἤθελε παραστῆ ἀνάγκη, ἤθελε προκύψει ὠφέλεια· τῆ σειρὰ τῶν λέξεων : ἄρ' ἴσθ ὡς, εἰ χρεῖη λέγειν πρὸ τοῦ θανεῖν (= ἐνώπιον τοῦ θανάτου) ἀοιδὰς καὶ γόους, οὐδ' ἂν εἷς παύσαιτ' ἂν λέγειν; **οὐκ ἄξεθ'** ὡς **τάχιστα** ἰσοδυν. πρὸς ἐντονον προσταγὴν = ἀπαγγαγετέ την τάχιστα. **κατρηρεφῆς τύμβος** = θολωτὸς τάφος (ἐστεγασμένος ἄνωθεν). **περιπτύσω** = περικλείω, περιβάλλω. **χρῆ** (τοῦ ῥῆμ. χράω) = θέλω, χρῆζω. **τυμβεύω** (ἀμετάβ.) = διάγω ἐν τύμβῳ, κατοικῶ ἐντὸς τάφου. **τοῦπι τήνδε τὴν κόρην** (προσδιορ. τῆς ἀναφορᾶς) = ὅσον ἀφορᾶ εἰς αὐτὴν ἐδῶ τὴν κόρην. **ἀγνοί**· λέγει οὕτω, διότι δὲν φονεύει αὐτὴν, ἀλλὰ τὴν ἀφίνει ζῶσαν μετὰ τινος τροφῆς, ὡς εἶπε καὶ ἐν στίχ. 775 (φορβῆς τοσοῦτον). **δ' οὖν** = ἐν πάσῃ ὕμῳ περιπτώσει. **μετοικίας τῆς ἄνω** = τοῦ δικαιώματος νὰ κατοικῆ (νὰ εἶνα) μεταξὺ ἡμῶν

τῶν ζώντων ἄνω ἐπὶ τῆς γῆς. **νυμφεῖον** = νυμφικὸς θάλαμος (μετὰ πολλῆς πικρίας λέγει τὸν ἀπαίσιον τάφον τῆς νυμφικῶν θάλαμον). **κατασκαφῆς** = κοῖλος, ὑπόγειος. **αἰείφρουρος** = διότι ἐπρόκειτο μέχρι τέλους τῆς ζωῆς νὰ φυλάττη τὴν Ἀντιγόνην. **οἱ πορεύομαι πρὸς τοὺς ἑμαυτῆς** = ὅπου πορευομένη πηγαίνω πρὸς τοὺς ἰδικούς μου. **ὦν...** ἡ σειρά- τῶν λέξεων : ὦν δλωλότων πλεῖστον ἀριθμὸν. **Φερσέφρασσα** = ἡ Περσεφόνη. **ὦν λιοισθία** (ἢ ὦν γεν. διαίρ.) = ἐσχάτη. **μακρῶ** (ἐπιτείνειν τὸ) **κάκιστα** = μὲ ὑπερβολικὰ οἰκτρότατον θάνατον (διότι θάπτεται ἀθῶα, νέα καὶ ζωντανή). **πρὶν μοι μοῖραν ἐξήκειν βίου** (ποῖα ἡ σύνταξις τοῦ πρὶν ;) = πρὸ τοῦ νὰ φθάσῃ εἰς τὸ τέρμα ὃ εἰμαρμένος εἰς ἐμὲ χρόνος τῆς ζωῆς. **κάρτ' ἐν ἐλπίσιν τρέφω** = διατηρῶ παρὰ πολὺ μεγάλην ἐλπίδα. **φίλη-προσφιλῆς-φίλη** ἡ ἀναφορὰ χάριν ἐμφάσεως. **κασίγνητον κάρα**· οὕτως ἀποκαλεῖ τὸν Ἑτεοκλέα. **περιστέλλω** (κυρίως) = ἐνδύω τὸν νεκρὸν, εἶτα κηδεύω, θάπτω, **τοιάδ' ἄρνυμαι** = τοιαύτην λαμβάνω ἀμοιβήν. **τοῖς φρονοῦσιν** (δοτ. τῆς κρίσεως) = κατὰ τὴν γνώμην τῶν ὑγιῶς φρονούντων. τὸ **εὖ** ἀνήκει εἰς τὸ ῥ. ἐτίμησα· διὰ τὰ ἀπό : **σ' ἐγὼ τίμησα...** μέχρι : **νόμῳ**, ἰδὲ πραγματ. παρατηρήσεις. **ἐτήκετο** = ἔλειωνεν, ἐσῆπετο ἄταφος. **εἰ τέκνα**· ἐνν. τὸ ἐτήκοντο. **βία** = παρὰ τὴν θέλησιν. **ἂν ἠρόμην τόνδε πόνον** = θὰ ἀνελάμβανον τὴν πραγματοποίησιν τοῦ ἐπιπόνου, ὡς αὐτοῦ ἐδῶ, ἔργου. **πρὸς χάριν τίνος νόμου ;** = πρὸς χάριν ποίας ἠθικῆς ἀρχῆς, τίνος ἠθικοῦ ἀξιώματος ; Ἡ μετ. **κατθανόντος** εἶναι ὑποθ. **ἀμπλακίσκω** = στεροῦμαι. **τοῦδε**, δηλ. παιδός. **κεκευθότοι** (τοῦ ῥήμ. κεύθω ὡς ἀμέταβ.) = ἐὰν ἐὰν ἤθελον ἀποθάνει. **οὐκ ἔστιν ὅστις** = οὐδεὶς. **βλάστοι**· τοῦ ρ. βλαστάνω. **τοιῶδε μέντοι νόμῳ** = ἐπὶ τῆ βίασι ὅμως τοιαύτης ἀρχῆς (περὶ ἧς ὠμίλησα ἀνωτέρω). **ἐκπροτιμήσασα** = προτιμήσασα ἀπὸ τοὺς ἄλλους πατέρα καὶ υἱόν. **ταῦτα ἔδοξ' ἁμαρτάνειν** = ἐφάνην, ὅτι ἔπεσα εἰς αὐτὸ (ποῦ μοῦ ἀπεδόθη) τὸ ἐγκλημα. **διὰ χειρῶν οὕτω** = διὰ τῆς βίας ἔτσι. **ἄγει με** = διέταξε τοὺς δορυφόρους νὰ μὲ ὀδηγήσωσι. **μὴ λαχοῦσαν μέρος οὔτε γάμου του οὔτε παιδείου τροφῆς** = χωρὶς νὰ μετᾶσχω οὔτε γάμου τινός (χωρὶς νὰ νυμφευθῶ), οὔτε καὶ ἀνατροφῆς τέκνων. **ἔρημος πρὸς** = ἐγκαταλειμμένη ὑπὸ. **εἰς κατασκαφᾶς θανόντων** = εἰς κοῖλον τάφον. **ποῖαν παρεξελθοῦσα δαιμόνων δίκην** = διότι ποῖον θεῖον δίκαιον παρέβην ; **βλέπειν** = προσβλέπειν. **αὐδᾶν** = προσφωνεῖν, ἐπικαλεῖσθαι. **ἐπεὶ γε δὴ εὐσεβοῦσα τὴν δυσσέβειαν ἐκτησάμην** = ἐπειδὴ, ὡς γνωστόν, πράτ-

τουσα εὐσεβῆ πρᾶξιν ἀπέκτησα κατηγορίαν (καὶ τιμωρίαν) ἐπὶ ἀσεβείᾳ. **τάδε** = τάνωτέρω (δηλ. ἡ ἀπόκτησις τῆς κατηγορίας... διὰ τὴν εὐσεβῆ μου πρᾶξιν). **Ξυγγινώσκω**=λαμβάνω γινῶσι, διδάσκομαι. **παθόντες Ξυγγοῖμεν ἂν ἡμαρτηκότες** = ἀφ' οὗ πάθωμεν, θέλομεν μάθει, ὅτι ἐσφάλαμεν (πρβλ. τὴν λαϊκὴν ῥῆσιν : ὁ παθὸς μαθὸς). **οἶδε**· ὁ Κρέων καὶ οἱ ὁμόφρονές του. **μὴ πλείω ἢ καί**=ἴσα, ὅμοια πρὸς ὅσα. **ἐκδικίως**=ἀδίκως. **ἔτι αὐταὶ ῥίπαι τῶν αὐτῶν ἀνέμων ψυχῆς τήνδε γ' ἔχουσιν**=ἀκόμη ἡ ἰδία ψυχικὴ ταραχὴ (ἐξαψις) κατέχει αὐτὴν δὲ τοῦλάχιστον. **τοιγάρ**=διὰ τοῦτο ἀκριβῶς. **κλαύμαθ' ὑπάρξει**=θὰ τιμωρηθῶσι. **ὑπὲρ βραδυτῆτος**· λόγῳ τῆς βραδύτητος νὰ τὴν ἀπαγάγουν. **θανάτου ἐγγυτάτω**=πλησιέστατα πρὸς τὸν θάνατον. **ἀφίχεται**=ἔχει ἐκφρασθῆ (δηλ. ὁ λόγος αὐτὸς τοῦ Κρέοντος ἔχει ἐκστομισθῆ δεικνύων, ὅτι προσεγγίζει ὁ θάνατος). **οὐδὲν παραμυθοῦμαι**=οὐδὲν συμβουλεύω. **μὴ οὐ τάδε ταύτη κατακυροῦσθαι**=ὅτι ταῦτα ἐδῶ, δηλ. αἱ ἀπειλαὶ (ἀποφάσεις) του περὶ θανάτου, δὲν θὰ ἐπικυρωθῶσι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον. **προγενεῖς**=προγονικοί. **ἄγομαι δὴ κοῦκέτι μέλλω** (ἐνν. ἰέναι). **κοιρανίδαι**=τύρανοι, βασιλεῖς, ἡγεμόνες. **βασιλειδᾶν**=βασιλειδῶν, τῶν βασιλοπαίδων. **τὴν εὐσεβίαν σεβίσασα**=ἐπειδὴ ἐτίμησα τὸ ἔργον τῆς εὐσεβείας.

Πραγματικά. Φερσέφασσα· ἡ Περσεφόνη λέγεται καὶ Περσεφόνηια, Περσέφασσα κλπ. Κατὰ τὸν μῦθον ἦτο κόρη τῆς θεᾶς Δήμητρος καὶ τοῦ Διὸς καὶ σύζυγος τοῦ Πλούτωνος, θεοῦ τοῦ Ἄδου. Αὕτη ἔζη ἐπὶ ἕξ μῆνας εἰς τὸν κάτω κόσμον μετὰ τοῦ ἀνδρός της καὶ ἐπὶ ἕξ μῆνας ἐπὶ τῆς γῆς μετὰ τῆς μητρός της. Τοῦτο δὲν εἶναι ἄλλο τι ἢ συμβολικὴ παράστασις τοῦ σπόρου τοῦ σίτου, ὁ ὁποῖος χάνεται εἰς τὴν γῆν καὶ φυτρώνει πάλιν. Τὰ ἀπὸ τοῦ στίχ. 904: **σ' ἐγὼ ἴτιμησ'**... μέχρι τοῦ ἐν τῷ στίχ. 914: **νόμῳ**, κατὰ τὴν γνώμην πολλῶν (τοῦ μεγάλου Γερμανοῦ ποιητοῦ Goethe καὶ ἄλλων ἡμετέρων καὶ ξένων) δὲν ἦσαν τοῦ Σοφοκλέους, ἀλλὰ προσετέθησαν ὑπ' ἄλλης χειρός, διότι οἱ λόγοι οὗτοι τῆς Ἀντιγόνης ἀντιφάσκουσι πρὸς τὰς πράξεις καὶ τοῦ προηγουμένου λόγου καὶ ἀρχὰς αὐτῆς. Ἐνῶ δηλ. προηγουμένως ἐδικαιολόγει τὴν πρᾶξιν της, λέγουσα, ὅτι παρέβη τὴν ἐντολὴν τοῦ ἀρχοντος χάριν τῶν θείων νόμων, τώρα θεωρεῖ τοὺς ἀνθρωπίνους νόμους ὑπερτέρους τῶν θείων καὶ ὁμολογεῖ, ὅτι θὰ παρήκουεν εἰς τοὺς νόμους τῆς πολιτείας χάριν μόνον ὀρισμένου συγγενοῦς, τοῦ ἀδελφοῦ. Τὸ χωρίον τοῦτο λοι-

πὸν κατὰ τὴν γνώμην των δὲν εἶναι γνήσιον, ἀλλὰ προσετέθη μεταγενεστέρως, παραληφθὲν ἐξ ἑνὸς διηγήματος τοῦ Ἡροδότου, κατὰ τὸ ὅποιον, ὅτε συνελήφθη, ὡς αἰχμάλωτος, ὑπὸ τοῦ Δαρείου ὁ Ἰνταφέρνης καὶ κατεδικάσθη μεθ' ὄλων τῶν περὶ αὐτὸν εἰς θάνατον, ἐπροτάθη ὑπὸ τοῦ Δαρείου εἰς τὴν σύζυγόν του νὰ ἐκλέξῃ ποῖον θέλει νὰ σώσῃ ἐκ τῶν οἰκείων της, αὕτη δὲ ἔσπευσε νὰ ἐκλέξῃ τὸν ἀδελφόν της, διότι, ὡς εἶπεν, ἂν ὁ θεὸς ἤθελεν, ἡδύνατο νὰ ἀποκτήσῃ ἄλλον σύζυγον ἢ υἱόν, ἂν ἤθελον ἀποθάνει ἐκεῖνοι, ἐνῶ ἀδελφὸν δὲν ἡδύνατο νὰ ἀποκτήσῃ ἄλλον, διότι εἶχον ἀποθάνει οἱ γονεῖς αὐτῆς. Ἀλλωστε, ὡς εἶναι λογικόν, ὁ Πολυνείκης δὲν ἔζη, ὥστε νὰ προτιμήσῃ ἢ Ἀντιγόνη τὴν σωτηρίαν αὐτοῦ τῆς τῶν ἄλλων. Τινὲς ὅμως παραδέχονται, ὅτι οἱ ἀνωτέρω στίχοι εἶναι γνήσιοι τοῦ Σοφοκλέους, μαρτυροῦντες ἀφ' ἑνὸς μὲν τὴν μεγάλην ἀξίαν καὶ προτίμησιν τῆς πατροπαραδότου παρ' Ἑλληνισιν ἀδελφικῆς ἀγάπης καὶ ἀφ' ἑτέρου τὴν στενὴν συνάφειαν τὴν ὑπάρχουσαν μεταξὺ τοῦ Ἡροδότου καὶ Σοφοκλέους, οἵτινες ἦσαν σύγχρονοι καὶ φιλικώτατα συνεδέοντο πρὸς ἀλλήλους. **προγενεῖς**· ἐννοεῖ τοὺς ἀρχαίους ἐπιχωρίους θεοὺς. **κοιρανίδαι**· οὕτω προσφωνοῦνται οἱ ἀποτελοῦντες τὸν χορόν, ὅπως καὶ ἀλλαγῶ ἀποκαλοῦνται ἄνακτες· τὴν ἐπωνυμίαν δὲ ταύτην εἶχον οὐ μόνον οἱ βασιλεῖς, ἀλλὰ καὶ οἱ εὐγενεῖς ἐκ τῶν πολιτῶν.

ΤΕΤΑΡΤΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (944 - 987)

Λεξιλογικαί. σ τ ρ ο φ ἡ α'. **ἔτλα και** = ὑπέστη τὴν αὐτὴν τύχην (ῥ. τλάω = ὑπομένω, καρτερῶ). Πρὸ αὐτοῦ δεῖν νὰ ἐννοήσωμεν τὸ ἐκ μέρους τοῦ χοροῦ παραινετικὸν πρὸς τὴν Ἀντιγόνην « τέτλαθι ». **Δανάης δέμας** (περίφρασις) = ἡ Δανάη. **ἀλλάξαι** = νὰ ἀνταλλάξῃ τὸ οὐράνιον φῶς πρὸς τὸ σκότος τῆς εἰρκτῆς (ἐν τῷ καταγείφῳ οἰκοδομήματι). **χαλκόμετοι αὐλαί** = δωμάτιον, εἰς τοὺς τοίχους τοῦ ὁποίου εἶναι προσηρμοσμένοι διὰ χαλκῶν ἤλων χαλκαῖ πλάκες. **ἐν τυμβ. θαλάμῳ**· ἐπέξηγεῖ τὸ χαλκοδ. αὐλαῖς. **κατεζεύχθη** = ὑπέκυψεν εἰς τὴν ἀνάγκην τῆς εἰμαρμένης. **τίμιος γενεᾶ** = εὐγενὴς τὴν καταγωγὴν. **ταμιεύσκεν** (μεταφορὰ ἀπὸ τῶν ταμιῶν, οἵτινες φυλάσσουν τὸν θησαυρὸν τῆς πόλεως ἢ ναοῦ) = ἐφύλασσε ἐν τῇ κοιλίᾳ. **χρυσορύτους** (δι' ἑνὸς ρ χάριν τοῦ μέτρου). **γονάς** = τὸν ὑπὸ μορφὴν χρυσοῦς βροχῆς χυθέντα εἰς αὐτὴν γόνον. **ἅ μοιριδία δύνασις** = ἡ δύναμις τῆς μοίρας. **δεινά τις**

= ἐξόχως ἰσχυρά. **Ἄρης** (μετωνυμ.) = πολεμικὴ δύναμις. **πύργος**· ἐνν. οὔτε καὶ ἂν τις ἐγκλιεθῆ ἔν πύργῳ. **ἀλίκτυπος** = ὁ ὑπὸ τῆς θαλάσσης κτυπόμενος. **κελαινός** = ὁ ἔχων σκοτεινὸν χροῶμα.

ἀ ν τ ι σ τ ρ. α΄. **ζεύχθη** = ἐδαμάσθη (ὑπέκυψε καὶ οὗτος εἰς τὴν ἀνάγκην τῆς εἰμαρμένης). **δξύχολος** = δξύθυμος. **κερτομίους ὄργαις** = λόγῳ τῶν πειρακτικῶν, σκωπτικῶν ἐκδηλώσεων τῆς ὄργῆς του. **ἐκ Διονύσου**, ποιητ. αἰτ. **κατάφαρκτος ἐν πετρώδει δεσμῶ** = κατάφρακτος (ἐγκάθειρκτος) εἰς πετρῶδες δεσμοτήριον. (Ἐνν. τὸ ἄντρον τοῦ Παγγαίου, ἐν τῷ ὁποίῳ ἐδέθη ὁ Λυκοῦργος). **οὔτω** = τοιουτοτρόπως (δηλ. ἐν τοιαύτῃ καθεύξει, λόγῳ τοιαύτης καθεύξεως). **ἀποστάζει** = βαθμηδὸν ἐξαφανίζεται (καταρρέουσα κατὰ σταγόνας)· μεταφορὰ ἐκ τοῦ ἀποστήματος, ὅπερ, ὅταν ὠριμάσῃ, διαρρηγνύεται καὶ ἐκρέει. **δεινὸν ἀνθηρὸν τε μένος μανίας** = ἡ φοβερὰ καὶ φλογερὰ ἐξέσπλις τῆς μανίας. **ἐπέγνω** = ἤλθεν εἰς ἐπίγνωσιν, κατενόησεν. **μανίαις ψαύων** = ὅτι ὑπὸ τὸ κράτος τῆς μανίας ἠρέθειζε τὸν θεόν. **κερτομίους γλώσσαις** = μὲ πειρακτικούς λόγους. **παύεσκε** = διέκοπτεν, ἠνάγκαζε νὰ παύουν. **ἔνθεος** = θεόληπτος, ἐνθουσιῶν. **εὔιον πῦρ** = τὰς δᾶδας, αἵτινες ἐκαίοντο ὑπ' αὐτῶν (τῶν μαινάδων) ἐν συνοδείᾳ τῶν φωνῶν εὐοῦ, εὔοῦ. **φίλαυλος** = ὁ ἀγαπῶν τῶν αὐλόν.

σ τ ρ ο φ ἡ β΄. **κυανέων** = σκοτεινῶν (ιδὲ πραγματ.). **διδύμας ἄλος** = τοῦ Εὐξείνου πόντου καὶ τοῦ Θρακικοῦ Βοσπόρου. **ἀκταί**, ἐνν. εἰσί, κεῖνται. **ιδ΄** = ιδὲ = ἡδὲ = καὶ. **ἄξενος** = ἀφιλόξενος. **ἴνα** = ὅπου. **ἀγχίπολις** = ὁ (παρὰ τὴν πόλιν Σαλμυδησσόν) πάροικος, γείτων. **ἀρατὸν** = ἐπάρατον, ἀποτρόπαιον. **ἔλκος τυφλωθέν** = ἔλκος γενόμενον διὰ τυφλώσεως (ἐνῶ τὸ ἔλκος ὑπῆρξε τὸ αἴτιον τῆς τυφλώσεως). **δάμαρτος** (ἡ) = σύζυγος. **ἀλαδὸν** (κτηγορ.) = ὥστε γενέσθαι τυφλὸν (τὸ συνῆψε πρὸς τὸ ἔλκος ἀντὶ τῶν ὀμμάτων). **κύκλοι ὀμμάτων** = αἱ κόραι τῶν ὀφθαλμῶν. **τά: δισσοῖσι Φινεΐδαις καὶ κύκλοις ὀμμάτων** ἀποτελοῦσι σχῆμα καθ' ὅλον καὶ μέρος. Ἡ δοτ. δισσοῖσι Φιν. ἀντὶ γενικῆς κτητικῆς τοῦ κύκλοις ὀμμάτων. **ἀλάστοροι** = (οἱ ἄλαστα παθόντες) = οἱ ἀπαιτοῦντες ἐκδίκησιν (ἐκ τοῦ: ἀλάστωρ - ρος = ἡ τιμωροῦσα τὸ ἐγκλημα θεότης.) **ἀράσσω** = κτυπῶ ἰσχυρῶς. **αιματηραῖς** (ἐτέθη κατὰ πρόληψιν) = ὥστε νὰ αἱματώσουν, νὰ γίνουν αἰμόφυρτοι. **ἀκμαὶ κερκίδων** = αἱ ἄκραι τῶν κερκίδων (κερκὶς δὲ ἦτο τὸ ὑφαντικὸν ἔργαλειον, δι' οὗ αἱ γυναῖκες κτυποῦσαι ἐπύκνωνον τὸ ὑφασμα). **ὑφ' αἱματηραῖς χεῖρεσσι** κλπ. δοτ. ὀργανικῆ· ἡ σειρὰ τῶν λέξεων ἀπὸ τοῦ: ἴν'

ἀγγίπολις... ἔχει οὕτως : ἵνα ἀγγίπολις Ἄρης εἶδεν ἀρατὸν ἔλκος τυφλωθὲν ἀλαῶν (ἀντί, τυφλωθέντων ἀλαῶν πρὸς τὸ : ὀμμάτων) ἀλαστόροισι κύκλοις ὀμμάτων δισσοῖσι Φινεΐδαις, ἀραχθέντων ὑφ' αἵματηραῖς χεῖρεσσι καὶ ἀκμαῖσι κερκίδων ἐξ ἀγρίας δάμαρτος.

ἀντιστρ. β'. **κατὰ δὲ τακόμενοι** (τμησις) = κατατηκόμενοι δέ. **μέλεος** = δυστυχῆς. **μελέαν πάθαν** = τὴν οἰκτρὰν συμφορὰν. **ἀνύμφευτος** = ἐπὶ κακῷ νυμφευθείσης. **ἀνύμφευτον γονὰν** = καταγωγὴν ἀπὸ μητρὸς ἐπὶ κακῷ νυμφευθείσης. **ἄντασε** (β. ἀντάω = συναντῶ) = μετέχω, κοινωνῶ, **σπέρμα** = καταγωγὴ, γένος (προσδιορ. ἀναφορᾶς) **ἀρχαιόγονος** = πρωτόγονος, πανάρχαιος. **ἄ δέ...** = αὕτη δὲ κατὰ μὲν τὸ γένος μετέσχεν (ἐκοινωνήσε) τῶν παναρχαίων Ἐρεχθ. **τηλέπορα ἄντρα** = τὰ ἔχοντα μακρὸν ἢ εὐρὺν πόρον, δηλ. τὰ μεγάλα. **Βορέας** = ἡ κόρη τοῦ Βορέου (ἡ Κλεοπάτρα.) **ἄμιππος** = ἡ τρέχουσα σύμφωνα μὲ τοὺς ἵππους (ταχύτατα). **πάγος** = πέτρα, ὄρος. **ὀρθόπους πάγος** = ἀπόκρημνον ὄρος. **ὑπὲρ** = ἐπὶ. **θεῶν παῖς**· διότι ὁ πατήρ τῆς Κλεοπάτρας Βορέας καὶ ὁ πάππος Ἐρεχθεὺς ἦσαν θεοί. **κάτ' ἐκεῖνα ἔσχον** (τμησις) = καὶ ἐκεῖνα ἐπέσχον = καὶ κατ' ἐκεῖνας ἐστράφησαν. **μακραίων** = πολυχρόνιος (ἅτε ὑπάρχων ἀρχαιότεν).

Πραγματικά. Ἐν τῷ στασίμῳ τούτῳ φέρει τρία παραδείγματα ὁ χορὸς καὶ ἄλλων προσώπων, ὑποστάντων τὴν μοιραίαν ἀνάγκην, διὰ τὴν ἀναμυθῆσθαι τὴν Ἀντιγόνην καὶ διὰ τὴν ἀναπαύσειν τὸ ἀναπόφευκτον τοῦ μοιραίου. Εἰς τοὺς στίχους 949 καὶ 987 δις παρασαγορεύει τὴν Ἀντιγόνην : ὦ παῖ παῖ, καίπερ ἀποῦσαν, οἶονε παρακολουθῶν αὐτὴν βαίνουσαν εἰς τὸν Ἄδην. **Δανάας**· ἦτο κόρη τοῦ βασιλέως τοῦ Ἀργεῶν Ἀκρίσιου, ὅστις εἶχε λάβει χρησμόν, ὅτι ἐὰν ἡ κόρη του γενήσῃ υἱόν, οὗτος θὰ φονεύσῃ τὸν πάππον. Διὰ τοῦτο ὁ τελευταῖος οὗτος ἐνέκλεισε τὴν κόρην του εἰς ἕνα ὑπόγειον τοῦ ἀνακτόρου χαλκοῦν θάλαμον, διὰ τὴν ἀποφυγῆ αὐτὴ τὸν γάμον, ἀλλ' ὁ Ζεὺς ὡς χρυσοῦ βροχὴ μετ' αὐτῆς ἐγέννησε τὸν Περσέα. Κατόπιν τούτου ὁ Ἀκρίσιος ἐνέβαλε τὴν Δανάην καὶ τὸν Περσέα εἰς λάρνακα καὶ τοὺς ἔρριψεν εἰς τὴν θάλασσαν. **βασιλεὺς τῶν Ἡδωνῶν**· ὁ υἱὸς τοῦ Δρύαντος, ὀνόματι Λυκοῦργος, βασιλεὺς τῶν παρὰ τὸν Στρυμόνα Θρακῶν Ἡδωνῶν, κατεδίωξε τὸν Διόνυσον μετὰ τῶν συντρόφων του Μαινάδων καὶ διὰ τοῦτο ἐδέθη καὶ ἐσπαράχθη ἐπὶ τοῦ Παγγαίου ὄρους εἰς βραχῶδες σπήλαιον ὑπὸ τοῦ θεοῦ. **Μούσας**·

αὔται κατ' ἀρχάς ἠκολούθουν τὸν κιθαρωδὸν Ἀπόλλωνα, διὸ καὶ μουσηγέτης οὗτος ἐπεκαλεῖτο. Ὑστερον δέ, ὅτε ἐπεκράτησεν ἡ λατρεία τοῦ Διονύσου καὶ ἐγεννήθη τὸ δρᾶμα, ἔγιναν καὶ τοῦ Διονύσου ἀκόλουθοι καὶ μετεχειρίζοντο τοὺς αὐλοὺς. **Κυανέων**· τοιουτοτρόπως λέγονται ἀπὸ τῶν Κυανέων πετρῶν, αἵτινες ἤσαν δύο νησίδια κείμενα κατὰ τὸ πρὸς τὸν Εὐξείνιον πόντον στόμιον τοῦ Βοσπόρου. Κατὰ τὸν μῦθον ἐκινουῦντο κατ' ἀρχάς καὶ συνεχροῦντο, διὸ καὶ Συμπληγάδες ἐλέγοντο, ἀλλ' ὅτε διέπλευσαν οἱ Ἀργοναῦται ἔμειναν ἀκίνητοι πλέον. **Σαλμυδησός**· πόλις καὶ παραλία Β.Δ. τοῦ Βοσπόρου. **ἀγχίπολις Ἄρης**· ἐπιστεῖετο ὅτι οὗτος κατῴκει ἐν Θράκῃ, ὅπου καὶ πολὺ ἐτιμᾶτο, ὡς πολεμικὸς δὲ θεὸς ἠύχαριστεῖτο παριστάμενος μάρτυς αἱματοχυσιῶν καὶ τῶν κατωτέρω ἐκτεθησομένων μυσαρῶν πράξεων, τὰς ὁποίας παρηκολούθει ὡς ἐπιχώριος ἐκεῖ θεός. Ἀπὸ τοῦ στίχ. 966 φέρει τρίτον παράδειγμα, τὸ πάθημα τῆς Κλεοπάτρας καὶ τῶν παιδῶν αὐτῆς. Ὁ περὶ αὐτῆς μῦθος ἔχει ὡς ἑξῆς : Ὁ πτερωτὸς θεὸς Βορέας ἀπήγαγέ ποτε ἐξ Ἀθηνῶν ἀρπάσας παρὰ τὸν Ἰλισὸν ποταμὸν τὴν κόρην τοῦ βασιλέως Ἐρεχθέως, καλουμένην Ὠρεΐθυιαν, καὶ ὠδήγησεν αὐτὴν εἰς τὴν Σαρπηδόνα πέτραν τοῦ ὄρους Αἴμου, γεννήσας μετ' αὐτῆς τοὺς πτερωτοὺς υἱοὺς Ζήτην καὶ Κάλαν καὶ τὴν Κλεοπάτραν. Ταύτην ἐνυμφεύθη ὁ βασιλεὺς τῆς Σαλμυδησοῦ Φινεύς καὶ ἀπέκτησε δύο υἱοὺς. Ἄλλ' ὁ Φινεύς ἐγκαθερίζας τὴν Κλεοπάτραν ἔλαβεν ἄλλην σύζυγον τὴν Εἰδοθέαν, ἀδελφὴν τοῦ Κάδμου, αὕτη δὲ ὡς μητριὰ ἐτύφλωσε τοὺς Φινεΐδας ἐν συμπράξει μετὰ τοῦ Φινέως καὶ καθεῖρξεν αὐτούς. **δάμαρτος**· ἐνν. τὴν Εἰδοθέαν. **ἀρχαιογόνων Ἐρεχθειδῶν**· διότι οὗτοι ἤσαν αὐτόχθονες, τοῦ Ἐρεχθέως ὄντος υἱοῦ τῆς Γῆς καὶ ἀνατραφέντος κατὰ τὸν μῦθον ὑπὸ τῆς Ἀθηνᾶς, ἔτι δὲ τιμωμένον μετ' αὐτῆς ἐν τῷ Ἐρεχθειῶ. **τηλέπορα ἄντρα**· ταῦτα, εἰς τὰ ὁποῖα ἀνετράφη ἡ Κλεοπάτρα, ἔκειντο ἐν Σαρπηδόνι πέτρα τῆς Θράκῃς. **ἄμιππος**· καὶ ἡ Κλεοπάτρα, ὅπως ὁ Ζήτης καὶ ὁ Κάλαν, ἂν καὶ ἦτο ἄπτερος, δὲν καθυστέρει αὐτῶν εἰς ταχύτητα.

ΠΕΜΠΤΟΝ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ (988-1114)

α') 988 - 1032

Λεξιλογικαί. Θήβης ἄνακτες· ὁ Τειρεσίας εἰσέρχεται διὰ τῆς δεξιᾶς παρόδου ἀγόμενος ὡς τυφλὸς ὑπὸ παιδὸς καὶ προσφωνεῖ οὕτω τὸν Κρέοντα καὶ τοὺς χορευτάς. **ἐξ ἐνός** (προσδιор. ὄργαν.) = δι' ἐνός.

κέλευθος (ή) = ὁδός. προηγητής = ὁδηγός. οὐκουν ἀπεστάτου = ἄλλ' ἔμως δὲν ἀπεμακρυνόμεν. φρενός = μαντείας, γνώμης. πάρος γε· ἐννοεῖ καὶ τὰς ἄλλας περιπτώσεις, καθ' ἃς ὑπήκουσε προθύμως εἰς τοὺς μάντεις, καὶ δὴ κατὰ τὴν περίπτωσιν, καθ' ἣν ἐθυσίασε τὸν πρῶτον υἱὸν τοῦ Μεγαρέα ἢ Μενεικέα χάριν τῆς σωτηρίας τῆς πατρίδος· τοιγάρ = διὰ τοῦτο ἀκριβῶς. ναυκληρῶ = διευθύνω ὡς κυβερνήτης· ὄνησιμος (β. ὄνημι = ὠφελῶ) = ὠφέλιμος. πάσχω ὄνησιμα = ὠφελοῦμαι. Ἡ σειρά τῶν λέξεων : πεπονθῶς ὄνησιμα ἔχω (= δύναμαι) μαρτυρεῖν (ταῦτα). βεβῶς· κατηγ. μετ. ἐκ τοῦ φρόνει. ἐπὶ ξυροῦ τύχης = εἰς τὸ κρισιμώτερον σημεῖον τῆς τύχης. ("Ἐκφρασις παροιμιακὴ ληφθεῖσα κατὰ μεταφορὰν ἀπὸ τοῦ ξυραφίου, ἐπὶ τῆς λεπτοτάτης κορυφῆς τοῦ ὁποίου οὐδὲν ἰσορροπεῖ, ἀλλὰ κλίνει πρὸς τὴν μίαν τῶν πλευρῶν αὐτοῦ· λέγεται καὶ : ἐπὶ ξυροῦ ἀκμῆς). ὡς φρίσσω = διότι μὲ καταλαμβάνει φρίκη ἀπὸ τὰ λεγόμενά σου. θάκος = ἔδρα. ὄρνιθοσκοπός = τοῦ οἰωνοσκοπέου. ἴνα = ἔνθα. λιμὴν = τόπος καταφυγῆς. οἰωνός καὶ κατωτέρω ὄρνις = πτηνόν, ὄρνεον. ἦν ἀντὶ ἐστί, ἐπειδὴ πρόκειται περὶ διηγήσεως, ὅτε καὶ συχνάκις ἀπαντᾷ τοῦτο. ἀγνώως - ὠτος = δυσδιάγνωστος, δυσκατάληπτος. κλάζω = ἐκβάλλω κρωγμούς. οἴστρος (ὄ) = μανία. βεβαρβαρωμένος = ἀνερμήνευτος, ξενότροπος. Ἡ σειρά τῶν λέξεων : ἀκούω φθόγγον ὄρνιθων κλάζοντας (ἀντὶ κλαζόντων, ἐτέθη κατὰ τὸ νοούμενον σχῆμα, ὡς ἐὰν δηλ. προηγεῖτο ὄρνιθας). κακῶ οἴστρω καὶ βεβαρβαρωμένω = ἀκούω φωνὰς ὄρνέων, τὰ ὁποῖα ἐξέβαλλον κρωγμούς μετὰ μανίας ἀγρίας καὶ ἀνερμητεύτου. σπάω = σπαράττω. φονός = φονικός (ρίζ. φεν. τοῦ ἀχρήστου φένω). χηλή (ή) = ὄνυξ. ἐν χηλαῖς (προσδιορ. ὄργάν.). γάρ· αἰτιολογεῖ τὸ ἔγνων (ὡς τυφλός). ροῖβδος (ὄ) (συγγ. πρὸς τὸ ροῖζος) = ὁ ὄρμητικὸς ἦχος, ὁ προκαλούμενος ἐκ τῆς βιαίας κινήσεως τῶν πτερῶν τῶν ὄρνέων. οὐκ ἄσημος (σχῆμα λιτότητας) = πολὺ σαφές. δείσας· ῥῆμ. δέδοικα. γεύομαι = ἀποπειρῶμαι, δοκιμάζω. ἔμπυρα = ἡ διὰ πυρὸς θυσία. πάμφλεκτος (τὸ πᾶς ἐν συνθέσει παρὰ τοῖς τραγικοῖς δηλοῖ μεγάλην ποσότητα ἢ μέγαν βαθμόν) = ὀλόγυρα φλέγων. "Ἡφαιστός· μετων. ἀντὶ πῦρ. σποδός (ή) = τέφρα. κηκίς - ἰδος = λιπαρὰ οὐσία ἐξερχομένη ἐκ καιομένων σωμάτων. Ῥῆμ. κηκίω = ἐκρέω ἀναβλύζω. μυδάω = διαλύομαι, καθ' ὑπαλλαγὴν ἀρμόζει εἰς τὸ μηρίων, δηλ. μυδώντων μηρίων = ἐκ τῆς διαλύσεως τῶν μηρίων. μηρία δὲ ἦσαν τὰ ὅσῃ τῶν μηρῶν μετὰ μεγάλου ἢ μικροῦ μέρους τῶν σαρ-

κῶν αὐτῶν (περιεβάλλοντο δὲ ταῦτα καὶ ὑπὸ διπλοῦ λίπους). **τύφω** = καπνίζω. **ἀναπτύω** = πετῶ μόρια (ἐκ τοῦ λίπους). **μετάρσιοι** (μετάρϊω) κατηγορ. = μετεωριζόμεναι (ὑπὸ τῆς θερμότητος βέβαια). **καταρρυεῖς**· ὑπαλλαγή ἀντὶ καταρρυσείσης πιμελῆς. **ἔκκειμαι** = κεῖμαι ἔξω, ἐδῶ : ἀπογυμνοῦμαι ἢ σειρὰ τῶν λέξεων : **καὶ μηροὶ ἐξέκειντο καταρρυεῖς** (ἀντὶ καταρρυσείσης) **καλυπτῆς πιμελῆς** = καὶ τὰ ὅσῃ τῶν μηρῶν ἀπεγυμνοῦντο (ἦσαν γυμνά), καταρρυσάσης τῆς περιβαλλούσης αὐτὰ πιμελῆς. **φθίνοντα** (μετ. κατηγορημ.) **μαντεύματα ἀσήμεων ὀργίων** = ὅτι αἱ μαντεῖαι ἐχάνοντο ἔνεκα τῶν ἀσαφῶν θυσιῶν. Ὁ στίχος δὲ οὗτος 1013 εἶναι ἐπεξήγησις τῆς προηγουμένης λέξεως : **τοιαῦτα**. **ἡγεμῶν** = ὁδηγός (ὁ ὁδηγῶν αὐτὸν παῖς). **ἐκ σῆς φρενὸς** (ἀναγκ. αἷτ.) = ἐξ αἰτίας τῆς ἰδικῆς σου ἰσχυρογνωμοσύνης. **παντελεῖς** = ὅλαι ἐν γένει· ἀνήκει καὶ εἰς τὸ ἐσχάται (= στοργγύλαι ἐπὶ τῆς γῆς ἐστίαι) καὶ εἰς τὸ βωμοί. **πλήρεις βορᾶς τοῦ πεπτῶτος δυσμόρου γόνου Οἰδίπου ὑπ' οἰωνῶν τε καὶ κυνῶν** = εἶναι γεμᾶτα ἀπὸ ἐσπαργμῆνα μέλη τοῦ ἀποθάνοντος ἀτυχοῦς υἱοῦ τοῦ Οἰδίποδος ὑπὸ ὀρνέων καὶ κυνῶν, ὥστε τὸ : **ὑπ' οἰωνῶν** κλπ. εἶναι ποιητ. αἷτ. τοῦ βορᾶς. **κᾶτα**· χρον. μὲν προσδιορ., ἀλλ' ἐνταῦθα ἔχει αἰτιολ. ἔννοιαν = καὶ διὰ τοῦτο. **λιτὴ θυστάς** = ἡ διὰ θυσιῶν γενομένη παράκλησις. **ἀπορροιβδέω-ῶ** = ἀφίνω, ἐκβάλλω. **εὐσημος** = σαφής, εὐδηλος. **βεβρωῶτες λίπος αἵματος ἀνδροφθόρου** = ἐπεὶ δὲ ἔχουσι φάγει λιπαρὸν αἷμα ἀνδρὸς φθαρέντος. **ἐπεὶ δ' ἀμάρτη** (παραλείπεται, ὅπως καὶ ἀλλαχοῦ, τὸ ἀν) = ὁσάνκις δὲ ἤθελεν ὑποπέσει εἰς ἀμάρτημα. **ἀνολβος** = ἄθλιος, κακόμοιρος, (ὑπὸ διανοητικὴν ἔποψιν) = μωρός, ἀπερίσκεπτος. **ἀκέομαι-οὔμαι** = θεραπεύω, διορθώνω (ἐνν. ἀντικείμεν. αὐτὸ τὸ κακόν). **ἀκίνητος** = ἀμετάπειστος. ἀκαμπτος. **αὐθαδία** (αὐτὸς - ἀνδάνω) = αὐθάδεια, ἰσχυρογνωμοσύνη. **σκαϊότητ' ὀφλισκάνει** = αἰτίαν σκαϊότητος ὀφλισκάνει = θεωρεῖται ἀνόητος. (Παρόμ. φράσεις : κακίαν, δειλίαν, μωρίαν ὀφλισκάνω). **εἶκω τινὶ** = ὑποχωρῶ εἰς τινα. (Δηλ. ἄφησε νὰ λάβῃ ὅτι τοῦ ἀνήκει). **κεντῶ** = πλήττω. **ἀλιχῆ** = ἐνδειξις ἀνδρείας. **ἐπικτείνω** = φονεύω διὰ δευτέραν φοράν. **εὐ φρονῶ τινι** = σκέπτομαι πρὸς τὸ σμῆρον τινός. **κέρδος**. = κερδαλέα, ἐπωφελῆ.

Πραγματικά. Τὸ ε' ἐπεισόδιον περιέχει περιπέτειαν· ποῦ βλέπομεν αὐτήν ; **Τειρεσίας**· ἦτο περίφημος μάντις τῆς ἀρχαιότητος, Θηβαῖος τὴν καταγωγὴν καὶ τυφλὸς ἀπὸ τοῦ ἐβδόμου ἔτους τῆς ἡλικίας

του, διότι ἀνήγγειλεν εἰς τοὺς ἀνθρώπους τὴν βουλὴν τῶν θεῶν. Ὁ Ζεὺς ὅμως ἀντὶ τῆς τυφλώσεώς του ἔδωκε τὸ χάρισμα τῆς μαντικῆς καὶ τὴν ιδιότητά να ἐνοῶ τὴν φωνὴν τῶν πτηνῶν καὶ να προβλέπη καὶ να προλέγη τὰ μέλλοντα, ἔτι δὲ τῷ ἐχάρισε τὴν μακροβιότητα ἐπὶ ἑπτὰ ἢ ἑννέα γενεάς. **ὄρνιθοσκόπον**· πολλὰ εἶδη μαντικῆς ἐχρησιμοποιοῦντο κατὰ τὴν ἀρχαιότητα. Ἐκ τούτων ἡ **οἰωνοσκοπία** ἢ ὄρνεοσκοπία συνίστατο εἰς τὴν παρατήρησιν τῆς πτήσεως ἢ τοῦ λαλήματος καὶ τῶν ἄλλων κινήσεων τῶν πτηνῶν. Οἱ ὄρνιθοσκόποι ἢ οἰωνοσκόποι ἐκάθηντο πρὸς παρατήρησιν εἰς τὸ οἰωνιστήριον ἢ ὄρνιθοσκοπεῖον, ὅπερ ἐλέγετο καὶ θῶκος ἢ θῶκος ὄρνιθοσκόπος, καὶ ἦσαν ἐνδεδυμένοι λευκὰ ἱμάτια καὶ ἔφερον στέφανον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καὶ πίνακας εἰς τὰς χεῖρας, εἰς τοὺς ὁποίους ἐδέγραφον τὰς παρατηρήσεις των. Τὸ οἰωνοσκοπεῖον τοῦ Τειρεσίου ἐδεικνύετο καὶ μ. Χ., ὡς ἀναγράφει ὁ Πausanias (Πaus. 9, 16, 1). **Ἐμπυρομαντεία** δὲ ἦτο ἡ παρατήρησις ἐκείνη, καθ' ἣν παρετήρουν, πῶς ἤναπτε τὸ πῦρ, ὁποίου εἶδους φλόγα εἶχεν, ἀν περιεκύκλωνε τὸ θῦμα κλπ. **βωμοῖσι παμφλέκτοισιν Ἡφαιστος οὐκ ἔλαμπε**. Μολονότι πανταχόθεν ἐφλέγοντο τὰ θύματα, ὅμως δὲν ἐκάιντο. Τοῦτο ἦτο δεῖγμα ὅτι δὲν ἦτο ἡ θυσία εὐπρόσδεκτος ὑπὸ τῶν θεῶν. **χολαὶ διεσπείροντο**· ἡ χολὴ ἦτο μέρος τῶν σπλάγγων, ὅτε δὲ ἡ θυσία ἦτο καλὴ, ἡ χολὴ ἔλειωνε σιγὰ - σιγὰ καὶ δὲν διερρηγνύετο, ὅπως ἐδῶ. **καὶ ταῦτα τῆς σῆς ἐκ φρενὸς** κλπ. Ἄφ' οὗ αἱ φωναὶ τῶν ὄρνέων καὶ τὰ τῆς θυσίας ἦσαν ἀκατάληπτα εἰς τὸν μάντιν, ἀντελήφθη πλέον οὗτος, ὅτι τοῦτο ὠφείλετο εἰς τὰς αὐθαιρέτους ἐκείνας ἐνεργείας τοῦ Κρέοντος.

β') 1033 - 1063

Λεξιλογικά. ὥστε. = ὡς. **ἀνδρὸς τοῦδε** = ἐμοῦ. **σκοποῦ** = στόχου, **κοῦδὲ ἀπρακτὸς εἰμι μαντικῆς ὑμῖν** = καὶ δὲν ἔμεινα ἀνεπιβούλευτος, ἀκακοποιήτος ἀπὸ τὴν μαντικὴν τέχνην σας. **τῶν** = ὧν (δηλ. τῶν μάντεων). **ὑπαί** = ὑπό. **γένος** = σωματεῖον, σύλλογος. **ἔξεμπολάομαι-ῶμαι** = πωλοῦμαι ὡς ἐμπόρευμα. **ἐκφορτίζομαι** φορτώνομαι (ὡς ἐμπόρευμα). **ἐμπολάω-ῶ** = ἐμποροῦμαι. **τάφω δ' οὐχὶ κρύψετε...** = ἐν πάσῃ ὅμως περιπτώσει δὲν θὰ ἐνταφιάσητε. **τρέω** = φοβοῦμαι. **οὐδ' ὡς μίασμα τοῦτο μὴ τρέσας ἐγὼ παρήσω θάπτειν κείνον** = οὐδ' ὡς μὴ παρήσω θάπτειν ἐκεῖνον τρέσας τὸ μίασμα

τοῦτο = οὔτε καὶ ὑπάρχει φόβος ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει μήπως ἐγώ, φοβηθεὶς τὸ μίasma τοῦτο, ἐπιτρέψω νὰ θάπτουν ἐκεῖνον. **πίπτουσι δ' αἰσχρὰ πτώματα** = ὑφίστανται δὲ ἐπονειδίστους πτώσεις. **χοῖ πολλά δεινοὶ** = καὶ οἱ δεινότατοι, οἱ πολὺ ἐπιτήδειοι. **φράζομαι** = σκέπτομαι. **χρῆμα** = πρᾶγμα. **ποιὸν τοῦτο...** σύμπτυξις τῶν δύο προτάσεων **ποιὸν ἐστὶ τοῦτο τὸ πάγκοινον, ὃ λέγεις; εὐβουλία** = σύνεσις, ὀρθὴ σκέψις. **μὴ φρονεῖν** = ἢ ἀφροσύνη, ἢ ἀσυνεσία. **τῆς νόσου** = τοῦ μὴ φρονεῖν. **ἀντιλέγω κακῶς** = ἀντικακολογῶ. **θεσιπίζω** = μαντεύω. **τὸ δ' ἐκ τυράννων** = τὸ δὲ καταγόμενον ἐκ τυράννων, οἱ τύραννοι. **ταγὸς** = ἡγεμόν, ἄρχων. Ἡ σύνταξις: **ἄρ' ἴσθα λέγων ταγὸς ὄντας ἃ ἂν λέγῃς;** ἄρα γε γνωρίζεις, ὅτι λέγεις πρὸς ἀνθρώπους, οἱ ὅποιοι εἶναι ἡγεμόνες σου, ὅσαδῆποτε λέγεις; **ὄρσεις** = θὰ μὲ ἀναγκάσῃς. **τάκινητα διὰ φρενῶν** = τὰ ἐν τῇ ψυχῇ μου ἀπόρητα. **κίνει** = λέγα τα. **μόνον δὲ μὴ λέγων** = ἀρκεῖ μόνον νὰ μὴ λέγῃς. **ἐπὶ κέρδεσι** = πρὸς κερδοσκοπίαν. **οὔτω** (δηλ. ἐπὶ κέρδεσι) **γὰρ ἤδη καὶ δοκῶ** (λέγειν) **τὸ σὸν μέρος;** ἔτσι λοιπὸν τώρα πλέον πρὸς κερδοσκοπίαν φαίνομαι, ὅτι ὁμιλῶ κατὰ τὴν ἰδικήν σου γνώμην; **ὡς μὴ ἔμπολήσω τὴν ἐμὴν φρένα** = ὅτι δὲν θὰ μεταβάλλῃς τὰς σκέψεις μου, πωλῶν αὐτὰς εἰς τοὺς συνενόχους (συνεργούς) σου.

Πραγματικά. **κοῦδὲ μαντικῆς ἄπρακτός εἰμι**· οἱ ἀρχαῖοι, ὡς διαφαίνεται καὶ ἐκ τῶν ἔργων τοῦ Σοφοκλέους, τοὺς μάντις ἐθεώρουν καπηλευομένους ἐνίοτε τὸ ἐπάγγελμά των πρὸς κερδοσκοπίαν καὶ χρηματισμὸν (πρβλ. καὶ Οἰδίποδος τυράννου στίχ. 387, ἐνθα ὁ Οἰδίπους ἀποκαλεῖ τὸν Τειρεσίαν « δόλιον ἀγύρτην ὅστις ἐν τοῖς κέρδεσιν μόνον δέδορκε... »). **ἤλεκτρον**· εἶναι ἡ φυσικὸν ἢ ἐπιτήδες γενόμενον τεχνητῶς κράμα χρυσοῦ καὶ ἀργύρου εἰς ποσοστὸν 3/4 ἐκ τοῦ πρώτου καὶ 1/4 ἐκ τοῦ δευτέρου. Συνελέγετο πολὺ παρὰ τὰς Σάρδεις καὶ ἐξ Ἰνδιῶν, αἱ ὅποια κατέβαλλον εἰς τὸν Δαρεῖον ὡς φόρον 360 τάλαντα ψήγματος (κόνεως) χρυσοῦ. **Διὸς αἰετοί**· ὁ αἰετός, ὡς ἰπτάμενος εἰς τὰ ὕψη καὶ τὸν Οὐλυμπόν, ἐθεωρεῖτο ἱερὸν τοῦ Διὸς πτηνόν. **εἰς Διὸς θρόνους**· ὁ Κρέων ἐξ ὀργῆς παραφέρεται εἰς σημεῖον νὰ ἀσεβήσῃ καὶ πρὸς αὐτὸν τὸν Δία, καὶ τοῦτο ἐννοήσας προσπαθεῖ νὰ διορθώσῃ τὸ σφάλμα του διὰ τῶν λεγομένων του ἐν στίχ. 1044.

γ') 1064 - 1090

Λεξιλογικά. **κάτισι**· ὁ Τειρεσίας ὁμιλεῖ, χρησιμοποιοῦν τὴν

αὐτὴν λέξιν τοῦ Κρέοντος, ἴσθι, πρὸς ἔμφασιν. **τρόχους** = τροχιάς, δρόμους. **ἀμιλλητῆρας**· ἀμιλλωμένους εἰς τὴν ταχύτητα πρὸς ἀλλήλους· εἶναι ποιητικὴ ἔκφρασις ἀντὶ ἡμέρας, λέγονται δὲ οὕτως, ἐπειδὴ οἱ δρόμοι τοῦ ἡλίου, αἱ ἡμέραι, φαίνονται ἀμιλλώμεναι πρὸς ἀλλήλας κατὰ τὴν ταχύτητα. **τελῶν** (μέλλ. χρόνου) = διανύσων. **σπλάγχχνον** = τέκνον. **νέκυν νεκρῶν**· τὸν Αἴμονα ἀντὶ τοῦ Πολυνείκους καὶ τῆς Ἀντιγόνης ἢ σύνταξις: **ἐν οἷσι (τρόχοις...)** αὐτὸς ἀντιδούς ἔση, = ἐντὸς τῶν ὁποίων ἡμερῶν θὰ ἔχῃς δώσει ὁ ἴδιος εἰς ἀναπόδοσιν. **ἀμοιβὸν νεκρῶν** = εἰς ἀντάλλαγμα τῶν νεκρῶν. **ἀνθ' ὧν** = διότι. **τῶν ἄνω**: γενικὴ τοῦ διηρημένου ὄλου. **ἓνα τῶν ὄντων ἄνω** (ἐπὶ τῆς γῆς)· ἐννοεῖ τὴν Ἀντιγόνην. **ψυχὴν τ' ἀτίμως**· ἀναπτύσσει τὸν προηγούμεν. σίχον (διὰ τοῦ ψυχὴν ἐννοεῖ τὴν ζωὴν). **ἀτίμως** = ἄνευ τῶν ὀφειλομένων αὐτῇ τιμῶν. **κατοικίζω** = βάλλω νὰ κατοικήσῃ. **ἄμοιρος** = ἀμέτοχος, ἐστερημένος. **τῶν κάτωθεν θεῶν** (εἰς οὐς ἀνήκει)· ἡ γενικὴ αὕτη ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ προηγούμενου ἐπιθέτου ἄμοιρος. **ἐνθάδε** = ἐδῶ ἐπὶ τῆς γῆς. ἡ ὅλη πρότασις: ἔχεις δ' αὖ ἐνθάδ' (ἓνα ἄλλον) ἄμοιρον τῶν κάτωθεν θεῶν = κρατεῖ δὲ ἀφ' ἐτέρου ἐδῶ ἐπάνω εἰς τὴν γῆν ἓνα ἄλλον ἐστερημένον τῶν κάτω θεῶν, εἰς οὐς ἀνήκει. **ἀκτέριστος** = ὁ μὴ μετασχὼν τῶν κτερισμάτων (τῶν προσηκουσῶν ἐπικηδεῖων τιμῶν). **ἀνόσιος** = μὴ τυχὼν τῶν ὀσίων· τὰ δύο τελευταῖα ἐπίθετα ἐπεξηγοῦσι τὸ ἐπίθετον ἄμοιρον. **μέτεστί τινί τινος** = μετέχει τίς τινος, ἔχει τις δικαίωμα ἐπὶ τινος. **ὧν** = ἐπὶ πάντων τῶν ἀνωτέρω (τιμῶν καὶ δικαιοματίων). **ἐκ σοῦ βιάζονται τάδε** = ὑπὸ σοῦ ἐξαναγκάζονται νὰ βλέπωσι αὐτὰ ἐδῶ (οἱ θεοί)· κατ' ἄλλην ἐρμηνεῖαν: ἀλλὰ ταῦτα εἶναι αὐθαίρετοι ἐνέργειά σου. **τούτων** (γεν. αἰτ.) = διὰ ταῦτα· ἐννοεῖ τὸ ἄταφον τοῦ Πολυνείκους καὶ τὴν ἐγκάθειρξιν τῆς Ἀντιγόνης). **λωβητῆρ-ῆρος** (θηλ. γεν.) = ἐξολοθρευτρία. **ὕστεροφθόρος** = ἡ ὕστερον (μετὰ τὴν κακὴν πράξιν) βλάπτουσα ἢ τιμωροῦσα. **λοχάω-ῶ** = ἐνεδρεύω καὶ φυλάττω. **καὶ θεῶν** = καὶ τῶν ἄνω θεῶν, διότι ὁ Κρέων ἤμαρτε καὶ εἰς τοὺς ἄνω καὶ εἰς τοὺς κάτω θεοὺς καὶ κατ' ἀκολουθίαν χάριν ἀμφοτέρων θὰ καταδιωχθῇ ὑπὸ τῶν Ἐρινύων. **ληφθῆναι ἐν τοῖσιν αὐτοῖς τοῖσδε κακοῖς** = ὥστε νὰ περιπλακῆς εἰς τὰς ἰδίας με αὐτὰς ἐδῶ τὰς συμφορὰς. **ἀθρέω-ῶ** = παρατηρῶ. **καταργυρῶ-ῶ** = ἀσημώνω, περικαλύπτω με ἄργυρον, ἐδῶ: δεκάζω διὰ χρημάτων, διαφθίρω. **τριβῆ** = παρέλευσις. **ἀνδρῶν γυναικῶν** (ὑπαινίσσεται τοὺς μετέπειτα θρήνους τοῦ Κρέοντος καὶ τῆς Εὐρωδίκης) γεν. ὑποκειμ. εἰς τὰ κωκυ-

ματα. **κωκύματα** = θρήνοι. **ἐχθραί** (κατηγορούμενον τροπικῶς προσδιορίζον τὸ ῥῆμα). **συνταράσσονται** = περιπίπτουν εἰς ἐμφυλίουσ ἐρίδας. **ὄσων**· γεν. κτητ. εἰς τὸ **σπαράγματα** = ἐσπαραγμένα μέλη (ὡς ἐδῶ τοῦ Πολυνείκουσ). **καθαγνίζω** = καθιερῶνω, ἐκπληρῶ ὅσιον καθῆκον· (μετὰ τινος σαρκαστικῆς εἰρωνείας λέγει, ὅτι οἱ κύνες ἢ τὰ θηρία ἢ τὰ ὄρνεα ἐξεπλήρωσαν ἀντὶ τῶν ἀνθρώπων τὸ καθῆκον τοῦ ἐνταφιασμοῦ, θάψαντα τὰ ἐσπαραγμένα μέλη ἐντὸς τῆσ κοιλίασ των). **ἐστιούχος** = ἡ ἔχουσα ναοὺσ καὶ βωμοὺσ. **πόλις** = ἀκρόπολις. **τοξεύματα καρδίασ** (γεν. ἀντικειμ.) = βέλη πλήττοντα τὴν καρδίαν σου. **θυμῶ** = ὑπὸ τὸ κράτος τῆσ ὀργῆσ μου. **βέβαια** = ἀσφαλῆ. **τὸ θάλπος** = τὴν φλόγα, τὴν καυστικότητα, **οὐχ ὑπεκδραμῆ** (ῥ. ὑπεκθέω) = δὲν θὰ διαφύγῃς· **ἀφῆ** = ἐκχύση. **τὸν νοῦν τῶν φρενῶν** = τὰς ἰδέασ του.

δ') 1091 - 1114

Λεξιλογικαί. **δεινὰ θεσπίσασ** = φοβερὰς μαντείασ εἰπών. **ἐξ ὄτου τήνδε λευκὴν ἐκ μελαίνης ἀμφιβάλλομαι τρίχα** = ἀπὸ τῆσ ἐποχῆσ, καθ' ἣν ἀντὶ μελαίνης περιβάλλομαι τὰσ λευκάσ ταύτασ τρίχασ, μεταπίπτω ἐκ τῆσ νεανικῆσ εἰς τὴν γεροντικὴν ἡλικίαν. **λακεῖν**· ἀόρ. β' τοῦ **λάσκω** = λέγω. Παρατηρητέα ἡ ἐξάρτησισ τοῦ ἀπαρεμφάτου ἐκ τοῦ ἐπιστάμεθα. **ἔγνωκα καὐτὸσ** (ὅτι δηλ. οὐδέποτε ἄλλοτε ἐψεύσθη). **εἰκαθεῖν**· ἀπαρ. τοῦ ἐπεκταθέντοσ ἀόρ. β' τοῦ ῥ· εἶκω = ὑποχωρῶ. **ἀντιστάντα** (ὑποθ. μετ.) **πατάξαι θυμὸν ἄτη** = νὰ πλήξω τὴν ψυχὴν μου μὲ συμφορὰν. **ἐν δεινῶ πάρα** (πάρεστι) = ὑπάρχει κίνδυνοσ. **εὐβουλίασ δεῖ** = παρίσταται ἀνάγκη ὀρθῆσ σκέψεωσ (ὀρθοφροσύνησ). **ἄνεσ** = ἄφησε ἐλευθέραν. **ἐπαινεῖσ** = συμβουλευεῖσ. **παρεικαθεῖν** = τῶ προηγ. εἰκαθεῖν. **ὄσον γ' ἀναξ**· ἐνν. δοκεῖ μοι παρεικαθεῖν. **συντέμνω τοὺσ κακὸφρονασ** = συντέμνω τὴν ὁδὸν πρὸσ τοὺσ κακὸφρονασ = συντόμωσ καταφθάνω τοὺσ κακῶσ φρονοῦντασ. **θεῶν βλάβαι**· αἱ Ἐρινῶεσ τῶν θεῶν. **ποδώκησ** = ταχύπουσ. **μόλισ μὲν** = μετὰ δυσκολίασ μὲν (ἐνν. ἐξίσταμαι τῆσ καρδίασ = ἀφίσταμαι τῆσ γνώμησ, μεταβάλλω ἀπόφασιν). **τὸ δρᾶν** = εἰς τὸ νὰ πράττω, νὰ ἐνεργῶ. **ἀνάγκη δ' οὐχὶ δυσμαχητέον** = δὲν πρέπει δὲ νὰ ἀντιμάχηταί τισ ματαίωσ (ἀνευ ἐλπίδοσ ἐπιτυχίασ) πρὸσ τὴν (ἀδῆριτον) ἀνάγκην τῶν πραγμάτων. **δρᾶ** (προστακτ.) = πράττε. **μηδὲ τρέπε** = καὶ νὰ μὴ ἀναθέτησ (ἀντικ. ἐνν. δρᾶν). **στείχοιμ' ἄν** = εἶμι. **ὀπάων** = ἀκό-

λουθος. ὀρμᾶσθε = ἐκινήσατε ταχέως. ἐπόψιος τόπος = τόπος περιόπτος, καταφανής. ἡ δόξα τῆδ' ἐπεστράφη = ἡ γνώμη μου ἔλαβεν αὐτὴν τὴν κατεύθυνσιν. αὐτὸς τ' ἔδησα καὶ παρῶν ἐκλύσομαι = ὅπως ὁ ἴδιος περιέπλεξα τὰ πράγματα, οὕτω καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος διὰ τῆς παρουσίας μου (αὐτοπροσώπως) θὰ ἐπιφέρω τὴν λύσιν αὐτῶν. τὸν βίον τελῶ = διάγω τὸν βίον. Ἡ σύνταξις: δέδοικα γὰρ μὴ ἀριστον ἢ τελεῖν τὸν βίον σώζοντα τοὺς καθεστῶτας νόμους = τοὺς παλαιόθεν ὑφισταμένους νόμους (δηλ. τὸ φυσικὸν καὶ θεῖον δίκαιον). Τιοιουτοτρόπως ἐν τέλει ὑφίσταται ὀλοκληρωτικὴν ἤτταν ὁ Κρέων, παραδεχόμενος ἐκεῖνο τὸ ὅποῖον μετ' αὐτοθυσίας ὑπερήσπισεν ἡ ἡρώϊς μας Ἀντιγόνη. Ὁ Κρέων εἰπὼν ταῦτα ἀπῆλθεν ἐξ ἀριστερῶν, μεταβαίνων ἐκεῖ, ὅπου ἔκειτο ἄταφον τὸ πτώμα τοῦ Πολυνείκου.

Πραγματικά. τρόχους ἀμιλλητῆρας. τὸν ἥλιον ἐφαντάζοντο ἐπιβαίνοντα τεθρίππου ἄρματος. οὐχ ὑπεκδραμῆ· ἐννοεῖ, ὅτι τὰ σφάλματα τοῦ Κρέοντος εἶναι πλέον ἀθεράπευτα καὶ δὲν θὰ δυνηθῆ ν' ἀποφύγη τὸ θλιβερὸν ἀποτέλεσμα αὐτῶν. ἀξίνας διὰ νὰ κόψουν τὰ ξύλα τῆς πυρᾶς τοῦ Πολυνείκου καὶ νὰ ἀνοίξωσι τὸν στόμιον τοῦ τάφου τῆς Ἀντιγόνης. αὐτὸς τ' ἔδησα καὶ ἐκλύσομαι· ταῦτα ἀναφέρονται εἰς τὴν Ἀντιγόνην, τὴν ὁποίαν ἔχει δεσμίαν ζωντανὴν ἐν τῷ τάφῳ, καὶ εἰς τὸν Πολυνείκη, ὃν ἐκράτει ἄταφον, μὴ δυνάμενον νὰ κατέλθῃ εἰς Ἄδην. Παρατηρεῖται δὲ ἀσάφειά τις εἰς τὰς παραγγελίας τοῦ Κρέοντος, ἧτις ἐξηγεῖται, ἀφ' ἑνὸς μὲν λόγῳ τῆς σπουδῆς καὶ ἀφ' ἑτέρου διότι καὶ ὁ ἴδιος πηγαίνει καὶ δύναται αὐτοπροσώπως καὶ ἐπὶ τόπου νὰ δώσῃ καλυτέρας ὁδηγίας.

ΠΕΜΠΤΟΝ ΣΤΑΣΙΜΟΝ (1115 - 1153)

Λεξιλογικά. στροφὴ α'. πολυώνυμε. ἀποκαλεῖ οὕτω τὸν Διόνυσον, διότι ἐλέγετο ὑπὸ διάφορα ὀνόματα Βάκχος, Ἰακχος, Διθύραμβος, Εὐϊός κτλ. **Καδμ. νύμφας** = τῆς Σεμέλης. **ἀγαλμα** (ἀγάλλομαι) = χάσμα. **βαρυβρεμέτας** (βαρὺς - βρέμω) = ὁ βαρέως βροντῶν. **ἀμφέπω** = προστατεύω. **κλυτὸς** = ἔνδοξος. **μέδω** = ἄρχω, κυβερνῶ. **κόλποις** = πεδίοις. **πάγκοινοι** = κοινοὶ εἰς ὅλους (διότι πολλοὶ καὶ ξένοι συνέρρεον εἰς Ἐλευσίνα κατὰ τὰς ἐορτάς). **Δηῶ** = ἡ Δημή-

τηρ. **Βακχᾶν** = τῶν Βακχῶν (ἀκολουθῶν τοῦ Διονύσου). **ναιετάω-ῶ** = κατοικῶ. **ἐπὶ σπορᾷ δράκοντος** = παρὰ τὸν τόπον, ὅπου ἐσπάρησαν οἱ ὀδόντες τοῦ δράκοντος. (Ἔθηκε τὸ ὄλον, δράκοντος, ἀντὶ νὰ θέσῃ τὸ μέρος, ὀδόντων)· **τά :** **παρ' ὕγροισ ῥεῖθροισ καὶ ἐπὶ σπορᾷ** προσδιορίζουν τοπικῶς **τό :** Θήβαν, καὶ **ὄχι τό :** ναιετῶν.

ἀντιστρ. α΄. ὑπὲρ διλόφου πέτρας = ὑπεράνω τοῦ ὄρους, τὸ ὅποιον ἔχει δύο κορυφάς (ἰδὲ πραγμ. παρατηρ.). **στέροψ-οπος** (στερ-εξ οὗ ἀστραπή, καὶ ὅπ- ὄψις) = ἀπαστρέπτων, λαμπρός. **λιγνύς** (ἦ) = πυκνὸς καπνὸς (τῶν δάδων), ἀναμειγμένος μετὰ φλογῶν. **στείχω** = βαδίζω. **Κωρύκισαι — Βακχίδες — Κασταλίας — Νυσαίων** (ἰδὲ πραγμ. παρατηρήσ.). **νᾶμα** (ῥ. νάω = ῥέω) = πηγὴ. **κισσῆ-ρεις** = κισσοτρόφοι, κισσόφυτοι. **ὄχθαι** = λόφοι, ἐξοχαί. **ἀκτά**· ἦτο ἡ Νῦσα ἢ Εὐβοϊκὴ, ἥτις ἦτο παραθαλασσία. **πέμπει** = συνοδεύει (ἔνν. σέ). **ἄμβροτος** = θεῖος, θεόπνευστος. **εὐάζω** = (λέγω εὐοῖ, εὐάν) = ὑμῶ. **ἐπισκοποῦντα** = ὅταν ἐπισκέπτεσαι. **ἀγυῖα** (ἦ) = (εὐρεῖα) ὁδός.

στροφὴ β΄. τὰν = ἦν (Θήβαν). **ὑπερτάταν** (ἐπιρρημ. κατηγ.) = εἰς ὑπέρτατον βαθμόν. **σὺν κεραυνία μητρί** = μετὰ τῆς κεραυνοπλήκτου μ. Ἡ Σεμέλη, ὡς εἶναι γνωστὸν ἐκ τοῦ μύθου, ἐπλήγη διὰ κεραυνοῦ ὑπὸ τοῦ Διός, παρουσιασθέντος ἐνώπιόν της καὶ κατ' ἐπιθυμίαν της ἐν ὄλῃ του τῇ μεγαλοπρεπεῖα, καὶ κατεκάη, ἀποβαλοῦσα οὕτω προῶ-ρος τὸν Διόνυσον. **ὡς** = ἐπειδὴ. **ἔχεται** = κατέχεται. **νόσου** = ἔνν. τὸ μίασμα τῆς πόλεως. **μολεῖν** (ἀντὶ προστ.) = ἐλθέ. **καθαρσίω ποδὶ** = μὲ καθαρτήριον ἐρχομόν, ὡς καθαρτής. **στονόεις** = πολύστονος, πολυθόρυβος. **πορθμόν**· ἔνν. τὸν Εὐριπον.

ἀντιστρ. β΄. πύρπνους = πυρίπνους, ὁ ἐκπνέων πῦρ. **νυχίων** = νυκτερινῶν. **ἐπίσκοπος** = ἔφορος, ῥυθμιστής. **παῖς Διὸς γένεθλον** (ποιητ. ἔκφρασις) = διογενής. **προφάνηθι** = ἐμπρὸς ἐμφανίσθητι **περίπολοι** = ἀκόλουθοι. **Θυῖαι καὶ Θυιάδες** = Βάκχαι. **χορεύω** = μέλω διὰ χορῶν, τιμῶ διὰ τιμητικῶν χορῶν. **ταμίας** = δεσπότης.

Πραγματικά. Ὅτε ἀπῆλθεν ὁ Κρέων, ὁ χορὸς μετὰ πολλῆς χαρᾶς ἄδει, ἐπικαλούμενος τὸν πολιούχον τῶν Θηβῶν Βάκχον, ἵνα σώσῃ τὴν γενέθλιον πόλιν ἀπὸ τῶν κακῶν· ἐξυμνεῖ δὲ τὸν Διόνυσον καὶ διότι ἦτο πολιούχος τῶν Θηβῶν καὶ διότι οἱ τραγικοὶ ἡσμένιζον νὰ ἀνα-

φέρωσιν αὐτόν, ἐπειδὴ καὶ τὸ δρᾶμα ἐκ τῶν Διονυσιακῶν ἐορτῶν προῆλθε καὶ ἐν τῷ Διονυσιακῷ θεάτρῳ ἐπαίζετο. **Καδμείας νύμφας** = τῆς Σεμέλης, τῆς κόρης τοῦ Κάδμου. **κλυτὰν Ἰταλίαν**· ἀναφέρει πρῶτον τὴν Ἰταλίαν ὡς τόπον λατρείας τοῦ Διονύσου, ὅπου πολλὰ ἄμπελοι ἦσαν καὶ εἶναι. Ἀποκαλεῖ δὲ ἐνδοξον αὐτήν, διότι ἤμαρζε τότε ἡ Κάτω Ἰταλία, ἡ καλουμένη Μεγάλη Ἑλλάδας, εἰς τὴν ὁποίαν καὶ οἱ Ἀθηναῖοι εἶχον ἀποικίσει πρὸ μικροῦ (τῷ 443 π.Χ.) τοὺς Θουρίους. **Ἐλευσινίας Δηοῦς**· εἰς τὰ Ἐλευσίνια Μυστήρια ἡ Δημήτηρ, πρὸς τιμὴν τῆς ὁποίας ἐγίνοντο ταῦτα ἐκαλεῖτο Δηώ. Ὁμοίως καὶ ὁ Ἰαχχος, ταυτιζόμενος ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων πρὸς τὸν θεὸν Διόνυσον, ἐλατρεύετο κατὰ τὴν τέλεσιν τῶν Ἐλευσινίων Μυστηρίων, τοῦ ἀγάλματός του μεταφερομένου ἐκ τοῦ Κεραμεικοῦ εἰς τὴν Ἐλευσίνα. **Βαχχᾶν**· ἦσαν αἱ Μαινάδες, αἱ ἀκόλουθοι τοῦ Διονύσου. **ἐπὶ σπορᾷ δράκοντος**· ἐννοεῖ τὸν τόπον, ὅπου ἐσπάρησαν ὑπὸ τοῦ Κάδμου οἱ ὀδόντες τοῦ δράκοντος, τοῦ φύλακος τῆς Ἀρείας Κρήνης. **διλόφου πέτρας**· δικόρυφον ὄρος λέγει τὸν Παρνασσόν, διότι ἐκτὸς τῶν ἄλλων ἔχει δύο ὑψηλοτάτας κορυφάς, τὴν Λυκώρειαν καὶ τὴν Ὑάμπειαν. **Κωρύκiai νύμφαι**· ἦσαν αἱ νύμφαι τοῦ Κωρυκίου ἄντρου, εἰς τοὺς νοτίους πρόποδας τοῦ Παρνασσοῦ· ἦτο δὲ τὸ Κωρύκιον ἄντρον ἱερὸν καὶ ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη αὐτοῦ ἐστάλαζε καθαρὸν καὶ διαυγέστατον ὕδωρ. **Βαχχίδες**· ἦσαν αἱ νύμφαι τῆς Φωκίδος, Βοιωτίας καὶ Ἀττικῆς, αἵτινες κατὰ πᾶν δεῦτερον ἔτος κατὰ τὰς χειμερινὰς τροπὰς τοῦ ἡλίου ἐτέλουν ἐν καιρῷ νυκτὸς θρησκευτικὰς τελετὰς πρὸς τιμὴν τοῦ Διονύσου καὶ Ἀπόλλωνος· ἐπεκράτει δὲ ἡ πίστις, ὅτι καὶ εἰς τὰς τελετὰς ταύτας ἦτο παρῶν ὁ Βάχχος. **Κασταλίας**· εἶναι ἡ περίφημος πηγὴ εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Παρνασσοῦ, ἱερὰ τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῶν Μουσῶν. **Νυσαίων ὀρέων** πολλὰ μέρη τῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ καὶ ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος μέχρι τῶν Ἰνδιῶν, ἔφερον τὸ ὄνομα Νύσα, εἰς ὅλας δὲ ταύτας ἐλατρεύετο ὁ Διόνυσος. Ἐδῶ πρόκειται περὶ τῆς Νύσης τῆς Εὐβοϊκῆς, ἡ ὁποία ἦτο πολυστάφυλος. **κισσήρεις**· ὁ κισσὸς ἦτο ἱερὸν φυτὸν τοῦ Διονύσου. **ματρί**· ἐννοεῖ τὴν Σεμέλην, ἣτις ἐθεωρεῖτο κεραυνία (= κεραυνόπληκτος), μολονότι δὲν ἐπλήγη αὐτὴ, ἀλλ' ἀπέβαλε πρῶτως τὸν Διόνυσον, φοβηθεῖσα τὰς ἀστραπὰς καὶ τοὺς κεραυνούς, οἵτινες ἐρρίφθησαν περίξ αὐτῆς. **Ἰαχχον**· τὸ ὄνομα τοῦτο τοῦ Διονύσου ἦτο ἐν χρήσει κατὰ τὰς μυστικὰς τοῦ θεοῦ τελετὰς.

ΕΞΟΔΟΣ (1155 - 1352)

α΄) 1155 - 1182

Λεξιλογικαί. δόμων · ἀνήκει καὶ εἰς τὸ Κάδμου, ἦσαν δὲ οἱ Θηβαῖοι παρόικοι, διότι κατῴκουν πλησίον τῆς ἀκροπόλεως Καδμείας, τὴν ὁποίαν ἔκτισε μὲν ὁ Κάδμος, ὠχύρωσε δὲ ὁ Ἀμφίων. **στάντα** = ἐφ' ὅσον ὑπῆρξε. **αἰνέω-ῶ** = ἐπαινῶ, μακαρίζω. **μέμφομαι** = κατακρίνω, ψέγω. Ἡ σύνταξις : **οὐκ ἔστ' ἀνθρώπου βίος τοιοῦτος, ὁποῖον στάντα οὐτ' αἰνέσαιμ' ἂν οὔτε μεμψαίμην ποτέ. βίον** · ἐτέθη κατ' αἰτιατικὴν καθ' ἕλξιν πρὸς τὸ ὁποῖον. **τύχη ὀρθοῖ—καταρρέπει, εὐτυχοῦντα—δυστυχοῦντα** · σχῆμα χιαστόν. **ὀρθῶ-ῶ** = ἀνορθῶνω. **καταρρέπω** = κατακρημνίζω. **τῶν καθεστῶτων** = τοῦ πεπρωμένου καὶ τῆς ἐκβάσεως αὐτοῦ. **γάρ** · ἐνῶ ὠμίλησε γενικῶς προηγουμένως, ἤδη εἰδικεύει διὰ τοῦ παραδείγματος τοῦ Κρέοντος· διὸ ἐρμηνευτέον τὸ **γάρ** = ἐπὶ παραδείγματι. **ὡς ἐμοὶ** (ἐνν. ἐδόκει) = κατὰ τὴν γνώμην μου. **παντελῆ** = γενικῶς ὅλην. **εὐθύνω** = διοικῶ, κυβερνῶ. **θάλλω** = ἀκμάζω, εἶμαι εὐτυχῆς. **τέκνων** · ἐνν. τὸν Αἴμονα, διότι ὁ Μεγαρεὺς εἶχε θυσιασθῆ πρὸ πολλοῦ. Μέχρις ἐδῶ ἐκτίθεται ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου ἡ δημοσία καὶ ἰδιωτικὴ εὐτυχία τοῦ Κρέοντος. **ἀφεί-ται** = ἔχουν ἐξαφανισθῆ (ἡ βραχυλογία καὶ ὁ παρακείμενος δηλοῦσι τὸ ἀπότομον καὶ τετελεσμένον τῆς καταστροφῆς). **ὅταν προδῶσι** = ὅταν ἀφήσουν νὰ χαθοῦν. **τίθημι** = θεωρῶ, νομίζω. **ἔμψυχον νεκρὸν** (σχ. ὀξύμωρον) = ζωντανὸν νεκρὸν. **πλούτει καὶ ζῆ** (= ζῆθι) · ἐτέθησαν προστακτικαὶ μὲ τὴν ἔννοιαν ἐναντιώσεως : ἔστω καὶ ἄν... **τύραννον σχῆμα** = βασιλικὸν ἀξίωμα. **τὸ χαίρειν** = ἡ χαρὰ, ἡ ἡδονή. **τάλλα** · δηλ. τὸν πλοῦτον, τὴν τυραννικὴν ἐξουσίαν κτ.λ. **σκιᾶς καπνοῦ** · γεν. κατηγορηματικὴ (τοῦ τιμήματος) = ἀντὶ ἐνὸς τίποτε. **πρὸς τὴν ἡδονὴν** = ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν χαρὰν. Βλέπομεν ὅτι ὁ ἄγγελος καθ' ὅμοιον τρόπον, ὅπως καὶ ὁ φύλαξ (ἀπὸ τοῦ στίχ. 223 καὶ 338 καὶ ἐξῆς), ὁμιλεῖ διὰ γνωμολογιῶν καὶ φιλοσοφικῶν θεωριῶν, ὡσάν ὁπαδὸς τῶν ἡδονικῶν φιλοσόφων, μὴ ὁμιλῶν περὶ τοῦ κυρίου θέματος, χάριν τοῦ ὁποῖου ἤλθεν, ἀλλ' ἀπλῶς νύξιν καὶ αὐτοῦ ποιούμενος. **ἄχθος** = λύπη, συμφορὰ. Ἡ σειρὰ τῶν λέξεων : **τί δ' αὖ ἐστι τοῦτο τὸ ἄχθος βασιλέων** (περὶ τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας), **ὃ ἦκεις φέρων ; τεθναῖσι** · μονολεκτικῶς καὶ ἀποτόμως λέγει τὸ πρᾶγμα παρὰ τὴν προηγουμένην

ἀπεραντολογίαν του, ὅπως καὶ ὁ φύλαξ ἐν στίχ. 402 παρὰ τὴν ἀφόρητον προηγουμένως μακρολογίαν του εἶπεν ἀποτόμως: αὕτη τὸν ἄνδρα ἔθαπτε· πάντ' ἐπίστασαι. καὶ τίς φονεύει; ὁ χορὸς κάμνει ταύτην τὴν ἐρώτησιν, διότι ἐκ τῆς λέξεως θανεῖν σχηματίζει τὴν ἀντίληψιν, ὅτι πρόκειται περὶ φόνου. ὁ κείμενος = ὁ φονευθεὶς. αἰμάσσομαι = χύνω τὸ αἷμά μου, φονεύομαι. αὐτὸς πρὸς αὐτοῦ = ὁ ἴδιος μὲ τὸ ἰδικόν του χέρι. φόνου· γεν. αἰτίας (ἐνν. τῆς Ἀντιγόνης). τοῦπος = τὸ μάντευμα. ὡς ἄρ' ὀρθὸν ἤνυσας = πόσον λοιπὸν ἀληθὲς ἐξέφερες τὸ μάντευμά σου. ἐχόντων τῶνδε = τούτων οὕτως ἐχόντων (ὅπως τὰ ἐξέθηκα). πάρα = πάρεστι = εἶναι δυνατὸν. βουλευεῖν = νὰ γίνῃ σκέψις καὶ περὶ τοῦ ἄλλου καθήκοντός σου (νὰ σπεύσῃς νὰ τὸ ἀναγγείλῃς καὶ εἰς τὴν Εὐρυδίκην). δάμαρ - τος = (ἐκ τοῦ δαμάω = δαμάζω =) σύζυγος. ὁμοῦ = πλησίον. ἦτοι κλύουσα παιδὸς = ἡ διότι ἤκουσε τὴν ἀγγελίαν περὶ τοῦ τέκνου της. τύχη = τυχαίως.

Πραγματικά. Κάδμου πάροιχοι... ὁ Κάδμος, ὡς εἴπομεν, ἦτο ὁ πρῶτος ἰδρυτὴς τῆς Καδμείας, ἀκροπόλεως τῶν Θηβῶν. Ὁ ἄγγελος ἐν ἀρχῇ ἀπευθύνει μετὰ τινος μεγαλοπρεπείας ἐπίσημον τρόπον τινὰ χαιρετισμὸν πρὸς τὸν χορὸν, θέλων νὰ δείξῃ τὴν μεγάλην σοβαρότητα τῆς εἰδήσεως, ἣν φέρει πρὸς ἀνακοίνωσιν. Ἄμφιονος· οὗτος ἦτο υἱὸς τοῦ Διδὸς καὶ τῆς Ἀντιόπης, συζύγου τοῦ Λύκου, βασιλέως τῶν Θηβῶν, ἦτο δὲ ὁ πρῶτος πραγματικὸς οἰκιστὴς τῶν Θηβῶν. τύχη γὰρ ὀρθοῖ... ὁ ἄγγελος, ὡς βλέπομεν, ὁμιλεῖ ὡς πρὸς πιστὸς ὀπαδὸς τῆς ιδέας περὶ τοῦ ἀστάτου τῆς τύχης εἰς τὰ ἀνθρώπινα καὶ τῶν ἡδονικῶν δογμάτων τῆς Κυρηναϊκῆς σχολῆς. Εὐρυδίκην· αὕτη ἔρχεται ἐκ τῆς μέσης πύλης τοῦ ἀνακτόρου, ἀκολουθουμένη ὑπὸ δύο θεραπειδῶν, ἐπὶ τῷ ἀκούσματι δὲ τοῦ: Αἴμων ὄλωλεν κατελήφθη ὑπὸ λιποθυμίας, συνελθοῦσα δὲ ἐξῆλθεν ἐν στίχ. 1180.

β') 1183 - 1243

Λεξιλογικά. ἐπαισθάνομαί τινος = ἀκούω τι. ἵνα ἰκοίμην προσήγορος εὐγμάτων = ἵνα προσελθοῦσα ἀπευθύνω εὐχάς. εὐγμάτων καὶ Παλλάδος· γεν. ἀντικειμ. ἐκ τοῦ προσήγορος. ἀνασπαστοῦ· (προληπτ. κατηγορ.) = ὥστε ἀνασπαστὸν γενέσθαι = ὥστε νὰ ἀνοιχθῇ. χαλῶ = χαλαρώνω, λύω. ὑπτιος (ἐκ τῆς ὑπὸ) = ὁ πρὸς τὰ

ὀπίσω κλίνων· ἀντίθετον εἶναι τὸ πρηνῆς. **δείσασα** (ῥ. δέδοικα) - πρὸς **δμωαῖσι** = εἰς τὰς χεῖρας (τὰς ἀγκάλας) τῶν θεραπευαίνιδων της. **ἀποπλήσσομαι** = λιποθυμῶ. **ὄστις ἦν...** πλαγ. ἔρωτ. πρότ. οὐκ ἄπειρος σχ. λιτότητας. **παρῶν** = αὐτόπτης μάρτυς ὢν. **ἔρῶ κούδεν παρήσω**· θετικῶς καὶ ἀρνητικῶς ἐξεφράσθη ἡ αὐτὴ ἔννοια. **μαλθάσσω** = παραμυθοῦμαι, παρηγορῶ. **ποδαγός** = ὄδηγός. **πόσις** = σύζυγος. **νηλεές** (νη - ἔλεος) = μὴ τυχόν οἴκτου (καθόσον οὐδεὶς ἐτόλμα νὰ θάψῃ αὐτό). **αἰτῶ** = παρακαλῶ. **ἐνοδία θεός** = ἡ Ἐκάτη. **εὐμενεῖς** (ἐπιρ. κατηγ.) = εὐμενῶς (ἐξευμενισθέντες). **ὀργὰς κατασχεθεῖν** = νὰ κατάσχωσι, νὰ παύσωσι τὴν ὀργὴν των (ἦν εἶχον, διότι ἔμενον ἄταφος ἔτι ὁ νεκρὸς τοῦ Πολυνείκουσ). **νεοσπὰς θαλλός** = νεωστὶ ἀποκοπεῖς θαλλός (κλάδος ἐλαίας). **ὃ δὴ** = ὅ,τι βεβαίως ἐκ τοῦ πτώματος (τοῦ Πολυνείκουσ). **συγκαταίθω** = καίω ὅλα ὁμοῦ τὰ τεμάχια. **ὀρθόκρανον** = ὑψηλόν. **οἰκείας χθονός** (γενικὴ τῆς ὕλης) = ἐκ τῆς πατρῴας, γενεθλίου γῆς. **νυμφεῖον** (κατ' εὐφημ.) = νεκρικὸν θάλαμον. **εἰσβαίνω** = πηγαίνω διὰ νὰ εἰσέλθω. **ὀρθίων κωκυμάτων** = ὄξυφώνων θρήνων. **ἀμφὶ ἀκτέριστον παστάδα** = εἰς τὸν ἐστερημένον τῶν νενομισμένων νεκρικῶν τιμῶν νυμφικὸν θάλαμον. **τῷ δέ** = περὶ τὰ ὄτα δὲ τούτου. **περιβαίνει ἄσημα βοῆς** = πλήττει δυσδιάγνωστος φωνή. **μᾶλλον ἄσσον** = ἔτι πλησιέστερον· τὸ μᾶλλον πλεονάζει. **ἴησι** = ἐκβάλλει. **δυσθρήνητον ἔπος** = λίαν θρηνώδη φωνήν. **σαίνω** = μαλακῶς πλήττω. **ἴτ' ἄσσον ὠκεῖς** (πλεονασμ. διὰ νὰ δείξῃ τὴν μεγάλην σπουδὴν). **ἄρμον χώματος** = ἀνοιγμα τάφου. **λιθοσπαδῆ** = γενόμενον δι' ἀποσπάσεως λίθου. **στόμιον** = εἴσοδος. Ἡ πλοκὴ τῶν λέξε. : **ἀθρήσατε (ἀθρέω - ὦ)**, **δύντες ἄρμον λιθοσπαδῆ χώματος, πρὸς αὐτὸ στόμιον** = παρατηρήσατε, ἄφ' οὗ (χωθῆτε) διεισδύσητε εἰς τὸ ἀνοιγμα τοῦ τάφου, τὸ σχηματισθὲν ἐξ ἀποσπάσεως λίθου, (καὶ προχωρήσητε) ἀκριβῶς ἕως εἰς αὐτὸ τὸ στόμιον. **εἰ τὸ Αἴμονος...** βραχυλογία ἀντί : εἰ αὐτὸς ἐστὶν ὁ φθόγγος (ἢ φωνή) τοῦ Αἴμονος, ὃν ἀκούω. **κλέπτομαι** = ἀπατῶμαι. **ἄθυμος** = ἦτο χωρὶς καρδ.ά, εἶχε χάσει τὸ ἠθικόν του. **ἐν λοισθίῳ τυμβεύματι** = εἰς τὸ ἐνδότετον μέρος τοῦ θολωτοῦ τάφου. **βρόχος μιντώδης** = βρόχος (θηλειὰ) ἀπὸ μίτους (κλωστές, λωρία). **σινδῶν** = λινοῦν ὕφασμα. **καθημμένη** (καθάπτομαι) = κρεμασμένη. **τὸν δέ** (Αἴμονα) **προσκείμενον ἀμφὶ μέσση περιπετῆ** = νὰ ἔχῃ ἐναγκαλισθῆ αὐτὴν ἐκ τοῦ μέσου. **εὐνῆς** = τῆς μνηστῆς. **ἀποιμῶζω** =

θρηνώ μεγαλοφώνως. **φθοράν** = ἀπώλειαν. **τῆς κάτω** = ἡ ὁποία τώρα πλέον ἦτο κάτω εἰς τὸν "Ἄδην. **στυγνόν** = ἀπαισίως. **δύστηνον λέχος** = τὸν δυστυχή (κακότυχον) γάμον. **ἐν τῷ** (τίνι) **ξυμφορᾶς** (γεν. διακριτ.) **διεφθάρης**; = εἰς ποῖον βαθμὸν τυφλώσεως ἔχασες τὸν νοῦν σου; **ὄσσοισι** = ὀφθαλμοῖς. **ἰκέσιος λίσσομαι** = θερμοπαρκαλιῶ. **παπταίνω** = προσβλέπω. **διπλοῦς κνώδοντας** = τοὺς δύο ἐκατέρωθεν τοῦ ξίφους κατὰ τὸ τέλος τῆς λαβῆς προέχοντας σιδηροῦς ὀδόντας. Ἐδῶ σημαίνει: τὸ ἀμφίστομον ξίφος. **φυγαῖσιν** = πρὸς φυγὴν. **ἀμπλακίσκω** = ἀποτυγχάνω. **αὐτῷ χολωθείς** = ὀργισθεὶς καθ' ἑαυτοῦ (διὰ τὴν ἐπιχειρηθεῖσαν ἀνόσιον πράξιν κατὰ τοῦ πατρός του). **ὥσπερ εἶχε**· δηλ. ἄνευ ἄλλης προπαρασκευῆς καὶ παρελεύσεως χρόνου. **ἐπενταθείς** = ἀνατείνας τὴν χεῖρα καθ' ἑαυτοῦ. **ἤρρισε** = ἄφησε, ἐνέπηξε. **μέσσον** (κατηγ. τοῦ) **ἔγχος** = μέχρι τοῦ μέσου τοῦ ξίφους. **ὕγρον** = χαλαρόν, ἄτονον. **ἔτ' ἔμφρων** = ἔχων ἀκόμη τὰς αἰσθήσεις του. **φυσῶ** = φυσῶ, ἰσχυρῶς, ἀναπνέω δυνατά. **ὄξειαν** = ὀρμητικὴν. **φοινίου σταλάγματος** = φοινικοῦ αἵματος. **τὰ νυμφικὰ τέλη λαχῶν** = τελέσας τὴν γαμήλιον τελετὴν. **δείλαιος** = ὁ δυστυχῆς. **τὴν ἀβουλίαν** (κατὰ πρόληψιν).

Πραγματικά. Παλλάδος θεᾶς· καὶ ἐδῶ Σοφοκλῆς, ὅπως καὶ εἰς ἄλλας περιπτώσεις, ἀναφέρει τὴν Παλλάδα Ἀθηναῖαν, ἵνα περιποιηθῆ τοὺς Ἀθηναίους, πρὸ τῶν ὁποίων παίζεται τὸ δράμα. **κλειῖθρα ἀνασπαστοῦ**· κλειῖθρα εἶναι οἱ δύο μοχλοὶ ἐσθθεν τῆς θύρας, εἷς ἐξ ἀριστερῶν καὶ εἷς ἐκ δεξιῶν, διὰ νὰ ἀνασπασθῆ δὲ (νὰ ἀνοιχθῆ) ἡ θύρα, ἔπρεπε νὰ ἀποσυρθοῦν οἱ μοχλοί. **οὐκ ἄπειρος** (τί ἐνοεῖ διὰ τούτου;). **ἐνοδία θεός**· ἡ Ἐκάτη διέτριβεν εἰς τὰς ὁδοὺς, τὰς τριόδους καὶ τοὺς τάφους, διὸ καὶ Ἐνοδία, Τριοδῆτις, Τυμβιδία κλπ. ἀπεκαλεῖτο. **οἰκείας χθονός**· ἴδιον χαρακτηριστικὸν παντὸς Ἑλληνος ἀπὸ τῶν ἀρχαιότατων χρόνων εἶναι νὰ ποθῆ νὰ ταφῆ ἐν τῇ γενεθλίῳ γῆ, καὶ μόνον οἱ ἐχθροὶ τῆς πατρίδος ἄταφοι ἐρρίπτοντο μακρὰν τῶν ὁρίων αὐτῆς. Θαπτόμενος ἤδη ὁ Πολυνεΐκης ἐν τῇ πατρώᾳ γῆ παύει νὰ εἶναι πλέον φυγὰς καὶ ἐχθρὸς αὐτῆς. **λιθόστρωτον**· με πέ-, τρες καὶ ὄχι με τάπητας κ.λ.π., ὅπως θὰ ἦτο ἐστρωμένος ὁ νυμφικὸς θάλαμος. **ἴτ' ἄσσον** κλπ. ὁ Κρέων προαισθανόμενος μέγα κακόν, ἀντιλαμβάνεται, ὅτι χάνει τὸ θάρρος καὶ τὰς δυνάμεις του καὶ ἀναθέτει εἰς τοὺς θεράποντας νὰ πλησιάσουν εἰς τὸν τάφον. **ἄρμὸν χώ-**

μάτος κ.τ.λ.· οἱ τάφοι οὗτοι ἦσαν μὲν λιθόστρωτοι, ἀλλ' εἶχον καλυφθῆ διὰ χώματος καὶ ὁμοίᾳζον ἔξωθεν πρὸς γηλόφους. Τῶν τοιούτων τάφων ἡ θύρα ἀπεκλείετο διὰ λίθων, ἴσως μάλιστα οἱ τελευταῖοι οὗτοι ἐτάσσοντο τοιουτοτρόπως, ὥστε εἰς αὐτῶν ἀποσπώμενος ἀπέτελει τὸν ἄρμόν, ὃν ἀναφέρει ὁ συγγραφεύς. Τοιούτους τάφους γνωρίζομεν τοὺς Μυκηναϊκοὺς θολωτοὺς τάφους. **σινδόνας**· σινδόνα ἐννοεῖ τὸ λινοῦν ὕφασμα, τὸ ὁποῖον συνέστρεψε καὶ ἔκαμε βρόχον. Τὸ ὕφασμα δὲ τοῦτο ἐχρησιμοποίει ἢ ὡς ζώνην ἢ ὡς κρήδεμνον (δηλ. κεφαλόδεσμον) ἢ κάλυμμα τῆς κεφαλῆς φθάνον ἐκατέρωθεν μέχρι τῶν ὠμων.

γ') 1244 - 1276

Λεξιλογικά. τί (κατηγορ. τοῦ τοῦτο) = πῶς. **φρούδη** = ἀπῆλθε. **θαμβέω** = εἶμαι ἐκπεπληγμένος, εἶμαι ἔκθαμβος. **βόσκομαι ἐλπίσιν** τρέφομαι μὲ ἐλπίδας. (Ἡ Εὐρυδίκη ἐπαῆλθεν εἰς τὰ ἀνάκτορα διὰ τῆς μέσης βασιλείου θύρας, χωρὶς νὰ εἴπη τι). **ἄχη** = λύπη, ἐδῶ συμφοράν. **ὑπὸ στέγης ἔσω**· τὸ ἔσω πλεονάζει. **προθήσειν** = ἀλλ' ὅτι θὰ προβάλλῃ, θὰ ἀναθέσῃ. Ἡ σύνταξις : βόσκομαι δι' ἐλπίσιν κλύουσιν (αἰτιολ. μετ.) ἄχη τέκνου οὐκ ἀξιώσειν στένειν ἐς πόλιν ἀλλὰ προθήσειν δμωαῖς (= εἰς τὰς θεραπαινίδας) στένειν (= θρηγεῖν) οἰκεῖον πένθος ὑπὸ στέγης ἔσω. **γνώμης** = συνέσεως. **γν. ἄπειρος** = ἐστερημένη συνέσεως, ἀνόητος. **ἀμαρτάνειν** = νὰ κάμῃ ἄτοπὸν τι (ὁ μὲν ἄγγελος ἐννοεῖ βεβαίως, ὅτι δὲν θὰ παρεκτραπῆ θρηνοῦσα δημοσίᾳ, οἱ δὲ θεαταὶ ἐννοοῦσιν ἐπικείμενον ἀπονενοημένον διάβημα αὐτῆς). **ἐμοὶ δ' οὖν** = εἰς ἐμὲ ὅμως ἐν πάσῃ περιπτώσει. **εἰσόμεσθα** (β. οἶδα). ἐτέθη ὀριστ. μελλ. ἀντὶ ὑποτακτ. εἰδῶμεν. **βαρὺ** = ἐπιφοβόν, σοβαρόν. **κατάσχετον** = κρυφὴν τινα πρόθεσιν. **κρυφῆ** = μὲ τὴν σιωπὴν τῆς **παραστείχω** = εἰσέρχομαι. **βάρος τῆς σιγῆς** (ἢ γεν. εἶναι ὑποκειμ.) = ἡ σιγὴ ἐνέχει σοβαρόν τι· (ὁ ἄγγελος ἀκολούθως εἰσέρχεται εἰς τὰ ἀνάκτορα). **ἐφήκει** = ἦλθεν, εἶναι παρῶν. **ἐπίσημον μνῆμα** = φανερὸν σημεῖον. **εἰ θέμις εἰπεῖν**· διὰ τούτων μετριάξει τὴν κατηγορίαν κατὰ τοῦ Κρέοντος : « αὐτὸς ἀμαρτάν ». »

σ τ ρ ο φ ῆ **ἀ. δυσφρόνων φρενῶν** (δξύμωρον) = ἄφρονος νοῦ. **στερεὰ** (ἀντὶ στερεῶν εἰς τὸ φρενῶν) = ἰσχυρογνώμονος (νοῦ). **θανάτοεντα** = θανατηφόρα. **ἐμφυλίους** = συγγενεῖς. **ἀνοβλα ἐμῶν βουλευμάτων** = ἀνοβλα (= ἀτυχῆ) ἰδικὰ μου βουλευματα. **ξὺν νέφ μό-**

ρω = με θάνατον καινοπρεπή (διότι ηύκοκτόνησε και μάλιστα ἐξ αιτίας τοῦ πατρὸς). **ἀπελύθη** ἐν. τοῦ ζῆν. **τὴν δίκην** = τὸ δίκαιον. **τότε**· ὅτε προσκήρυσσον τὸ κήρυγμα περὶ μὴ ταφῆς. **ἄρα**· ὡς βλέπω ἐκ τῶν ὑστέρων. **μέγα βάρος** = μεγάλην συμφορὰν. **ἐνέπαισεν ἐμῷ κάρῃ** = παίσας ἐνέβαλεν εἰς τὴν κεφαλὴν μου. Ἡ κανον. πλοκὴ τῶν λέξ.: Θεὸς δ' ἄρα ἔχων με (κατέχων με ὅλως ἐν τῇ ἐξουσίᾳ του) ἔπαισε τότε μέγα βάρος ἐν ἐμῷ κάρῃ. **ἐνέσεισε δέ με ἐν ἀγρίαις ὁδοῖς** = με ἐνέβαλε δὲ εἰς ἀγρία βουλεύματα. **λακπάτητον** (λάξ - πατῶ). προληπτ. κατηγορ. = ἦν ἐλάκτισε διὰ τῶν ποδῶν του. **πόνοι δύσπονοι βροτῶν** = βάσανα τῶν ἀνθρώπων, ποὺ γεμίζουν πικρίας τὸν βίον των.

Πραγματικά. οὐκ ἀξιῶσιν ἐς πόλιν στένειν· ἐθεωρεῖτο ἄτοπον τὸ νὰ θρηνοῦν αἱ γυναῖκες δημοσίᾳ, ἦτο δὲ συνήθεια νὰ μοιρολογοῦν αὐταὶ μετὰ τῶν θεραπεινίδων των ἐντὸς τῆς οἰκίας (προβλ. Ἰλιάδ. X 340, 515). **καὶ μὴν ὄδ' ἀναξ ἐφήκει...** εἰσέρχονται ἐκ τῆς ἀριστερᾶς παρόδου ὁ Κρέων μετὰ τῶν ἀκολουθῶν του, φέροντες τὸν νεκρὸν Αἴμονα, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου ἔχει τὰς χεῖρας ὁ Κρέων. **ἐν δ' ἔσεισεν ἀγρίαις ὁδοῖς**· οἱ ἀνθρωποὶ τῶν ἡρωικῶν χρόνων τὴν αἰτίαν τῶν δυσβουλιῶν αὐτῶν συχνάκις ἀπέδιδον εἰς τοὺς θεοὺς.

δ') 1277 - 1305

Λεξιλογικά. ἔχων τε καὶ κεκτημένος· ἐνν. ἀντικ. κακά. **φέρων** = κρατῶν· ἡ κανονικὴ σειρά τῶν λέξεων: εἰκας ἦκειν ἔχων τε καὶ κεκτημένος κακά, τὰ μὲν... (ἐνν. τὸν Αἴμονα), τὰ δὲ (ἐνν. τὴν Εὐρυδίκην) τάχα ὀψεσθαι (καθ' ἔλξιν πρὸς τὸ πλησιέστερον ἦκειν, ἀντὶ τοῦ ὀψόμενος). **ἦ;** = ἄρα γε; **παμμήτωρ** = ἡ καθ' ὅλα (ἡ γεννήσασα τὸν Αἴμονα καὶ μέχρι τοῦ τάφου ἀκολουθῆσασα αὐτόν) μήτηρ. **νεοτόμος** = ὁ νεωστὶ πλήξας.

ἀντιστρ. ἀ'. **δυσκάθαρτος** = δυσεξιλέωτος (μὴ ἀρκεσθεὶς εἰς τὴν μεταμέλειαν τοῦ Κρέοντος, ἀλλ' ἀπαιτήσας καὶ δύο θύματα, τὸν Αἴμονα καὶ τὴν Εὐρυδίκην). **κακάγγελτα ἄχη** = λύπας διὰ τῶν ἀπαισιῶν εἰδησῶν σου. **προπέμπω** = ἐξαπολύω, προξενῶ. **θροῶ** = λέγω. **ἐπεχειργάσω** = ἀπετελειώσω (ἔδωκες τὸ τελειωτικὸν πλῆγμα). **σφάγιος** = γενόμενος διὰ σφαγῆς. **ἐπ' ὀλέθρῳ** = εὐθὺς μετὰ τὸν θάνατον τοῦ υἱοῦ μου· ἡ σύνταξις: τίνα νέον σφάγιον γυναικεῖον μόρον λέγεις

ἀμφικεῖσθαι μοι ἐπ' ὀλέθρῳ (τοῦ υἱοῦ) ; οὐκ ἐν μυχοῖς ἔτι = δὲν εἶναι πλέον εἰς τὸ βάθος τοῦ οἴκου (διότι αἱ θύραι ἠνοίχθησαν). **ἔναντα** = ἀπέναντι. **πότμος** (πίπτω) = (κακῆ) τύχη. **δξύθηκτος** = ὀξέως ἠκονημένος (θήγω = ἀκονίζω), κοπτερός. **βωμία** = οὔσα εἰς τὸν βωμόν. **λύει** = παρέλυσε. **κελαινά** (κατηγορ. προληπτικὸν) = ὥστε γενέσθαι κελαινά = ἡ νύξ τοῦ θανάτου ἐκάλυψεν αὐτά. **λάχος** (τὸ) = μοῖρα. **λοίσθιον** (ἐπιρ. διορ.) = τέλος δέ. **ἐφυμνῶ** = καταρῶμαι.

Πραγματικά. τὰ μὲν πρὸ τῶν χειρῶν· οἱ θεράποντες φέρουσιν ἐπὶ φερέτρου τὸ πτώμα τοῦ Αἴμονος, ὁ δὲ πατήρ διὰ τῆς χειρὸς του περιβάλλει αὐτό. **Ἄιδου λιμῆν**, ὁ λιμῆν τοῦ θανάτου, λέγεται δὲ οὕτω διότι ἐκ τῆς τρικυμιώδους ζωῆς δέχεται ὡς λιμῆν γαλήνιος πάντας. **ὄρᾶν πάρεστιν**· ἀνοίγεται ἡ μέση πύλη τῶν ἀνακτόρων καὶ ἐκφέρεται διὰ μηχανήματος (τοῦ ἐκκυκλήματος) ὁ νεκρὸς τῆς Εὐρυδίκης. **κακὰς πράξεις ἐφυμνήσασα**· πῶς χαρακτηρίζεται ὁ ἄγγελος, ἀναφέρων ἐνώπιον αὐτοῦ τοῦ Κρέοντος τοὺς λόγους τῆς Εὐρυδίκης περὶ κακῶν πράξεων αὐτοῦ ;

ε') 1306 - 1353

Λεξιλογικά. σ τ ρ ο φ ῆ β'. **ἀνέπταν** = ἀνέπτῃν (ἀναπέτομαι) = ἐτρόμαξα, ἐπετάχτηκα ἀπὸ τὸν φόβον μου (ἐπειδὴ ἤκουσε τὸ λεχθὲν ὑπὸ τοῦ ἀγγέλου περὶ τῆς ἐκστομισθείσης ἐναντίον του κατάρας τῆς Εὐρυδίκης : « ἐφυμνήσασα τῷ παιδοκτόνῳ ». **ἀνταίαν** (ἐνν. πληγὴν) = ἐμπρὸς εἰς τὸ στήθος. **τί μ' οὐκ ἔπαισεν** (ἰσοδυν. μὲ ἐντονον προτροπῆν) = ἐμπρός, ἃς μὲ κτυπήθη τις. **ἀμφίθηκτος** = ἀμφιστομος. **συγκέκραμαι** = ἔχω συνδεθῆ ἀναποσπάστως. **δύα** = δύη = δυστυχία (προσωποπ.). **ἐπισκήπτομαι** = κατηγοροῦμαι. **τῶνδε μόνων κἀκείνων**· διὰ μὲν τῶν α' ἐνν. τὸν θάνατον τοῦ Αἴμονος, διὰ δὲ τῶν β' τὸν τοῦ Μεγαρέως. Ἡ κανον. σειρὰ τῶν λέξεων : (ἐνν. ἐκ τῶν προηγ. : ὀρθῶς θρηνεῖς λέγων ταῦτα) ἐπεσκήπτου γε πρὸς τῆς θανοῦσης, ὡς ἔχων αἰτίαν τῶνδε κἀκείνων μόνων. **ποιῶ δὲ τρόπῳ κἀπελύσατο ἐν φοναῖς ;** = καὶ μὲ ποῖον δὲ τρόπον φονεύσασα ἐαυτὴν ἀπέθανεν ; **ὅπως** = μόλις. **ὀξυκώκυτον** = τὸ ὅποῖον ἐθρήνησε μὲ ὀξείας φωνάς. **τάδε οὐ ποθ' ἀρμόσει ἐξ ἑμᾶς αἰτίας ἐπ' ἄλλον βροτῶν** = ἡ αἰτία (ἢ εὐθύνη) αὐτῶν ἐδῶ τῶν δεινῶν οὐδέποτε θὰ μεταβιβασθῆ

ἀπὸ ἐμὲ εἰς... **καίνω** = φονεύω. **φάμ'** = φαμί = φημί. **ἔτυμον** = τῆ ἀληθείᾳ. **ἐν κακοῖς** = ἐν μέσῳ τῶν κακῶν (θέλει νὰ εἴπη ἐνταῦθα ὅτι ἡ ἀπομάκρυνσις τοῦ Κρέοντος ἀπὸ τοῦ νὰ βλέπη τοὺς νεκροὺς εἶναι κέρδος δι' αὐτόν, ἐφ' ὅσον εἶναι δυνατὸν νὰ γίνῃ λόγος περὶ κέρδους). **βράχιστα** = συντομώματα. Ἡ σύνταξις εἶναι: **κράτιστα γὰρ τὰ ἐν ποσὶν κακὰ (ἐνν. ἐστὶν) ὄντα (ὑποθ.) βράχιστα** Ἡ σύντ. προσωπ. ἀντὶ ἀπροσώπου: **κράτιστον γὰρ ἐστὶ βράχιστα εἶναι τὰ ἐν ποσὶν (πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν) ὄντα κακὰ.** (Γίνονται δὲ συντομώτατα τὰ κακὰ, ἂν ἀποχωρήσῃ ὁ Κρέων τὸ ταχύτερον ἀπὸ τῆς ὕψεως τῶν πτωμάτων, εἶναι δηλ. ἔμμεσος ὑπόδειξις τοῦ χοροῦ πρὸς τὸν Κρέοντα νὰ ἀποχωρήσῃ).

ἀντιστρ. **β' τέρμιος ἡμέρα** = ἡ τελευταία ἡμέρα (τοῦ θανάτου). **ὑπάτος** = ἔσχατος. Ἡ σύντ.: φανήτω ὁ ὑπάτος ἐμῶν μύρων (μοιρῶν) ἄγων μοι κάλλιστα τερμίαν ἡμέραν. **τῶν προκειμένων τι** = ἐκ τούτων τι, ὅσα ἡ παροῦσα περίστασις ἀπαιτεῖ. (Ἐνν. τὴν ταφὴν τῶν νεκρῶν) **τῶνδε** δηλ. τοῦ θανάτου σου. **ὄτοισι** (δηλ. τοῖς θεοῖς). **ταῦτα** (δηλ. τὸν θάνατον). **συγκατεύχομαι** = εὐχομαι ὅλα ὁμοῦ, συγκεφαλαιώσας εὐχομαι. **μάταιον** = τὸν μηδὲν ὄντα, τὸν ἄχρηστον. **ἴδω** = νὰ προσβλέψω. **πᾶ κλιθῶ** = ποῦ νὰ στηριχθῶ (ἀφ' οὗ ἔχασα ἤδη πάντα). **λέχριος** = πλάγιος, πεπτωκῶς. **τὰν χεροῖν** ἐνν. τὴν γυναῖκα καὶ τὸν Αἴμονα. **τὰ δέ** = ἀφ' ἑτέρου δέ. **ἐπὶ κρατὶ** = εἰς τὴν κεφαλὴν μου. **πότμος** = μοῖρα. **δυσκόμιστος** = ἐκεῖνος, ὃν δυσκόλως φέρεις τις, ὁ ἀνυπόφορος, ὁ ἀφόρητος. **εἰσάλλομαι** = εἰσορμῶ, ἐνσκήπτω. Ἄφ' οὗ ὁ Κρέων εἶπε τοὺς τελευταίους τοῦ λόγου, ἀπῆλθεν ὀδηγούμενος ὑπὸ τῶν θεραπόντων του, ὁ δὲ χορὸς ἀκολούθως, καθ' ὃν χρόνον ἀπέρχεται λέγει τοὺς τελευταίους ἐξ στίχους, ἐν οἷς ἐνυπάρχει ἡ ἠθικὴ τοῦ δράματος ἀρχή. **τὸ φρονεῖν** = ἡ φρόνησις, ἡ εὐβουλία, **πολλῶ πρώτον** = πρώτιστον, κυριώτατον. **τὰ γ' εἰς θεοὺς** = τοῦλάχιστον ὅσον ἀφορᾷ εἰς τοὺς θεοὺς (καὶ τοὺς ὑπ' αὐτῶν ὀριζομένους νόμους). **ἀσεπτῶ** = ἀσεβῶ. **μεγάλοι λόγοι** = μεγαλαυχία, κομπορημοσύνη. **μεγάλας πληγὰς ἀποτείσαντες** = πληρώσαντες μεγάλας ποινάς, δηλ. διὰ μεγάλων δυστυχημάτων τιμωρηθέντες. **μεγάλοι λόγοι μεγάλας πληγὰς**. **παρήχησις**. **ὑπέραυχος** = ὑπερήφανος. **γῆρα** (μεταφορικῶς) = μὲ τὸν χρόνον, ἀργὰ (μετὰ τὴν τιμωρίαν). **ἐδίδαξαν** (γνωμικὸς ἀόριστος) = συνήθως διδάσκουν τοὺς ἄλλους.

Πραγματικά. μέλλοντα ταῦτα... ὁ χορὸς ἀφ' ἑνὸς μὲν εὐσχήμως κατακρίνει ὡς ἀνόητον τὴν ὑπὸ τοῦ Κρέοντος ἐπίκλησιν τοῦ θανάτου, διὸ καὶ δικαιολογεῖται ὁ Κρέων ἐν στίχ. 1336, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐπιζητεῖ νὰ ἐπισπευσθῇ ἡ ταφὴ τῶν νεκρῶν πρὸς ἀνακούφισιν τοῦ Κρέοντος. **τὸ φρονεῖν πρῶτον.** κ.τ.λ. ἡ εὐβουλία δηλ. κατὰ τὴν γνώμην τῶν ἀρχαίων ἐθεωρεῖτο ὡς μέρος τῆς εὐδαιμονίας, καὶ μάλιστα πολὺ πρῶτον, ἤτοι ἄριστον, ἐνῶ ἀντιθέτως ἐν στίχῳ 1051 εἶδομεν ὅτι τὸ μὴ φρονεῖν πλείστη βλάβη ἐστί.

[The page contains extremely faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the document. The text is too light to transcribe accurately.]

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ ΤΡΑΓΩΔΙΑΙ

A. Εισαγωγή	3 - 10
B. ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΣ	
1. Κείμενον	13 - 62
2. Ἑρμηνευτικαὶ σημειώσεις	63 - 129
Γ. ΑΝΤΙΓΟΝΗ	
1. Κείμενον	133 - 178
2. Ἑρμηνευτικαὶ σημειώσεις	179 - 253

² Επιμελητὴς ἐκδόσεως Κ. ΑΡΑΠΟΠΟΥΛΟΣ (ἀπ. Δ.Σ. ΟΕΔΒ 349/22-1-63)

Τὰ ἀντίτυπα τοῦ βιβλίου φέρουν τὸ κάτωθι βιβλιόσημον εἰς ἀπόδειξιν τῆς γνησιότητος αὐτῶν.

Ἐντίτυπον στερούμενον τοῦ βιβλιόσημου τούτου θεωρεῖται κλεψίτυπον. Ὁ διαθέτων, πωλῶν ἢ χρησιμοποιοῦν αὐτὸ διώκεται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 7 τοῦ νόμου 1129 τῆς 15/21 Μαρτίου 1946 (Ἐφ. Κυβ. 1946, Α' 108).

ΕΚΔΟΣΙΣ Θ'/ΙΑ', 1963(VI) - ΑΝΤΙΤΥΠΑ 30.000 - ΣΥΜΒΑΣΙΣ 1128/31-1-63
ΕΚΤΥΠΩΣΙΣ - ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ : Α. ΦΙΛΟΠΟΥΛΟΥ - Κ. ΑΛΕΞΙΑ - Εὐήγου 9

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ - ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ (ΙΤΥΣΕ)

